Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΡΙΘ. ΕΙΣΑΓ. 1236/1

1236/1

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
Κ. Ε.
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ Ε. ΚΑΡΒΕΛΑΚΗ
ΑΡΙΘ. 2310

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΜΝΗΜΕΙΑ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ Ι

11/K(9ιο)

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
1963

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΤΟΜΟΣ Ε' — ΤΕΥΧΟΣ Ι

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΥ

Α

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΕΜΜΑΝ. Γ. ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΗ

Ι. ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1803 — 1822

Βιβλιοθήκη ΔΙΕΕ, XVII

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τὸ Ἱστορικὸν Ἀρχεῖον τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἐκδίδεται ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν ἐκ τῶν προσόδων τῆς χορηγίας Δημητρίου καὶ Ἀνθῆς Αἰγινήτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

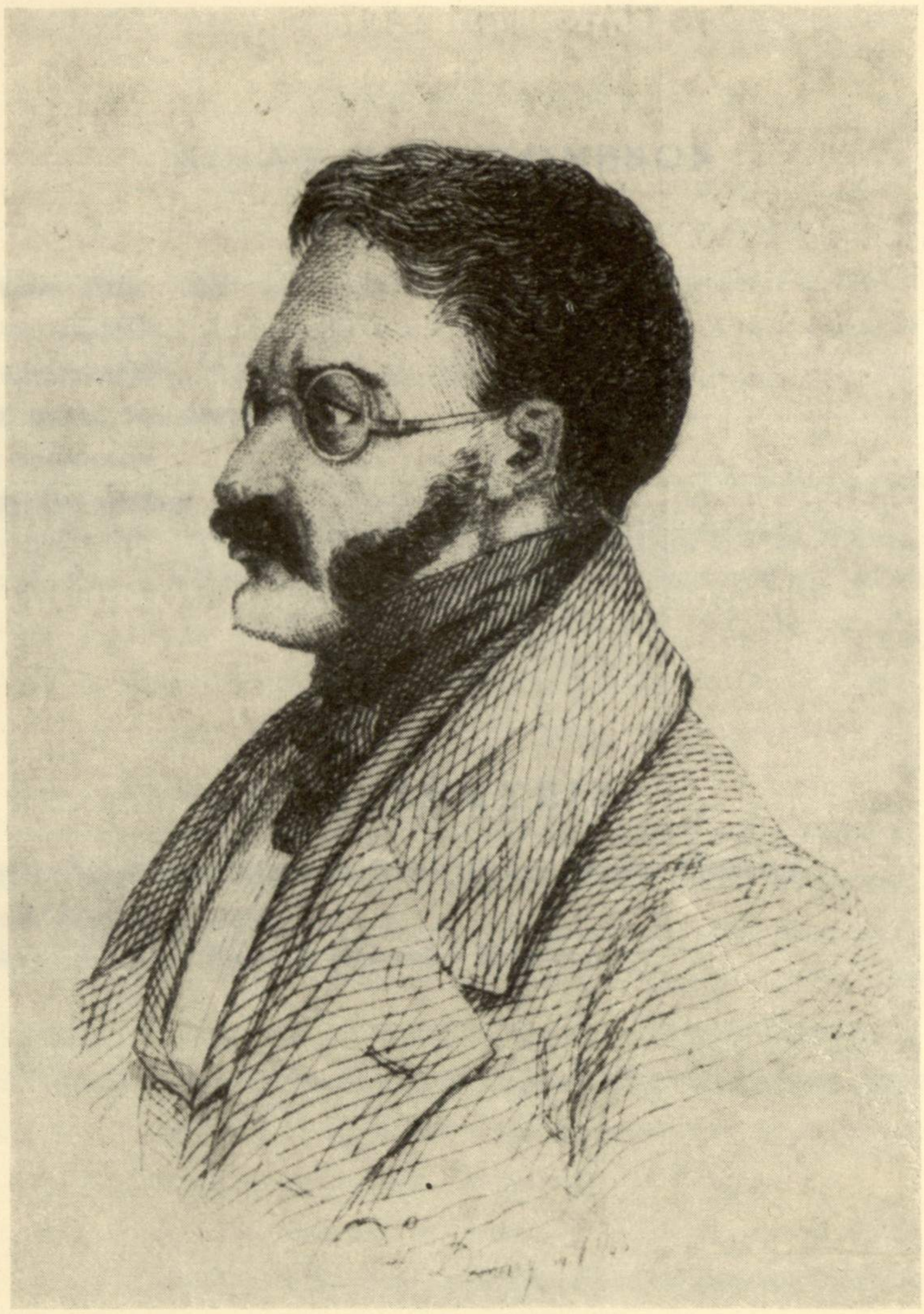

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Ν. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ

(1791 — 1865)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

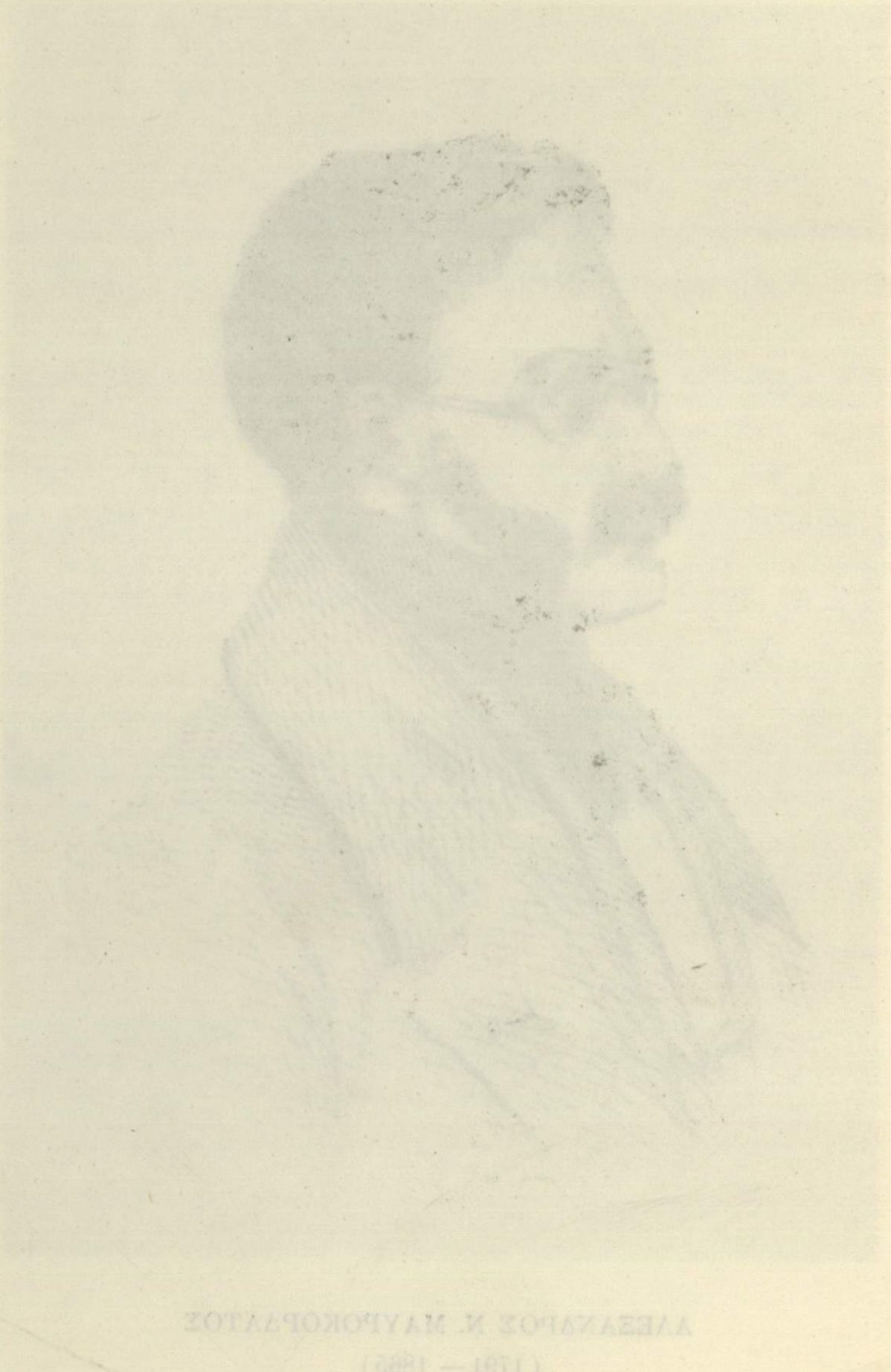

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ . . . . . σελ. 1—6
ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ 1803 - 1820 . . . . . » 7—23
ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1821 . . . . . » 24—99
ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1822 . . . . . » 100—362
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ . . . . . » 365—374
ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ . . . . . » 375—403
ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ ΞΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ . . . . . » 404—407
ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ . . . . . » 408

ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ

Α. Μ. = Ἀρχεῖον Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου (Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους).
ΓΑΚ = Γενικὰ Ἀρχεῖα Κράτους.
ΣΔΚ = Συλλογὴ Δαμιανοῦ Κυριαζῆ (Μουσεῖον Μπενάκη).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τύχῃ ἀγαθῇ, ἡ 'Ακαδημία 'Αθηνῶν ἀπεφάσισε τὴν ἔκδοσιν τοῦ πολυτίμου ἀρχείου τοῦ ἐπιφανοῦς πολιτικοῦ ἀνδρὸς τῆς νεωτέρας 'Ελλάδος 'Αλεξάνδρου Ν. Μαυροκορδάτου.

Τὸ ἀρχεῖον τοῦτο, τὸ ὁποῖον συνεκέντρωσεν ὁ Μαυροκορδᾶτος κατὰ τὰ ἔτη τῆς ἐν 'Ελλάδι μακρᾶς καὶ πολυσχιδοῦς δράσεώς του, περιῆλθε μετὰ τὸν θάνατόν του εἰς τὸν πρωτότοκον υἱόν του Νικόλαον, ἐν συνεχείᾳ δὲ εἰς τὴν θυγατέρα τοῦ Νικολάου Χαρίκλειαν, σύζυγον Γεωργίου Μπαλτατζῆ.

Διὰ τοῦ νόμου 3765/1929 οἱ κληρονόμοι τοῦ Γεωργίου Μπαλτατζῆ ἐπώλησαν εἰς τὸ 'Ελληνικὸν Κράτος τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην Μαυροκορδάτου (τὴν ὁποίαν εἶχε κατὰ τὸ πλεῖστον καταρτίσει ὁ μέγας βιβλιόφιλος Γεώργιος Μαυροκορδᾶτος, δευτερότοκος υἱὸς τοῦ 'Αλεξάνδρου) καὶ μετ' αὐτῆς τὸ ὀγκῶδες ἀρχεῖον τοῦ 'Αλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὸ ἄρθρον 4 τοῦ ρηθέντος νόμου, περιήρχετο εἰς τὰ Γενικὰ 'Αρχεῖα τοῦ Κράτους. Τὴν καταμέτρησιν καὶ παραλαβὴν τοῦ ἀρχειακοῦ ὑλικοῦ ἐνήργησε κατ' ἐντολὴν τοῦ 'Υπουργείου Παιδείας (ἔγγραφον ὑπ' ἀριθμὸν 35058 τῆς 11 'Ιουλίου 1929) ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Σωκράτους Κουγέα καὶ Κωνσταντίνου Δυοβουνιώτου καὶ τοῦ διευθυντοῦ τῶν Γενικῶν 'Αρχείων τοῦ Κράτους 'Ιωάννου Βλαχογιάννη. 'Ο τελευταῖος οὗτος, σφραγίσας δι' εἰδικῆς σφραγῖδος καὶ ἀριθμήσας κατ' αὔξοντα ἀριθμὸν μετὰ τὴν χρονολογικὴν ταξινόμησιν, κατέγραψε τὸ ἀρχεῖον τοῦτο μεταξὺ τῶν συλλογῶν τῶν Γενικῶν 'Αρχείων τοῦ Κράτους ὑπ' ἀριθμὸν Γενικοῦ Εὑρετηρίου 248.

Τὸ ἀρχεῖον τοῦ Μαυροκορδάτου τὸ ἀποκείμενον εἰς τὰ Γενικὰ 'Αρχεῖα τοῦ Κράτους, συμφώνως καὶ πρὸς τὸ ἀπὸ 13 Μαΐου 1930 πρωτόκολλον παραδόσεως καὶ παραλαβῆς του, περιλαμβάνει κατὰ κεφαλαιώδη περιγραφὴν τὰ ἑξῆς :

Α') Ἔγγραφα 10.097 χρονολογούμενα ἀπὸ τοῦ 1803 μέχρι τοῦ 1880. Τὰ πρὸ τοῦ 'Απριλίου τοῦ 1821 εἶναι ἐλάχιστα, περὶ τὰ δέκα, ἀλλὰ σημαντικώτατα· μεταξὺ τούτων καταλέγονται ὁ πρῶτος ναυτεμπορικὸς νόμος τῆς Ὕδρας (1803), ὑπόμνημα τοῦ παρὰ τῇ ρωσικῇ κυβερνήσει ὑπηρετοῦντος Κερκυραίου κόμιτος 'Ιακώβου Βούλγαρι πρὸς τὸν πληρεξούσιον τῆς Μ. Βρεταννίας εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Βιέννης λόρδον Clancarty περὶ τῆς τύχης τῶν 'Ιονίων Νήσων (1815), ἔγγραφά τινα ἐκ Βλαχίας καὶ Σμύρνης διευθυνόμενα πρὸς τὸν ἔμπιστον φίλον τοῦ Μαυροκορδάτου Γεώργιον Πραΐδην (1819-1820), ἀντίγραφον μιᾶς τῶν περιφήμων προκηρύξεων τοῦ 'Αλεξάνδρου 'Υψηλάντου, καὶ ἀντίγραφα δύο σπουδαίων ἐπιστολῶν τοῦ προαναφερθέντος 'Ιακώβου Βούλγαρι ἐκ Πετρουπόλεως, τῶν ὁποίων ἡ μία ἀπευθύνεται πρὸς τὸν 'Αλέξανδρον 'Υψηλάντην καὶ ἡ ἑτέρα πρὸς τὸν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τσάρον Ἀλέξανδρον Α'. Αἱ δύο αὗται ἐπιστολαὶ μετὰ τοῦ πρὸς τὸν λόρδον Clancarty ὑπομνήματος καὶ τῆς προκηρύξεως τοῦ Ἀλ. Ὑψηλάντου ἀπεστάλησαν ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου Βούλγαρι πρὸς τὸν Ἀλ. Μαυροκορδᾶτον μετὰ τοῦ ἀπὸ 5 Σεπτεμβρίου 1822 ὑπομνήματός του, μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ δημοσιεύονται περαιτέρω ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ.

Τὸ πρῶτον ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἔγγραφον εἶναι ἡ ἀπὸ 5 Ἀπριλίου 1821 ἐκ Πίζης ἐπιστολὴ πρὸς τοὺς ἐν Παρισίοις φίλους του Γεώργιον Πραΐδην καὶ λοιπούς, διὰ τῆς ὁποίας μετὰ προφανοῦς ἐνθουσιασμοῦ παρέχει εὐτυχεῖς εἰδήσεις περὶ τῆς ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἐπαναστάσεως καὶ ἀναγγέλλει τὴν ἐπικειμένην μετάβασίν του εἰς τὸ πεδίον τοῦ ἀγῶνος.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1857 παρεμβάλλονται εἰς τὸ ἀρχεῖον ἔγγραφα ἀνήκοντα εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Μαυροκορδάτου Νικόλαον, τὰ ὁποῖα αὐξάνουν προοδευτικῶς ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος μέχρι τοῦ 1865, ὅτε ἀπέθανεν ὁ Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος. Τὰ πέραν τοῦ 1865 μέχρι καὶ τοῦ 1880 ἔγγραφα ἀνήκουν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν Νικόλαον Μαυροκορδᾶτον.

Σημειωτέον ὅτι εἰς τὸν τελευταῖον φάκελον τοῦ ἀρχείου περιλαμβάνονται ἀντίγραφά τινα παλαιὰ δημοσίων ἐγγράφων καὶ ἐπιστολῶν ἀναφερομένων ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς τὸν Μαυροκορδᾶτον, φέροντα τοὺς ἀριθμοὺς ἀπὸ 9819 - 9875· τινὰ τούτων ἐδημοσιεύθησαν εἰς τὰ «Ἀρχεῖα Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας» (τόμ. 1-2) καὶ εἰς τὴν συλλογὴν Ἀνδρέου Ζ. Μάμουκα, «Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος» (τόμ. Α' - ΙΑ').

Β') Τετράδια 72. Ὡς τετράδια χαρακτηρίζονται τευχίδια εἰς ποικίλα σχήματα, περιέχοντα ἔγγραφα μακροσκελῆ, ὑπομνήματα, ἐκθέσεις, πολυσελίδους λογαριασμούς, περιλήψεις ἐγγράφων ἐν εἴδει πρωτοκόλλου, καὶ ἄλλα ὅμοια. Μεταξὺ τούτων καταλέγονται :

α') Τετράδιον ἐκ φφ. γεγραμμένων 20, διαστ. 0,20 × 0,16, περιέχον ἐκτενεῖς περιλήψεις ἐπιστολῶν τοῦ Γεωργίου Πραΐδου ἐκ Κεφαλληνίας πρὸς διαφόρους ἀπὸ 24 Σεπτεμβρίου ἕως 3 Δεκεμβρίου 1823, ὡς καὶ τὰς περιλήψεις δύο ἐν τέλει ἐπιστολῶν εἰς Μεσολόγγιον ἀπὸ 16 Δεκεμβρίου 1823. Τὸ τετράδιον τοῦτο δὲν φέρει εἰδικὸν ἀριθμὸν ἐν τῷ ἀρχείῳ Μαυροκορδάτου.

β') Τετράδιον ἐκ φφ. γεγραμμένων 7, διαστ. 0,20 × 0,15, γραφὲν ἐν Κεφαλληνίᾳ διὰ χειρὸς Γ. Πραΐδου κατὰ μῆνα Ὀκτώβριον τοῦ 1823, ἐπιγραφόμενον : «Σημειώσεις τινὲς περὶ τῶν Ἰονικῶν Νήσων» (Ἀρχ. Μαυροκ. ἀρ. 9).

Γ') Τεῦχος ἀστάχωτον ἐκ φφ. γεγραμμένων 18, διαστ. 0,28 × 0,195, φέρον ἐπὶ προσθέτου ἐξωφύλλου τὴν ἐπιγραφὴν «Μυστικὸν πρωτόκολλον τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ» καὶ περιέχον ἐν σχεδίῳ 32 αὐτογράφους ἐπιστολὰς τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, χρονολογουμένας ἀπὸ 12 Ἰουλίου 1822 ἕως 2 Ἰανουαρίου 1823. Αἱ μεγίστου ἐνδιαφέροντος ἐπιστολαὶ αὗται ἐγράφησαν ὑπὸ τοῦ Μαυροκορδάτου κατὰ τὸν χρόνον τῆς πρώτης παραμονῆς του εἰς Δυτικὴν Ἑλλάδα καὶ ἀπευθύνονται πρὸς τὸν Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Ἀθανάσιον Κανακάρην, πρὸς τὸν Δημήτριον Ὑψηλάντην, πρὸς τὸν στρατηγὸν Βαρνακιώτην καὶ πρὸς φιλογενεῖς τινας ἐν Ἑπτανήσῳ (Α.Μ. 7).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δ΄) Τεῦχος ἀστάχωτον ἐκ φφ. γεγραμμένων 7, διαστ. 0,295 × 0,20. Περιέχει ἐν εὐρείᾳ περιλήψει ἐπιστολὰς γραφείσας ὑπὸ τῶν γραμματέων τοῦ Μαυροκορδάτου Γεωργίου Πραΐδου, Ἰωάννου Παπαδάκη καὶ Ἀναστασίου Πολυζωΐδου ὡς καὶ ὀλίγας τινὰς διὰ χειρὸς Μαυροκορδάτου, χρονολογουμένας ἀπὸ Ἰανουαρίου ἕως 20 Μαρτίου 1823. Αἱ ἐπιστολαὶ αὗται ἀπευθύνονται κατὰ τὸ πλεῖστον πρὸς τοὺς ἐν Ἑπτανήσῳ πατριώτας καὶ ἀναφέρονται εἰς τὴν συλλογὴν ἐράνων ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος, εἰς τὴν ἐξαργύρωσιν ἐθνικῶν ὁμολογιῶν καὶ εἰς τὸ ζήτημα τῆς μεταβάσεως τῶν ἐν Ἑπτανήσῳ Σουλιωτῶν εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα. Τὸ τεῦχος τοῦτο ἀποτελεῖ συνέχειαν τοῦ ὑπὸ στοιχεῖον Γ΄ «Μυστικοῦ πρωτοκόλλου τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ» (Α.Μ. 8).

Ε΄) Κῶδιξ δερματόδετος ἐκ φφ. γεγραμμένων 147, διαστ. 0,31×0,21, ἐπιγραφόμενος «Πρωτόκολλον τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ» καὶ περιέχων ἐν περιλήψει 1.981 σχέδια ἐγγράφων τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου ἐκ Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος πρὸς δημοσίας ἀρχάς, πρὸς στρατιωτικοὺς ἀρχηγοὺς καὶ πολιτικοὺς ὑπαλλήλους καὶ [πρὸς διαφόρους πατριώτας ἀπὸ 20 Μαΐου 1822 ἕως 13 Μαρτίου 1823 (Α. Μ. 4).

ΣΤ΄) Κατάστιχον ἀστάχωτον ἐκ φφ. γεγραμμένων 12, διαστ. 0,38 × 0,29, ἐπιγραφόμενον «Βιβλίον κάσσας μετρητῶν, Μεσολόγγιον» καὶ περιέχον ἐγγραφὰς ταμείου ἀπὸ 20 Ὀκτωβρίου 1822 ἕως 25 Μαρτίου 1823. Ἡ διάταξις αὐτοῦ εἶναι κατὰ τὸν συνήθη χρεωστικο-πιστωτικὸν τρόπον, ἑκάστου δὲ διπτύχου λογαριασμοῦ ἐπιγράφεται εἰς μὲν τὴν ἀριστερὰν σελίδα «Νὰ δώσῃ», εἰς δὲν τὴν δεξιὰν «Νὰ λάβῃ» (Α. Μ. 5).

Τοῦ καταστίχου τούτου ὑπάρχει καὶ ἀντίγραφον δι' ἄλλης χειρὸς ἐκ φφ. γεγραμμένων 14, διαστ. 0,30 × 0,21, φέρον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν διπτύχων λογαριασμῶν τὴν ἐπιγραφήν: «Ἡ Κάσσα τῶν Μετρητῶν Πραΐδη». Τὸ ἀντίγραφον τοῦτο, διαφέρον τοῦ πρώτου κατ' ἐλάχιστον μόνον εἰς τὴν γλωσσικὴν διατύπωσιν, δὲν συνεπληρώθη εἰς τὴν στήλην τοῦ λαβεῖν, σημειωθεισῶν ἐγγραφῶν μόνον μέχρι καὶ τῆς 1 Μαρτίου 1823 (Α. Μ. 10).

Εἰς τὰ κατάστιχα ταῦτα κατεγράφη ἡ ταμειακὴ διαχείρισις τοῦ Γεωργίου Πραΐδου κατὰ τὸν ἀνωτέρω σημειούμενον χρόνον, ὅτε ὁ Μαυροκορδᾶτος διηύθυνε τὰ πράγματα τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος.

Ζ΄) Τεῦχος εἰς φύλλον ἐκ φφ. γεγραμμένων 20, διαστ. 0,37 × 0,23, ἐπιγραφόμενον «Πρωτόκολλον ἐπιστολῶν 1825 καὶ 1826», μετὰ χωριστοῦ ἐκ φύλλων τεσσάρων εὑρετηρίου, διὰ χειρὸς Ἀλ. Μαυροκορδάτου. Περιέχει εὐρείας περιλήψεις 305 ἐπιστολῶν σταλεισῶν πρὸς Μαυροκορδᾶτον ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου Φαβιέρου, τοῦ κόμιτος Πόρρου, ἀξιωματικῶν τοῦ Τακτικοῦ, τῶν Λαζάρου καὶ Γεωργίου Κουντουριώτου, τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Σώματος, τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς, τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου, τοῦ Σπυρίδωνος Τρικούπη, τοῦ ναυάρχου Μιαούλη, τοῦ Ἀνδρέου Ζαΐμη, τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη, τοῦ Γεωργίου Μαυρομιχάλη καὶ ἄλλων ἡρώων τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος, ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου 1825 ἕως 26 Ἰουνίου 1826 (Α. Μ. 6).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Η΄) Τρία τεύχη χαρτόδετα, ἠριθμημένα ἐν συνεχείᾳ κατὰ σελίδας (161-250), (251-320), (321-475), διαστ. 0,205 × 0,175. Περιέχουν αὐτόγραφον ἡμερολόγιον τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου, ἀναφερόμενον εἰς τὴν χρονικὴν περίοδον ἀπὸ 14/26 Ὀκτωβρίου 1834 ἕως 5/17 Μαρτίου 1837, ὅτε ὑπηρέτει οὗτος ὡς πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος ἐν Μονάχῳ (Α. Μ. 1, 2, 3).

Τὸ πρῶτον τῆς σειρᾶς τῶν ἡμερολογίων τούτων τοῦ Μαυροκορδάτου, τὸ περιλαμβάνον τὰς σελίδας 1-160, ἐλλείπει δυστυχῶς, ἀπολεσθὲν ἢ λανθάνον που.

Δυστυχῶς, καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ἀρχείου Μαυροκορδάτου ἐσημειώθη ἡ ἐπικατάρατος διάσπασις τοῦ ἀρχειακοῦ ὑλικοῦ, ἔστω καὶ μικρά· διότι δὲν παρεδόθη τοῦτο, ὡς ἔπρεπεν, ἀκέραιον εἰς τὸ Κράτος, ἀλλὰ παρελείφθη, ἐξ ἀμελείας πιθανῶς, μικρὸν μέρος τούτου, τὸ ὁποῖον ἐπωλήθη μεταγενεστέρως μετὰ τοῦ πλείστου μέρους τοῦ ἀρχείου τοῦ Νικολάου Μαυροκορδάτου εἰς τὸν φιλίστορα συλλέκτην Δαμιανὸν Κυριαζῆν, ὅστις ἐδώρησε τοῦτο εἰς τὸ Μουσεῖον Μπενάκη.

Τὸ μικρὸν τοῦτο τμῆμα τοῦ ἀρχείου τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου, ἐντασσόμενον δεόντως εἰς τὸν μεγάλον κορμὸν ἐξ οὗ ἀπεκόπη, δημοσιεύεται εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν.

Θὰ δημοσιευθοῦν ἐπίσης ἐνταῦθα, κατὰ τὴν χρονολογικὴν τάξιν ἐντασσόμενα, κείμενά τινα ἀνήκοντα εἰς τοὺς φίλους καὶ στενοὺς συνεργάτας τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου Ἀνδρέαν καὶ Νικόλαον Λουριώτην καὶ Γεώργιον Πραΐδην. Οἱ ἄνδρες οὗτοι εἰργάσθησαν κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν πάντοτε πλησίον καὶ οἱονεὶ ὑπὸ τὴν σκιὰν τοῦ Μαυροκορδάτου, διὸ καὶ τὰ προσωπικά των ἀρχεῖα ἀποτελοῦν φυσικὸν συμπλήρωμα τοῦ ἐκδιδομένου νῦν ἀρχείου Μαυροκορδάτου. Τὰ ἐκ τῶν μικρῶν τούτων συλλογῶν κείμενα, τὰ ὁποῖα ἐκδίδονται μετὰ τοῦ ἀρχείου Μαυροκορδάτου, εἶναι :

α΄) Λυτὰ ἔγγραφα περιέχοντα κατὰ τὸ πλεῖστον ἐπιστολὰς τοῦ Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν γραμματέα του καὶ ἕνα τῶν τοποτηρητῶν του ἐν Μεσολογγίῳ Ἀνδρέαν Λουριώτην, πρὸς τὸν πρίγκιπα Κωστάκην Ἰ. Καρατζᾶν κ.λ. (ΓΑΚ, Κ. 22, α΄).

β΄) Τετράδιον περιέχον ἀντίγραφα ἐπιστολῶν τοῦ Ἀνδρέου Λουριώτη, ἐνεργοῦντος ὡς τοποτηρητοῦ τοῦ Μαυροκορδάτου ἐν Μεσολογγίῳ, πρὸς διαφόρους, χρονολογούμενα ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Αὐγούστου μέχρι τῆς 9 Σεπτεμβρίου 1821 (ΓΑΚ, Συλλ. Βλαχογιάννη, ΣΤ΄ 15α΄).

γ΄) Ἔγγραφά τινα ἐκ τῆς συλλογῆς Νικολάου Λουριώτη, ἀναφερόμενα κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν δραστηριότητα τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, τῆς ὁποίας ὁ μὲν Μαυροκορδᾶτος ὑπῆρξε πρόεδρος, ὁ δὲ Νικόλαος Λουριώτης ἀρχιγραμματεύς (ΓΑΚ, Κ. 10 γ΄ καὶ 10 δ΄).

δ΄) Ἡμερολόγιον τοῦ Γεωργίου Πραΐδου, τοῦ μᾶλλον ἐμπίστου ἐκ τῶν συνεργατῶν τοῦ Μαυροκορδάτου, ἀναφερόμενον εἰς τὴν χρονικὴν περίοδον 15 Νοεμβρίου - 19 Δεκεμβρίου 1821 (Ἱστορικὴ καὶ Ἐθνολογικὴ Ἑταιρεία).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τὰ ἔγγραφα καὶ λοιπὰ κείμενα τοῦ ἀρχείου Μαυροκορδάτου δημοσιεύονται ἐνταῦθα in extenso, πλὴν ἐλαχίστων ἐγγράφων ἥσσονος ἱστορικῆς σημασίας ἢ ἐντελῶς ἀσημάντων, τὰ ὁποῖα ἐκδίδονται ἐν περιλήψει ἢ καὶ παραλείπονται.

Ἡ ἔκδοσις τῶν κειμένων γίνεται κατ' αὐστηρὰν χρονολογικὴν τάξιν καὶ ἄνευ μεταβολῶν. Ἡ σύνταξις οὐδόλως μετεβλήθη. Σπανίως μόνον ἐγένοντο διορθώσεις βαρβαρισμῶν τινων, μνημονευόμεναι ἐν ὑποσημειώσει. Διωρθώθησαν ἐπίσης σιωπηρῶς αἱ ἐξ ἀβλεψίας ἢ ἀγνοίας ἀνορθογραφίαι, ἐμεγαλογραφήθησαν τὰ κύρια ὀνόματα (οἰκογενειακά, τοπωνύμια, ὀνόματα μηνῶν κ.λ.) ὅπου δὲν συνέβαινε τοῦτο, καὶ προσετέθησαν σημεῖα τῆς στίξεως, ὁσάκις ἀπῃτεῖτο τοῦτο διὰ τὴν εὐκολωτέραν κατανόησιν τοῦ κειμένου.

Αἱ ἑρμηνεῖαι τῶν ἐν τῷ κειμένῳ ξένων λέξεων, τουρκικῶν καὶ ἰταλικῶν κατὰ τὸ πλεῖστον, ἐτέθησαν εἰς ὑποσελιδίους σημειώσεις, ὡς ἐπίσης καὶ αἱ πραγματικαὶ παρατηρήσεις καὶ λοιπὰ σχόλια. Τὰ σχόλια ταῦτα ἀναφέρονται κυρίως εἰς βιογραφικὰς εἰδήσεις περὶ τῶν ἐν τῷ κειμένῳ μνημονευομένων προσώπων (ἐφ' ὅσον εἶχον νὰ προσθέσω νέον στοιχεῖον περὶ αὐτῶν) καὶ εἰς τὴν ἀποσαφήνισιν ὀλίγων ἐπὶ μέρους τοπωνυμιῶν, τῶν ὁποίων σημειοῦται ἡ ἀκριβὴς γεωγραφικὴ θέσις.

Αἱ συντετμημέναι λέξεις ἀναπτύσσονται σιωπηρῶς. Ἐντὸς παρενθέσεως ( ) δηλοῦται συνήθως ἑρμηνεία ἢ ἐπεξήγησις λέξεων ἐντὸς τοῦ κειμένου. Ἐντὸς ὀρθογωνίων ἀγκυλῶν [ ] ἐτέθησαν λέξεις τινὲς πλεονάζουσαι καὶ ἑπομένως ὀβελιστέαι, ἐντὸς δὲ ὀξειῶν ἀγκυλῶν ⟨ ⟩ προσετέθησαν σπανίως λέξεις τινὲς παραλειφθεῖσαι ὑπὸ τοῦ γράψαντος ἐκ παραδρομῆς, ἀπαραίτητοι ὅμως διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ κειμένου.

Εἰς τὰ ἐκδιδόμενα ἔγγραφα δίδεται νέα ἀρίθμησις, προστιθεμένων ἐν παρενθέσει τῶν παλαιῶν ἐπισήμων ἀριθμῶν τοῦ ἀρχείου. Τοῦτο ἦτο ἀναγκαῖον μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς χρονολογικῆς τάξεως εἰς ὀλίγα τινὰ ἔγγραφα καταταχθέντα ἐσφαλμένως κατὰ τὴν ταξινόμησιν, καὶ μετὰ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἐξ ἄλλων συλλογῶν ἐγγράφων. Τὰ δὲ ἀχρονολόγητα ἔγγραφα, τὰ στερούμενα οἱασδήποτε χρονολογικῆς μαρτυρίας, δημοσιεύονται ἐν ἀρχῇ ἑκάστου ἔτους ὑπὸ τὴν ἔνδειξιν «ἀχρονολόγητα» [1].

Ἠριθμήθησαν τέλος ἐν τῇ ἐκδόσει οἱ στίχοι τῶν κειμένων ἀνὰ πέντε, τιθεμένων τῶν ἀναλόγων ἀριθμῶν ἐν τῷ ἀριστερῷ περιθωρίῳ, καὶ ἐχωρίσθησαν αἱ σελίδες τῶν τετραδίων, τευχῶν, καταστίχων καὶ ἐν γένει τῶν πολυσελίδων κειμένων (οὐχὶ τῶν λυτῶν ἐγγράφων) διὰ καθέτου γραμμῆς.

Ἡ δὲ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, ἀποφασίσασα νὰ φέρῃ εἰς τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος τὸ πολυτιμότατον τοῦτο ἀρχεῖον, προσφέρει μεγίστην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς νεωτέ-

(1) Ἐσκέφθην πρὸς στιγμήν, διασπῶν τὴν ἑνότητα τῶν πρωτοκόλλων, νὰ ἐντάξω τὰ περιλαμβανόμενα εἰς αὐτὰ ἔγγραφα μεταξὺ τῶν λυτῶν ἐγγράφων τοῦ ἀρχείου, διὰ νὰ εἰκονίζηται ἐν τῇ ἐκδόσει ἡ ἀκριβὴς χρονικὴ ἀναπαράστασις τῶν γεγονότων. Ἀπέφυγον ὅμως νὰ πράξω τοῦτο, διὰ νὰ μὴν ἀποσυνθέσω αὐτοτελεῖς ἀρχειακὰς μονάδας, ἐχούσας κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἐσωτερικὴν συνοχὴν καὶ ἑνότητα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρας Ἑλλάδος, διότι διὰ τῆς ἐκδόσεως ταύτης παρέχει εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν ἔρευναν σεβαστὴν εἰς ἀξίαν καὶ εἰς ὄγκον συλλογὴν ἱστορικῶν πηγῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν, εἰς τοὺς χρόνους τοῦ κυβερνήτου Καποδίστρια καὶ εἰς ὁλόκληρον τὴν μακρὰν περίοδον τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος. Ὅλως ἰδιαιτέρως ὅμως συμπληροῦται, πλουτίζεται καὶ διαφωτίζεται ἐν παντὶ διὰ τῶν κειμένων τούτων ἡ ἱστορία τοῦ μεγάλου ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος τοῦ ἔθνους μας [1].

Οὐδ' ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἄλλη ἰσαξία κατὰ τὴν ἱστορικὴν σπουδαιότητα ἀρχειακὴ συλλογή. Ἡ προσωπικότης τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου καὶ τὰ ὕπατα ἀξιώματα, τὰ ὁποῖα οὗτος ἀνέλαβε, δικαιολογοῦν καὶ τὴν σημασίαν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ἀρχείου του. Εἰς τὰ κείμενα τοῦ ἀρχείου τούτου διαγράφεται, ὡς ἐν κατόπτρῳ, τὸ ἀξιοθαύμαστον ἔργον τοῦ Μαυροκορδάτου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνεδείχθη οὗτος ἀναμφισβητήτως, κατὰ μὲν τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως ὁ μεγαλύτερος πολιτικὸς καὶ διπλωματικὸς ἐγκέφαλος μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, κατὰ δὲ τοὺς μετέπειτα χρόνους, οἵτινες ὑπῆρξαν αἱ δυσχερεῖς ἀπαρχαὶ τῆς ἐλευθέρας ἑλληνικῆς πολιτείας, ἡ δεσπόζουσα κατὰ τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν μετριοπάθειαν μορφὴ τοῦ πολιτικοῦ κόσμου τῆς Ἑλλάδος.

Ε. Γ. Πρωτοψαλτης

---

1. Ὁ Μαυροκορδᾶτος εἶχε κατὰ νοῦν νὰ γράψῃ ὁ ἴδιος ἱστορίαν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἐπιθυμῶν νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ σφάλματα τῶν ἱστοριογράφων, οἱ ὁποῖοι κατὰ τὴν γνώμην του εἶχον διαστρέψει τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν. Εἰς τὸ προσωπικόν του ἡμερολόγιον, τὸ ὁποῖον συνέτασσε καθ' ὃν χρόνον ὑπηρέτει ὡς πρέσβυς ἐν Μονάχῳ, ἐσημείωσε τὴν 3/15 Νοεμβρίου 1836 τὰ ἑξῆς :

«... Εἰς τὴν τράπεζαν ὁ Βασιλεὺς ἠθέλησε νὰ διηγηθῇ διαφόρους ἑλληνικὰς ἱστορίας καὶ ὁ Ρούδχαρτ μ' ἐφανέρωσε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ γράψω τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑλλην. ἀγῶνος. Τοῦ εἶπα ὅτι καὶ τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ γενῇ μίαν ἡμέραν καί τὸ ἐλπίζω, εἰς καταισχύνην πολλῶν ψευδοϊστοριογράφων τῆς ἐπαναστάσεώς μας». (Α.Μ. 3, σελ. 443).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΩΝ ΕΤΩΝ

1803 - 1820

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1

(A. M. 18)

Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος γίνεται δῆλοι, ὅτι ἐπειδὴ ἐξ αἰτίας τῶν παρελθόντων πολέμων ἠκολούθησαν ἀταξίαι εἰς τὴν διοίκησιν τῶν καραβίων καὶ σιρμαγιέδων [1] *τῆς πιάτζας τοῦ νησίου μας, διὰ τοῦτο σήμερον συναχθέντες εἰς ἓν ὁ ὑπὸ τοῦ ὑψηλοτάτου καπουδὰν πασᾶ ἐφένδη μας διορισθεὶς διὰ ἐπιστάτης καὶ ἐπιτηρητὴς τοῦ νησίου μας κύριος καπετὰν Γεώργης, καὶ οἱ καπιαδόροι* [2] *καὶ παρτζινέβελοι* [3]*, καὶ οἱ καπεταναῖοι αὐτῆς μας τῆς πιάτζας, διὰ νὰ σώζεται ἡ εὐταξία καὶ ἡ καλὴ διοίκησις, ἐκρίναμεν εὔλογον, ἐθεσπίσαμεν, ἐδιωρίσαμεν καὶ ἀποφασίσαμεν ὡς κάτωθεν μὲ τὰ συνακόλουθα κεφάλαια, τὰ ὁποῖα θέλουν ἔχει τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν εἰς κάθε πιάτζαν, ὁποὺ ἤθελε τὸ καλέσει ἡ χρεία διὰ νὰ ἐμφανισθῇ τὸ παρόν.*

Κεφάλαιον αον. Τὰ καράβια ὁποὺ ταξιδεύουν εἰς τὴν Εὐρώπην, εἰ μὲν πωλήσουν τὸ κάρικόν [4] *τους ἢ εἰς Μάλταν ἢ εἰς Τζιτζήλιαν* [5]*, νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ ἐβγάλλουν διάφορον* [6] *εἰς τὰ φόντα* [7] *πρὸς 15 τὰ % εἰς τὸ βιάντζον* [8]*, εἰ δὲ εἰς Νεάπολιν, 17.20* [9] *τὰ %, εἰς δὲ Λιβόρνον καὶ Γκένοβαν 20 τὰ %, εἰ δὲ εἰς Φράντζαν καὶ Ἱσπανίαν 25 τὰ %, εἰς δὲ Λισπώναν 30 τὰ %, καὶ εἰς κόλφον Βενετίας 17.20 τὰ %, εἰς δὲ τὰ φόντα ὁποὺ ἤθελαν πάρει ἀπὸ ἄλλους τόπους, εἰ μὲν διὰ χρείαν τους ἤθελαν συμφωνήσει τὰ κάμπια* [10] *παράνω ἀπὸ τῆς Ὕδρας, νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ τὰ ἐβγάλλουν σωστὰ καθὼς τὰ ἐσυμφώνησαν, καὶ ἐὰν καράβια ταξιδεύουν Αἴγυπτον καὶ Παρασάμια εἰς λεβάντε, ἢ εἰς μόνον τὸν λεβάντε, νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ ἐβγάλλουν διάφορον πρὸς ἕνα καὶ ἥμισυ παρᾶ τὸν μῆναν, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὁποὺ μισσεύουν ἀπὸ Ὕδραν ἕως τὴν ἡμέραν ὁποὺ ἐπιστρέφουν εἰς Ὕδραν.*

βον. Ἀκολουθώντας τὰ καράβια ταξίδια διὰ τὴν Μαύρην Θάλασσαν διὰ νὰ φορτώσουν μετὰ τὴν ἐπιστροφήν τους, ἐὰν πωλήσουν εἰς Κωνσταντινούπολιν, νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ ἐβγάλλουν διάφορον 15 τὰ %, εἰς Τένεδον 17.20 τὰ %, εἰς Ὕδραν 20 τὰ %, εἰ δὲ καὶ ἀκολουθήσουν τὸ ταξίδιόν τους μὲ τὸ ἴδιον κάρικον διὰ τὴν Εὐρώπην, νὰ εἶναι εἰς χρέος, ἐκτὸς

---

1 Κεφάλαια.

2 Οἱ παρέχοντες τὰ κεφάλαια τοκισταί.

3 Οἱ πλοιοκτῆται ἢ ἰδιοκτῆται τοῦ φορτίου (ἐνετ. parcenevole)

4 Φορτίον.

5 Σικελία.

6 Τόκος.

7 Κεφάλαια.

8 Ταξίδιον.

9 17 γρόσια καὶ εἴκοσι παρᾶδες (ἕκαστον γρόσι = 40 παρᾶδες).

10 Ἐπικαταλλαγή (κοινῶς: ἄγγιο ἢ ἄτζιο).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῶν 15 ὁποὺ εἶναι ἕως εἰς Κωνσταντινούπολιν, νὰ ἐβγάλλουν διάφορον ὡς ἄνωθεν εἰς ὅποιαν σκάλαν πωλήσουν.

γον. Ἐκεῖνα τὰ καράβια ὁποὺ ἀκολουθήσουν διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς Μισίρι[1] *νὰ φορτώσουν, νὰ εἶναι εἰς χρέος ἐκτὸς τῶν διαφόρων, ὁποὺ εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον λέγομεν, νὰ ἐβγάλλουν ἔτι πρὸς 5 τὰ % παραπάνω.*

δον. Εἰς ὅποιαν δήποτε σκάλαν πωλήσουν τὰ καράβια, εἰ μὲν θελήσουν νὰ λογαριασθοῦν, νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ ἐβγάλλουν τὰ καπιτάλια σιρμαγιᾶς καὶ βλησιδίων[2] *καὶ τὰ διάφορα σωστὰ καὶ νὰ ἀφήσουν ἄσπρα ἀμοίραστα διὰ κουμπάνιες καὶ ἄλλα ἔξοδα, ἕως νὰ ἔλθουν εἰς Ὕδραν, καὶ ἀφ' οὗ ἔλθουν εἰς Ὕδραν, εἰ μὲν περισσεύσουν ἀπὸ αὐτὰ τὰ ἄσπρα, νὰ εἶναι εἰς χρέος οἱ καπεταναῖοι νὰ κάμουν δευτέραν μοιρασιὰν μὲ τοὺς συνδρόφους κατὰ τὴν συνήθειαν, χωρὶς ὅμως νὰ ἐβγάλλουν ἄλλα διάφορα.*

εον. Μισσεύοντας ἀπ' ἐδῶ τὰ καράβια διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὸν καργαδόρον[3]*, εἰ μὲν τοὺς περισσεύσῃ σιρμαγιὲς ἀπὸ τὴν ψώνισιν ὁποὺ κάμουν, νὰ τὴν ἐπιστρέψουν τῶν καπιαδόρων καὶ νὰ δίδουν διάφορον πρὸς 05 τὰ % τὸν μῆναν, κοντάροντας τὰ διάφορα ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὁποὺ ἀπ' ἐδῶ ἐμίσσευσαν, ἕως εἰς τὴν ἡμέραν ὁποὺ ἐδῶ ἀρριβάρουν.*

ϛον. Τὰ ρουσφέτια[4] *ὁποὺ ἔχουν νὰ λαμβάνουν οἱ σύνδροφοι, κατὰ τὴν συμφωνίαν ὁποὺ ἔχουν μὲ τὸν καπετάνιον, νὰ μὴν ἠμποροῦν κατ' οὐδένα τρόπον νὰ τὰ λάβουν εἰς ἄλλον τόπον, εἰμὴ ὅταν ἔλθουν εἰς Ὕδραν μὲ τὸ ἴδιον καράβι, καὶ εἰ μὲν τινὰς τῶν συνδρόφων ἢ καὶ πολλοὶ δὲν ἔλθουν νὰ φέρουν τὸ καράβι εἰς Ὕδραν, νὰ μὴν ἠμποροῦν κατ' οὐδένα τρόπον οὔτε νὰ ζητήσουν, οὔτε νὰ λαμβάνουν τὸ συμφωνηθὲν ρουσφέτι, εἰ δὲ καὶ τὸ καράβι εἶναι χωρὶς διάφορον καὶ δὲν προσμένουν νὰ λάβουν οἱ σύνδροφοι οὔτε μερίδιον οὔτε ρουσφέτι, ἀλλὰ θελήσουν νὰ μείνουν διὰ νὰ ὑπάγουν μὲ τὰ ἄλλα καράβια, νὰ μὴν ἠμποροῦν οἱ ἄλλοι καπεταναῖοι νὰ τοὺς πάρουν, ἀλλὰ νὰ ἔλθουν μὲ τὸ ἴδιον καράβι ὁποὺ ἀπ' ἐδῶ ἐμίσσευσαν.*

ζον. Ὅταν ὑπάγουν τὰ καράβια εἰς τὸν καργαδόρον καὶ φορτώσουν, νὰ μὴν ἠμποροῦν οἱ σύνδροφοι διὰ κανένα δικαιολόγημα νὰ μείνουν ἀπὸ τὰ καράβια, ἀλλὰ νὰ ἀκολουθήσουν τὸ ταξίδιον διὰ νὰ ὑπάγουν νὰ πωλήσουν, εἰ δὲ καὶ ἀκολουθήσει εἰς ἕναν ἢ εἰς πολλοὺς καμμία ἀσθένεια καὶ δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ταξιδεύσῃ, νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ βάλλῃ ἄλλον εἰς τὸν τόπον του, ἕως νὰ τελειώσῃ τὸ ταξίδιον.

ηον. Ὁ Θεὸς φυλάξοι, εἰ μὲν ἤθελεν ἀκολουθήσει εἰς κανένα καράβι ἢ χύσις ἢ τζάκισις ἢ κούρσευμα, ἢ ζημία τῶν φόντων ἀκολουθεῖ ἐξ ἴσου καθὼς εἰς τὴν σιρμαγιάν· τοιουτοτρόπως καὶ εἰς τὰ βλησίδια.

---

1 Αἴγυπτος.

2 Αἱ μικροοικονομίαι τῶν ναυτῶν, αἱ ὁποῖαι κατετίθεντο ὡς κεφάλαιον τοῦ πλοίου.

3 Ὁ τόπος φορτώσεως.

4 Ἰδιαίτεραι ἀμοιβαί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θον. Εἰ μὲν εἰς κανένα καράβι ἤθελεν ἀκολουθήσει ζημία ἀπὸ τὸ ἀλισβερίσι[1] *εἴτε πολλὴ εἴτε ὀλίγη, ἡ αὐτὴ ζημία ἔχει νὰ γίνεται καθὼς καὶ ὅταν εἶναι διάφορον καὶ κάμνουν μερδικόν, ἤτοι νὰ βάλλουν οἱ σύνδροφοι τὸ ἀνάλογόν τους, ὁμοίως κατὰ τὰ ρουσφέτια ὁπού ἔχουν συμφωνίαν μὲ τὸν καπετάνιον, ὁμοίως νὰ βάλλῃ καὶ ὁ καπετάνιος τὰ τοῦ καραβίου, διὰ νὰ σώζεται ἡ σιρμαγιὰ καὶ τὰ βλησίδια.*

ιον. Εἰ μὲν ἤθελεν ἀκολουθήσει εἰς κανένα καράβι μικρὰ χύσις, καὶ εἰς τὴν σκάλαν ὁποὺ ὑπάγουν νὰ πωλήσουν πιασθῇ ἡ σιρμαγιά, νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ ἐβγάλλουι τὰ καπιτάλια, διὰ νὰ λάβῃ ὁ καπετάνιος τὴν σιρμαγιάν, οἱ δὲ σύνδροφοι τὰ βλησίδια, τὰ δὲ διάφορα νὰ μὴν τὰ ἐβγάλλουν, οὔτε μερδικὸν νὰ κάμουν, ἀλλὰ νὰ τὰ φέρουν ἐδῶ, ὁμοίως καὶ τὴν ξεκαθάρισιν τῆς πωλήσεως τοῦ κάρικου ἀπὸ τὸν ρεκουμανδάριον, καὶ ἐδῶ νὰ γένῃ ἡ διάκρισις.

ιαον. Εἰ μὲν ἀπὸ τὰ καράβια ὁποὺ πωλήσουν τὸ κάρικόν τους εἰς τὴν Εὐρώπην ἤθελαν ἀκολουθήσει δεύτερον ταξίδι διὰ τὸν πονέντε ἢ μὲ ἐδικόν τους φορτίον ἢ μὲ τὸν ναῦλον, ἀπὸ τὴν ἡμέραν ὁποὺ ἐπιχειρισθοῦν τὸ νέον ταξίδιον, νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ ἐβγάλλουν νέα διάφορα πρὸς ἕνα ἥμισυ παρᾶ τὸ γρόσι τὸν μῆναν εἴς τε τὰ καπιτάλια, ὁμοίως καὶ εἰς τὰ διάφορα αὐτῶν, ἕως εἰς τὴν ἡμέραν ὁποὺ ἔλθουν ἐδῶ.

ιβον. Καὶ εἰ μὲν ἀπὸ τὰ καράβια, ἀφ' οὗ πωλήσουν τὰ κάρικά τους εἰς Εὐρώπην, δὲν ἔλθουν εἰς Ὕδραν, ἀλλὰ ὑπάγουν πάλιν εἰς τὸν καργαδόρον καὶ φορτώσουν καὶ ἀκολουθήσουν νέον ταξίδι, εἰ μὲν εἶναι τὸ ταξίδιόν τους εἰς λεβάντε, νὰ εἶναι εἰς χρέος νὰ ἐβγάλλουν διάφορον σιρμαγιᾶς καὶ διάφορον αὐτῶν πρὸς ἕνα ἥμισυ παρᾶ τὸν μῆναν εἰς τὸ γρόσι, ἕως νὰ ἔλθουν ἐδῶ, εἰ δὲ καὶ ἀκολουθήσουν καὶ τὸ νέον ταξίδιον διὰ Εὐρώπην, ἔχουν νὰ ἐβγάλλουν διάφορον εἴς τε τὴν σιρμαγιὰν καὶ εἰς τὰ διάφορα αὐτῆς, ὡς ἐδιωρίσθη εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον.

Καὶ εἰς ἔνδειξιν καὶ πιστοποίησιν τῶν ἄνωθεν ἐσφραγίσθη τὸ παρὸν μὲ τὴν συνηθισμένην σφραγῖδα τῆς Κοινότητός μας καὶ μὲ τὴν σφραγῖδα τοῦ καπετὰν Γεώργη, διὰ νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ τόπῳ καὶ κριτηρίῳ.

Ὕδρα 20 Ἰανουαρίου 1803.

(Τ.Σ.) (+ Σφραγὶς τῆς Κοινότητος Νήσου (Τ.Σ.) (Γ. Β(ούλγαρης))
Ὕδρας 1798 Μαρτίου 30)

Σημ. Ὁ πρῶτος οὗτος ναυτεμπορικὸς νόμος τῆς Ὕδρας ἐξεδόθη κακῶς καὶ ὑπὸ ἐσφαλμένην ἡμερομηνίαν ὑπὸ τοῦ Ἀντωνίου Λιγνοῦ (Ἱστορία τῆς νήσου Ὕδρας, τόμ. Α' [Ἀθῆναι 1946], σελ. 249-251).

1 Ἡ πώλησις τοῦ φορτίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

2

(A. M. 13)

Ἀλέξανδρος Νικολάου Σοῦτζος βοεβόδας ἐλέῳ Θεοῦ αὐθέντης καὶ ἡγεμὼν πάσης Οὐγγροβλαχίας[1].

Ὁ ἐπιφέρων τὸ παρὸν ἡμέτερον, ὀνομαζόμενος Γεώργιος Πραΐδης[2], *Γραικὸς τὸ γένος, τὴν δὲ πατρίδα Βιθυνός, μετὰ ἑξαετῆ διατριβὴν ἐν Βουκουρεστίῳ, ἥσυχον, σεμνήι, ἄμεμπτον, κατὰ πάντα ἐπαινετήν, μεταβαίνει ἤδη εἰς τὴν δυτικωτέραν Εὐρώπην, σκοπὸν ἔντιμον προθέμενος, ὡς λόγιος καὶ φιλόμουσος νέος, νὰ τελειωθῇ κατὰ τὰ μαθήματα, διδασκόμενος ὑπὸ σοφῶν διδασκάλων εὐρωπαϊκῆς τινος Ἀκαδημίας. Ὑπολαμβάνων δὲ χρησιμωτάτην ἐπὶ ξένης γῆς τὴν αὐθεντικὴν μαρτυρίαν τῆς σεμνῆς αὐτοῦ διαγωγῆς, ἔλαβεν αἰτησάμενος τὸ παρὸν γράμμα, δι' οὗ συνάδοντες τῇ κοινῇ μαρτυρίᾳ, συνιστῶμεν αὐτὸν ὡς ἄξιον τῷ ὄντι φιλοφρόνου δεξιώσεως.*

Τῇ ιζ Φεβρουαρίου ᾳωιθ

(Τ.Σ.) Ἐν Βουκουρεστίῳ

μέγας ποστέλνικος

3

(A. M. 14)

Τῇ 30 8βρίου 1819 N. Βουκορέστι

Φίλε κύριε Γεώργιε! (Πραΐδη)

Ἰδοὺ τέλος πάντων, ἀφ' οὗ ἐπρόσμεινα εἰς μάτην τὴν ἀπόκρισίν σου εἰς τὴν τελευταίαν μου ἀναγκαιοτάτην ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ Αὐγούστου, καὶ ἀφ' οὗ ἔλαβον ὀλίγην ἄνεσιν ἀπὸ τὰ

---

1 Ἀλέξανδρος Ν. Σοῦτσος, ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας ἀπὸ 16 Νοεμβρίου 1818 ἕως 20 Ἰανουαρίου 1821.

2 Ὁ Γεώργιος Πραΐδης ἐγεννήθη εἰς τὰ Μουδανιὰ τῆς Βιθυνίας τὸ 1791. Ἀπὸ τοῦ 1813 μέχρι τοῦ 1819 ἐδίδασκε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἐν Βουκουρεστίῳ, ὅπου συνεδέθη στενῶς μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου. Ἀπὸ τοῦ 1819 παρέμεινε σπουδάζων ἐν Πίζῃ πρῶτον καὶ ἔπειτα ἐν Παρισίοις μέχρι τῶν μέσων τοῦ 1821, ὅτε κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου, τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ἕκτοτε ἀφωσιωμένος ὀπαδὸς καὶ θαυμαστὴς καθ' ὅλον τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα καὶ ἐν συνεχείᾳ μέχρι τοῦ θανάτου του. Ὁ ἴδιος ὁ Μαυροκορδᾶτος χαρακτηρίζει που τὸν Γ. Πραΐδην ὡς τὸν πιστότερον ἐκ τῶν συνεργατῶν του. (A. M. 4). Ὑπῆρξεν εἷς τῶν λογιωτέρων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς του, διακρινόμενος διὰ τὴν τιμιότητα τοῦ χαρακτῆρος καὶ τὴν σταθερότητα τῶν φρονημάτων του. Ἀνέλαβεν ὕψιστα πολιτικὰ καὶ δικαστικὰ ἀξιώματα καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ μετ' αὐτήν. Ἀπέθανε πένης ἐν Ἀθήναις κατ' Ὀκτώβριον τοῦ 1873. Ἐκ τοῦ προσωπικοῦ του ἀρχείου σώζονταί τινα παρὰ τῇ Ἱστορικῇ καὶ Ἐθνολογικῇ Ἑταιρείᾳ (ἀριθμ. 15.747-15.800)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπισωρευθέντα εἰς ἐμὲ κακὰ εἰς ὀλίγον διάστημα καιροῦ, τὰ ὁποῖα μοῦ κατεφαρμάκωσαν τὰς ὀλίγας ταύτας ἡμέρας, ἐπιστρέφω πρὸς σὲ τὸν φίλον μου, πρὸς ἀπάντησιν τῶν δύο πρὸς ἐμὲ τελευταίων σου ἀπὸ 26 Ἰουλίου καὶ 17 7βρίου, καὶ πρὸς παρηγορίαν μου εἰς τὰ παρελθόντα καὶ ἐνεστῶτα, τὴν ὁποίαν δοκιμάζει καθείς, ὅταν διηγῆται τὰς δυστυχίας του εἰς τὸν φίλον του. Τὴν πρώτην ἐπιστολήν σου ἔλαβον κλινήρης, ἐπειδὴ ἔπασχον ἀπὸ μίαν φοβερὰν φλόγωσιν τοῦ λαιμοῦ, ἥτις ὀλίγον ἔλειψε νὰ μὲ πνίξῃ, καὶ ἀπὸ μίαν ἀδιάκοπον θέρμην διὰ δέκα ἡμέρας. Μετὰ τὴν εἴκοσι ἡμερῶν διάρκειαν τῆς ἀσθενείας μου, ἡ ὁποία μὲ ἄφησε μίαν μεγαλωτάτην ἀδυναμίαν, καὶ ἀφοῦ ἄρχισα ὀλίγον νὰ ἀναλαμβάνω τὰς δυνάμεις μου, ἔλαβον καὶ τὴν δευτέραν ἐπιστολήν σου, ἐν ταυτῷ καὶ τὴν εἴδησιν τοῦ θανάτου τοῦ Παλαιοπούλου[1]*. Ἠμπορεῖς νὰ συμπεράνῃς ὁποίαν καρδίαν τότε εἶχον, καὶ πόσον μ' ἐλύπησεν αὐτὸς ὁ θάνατος, μ' ὅλον ὅτι ἤμην δυσαρεστημένος, καθὼς ἐξεύρεις, ἀπ' αὐτόν· ἀλλὰ καὶ αἱ μετὰ τὸν θάνατόν του ἑπόμεναι φροντίδες δὲν μ' ἐπροξένησαν ὀλίγους κόπους καὶ ταλαιπωρίας, μάλιστα μ' ἐσήκωσαν διόλου τὴν ἡσυχίαν. Εἶσαι περίεργος, φίλε, νὰ μάθῃς τὸν θάνατόν του, καὶ ἴσως νομίζεις, ὅτι αὐτὸς ἀπέθανεν ἀπὸ τὸ πολυχρόνιον πάθος του*[2]*, ἢ ἀπὸ καμμίαν ἀσθένειαν, ὄχι· αὐτὸς ἔλαβε θάνατον πολλὰ ὀδυνηρότερον καὶ ἀνέλπιστον· ἠθέλησε μίαν ἡμέραν εὑρισκόμενος εἰς ἕνα χωρίον τοῦ Γιασιοῦ ὀνομαζόμενον Χιρλόβι, μακρὰν 6 ὥρας ἀπὸ τὸ Γιάσι, διὰ νὰ ἔβγῃ πρὸς περιδιάβασιν· εἰς ἕνα κατήφορον ἐξαφνίσθησαν τὰ ἄλογά του, καὶ ἐπειδὴ ὁ ἡνίοχος δὲν ἐμπόρεσε νὰ τὰ βαστάξῃ, ἐγύρισε τὸ ὄχημα, καὶ τὸν ἔρριψεν ἔξω, ὥστε ἐπληγώθη εἰς πολλὰ μέρη, καὶ ἀφ' οὗ ὑπέφερε διὰ δύο ἑβδομάδας τοὺς πλέον δριμυτέρους πόνους, ἀπέθανε, καὶ ἄφησε κληρονόμον τῶν ἐδῶ πραγμάτων του, δυνάμει ἑνὸς ἰδιοχείρου του γράμματος, τὸ ὁποῖον πρὸ δύο χρόνων εἶχεν ἀφήσει σφραγισμένον εἰς τὸν Γιάννην βατάχον*[3] *του, αὐτὸν τὸν ἴδιον Γιάννην, ὅστις προχθὲς ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Γιάσι. Αὐτά, φίλε, τὰ κακὰ τὰ ὁποῖα πάντοτε ἔχουν καὶ τὴν οὐράν των, ἂν εἶναι συγχωρημένη αὐτὴ ἡ ἔκφρασις καὶ ὅλα σχεδὸν τὰ ἐδῶ ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα δὲν προξενοῦν εἰς τὸν ἄνθρωπον, παρὰ ἀποστροφὴν καὶ ἀηδίαν, μὲ κατεπίκραναν τὴν ζωήν, καὶ τόσον περισσότερον, καθότι ἔλειψεν ἀπ' αὐτὴν διόλου καὶ κάθε ἐλπίδος γλυκύτης. Αὐτὸ καὶ ἡ προσμενομένη εἰς τὴν τελευταίαν μου ἀπόκρισίς σου, μ' ἐμπόδισαν ἀπὸ τοῦ νὰ σὲ γράψω ἕως τώρα· μ' αὐτὴν σ' ἔγραψα καὶ ἐζητοῦσα ἀπὸ τὴν φιλίαν σου τὴν δυνατὴν βοήθειαν εἰς ἕνα σχέδιον, ὁποὺ μὲ τὸν φίλον κύριον Ἀναστάσιον Καραπάνου ἐκάμαμεν, διὰ νὰ συστήσωμεν ἐδῶ διὰ τῆς βοηθείας τοῦ ἰδίου δύο φάμπρικας, μίαν πρὸς κατασκευὴν διαφόρων εἰδῶν τυ-*

---

1 Δημήτριος Παλαιόπουλος, πρόκριτος τοῦ Καρπενησίου, ἐκ παλαιᾶς διακεκριμένης οἰκογενείας. Εἶχε μετρίαν παιδείαν πλὴν νοῦν δεξιώτατον. Καταδιωχθεὶς ὑπὸ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων ἠναγκάσθη νὰ ἐκπατρισθῇ καὶ μεταβὰς εἰς Κωνσταντινούπολιν προσέφυγεν ὡς ἱκέτης εἰς τὴν Γαλλικὴν Πρεσβείαν. Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως μετέβη εἰς Μολδαβίαν καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Ἰάσιον, ἔνθα καὶ ἀπέθανεν ἐν ἔτει 1819 ὑπὸ τὰς ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἀναφερομένας συνθήκας.

2 Ὁ Παλαιόπουλος ἔπασχεν ἐκ χρονίας ποδάγρας.

3. Ὑπάλληλος, ἐπιστάτης (ρουμαν. vâtaf).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ροῦ, καθὼς ἐκεῖνα τῆς Πάρμας, τῆς Πιατσέντσας, τὰ λεγόμενα κασκαβάλια διαφόρων εἰδῶν, καὶ ἄλλα εἴδη, ὅσα δὲν γίνονται ἐδῶ καὶ τιμῶνται ὡς ξένα, καὶ ἄλλην διὰ νὰ κατασκευάζωνται πιάτα τῆς τραπέζης καὶ ἄλλα διάφορα σκεύη τῆς αὐτῆς ὕλης. Δὲν ἐξεύρω πῶς δὲν ἔλαβες αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν, διὰ τοῦτο πάλιν σὲ γράφω τὰ ἴδια· γνωρίζω ὅτι ὡς νέηλυς αὐτοῦ δὲν ἔλαβες ἴσως ἀκόμη τὰς ἀνηκούσας γνωριμίας καὶ σχέσεις, καὶ ὅτι ἀπὸ τὰς εἰς τὸ ἔργον σου ἐνασχολήσεις δὲν σὲ μένει καιρὸς νὰ ἐκπληρώσῃς τὸ ζήτημά μου, ἀλλὰ πάλιν γνωρίζων τὴν ἐκ τῶν καλῶν ἀρχῶν καλὴν διάθεσίν σου εἰς τὸ νὰ γένῃς ὠφέλιμος εἰς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μάλιστα νὰ βοηθήσῃς ἕνα φίλον σου, ὅστις ζητεῖ νὰ εὕρῃ τὸν πόρον τῆς ζωῆς του, ἐν ταυτῷ καὶ τὴν ἀκριβῆ καὶ φιλοσοφικὴν ἔρευναν, τὴν ὁποίαν ἀπαιτοῦσι τὰ τοιαῦτα, σὲ παρακαλῶ νὰ ἐξετάσῃς βοηθούμενος καὶ ὁδηγούμενος ἀπὸ κανένα σου φίλον, πρῶτον διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν τυρίων. Ἐξεύρεις πόσα πράγματα συντρέχουσι σχεδὸν ἀπόρρητα, εἰς τὸ νὰ μὴ γίνεται ἕνα πρᾶγμα εἰς ἕνα δοθέντα τόπον, τὸ ὁποῖον εἰς ἄλλον γίνεται. Ἡ διάφορος ποιότης τοῦ πράγματος, τὸ νερόν, ἡ ἀτμοσφαῖρα, καθὼς ἐνθυμεῖσαι, ὅτι πολλάκις περὶ τῶν τοιούτων ὡμιλήσαμεν. Ἐξέτασε λοιπὸν ἀκριβῶς δι' ὅλα αὐτά. Μετὰ ταῦτα καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν τῶν πιάτων, τὴν ὁποίαν νομίζω πλέον εὔκολον, διότι στοχάζομαι ὅτι ἐμπορεῖ νὰ εὑρεθῇ καὶ ἐδῶ ἐκεῖνο τὸ χῶμα, ὅπου μεταχειρίζονται καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ μέρη διὰ τὴν κατασκευήν των, μ' ὅλον τοῦτο μὴ λείψῃς νὰ ἐξετάσῃς καὶ περὶ τούτου, καὶ νὰ ἐρωτήσῃς καὶ κανένα καλὸν χημικόν. Ἐξεύρεις ὁπωσοῦν τὴν ἐδῶ γῆν, καὶ ἐμπορεῖς νὰ τὴν συγκρίνῃς· καὶ ἀφοῦ πληροφορηθῇς καλὰ δι' ὅλα αὐτά, νὰ ἐρωτήσῃς μὲ πόσην πληρωμὴν τὸν χρόνον εὐχαριστοῦνται νὰ ἔλθουν ἐδῶ ἀπ' αὐτοῦ, ἢ ἀπὸ ἄλλο μέρος, τέσσαρες φαμπρικάντοι ἐπιτήδειοι καὶ γνωρίζοντες καλὰ αὐτὰς τὰς τέχνας, ἀπὸ δύο διὰ τὴν κάθε μίαν, ἢ τοὐλάχιστον δύο, ὁ καθεὶς διὰ τὴν τέχνην του· σὲ παρακαλῶ ὅμως νὰ μὲ κάμῃς αὐτὴν τὴν χάριν ὅσον ἐμπορεῖς ὀγλήγορα, καὶ χωρὶς νὰ κοινολογηθῇ εἰς πολλούς, τὴν δὲ ἀπόκρισιν δι' αὐτὴν μόνην τὴν ὑπόθεσιν, χωρὶς νὰ προσθέσῃς ἄλλο τι, θέλεις κάμει κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν κύριον Ἀναστάσιον, ὡς νὰ σ' ἔγραφε περὶ τούτων ὁ ἴδιος, διότι ἐνδέχεται νὰ τὴν δείξῃ εἰς κανένα. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παλαιοπούλου μὲ ἦλθε μία ἰδέα, τὴν ὁποίαν, ἐπειδὴ ἐνόμιζον δυσκολοκατόρθωτον, ἐσυστελλόμην καὶ ὁ ἴδιος νὰ τὴν συλλογισθῶ, ἀλλὰ μετά τινας ἡμέρας ἐκατάπεισα τὸν ἐμαυτόν μου κἂν νὰ τὴν ἐκστομίσω εἰς κανένα φίλον μου, καὶ νὰ λάβω τὴν συμβουλήν του χωρὶς νὰ ἐντραπῶ, ἂν ὁ στοχασμός μου ἦτον παράλογος, ἀλλ' ἐπειδὴ τοιοῦτον φίλον ἐδῶ δὲν ἔχω, ἰδοὺ τὴν ἀναφέρω πρὸς σέ. Ἐξεύρεις ὅτι ὁ Παλαιόπουλος ἐλάμβανε ἀπὸ τὴν Ρωσίαν δύο χιλιάδες γρόσια κατ' ἔτος, καὶ ὅτι ἐζήτησε καὶ τρία ἀξιώματα, τὸ πολκόβνικος[1] διὰ τὸν ἑαυτόν του, μαγγιόρος δι' ἐμέ, καὶ καπετᾶνος δι' ὅποιον ἤθελε τύχει· στοχάζομαι ὅτι ὁ σεβαστὸς καὶ φιλάγαθος Δεσπότης μας[2], ἂν ἐγνώριζε τὸ πρᾶγμα εὐκατόρθωτον καὶ ἤθελεν, ἠμποροῦσε νὰ ἐνεργήσῃ

1 Ἀξίωμα ἐν Μολδοβλαχίᾳ. Ἔφορος τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως (συνταγματάρχης).

2 Ὁ ἐν Πίζῃ διαμένων πρώην Οὐγγροβλαχίας Ἰγνάτιος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διὰ τοῦ ἐνδοξοτάτου κόμητος[1] αὐτὴν τὴν μετάθεσιν διὰ μόνα τὰ γρόσια, ἂν δὲν ἐγίνετο τὸ τοῦ ἀξιώματος, τὸ ὁποῖον ἐμποροῦσε καὶ αὐτὸ πολὺ νὰ μὲ ὠφελήσῃ, μὲ λόγον ὅτι καὶ ἐγὼ εἶμαι συμπατριώτης τοῦ ἀποθανόντος, συμμέτοχος τῶν δυστυχιῶν του, καὶ ἄλλα ὅσα γίνονται καὶ ἐμποροῦν νὰ γίνουν, ὅταν εἶναι σκοπὸς περὶ τῶν τοιούτων. Ἂν λοιπὸν ἐγκρίνῃς τοῦτον τὸν στοχασμόν μου, δῶσε νύξιν περὶ τούτου μὲ τρόπον εἰς τὴν ὁμιλίαν σου μετὰ τῆς σεβασμιότητός του, καί, ἂν τὸν ἰδῇς εὐδιάθετον, εἰπὲ καὶ κάμε ὅ,τι πρέπει, ἔχε ὅμως πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι διὰ δύο χιλιάδες δὲν ἐμπορῶ νὰ χάσω τὴν ἐλευθερίαν μου, ὑποχρεούμενος νὰ ζήσω εἰς τὴν Ρωσίαν. Ἐμπορῶ δὲ νὰ κάμω τὰς δυνατάς μου ἐκδουλεύσεις ἢ ἐδῶ ἢ εἰς ἄλλα μέρη, ὅπου ἤθελε τὸ καλέσει ἡ χρεία· ἐμπορεῖς νὰ λάβῃς βοηθὸν εἰς τοῦτο καὶ τὸν φιλάγαθον Μόστραν[2], εἰς τοῦ ὁποίου τὴν ἀγαθὴν καὶ γενναίαν καρδίαν ἔχω μεγάλας ἐλπίδας. Πρὸ ἡμερῶν εἶπον πρὸς τὸν τσ(ελεμπὴν) Νικολάκην τὴν ἀπόφασίν σου καὶ τοὺς λόγους, διὰ τοὺς ὁποίους δὲν ἐμπορεῖς πρὸ τῶν δύο χρόνων νὰ μεταβῇς εἰς τοὺς Παρισίους, δὲν τὸν εἶπον τίποτε πρωτύτερα, διότι ἤλπιζα νὰ λάβῃ τὴν χατμανίαν[3] καὶ νὰ ἐβγάλω πρῶτον τὰ 500, ἀλλὰ μ' ὅλον ὅτι τὴν ὑπεσχέθησαν χωρὶς νὰ τὴν ζητήσῃ, καὶ ὁ κόσμος ὅλος εἰς διάστημα δύο μηνῶν τὴν ἐνόμιζον βεβαίαν, καὶ ὁ ἴδιος μὴ στοχαζόμενος ποτὲ ἀποτυχίαν ἐπούλησε καὶ τὴν λογοθετσίαν[4], ἔξαφνα ἐφύτρωσε χάτμανος ὁ Κωστέσκος, περὶ τοῦ ὁποίου καὶ πρωτύτερα ἐπαρακάλεσεν ὁ μητροπολίτης, πλὴν δὲν εἰσηκούσθη ἀπὸ τὸ ὕψος του[5], ἀλλὰ μετὰ ταῦτα δὲν ἐξεύρω πῶς τὸ ἐκατώρθωσε, καὶ ἀπέδειξε μὲ τοῦτο τὴν εὐγνωμοσύνην του πρὸς τὸν φίλον του Γ. Φιλιππέσκον[6], ὅστις τὸν ἐβοήθησε, καὶ τώρα τὸν παίζει σὰν κοῦκλαν, χωρὶς αὐτὸς νὰ τὸ ἐννοῇ. Τοιαῦτα εἶναι καὶ τὰ ἄλλα ἐδῶ πολιτικά μας, τὰ ὁποῖα ἐνεργοῦνται περισσότερον διὰ τοῦ μητροπ(ολίτου)[7], ὅστις ἐκρίθη ἐπιτηδειότερος καὶ κοινωφελέστερος, κατὰ τὸ ἐπάγγελμά του, πολιτικός, καὶ διὰ τὰς ἄλλας πολλὰς ἀρετάς του, καὶ περισσότερον διότι μισεῖ καὶ κατατρέχει ὅλους ἐν γένει τοὺς Γραικούς, διότι, λέγει, τὸν πειράζει αὐτὴ ἡ λέξις, Γραικός.

Οἱ ἔξω τῶν πραγμάτων καὶ νουνεχέστεροι, οἱ θεωροῦντες αὐτὰ μακρόθεν καὶ κρίνοντες τὸ ὀρθὸν καὶ στρεβλόν, κατατήκονται καὶ δὲν ὁμιλοῦν περὶ τούτων, παρὰ εἰς τοὺς ὁμοίους των· οἱ δὲ ἄλλοι τῆς δευτέρας τάξεως ἀνταμείβουν τὴν ἁγιωσύνην του μὲ τὰς πλέον αἰσχροτέρας συχνὰς σάτυρας. Πρὸ ἐνὸς ἤδη μηνὸς ἠθέλησε νὰ πάρῃ μίαν ἑταίραν τοῦ Γεωργ. Ζλατι

---

1 Ὑπονοεῖ τὸν Ἰωάννην Καποδίστριαν, μεθ' οὗ συνεδέετο ὁ Ἰγνάτιος δι' ἐγκαρδίου φιλίας.

2 Δημήτριος Μόστρας, γραμματεὺς τοῦ Ἰγνατίου.

3 Ἀξίωμα ἄρχοντος ἐν Μολδοβλαχίᾳ. Χάτμανος = γενικὸς διοικητὴς τῶν στρατευμάτων ἢ ἀρχιαστυνόμος.

4 Τὸ ἀξίωμα τοῦ λογοθέτου = δικαστοῦ.

5 Ὁ ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας Ἀλέξανδρος Σοῦτσος.

6 Βλάχος εὐγενὴς καταλαβὼν τὰ ἀξιώματα τοῦ βόρνικου καὶ τοῦ βεστιάρη.

7 Ὑπονοεῖ τὸν μητροπολίτην Βουκουρεστίου (Οὐγγροβλαχίας) Διονύσιον Λούπου, διάδοχον τοῦ Νεκταρίου ἀπὸ τοῦ 1818.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νιάνου[1]*, διὰ νὰ κριθῇ τάχα μὲ τὸν ποτὲ ἄνδρα της, ὅστις τὴν ἐζητοῦσεν ὀπίσω· ὁ Ζλατινιάνος τὸν ἀπεκρίθη διὰ γράμματος, ὅτι ἂν ἐπιθυμῇ νὰ κάμῃ ἀλλαγήν, νὰ τὸν στείλῃ ἡ ἁγιωσύνη του τὴν ἰδικήν του χοντρήν, καὶ αὐτὸς θέλει τὸν στείλει τὴν λιγνήν. Ἐκ τούτων ἐμπορεῖς νὰ συμπεράνῃς καὶ τὰ λοιπά. Καὶ ταῦτα περὶ τῶν πολιτικῶν μας, περὶ δὲ τοῦ θέρους καὶ τοῦ φθινοπώρου μας τὰ ἀνάλογα μὲ τὰ πολιτικά μας· παροξυσμοὶ πολλότατοι καὶ κακοηθέστατοι, οἱ ὁποῖοι καὶ πολλοὺς ἐθανάτωσαν. Ὅλα ἐν γένει τὰ ὁσπίτια ἦτον γεμᾶτα ἀπὸ ἀρρώστους, καὶ δύο ἢ τρεῖς ἀπὸ κάθε φαμίλιαν ἦτον ὑγιεῖς, ἀλλὰ τοῦτο δὲν εἶναι παράδοξον, φίλε· παράδοξον εἶναι πῶς δὲν ἐκατήντησαν εἰς λοιμικὴν γενικήν ἢ καὶ πανώλην, διὰ τὸν φαρμακωμένον ἀέρα ἀπὸ τὸν βόρβορον καὶ δυσωδεστάτην ὕλην, ἐπάνω τῆς ὁποίας ἔπλεον ὅλοι οἱ πόδοι*[2]*· κανεὶς ὅλον τὸ καλοκαίρι δὲν ἐφρόντισε νὰ τοὺς παστρεύσῃ καὶ νὰ διορθώσῃ, ἀλλὰ τώρα εἰς τὸ τέλος τοῦ φθινοπώρου, ὅταν ἐπνίγησαν διόλου καὶ δὲν ἠμποροῦσαν νὰ τρέξουν μὲ τὰ ὀχήματά των· σ' ἀφήνω νὰ στοχασθῇς τώρα ποίαν δυσκολίαν δοκιμάζομεν, ὅταν ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ἔβγωμεν ἔξω. Δὲν εἴμεθα, φίλε, ἄξιοι λύπης ἀπὸ σᾶς, οἵτινες χαίρεσθε τὸ καλὸν θέρος καὶ τὸ καλύτερον κατὰ τὴν περιγραφήν σου φθινόπωρον, καὶ τὰ ἄλλα καλά; Ἀλλ' ἂς τελειώσω τώρα, διότι καὶ ἐγὼ ἐκουράσθηκα γράφων καὶ σὺ θὰ κουρασθῇς ἀναγινώσκων. Ὁ τσ(ελεμπὴς) Γρηγοράσκος καὶ Νικολάκης σὲ ἀσπάζονται, οἱ δὲ μαθηταί σου σὲ προσκυνοῦν, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ φίλοι, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἡ κυρὰ Μαρία, ἡ ὁποία σὲ παρακαλεῖ νὰ προσφέρῃς τὰς προσκυνήσεις της εἰς τὴν κοκ(ώναν) Σοφίτσαν. Ἡ μαθήτριά σου παραδίδεται τὸν Αἰσχύλον, ἀλλὰ τώρα μήτε αὐτὴ παραδίδεται, μήτε ὁ Μυτίκας, ἐπειδὴ πρότερον ἀρρώστησαν καὶ ἔπειτα ἦλθεν ἡ μάμμη των μὲ ὅλην τὴν οἰκογένειάν των καὶ δὲν ἔχουν τόπον, μετ' ὀλίγας ὅμως ἀναχωροῦν εἰς Γιάσι. Κανένα βιβλίον ἐκ Βιέννης δὲν ἔλαβον. Τὸ περικλεισθέν μοι ἐγχείρισα εἰς τὸν κὺρ Στεφανάκην, ὅστις σὲ ἀσπάζεται, ὁμοίως καὶ ὁ φίλος του Δημητράκης, ὁ ὁποῖος σὲ εὐχαριστεῖ διὰ τὴν φροντίδα, τὴν ὁποίαν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀνεδέχθης, καὶ σὲ παρακαλεῖ νὰ ἐγχειρίσῃς καὶ τὸ περικλειόμενον. Ὑγίαινε*

Ὁ φίλος σου

Κ. Π(ολυχρονιάδης)[3]

Παρακαλῶ νὰ προσφέρῃς τὰς ταπεινάς μου προσκυνήσεις πρὸς τὸν σεβαστόν μας Δεσπότην, καὶ τοὺς πανευγενεστάτους κυρίους Χριστόφορον[4] *καὶ Μόστραν.*

---

1 Βλάχος εὐγενὴς κατέχων τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου βόρνικου.

2 Γέφυραι (ρουμαν.).

3 Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης ἢ Πολυχρόνης ἐκ Ζαγορίου τῆς Ἠπείρου. Ἀνὴρ λόγιος, ἐδίδαξε τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ τὰς οἰκίας τῶν εὐγενῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν Βουκουρεστίῳ. Ἐσπούδασεν ἐν συνεχείᾳ εἰς Παρισίους, ὅπου συνεδέθη μετὰ τοῦ Κοραῆ. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἀφωσιωμένων φίλων καὶ ὀπαδῶν τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ μητροπολίτου Ἰγνατίου.

4 Χριστόφορος, ἀρχιμανδρίτης, ἀδελφὸς καὶ σύνοικος τοῦ μητροπολίτου Ἰγνατίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

4

(A. M. 15)

Τῇ 13η Νοεμβρίου 1819 Ν. Βουκορέστι

Φίλε Κύριε Γεώργιε !

Περὶ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος σ' ἔγραψα τὴν τελευταίαν μου διεξοδικήν, καὶ ἐπειδὴ ὑποπτεύω μὴ τύχῃ καὶ δὲν τὴν λάβῃς, καθὼς καὶ τὴν πρὸ ἐκείνης, διὰ τῆς γνώμης τοῦ φίλου κυρίου 'Αναστ. Καραπάνου, ὅστις ἐπιθυμεῖ τὴν ταχεῖαν ἀπόκρισίν σου εἰς τὰ τοῦ σχεδίου μας, σὲ γράφω πάλιν ὅλον τὸ ἀντίγραφον τῆς τελευταίας μου, ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν καὶ ἐκείνων πολιτικῶν· αὐτὸ εἶναι τὸ ἑξῆς.

('Ακολουθεῖ αὐτουσία σχεδὸν ἡ ὑπ' ἀριθμ. 3 ἐπιστολὴ τοῦ Κ. Πολυχρονιάδου πρὸς Γ. Πραΐδην).

Αὐτὸ εἶναι τὸ ἀντίγραφον τῆς τελευταίας μου, τώρα κανένα νεώτερον δὲν ἔχω, μόνον σὲ παρακαλῶ νὰ ἐπιταχύνῃς τὴν ἀπόκρισιν, καὶ ὑγίανε· σὲ περίκλεισα καὶ τὸν κατάλογον τῶν βιβλίων σου.

Ὁ φίλος σου

Κ.Π(ολυχρονιάδης)

(Παρὰ τὴν ἐπιγραφήν) :

Διὰ μέσου ἡμῶν τῶν δούλων σας 'Ιωσὴφ Μπέσου καὶ συνδροφίας ὁποὺ σᾶς προσκυνοῦμεν. Τριέστη τῇ 6 Δεκεμβρ. 819. Κἀγὼ ὁ Σπυρίδων Δαμιανὸς σᾶς προσκυνῶ ἀδελφικώτατα.

('Επὶ τοῦ νώτου) : *Al Sigr Sigr*

Georgio Praïdi Greco Studente

Pisa

5

(A. M. 16)

Τῇ 7η Μαρτίου 1820 Ν. Βουκορέστι

Φίλε κύριε Γεώργιε (Πραΐδη)

Ἴσως προσμένεις, φίλε, ν' ἀκούσῃς πλέον χαροποιὰς εἰδήσεις δι' ἐμέ, ἀπ' ὅσας σ' ἔδιδα μὲ τὰς προλαβούσας μου. Ὅλον τὸ ἐναντίον, πλέον λυπηροτέρας καὶ ἀξιοδακρύτους. Ὁ φίλος μας, ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος 'Αναστάσιος [1], ἀπέθανε καὶ μ' αὐτὸν ὅλαι αἱ ἐλπίδες τὰς ὁποίας εἴχομεν εἰς αὐτὸν διὰ πολλὰ μέλλοντα καλά, ἐπιστηριζόμενοι εἰς τὰ ὀρθὰ φρονήματά του καὶ τὴν ἀγαθότητά του· addio λοιπὸν σχέδια [2], addio ἐλπίδες μου· ἡ ἀδυσώπητος τύχη μου τοιαῦτα πάντοτε μὲ προπαρασκευάζει καὶ προλαμβάνει τοὺς σκοπούς μου.

---

1 'Αναστάσιος Καραπάνου.

2 Τὰ σχέδια περὶ ἱδρύσεως ἐν Βουκουρεστίῳ βιοτεχνιῶν τυροῦ καὶ πορσελάνης, περὶ τῶν ὁποίων γράφει ὁ Πολυχρονιάδης εἰς τὰς δύο προηγουμένας ἐπιστολάς του πρὸς Γ. Πραΐδην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

'Αλλ' ὁ 'Αναστάσιος ἀπέθανε, ἐγὼ δὲ τί ; δὲν ἐκινδύνευσα ; δὲν σὲ γράφω ἀκόμη ἀπὸ τὴν κλίνην ; δὲν ἔλαβον τὴν ὑστερινήν σου τῶν 27 Δεκεμβρίου εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἀσθενείας μου ; Ἄχ ἀδελφέ ! ἡ δυστυχία μου ἔφθασεν εἰς τὸν ἄκρον βαθμόν, μάλιστα τοῦτον τὸν χειμῶνα. Περὶ τὰ τέλη τοῦ καθ' ἡμᾶς Νοεμβρίου ἠσθένησα βαρύτατα ἀπὸ τὰ λαιμά, ἀλλὰ μετὰ 15 ἡμέρας ἀνέλαβον, καὶ εἰς τὰς 15 Δεκεμβρίου ἄρχισαν νὰ μὲ πειράζουν αἱ αἱμορροΐδες, εἰς δὲ τὰς 23 ἐκρατήθηκα χεῖρας καὶ πόδας. Κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἰατρῶν, ἡ ὕλη τῶν αἱμορροΐδων μετεβλήθη εἰς ρευματισμόν, διότι φαίνεται καὶ νὰ ἐκρύωσα. Οἱ δριμύτατοι πόνοι μὲ κατετυράννησαν ἡμέρας 29, χωρὶς ὕπνον, χωρὶς νὰ κινηθῶ, ἂν δὲν μ' ἐκινοῦσαν. 'Αλλ' ἡ δυσαρέσκεια τῶν συγκατοίκων μου, ἡ φανερὰ ἀποστροφή των εἰς ταύτην τὴν περίστασιν, χωρὶς λόγον καὶ αἰτίαν, ἐκτὸς ταύτης, ὅτι μὲ ἀκριβῆ λογαριασμὸν ἀντήμειψα τριπλᾶ ὅσων χάριν μ' ἔκαμαν, αὐτὰ μοῦ κατεπλήγωσαν τὴν καρδίαν καὶ ἐδιπλασίασαν τὴν ἀσθένειάν μου. Τὸ ἐπίστευες ποτέ ; 'Ανθρωπίνη φυλή ! ἄνθρωποι τῆς ἐπικρατούσης ἠθικῆς ! Τώρα ὅμως εἶμ' ἐλεύθερος διόλου ἀπὸ τοὺς πόνους, πλὴν πολλὰ ἀδύνατος ἀκόμη, καὶ φοβοῦμαι ἀπὸ τὴν ψύχραν.

'Αλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὰ ἰδικά μου, διότι ἴσως εἶσαι περίεργος ν' ἀκούσῃς καὶ τὴν ἀσθένειαν τοῦ 'Αναστ. Πρὸς τὰ τέλη τοῦ Νοεμβρίου τὸν ἐσυνέβη μία ἀρκετὴ αἱμοπτυσία· ἀμέσως ἐπροσκαλέσθησαν οἱ ἰατροί, καὶ μετὰ τὸ συμβούλιον ἠκολούθησαν τὰς ἐπισκέψεις των, ἀλλὰ δὲν ἐμπόρεσαν νὰ κατορθώσουν τίποτε, δὲν ἠξεύρω, ἂν ἔσφαλλον καὶ αὐτοὶ εἰς τίποτε. Τέλος ὁ ἀσθενὴς ἔπεσεν εἰς φθίσιν, καὶ εἰς τὰς 9/17 Φεβρουαρίου ἀπέθανεν, ὁμιλῶν μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς, χωρὶς νὰ καταλάβῃ τὸν θάνατον.

Τὰς αἰτίας ταύτης τῆς ἀσθενείας, ἡ ὁποία τόσον ὀγλήγορα ἐπέφερε τὸν θάνατον, πολλοὶ ἀποδίδουν εἰς τὰς πολλάς του φροντίδας ἀνωτέρας τῶν δυνάμεών του, εἰς τὸ πολυάσχολόν του, καὶ ἐκεῖ ὅπου δὲν ἔπρεπε, εἰς μερικὰ ὁλονύκτια συμπόσια μὲ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι ἐμποροῦσαν νὰ φάγουν ὅλον τὸν 'Αναστ(άσιον) καὶ νὰ πίουν τὸ διπλοῦν, καὶ εἰς τὸν ἐπιρρεπῆ εἰς τὸ τοιοῦτον διοργανισμόν του· ὅπως καὶ ἂν εἶναι, τὸ Γένος ἐστερήθη ἀπὸ ἕνα τοιοῦτον καλὸν καὶ ὠφέλιμον νέον, καὶ κατ' ἐξοχὴν οἱ φίλοι του.

Ὁ τσ(ελεμπὴς) Γρηγοράσκος ἔγινε βεστιάρης [1], ἀλλ' ἐγὼ ἀσθενής, διὰ τὴν τύχην μου, δὲν ὠφελήθηκα τίποτε, ἡ οἰκιακή μου οἰκονομία εἶναι ἡ ἰδία, ὡς τὴν ἤξευρες, ἀκούω ὅμως ὅτι τὸ ὕψος του ἔλαβε τὴν φροντίδα διὰ νὰ πληρωθῇ τὸ χρέος του καὶ ἐδιωρίσθη ἐπὶ τούτου ὁ Σακελλάριος.

Ὁ κύριος Χρησταρῆς [2] μ' εἶπαν, ὅτι ἔλαβε τὰ γρόσιά σου καὶ ἐχάρηκα ἐκ ψυχῆς,

---

1 'Αξίωμα ἐν Βλαχίᾳ· θησαυροφύλαξ, ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν.

2 Μιχαὴλ Χρηστα ρῆς ἐξ 'Ιωαννίνων, ἰατρὸς τὸ ἐπάγγελμα. Μέλος τῆς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου 'Ιγνατίου ἱδρυθείσης ἐν Βουκουρεστίῳ τὸ 1811 Φιλολογικῆς Ἑταιρείας. Ὑπῆρξεν ἐπίλεκτον μέλος τῶν Φιλικῶν τοῦ Βουκουρεστίου καὶ ἐκ τῶν πρώτων ἱερολοχιτῶν, σωθεὶς ὡς ἐκ θαύματος. Πρὸ τῆς 'Επαναστάσεως κατέγινεν εἰς μεταφράσεις τραγῳδιῶν ἐκ τῆς γαλλικῆς εἰς τὴν ἑλληνικήν, αἱ ὁποῖαι ἀνεβιβάσθησαν εἰς τὸ ἑλληνικὸν θέατρον Βουκουρεστίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁ δὲ τσ(ελεμπὴς) Νικολάκης ἔμεινε διὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος· καὶ αὐτὸς προχωρεῖ ἐπὶ τὸ χεῖρον· ἀνεκδιήγητα εἶναι καὶ τὰ ἰδικά του. Ὅταν ἀναλάβω, θέλω ἐξετάσει διὰ τὰ βιβλία τῆς Ἀναστασίκας.

Ὁ μαθητής μου ἕως πώρα ἀργεῖ καὶ φαίνεται νὰ μὲ προσμένῃ, ὁ Ἰατρόπουλος[1] *ἐπροχώρησε πολὺ περισσότερον ἀπ' ὅσον τὸν ἤξευρες εἰς τὰς χαμερπείας καὶ κολακείας, ὥστε ἔγινεν ἀηδέστατος εἰς τοὺς ὀρθὰ φρονοῦντας.*

Ἀφ' οὗ ἀναγνώσῃς τὸ ἔγκλειστον, ἐγχείρισέ το σφραγισμένον, καὶ ἂν γνωρίζῃς ὅτι δὲν πειράζει, δεῖξε ὅτι ἠξεύρεις τὴν ὑπόθεσιν, διὰ νὰ ὁμιλήσῃς, ἂν τύχῃ τίποτε, φρόντισε ὅμως, παρακαλῶ, νὰ λάβῃς τὴν ἀπόκρισιν καὶ ὑγίαινε.

Π.τ. Εἰς τὸ ἑξῆς κάμε τὴν ἐπιγραφὴν τῶν γραμμάτων κατὰ τὴν ὑπογραφήν μου τὴν νέαν, καὶ διεύθυνέ τα εἰς τοὺς κυρίους Ἰωάννην Τόγκου καὶ υἱούς. Αὐτὴ εἶναι ἡ δίττα[2] *τοῦ κὺρ Θεοδωράκη, διότι οἱ Ζαπανιῶται μὲ τὰ ἀνοίγουν.*

Ὁ φίλος σου

Κωνσταντῖνος Φερῆς[3]

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) :

Ἂς προσφέρῃς, παρακαλῶ, τὰς ταπεινάς μου προσκυνήσεις πρὸς τοὺς πανευγενεστάτους κυρίους Χριστόφορον καὶ Μόστραν, τοὺς ὁποίους παρακαλῶ νὰ μὴ μὲ λησμονήσουν.

(Σημ. Πραΐδου) : *Ἀπεκρίθην περὶ τὰς εἴκοσι Μαΐου.*

6

(A. M. 17)

Φίλτατε Πραΐδη.

Καὶ σὺ ἔχεις δίκαιον καὶ ἐγὼ δὲν ἔχω ἄδικον, ὡς λέγουσιν οἱ Ἰταλοί, καὶ ὀρθῶς, ἀδελφέ· διότι σὲ ἠδίκησα μὲν μὲ τὴν πολυχρόνιόν μου σιωπήν, πλὴν ἀκουσίως· ἡ γνωστή σου ἀσθένειά μου δὲν ἔπαυσεν εἰσέτι νὰ μὲ τυραννῇ. Μ' ὅλον ὅτι ἐπέθεσα εἰς τὴν κεφαλήν μου ἄλλα δύο κανθαριδέμπλαστρα, τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο, πάλιν, φίλε μου, εἶναι τοσαύτη, ὥστε μοῦ προξενεῖ ὀχληροτάτην τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν εἰς τὸ ἀναγινώσκειν ἢ γράφειν· ἄλλως τε καὶ διὰ τὴν κοινὴν δυστυχίαν τοῦ ἐμπορίου, σπανίως μισσεύουσιν ἐντεῦθεν πλοῖα διὰ τὴν Εὐρώπην. Μὴ νόμιζε ὅμως ὅτι, διατὶ δὲν σοῦ γράφω, δὲν σὲ ἐνθυμοῦμαι καὶ δὲν σὲ ἀγαπῶ.

Ἂν ζητῇς νὰ μάθῃς τι καὶ περὶ τῶν ἐνταῦθα, ὁ λαὸς ἀφοῦ ἀπεδίωξε τὸν Οἰκονόμον[4] *ἀπὸ τὴν Σχολήν, ἔβαλε ἀντ' αὐτοῦ διδασκάλους τῶν κοινῶν γραμμάτων, καὶ ἡ χρυσῆ βιβλιοθήκη ἔγινε καλαθοθήκη τῶν παιδαρίων· ἀλλ' ἴσως ἐπιθυμεῖς νὰ μάθῃς τὴν*

---

1 Κωνσταντῖνος Ἰατρόπουλος. Κατήγετο ἐκ Προύσης καὶ ἐσπούδαζεν ἐν Κυδωνίαις τὸ 1809 μετὰ τοῦ Στεφάνου Καραθεοδωρῆ καὶ τοῦ Κ. Κλεοβούλου. Ἐδίδαξε τὰ ἑλληνικὰ εἰς Ἰάσιον καὶ Βουκουρέστιον. Κατὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἐπαναστάσεως εὑρίσκετο ἐν Παρισίοις ἀκούων μαθήματα μετὰ τοῦ Γ. Πραΐδου.

2 Ἐμπορικὸς οἶκος, «φίρμα» (ἰταλ. ditta).

3 Ψευδώνυμον τοῦ Κωνσταντίνου Πολυχρονιάδου.

4 Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος ὁ ἐξ Οἰκονόμων. Διδάσκων ἐν Σμύρνῃ περιεπλάκη εἰς ἔριδας μετὰ τῶν Σμυρναίων, διὸ καὶ ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἰωνίαν τὸ 1819.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀρχὴν τούτου τοῦ πράγματος, καὶ ἰδού. Τὸ Σχολεῖον ἐσυστήθη ἀπὸ τοὺς ἐμπόρους· αὐτοὶ ὡς προύχοντες εἶχον πνεῦμα ὀπωσοῦν ὀλιγαρχικόν, τοῦτο ἐρέθισε τὸν λαόν· ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ δὲν ὑπέφερον τοὺς ἐμπόρους νὰ ὀνομάζωνται συστηταὶ τοῦ σχολείου μὲ τὸ νὰ ἐβλάπτετο ἡ φιλαυτία των· ὁ Οἰκονόμος πάλιν ἤλεγξε πολλάκις ἐπ' ἄμβωνος τὴν ἀμάθειαν τῶν ἱερέων, οἱ ἱερεῖς τὸν ἐμίσουν καθ' ὑπερβολήν, ὅθεν ἐνέπνευσαν εἰς τὸν λαὸν ἄσπονδον μῖσος κατ' αὐτοῦ κατηγορῶντές τον εἰς τὰ πνευματικοπαίδια των ὡς ἄθεον καὶ καταλύοντα τὰς τεσσαρακοστάς· οἱ πρῶτοι τοῦ λαοῦ θέλοντες νὰ καταβάλουν τοὺς ἐμπόρους, ἤρχισαν ἀπὸ τὸν Οἰκονόμον ὑπερασπιζόμενον καὶ φίλον τῶν δευτέρων. Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία[1] *εἶχε στείλει πρωτύτερον τὸν ἅγιον Αἴνου, διὰ νὰ καθιδρύσῃ πάλιν τὸν Οἰκονόμον, πλὴν εἰς μάτην· ὁ λαὸς συνήχθη εἰς τὴν κρίσιν καὶ ἔκαμεν πρῶτον ἀναφορὰν (ἰλάμι), δεύτερον (ἄρτζι μαζάρι)*[2] *εἰς τὸν Βασιλέα, γράφοντες πολλὰ κακὰ κατ' αὐτοῦ· καὶ ἔστειλαν τρεῖς Γραικοὺς μὲ τρεῖς Τούρκους, πλὴν φαίνεται ὁ διερμηνευτὴς τοῦ Βασιλέως καὶ ὁ Πατριάρχης τοὺς ἐμπόδισαν νὰ τὰ δώσουν· καὶ ἔστειλαν ἐδῶ τὸν Σμύρνης, ὅστις τοὺς ὑπεσχέθη νὰ ἐκτελέσῃ τὸ θέλημά των· αὐτὸς λοιπὸν ἤρχισεν παρακαλεστικῶς νὰ παρακινῇ τὸν λαὸν καὶ τοὺς ἀρχηγούς, διὰ νὰ ὑπακούσουν εἰς τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν. Ἐπαράγγειλε καὶ τοὺς ἱερεῖς νὰ συνενεργῶσιν εἰς τοῦτο, πλὴν φαίνεται ὅτι ὅλα εἶναι εἰς μάτην, ἐπειδὴ οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ λαοῦ ἐπιμένουν εἰς τὴν γνώμην των. Ἐρεύνησα περὶ τοῦ Μάγνου, πλὴν τοιοῦτον ὄνομα δὲν ἤκουσαν ἐδῶ, ὁ Ἁρποκράτης παρομοίως δὲν ἀκούεται, καὶ ταῦτα περὶ τῶν ἐνταῦθα· ἀσπαζόμενός σε δὲ ἀδελφικῶς μένω*

Ὁ εἰλικρινής σου φίλος

Ἀντώνιος Λάτρης[3]

Τὸν Ἀθανάσιον Ἀντώνιον Κριεζῆ[4] *καὶ ὅλους τοὺς λοιποὺς κατασπάζομαι ἐκ ψυχῆς.*

Εἰπέτε τοῦ κυρίου Ἀντωνίου Κριεζῆ ὅτι τοῦ εἶμαι πολλὰ ὑπόχρεως διὰ τὴν συστατικὴν ὁποὺ μοῦ ἔδωκε πρὸς τὸν πατέρα του, ἔλαβον παρ' αὐτοῦ μεγάλας φιλοφροσύνας καὶ θὰ τοῦ εἶμαι πάντοτε εὐγνώμων.

Ὁ ἀδελφός μου Ἰωάννης[5]*, τὸν ὁποῖον ἴσως γνωρίσετε μετ' οὐ πολύ, σᾶς ἀσπάζεται ἀδελφικῶς.*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Τῷ ἐλλογιμωτάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Γεωργίῳ Πραΐδῃ*

Εἰς Πίσην

(Σημείωσις Πραΐδου) : *1820 Λάτρης Ἀ.*

Ἀπεκρίθην τῇ 5 Ἀπριλίου διὰ θαλάσσης.

---

1 Ἐπὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου τοῦ ΣΤ' (1813-1819).

2 Ἀναφορὰ (τουρκ. arç - maçhal).

3 Ἀντώνιος Λάτρης ἰατροφιλόσοφος, ἐκ Σμύρνης. Εἶχεν ἀδελφούς : Σάββαν καὶ Παῦλον ἐμπόρους ἐν Σμύρνῃ καὶ τὸν Ἱκέσιον.

4 Πρόκειται, νομίζω, περὶ τοῦ Ἀντωνίου Ι. Κριεζῆ (ἐξαδέλφου τοῦ συνωνύμου του ναυάρχου), ὅστις ἐσπούδασεν εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ὑπηρέτησε κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν εἰς πολιτικὰς καὶ διοικητικὰς θέσεις.

5 Ἰωάννης-Ἱκέσιος Λάτρης ἢ Γεωργίου. Ἐγεννήθη ἐν Σμύρνῃ τὸ ἔτος 1797

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

7

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1084)

Monsieur

Votre lettre en date du 14 du mois passé ne m'a pas trouvé à Pise, et quoique de retour depuis une semaine je n' ai pas voulu y répondre dans l' attente de vous accuser en même temps la reception des livres que vous m' aviez envoyés ; c'est ce que je puis faire aujourd' hui, en vous témoignant ma satisfaction pour le choix des ouvrages, qui serviront à mon instruction et à ma distraction encore dans cette solitude.

Mr Vlahoutzy[1] *étant parti depuis longtemps d' ici, je ne me trouve plus à même de m' acquitter de votre commission, je retiendrai cependant pour moi le choix des poésies de Byron que vous avez envoyé pour lui.*

Je ne sais pas si vous avez voulu profiter de la lettre que je vous ai envoyée pour Mr Beautte ; mais si vous ne l' avez pas fait, j' espère que vous voudrez bien vous adresser à lui pour la somme des f. 252, qu' il vous remettra assurémant.

Je vous réitère ma prière pour les 60 premières livraisons de la Minerve et j'y ajoute une autre plus facile à exécuter, c'est celle de m' envoyer un recueil de tous les traités conclus entre les différentes puissances jusqu'à nos jours.

Veuillez bien agréer, je vous en prie, l' assurance réitérée de ma considération trés distinguée.

('Επὶ τοῦ νώτου): *A. Mavrocordato*

Pise, le 14 Juillet 1820.

A Monsieur
Monsieur F.F. Gaichoud
Libraire ect.
A Genève

καὶ ἔτυχεν ἐν τῇ γενετείρᾳ διαπρεπῶν διδασκάλων, ἐν οἷς ὁ Κούμας καὶ ὁ Κ. Οἰκονόμος. Μετὰ ταῦτα ἐσπούδασε τὴν ἰατρικὴν ἐν 'Ιταλίᾳ. 'Αρχομένου τοῦ 1822 κατῆλθεν εἰς 'Ελλάδα καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν 'Επανάστασιν ὡς λόγιος ἀνήρ. 'Υπῆρξεν ἐπὶ μακρὸν γραμματεὺς καὶ σύμβουλος τοῦ ναυάρχου Μιαούλη. Αἱ ὑπηρεσίαι του πρὸς τὴν πατρίδα ἦσαν πολλαὶ καὶ ποικίλαι καὶ κατὰ τὴν 'Επανάστασιν καὶ μετ' αὐτήν. Μετὰ τὴν Σεπτεμβριανὴν μεταβολὴν τοῦ 1843 ἐξέδωκε τὴν πολιτικὴν καὶ φιλολογικὴν ἐφημερίδα «Παναρμόνιον». Συνέγραψεν ἱστορικὰς μελέτας περὶ Κρήτης, περὶ Κάσου, περὶ Σουὲζ καὶ ἄλλας πολλάς. 'Απεβίωσε τὸν 'Ιανουάριον τοῦ 1881. 'Η ἀλληλογραφία του σώζεται παρὰ τῇ 'Ιστορικῇ καὶ 'Εθνολογικῇ 'Εταιρείᾳ. (Βλ. αὐτοβιογραφίαν του ἐν ἐφημερίδι «'Ελπὶς» τῆς 10 Μαρτίου 1849).

1 Πρόκειται πιθανῶς περὶ τοῦ μεγάλου ποστελνίκου Κωνσταντίνου Βλαχούτζη, ὁ ὁποῖος ὑπηρέτησε μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου ἐν Βουκουρεστίῳ ὑπὸ ἡγεμόνα τὸν 'Ιωάννην Καρατζᾶν. Τὸν Βλαχούτζην ἀπαντῶμεν καὶ ὡς μέλος τῆς σχολικῆς ἐφορίας τοῦ Λυκείου Βουκουρεστίου («'Ερμῆς ὁ Λόγιος», τόμ. Γ' [1813] σελ. 53).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σημ. Ἑτέρα ἐπιστολὴ τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν βιβλιοπώλην F. Gaichoud, γραφεῖσα κατὰ Ὀκτώβριον τοῦ 1820, ἐδημοσιεύθη ἐν «Journal des Hellènes» τῶν Παρισίων τῇ 28 Ὀκτωβρίου 1928 («Nouvelles acquisitions de M. Jean Gennadius»). Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἀπόκειται εἰς τὴν Γεννάδειον Βιβλιοθήκην.

8

(ΔΣΚ, Φ. 18, ἀρ. 1085)

Monsieur

Me voici de nouveau privé de réponse aux lettres que je vous ai adressées. Ce qui me fait croire qu' elles ne vous sont point parvenues, c' est que vous n'en avez rien dit à Mr le Prince Constantin[1]*, que vous avez vu lors de son passage ; je m' en vais donc vous dire en peu de mots ce que je vous écrivais dans ces lettres.*

Je vous priais de vous adresser à Mr Beautte pour recevoir la somme de fr. 252, *conformément à la note que vous m' aviez envoyée. C'est ce que je vous prie encore aujourd' hui de faire, si vous n' avez pas reçu cet argent.*

Je vous demandais un recueil de tous les traités existants, le plus complet possible.

Je vous déclarais mon opinion relativement aux brochures que vous m' avez envoyées, afin de fixer votre choix sur celles que je vous priais de m' envoyer encore, je vous disais donc que, sans être nullement u l t r a de tel parti que ce soit, je prefère cependant les écrits ultra - libéraux à ceux des ultra - royalistes. N' allez pas m' accuser à votre conseil, mais envoyez moi une dixaine des brochures les plus nouvelles. Il y a à présent une de Mr Kevatry et une autre de Benjamin Constant qui font beaucoup de bruit. Comme ces brochures perdent tout leur intérêt avec le temps, faites-les moi parvenir le plutôt possible.

Agréez, je vous en prie, l' assurance de ma considération distinguée.

A. Mavrocordato

Pise, le 20 *9bre* 1820.

(Ἐπιγραφὴ ἐπὶ τοῦ νώτου) : *A Monsieur*

Monsieur F. F. Gaichoud

Libraire ect.

A Genève

---

1 Κωστάκης Ἰωάννου Καρατζᾶς. Οἱ υἱοὶ τῶν ἡγεμόνων τῆς Βλαχίας καὶ Μολδαβίας ἀπεκαλοῦντο πρίγκιπες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

9

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 69)

Παρίσιον τῇ 3 10βρίου 1820

Περιπόθητε κύριε Λουριώτη[1],

Ὅταν ἐκίνησα ἀπὸ Λιβόρνον, ἔλειπες εἰς τὸ Montenero καὶ δὲν σὲ ηὗρα, διὰ νὰ σ' ἀποχαιρετήσω· σ' ἄφησα δὲ δύο γράμματα διὰ νὰ στείλῃς εἰς Βουκουρέστιον. Εἰς Γένουαν δὲν ἐπαρρησίασα εἰς τὸν Πετροκόκκινον τὴν συστατικήν σου· καθὼς ἔφθασα, ηὗρα ἀμέσως ἕνα ὁμογενῆ, τὸν Βασίλειον Φωτίου, ὅστις μ' ἐκτέλεσε τὲς δουλειές μου ὅλες, ἔπειτα ἦτον αἱ ἡμέραι βροχεραὶ καὶ ἐγὼ γεμᾶτος μελαγχολίαν, καὶ ἄλλο τίποτε δὲν ἐπεθύμουν παρὰ τὴν ὥραν νὰ ἀναχωρήσω.

Σᾶς περικλείω μίαν πρὸς τὸν Μαυροκορδᾶτον· ἡ εὐγενεία του θέλει σὲ μετρήσει ἑξήκοντα φλωρία, τὰ ὁποῖα παρακαλῶ νὰ λάβῃς τὴν καλωσύνην νὰ μὲ τὰ ἐμβάσῃς μὲ πρῶτον, ἀλλὰ ὄχι διὰ μέσου τοῦ Σακελλαρίου· ἂν δὲν ἠμπορῇς δι' ἄλλου μέσου, δῶσέ τα εἰς τοὺς Σταματάκηδες, καὶ τότε τὰ τραβῶ διὰ τοῦ πραγματευτοῦ, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔχουν συστημένον τὸν Πολυχρονιάδην.

Μαθαίνω μὲ λύπην μου ἀπὸ τὸ γράμμα τοῦ Μαυροκορδάτου, ὅτι ὁ 'Αλῆς ἀκόμη ἀνθίσταται καὶ ὅτι οἱ πολιορκηταὶ δὲν κάμνουν σχεδὸν τίποτε.

Τώρα εἶναι καὶ ὁ Τρικούπης[2] *ἐδῶ, καθὼς ἠξεύρεις, καὶ αὐτὸς δὲν εἶν' ὀλιγώτερον φιλοπράγμων ἀπ' ἐμέ, ἔχομεν ἔπειτα καὶ καθ' ἕνας μας τόσους ἄλλους φίλους, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἀνυπόμονοι νὰ μανθάνουν νεώτατα νέα, καὶ ἐπειδὴ ἔχεις τὸν τρόπον νὰ τὰ μανθάνῃς, κάμε μας τὴν χάριν νὰ μᾶς τὰ κοινολογῇς ἀπὸ καμμίαν φοράν.*

Ἡ κατοικία μου εἶναι rue du Saint Hyacinthe no 15.

Σὲ εὔχομαι ὑγείαν καὶ πᾶν καταθύμιον.

Ὁ φίλος σου Γεώργιος Πραΐδης

(Ἐπὶ τοῦ νώτου διὰ χειρὸς Κ. Πολυχρονιάδου) : *Ὁ Κ. Πολυχρονιάδης ἀσπάζεται γλυκύτατα τὸν Λουριώτην καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ εἰπῇ τὰ πρέποντα προσκυνήματά του εἰς τοὺς περὶ αὐτοῦ ἐρωτῶντας καὶ φροντίζοντας. Ἐπὶ χειρὸς γράφω, ὡς Ἀλβανός. Ὑγίαινε.*

(Ἐπιγραφή): *A Monsieur Mr André Lourioti*
à Livourne.

---

1. Ἀνδρέας Λουριώτης. Ἐγεννήθη τὸ 1789 ἐν Ἰωαννίνοις, ὅπου καὶ ἐσπούδασε. Συνεπλήρωσε τὰς σπουδάς του ἐν Γερμανίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Ὑπῆρξε φίλος τοῦ Μαυροκορδάτου, παρὰ τοῦ ὁποίου ἐχρησιμοποιήθη εἰς διαφόρους ἀποστολὰς εἰς Εὐρώπην πρὸς ἐξεύρεσιν δανείων. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν διακεκριμένων πολιτικῶν τοῦ Ἀγῶνος. Ἀπεβίωσεν εἰς τὸ χωρίον Τράχωνες τῆς Ἀττικῆς τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου 1850.

2. Σπυρίδων Τρικούπης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1821

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

10

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 70)

Παρίσιον 4 'Ιανουαρίου 1821

Περιπόθητε φίλε Λουριώτη,

Ἔλαβα τὸ περιπόθητόν μοι γράμμα σου τῆς 19 τοῦ παρελθόντος καὶ προχθὲς ἐσύναξα τὴν συναλλαγματικὴν τῶν 689 φρ. καὶ 45, καὶ σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὴν περὶ ἐμοῦ φροντίδα σου. Ἂν τὸ γράμμα μου σὲ ἐπροξένησε τόσην χαράν, ἐπειδὴ ἔμαθες τὸ κατευόδιόν μου, πόσον πρέπει νὰ χαίρωμαι ἐγώ, ὅστις ἀπέκτησα τοιοῦτον φίλον εἰς τόσον ὀλίγον διάστημα καιροῦ, ὁποῖον δὲν εὑρίσκει τις καὶ μετὰ πολλῶν χρόνων ζήτησιν ; Φαίνεται ὅτι ἡ καθαρὰ καὶ ἀληθὴς φιλία εἶναι μᾶλλον ἔργον τῆς Προνοίας, ὅτι δίδει εἰς πολλοὺς ἀνθρώπους, ἂς κατοικοῦν μακάρι καὶ εἰς δύο ἐναντία ἡμισφαίρια, ἰδιότητας καὶ κλίσεις ὁμοίας· φθάνει νὰ φέρῃ καὶ μίαν στιγμὴν μόνον ἡ περίστασις εἰς τὸ αὐτὸ δύο τοιαῦτα ὑποκείμενα, διὰ νὰ συνδέσουν τὸν πλέον σφιγκτὸν δεσμὸν τῆς φιλίας. 'Από τοιαύτην ἀρχὴν στοχάζομαι ἐφιλιώθημεν καὶ ἡμεῖς, ἀλλὰ μὲ κακοφαίνεται ὅτι ἀμέσως ἠναγκάσθην νὰ σὲ στερηθῶ, τοιαύτη ἐστάθη πάντοτε ἡ τύχη μου· ποτέ μου δὲν ἠξιώθην νὰ ζήσω πλησίον εἰς ἐκείνους, εἰς τῶν ὁποίων τὴν καρδίαν ἔχω φιλίας δικαίωμα· ἀλλ' ἴσως καὶ τοῦτο δὲν εἶναι παντάπασιν ἀνωφελὲς εἰς ἐμένα τοὐλάχιστον· ἐγὼ ἄρχισα νὰ αἰσθάνωμαι οὕτως εἰπεῖν καὶ νὰ γνωρίζω τὸν κόσμον εἰς τὰ ξένα. Ἂν ἀμέσως ἀπὸ τότε ἤθελα ἀρχίσει νὰ χαίρωμαι τὰ καλὰ τῆς φιλίας, καὶ αὐτὰ ἤθελαν μὲ προξενήσει καὶ ἄλλας εὐχαριστήσεις, ἀναμφιβόλως ἤθελαν μὲ κάμει νὰ εὐχαριστῶμαι μακρὰν τῆς πατρίδος μου, καὶ πλέον, τίς ἠξεύρει, ἂν δὲν ἤθελαν τελευταῖον πνίξει καὶ τὰ σπέρματα τοῦ πατριωτισμοῦ, τῆς πηγῆς πολλῶν ἄλλων ἀρετῶν, τὰ ὁποῖα ἡ φύσις ρίχνει εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων. Ὅσον περισσότερα καλὰ ἀπολαμβάνει κανεὶς εἰς τὴν ξενιτείαν, τόσον εὐκολώτερον λησμονεῖ τὴν πατρίδα του· ἔπειτα, ἂν μὲ ἔλειπεν ἡ θερμὴ ἀγάπη τῆς πατρίδος, μ' ὅλην τῶν κλίσεών μας τὴν ὁμοιότητα, δὲν ἤθελα ἀξιωθῆ τὴν φιλίαν σου. Ὅθεν, ἂς κλίνωμεν τὸν αὐχένα εἰς τὴν ἀνάγκην τῶν περιστάσεων καὶ ἂς μὴ μορφώνωμεν ἄλλας εὐχάς, παρὰ νὰ ἀπολαύσωμεν τὸ «νόστιμον ἦμαρ», πλὴν «ἦμαρ» συνωδευμένον καὶ μὲ ἄλλας εὐτυχίας. Τὰ Μουντανιὰ ὀλίγον ἢ μᾶλλον κανένα καλὸν δὲν ὑπόσχονται, πρέπει λοιπὸν νὰ ζητήσω ἄλλην μερικὴν πατρίδα, καὶ αὐτὴν ἴσως τὴν εὕρω εἰς τὴν Ἤπειρον, δὲν εἶναι λοιπὸν ἀμφιβολία ὅτι θέλω σὲ χαρῇ τότε.

'Επρόσφερα τοὺς ἀσπασμούς σου πρὸς τοὺς φίλους Τρικούπην καὶ Πολυχρονιάδην, οἵτινες σὲ ἀντασπάζονται. Εἰπὲ τοὺς ἀσπασμούς μου πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Κόνιαρη [1] καὶ ἂν γράψῃς πρὸς τὸν κύριον Γ. Μπέτζον [2], προσκύνησέ τον ὁμοῦ μὲ τὴν ἀρχόντισσάν του.

'Εδῶ ἔγραψεν ἀπὸ Κορφοὺς ὁ νεώτερος Πουκεβίλ [3], ὅστις ὑπάγει εἰς τὸν Μορέαν

1. Κωνσταντῖνος καὶ Χριστόφορος Δ. Κόνιαρη ἔμποροι ἐν Λιβόρνῳ. Κατήγοντο ἐκ Ζαγορίου.

2. Γεώργιος Μπέτζος, ἐξ εὐπόρου οἰκογενείας ἐμπόρων, παλαιόθεν ἐγκατεστημένης ἐν Λιβόρνῳ. 'Εχρημάτισεν ἐπίτροπος τῆς ἐν Λιβόρνῳ ἑλληνικῆς ἐκκλησίας.

3. Οὖγος Πουκεβίλ, διωρίσθη γενικὸς πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Πάτραις, διαδεχθεὶς τὸν ἀδελφόν του Laurent Pouqueville, τὸν γνωστὸν ἱστορικόν. 'Ο νεώτερος οὗτος Pouqueville ἐπέδειξεν εἰς τὰς Πάτρας φιλελληνισμὸν καὶ φιλανθρωπίαν καὶ διέσωσε πολλοὺς Χριστιανοὺς μὲ τὰ πράγματά των.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κόνσουλος, πρὸς τὸν ἀδελφόν του, ὅτι τοὺς υἱοὺς τοῦ 'Αλῆ τοὺς ἀπεκεφάλισαν, καὶ ὅτι ὁ Μπαμπᾶ - πασιᾶς ἀπέθανε τῷ ὄντι φαρμακευθεὶς ἀπὸ τὸν Πασόμπεην. Τὰ τελευταῖα ὅμως γράμματα τῆς Κωνσταντινουπόλεως τίποτε δὲν ἀναφέρουν περὶ ἀποκεφαλισμοῦ. Δὲν ἔχω κανένα νέον παρισινὸν διὰ νὰ σὲ προσθέσω, ὅθεν σὲ γλυκοφιλῶ καὶ σὲ εὔχομαι νὰ ὑγιαίνῃς.

Ὁ φίλος σου

Γ. Πραΐδης

('Επὶ τοῦ νώτου): *'A Monsieur Mr André Lourioti*

à Livourne

11

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 71)

Παρίσιον τῇ 5 Φεβρουαρίου 1821

Περιπόθητε φίλε 'Α. Λουριώτη,

Σὲ ἐπιφορτίζω καὶ μ' ἄλλο γράμμα πρὸς τὸν Μαυροκορδᾶτον, διότι θέλω νὰ τὸ λάβῃ ἀσφαλῶς.

Τὴν ὑστερινήν μου, εἰς τὴν ὁποίαν σ' ἀποκρίνομουν ὅτι ἔλαβον καὶ τὴν συναλλαγματικὴν καὶ τὰ χρήματα, ἀναμφιβόλως ἔλαβες· μετὰ ταῦτα ἔλαβον καὶ τὴν δευτέραν συναλλαγματικὴν παρὰ τοῦ Τρικούπη. Εἶμαι κακοφανισμένος ὅτι μ' αὐτὸν τὸν φίλον βλεπόμεθα σπανίως, καὶ οὔτε ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν ἀλλέως· κατοικεῖ μακράν, πέραν τοῦ Σηκουάνα, τὰ μαθήματά μας δὲν συμφωνοῦν, διὰ νὰ ἀνταμωνώμεθα κἂν εἰς τὰ σχολεῖα, ἔπειτα εἶναι οἱ δρόμοι μακρεῖς καὶ λασπώδεις.

'Εμάθαμεν τὰ νέα τῆς 'Ηπείρου, ἐμάθαμεν ὅτι ὁ πασᾶς τοῦ Μορέως ἔλαβε προσταγὴν νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τοῦ 'Αλῆ, ὅτι ὁ Χαλέτης προμηθεύει εἰς τὸν σουλτᾶνον γυναῖκας, παιδιά, ξεφαντώσεις, διὰ νὰ τοῦ στομώσῃ τὴν δραστηριότητα ἀναμφιβόλως, καὶ νὰ καταντήσῃ νὰ τὸν διοικῇ, καὶ ὅτι ὁ Πασόμπεης γράφει εἰς τὸ Δεβλέτι, ὅτι οἱ κλέπται ἄρχισαν νὰ συναθροίζωνται εἰς διάφορα μέρη.

Ἡ πατρίς μας ἄρα εἶναι σκεπασμένη ἀπὸ ζοφώδη νέφη, τὰ ὁποῖα ἐπαπειλοῦν τρικυμίας καὶ δὲν ἠξεύρομεν ἂν ἡ ξαστεριὰ θὰ χειροτερεύσῃ διὰ πάντα ἢ θὰ καλυτερεύσῃ τὴν τύχην μας. Συμπεραίνω, φίλε, πόσην ἀνησυχίαν καὶ πόσον φόβον δοκιμάζει ἡ ψυχή σου. Κάθε φιλόπατρις δὲν πρέπει νὰ κοιμᾶται τώρα.

Δέξου ἀσπασμοὺς ἀπὸ τὸν φίλον Πολυχρονιάδην, καὶ ὑγίαινε.

Εἰπὲ τοὺς ἀσπασμούς μου πρὸς τοὺς φίλους ἀδελφοὺς Κόνιαρη.

Ὁ φίλος σου

Γ. Πραΐδης

'A Monsieur Mr André Lourioti

à Livourne

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

12

(ΣΔΚ, Φ. 21, άρ. 1236)

Λ(ιβόρνον) 17 Φεβρουαρίου 1821

Φίλτατε καὶ γλυκέ μου Πραΐδη.

Χθὲς ἔλαβα διπλῆν εὐχαρίστησιν διὰ τοῦ σοῦ φιλτάτου γράμματος καὶ διὰ τῶν χαροποιῶν εἰδήσεων τῶν Κορφῶν, διότι οἱ Σουλιῶται ἔλαβον τὸν τόπον τους καὶ ἐκτέλεσαν τὴν ἀποστασίαν καὶ μερικῶν ἄλλων χωρίων καὶ ἐστάθησαν καὶ νικηταὶ εἰς μίαν μάχην μετὰ τῶν Τζάμηδων. Ὁ δὲ Ἀλῆς ἦτον πάντα μέσα εἰς τὸ κάστρο καὶ οἱ Σουλιῶται συνεργοῦσαν καὶ διὰ τὴν ἔξοδόν του καὶ διὰ τὴν ὕπαρξίν του. Ἀναγγέλλουν ἔτι ὅτι φρικτὸς πόλεμος ἤθελεν ἀκολούθως ἀκολουθήσει, διὰ νὰ χαλάσουν καὶ διαλύσουν τὸ οὐρδί[1]. Ἐγὼ ἀφ' ὅλα αὐτὰ ἔχω χρηστὰς ἐλπίδας διὰ τὴν πατρίδα, καὶ ὁ Κύριος ἂς τὴν ὑπερασπισθῇ.

Τὰ τῆς Νεαπόλεως θέλει τὰ ἠξεύρεις. Οἱ Τεδέσκοι[2] ἐπροχώρησαν ἕως τώρα εἰς τὰ χώματα τὰ ρωμαϊκὰ καὶ τραβοῦν ἐμπρὸς ἕως νὰ εὕρουν ἀνθίστασιν καὶ πολεμήσουν. Ἐὰν αὐτοὶ ἀνδρείως ἀντισταθοῦν, θέλει νικήσουν, εἰ καὶ νικημένοι, καθότι τὰ πνεύματα τῶν ἀνθρώπων ἀνησυχοῦν εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην.

Χθὲς ἔστειλα τὸ πρὸς τὸν Μαυροκ(ορδᾶτον) γράμμα σου. Καταφίλησε τὸν Τρικούπην, ὅταν τὸν ἴδῃς, καὶ Πολυχρονιάδην, καὶ ἐγὼ γλυκὰ καταφιλῶ σέ.

Ὁ σὸς
Ἀνδρέας (Λουριώτης)

M.F. Ὁ Ζωντανὸς[3] εἶναι αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐδῶ καὶ σ' ἀσπάζεται.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *A Mons. M. George Praïdi*
Rue du Saint Hyacinthe N. 15
à Paris

(Σημ. Πρατδου): *Ἀπεκρίθην τῇ 6 Μαρτίου 1821*
17 Φεβρουαρίου 1821, Λιβόρνον, Ἀνδρέας.

13

(ΓΑΚ, Κ. 22α, άρ. 72)

Παρίσιον τῇ 6 Μαρτίου 1821

Φίλτατε Λουριώτη.

Ἔχω ὑπ' ὄψιν δύο γράμματά σου, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν σὲ ἀπεκρίθην ἕως τώρα, τῶν ὁποίων

---

1. Στρατόπεδον (ὀρδί).

2. Τεδέσκους ἀπεκάλουν περιφρονητικῶς τοὺς Αὐστριακοὺς (ἰταλ. Tedesco=Γερμανός).

3. Παναγιώτης Ζωντανός, ἐκ Κυδωνιῶν. Ἐσπούδασεν ἐπὶ ἑπταετίαν ἰατρικὴν εἰς τὴν Πίζαν καὶ κατόπιν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γενέτειραν. Μετὰ τὴν καταστροφὴν τῶν Κυδωνιῶν κατέφυγε μετ' ἄλλων εἰς Σῦρον. Ἐν Ἑρμουπόλει ἐξέδωκε δύο βιβλία, «Περὶ ἀνατροφῆς τῶν κορασίων» (1836) καὶ «Ἱστορικὴ περίληψις τῆς νήσου Σύρου» (1842). Ἀπέθανε τὴν 24 Νοεμβρίου 1849.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ τελευταῖον εἶναι τῆς 17 τοῦ παρελθόντος. Εἰς τὸ προηγούμενον μὲ φανέρωνες τὸν σκοπόν σου τοῦ ⟨νὰ⟩ τραβηχθῇς εἰς τὴν Πίζαν διὰ νὰ σπουδάσῃς· ἐχάρην τῷ ὄντι, στοχαζόμενος, ὅτι δὲν ἦτον ὁ σκοπός σου νὰ ἔμβῃς εἰς μακρᾶς σπουδῆς στάδιον καὶ νὰ παραιτήσῃς δι' ὅλου τὸ ἐμπόριον, ἀλλὰ νὰ ἐξοδεύσῃς ἕνα ἢ δύο χρόνους σπουδάζων μὲ ἄνεσιν καὶ κυττάζων τὴν ὑγείαν σου, μὲ σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψῃς καὶ νὰ ἀναλάβῃς πάλιν τὰς ὑποθέσεις σου· πλὴν ἀφοῦ ἔμαθα παρὰ τοῦ φίλου Τρικούπη τὰ κατὰ σέ, καὶ τὰς μετὰ τῶν θείων σου σχέσεις σου, ἐμετρίασα πολὺ τὴν χαράν μου, καὶ ἐπεθύμουν νὰ ἤθελες σκεφθῇ καὶ σὺ καὶ οἱ θεῖοί σου καλύτερα περὶ τῶν συμφερόντων σου.

Χθὲς ἔλαβα ἀπόκρισιν καὶ παρὰ τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ μανθάνω μὲ δυσαρέσκειαν παρὰ τοῦ γράμματός του, ὅτι ἡ διὰ τῆς Νεαπόλεως μὲ τοὺς Κορυφοὺς καὶ τὴν Ἤπειρον ἀνταπόκρισίς σας ἐμποδίζεται, καὶ δὲν ἠμπορεῖτε πλέον νὰ λαμβάνετε τὰς εἰδήσεις τῆς πατρίδος, παρὰ διὰ θαλάσσης. Οἱ εἰς Πίζαν μᾶς ἐγκαρδιώνουν λέγοντες ὅτι, ὅ,τι καὶ ἂν συμβαίνῃ εἰς τὴν Ἤπειρον, πρὸς καλόν μας θέλει καταντήσει τελευταῖον· εἰς τοῦτο εἴμεθα καὶ ἡμεῖς πεπεισμένοι. Ἔπειτα, καὶ ἔξω ἀπὸ κάθε ἄλλο ἐλπιζόμενον καλόν, δὲν εἶναι μικρὸν οὐδ' ἀνωφελὲς μάθημα τοῦτο, τὸ νὰ συνηθίσουν οἱ κάτοικοι νὰ βλέπουν ἀπὸ κοντὰ τοὺς κινδύνους καὶ νὰ τοὺς καταφρονοῦν, νὰ ἐλπίζουν τὴν σωτηρίαν των ἀπὸ τὰ ὅπλα, καὶ νὰ βλέπουν ὅτι εἶναι προσοχῆς ἄξιοι καὶ φοβεροὶ εἰς τοὺς τυράννους των.

Μὴν ἀμελήσῃς νὰ μᾶς φανερώσῃς, καθὼς πληροφορηθῇς, ὅτι τῷ ὄντι παρέδωσεν ὁ Ἀλῆς εἰς τοὺς Σουλιώτας καὶ τὸ κάστρον τοῦ Σουλιοῦ.

Ἐδῶ σὲ περικλείω μίαν εἴδησιν ἑνὸς βιβλίου, τὸ ὁποῖον ἐσυντέθη μόνον καὶ μόνον διὰ σκοπὸν ὠφελείας, ὡς πολλὰ ἀναγκαῖον εἰς τὰς περιστάσεις μας, ἀπὸ ἕνα φίλον, περὶ τοῦ ὁποίου ἀνέφερα προλαβόντως διὰ γράμματος καὶ εἰς τὸν Μαυροκορδᾶτον· θέλεις δὲ τὴν στείλει ἀμέσως πρὸς τὴν εὐγενείαν του, καὶ ἔπειτα τὴν λαμβάνεις καὶ κάμνεις καὶ αὐτοῦ, ἂν ἠμπορέσῃς, συνδρομητάς, χωρὶς κρότον ὅμως.

Ἡ εἴδησις λέγει: «καὶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο ἔχει τελειοτέραν πολιτείαν (constitution), εἰς τὸ ὁποῖον εὑρέθησαν ἀναλόγως περισσότεροι ἄνδρες ἱκανοὶ νὰ γνωρίσουν τὴν φύσιν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς κοινωνίας». Ὁ σκοπὸς λοιπὸν τοῦ συγγράμματος εἶναι νὰ μετοχετεύσῃ εἰς ὅσον ἐπιδέχεται περισσοτέρους αὐτὴν τὴν γνῶσιν τῆς φύσεως καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς κοινωνίας, διὰ νὰ μάθουν τί νὰ ἐπιθυμοῦν καὶ εἰς τί νὰ συνεργοῦν διὰ τὴν ἀνάστασίν μας. Πολλὰ πράγματα λέγονται χωρὶς νὰ δείχνῃ τις τὸν σκοπόν, διὰ τὸν ὁποῖον τὰ λέγει, καὶ κατὰ τὸν ὁποῖον τὰ ἐκθέτει κατὰ τοιόνδε ἢ τοιόνδε τρόπον· διὰ τοῦτο ὁ συγγραφεὺς δὲν ἐφανέρωσε σαφῶς τὸν σκοπόν του, οὐδ' ἀρίθμησεν εἰς τὴν εἴδησιν ὅσα μέλλει νὰ περιέχῃ τὸ σύγγραμμα. Ἰδοὺ δὲ τινὰ ἐξ αὐτῶν: περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀπεσταλμένων εἰς τὴν Βουλήν· περὶ τοῦ καλυτέρου διοργανισμοῦ τῆς Βουλῆς καὶ τῶν νόμων, κατὰ τοὺς ὁποίους ἠμπορεῖ νὰ ἐνεργῇ· περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ de la constitution· περὶ τοῦ ριξίματος τῶν δοσιμάτων· περὶ τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἐθνικῆς φρουρᾶς κτλ. κτλ. Στέλλων τὴν εἴδησιν, λάβε τὸν κόπον νὰ φανερώσῃς πρὸς τὴν εὐγενείαν του καὶ ὅσα λέγω περὶ αὐτῆς, ἐπειδὴ δὲν θὰ τὸν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γράψω ὀγλήγορα. Λέγεις ἀκόμη πρὸς τὴν εὐγενείαν του, ὅτι ὁ συγγραφεὺς δὲν θέλει νὰ γνωρισθῇ εἰς τὸ κοινόν· τὸ ὑπογεγραμμένον ὄνομα εἶναι πλαστόν [1].

Δέξου ἀσπασμοὺς ἀπὸ τὸν Πολυχρονιάδην καὶ ἀπὸ τὸν Τρικούπην· αὐτὸς μετοίκησε τώρα πλησίον τῆς κατοικίας μου, ὅθεν βλεπόμεθα συχνότατα. Ὑγίαινε.

Ὁ φίλος σου

Γ. Πραΐδης

Πρ(οσθήκη). Ἀντάσπαζέ με τὸν Ζωντανόν, καὶ λέγε τὰ εἰκότα καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς φίλους.

Ἀ Monsieur Mr André Lourioti

à Livourne

14

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1238)

1821 Μαρτίου 13 Σούλι

Εἰς τὴν ἀφεντιά σου ἀδελφέ μου Γιωργάκη Μαλάμο [2] *ἀκριβῶς σὲ ἀσπάζομαι, παρακαλῶ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ποθητὴν ὑγείαν σας, ἂν ρωτᾷς καὶ διὰ ἐμᾶς, χάρις Θεοῦ καλὰ εἴμαστε, ὅμως μάθε χτὲς τὸ Σάββατον μὲ δύναμιν Θεοῦ ἐμπήκαμε εἰς τὸ κάστρο σαράντα Σουλιῶτες καὶ ὁ καπετὰν Τούσας Ζέρβας καὶ Τοῦρκοι ἦταν τριάντα μὲ τὸν Μοῦρτο, καὶ τὲς πόρτες καὶ τὰ κλειδιὰ εὐθὺς τὰ περιλάβαμεν ἡμεῖς. Τώρα μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ σουλτὰν Μαχμούτης νὰ ἔλθῃ μὲ ὅλην του τὴν βασιλείαν ἐπάνω μας, χρεία δὲν ἔχομεν, ὅτι ψωμὶ καὶ φουσέκια ἔχομε ἕως εἴκοσι χρόνους. Καὶ ἂν ρωτᾷς πῶς μᾶς τὸ δώσανε τὸ κάστρο μας, μᾶς τὸ δώσανε ἐξ αἰτίας ὁποὺ μᾶς ἐγύρεναν διὰ μπαρίσι* [3] *καὶ ἐμεῖς τοῦ εἴπαμαν τοῦ βεζύρη, δός μας τὸ κάστρο* * *ἂν θέλῃς, ὅτι τὰ παλληκάρια μας λένε θέλουν τὸ κάστρο, καθὼς τὸ κάμαμαν, καὶ αὐτὸς ἔκραξε τοὺς ρεχέμηδες* [4] *καὶ τοὺς λέγει ὅτι οἱ ἐδικοί σας Σουλιῶτες θέλουν τὸ κάστρο, τώρα τί λέτε ἐσεῖς· καὶ αὐτοὶ τοῦ εἴπανε, δῶσέ το. Καὶ ὁ βεζύρης τοὺς λέγει, μοῦ ἀπογράφετε, ὁποὺ ἂν προσκυνήσουν οἱ Σουλιῶτες* [5]*, νὰ σκοτωθῆτε ἀτοί σας, καὶ αὐτοὶ ἀπογράφθηκαν παρευθύς. Ὁ βεζύρης εὐθὺς ἔγραψε: «Εἰς ἐσᾶς Σουλιῶτες, παιδιά μου, λάβετε τὸ κάστρο σας τὸ ἐδικό σας καὶ τὸ παιδί μου σᾶς τὸ ἀφήνω στὰ χέρια σας καὶ σᾶς τὸ ἀφήνω στὸ λαιμό σας εἰς ἐτοῦτον τὸν κόσμον καὶ εἰς τὸν ἄλ-*

---

1 Πρόκειται περὶ τοῦ ἐν Παρισίοις σπουδάζοντος τότε Γεωργίου Σέκερη. Τὸ βιβλίον, περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται λόγος ἐνταῦθα, δὲν φαίνεται νὰ ἐξεδόθη τύποις.

2 Γεώργιος Μαλάμος, Σουλιώτης ἀξιωματικός, ἔγγονος τοῦ Διαμάντη Μαλάμου. Εἶχεν ἀδελφὸν Χρῆστον.

3 Εἰρήνη, συμφιλίωσις (τουρκ.).

4 Ὅμηροι.

5 Ἂν μεταστραφοῦν πρὸς τὰς δυνάμεις τοῦ Σουλτάνου.

* Βλ. σχετικὴ πληροφορία τοῦ Pouqueville, II

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λον, καὶ εἰς ἐσᾶς καπεταναῖοι μεγάλοι καὶ μικροὶ ἀπὸ ὅλα τὰ σόϊα καὶ φάρες νὰ βάλετε ὅλοι εἰς τὸ κάστρο σας ἀπὸ τέσσερους - τέσσερους ὅσο νὰ κληθοῦν οἱ σαράντα». Καὶ σήμερα ἐκάμαμαν μίαν μπαταρία καὶ κανόνια καὶ ἐστείλαμε εἰς τὰ ταμπόρια νὰ μαζωχτοῦμε αὔριο ὅλοι καὶ θέλει ρίξωμε πολλὰ κανόνια καὶ μπαταρίες διὰ τὴν χαρὰν τοῦ κόσμου. Ἀκόμη προχθὲς ἐπολέμησαν εἰς τὸ γιοφύρι τῆς Πάσαινας καὶ ἐγλύτωσαν οἱ ἐδικοί μας ὀπίσω, ἐπειδήτις καὶ ἦταν ὀλίγοι Σουλιῶτες.

Μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἀδελφέ μου Γιωργάκη, ὁποὺ ἡ ζωή μας τώρα δὲν μᾶς πονεῖ, ὅτι μᾶς φαίνεται τώρα ὁποὺ πήραμαν τὸ κάστρο σὰν νὰ εἴμασθαν ἀθάνατοι. Αὐτὰ καὶ καλὲς ἀντάμωσες νὰ μᾶς δώσῃ ὁ Θεός.

Ἀ. Β. [1]

γράφω

15

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἄ. ἀρ.)

Ἀντίγραφον γράμματος ἀπὸ Κορφοὺς τῶν 26 Μαρτίου 1821 Ε.Π.

Σήμερον ἦλθεν ἀπὸ Πάτραν μία βάρκα εἰς δύο ἡμέρας καὶ φέρει τὴν εἴδησιν ὅτι οἱ Ρωμαῖοι εἶχον ἀποστατήσει κατὰ τῶν Τούρκων καὶ ὅτι αὐτοὶ εἶχον σφαλισθῆ εἰς τὰ κάστρα. Ὑπὲρ τὰς 10 χιλιάδας Μανιᾶται ἦσαν εἰς τὰ ἄρματα καθὼς καὶ ὅλοι οἱ Γραικοί. Εἶχον πιάσει τὰ Ἐξαμίλια καὶ εἶχον διαμοιρασθῆ νὰ πηγαίνουν νὰ μπλοκάρουν τὰ κάστρα,τὰ ὁποῖα ἐντὸς ὀλίγου θέλει παραδοθοῦν, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶναι προμηθευμένα ἀπὸ τροφάς. Τὴν ἡμέραν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἦτον διωρισμένον νὰ συμβοῦν παντοῦ μεγάλα πράγματα. Ὅλοι οἱ ξένοι ἔφευγον. Οἱ προεστοὶ εἶχον ἰμβαρκάρει τὰς φαμελίας των εἰς τὰ καράβια, καὶ τόσα ἄλλα. Τὰ καράβια Ὑδραιοσπετσιώτικα ἦσαν καὶ αὐτὰ ἕτοιμα εἰς τὸ ποδάρι. Ἐζήτησαν οἱ Μοραΐται Τοῦρκοι τοῦ Καπετὰν μπεη νὰ τοὺς στείλῃ δύο καράβια πρὸς φύλαξίν των, καὶ δὲν τοὺς ἤκουσε, μὲ τὸ νὰ μὴν εἶχε παραγγελίαν. Ὁ Θεὸς νὰ τὰ φέρῃ δεξιά. Τώρα βέβαια συσταίνεται καὶ ὁ Ἀλῆς, διότι μὲ τούτας τὰς εἰδήσεις ὀγλήγορα θέλει διαλυθῆ τὸ βασιλικὸν στρατόπεδον.

Λάβε καὶ τὴν ἔσω γραφὴν ὅπου ἔλαβον οἱ Σουλιῶται ἀπὸ τοὺς ἐδικούς των [2].

16

(ΣΔΚ, Φ. 16, ἀρ. 1027)

(Φωτοτυπία - ἀκέφαλον)

. . . τὴν τιμήν τους καὶ τὴν ζωήν τους. Λοιπόν, φίλοι, κάμνομεν τὸ γειτονικον χρέος

---

1. Πιθανῶς γράφει ὁ Ἀποστόλης Βαριαδίτης, Σουλιώτης.
2. Τὸ ἀπὸ 13 Μαρτίου 1821 γράμμα τοῦ Α.Β. πρὸς Γεώργιον Μαλάμον (ἀρ. 14).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μας καὶ σᾶς βεβαιώνομεν, ὅτι βοήθειαν ἀπὸ κανένα μέρος μὴ προσμένετε, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ σᾶς ἔλθῃ, ἀλλὰ πάρτε μέτρα καλά, ὡς φρόνιμοι ὁποὺ εἶστε, διὰ νὰ φυλάξετε καὶ τὴν ζωήν σας καὶ τὴν τιμήν σας, εἰ δὲ μὴ τὸ κρῖμα ἂς εἶναι εἰς τὸν λαιμόν σας. Μὴ στοχασθῆτε, ὅτι ἔχετε τέσσαρας - πέντε Ρωμαίους καὶ τοὺς βασανίζετε, ἀλλὰ μᾶλλον θέλετε διερεθίσει τὴν ἀρχὴν τοῦ Γένους ἐναντίον σας. Καὶ εἶστε οἰκοκυραῖοι νὰ ἀκολουθήσετε ἐκεῖνο ὁποὺ θέλετε. Ὑγιαίνετε.

Πάτρᾳ τῇ 28 Μαρτίου 1821

+ Ὁ Πατρῶν Γερμανὸς

+ Ὁ Κερνίκης Προκόπιος

Ὁ Ἀνδρέας Ζαήμης

Νικόλαος Λόντος

Ἀνδρέας Λόντος

Μπενιζέλος Ροῦφος

Σημ. Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ τῶν Παλαιῶν Πατρῶν πολιορκουμένους Τούρκους. Οὗτοι τελικῶς διεσώθησαν ὑπὸ τοῦ Γιουσούφ πασᾶ ὁδηγουμένου ἀπὸ τὸν Ἄγγλον Πρόξενον ἐν Πάτραις Φίλιππον Green.

17

(ΣΔΚ, Φ. 16, ἀρ. 1028)

Ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος.

Μὲ τὸ ταπεινόν μου τὴν φανερώνω ὅτι ἐβγῆκα ἕως Κράβαρι καὶ τέλος πάντων Κράβαβαρι, Λιδωρίκι καὶ Μαλαντρίνο καὶ Σάλωνα ἐσηκώθησαν εἰς τὰ ἄρματα καὶ οἱ Τοῦρκοι τοῦ Λιδωρικιοῦ ἐπροσκύνησαν καὶ ἐδώσαν τὰ ἄρματα. Αὔριο ἀποκλοῦν τὸν Ἔπαχτον καὶ ἂν ἦρθαν καράβια εἰς Πάτραν, ἂς ἐλθοῦν καὶ τὰ καράβια διὰ θαλάσσης νὰ τὸ χτυπήσουν καὶ εἶναι ἐλπίδα ὀγλήγορα νὰ πέσῃ. Ἐγράψαμε γράμματα ἕως τὴν Ἄρταν ὅλα τὰ βιλαέτια καὶ ἐλπίζομεν νὰ σηκωθοῦν ὅλοι. Τρεῖς τέσσερες ἡμέρες τὸ Ζητούνι καὶ Πατραντζίκι στέκεται, ὅμως ἐλπίζω νὰ τὸ κινήσω, ὅτι μισσεύου αὔριον διὰ ἐκεῖ. Ἀπὸ Ἰωάννινα ἔχομε εἰδήσεις, ὅτι γίνονται πολέμοι φρικτοί. Διὰ τὸν Ἰσοὺφ πασᾶν λάβετε μιὰ σακκούλα γράμματα, ὁποὺ τὰ ἔστελνεν εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ εἰς Ἔγριπον [1] καὶ πιάσθησαν οἱ ταταραῖοι [2] καὶ εἶναι καὶ γράμματα διὰ τὸν σαντραζάμη [3] καὶ ὅ,τι γράφουν παρακαλοῦμε νὰ μᾶς στεί-

1. Εὔριπος — Εὔβοια.
2. Ταχυδρόμοι (τουρκ.)
3. Μέγας βεζύρης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λετε καὶ ἡμᾶς τὰς ἐξηγήσεις, διὰ νὰ μάθωμεν καὶ ἡμεῖς τὰ τερτίπια καὶ τὰ πάσα[1] *τῶν Τουρκῶν. Ἂν εὐδοκ[ιμ]οῦσεν ὁ Θεὸς νὰ ἀκούσαμε καράβια μὲ τζεμχανέδες*[2] *καὶ μὲ κανέναν ὁπού προσμενόνταν, οἱ ἄνθρωποι ἤθελε πάρουν ἄλλο θάρρος. Μεγάλην δυστυχίαν ἀπὸ τζεμχανὲν καὶ ὁ Θεὸς νὰ τὰ φέρῃ δεξιά. Ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν λέγο⟨υ⟩ν ὅτι 19 Μαρτίου νὰ ἔγινεν ἐπανάστασις, καὶ κοντολογίαν ὁ Θεὸς ὅλα τὰ κουσούριά μας τὰ οἰκονομεῖ.*

1821 Μαρτίου 30

Κωνστ. Σα . . . .[3]

('Επὶ τοῦ νώτου): *Τῷ εὐγενεῖ κυρίῳ Λέων Μεσσηνέζῃ*[4]*, προσκυνητῶς.*

18

(A. M. 19)

('Αντίγραφον) *Ἐκ Πίζης 2 Ἀπριλίου 1821*

«Μάντις εἴμ' ἐσθλῶν ἀγώνων».

Ἀγαπητοὶ φίλοι,

Συγχωρήσατέ με νὰ σᾶς γράφω σύντομα. Ἐκ τῶν περικλειομένων ἐννοεῖτε εἰς ποίαν στάσιν εὑρίσκεται ἡ ψυχή μου. Ἴσως δὲ ἐλάβετε τὰ αὐτὰ καὶ κατ' εὐθεῖαν· μ' ὅλον τοῦτο ἐστοχάσθην χρέος μου νὰ σᾶς τὰ πέμψω.. Ὁ Ὑψηλάντης ἔφθασεν εἰς Ἰάσιον εἰς τὰς 6 Μαρτίου (N.S.) καὶ μέχρι τῶν 9 ἦτον ἀκόμη ἐκεῖ τὸ ἑλληνικὸν στρατόπεδον· ἐμελέτα δὲ μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας ν' ἀναχωρήσῃ διὰ τὴν Βλαχίαν, ὅπου θέλει ἑνωθῇ μὲ αὐτὸν καὶ τὸ σῶμα τοῦ Θεοδώρου[5]*. Ὁ αὐθέντης τῆς Μολδαβίας*[6] *ἔμενε πάντοτε εἰς Ἰάσιον, καὶ ἐλπίζω ὅτι δὲν θέλει πειραχθῇ. Εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ὑψηλάντου οἱ ἄρχοντες τῆς Μολδαβίας ἔγραψαν πρὸς τὸν Βιτκενστάϊν, στρατηγὸν τῆς Ρωσίας, ὅστις πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν εἶχε στήσει τὸ στρατόπεδόν του εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Προύτου, νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν καὶ νὰ ἔλθῃ εἰς Ἰάσιον, δὲν ἠξεύρομεν ὅμως ἂν ἦλθεν ἀμέσως. Ἐξεκίνησεν ὁ Ὑψηλάντης καὶ ἔκτακτον ταχυδρόμον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον εἰς Λάϋμπαχ, ἐπικαλούμενος τὴν βοήθειάν του. Ἀπὸ Τριέστιον γράφουσι καὶ ἄλλα πολλά· δηλαδή, ὅτι τὰ ρωσικὰ στρατεύματα ἐμβῆκαν εἰς αὐτὴν τὴν Βλαχίαν, ὅτι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔγινε τρομερὰ ἀποστασία καὶ οἱ Γραικοὶ ἐκυρίευσαν τὸν τερσανά*[7]*, ὅτι ἐσκοτώθη ὁ Πατριάρχης, καὶ ἄλλα τοιαῦτα· ἀλλ' ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀκόμη ἀβέβαια. Συγχωρήσατέ με νὰ παύσω πλέον. Εὔχομαι ὅ,τι εὔχεται καὶ ἡ ψυχή σας. Κοινοποιήσατε ὅσα σᾶς γράφω καὶ πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον Ἰατρόπου-*

---

1. Βήματα, κινήσεις (ἰταλ. passo).
2. Πολεμεφόδια.
3. Ἡ ὑπογραφὴ εἶναι δυσανάγνωστος.
4. Ὁ Λέων Μεσσηνέζης ἦτο πρόκριτος τοῦ Αἰγίου καὶ μεγαλέμπορος. Ἡ ἀλληλογραφία του, κατὰ τὸ πλεῖστον ἐμπορική, φυλάσσεται προσωρινῶς εἰς τὸ Τμῆμα Χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.
5. Ὁ γνωστὸς Βλάχος ὁπλαρχηγὸς Θεόδωρος Βλαδιμηρέσκο.
6. Μιχαὴλ Σοῦτσος ἡγεμὼν τῆς Μολδαβίας, 24 Ἰουνίου 1819-10 Ἀπριλίου 1821.
7. Ναύσταθμος. Ἀπαντᾷ καὶ «ἀρσανᾶς».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λον· δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸν γράψω χωριστά. Δὲν ἠξεύρω πόσας ἡμέρας μένω ἀκόμη ἐδῶ, καὶ μ' ὅλον ὅπου δὲν ἐλπίζω ποτὲ νὰ μὲ προφθάσῃ ἡ ἀπόκρισίς σας, γράψατέ με μ' ὅλον τοῦτο, καὶ περικλείσατε τὸ πρὸς ἐμὲ γράμμα σας εἰς πλίκον τοῦ Μόστρα. Τοῦ Σ(έκερη) τὸ βιβλίον εἶναι ἀναγκαιότατον. Εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς εἴπω μὲ ποῖον τρόπον πρέπει νὰ συντελέσητε εἰς τὴν διὰ τῶν ἐφημερίδων ἐσομένην κοινοποίησιν τῶν συμβάντων αὐτῶν. Ἔχετε ἱκανὴν φρόνησιν διὰ νὰ κάμητε τὸ συμφερώτερον. Προσφέρατε τὰ παρ' ἐμοῦ πρὸς τὸν σεβαστόν μας γέροντα[1]. Εἴθε νὰ ἀξιωθῇ ἡ Ἑλλὰς νὰ ἀμείψῃ τὰς ἀρετάς του καὶ ν' ἀποδώσῃ εἰς αὐτὸν μέρος κἂν τῶν ἄλλων καὶ μεγάλων χρεῶν της. Καὶ πάλιν σᾶς κατασπάζομαι νοερῶς.

Ὁ ἀδελφός σας καὶ εἰλικρινὴς φίλος

Α. Μ(αυροκορδᾶτος)

19

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 73)

Τῇ 5 Ἀπριλίου 1821 Παρίσιον

Περιπόθητε Λουριώτη,

Ἔλαβον τὰς δύο τελευταίας σου, τῆς 20 καὶ 24 Μαρτίου· εἰς τὴν δευτέραν, τὴν ὁποίαν ἔλαβον ἐχθές, ἐπαραπονούσουν, ὅτι δὲν ἔχετε νέας εἰδήσεις ἀπὸ τὴν πατρίδα· ἀλλ' ἡμεῖς ἐδῶ μετ' ὀλίγας ὥρας ἐλάβαμεν ἀπὸ τρία διάφορα μέρη συγχρόνως ἀξιολόγους καὶ ἀξίας ἀγγελίας, τὰς ὁποίας σπεύδω νὰ κοινωνήσω εἰς ἐσέ, καὶ διὰ σοῦ εἰς τοὺς λοιποὺς φιλοπάτριδας, μ' ὅλον ὅτι στοχάζομαι πιθανὸν νὰ τὰς ἐλάβετε ἕως τώρα αὐτοῦ δι' ἄλλης ὁδοῦ.

Γράμματα ἀπὸ Ἰάσιον τῆς 25 Φεβρουαρίου παλαιοῦ φανερώνουν, ὅτι ἀπὸ τὰς εἴκοσι τρεῖς ἄρχισαν νὰ διαβαίνουν τὸν Προῦτον ἑλληνικὰ στρατεύματα, καὶ τὴν 24 ἔστησαν τὸ γενικὸν στρατόπεδον εἰς Ἰάσι, συγκείμενον ἀπὸ εἴκοσι χιλιάδας καὶ διοικούμενον ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκονται πολλοὶ ἀξιωματικοί, οἵτινες ἦσαν εἰς ξένην δούλευσιν· ἐπεριμένετο δὲ καὶ ἓν ἄλλο σῶμα τακτικῶν. Ὅτι ἀμέσως διεδόθησαν τρεῖς προκλαματζιόνες, μία πρὸς τοὺς Φιλικούς, ὅπου ὁ Α. Ὑψηλάντης ὑπογράφεται γ ε ν ι κ ὸ ς ἐ π ί τ ρ ο π ο ς τ ῆ ς ἀ ρ χ ῆ ς· καὶ ἄλλαι δύο, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἡ μία εἶναι πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς κατοίκους τῆς Μολδαβίας καὶ Βλαχίας, καὶ ἡ ἄλλη πρὸς ὅλον τὸ Γένος, ὁποὺ εἶναι ὁ ἴδιος ἁπλῶς ὑπογεγραμμένος. Ὅτι τὴν 25 ἔλαβαν εἴδησιν ὅτι ἐπάρθη τὸ Γκιούργκιοβον καὶ ἡ Μπραΐλα ἀπὸ βουλγαρο-γραικικὰ στρατεύματα· ὅτι ἓν σῶμα Βουλγάρων καὶ Σέρβων ἦτον ἤδη ἕτοιμον εἰς τὰ Παραδούναβα, καὶ ὅτι τὴν αὐτὴν ἡμέραν, καθ' ἣν ἐγράφετο τὸ γράμμα, ἔγινε δοξολογία εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Ἁγίας Τριάδος εἰς Ἰάσιον καὶ εὐλογήθησαν αἱ ἑλληνικαὶ σημαῖαι, αἱ ὁποῖαι εἶναι Ἅγιος Γεώργιος, Φοῖνιξ, Σταυρός, καὶ ἐκίνησαν τὰ στρατεύματα πρὸς τὸν Δούναβιν. Ὅτι ὁ αὐθέντης τῆς Μολδαβίας περιωρίσθη

1. Ὑπονοεῖ τὸν Ἀδαμάντιον Κοραῆν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ διοικῇ τὰ πολιτικὰ μὲ πολλὴν φρόνησιν συμπράττων εἰς τοὺς τῶν στρατευμάτων σκοπούς· καὶ ὅτι, κατὰ τὸ σχέδιον, ἦτον νὰ κυριευθοῦν τὴν 23 τοῦ αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν ὁ ἀρσανᾶς καὶ τὰ λοιπὰ δυνατὰ μέρη, καὶ ὅτι ὡς ἑξακόσια καράβια γραικικὰ εἶχον ξεχειμάσει ἐκεῖ ἐπὶ τούτου.

Ἀπὸ δὲ Ὀδησσὸν γράφει ὁ διδάσκαλος τοῦ σχολείου, τὴν ὥραν ὅτε ἑτοιμάζετο νὰ κινήσῃ καὶ αὐτὸς μὲ τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν μαθητῶν του διὰ τὸν Προῦτον, ἀφ' οὗ ἐκφώνησε δημοσίως λόγον, καὶ κατεγράφησαν ὡς τρεῖς χιλ. ὁμογενεῖς εἰς τὴν βίβλον τῆς ἀθανασίας[1] συνεισφέροντες μὲ τὸ σῶμά των ἢ μὲ χρήματα.

Ἀπὸ δὲ Βιέννης βεβαιώνουν τὰ αὐτά, καὶ προσθέτουν ἀκόμη ὅτι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἔγινεν ἡ ἐπιχείρησις, ὅτι ἐκυριεύθησαν ὁ ἀρσανᾶς, ὁ τοπχανᾶς[2] καὶ ἄλλα μέρη, μὲ τὴν βοήθειαν τῶν γραικικῶν καραβίων· ὅτι ἐβάλθησαν πυρκαϊαὶ εἰς διάφορα μέρη, ὅτι ἐσυνέβησαν φόνοι καὶ λεηλασίαι, καὶ ὅτι εὑρέθη καὶ ὁ Πατριάρχης φονευμένος, τὸ ὁποῖον, λέγουν, δὲν εἶναι τόσον βέβαιον· προσθέτουν δὲ ἀκόμη, ὅτι ὅσα τῶν ὁμογενῶν καράβια ἦσαν εἰς Ὀδησσόν, ἔγιναν ἕνα πρωὶ ἄφαντα μὲ πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ κατοίκους ὁμογενεῖς.

Μὲ τὸν παρατελευταῖον ταχυδρόμον, Γενεναῖός τις ἔλαβεν ἀπὸ ἕνα συμπατριώτην του γράμμα ἐξ Ὀδησσοῦ, ὅστις λέγει ὅτι ἀνέβαλε τὸ ταξίδιον ὁποὺ εἶχε σκοπὸν νὰ κάμῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐπειδὴ οἱ Γραικοὶ ἦσαν ἕτοιμοι νὰ κινήσουν κατ' αὐτῆς καὶ διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης.

Ἐχθὲς βράδυ ἔλαβε καὶ ὁ φίλος Πολυχρονιάδης γράμματα ἀπὸ Βιέννης, ἀπὸ τὰ ὁποῖα γίνεται γνωστόν, ὅτι αἱ εἰδήσεις ἐκοινολογήθησαν εἰς ὅλους τοὺς ἐκεῖ Γραικοὺς καὶ αἱ προκηρύξεις ἔγιναν κοιναί· ἐδῶ ἔφθασαν ἀντίγραφα αὐτῶν καὶ ἀπὸ Ἰάσιον καὶ ἀπὸ Βιέννης, δὲν εἶναι λοιπὸν ἀμφιβολία, ὅτι τὰς ἐλάβετε καὶ αὐτοῦ, διὰ τοῦτο δὲν σᾶς τὰς ἀντιγράφω.

Ἤθελα νὰ ἀποκριθῶ πρὸς τὸν κύριον Μαυροκορδᾶτον εἰς τὰς δύο του τελευταίας· ἀλλὰ ἀρκοῦμαι νὰ τοῦ προσφέρω διὰ σοῦ τὰς προσκυνήσεις μου· ἐπειδὴ ὁ σκοπὸς τοῦ γράμματός μου ἦτον νὰ τὸν φανερώσω ὅτι οἱ Ἄγγλοι εἶχαν προδώσει τὴν Ἑταιρείαν, καὶ ὅτι εἶχε πιασθῇ γραμματοκομιστὴς τοῦ Ὑψηλάντη καὶ κρεμασθῇ ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα εἶναι περιττὸν πλέον νὰ προσέχῃ τὸν νοῦν τις, ἀφ' οὗ ἡ γενναία τοῦ Γένους ἀπόφασις ἐβάλθη εἰς πρᾶξιν. Ὁ νοῦς μας πρέπει εἰς τὸ ἑξῆς νὰ προσηλωθῇ εἰς τὰ παρόντα καὶ εἰς τὸ μέλλον, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ στερεώσῃ τὴν πολιτικὴν καὶ ἰδικήν μας ὕπαρξιν. Πρόσθες ἀκόμη εἰς τὴν εὐγενείαν του, ὅτι ἀνέγνωσα τὰ ὅσα περὶ ἐμοῦ λέγει εἰς τὸ γράμμα τοῦ αὐθέντου[3] πρὸς τὸν Πολυχρονιάδην καὶ τοῦ εἶμαι ὑπόχρεως διά τὴν περὶ ἐμοῦ φροντίδα του.

Σὲ γλυκοφιλῶ καὶ σὲ εὔχομαι ὅ,τι καὶ ἐγὼ ἐπιθυμῶ, νὰ ἀξιωθῇς νὰ ἰδῇς τὴν εὐτυχῆ

---

1. «Βίβλος τῶν Ζώντων» ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ Ἰ. Φιλήμονος (Δοκίμ. Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως, Γ', 386).
2. Ὁπλοστάσιον.
3. Ἰωάννης Καρατζᾶς, πρώην ἡγεμὼν Βλαχίας, διαμένων ἐν Λιβόρνῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔκβασιν τῶν γενναίων μας ἐπιχειρημάτων ! Χαῖρε.

Ὁ φίλος σου

Γ. Πραΐδης

Υ.Γ. Ὁ φίλος Τρικούπης, ὅστις ἐψὲς ἐχόρευε εἰς τὸν ὕπνον του, σὲ προσθέτει ἰδιοχείρως ὄπισθεν. Στεῖλε τὴν ἔγκλειστον πρὸς τὸν σεβάσμιον ἱεράρχην [1] προσφέρων τὰς εὐλαβεῖς προσκυνήσεις.

(Διὰ χειρὸς Σπ. Τρικούπη) : Φίλτατε Λουριώτη.

Ἔχασα τὸν νοῦν μου· ἡ χαρὰ μὲ ἔπνιξε· διατί, λέγω, τόσον μακρὰν τῆς πατρίδος; Ὡς τόσον, ὅταν συνέλθω εἰς τὸν ἑαυτόν μου, σὲ γράφω. Εὐχαριστήσου εἰς ὅσα σὲ λέγει ὁ φίλος Πραΐδης, τὰ ὁποῖα ἐνδέχεται ἄλλοθεν νὰ ἔμαθες. Ἔλαβα τὸ γράμμα σου καὶ τὸ τοῦ κὺρ Ἀργυρόπουλου, τὸν ὁποῖον ἀσπάζομαι.

Ὁ σὸς

Τρικούπης

Πρόσεχε μὴ σεληνιασθῇς, ὅταν διαβάσῃς τὸ γράμμα.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : Ἀ Monsieur Mr André Lourioti

à Livourne.

20

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 74)

Παρίσιον τῇ 17 Ἀπριλίου 1821

Περιπόθητε Λουριώτη,

Εἰς τὰς πέντε ἢ ἓξ τοῦ τρέχοντος σὲ ἔγραψα, διὰ νὰ σὲ φανερώσω τὰ νέα τῆς πατρίδος, τὰ ὁποῖα ἡμεῖς ἐδῶ ἐλάβαμεν περὶ τὰς πέντε· σὲ ἐπερίκλεια δὲ καὶ γράμμα τοῦ Πολυχρονιάδου πρὸς τὸν πανιερ(ώτατον).

Τὰ ἀπὸ 2 καὶ 5 Ἀπριλίου γράμματα τοῦ Μαυροκορδάτου μᾶς ἐπληροφόρησαν, ὅτι ἐλάβατε πρὶν ἡμῶν τὰς αὐτὰς εἰδήσεις, καὶ μάλιστα τὸ τελευταῖον, τὸ ὁποῖον ἐχθὲς ἐλάβαμεν, μᾶς διεσκέδασε πολλὰς ὑποψίας μὲ τὴν εἴδησιν τῆς διασκορπίσεως τοῦ ὀθωμανικοῦ στρατεύματος τῆς Ἠπείρου, τῆς τοῦ Ἀλῆ προσηλώσεως εἰς τὸ μέρος μας καὶ τῆς ἀποστασίας τοῦ Μορέως. Εἴχαμεν μάθει ἀπὸ τὰ γράμματα τῆς Πόλεως, τῆς 10 Μαρτίου Ν., ὅτι ἐκεῖ δὲν συνέβησαν τὰ ὅσα μᾶς ἔγραφαν ἐκ Βιέννης, καὶ ἠκούσατε καὶ σεῖς διὰ Τριεστίου, ἀλλὰ δὲν ἔπρεπε νὰ βραδύνουν νὰ μάθουν τὰ τῆς Δακίας, καὶ ἑπομένως νὰ ξυπνήσῃ ὁ τύραννος ἀπὸ τὸν λήθαργον. Εἴχαμεν ἀκούσει ὅτι εἰς τῆς Ἠπείρου τὰ παράλια εὑρίσκεται ὁ ὀθωμανικὸς στόλος, συγκείμενος ἀπὸ 12 ἕως 16 καράβια, ἐξ ὧν 3 ἢ ἓξ ντελίνια· ὑπωπτεύθημεν λοιπὸν μήπως συμβιβασθῇ ὁ σουλτᾶνος μὲ τὸν Ἀλῆ, καὶ τότε ἤθελαν ἀποτύχει τὰ τῆς Ἠπείρου καὶ ἤθελαν δοκιμάσει μεγάλα ἐμπόδια καὶ οἱ Πελοποννήσιοι. Μᾶς ἐφαίνετο προσέτι πολλὰ κακὸν καὶ κινδυνῶδες μάλιστα ⟨νὰ⟩ διασαλπισθῇ ἡ ἐλευθερία μας πρὶν νὰ σηκω-

1. Ἰγνάτιος Οὐγγροβλαχίας, ὅστις διέμενεν εἰς Πίζαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θοῦμεν; ἐπειδὴ τὸ ἔμβασμα τῶν στρατευμάτων εἰς Δακίαν, ἥτις δὲν προβάλλει οὐδεμίαν ἀνθίστασιν, δὲν δείχνει παρὰ μόνον τὸν σκοπόν· αὐτοὶ καὶ ἄλλοι τοιοῦτοι στοχασμοί, φίλε, μᾶς ἐγέμισαν τὴν ψυχὴν ἀθυμίαν, ἡμᾶς τοὺς φίλους σου καὶ ὅσους φρονοῦν τὰ αὐτά.

Ἐψές, ὅταν ἀντάμωσα τὸν Τρικούπην, νὰ τὸν φυσοῦσες, ἤθελε πέσει· ἀλλὰ καθὼς τὸν εἶπα εἰδήσεις τοῦ τελευταίου γράμματος, τοῦ ἐφάνη ὅτι ἐξαναγεννήθη.

Παύσετε πλέον ἀπὸ τοῦ νὰ προμηθεύετε ἀγοραστὰς διὰ τὸ βιβλίον τοῦ φίλου μου[1]· *αὐτός, ἐπειδὴ ἡ παρουσία του εἶναι ἀναγκαία εἰς τὴν Πελοπόννησον, τὴν πατρίδα του, καὶ ἐπειδὴ τοιοῦτον σύγγραμμα γίνεται ἔτι ἀναγκαιότερον εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις μας, αἱ ὁποῖαι τὸν συγχωροῦν νὰ ὁμιλήσῃ ἐλευθερώτερα καὶ ἑπομένως συντομώτερα, ἀπεφάσισε νὰ τὸ κάμῃ εἰς ἕνα τόμον, καὶ διὰ τοῦτο ἠμπορεῖ νὰ τὸ τυπώσῃ μὲ ἔξοδά του, χωρὶς νὰ λάβῃ χρείαν ἀπὸ προαγοραστάς· συμπεραίνω, λοιπόν, ὅτι εἰς τρεῖς μῆνας τὸ πολὺ βλέπει τὸ φῶς.*

Γράφε μας καὶ τὰ παραμικρότερα, ὅσα ἀκούεις περὶ τῶν ἡμετέρων καὶ ἠμπορεῖς νὰ γράψῃς.

Πρόσφερε τὰς προσκυνήσεις μου τῷ κυρίῳ Μόστρᾳ καὶ στεῖλέ του τὸ ἔγκλειστον παρὰ τοῦ φίλου Πολυχρονιάδου, ὅστις σὲ ἀσπάζεται. Ὑγίαινε.

Ὁ φίλος σου

Γ. Πραΐδης

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *A' Monsieur Mr André Lourioti*

à Livourne

21

(ΓΑΚ, Κ. 22, ἀρ, 75)

Παρίσιον τῇ 19 Ἀπριλίου 1821

Περιπόθητε φίλε Λουριώτη,

Σ' ἔγραψα προχθές, δὲν βαρύνομαι νὰ σὲ γράψω πάλιν καὶ εἶμαι βέβαιος, ὅτι καὶ σὺ δὲν θὰ βαρεθῇς τὰ γράμματά μου· ἐπειδὴ δὲν εὑρισκόμεθα εἰς τὸ ἔδαφος τῆς φίλης πατρίδος, καὶ ἐστερήθημεν τὴν εὐτυχίαν τοῦ νὰ γίνωμεν αὐτόπται καὶ συνεργοὶ τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγῶνός μας, ἂς λάβωμεν κἂν τὴν εὐχαρίστησιν νὰ κοινωνῶμεν ἕνας τὸν ἄλλον ὅσας χαροποιὰς ἀγγελίας στοχάζεται καθεὶς νὰ μανθάνῃ πρωτύτερα· τοιαύτας χαροποιὰς στιγμὰς οὔτε ἡμεῖς θὰ δοκιμάσωμεν ἄλλοτε, οὔτε οἱ μεταγενέστεροί μας.

Ἐψὲς ἀνέγνωσα, φίλε, γράμμα τινὸς ὁμογενοῦς ἀπὸ Ὀδησσὸν τῆς 9 καὶ 11 Μαρτίου παλαιοῦ, τὸ ὁποῖον περιεῖχεν εἰδήσεις ἀπὸ Ἰάσιον τῆς 28 Φεβρ. παλ. παρά τινος ἄλλου ὁμογενοῦς, ὅστις λέγει ὅτι ὁ Κολοκοτρώνης[2] *εἶχε φθάσει εἰς Ἰάσιον καὶ διωρίσθη χιλίαρχος καὶ ἀπολαμβάνει μεγάλην τιμὴν ἀπὸ τὸν Ὑψηλάντην καὶ τοὺς λοιποὺς ἀρχηγούς· ὅτι καὶ αὐτὸς ἐδιωρίσθη ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνην ἀξιωματικὸς μεταξὺ ἑνὸς τάγματος τῶν ἱππέων συγκειμένου ὅλου ἀπὸ Ρουμελιώτας, οἱ ὁποῖοι εἶναι ἐνδυμένοι ὡς Τζερκέζοι, καὶ ἄφη-*

1. Γεωργίου Σέκερη.
2. Ἰωάννης Κολοκοτρώνης, ὁ ἐπονομαζόμενος Τασκούλιας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σαν τὰ γένεια, διὰ νὰ τὰ ξυραφίσουν εἰς τὴν πατρίδα· ὅτι εἰς τὴν δοξολογίαν ἔψαλαν τὸ «μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός, γνῶτε ἔθνη καὶ ἡττᾶσθε», καὶ ὅταν ὁ ἀρχιερεὺς ἔζωνε τὸ σπαθὶ τὸν Ὑψηλάντην, ἔψαλλε τὸ «περίζωσαι τὴν ρομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου, δυνατέ, καὶ ἔξελθε εἰς λαὸν Ἰσμαήλ». Ὁ αὐτὸς περιγράφει τὸν μέγαν ἐνθουσιασμὸν ὅλου τοῦ στρατεύματος, ἐπὶ τοὺς μετὰ δακρύων χαρᾶς ἀποχαιρετισμοὺς καὶ ξεπροβοδίσματα, ὁποὺ τοὺς ἔκαμαν οἱ ἐγκάτοικοι· προσέτι λέγει, ὅτι ὁ Ὑψηλάντης ἐμήνυσεν εἰς τοὺς καϊμακάμηδες τῆς Βλαχίας, νὰ μὴν ἐπιστρέφουν εἰς Κωνσταντινούπολιν, διότι αὐτὴ ἕως εἰς τὰ τέλη Μαρτίου δὲν θὰ ὑπάρχῃ πλέον. Ἀπὸ δὲ Ὀδησσοῦ διαλαμβάνει τὸ γράμμα, ὅτι ἔφθασεν εἰς τὸν λιμένα ἕνας Ψαριανὸς καπετᾶνος, τοῦ ὁποίου λέγει καὶ τὸ ὄνομα, ὅστις εἶπεν ὅτι εἶχεν ἀναχωρήσει ἀπὸ τὴν Πόλιν εἰς τὰς 2 Μαρτίου παλ., καὶ ἤξευρε τότε ὁ σουλτᾶνος ὅλα τὰ κινήματα τῶν Γραικῶν, καὶ ὅτι ἔμελλε νὰ γίνῃ ἐκεῖ ἀποστασία· ὅτι ἐκυριεύετο ἀπὸ μέγαν φόβον καὶ δὲν ἤξευρε τί μέτρα νὰ λάβῃ, ὅτι ἔκραξε τὸν Πατριάρχην καὶ ἐσκέφθη μετ' αὐτοῦ ὡς πέντε ὥρας· ὅτι μετ' αὐτὸν τὸν καπετᾶνον ἦλθαν ἕως εἰς τὰς 10 ὡς δεκαοκτὼ καράβια, μισσεύσαντα ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου ἀπὸ τὴν Πόλιν, τὰ ὁποῖα εἶχαν ὡς πενῆντα φαμελίας, φευγούσας τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον· εἷς ἐξ αὐτῶν ἦτον ὁ πεγζαδὲ Γεώργιος Καρατζᾶς, ὅστις, καθὼς ἔφθασεν ἐκεῖ, ἔκοψε, λέγει, ἀμέσως τὰ ἀσιατικὰ γένεια· ὅτι ἐξακολουθοῦσαν νὰ φεύγουν πολλοὶ ἀπὸ τὴν Πόλιν· ὅτι ἔφυγε καὶ ὁ χάτμανος Σχινᾶς μὲ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὴν Ἄσπρην Θάλασσαν μὲ καράβι τοῦ Μαύρου[1]· ὅτι διάφορα καράβια ἔφεραν καὶ τὴν εἴδησιν ὅτι ἡ Πελοπόννησος ἀπεστάτησε, καὶ ὅτι ὁ Ἀλῆς ἐπροχώρησε καὶ ἐκυρίευσε τὴν Λάρισαν, καὶ ὅτι ἄλλα γραικικὰ στρατεύματα ἐπολιορκοῦσαν τὴν Θεσσαλονίκην[2]. Ἀλλὰ τὸ τελευταῖον καράβι ἔφερε τὰς ἑξῆς εἰδήσεις· ὅτι ἡ Πελοπόννησος τῷ ὄντι ἀπεστάτησε καὶ ἐκήρυξε πολιτείαν· μόνον δὲ δύο κάστρα ἔμεναν ἀκυρίευτα, τὰ ὁποῖα ἔπνεαν τὰ λοίσθια· ὅτι ὁ ἀμερικανὸς στόλος ἐκυρίευσε τὰ ὀθωμανικὰ πολεμικὰ καράβια, ὁποὺ εὑρίσκοντο εἰς τὰ παράλια τῆς Ἠπείρου, ἐπὶ λόγῳ ὅτι εἶχε πόλεμον μὲ τὴν Πόρτα, ἥτις δὲν ἠθέλησε νὰ δεχθῇ πρέσβυν τῆς Ἀμερικῆς· ὅτι ὁ μόνος υἱὸς τοῦ μπέη τῆς Μάνης[3], ὅστις ἔμενεν ἀκόμη ἐνέχυρον εἰς τὸν σουλτᾶνον, ἔφυγεν ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖον, ὅπου εὑρίσκετο, καὶ ὅτι ὁ σουλτᾶνος ἐπρόσταξε νὰ τὸν εὕρουν καὶ νὰ τὸν πιάσουν· ὅτι ὁ σουλτᾶνος ἔδωσε προσταγὴν νὰ ἐξετάζουν τὰ ἐρχόμενα καὶ ἀναχωροῦντα μὲ ρωσικὴν σημαίαν καράβια, καὶ ὁ Στρογανὼφ δὲν τὸ ἐσυγχώρησε· ὅτι ὑδριώτικα καὶ σπετζιώτικα καὶ ψαριανὰ καράβια καλὰ ἁρματωμένα ἐστέκοντο ἔμπροσθεν τοῦ τοπχανᾶ ἕως ὅτου ἐμίσσευσε τὸ καράβι. Μὲ τὸ ἴδιον καράβι ἔστειλε γράμμα ὁ Στρογανὼφ πρὸς τὸν Langeron[4] εἰς Ὀδησσόν, ὁποὺ ἐκφράζεται μὲ ἀπορίαν, λέγων: «πῶς

1. Ἀλέξ. Μαῦρος, μεγαλέμπορος ἐν Κωνσταντινουπόλει, καταφυγὼν μετὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς Ὀδησσόν.
2. Πλῆθος ἀνακριβῶν φημῶν.
3. Γεώργιος Μαυρομιχάλης.
4. Andrault comte de Langeron. Ρῶσος στρατηγὸς γαλλικῆς καταγωγῆς, γεννηθεὶς ἐν Παρισίοις τῇ 13 Ἰανουαρίου 1763. Ἔλαβε μέρος εἰς τὸν πόλεμον τῆς ἀμερικανικῆς ἀνεξαρτησίας (1782 - 1783). Κατὰ τὴν Γαλλικὴν Ἐπανάστασιν ἐγκατέλειψε τὴν Γαλλίαν καὶ ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν πλησίον τοῦ Τσάρου (1790). Ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς πολέμους κατὰ τῶν Σουηδῶν, κατὰ τῶν Τούρκων καὶ κατὰ τοῦ Ναπολέοντος. Τὸ 1799 προήχθη εἰς στρατηγόν. Μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Ναπολέοντος ὠνομάσθη διοικητὴς Ὀδησσοῦ. Κατὰ τὸν ρωσοτουρκικὸν πόλεμον τοῦ 1828 εἶχε σημαντικὴν θέσιν εἰς τὸ μέτωπον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἶναι δυνατὸν ἕνας τοιοῦτος τύραννος, ὅστις εἰς τὸν παρόντα κίνδυνον ἐκυριεύθη ἀπὸ πανικὸν φόβον, νὰ βαστάξῃ τόσον καιρὸν εἰς τὰς ἁλύσεις ἕνα τόσον φιλελεύθερον γένος ;». Ὁ αὐτὸς ὁμογενὴς λέγει, ὅτι τῆς κατωτέρας τάξεως οἱ ἔμποροι Γραικοὶ τῆς Ὀδησσοῦ ἐσυνεισέφεραν ὡς 300.000 ρούβλ., οἱ δὲ πλούσιοι ἔκαμαν ξεχωριστὰ πολλὰ μεγαλύτερον ἔρανον· ὅτι καὶ ἕως 14 καὶ 12 ἐτῶν δὲν ἠμπόρεσαν νὰ κρατηθοῦν ἀπὸ τοῦ νὰ κινήσουν εἰς τὸ στράτευμα καί, τὸ θαυμασιώτερον, μία χήρα, ἡ ὁποία εἶχε μονογενῆ υἱόν, τὸν ἁρμάτωσε καὶ τὸν ἔστειλεν εἰς τὸν πόλεμον, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ, λέγει, τὸν θάνατον τοῦ πατρός του καὶ ἄλλων του συγγενῶν. Προσθέτει ἀκόμη ὅτι, ἀφ' οὗ καθήρεσεν ὁ σουλτᾶνος τὸν Καλλιμάχην [1] ἀπὸ τὴν δραγουμανίαν, ἐπρόσταξε νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν, ἀλλὰ δὲν ἔχει, λέγει, περὶ τούτου τελείαν βεβαιότητα· τὰ δὲ γράμματά μας ἀπὸ Πόλιν τῆς 10 Μαρτίου Ν. δὲν ἀναφέρουν τὸν θάνατον.

Αὐτά, φίλε, λέγει τὸ γράμμα τῆς Ὀδησσοῦ, ἠμπορῶ [καὶ ἐγὼ] νὰ σὲ προσθέσω καὶ ἐγώ, ὅτι ἐχθὲς εἶχε τῆς Αὐγούστας ἡ ἐφημερὶς γράμμα ἰδιαίτερον ἀπὸ Ὀδησσόν, ὅπου εἶχε φθάσει καράβι μισσεῦσαν ἀπὸ τὰς 20 Μαρτίου Ν., τὸ ὁποῖον ἔφερε τὴν εἴδησιν, ὅτι στόλος γραικικῶν καραβίων φέρων ὡς 15.000 Γραικοὺς μὲ ρωσικὰς σημαίας ἐμβῆκεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ ἀμέσως ἔλαβε προσταγὴν ὁ Στρογανὼφ νὰ τὰ ἐξετάσῃ, ἀλλ' αὐτὸς ἀπεκρίθη ὅτι, ἂν τὸ κάμῃ τοῦτο, πρέπει ἔπειτα νὰ φύγῃ· τόσον μόνον ἤξευρε τὸ καράβι, ἐπειδὴ τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἦτον εἰς τὰ πανιὰ νὰ μισσεύσῃ.

Εἰπὲ τὰ περὶ τοῦ μπεγζαδὲ εἰς τὴν αὐθεντικὴν οἰκογένειαν [2] καὶ πρόσφερε τὰς πρυσκυνήσεις μου ὅπου ἀνήκει. Ἡ πόστα φεύγει καὶ δὲν προφθάνω νὰ σὲ προσθέσω περισσότερα. Ὑγίαινε.

Ὁ φίλος σου

Γ. Πραΐδης

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Ἀ Monsieur Mr André Lourioti*

à Livourne

22

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1237)

Λιβ(όρνον), πρώτη Μαΐου 1821

Φίλτατε Πραΐδη,

Ἐπειδὴ φρονῶ ὅτι ὁ Μαυροκορδᾶτος δὲν γράφει πρὸς σέ, ἀλλὰ πρὸς τὸν Πολυχρονιάδην, καὶ διότι μοῦ λέγεις μὲ τὸ χθὲς ληφθέν σου περιπόθητον τῶν 17 νὰ σοῦ γράφω ἀδιακόπως ὅ,τι ἠξεύρω, διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ δὲν σιωπῶ. Σοῦ περικλείω δύο ἀντίγραφα γραμμάτων, ἓν τῶν Κορφῶν τῶν 26 Μαρτίου Ε.Π. καὶ ἄλλο Βιέννης καὶ ἕτερον ἀπὸ Σούλι. Νεώτερα γράμματα τῶν Κορφῶν ὑστερούμεθα, διότι οἱ Ἄγγλοι εἰς Κορφοὺς τὰ ἐμπόδισαν, καὶ

1. Ἰωάννης Ἀλεξ. Καλλιμάχης, (1775-1821). Μέγας διερμηνεὺς ἀπὸ τοῦ 1818. Εὑρισκόμενος ἐν ἐξορίᾳ ἔλαβε τραγικὸν τέλος μετὰ τὴν ἀναγγελίαν τῆς ἁλώσεως τῆς Τριπόλεως.
2. Ἡ οἰκογένεια τοῦ Ἰωάννου Καρατζᾶ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ ρηθὲν ὁπού σοῦ περικλείω ἦλθε διὰ Βενετίας μὲ πασεγγιέρην[1]*. Αὐτοὶ οἱ σκύλοι Ἄγγλοι μᾶς καταπολεμοῦν κρυφὰ καὶ φανερὰ ὅσον ἠμποροῦν, χωρὶς συνείδησιν. Τί νὰ σοῦ εἰπῶ· λυποῦμαι, ὅτι δὲν εἶμαι λόγιος. Ἤθελα νὰ ἐνασχοληθῶ νὰ γράψω κατ' αὐτῶν ὅσα τοὺς πρέπει καὶ ὅσα εἶναι δίκαιον νὰ εἰπῇ κανεὶς ἐναντίον τοιούτων ἀγρίων θηρίων. Εἶμαι γεμᾶτος χολήν, δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ ὑποφέρω οὔτε τὸ ὄνομά τους, οὔτε τὴν γλῶσσάν τους.*

Περὶ τοῦ Ὑψηλάντη δὲν ἠξεύρω τί νὰ σοῦ εἴπω. Κατατρώγεται ἡ ψυχή μου μὲ τὴν ἀνήκουστον ἀργητάν του, καὶ δὲν ἠξεύρω ποῦ νὰ τὴν ἀποδώσω. Ὁ Θεὸς ἂς βάλῃ γνώμην καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς λοιπούς. Τώρα δὲν ἔχει ἄλλο μέσον, παρὰ ἅπαντες νὰ γίνουν ἓν σῶμα, μία γνώμη, νὰ δείξουν ὅλην τὴν ἀνδρείαν καὶ χαρακτῆρα τοῦ Γένους καὶ νὰ παραβλέψουν τὰ μερικά. Ἄμποτε αὐτὰ μόνον ὅλοι τοῦ Ἔθνους νὰ φρονοῦν τώρα καὶ ἄμποτε νὰ εὐδοκιμήσουν.

Ἐγὼ εὑρίσκομαι ἀκόμη ἐδῶ διά τινας αἰτίας. Ἐλπίζω ὅμως ὀγλήγορα, δὲν βλέπω τὴν ὥραν· κινδυνεύω νὰ ἀσθενήσω καὶ νὰ χτικιάσω. Θέλω νὰ εὑρεθῶ εἰς τὴν πατρίδα, διὰ νὰ μοιράσω καὶ εἰς τὴν εὐτυχίαν της καὶ εἰς τὴν δυστυχίαν της. Τώρα πρέπει νὰ βοηθήσῃ κανεὶς ὅ,τι ἠμπορεῖ· τώρα ἡ πατρὶς ἔχει ἀνάγκην μεγάλην, καὶ τώρα κινδυνεύει τὸ πᾶν. Ἀπὸ τὴν σταθερότητά της, ὁμόνοιαν καὶ ἀνδρείαν καὶ καλοὺς ὁδηγοὺς κρέμεται ἢ ἡ σωτηρία της ἢ ὁ ὄλεθρος.

Φίλησε τὸν Τρικούπην καὶ λοιποὺς ἅπαντας, καὶ ἐγὼ σέ.

Ὁ σὸς

Α. Λ(ουριώτης)

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Ἀ Mons. Mons. George Praïdi*
Rue du S. Hyacinthe N. 15
à Paris

(Σημ. Πραΐδου) :

Ἀπεκρίθην τῇ 17 Μαΐου περικλείσας τὸ πρὸς τὸν Μαυροκορδᾶτον καὶ Μόστραν.

23

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 76)

Παρίσιον τῇ 5 Μαΐου 1821

Περιπόθητε Λουριώτη,

Ἐχθὲς ἔλαβα τὴν φιλικήν σου τῆς 24 τοῦ παρελθόντος, καὶ ἀναγκάζομαι νὰ σὲ ἀποκριθῶ σήμερον, διὰ νὰ σὲ προφθάσω, μ' ὅλον ὅτι εἶχα χρείαν νὰ σκεφθῶ μετὰ τοῦ φίλου μου Σέκερη ἕως αὔριον. Ἐγὼ ἀμέσως, καθὼς ἤκουσα τὰ νέα μας, ἀφέθην ἀπὸ τὴν συμφωνίαν

1. Ἐπιβάτης, ταξιδιώτης (ἰταλ. passeggiere).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὁποὺ εἶχα κάμει μεθ' ἑνὸς ἄλλου νὰ πιάσωμεν κατοικίαν διὰ ἕνα χρόνον, καὶ κατοικῶ τώρα προσωρινῶς. Ἔγραψα δὲ ἐν ταυτῷ εἰς Βουκουρέστι νὰ μὲ ἐμβάσουν ὡς 3 χιλ. φράγκα ὁποὺ ἔχω ἐκεῖ, καὶ νὰ μὲ φανερώσουν ἂν ἠμπορῶ νὰ χρησιμεύσω εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη· ἀλλὰ δὲν εἶμαι βέβαιος, ἂν τὸ γράμμα μου ηὗρε τὸν φίλον μου εἰς Βουκουρέστι, εἶναι δὲ αὐτὸς ὁ ἰατρὸς Χρησταρῆς, ὅστις ἔχει μῆνας νὰ μὲ γράψῃ, καὶ ἑπομένως δὲν ἠξεύρω τί γίνεται.

Ὁ Σέκερης[1]*, ὅστις εἶναι ὁ συγγραφεὺς τοῦ βιβλίου, τοῦ ὁποίου ἔχεις τὴν προκήρυξιν, εἶναι στολισμένος μὲ πολλὰς ὠφελίμους γνώσεις καὶ ἀναγκαίας εἰς τὰ παρόντα πράγματα, καὶ πολὺ ἤθελε συντρέξει εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπιχειρήματος τῆς Πελοποννήσου, τῆς πατρίδος του, διὰ τοῦτο ἀπεφάσισε νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ τὸ ὀγληγορώτερον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸς εἶναι χωρὶς ἔξοδα, ἐπειδὴ ὁ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀδελφός του*[2]*, ἀπὸ τὸν ὁποῖον τὰ ἐτραβοῦσε, πιθανὸν νὰ ἔφυγεν ἀπ' ἐκεῖ μὲ τὴν φαμίλιαν του· ὁ δὲ εἰς Ὀδησσόν*[3]*, νομίζων ὅτι ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει φροντίζει, ἀμέλησε νὰ τὸν ἐμβάσῃ καὶ αὐτός. Ὅθεν, μόλις νὰ τὸν ἔλθουν ἀργύρια εἰς 40 ἡμέρας ἐξ Ὀδησσοῦ, ὅπου πρὸ ἡμερῶν ἔγραψε. Πλὴν ἄκουσε καὶ ἄλλο ἐμπόδιον· ὁ ἐδῶ ὀθωμανικὸς ἀντιπρέσβυς δὲν δίδει μὲ κανένα τρόπον πασαπόρτια, μ' ὅλον ὅτι δυὸ - τρεῖς ἀπὸ ὅσους τὸν ἐζήτησαν δὲν ἔχουν πλέον οὐδὲ τὸν ἐπιούσιον ἄρτον· ἂν ἴσως, λέγει, κάμουν ὅλοι οἱ Ὀθωμανοὶ κόνσουλοι, ὡσὰν αὐτόν, τὸ χρέος των, θέλουν ἐμποδίσει ὅλους τοὺς ἐν Εὐρώπῃ νὰ ὑπάγουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἑπομένως θέλουν συντρέξει πολὺ εἰς τὴν ἀποτυχίαν τοῦ ἐπιχειρήματος· δὲν φθάνει τοῦτο, φίλε, ἐκάθησεν ἀκόμη καὶ ἔγραψεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν τὰ ὀνόματα καὶ τὴν πατρίδα ὅλων ἐκείνων, ὅσοι ἐζήτησαν πασαπόρτια διὰ νὰ ὑπάγουν, ὡς λέγει, εἰς τὸ στράτευμα τῶν ἀποστατῶν, κατὰ τοῦ νομίμου βασιλέως του, καὶ τῶν ὅσοι, διὰ τὸ ἀπροβούλευτον ἑνὸς ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μας, ἐσυνάχθησαν μίαν ἑσπέραν καὶ ὡμίλησαν περὶ τῶν συμβάντων καὶ περὶ τοῦ τί πρέπει νὰ κάμωμεν.*

Μὲ τὴν ἑπομένην πόσταν θέλω γράψει πρὸς τὸν Μαῦρον[4]*, τοῦ ὁποίου ἔλαβα τὸ ἀπὸ 18 Ἀπριλ. γράμμα, καὶ θέλω τὸν ἐπιφορτίσει, ἴσως, νὰ μᾶς εὕρῃ αὐτοῦ δάνεια καὶ νὰ μᾶς τὰ ἐμβάσῃ, καὶ νὰ κατορθώσῃ, ἂν ἠμπορέσῃ, νὰ λάβωμεν ἀπ' ἐδῶ τοσκανικὸν ἢ ρωσικὸν πασαπόρτι· ἐπειδὴ στοχάζομαι καὶ ἐγὼ νὰ κινήσω διὰ τὸν Μορέαν.*

Ὁ Πολυχρονιάδης καὶ ὁ Τρικούπης σὲ ἀσπάζονται· ὁ δεύτερος περιμένει γράμματα ἀπὸ τὸν πατέρα του, διὰ νὰ ἰδῇ ἂν ἀσφάλισε τὴν φαμελίαν του, καὶ οὕτω νὰ κινήσῃ διὰ

---

1. Γεώργιος Σέκερης, κατήγετο ἐκ Τριπόλεως καὶ ἦτο ἀδελφὸς τοῦ μεγάλου Φιλικοῦ Παναγιώτη Σέκερη, δαπάναις τοῦ ὁποίου ἐσπούδασεν ἐν Παρισίοις (1814-1821). Ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος μυηθεὶς Φιλικὸς ὑπὸ Νικολάου Σκουφᾶ ἐν Μόσχᾳ τῇ 13 Δεκεμβρίου 1814. Ἐλθὼν εἰς Ἑλλάδα μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου, ἀνεδείχθη ἀρχηγὸς τῶν ὅπλων τῆς Τριπολιτσᾶς. Ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν ὑπὸ τὸν Θ. Κολοκοτρώνην καὶ εἰς τὰ Δραμαλικά. Ἀπέθανεν ἐξ ἀνιάτου νόσου τὸ 1822.

2. Παναγιώτης Σέκερης.

3. Ἀθανάσιος Σέκερης.

4. Ὑπονοεῖ τὸν Μαυροκορδᾶτον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸν Μορέαν.

Ἐδῶ ἀνεγνώσαμεν τὴν ἐγκύκλιον τοῦ Ὑψηλάντη πρὸς τοὺς Βλαχομπογιάρους ἀπὸ τὸ στρατόπεδόν του εἰς τὰ πέριξ τῆς Μπραΐλας, διὰ τῆς ὁποίας τοὺς παρακινεῖ νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Βουκουρέστιον καὶ νὰ λάβουν τὴν φροντίδα τῆς πατρίδος των, οὐδὲ νὰ φοβηθοῦν τίποτε, ἐπειδὴ πρὶν χυθῇ ρανὶς δακικοῦ αἵματος, πρέπει νὰ χαθῇ τὸ ἑλληνικὸν στράτευμα[1].

Σὲ εὔχομαι, φίλτατε, τῶν γενναίων καὶ εὐγενῶν σκοπῶν σου ἐπιτυχίαν. Ὑγίαινε.

Ὁ φίλος σου

Γ. Πραΐδης

Υ.Γ. Φανέρωσέ μας εἰς ποῖον μέρος τοῦ Μορέως ἔχεις σκοπὸν νὰ ἔβγῃς καὶ ἐπῆρες καὶ ξένους, καὶ ὁποίου ἐπιτηδεύματος εἶναι αὐτοί.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Ἀ Monsieur Mr André Lourioti*

à Livourne

24

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1239)

Λιβόρνον 5 Μαΐου 1821

Φίλτατε Πραΐδη !

Ἀποκρίνομαι εἰς τὸ φίλτατόν σου τῶν 19 Ἀπριλίου. Ἁμαρτάνεις νὰ λέγῃς, ὅτι θὰ βαρύνωμαι ἀπὸ τὰ γράμματά σου τὰ συχνά· ἐγὼ τὰ ἐπιθυμῶ τόσον, ὥστε καθημέραν ἂν ἦτο δυνατὸν νὰ τὰ ἐλάμβανα, εἰς ἕνα λόγον ὄχι ποτὲ ὀλιγώτερον ἀπὸ σὲ τοῦ νὰ τὰ γράφῃς. Μάθε καὶ τοῦτο· ἐγὼ κάθε φορὰν ὁποὺ ἔρχεται ἡ αὐτοῦ πόστα, κυττάζω ἐὰν ἔχω γράμματά σου, καὶ πρῶτον τὸ φιλῶ καὶ ὕστερον τὸ ἀνοίγω. Εἰ δὲ καὶ δὲν ἔχω οὔτε ἀπὸ σὲ οὔτε ἀπὸ τὸν Τρικούπη, τὰ ἄλλα γράμματα τὰ ἐμπορικὰ οὔτε τὰ θεωρῶ. Τὰ δέχομαι λοιπὸν μὲ τόσην περισσοτέραν εὐχαρίστησιν, ὅσον σὺ συχνότερα γράφεις, καὶ σὲ εὐχαριστῶ διὰ τὰς ἐν αὐτῷ εἰδήσεις σου. Ἠξεύραμεν πρὸ πολλοῦ τὸν πηγαιμὸν τοῦ Γεωργίου Καρατζιᾶ καὶ Σχινᾶ εἰς Ὀδησσὸν μετ' ἄλλων πολλῶν, ἡ δὲ εἴδησις τοῦ ἀμερικανοῦ στόλου δὲν ἀληθεύει. Κατελυπήθην προχθὲς νὰ ἀκούσω διὰ γραμμάτων Βενετίας, ὅτι εἰς Κωνσταντινούπολιν εἶχον ἀποκεφαλίσει κοντὰ εἰς τοὺς ἄλλους καὶ τὸν Σχινᾶν καὶ Σκαναβῆν. Ὅλα αὐτὰ προῆλθον ἐξ αἰτίας τῶν Ἄγγλων, καὶ τὸ περισσότερον λυποῦμαι, μήπως μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν τοιούτων δειλιάσουν οἱ ἄλλοι καὶ δὲν ἐκτελέσουν τὰ σχέδιά τους. Ὁ Θεὸς ἂς τοὺς βοηθήσῃ καὶ ὁδηγήσῃ

---

1. Οἱ Βλαχομπογιάροι, πλησιάζοντος τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ ὑπὸ τὸν Θ. Βλαδιμηρέσκον εἰς Βουκουρέστιον, κατέφυγον εἰς Στεφανούπολιν τῆς Τρανσυλβανίας (Brasov), διατελοῦσαν ὑπὸ τὴν αὐστριακὴν κυριαρχίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διὰ τὸ συμφερώτερον καὶ ὠφελιμώτερον τῆς πατρίδος. Ὁ Θεὸς ἂς ἐλεημονηθῇ ἓν γένος ὁλόκληρον, τὸ ὁποῖον τὸ πᾶν θυσιάζει διὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ θρησκείαν. Ὁ Ὑψηλάντης πολὺν καιρὸν ἔχασε εἰς τὴν ἐκστρατείαν του· ἀργοπόρησε καθ' ὑπερβολήν, καὶ αὐτή, ὡς πρὸς ἐμέ, εἶναι πολλὰ βλαβερὴ εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις. Ὁ Κύριος λοιπὸν ἂς διευθύνῃ καὶ αὐτὸν καὶ ἂς τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὸ ὠφελιμώτερον καὶ συμφερώτερον τῆς πατρίδος. Ἂς ἔλθωμεν τώρα καὶ εἰς τὰ τῆς Ἠπείρου. Χθὲς εἶχον γράμμα ἀπὸ ἀδελφ(όν), τοῦ ὁποίου ἴσον σοῦ περικλείω. Ἐξ αὐτοῦ λοιπὸν πληροφορεῖσαι τὸ πᾶν. Ἀλησμόνησα νὰ σοῦ εἴπω ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις διὰ γραμμάτων Ὀδησσοῦ ἠσύχαζε ἕως 4 Ἀπριλίου. Αὔριον ἐνδεχόμενον διὰ τῆς ἰδίας ὁδοῦ νὰ ἔχωμεν ἕως 8 ἢ καὶ 10, καὶ ἄμποτε κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μας. Ἂν εἶναι κανένα ἀξιόλογον, ἀναμφιβόλως τὴν Τρίτην θέλει σοῦ τὸ γράψω. Ἐγὼ εἶμαι πάντα ἐδῶ, καὶ τὸ ἐντρέπομαι καὶ φθείρω καὶ τὴν ὑγείαν μου.

Αὐτὰ παθαίνει ὅμως κανείς, ὅταν κρέμεται ἀπὸ τὴν βουλὴν τῶν ἄλλων. Ἐλπίζω ὅμως ἀφεύκτως τὴν ἐρχομένην ἑβδομάδα νὰ ἀποφασισθῇ πότε θὰ μισσεύσω, καὶ ἀμέσως θέλει σὲ εἰδοποιήσω.

Καταφίλησε τὸν Τρικούπην καὶ Πολυχρονιάδην, καὶ ἐγὼ σέ.

Ὁ σὸς

Ἀνδρέας (Λουριώτης)

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Ἀ Mons. Mons. George Praïdi*
Rue du S. Hyacinthe N. 15
à Paris

(Σημ. Πραΐδου): *Ἀπεκρίθην τῇ 17 Μαΐου περικλείσας τὸ πρὸς τὸν Μαυρ(οκορδᾶτον) καὶ Μόστρ(αν).*

25

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1092)

πέντε Μαΐου - ἔτος πρῶτον

Ἐκλαμπρότατε.

Μανθάνοντες παρὰ ἰδιαιτέρου μας φίλου, ὅστις διατρίβει εἰς Κέρκυραν, ὅτι παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων ἀπὸ Παρίσια ἐπεφορτίσθη, τὸ μὲν πρῶτον νὰ εἰδοποιῇ ἀκριβῶς πρὸς τὴν ἐξοχότητά του ὅ,τι εἰς τὴν Ἑλλάδα συμβαίνει καθημερινῶς, ὄχι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅ,τι γιγνώσκει κατὰ τὸ νῦν ἀναγκαῖον, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ ὧν ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὸ νῦν ἔχει χρείαν, καὶ ἐπιφορτισθεὶς αὐτὸς καὶ μόνος ὁ φίλος μας ἵνα ταύτας τὰς προσταγὰς ἐκτελέσῃ, διότι ἀπεμακρύνθησαν ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἅπαντες οἱ τοῦ αὐτοῦ κράτους πρόξενοι. Αἱ περιστάσεις ὅμως τὸν ἐστέρησαν μέχρι τοῦδε εὐκαιρίας, ἵνα πράξῃ κατὰ τὸ χρέος του. Ἀλλὰ τώρα ἐκ παρακινήσεώς του γράφεται πρὸς τὴν ἐκ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λαμπρότητά σας ἡ παροῦσα, ἵνα ταῦτα πάντα σᾶς γένωσι γνωστά. Δώσατε τῇ ἐπιστολῇ ταύτῃ πληρεστάτην πίστιν — οὗτος ὁ φίλος ἐπιμένει ἐντεῦθεν, καὶ ἂν κρίνετε εὔλογον πρὸς τὸν ἴδιον νὰ φανερώσῃ ὅ,τι τι, ἐμπορεῖτε νὰ προστάξετε ὅποιον κρίνετε πρέπον νὰ γράψῃ καὶ ἀνυπόγραφον γράμμα, φθάνει μόνον ὡς γνωριστικὸν συμφωνημένον σημεῖον νὰ προστεθῇ ὑπὸ χειρός σου αὐτὴ ἡ φράσις : «ἐκ μέρους μου» καὶ εἰς αὐτὸ θέλει δοθῇ πίστις καὶ θέλει ἐνεργηθοῦν τὰ γραφόμενα.

Ἐὰν ἡ πρεσβεία πρὸς τὴν Γαλλίαν διωρίσθη, καὶ ἂν διὰ τοὺς πρέσβεις κρίνετε πρέπουσαν συστατικὴν ἐπιστολήν, ὁ φίλος θέλει τὴν δώσει, πέμπων αὐτὴν ἢ εἰς τὴν Γαλλίαν ἀμέσως, ἢ εἰς τὰ αὐτόσε. Τὴν ἀπόκρισίν σας νὰ τὴν διευθύνετε εἰς Κέρκυραν, ἢ κατ' εὐθεῖαν (καὶ πάντοτε μυστικῶς) πρὸς τὸν κύριον Κωνσταντῖνον Ἀξιώτην, ἢ διὰ μέσου τῆς Ἰθάκης διὰ τοῦ ἐκεῖ ὑποκειμένου, περὶ οὗ ἄλλοτε σᾶς εἰδοποιήσαμεν.

Μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας

οἱ γνωστοί σας

Κ»Ε»Α - Β.Α» μ.μ.[1]

Ἐλπίζομεν ὅτι μετὰ ὀλίγας ⟨ἡμέρας⟩ μὲ τὸν κύριον Ἀθανάσιον Σγοῦρον[2] *νὰ σᾶς γράψωμεν πλέον ἐκτεταμένως.*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *5 Μαΐου 1821*

Οἱ γνωστοί

26

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1093)

Ἀγαπητὲ ἀδελφέ !

Σ' ἔγραψα σήμερον διὰ Παρίσι ἐμπερικλείων μίαν πόλιτζαν διὰ τέσσαρες χιλιάδες φράγκα, ἀντὶ τῶν τριῶν ὁποὺ μ' ἐζήτησες, καὶ τοῦτο διὰ νὰ μὲ ἀγοράσῃς ἓν κιβώτιον τυπογραφικόν, ὥστε νὰ τυπώνεται ἓν κατεβατὸν εἰς μισὴν κόλλαν. Σ' ἔγραψα ἐν ταὐτῷ ὅτι ἐνδέχεται μὲν νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ εἰς τὴν Μαρσίλιαν, διὰ νὰ καταβῶ μαζί σας· ἂν ὅμως δὲν μ' εὕρητε αὐτοῦ, καλὸν εἶναι νὰ ἔλθητε ἀμέσως εἰς Λιβόρνον, ὅπου θέλετε μὲ εὕρει ἕτοιμον, ἔχοντα καὶ τὸ πλοῖον ἡτοιμασμένον, διὰ νὰ καταβῶμεν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ καλοῦ Σέκερη[3]*, συντρόφου σου.*

Ὑποπτευόμενος μήπως κινήσῃς, προτοῦ λάβῃς τὸ γράμμα μου εἰς Παρίσι, σὲ στέλλω

---

1. Τὰ συμβολικὰ γράμματα τῆς ὑπογραφῆς δυσερμήνευτα.
2. Ἀθανάσιος Παπαγεωργίου Σγουρὸς ἐκ Κερκύρας, ἔμπορος. Ἐμυήθη εἰς τὴν Φιλικὴν Ἑταιρείαν ὑπὸ τοῦ Ἀριστείδου Παπᾶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1819.
3. Γεώργιος Σέκερης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ παρὸν εἰς Μαρσίλιαν, διὰ νὰ σὲ δοθῇ, ἂν ὑπάγῃς αὐτοῦ. Δι' ἀλουμῖναν φροντίζομεν, καθὼς ἐφροντίσαμεν καὶ ἐστείλαμεν καὶ ἄλλα πολλά. Διὰ χύτην ὅμως καὶ τουφεκοποιὸν φρόντισε αὐτοῦ, καὶ τὰ ἔξοδά του τὰ κάμνω ἐγώ.

Σᾶς κατασπάζομαι νοερῶς, εὐχόμενος καὶ πραγματικῶς νὰ σὲ κατασπασθῶ ὅσον οὔπω.

Ἐκ Πίζης, 24 Μαΐου 1821 *Ὁ σὸς*

Μαυροκορδᾶτος

(Δι' ἄλλης χειρός) : *Ὁ Λουριώτης σὲ γλυκασπάζεται καὶ δὲν βλέπει τὴν ὥραν νὰ σ' ἰδῇ.*

('Επιγραφὴ ἐπὶ τοῦ νώτου) : *A Mons. Mons. George Praïdi*

à Marseille.

Σημ. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἐδημοσιεύθη εἰς γαλλικὴν μετάφρασιν ὑπὸ Jules Blancard, Etudes sur la Gréce contemporaine. Alexandre Mavrocordato-Les Métaxas-Coletti (Montpellier, 1866) σελ.13-14. Ἐν τῇ αὐτῇ μελέτῃ δημοσιεύονται καὶ ἄλλαι τινὲς ἐπιστολαὶ ἐξεχόντων προσώπων πρὸς Μαυροκορδᾶτον, εἰς γαλλικὴν πάντοτε μετάφρασιν.

27

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1242)

Τῶν 29 Μαΐου 1821 (ἐκ Λιβόρνου)

Φίλτατε Πραΐδη!

Εἶχα σκοπὸν νὰ σοῦ γράψω σήμερον πολλά, πλὴν δὲν ἀπεφασίσθησαν ὅλα, διὰ τοῦτο καὶ μὲ δεύτερον ταχυδρόμον. Σὺ ὅμως τάχυνε τὸ ἔργον τοῦ σκοποῦ μας, ἐπιμελήσου ὅσα σοῦ ἔγραψε ὁ Μαυροκορδᾶτος καὶ ἑτοίμασέ τα ὅσον τάχιον. Τώρα ἔχομεν καὶ καράβι ἐδῶ ἐδικόν μας ὑδραῖον μὲ σημαίαν ρουσικήν, τὸ ὁποῖον μᾶς ἦλθε προχθὲς ἀπὸ Μαραθωνήσι. Μὲ αὐτὸ λοιπὸν θέλει πλεύσωμεν. Ἔπεται ὅμως νὰ ἀργοπορήσῃ ἐδῶ καμμία 20 ἡμέρας, διότι ἔχει πρᾶγμα τῶν ἐδῶ ἐμπόρων νὰ ξεφορτώσῃ, καὶ μετὰ τοῦτο νὰ φορτώσῃ καὶ τὰ ἐδῶ ἐφόδια πολεμικά μας, τὰ ὁποῖα ἔχομεν ἕτοιμα. Ἄκουσα καὶ τὰς εἰδήσεις ὁποὺ ἀπ' ἐκεῖ ἤφερε ἕως τῶν 4 Μαΐου. Τὸ κάστρο τῆς Πάτρας ἔπεσε, ἐκεῖνο τῆς Μοθώνης καὶ Κορώνης ἐπραγματώνετο μὲ τὸν μητροπολίτην.[1] Ἕως τώρα λοιπὸν θέλει ἔπεσον. Θέλει πέσει ὡσαύτως καὶ τὸ τῆς Μονοβασιᾶς καὶ Ἀναπλιοῦ, εἰ καὶ δυνατώτερα καὶ ἰσχυρότερα, καθότι ἐλλείπουσιν ἀπὸ τροφάς. Ἡ Ἤπειρος, κατὰ τὰ τελευταῖα γράμματα τῶν Κορφῶν τῶν 9 Μαΐου, δὲν εἶχε σηκωθῇ ὅλη εἰς τὰ ἄρματα, ἑτοιμάζετο ὅμως κρυφίως καὶ μυστικῶς καὶ μὲ ἐλπίδα νὰ ἐλευθερωθοῦν ταχυτέρως παρὰ ὁ Μορέας. Ὁ Ἀλῆς πάντα κλεισμένος εἰς τὸ κάστρο καὶ ἀσυγχώρητος.

---

1. Γρηγόριος ἐπίσκοπος Μεθώνης (1770-1825). Ὕψωσε τὴν σημαίαν τῆς Ἐπαναστάσεως ἐν Μεθώνῃ (29 Μαρτίου 1821) καὶ ὑπῆρξεν ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τῆς πολιορκίας τῶν φρουρίων Μεθώνης καὶ Νεοκάστρου. Εἶχεν ἀξιόλογον παιδείαν καὶ ἐθαυμάζετο διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν στρατιωτικήν του ἱκανότητα. Αἰχμαλωτισθεὶς κατὰ τὰ τέλη Ἀπριλίου τοῦ 1825 ὑπὸ τῶν Ἀράβων τοῦ Ἰμπραήμ, ἀπεβίωσε μετ' ὀλίγον ἐν Μεθώνῃ ἀφοῦ ἐβασανίσθη σκληρῶς. (Ἀθ. Γρηγοριάδου, Ἱστορικαὶ Ἀλήθειαι [ἐν Ἀθήναις, 1934], σελ. 91 κέ., 164 κέ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Οἱ Ὑδραῖοί μας, Σπετζιῶται καὶ Ψαριανοὶ ὅλοι εἰς τὴν θάλασσαν μὲ τὰ καράβιά των. Ἔκαμον 3 ἐκσπεδιτζιόνας[1]· μίαν διὰ τὴν ἰονικὴν θάλασσαν διὰ νὰ πάρουν τὰ ὀθωμανικὰ πλοῖα εὑρισκόμενα ἐν τῇ Πρεβέζῃ ἀραγμένα, δευτέραν διὰ τὴν Τένεδον καὶ τρίτην διὰ τὴν Πελοπόννησον. Ἐπῆραν ἕως τώρα καὶ 5 πολεμικὰ τῶν Τουρκῶν, ἐν οἷς καὶ μία φρεγάτα, ἔτι δὲ καὶ 3 μὲ τροφάς, τὰ ὁποῖα ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν διευθύνοντο διὰ τὴν Πρέβεζαν.

Ἀνάγνωσε καὶ τὰς ἔσω εἰδήσεις[2] τοῦ Ὑψηλάντου καὶ λοιπῶν ἐκείνων μερῶν.

Φίλησε γλυκὰ - γλυκὰ τὸν καλόν καὶ φίλον σου καὶ φίλον μου Σέκερην καὶ ἐγὼ σέ.

Ὁ σὸς

Ἀνδρέας (Λουριώτης)

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ κυρίῳ Γεωργίῳ Πραΐδῃ*

Εἰς Μασσαλίαν

28

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1241)

Ἀπόσπασμα γραφῆς Κορφῶν δι' Ἀγκῶνος τῶν 4 Μαΐου Ν. 1821

Τὰ τοῦ Μορέως δὲν ἐμποροῦμε νὰ πληροφορηθῶμεν ἔτι καλά, διότι ἐκεῖθεν δὲν ἦλθε κανὲν πλοῖον καὶ ἐδῶ τὰ σιωποῦσι, πλήν, ὡς λέγεται, τὰ κάστρα τῆς Πάτρας εἶναι ἄπαρτα ἡ δὲ πόλις κατεκάη, διότι οἱ ἐκεῖθεν δὲν ἔλαβον καλὰ μέτρα καὶ ἔφθασεν ἐκεῖ μικρὰ βοήθεια τῶν Ἀγαρηνῶν ἀπὸ τὴν ξηρὰν καὶ ἐπροξένησαν φόβον καὶ οὕτως κυριεύσαντες αὐτὴν κατέκαυσαν. Δύο καΐκια Ψαράτικα κοντὰ εἰς τὴν Ζάκυνθον ἐκυρίευσαν ἓν μπρίκι τούρκικον, καὶ τρία γραικικὰ καράβια ἐκυρίευσαν ἄλλα τρία τούρκικα. Ὁ καπ. Ὀρολώφ[3], ἐρχόμενος ἀπὸ Τριέστι καὶ ἔχων ἕως 20 κανόνια, εἰς τὸ Καστρὶ ἀντίκρυ Ζακύνθου ἐκυρίευσε τὸ τούρκικον μπρίκ. Ἐπῆγεν εἰς Ζάκυνθον διὰ νὰ μάθῃ περὶ ἄλλων γραικικῶν καραβίων καὶ εὐθὺς ἀνεχώρησεν, ὡς ἔμαθεν ὅτι εἰς Πάτραν εὑρίσκετο μία φρεγάδα τούρκικη. Ἄλλα 14 καράβια γραικικὰ εὑρισκόμενα εἰς Μάνην ὑπῆγον διὰ τὸν Μορέαν. Οἱ Σουλιῶται ἐκρότησαν 14 μάχας καὶ ἐσκοτώθησαν ἕως 355, ἀπὸ δὲ τοὺς Τούρκους ἕως 5 χιλιάδες. Ἡ ἐσχάτη μάχη πρὸ ἡμερῶν ἐστάθη ὡς ἐκείνη τοῦ Μαραθῶνος, καὶ τὸ θαυμαστὸν ὁποὺ δὲν ἐπληγώθη κανεὶς ἀπὸ τοὺς Σουλιώτας. Οὕτως γράφει ἐκεῖθεν εἷς καπετάνιος μὲ ἕνα Σουλιώτην ⟨ὁποὺ⟩ ἀπέστειλεν ἐδῶ μὲ γράμμα ἀπὸ τὴν σύγκλητόν του πρὸς τὴν ἐδῶ.

---

1. Ἐπιχειρήσεις (ἰταλ. espedizione).

2. Εἰς τὸ ἑπόμενον ἔγγραφον ὑπ' ἀριθμὸν 28, συνημμένον μετὰ τοῦ παρόντος

3. Οἱ Ὀρλὼφ ἢ Ὀρολὼφ ἀπετέλουν μεγάλην ναυτικὴν οἰκογένειαν ἐν Σπέτσαις. Ὁ Α. Χατζῆ Ἀναργύρου εἰς τὰ «Σπετσιώτικά» του, τόμ. 2, σελ. 326 κ.ἑ. ἀναφέρει πέντε πολεμικὰ πλοῖα ἀνήκοντα εἰς μέλη τῆς οἰκογενείας Ὀρλὼφ καὶ κυβερνώμενα ὑπ' αὐτῶν. Ὁ ἐν τῷ ἐγγράφῳ ἀναφερόμενος εἶναι ὁ Δημήτριος Ἰω. Ὀρλώφ, ἰδιοκτήτης καὶ πλοίαρχος τοῦ βρικίου «Ἀθηνᾶ». Τὸ ἐπεισόδιον τοῦτο διηγεῖται ὀρθῶς ὁ Ἀναστάσιος Ὀρλάνδος, «Ναυτικά», τόμ. Α', σελ. 81. (Πρβλ. καὶ Γ. Λάτον, Ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς καὶ ἔγγραφα τοῦ 1821, Ἀθήνα, 1958, σελ. 103 κ.ἑ.). Περὶ τοῦ ἀρχικοῦ των ἐπωνύμου (Λαζαραῖοι) βλ. Α. Ὀρλάνδου, ἔνθ' ἀνωτ., σελ. 14.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἔπιασαν τὸν Τζιαλήμπεη μὲ 40 ἀνθρώπους. Ὁ Πρῖνος μπέης τῆς Παραμυθίας ζητᾷ τὴν συμμαχίαν καὶ βοήθειαν τῶν Σουλιώτων, οἵτινες τοῦ ἀπεκρίθησαν ὅτι εἶναι ἕτοιμοι, φθάνει πρῶτον νὰ πολεμήσῃ δὶς καὶ τρὶς κατὰ τῶν κοινῶν ἐχθρῶν. Ὁ Ἀλῆ πασιᾶς ἐκηρύχθη ἀποθαμμένος καὶ αἰφνιδίως μίαν νύκτα καταπιττακώνει τοὺς βασιλικοὺς μὲ μεγάλην φθοράν των. Ὅλοι οἱ καπεταναῖοι ἐσηκώθησαν. Πολλοὶ τῶν νησιώτων πηγαίνουν, καὶ μάλιστα οἱ Ζακύνθιοι.

Ἀπόσπασμα γραφῆς Μεσσήνης τῶν 5 Μαΐου

Βλέπω ὁποὺ ζητᾷς εἰδήσεις τοῦ Λεβάντε, ὅθεν σᾶς λέγω ὅτι, ἐπειδὴ ἦλθεν ἓν καράβι ἀπὸ Ὕδραν διὰ ἓξ ἡμέρας, ὁ τοῦ αὐτοῦ καπετᾶνος μᾶς λέγει ὅτι ὁ Μορέας ὑπετάχθη ἀπὸ τοὺς Γραικούς, εἰμὴ μόνον ἐβαστοῦσαν ἀκόμη οἱ Τοῦρκοι τὸ κάστρον τοῦ Ἀναπλίου καὶ τῆς Μονοβασίας, τὰ ὁποῖα ἐμπλοκαρίσθησαν ἀπὸ τοὺς Σπετζιώτας μὲ 22 καράβια ἁρματωμένα. Ἀπὸ τὸ νησί μας ἀκόμη δὲν ἐβγῆκαν μὲ τὰ καράβια, ἀλλὰ ὁ κοινὸς λαὸς ἀπεστάτησε καὶ ἔπιασε τὰ ἄρματα. Ἁρμάτωσαν καὶ 5 ἢ 6 καράβια ἕτοιμα. Ὁ λαὸς διοικεῖται ἀπὸ τὸν καπετὰν Ἀντώνιον Οἰκονόμον. Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐχάλασαν τὸν Μέγαν Δραγουμᾶνον καὶ τὸν δεύτερον, 4 Δεσποτάδες, καὶ τέλος κάμνουν οἱ Τοῦρκοι καθημερινῶς θρῆνον εἰς τοὺς Ρωμαίους. Πολλὲς φαμιλιὲς ἐμίσσευσαν μὲ τὸν Σκούρτην διὰ Ὀδέσσαν. Τὰ μπογάζια ἐκλείσθησαν ἀπὸ τὰ καράβιά μας. Ὁ Σκούρτης βαστᾷ τὸν μπλόκον τῆς Δούνας[1] μὲ ρωμαϊκὴν σημαίαν, ἡ ὁποία σᾶς εἶναι γνωστή. Βλαχία, Μολδαβία καὶ Βασσαραβία πᾶνε πάντα εἰς τὰ ὀμπρὸς εἰς βοήθειαν τῶν Γραικῶν, καὶ ἄμποτες ἡ Θεία Πρόνοια νὰ τοὺς δυναμώσῃ, διὰ νὰ ἀπολαύσωμεν τὸ ποθούμενον.

Ἀπόσπασμα γραφῆς Νεαπόλεως τῶν 11 Μαΐου

Χθὲς εἴχομεν γράμματα ἀπὸ Κορφοὺς ἕως 2 Μαΐου καὶ μᾶς φανερώνουν βέβαια τὸ πάρσιμον ὅλης τῆς Πελοποννήσου, ἐκτὸς τῶν δύο κάστρων τοῦ Ἀναπλίου καὶ τῆς Πάτρας· καὶ αὐτὰ ἀντιστέκονται, διότι χάρις ἑνὸς προεστοῦ τῆς Πάτρας καὶ ἑνὸς Κορφιάτου, οἵτινες ἐφανέρωσαν εἰς τοὺς Τούρκους τὸ ἱερὸν μυστήριον, οἱ Τοῦρκοι ἔλαβον καιρὸν καὶ ἐπροβλέφθησαν· ἕως τώρα ὅμως τὰ νομίζομεν παρμένα. Ἄλλη ἀποστασία ἠκολούθησεν εἰς Σάλωνα, Ἀθήναν, Λειβαδίαν καὶ πλησίον, ὁποὺ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη εὑρίσκεται ὁ Κολοκοτρώνης μὲ ἄλλους πολλοὺς καπεταναίους, καὶ τὰ πράγματα πηγαίνουν ἀπὸ τὸ καλὸν εἰς τὸ καλύτερον πρὸς ὠφέλειαν τοῦ Γένους. Ὅσοι Τοῦρκοι ἐναντιώνονται, τοὺς ἀποκεφαλίζουν, ὅσοι δὲ προσκυνοῦν, τοὺς μεταχειρίζονται ὡς ἀδελφούς, καὶ τοὺς ἐκήρυξαν νὰ ἔχουν τὸ ἔχειν των καὶ νὰ διαφεντεύωνται. Τὴν ἀπερασμένην Δευτέραν ὁ καπ. Τζόγκας, Γκαβοστέριος[2] καὶ Ὀδυσσεὺς

---

1 Δούνα ἢ Ντούνα (ἡ) = ὁ Δούναβις ποταμὸς (σύνηθες παρ' Ὑδραίοις).

2. Γκαβοστέργιος ἐπωνομάζετο ὁ Στέργιος Ζῶτος Λογοθέτης, ὁπλαρχηγὸς ἐκ Φουρνᾶ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μὲ 3 χιλιάδες ἀνδρείους ἐκυρίευσαν ὅλον τὸ Ξηρόμερον καὶ ὕψωσαν τὴν τρίχρωον σημαίαν. Ἐπῆραν τὰ 3 κάστρα ἀντίπερα τῆς Πρεβέζης, τὴν Βόνιτζαν καὶ ἀπέρασαν διὰ τὸ Ἀρτηνὸ νὰ ἑνωθοῦν μὲ τοὺς Σουλιώτας. Ὁ ἐνθουσιασμὸς τῶν Γραικῶν εἶναι μέγιστος καὶ ὁ τρόμος τῶν Μουσουλμάνων ἀπερίγραπτος. Πολλαὶ φαμελίαι ἔρχονται ἐδῶ ἀπὸ τὴν Στερεὰν νὰ σωθοῦν, ἤγουν Μουσουλμᾶνοι. Δὲν εἶναι κανείς, ἀδελφέ, ὅστις ἀμφιβάλλει τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Γένους. Οἱ πασιᾶδες πολιορκηταὶ τοῦ Ἀλῆ, μαθόντες τὴν ἀποστασίαν τοῦ Μορέως, ἔστειλαν στράτευμα ὑπὲρ τὰς 3 χιλιάδας, τοὺς ὁποίους ὅλους ἐκατάσφαξαν οἱ Σουλιῶται εἰς τὸ στενὸν τοῦ Μακρυνόρου, ὅπου τοὺς ἐπρόσμενον. Ἔστειλαν καὶ διὰ θαλάσσης δύναμιν μίαν κορβέτταν, μίαν γολέττταν καὶ ἓν μπρίκ, τὰ ὁποῖα ἀπάντησαν τρία ὑδριώτικα ἔξω τῆς Ζακύνθου καὶ τὰ ἐπῆραν, ἕνα τὸ ἐβούλιαξαν μὲ 100 Τούρκους. Ἀπὸ ὅλα τὰ νησία ἀναχωροῦν κρυφίως ἄνθρωποι ὡπλισμένοι διὰ διαφέντευσιν τοῦ Γένους. Τὸν Πίνδον τὸν ἔχει πασμένον ὁ καπετὰν Στορνάρης[1], καὶ ἴσως ἕως τώρα νὰ ἐχάλασαν τὸ οὐρδὶ τὸ τούρκικον ἔξω τῶν Ἰωαννίνων. Ἓν πλοῖον ἐκ Ζακύνθου φορτωμένον λάδι ἐπήγαινε διὰ Κωνσταντινούπολιν καὶ ἔξω τῶν Δαρδανελλίων ηὗρε 12 πλοῖα μεγάλα γραικικὰ ὁποὺ ἐφύλαττον, καὶ τοῦ εἶπον νὰ γυρίσῃ ὀπίσω· δὲν εἶναι καιρός, τοῦ εἶπον, διὰ ἐμπόριον. Ἕνας Ζακύνθιος, Ρωμελιώτης ὀνόματι, ἐβγῆκε μὲ τὸ σιαμπέκον[2] του μὲ σημαίαν τοῦ Γένους καὶ φέρεται ἐναντίον τῶν τουρκικῶν πλοίων καὶ ἔπιασεν ἕνα ἀρμαδούρικον[3]. Τὸ μὲν πλοῖον ἐπώλησεν εἰς Πάτραν, τοὺς δὲ Τούρκους ἔκοψε. Μὲ πρῶτον ἀναμένομεν εἰδήσεις περὶ τοῦ Ὑψηλάντη.

29

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1243)

Λιβόρνον 31 Μαΐου 1821

Φίλτατε Πραΐδη μου!

Ἀποκρίνομαι εἰς τὸ φίλτατόν σου τῶν 17 τρέχοντος καὶ δὲν ἐπαναλαμβάνω εἰς τὰ γραφθέντα σου προλαβόντως. Ἐγὼ μισσεύω δι' αὐτοῦ μετὰ ἡμέρας ἕξ, ἵνα γίνω συνεργὸς μετὰ σοῦ καὶ τοῦ καλοῦ Σέκερη εἰς ὅσα μέλλει νὰ προβλεφθῶσι. Ἐγὼ ἔχω καὶ ἄλλας παραγγελίας, τὰς ὁποίας θέλει σοῦ κοινοποιήσω εὐθὺς ὁποὺ φθάσω αὐτοῦ. Σὺ δὲ ἂν φθάσῃς, ὡς ἐνδεχόμενον, πρότερον ἀπ' ἐμοῦ, φρόντισε διὰ τὰ γραφθέντα σου παρὰ τοῦ Μαύρου[4], καὶ πρόσμενε αὐτοῦ, ἕως νὰ ἔλθω αὐτοῦ καὶ ἐγώ. Ὁ δὲ Μαῦρος μετὰ μερικῶν ἄλλων θέλει ἔλθει αὐτοῦ νὰ μᾶς πάρῃ μὲ τὸ καράβι, τὸ ὁποῖον θέλει εἶναι ἕτοιμον μετὰ 15 ἡμέρας.

---

1. Ἐν τῷ κειμένῳ : «Στρονάρης».
2. Εἶδος πλοίου, ζαμπέκον (ἰταλ. zambecco, stambecco).
3. Ἐξωπλισμένον.
4. Μαυροκορδᾶτος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Περὶ πατρίδος, ὅλα ὑπάγουν καλά, καὶ διὰ τοῦ ταχυδρόμου μεθαύριον θέλει σοῦ γράψω. Σὲ κατασπάζομαι μετὰ τοῦ φίλου Σέκερη.

Ὁ σὸς

Ἀνδρέας (Λουριώτης)

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *A Monsieur Mons. George Praïdi*
aux soins de Mons. Théodore Homère
à Marseille.

30

(ΑΜ. 20)

Φύλλον χάρτου 0,40×0,35.

Διαβατήριον ἐκδοθὲν ἐν Παρισίοις τῇ 15 Ἰουνίου 1821 ἐπ' ὀνόματι Γεωργίου Πραΐδου, φοιτητοῦ, ἐτῶν 30, γεννηθέντος εἰς Μουδανιὰ τῆς Βιθυνίας, κατοικοῦντος ἐν Παρισίοις (ὁδὸς Monsieur le Prince, ἀρ. 26) καὶ μεταβαίνοντος εἰς Λιβόρνον[1] μέσῳ Μασσαλίας.

Ἐπὶ τοῦ verso δύο θεωρήσεις τῶν ἁρμοδίων ἀρχῶν, ἡ πρώτη τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν (Παρίσιοι 15 Ἰουνίου 1821) καὶ ἡ δευτέρα τῆς Νομαρχίας des Bouches-du-Rhône (Μασσαλία 16 Ἰουλίου 1821).

31

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1219)

Τῇ ζη Ἰουλίου 1821 ἐν Παρισίῳ

Φίλε Πραΐδη.

Μὴ παραξενευθῆτε διὰ τὰ συχνά μου γράμματα, διότι δὲν γράφονται θέλοντός μου. Τῇ γη τοῦ παρόντος σοὶ ἔγραψα ὅ,τι εἶχα νὰ σᾶς κοινολογήσω, καὶ ὅμως ἠναγκάσθην τῇ εη νὰ γράψω καὶ πρὸς τὸν φίλον Σέκερην, καθὼς καὶ ὁ Βογορίδης[2] πρὸς σέ. Ἡ αὐτὴ ἀνάγκη μ' ὑποχρεώνει νὰ σᾶς προσθέσω (πάλιν ὅμως ἀπαιτῶν τὸ μυστικὸν τῆς κοινολογίας μου)

1. Ὁ Πραΐδης δὲν μετέβη, ὡς ἐσχεδίαζεν, εἰς Λιβόρνον, ἀλλ' ἐπεβιβάσθη ἐν Μασσαλίᾳ ἐπὶ τοῦ ὑδραϊκοῦ πλοίου «Βαρὼν Στρογανώφ», τὸ ὁποῖον, φέρον ἐφόδια, ὡς καὶ Ἕλληνας καί τινας φιλέλληνας ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Μαυροκορδάτου, κατηυθύνθη εἰς Μεσολόγγιον.

2. Ἀθανάσιος Ἰωάννου Βογορίδης, διαπρεπὴς φιλόλογος. Ἐδίδαξεν εἰς τὸ Λύκειον τοῦ Βουκουρεστίου καὶ ἦτο μέλος τῆς ὑπὸ τοῦ Ἰγνατίου ἱδρυθείσης Φιλολογικῆς Ἑταιρείας. Ὑπῆρξε συνεργάτης τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὅτι ὑποπτευόμεθα μήπως ὁ αὐτοῦ Τουρκικὸς κόνσολος κινηθῇ νὰ σᾶς ἐμποδίσῃ τὸ ἐμβαρκάρισμα τῶν πολεμικῶν, καὶ δὲν εἶναι παράξενον νὰ εὕρῃ πρόθυμον τὴν τοπαρχικὴν αὐτοῦ κυβέρνησιν. Ἐὰν δὲν εἶσθε καλῶς συστημένος πρὸς τὸν κόνσολον τῆς σημαίας, ὑπὸ τὴν ὁποίαν θὰ πλεύσετε, ἐπιταχύνετε ἀμέσως τὴν ἀναχώρησίν σας· διότι, ἐκτὸς τῆς τοπαρχικῆς, θέλετε εὕρει ἐμπόδια καὶ ἀπὸ τὴν ὑπερτάτην τῶν Γάλλων διοίκησιν, καὶ ἴσως καὶ ἀπὸ τὸν Ξανθικὸν πρέσβυν[1]. Σκεφθῆτε, λοιπόν, ἰδιαιτέρως καὶ ἀποφασίσατε ἐν τάχει τὸ πρακτέον. Ἰδοὺ καὶ ἄλλη πρόνοια διὰ νὰ ἐπιταχύνετε τὴν ἀναχώρησίν σας· πανταχόθεν ᾄδεται ὅτι οἱ Ροῦσοι ἐμβῆκαν εἰς τὴν Μολδαβίαν, καὶ ἐγράφη ρητῶς ἀπὸ τὴν Λειψίαν. Προσθέτουν πρόφασιν, ὅτι οἱ μωροὶ Τοῦρκοι κατέκοψαν τοὺς ἐπιβάτας ἑνὸς ρουσικοῦ πλοίου. Σᾶς προέγραψα ὅτι ἐρρέθη τοῦτο τὸ παρανόμημα εἰς τὴν Ὀδησσὸν καὶ ὅτι εἶχε στείλει ὁ ἐκεῖ τοπάρχης ταχυδρόμον διὰ νὰ βεβαιωθῇ περὶ τούτου. Αἱ γαζέτται μᾶς ἐκοινολόγησαν, ὅτι ὁ ρουσικὸς πρέσβυς διεμαρτυρήθη κατὰ τῆς τουρκικῆς ἀποφάσεως τοῦ νὰ ἐμποδίζωνται τὰ σιτοφόρα πλοῖα, καὶ μᾶς ἐπρόσθεσαν ὅτι τρία καράβια ὑπὸ ρουσικὴν σημαίαν ἐξῆλθαν τῆς Σταμπόλεως φορτωμένα φυγάδας καὶ ἐπροξένησαν μεγάλην ἀγανάκτησιν παρὰ τοῖς Τούρκοις. Δὲν εἶναι παράξενον, λοιπόν, νὰ σπάσῃ ὁ πόλεμος, καὶ ὀφείλετε μίαν ὥραν πρωτύτερα νὰ ἀποδημήσητε, διὰ νὰ μὴ γενῆτε λεία τῶν βαρβαρινῶν ἢ καὶ τῶν φιλοβαρβάρων. Τὸ πάντων ἀναγκαιότερον εἶναι νὰ σώσετε τὸν ἑαυτόν σας καὶ νὰ εὑρεθῆτε ὅσον δυνατὸν ταχύτερα εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Ὁ Μόστρας[2] μοὶ γράφει ἀπὸ τὰς 26 Ἰουνίου καὶ μοὶ κοινολογεῖ, ὅτι δὲν εἶχαν πέσει ἀκόμη τῆς Πελοποννήσου τὰ κάστρα. Οἱ Τοῦρκοι ἐπροχώρησαν πρὸς τὸ Τυργόβιστον καὶ αἱ γαζέτται ψιθυρίζουν ὅτι ὁ Σάββας ἐνώθη μὲ τοὺς καϊμακάμηδες. Δὲν ἠξεύρομεν τί γίνεται ἐκεῖ, ἀλλ' ἐὰν διαλυθῇ ἡ τοῦ Ὑψηλάντου ἀνθίστασις, θέλουν πέσει οἱ Τοῦρκοι μ' ὅλον τὸ βάρος των εἰς τὰ κάτω, πρὶν ἀκόμη ὀργανισθῶμεν. Συμφέρει λοιπὸν ποικιλοτρόπως νὰ καταντήσετε ἐκεῖ μίαν ὥραν πρωτύτερα. Ὁ σήμερον ταχυδρόμος δὲν μᾶς ἔφερε τίποτε, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐχθρικαί μας γαζέτται δὲν λέγουν κανὲν σημαντικὸν ἐναντίον μας. Ὁ Ἠπίτης[3] περνᾷ μετ' ὀλίγας εἰς τὴν Λόνδραν καὶ θέλει κινήσει τὰ δυνατά του ὑπὲρ ἡμῶν. Εἶναι ἐλπὶς νὰ εὕρωμεν εὐκόλως τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου, καὶ κινοῦμεν ἕκαστος τὸ δυνατόν.

Ἐγὼ θέλω προσμείνει καὶ νεώτερον γράμμα τοῦ ἀδελφοῦ μου· ὅθεν, μόλις ξεκολνῶ ἐδῶθεν εἰς τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου. Μία γαζέττα ἀγγλικὴ ἐκοινολόγησεν, ὅτι ἓν πλοῖον ἑλληνικὸν δὲν ὑπήκουσεν εἰς μίαν ἀγγλικὴν φρεγάδαν, ἀλλὰ μάλιστα τὴν ἐκτύπησε, διὸ ἐκείνη τὸ αἰχμαλώτισε

---

1. Ξανθικὸν πρέσβυν ὀνομάζει πιθανῶς τὸν πρέσβυν τῆς Ρωσίας ἐν Παρισίοις.

2. Δημήτριος Μόστρας, ὁ ἔμπιστος γραμματεὺς τοῦ ἐν Πίζῃ μητροπολίτου Ἰγνατίου.

3. Πέτρος Ἠπίτης ἐκ Πάργας, ἰατρός. Προσέφερε πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸν Ἀγῶνα καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐγκατασταθεὶς ἐν Ἀθήναις διέπρεψεν ὡς ἰατρός. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 29 Ἰουνίου 1861. Ἀξιοσημείωτος εἶναι ἡ ἀποστολή του εἰς Γερμανίαν καὶ Γαλλίαν κατ' ἐντολὴν τοῦ Ἀλ. Ὑψηλάντου (1821). Ἔγγραφα τοῦ Πέτρου Ἠπίτου ἀπόκεινται εἰς τὸ Τμῆμα Χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ τὸ ἐπῆγεν εἰς τὴν Ζάκυνθον, κατά τι γράμμα ἐκεῖθεν ἀπὸ δύο Ἰουνίου. Τοῦτο τὸ συμβεβηκὸς μαζὶ μὲ ἄλλα πολλὰ ἀποδείχνει τὸ μῖσος τῶν Γραικῶν κατὰ τῶν Ἄγγλων, διότι τοῦτοι ἔλαβον μέτρα· ἀλλὰ πιστεύω καὶ εὔχομαι νὰ εἶναι ψευδὴς τούτη ἡ εἴδησις. Ἄλλως δέ, θὰ τὸ ἐπροκάλεσεν ὁ ἀγγλικὸς μακιαβελλισμός, διὰ νὰ πέσῃ ἔπειτα εὐπροφασίστως ἐναντίον μας.

Ἀπὸ Βιέννης ἀνεχώρησεν αἰφνιδίως ὁ Πὼπ[1] διὰ τὴν Τρανσυλβανίαν καὶ ὑποπτεύουν ὅτι ἐπῆγεν ἀπεσταλμένος ἀπὸ τοὺς Αὐστριακοὺς πρὸς τοὺς ἐκεῖ Βλάχους. Περὶ τῆς ἁλώσεως καὶ καταδίκης τοῦ Θεοδώρου [2] δὲν ἀμφιβάλλουν πλέον. Κατὰ τὸν ἀδελφόν μου ἀπὸ 29 Μαΐου, καὶ 30 κατὰ τὸν Σακελλάριον, οἱ Γραικοί μας ἐμποδίζοντο ἀπὸ τοὺς Ρούσους διὰ νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ὑψηλάντη.

Οἱ Καπετανάκαι ἐμποδίζονται εἰς Βιέννην, διὰ τὴν ἀναργυρίαν των· ὁ Κοκκινάκης[3] καὶ ἄλλος τις χρεώστης τοῦ ἀδελφοῦ μου μὲ ἔμβασαν 252 ½ φράγκα! Συγχάρου με, διὰ τὸν μέγαν τοῦτον πλοῦτον.

Αὔριον ἢ μεθαύριον κινοῦν δι' αὐτοῦ καὶ ἔπειτα διὰ τὴν Ἑλλάδα ἕως εἴκοσι ἐνθουσιασμένοι ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας σπουδασταὶ τῆς νομικῆς, καὶ ἐὰν δὲν σᾶς προφθάσουν, συστήσατέ τους εἰς τοὺς αὐτοῦ ὁμογενεῖς, διὰ νὰ τοὺς ἐμβαρκαρήσουν. Μετ' ὀλίγας κινᾷ διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν καὶ ὁ Σκῶτος Γορδὼν καὶ συνοδεύεται ἀπὸ τὸν Κουτσιόφσκην[4], ἀλλὰ θέλει νὰ μὴν εἶναι γνωστὴ ἡ ἀποδημία του, διὸ κάμετε καλὰ νὰ μὴ τὴν κοινολογήσετε εἰς τοὺς αὐτοῦσε ὁμογενεῖς, ἐπειδὴ δὲν ἠξεύρομεν νὰ φυλάττωμεν μυστικά. Ἠξεύρεις ὅτι εἰς τὴν Λιβόρνον ἔμαθαν καὶ οἱ ἐχθροί μας τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Μέλανος[5] καὶ τί ὁδὸν ἔπρεπε νὰ πιάσῃ καὶ ὅτι ἐπρόσθεσαν καὶ πολλὰ συμπεράσματά των ὡς πράγματα βέβαια· ἀλλ' ἔχε καὶ τοῦτο μυστικόν, διότι ὑπεσχέθην νὰ τὸ ἠξεύρω μόνος μου, καὶ διότι δὲν ὠφελεῖ κατὰ τὸ παρὸν ἡ κοινολόγησίς του.

Ὅταν ἀρχίζω νὰ γράψω, θέλω νὰ γεμίζω τὸ χαρτί μου· ἀλλὰ τώρα δὲν ἔχω μὲ τί νὰ σοὶ τὸ γεμίσω. Μὴ λησμονήσητε νὰ μᾶς ἑτοιμάσητε συναποκριτὴν εἰς τὴν Μασσαλίαν, ὁποὺ ἴσως κατεβῶ καὶ ἐγὼ μετὰ ἕνα μῆνα, διὰ νὰ διαβῶ εἰς Τοσκάναν καὶ ἐκεῖθεν ἔπειτα, κατὰ τὰς κοινὰς καὶ ἰδίας περιστάσεις μου, πράττω τὸ συμφερώτερον.

Ἡ συνδρομὴ τῶν φιλελευθέρων συναπάντησε διάφορα ἐμπόδια, ἀλλ' ἐνικήθησαν τέλος πάντων, καὶ νὰ ἰδῶμεν τί θὰ κατορθώσωμεν. Ἀπὸ τὰς γαζέττας μανθάνετε τὸν θάνατον

---

1. Ζηνόβιος Πώπ, (1778-1854), διαπρεπὴς λόγιος, ἔμπορος καὶ τραπεζίτης ἐν Βιέννῃ. Ἐκ τῶν ἱδρυτικῶν μελῶν τῆς ἐν Βιέννῃ συσταθείσης τὸ 1814 Φιλομούσου Ἑταιρείας.

2. Βλαδιμηρέσκος.

3. Κωνσταντῖνος Κοκκινάκης ἐκ Χίου, συνεκδότης τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ μετὰ τοῦ Θεοκλ. Φαρμακίδου ἀπὸ τοῦ 1816 μέχρι τοῦ 1821.

4. Kutzowsky, φιλέλλην Πολωνός, ἰατρὸς τὸ ἐπάγγελμα. Κατῆλθεν εἰς Ἑλλάδα μετὰ τοῦ Θωμᾶ Gordon καὶ ἄλλων Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων.

5. Ὑπαινίσσεται τὸν Μαυροκορδᾶτον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοῦ θηρίου τῆς Ἁγίας Ἑλένης[1]*· σήμερον μὲ ἐξεκούφαναν οἱ κράζοντες εἰς τὰς ὁδοὺς τὴν ἀγγελίαν τούτην, ἥτις, παρετήρησα, ἔκαμεν ἐντύπωσιν.*

Εἶδα σήμερον καὶ χθὲς τὸν Γέροντα[2]*, καὶ νομίζω ὅτι δὲν θὰ ἀρνηθῇ, ὅταν αὔριον τοῦ εἰπῶ ὅτι σᾶς ἔγραψα τὰ χαιρετήματά του. Πρὶν ἀναχωρήσετε, φιλεύσατέ μας μ' ὅ,τι περίεργα ἔχετε.*

Ἔφθασεν ἐδῶ ὁ Γερμανὸς τῆς Χίου τυπογράφος[3] *καὶ ἔμαθα, ὅτι ἄφησεν εἰς Χίον τὰ τυπογραφικά του ὄργανα, τὰ ὁποῖα ἠμπορεῖτε νὰ μετακομίσετε εἰς Πελοπόννησον εὐκόλως.*

Τίποτ' ἄλλο νὰ σοὶ προσθέσω δὲν ἔχω, διὸ σᾶς ἀσπάζομαι γλυκύτατα, καὶ τελειώνω τῇ ἡ' τοῦ Ἰουλίου.

Ὁ ὑμέτερος
Κ. Π(ολυχρονιάδης)

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Ἀ. Μ. Monsieur Théodore Homère*
τῷ κυρίῳ Γ. Πραΐδῃ, à Marseille

32

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1220)

Τῇ βᾳ Αὐγούστου 1821 ἐν Παρισίῳ.

Φίλτατοι,

Χρεωστῶ ἀπάντησιν εἰς δύο σας γράμματα, τὸ ἓν τοῦ Πραΐδου ἀπὸ ιδης καὶ τὸ ἄλλο τοῦ Σέκερη ἀπὸ ιηης Ἰουλίου ἐκ Μασσαλίας καὶ τὰ δύο γραφέντα, ἀλλ' ἡ παροῦσά μου δὲν ἀποβλέπει τόσον νὰ ἀπαντήσω εἰς τὰ ἀνωτέρω, ὅσον εἰς τὸ νὰ σᾶς κοινολογήσω ὅ,τι διάφοροι ἄνθρωποι μᾶς ἐπαρατήρησαν καὶ ὅ,τι καὶ ἡμεῖς συλλογιζόμεθα ὡς πολλὰ ὠφέλιμον. Ὁ φίλος Ἠπίτης ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴν Λόνδραν καὶ μεθαύριον κινᾷ διὰ τὴν Ὀδησσόν του. Ἀλλὰ καὶ ἐν Λόνδρᾳ καὶ ἐνταῦθα διάφοροι σημαντικοὶ ἄνθρωποι καὶ διαφόρων πολιτικῶν γνωμῶν ὀπαδοὶ μᾶς ἐξεκούφαναν ἐρωτῶντες, ποῦ κατεστάθη ἡ ὑπερτάτη διοίκησίς σας, ποίαν μορφὴν ἔλαβε καὶ ἀπὸ ποῖα μέλη σύγκειται. Χωρὶς παρομοίαν σύστασιν, μήτε νὰ πραγματευθοῦν δύνανται μὲ ἡμᾶς, μήτε νὰ μᾶς ἐμπιστευθοῦν, μήτε νὰ μᾶς βοηθήσουν. Εἷς τῶν ἐν μεγάλοις πράγμασιν ἐπρόσθεσεν, ὅτι εἶναι διχόνοια εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ὅτι ἕκαστος θέλει νὰ προστάξῃ καὶ νὰ πράττῃ ἀνεξαρτήτως. Εἰς τοιαύτην ἄρα κατάστασιν δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐμπιστευθοῦν, μήτε συμφέρει νὰ κινδυνεύσουν τὰ συμφέροντά των δι' ἀνθρώπους κινουμένους χωρὶς σταθερὰς ἀρχὰς καὶ χωρὶς κοινὸν σκοπόν. Κατὰ δυστυχίαν, ἡ τελευταία τούτη ἀνθίστασις φαίνεται πολλὰ πιθανὴ ὡς πρὸς τὴν γνωστὴν ἀπειθαρχίαν μας. Ἔπειτα, δὲν εἶναι οὐδεὶς ὑπερέχων ἢ διὰ τὰς μεγάλας πράξεις του ἢ διὰ τὸν σεβάσμιον χα-

---

1. Ὑπονοεῖ βεβαίως τὸν Μ. Ναπολέοντα.
2. Κοραῆν.
3. Πρόκειται περὶ τοῦ ἐκ Φραγκφούρτης τυπογράφου Γ. Βαϋρόφφερ (Bayrhoffer), τὸν ὁποῖον μετεκάλεσεν εἰς Χίον ὁ Νεόφυτος Βάμβας, διὰ νὰ ἐργασθῇ εἰς τὸ τυπογραφεῖον, τὸ ὁποῖον οὗτος τῇ βοηθείᾳ τοῦ Κοραῆ ἵδρυσεν ἐν Χίῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρακτῆρά του ἢ τέλος πάντων καὶ διὰ τὴν κληρονομίαν ἐνδόξου ὀνόματος, εἰς τὸν ὁποῖον ἠμποροῦν νὰ παραχωρήσουν οἱ δημοκρατικοὶ καὶ δυσήνιοι ὁμογενεῖς μας. Οἱ ἐν Τεργεστίῳ ἐμβαρκαρισθέντες ὁμογενεῖς μας εἶναι νέοι καὶ τὸ χείριστον ἀγνοοῦν τὸν ἀγέρωχον χαρακτῆρα τῶν ἡμετέρων. Λέγεται ὅτι τὸ ἀκοινώτητον καὶ ὑπερήφανον φέρσιμον τοῦ ἐν Δακίᾳ ἀρχηγοῦ συνέτρεξε μεγάλως εἰς τὸν ὄλεθρον τῶν ἐκεῖ πραγμάτων. Ἐὰν λοιπὸν ἀπέτυχον εἰς τόπους καὶ ἀνθρώπους δουλοπρεπεῖς καὶ συνηθισμένους περισσότερον εἰς πειθαρχίαν, πῶς θὰ εὐδοκιμήσουν εἰς ἀπειθεστέρους καὶ ὀρεινοὺς πάντῃ ἀνθρώπους; Χρειάζεται, λοιπόν, μεγίστη τέχνη διὰ νὰ οἰκονομηθοῦν οἱ δυσήνιοι ὁμογενεῖς μας καὶ νὰ κινηθοῦν ἐπὶ τῷ αὐτῷ αἱ διαμερισμέναι δυνάμεις των, ἄλλως δὲ ἀφανιζόμεθα καὶ ἐπισύρομεν καὶ τὴν κατηγορίαν τῶν ξένων ἐναντίον μας.

Ἡ θρησκευτικὴ ἐπίρροια ἠμπορεῖ νὰ χαλινώσῃ εὐκολώτερον τοὺς ἡμετέρους. Ὅθεν, πρέπει νὰ προσκληθοῦν εἰς τὴν ὑπερτάτην διοίκησιν οἱ σεβασμιώτεροι καὶ φρονιμώτεροι ἀρχιερεῖς. Εὐχῆς ἔργον νὰ κατέβαινε μίαν ὥραν πρωτύτερα ὁ σοφὸς τοῦ Μαύρου φίλος ἀρχιερεύς [1], διὰ νὰ προεδρεύσῃ τὴν ἱερὰν τούτην σύνοδον. Πρέπει ὁμοίως νὰ ἀποφύγετε τὰ ὀνόματα τῆς Ἑταιρείας καὶ τὰς ἐν Δακίᾳ φανερωθείσας ἀρχοντίας της. Ἡ λέξις Ἑταιρεία κάμνει τὰς δυτικὰς Δυνάμεις νὰ φρίττουν· ἔπειτα τὸ πρᾶγμα ἔγινε πλέον ἐθνικὸν καὶ εἶναι καὶ δίκαιον καὶ συμφέρον νὰ ὀνομάζηται τὸ Ἔθνος.

Ἡ Διοίκησις πρέπει νὰ ἐκλέξῃ ἀπόρθητον τόπον καὶ ἐκεῖ νὰ κατασταθῇ εἰς ὅλον τὸ διάστημα τοῦ πολέμου, ἂς εἶναι καὶ εἰς μίαν ἄκραν, καθὼς ἡ ἱσπανικὴ εἰς τὴν Κάδικα. Συμφέρει νὰ εἶναι ἀμετακίνητος ἡ Διοίκησις, διὰ νὰ ἑλκύσῃ τῶν ἀλλογενῶν τὴν ἐμπιστοσύνην.

Ἐὰν κατορθωθῇ νὰ πέσουν ταχέως τὰ ἐν Πελοποννήσῳ φρούρια τῶν Ὀθωμανῶν καθὼς καὶ τὰ ἐν τῇ Παρνασσικῇ, δηλονότι τὰ τῆς Ναυπάκτου καὶ τῆς Εὐρίπου, ἠμπορεῖ νὰ κατασταθῇ ἡ Διοίκησις εἰς τὰ πέριξ τοῦ Ἰσθμοῦ, διὰ νὰ συναποκρίνεται εὐκολώτερον μὲ τὰ μακρυνὰ μέρη καὶ νὰ εἶναι πλησίον εἰς τὰς ναυαρχίας. Ὁ Κορινθιακὸς κόλπος ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ ὡς μέγας καὶ ἀκίνδυνος λιμήν, ὅπου νὰ συνάζωνται αἱ ναυτικαὶ ἀποσκευαὶ καὶ ὅπου ἠμποροῦν νὰ καταπλέουν ἀκινδύνως οἱ ξένοι ἔμποροι, χωρὶς ποσῶς νὰ φοβῶνται ἀπροσδόκητον ἔφοδον τῶν πολεμίων. Εἰς δὲ τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου πελάγους δὲν εἶναι κατὰ τὸ παρὸν οὐδεὶς ὠχυρωμένος λιμήν, ὥστε νὰ μὴ φοβῆται ἔξαφνον εἰσβολήν. Οἱ περὶ τὰ ναυτικὰ ἔμπειροι ἠμποροῦν νὰ ἐξετάσουν τὸν Ἀργολικὸν κόλπον διὰ νὰ βεβαιωθοῦν, ἐάν, μετὰ τὴν κυρίευσιν τοῦ Ναυπλίου, ἠμπορεῖ νὰ γένῃ ἐκεῖ ἀσφαλὴς ὁπλοθήκη καὶ ναύσταθμος. Ὁ πέριξ τῆς Αἰγίνης καὶ Σαλαμῖνος κόλπος δὲν μοὶ φαίνεται παντελῶς ἐπιτήδειος.

Συμφέρει τὰ μέγιστα νὰ παύσῃ πλέον ἡ κατὰ τῶν Τουρκῶν ἐκδίκησις, ἐὰν καὶ οἱ βάρβαροι ἐξακολουθοῦν. Πρέπει νὰ στέρξετε εἰς μετριωτέρας συνθήκας, διὰ νὰ ξεκάμετε μίαν ὥραν πρωτύτερα μὲ τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ καὶ τῆς Παρνασσικῆς Μωαμεθανούς· διὰ νὰ διοργανίσητε τάχιστα τὰς ἐκεῖ δυνάμεις μας, διὰ νὰ ἐκστρατεύσουν εἰς Θετταλίαν καὶ νὰ

1. Ὑπονοεῖ τὸν ἐν Πίζῃ μητροπολίτην Ἰγνάτιον, φίλον τοῦ Μαύρου (= Μαυροκορδάτου)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πέμψητε βοήθειαν εἰς τοὺς ἐν Κρήτῃ ὁμογενεῖς. Μὴ λησμονήσετε πόσον εἶναι συμφέρον νὰ ὀχυρώσετε τὰς Θερμοπύλας, τὰ διάφορα τῆς Οἴτης καὶ τῆς Πίνδου περάσματα, καθὼς καὶ τὰ τῆς Ἠπείρου καὶ τῆς Ἀκαρνανο-Αἰτωλίας. Μετὰ τοῦτα τὰ κατορθώματα, τότε ἠμποροῦν νὰ ἐκτανθοῦν ἀσφαλέστερον πρὸς τὰ ἀνωτέρω μέρη.

Ἀμέσως μετὰ τὴν τῆς Διοικήσεως ἐγκαθίδρυσιν, πρέπει νὰ ἀποσταλοῦν ἄξιοι ἄνδρες εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅπουθεν ἠμποροῦν νὰ παραλαμβάνουν τὰς συνδρομὰς τῶν φιλελευθέρων καὶ νὰ συναποκριθοῦν μὲ τὴν γαλλικὴν καὶ ἀγγλικὴν Διοίκησιν. Αἱ δύο τοῦται δυνάμεις φοβοῦνται τὸν πόλεμον καὶ θέλουν νὰ τὸν ἀποφύγουν μὲ κάθε τρόπον, ἀλλ' ὅταν ἰδοῦν, ὅτι αἱ βόρειαι κινοῦνται, θέλουν στέρξει εὐκόλως νὰ μᾶς συνδράμουν, μάλιστα ὅταν ἡ συνδρομή των δὲν θὰ ταῖς κοστίσῃ πολλά. Φρόνιμός τις Ἄγγλος φιλελεύθερος μᾶς ἐπρόσθεσεν, ὅτι πρέπει νὰ οἰκονομήσωμεν τὴν ρουσικὴν φιλαυτίαν καὶ νὰ μεταχειρισθῶμεν τὴν προστασίαν της ὡς φόβητρον πρὸς τὰς ἄλλας Δυνάμεις.

Ἐὰν κατορθωθῇ σταθερὰ καὶ φρόνιμος Διοίκησις, καὶ αὐτὸς καὶ πολλοὶ ἄλλοι φιλέλληνες ἠμποροῦν νὰ μᾶς συνδράμουν καὶ μὲ τὸ σπαθὶ καὶ μὲ ὅ,τι ἄλλο μέσον δυνηθοῦν· ἀλλὰ χωρὶς τῆς Διοικήσεως τὴν καθίδρυσιν δὲν ἠμποροῦν νὰ διακινδυνεύσουν τὸ εὖ εἶναι καὶ τὴν τιμήν των. Ὁ ἴδιος Ἄγγλος ἐπέμεινε πολὺ εἰς τὸ νὰ συστήσωμεν τάχιστα μικρὸν στρατὸν κατὰ τὴν εὐρωπαϊκὴν τακτικήν, διὰ νὰ φοβηθοῦν οἱ Τοῦρκοι καὶ νὰ στοχασθοῦν ὅτι δὲν ἔχουν νὰ κάμουν μὲ τοὺς συνηθισμένους ραγιᾶδές των.

Ἀλλὰ ταῦτα καὶ τὰ παρόμοια γνωρίζετε ἀφ' ἑαυτοῦ σας. Διὸ ἐγὼ περιορίζομαι εἰς τὰ τρία τοῦτα κεφάλαια: ἀποκατάστασιν ἐθνικῆς καὶ ὄχι ἑταιρικῆς διοικήσεως, ἀσφαλῆ θέσιν διὰ τὴν διοίκησιν καὶ τὰ συναλλάγματα μὲ τοὺς ξένους· καὶ τελευταῖον, ὅπερ καὶ τὸ ἀναγκαιότερον, μεγάλην προσοχὴν εἰς τὴν οἰκονομίαν τῶν φιλαυτιῶν ἑκάστου ἀρχηγοῦ. Μετὰ ταῦτα δὲν λησμονεῖτε καὶ τακτικὴν διαδήλωσιν τῶν αἰτιῶν καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς παρούσης ἐπαναστάσεως, περισσότερον θρησκευτικῆς, παρὰ ἐλευθερικῆς.

Ἐγὼ θὰ διατρίψω ἐδῶ ἴσως ἕως εἰς τὰς 20 τοῦ παρόντος καὶ ἔπειτα κατεβαίνω εἰς Τοσκάναν, ὅπουθεν ὕστερον θέλω ἔλθει πλησιέστερόν σας. Ἕως τώρα ἀνεχώρησαν ἐδῶθεν ὁ Σχινᾶς, ὁ Ρόδιος, ὁ Ἰωαννίδης, ὁ Κουτσιόφσκης, ὁ Τυπάλδος καί τις Κυδωνιεύς. Τρεῖς ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρω ἔλαβον ἐξ ἡμῶν 150 φράγκα. Ἡ συνδρομή μας εἶναι μικρά, διότι δὲν κατωρθώθη ἀκόμη τίποτε ἀπὸ τοὺς ἀλλογενεῖς. Ὁ Βογορίδης εἶναι πάντοτε φιλάσθενος καὶ ἴσως μὲ συνοδεύσῃ. Ὁ Πίκκολος εἶναι μετέωρος, καὶ ὁ Κλονάρης πάντοτε φιλονικεῖ. Ὁ Γέρων μας πάσχει, καὶ ἐὰν δὲν προφθάσουν εὐτυχεῖς εἰδήσεις, ἀποθνήσκει ἀπὸ τὴν λύπην του.

Τὰ περὶ τῆς ἐνδόξου ναυμαχίας τῶν ἡμετέρων ἐμάθαμεν μετὰ πολλῆς εὐχαριστήσεως, ἀλλ' οἱ ἐχθροί μας τὴν παρέστησαν πολλὰ μικροτέραν ἀφ' ὅ,τι ἦτον τῷ ὄντι. Ὁμολογοῦν ὅτι ἐκάη ἓν καράβι τῆς λίνιας καὶ ὅτι ἐκυριεύθησαν ἄλλα τινά, πλὴν τὸ ὄνομα τῆς νίκης δὲν ἐκβαίνει ἀπὸ τὸ στόμα των, μ' ὅλον ὅτι κηρύττουν ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἀπεσύρθησαν διωκόμενοι ἕως εἰς τὰ Δαρδανέλλια. Ἐσχάτως ἔπλασαν στόλον τοῦ πασᾶ τῆς Αἰγύπτου, ὅστις, ἑνωμένος μὲ τοὺς πειρατικοὺς τῆς Ἀφρικῆς, ἔκαμε τάχα πολλὰ κακὰ εἰς τοὺς ἡμετέρους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τῇ δῃ Αὐγούστου. Σήμερον ἀνεχώρησεν ὁ 'Ηπίτης, καὶ ἔλαβα γράμμα ἀπὸ τὸν ἐν Μασσαλίᾳ Τυπάλδον, ὅτι ἔμελλε μετὰ τοῦ προστάτου των Σιώτου νὰ ἀπεράσουν εἰς Γενόην διὰ νὰ ἀπαρτίσουν ἀγορὰς τῶν πολεμικῶν των ἐφοδίων, τὰ ὁποῖα δὲν εὑρῆκαν εἰς Μασσαλίαν. Ὁ ἴδιος μ' ἀπαιτεῖ νὰ πληρώσωμεν διὰ λογαριασμόν του 200 φράγκα, τὰ ὁποῖα δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἀρνηθῶμεν καὶ δὲν ἠξεύρω πόθεν θὰ τὰ εὕρωμεν. Χθὲς αἱ γαζέτται μᾶς ἐκοινολόγησαν, ὅτι ἔφθασεν εἰς Ναυαρῖνον μυστηριώδης ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ ἀκρωτήριον τῆς Καλῆς 'Ελπίδος εἰς ἀμερικανικὸν πλοῖον, τὸν ὁποῖον ἐδίωξαν οἱ Ἄγγλοι καὶ τὸν ὁποῖον ἐδέχθησαν οἱ Γραικοὶ ὡς προσδοκώμενον μεσσίαν των. Χθὲς ὁμοίως μᾶς ἔγραφαν ἀπὸ Λιβόρνου ὅτι τὰ περισσότερα φρούρια τῆς Πελοποννήσου εἶναι εἰς χεῖρας τῶν 'Οθωμανῶν καὶ ὅτι τὸ φθάσιμον τοῦ Ὑψηλάντη, Καντακουζηνοῦ καὶ τῶν ἄλλων λογίων ἄρχισε νὰ βάζῃ τάξιν εἰς τὰ ἡμέτερα. Μᾶς προσθέτουν ὅτι ὁ 'Αλῆς πολιορκεῖτο ἀκόμη ἀπὸ 7.000 Τούρκους καὶ ὅτι οἱ ἐδικοί μας ἠσχολοῦντο εἰς τὰ πέριξ Πρεβέζης, Ἄρτας καὶ Βονίτζης. Περὶ Ναυπάκτου, Εὐρίπου καὶ τοῦ ἐν Γουμενίτσᾳ τουρκικοῦ στόλου δὲν μᾶς λέγουν τίποτε. Καὶ ὅμως ὅλα τοῦτα εἶναι ἄξια τῆς προσοχῆς μας. Ὁ ἀδελφός μου ἀπὸ τὴν 'Οδησσόν, ὁ Κοντουμᾶς ἀπὸ τὴν Βιέννην καὶ διάφοροι ἄλλοι ὁμογενεῖς παραπονοῦνται διὰ τὸ ἀπρομήθευτον τοῦ Ὑψηλάντη, ὅστις μᾶς ἐζημίωσε περίπου τῶν 500 πεπαιδευμένων νέων. Ὁ μεγαλορρήμων 'Ηπίτης δὲν εἶχέ τι νὰ ἀπολογηθῇ. Προσέχετε λοιπὸν νὰ μὴν πέσετε καὶ σεῖς εἰς τὰ ἴδια ἀδιόρθωτα σφάλματα.

Ἔφθασαν ἐδῶ καθαιρετικὰ τοῦ ἀντιπρέσβεως Νέγρη[1], ὅστις ὅμως δὲν ἐφάνη ποσῶς εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἔπιασεν, ὡς λέγεται, ἄλλην ὁδόν. Αὐτὸν τὸν φίλον θὰ ἰδῆτε βέβαια, καὶ πρέπει νὰ μοὶ τὸν ἀσπασθῆτε ὁμοῦ μετὰ τοῦ πολυτίμου Μέλανος[2] συνοδοιπόρου σας καὶ τοῦ καλοῦ Λουριώτη. Περὶ τῶν μυστικῶν τοῦ τιμίου ἀνθρώπου καὶ τῶν ὑποψιῶν σας, ἐλπίζω νὰ συνομιλήσωμεν στοματικῶς. Ἔγραψα, φίλε Πραΐδη, τοῦ Κόνιαρη κατὰ τὴν διαταγήν σου, τὸ δὲ δακτυλίδιον ἔπεμψα τῷ ἀδελφῷ μου διὰ τοῦ 'Ηπίτου. 'Επειδὴ δὲν φυλάττω κατάστιχον τῶν δοσοληψιῶν μας, δὲν ἠμπορῶ νὰ σ' εἰπῶ ἀποφασιστικῶς περὶ τῶν 100 φραγκῶν τοῦ φίλου· νομίζω ὅμως ὅτι μοὶ τὰ ἐπλήρωσες καὶ ἑπομένως σ' εἶμαι ἐγὼ χρεώστης αὐτῶν. Ὅθεν ἐὰν τὰ ἐκβάλω ἀπὸ τοὺς Σταματάκηδες, πρέπει νὰ σοὶ τὰ πέμψω καὶ νὰ πληρώσω ἔτι ἅπαξ τὰ 100 μου.

Θέλω ἐρωτήσει τὸν ἀδελφόν μου περὶ τῶν συγγενῶν σου καὶ θέλω σοὶ κοινολογήσει τὰς εἰδήσεις του. 'Επειδὴ σήμερον καὶ αὔριον δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς πέμψω τὸ παρόν, τὸ ἀφήνω ἀτελείωτον διὰ νὰ σᾶς προσθέσω καὶ ὅ,τι νεώτερον μάθω σημεραύριον.

Τῇ 5ῃ Αὐγούστου. 'Ακόμη δὲν ἐβεβαιώθη ἡ εἴσοδος τῶν Ρουσῶν εἰς Δακίαν. Ἡ Αὐστρία ἐπλησίασε, φαίνεται, εἰς τὴν τῆς Ρουσίας πολιτικήν, διὰ νὰ ἁρπάξῃ κανὲν κομμάτι. Ἡ 'Αγγλία καὶ Γαλλία ἤρχισαν νὰ ταράττωνται. Οἱ οὔλτρα ἔπαυσαν ἀπὸ τὸ νὰ μᾶς ὑβρίζουν, διότι φοβοῦνται τὴν Ρουσίαν καὶ διότι καταγίνονται εἰς τὰ ἐσωτερικά των συμφέροντα.

---

1. Θεόδωρος Νέγρης.
2. Ὑπονοεῖ τὸν Μαυροκορδᾶτον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἔμαθα ὅτι τούτων ἡ καθ' ἡμῶν ἔχθρα προέρχεται ἀπὸ τὸ ὅτι ἡ ἐπανάστασίς μας ἐμπόδισε τοὺς ἐν Λεϋβάχῃ ἀπὸ τὸ νὰ ἐκστρατεύσουν κατὰ τῆς Ἱσπανίας, διότι τὴν ἐθεώρησαν ὡς ἀποτέλεσμα τῆς πολιτικῆς τῶν ἐλευθερίων.

Ἐψὲς ἤκουσα ὅτι ὁ Μαυρομιχάλης ἐφυλακώθη ὡς προδότης ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους· ἐὰν τοῦτο ἀληθεύῃ, εἶναι ἀπόδειξις ὅτι εἴμεθα ἀνάξιοι νὰ κυβερνηθῶμεν μόνοι μας, καὶ θέλομεν ἐπιφέρει τὸν ἔσχατον ἀφανισμόν μας. Λέγεται, ὅτι οἱ Δυτικοὶ ὀργανίζουν νὰ διαμοιρασθῇ ἡ εὐρωπαϊκὴ Τουρκία. Στοχαζόμεθα, λοιπόν, ὅτι εἶναι προτιμότερον νὰ ἐπακκουμβήσωμεν εἰς τὴν Ρουσίαν, διὰ νὰ φυλάξωμεν τὰ φυσικά μας σύνορα, καὶ ἃς ἔχωμεν ὀλιγωτέραν ἐλευθερίαν, τῆς ὁποίας ἀκόμη ἄξιοι δὲν εἴμεθα. Ὅθεν, προτιμῶμεν νὰ σταλῇ σοβαρὰ πρεσβεία εἰς τὸν Ἀλέξανδρον. Ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦτο χρειάζεται κεντρικὴ καὶ σταθερὰ διοίκησις, διὰ νὰ προσκαλέσῃ ἕνα τῶν ἀδελφῶν του εἰς τὸν ἑλληνικὸν θρόνον, καὶ νὰ ἀπαντήσωμεν οὕτω τὸν διαμοιρασμόν, διὰ νὰ ἀπαιτήσῃ συνθήκας ἀπὸ τὸν νέον βασιλέα καὶ νὰ ἐπακκουμβήσῃ, χρείας τυχούσης, εἰς τὰς δυτικὰς Δυνάμεις.

Σεῖς εἶσθε πλησιέστεροι εἰς τὰ πράγματα καὶ ἠμπορεῖτε νὰ κρίνετε περὶ αὐτῶν καλύτερα. Καθ' ὅσα ὅμως ἐγὼ ἠξεύρω, δὲν ἔχω πολλὴν ὑπόληψιν εἰς τοὺς δυσηνίους καὶ ἀπειθάρχους ἡμετέρους. Ὅθεν φοβοῦμαι μὴ γίνωμεν θῦμα τῆς διχονοίας μας καὶ τῆς πονηρίας τῶν ξένων.

Φροντίσατε, φίλοι, νὰ μᾶς ἰδεάσετε ταχέως καὶ βεβαίως τὰ γινόμενα, διότι κατ' αὐτὰ ἠμποροῦμεν καὶ ἡμεῖς νὰ κινηθῶμεν. Ὁ γαμβρὸς τοῦ Πίκκολου ἀπέθανεν ἀπὸ φυσικὸν θάνατον. Ὁ Βογορίδης εἰσέτι πάσχει. Τίποτε ὠτάξιον ἄλλο νὰ σᾶς κοινολογήσω δὲν ἔχω. Διὸ σᾶς ἀσπάζομαι γλυκύτατα, ἀπαιτῶ νὰ εἰπῆτε τὰ πρέποντα εἰς τοὺς περὶ ἐμοῦ ἐρωτῶντας καὶ εὔχομαι νὰ καλοανταμωθῶμεν.

Ὁ ὑμέτερος
Κ. Π(ολυχρονιάδης)

Τώρα ἀνεχώρησεν ἀπὸ ἐμὲ ὁ χιλίαρχος Φαβιέρος, τὸν ὁποῖον θὰ γνωρίζῃ ὁ Σέκερης. Κατευχαριστήθην ἀπὸ τὰς συνομιλίας του. Εὐχῆς ἔργον νὰ εἴχαμεν συνεργὸν τοιοῦτον ἄνδρα, καὶ ἴσως βραδύτερον ἠμπορεῖ νὰ ἔλθῃ. Ἀλλ' ἕως τότε πίπτομεν εἰς τοὺς ὄνυχας μεγάλων Δυνάμεων. Ἐπέμεινεν εἰς τὴν σύστασιν δικτατορίας καὶ εἰς τὴν πάνδημον κήρυξιν τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας, ἥτις ἄλλοτε ἠμπορεῖ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ διὰ νὰ ἀναλάβωμεν τὰ δικαιώματά μας, ἐὰν ἤδη τὰ χάσωμεν. Προσέχετε, διὰ τοὺς οἰκτιρμοὺς τοῦ Θεοῦ, νὰ μὴ πέσωμεν εἰς τὴν χάρυβδιν. Πολλοὶ θεωροῦν τὸν Ὑψηλάντην ὡς πράκτορα τῆς Ρουσίας, καὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ μᾶς πιστεύσουν. Ὁ ἄνω ἄξιος ἀνὴρ μ' ὑπεσχέθη νὰ μᾶς κοινωνήσῃ διάφορα σχέδιά του. Ἐὰν ἐγκριθῇ νὰ ἐπακκουμβήσωμεν εἰς τὴν Ρουσίαν, πρέπει ν' ἀπαιτηθῇ νὰ μὴ μείνουν ἐν ἡμῖν ρουσικὰ στρατεύματα, μετὰ τὴν εἰρήνην μὲ τοὺς Τούρκους.

Τοῖς κυρίοις Γ. Πραΐδῃ καὶ Σέκερῃ διὰ τοῦ Λουριώτη
Εἰς Πελοπόννησον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

33

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 61)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *Ἀγαπητὲ ἀδελφέ.*

Ἔρχεται αὐτοῦ ὁ ἅγιος καθηγούμενος κύριος Γερμανός[1]*, εἰς τὸν ὁποῖον παρακαλῶ νὰ ἐγχειρίσητε ἱκανὰ μολύβια ὀκτωδραμίτικα διὰ ἰδίαν του χρῆσιν, πρὸς δὲ νὰ στείλῃς διὰ τὸ στρατόπεδον τοῦ κυρίου Ζαήμη μερικὸν μπαρούτι, τὸ ἀνάλογον μολύβι, χίλιες πέτρες, καὶ εἴκοσι τουφέκια, τὰ ὁποῖα ὅλα θέλεις ἐγχειρίσει πρὸς τὸν ἴδιον διὰ νὰ τὰ φέρῃ.*

Παρὰ τοῦ αὐτοῦ μανθάνεις καὶ τὰ περὶ τοῦ προχθεσινοῦ πολέμου, ὅστις ἤθελεν ἔχει τὰ πλέον λαμπρὰ ἀποτελέσματα, ἂν ἦτον τάξις καὶ ἂν ἤκουον ἀπὸ ὁδηγίαν. Ἐγὼ κινῶ αὔριον, ἀργοπόρησα δὲ ἐξ αἰτίας τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀλόγων.

Τὸν κύριον Ρήγαν καὶ κύριον Πραΐδην ἀσπάζομαι.

Ὁ σὸς

Μαυροκορδᾶτος

4 Αὐγούστου 1821

Υ.Γ. Ὁ κύριος Ζαήμης εἶναι ὁ μόνος, ἠμπορῶ νὰ εἴπω, παρ' οὗ ἐλπίζεται γενναῖόν τι κατόρθωμα, καὶ εἰς τὴν εὐγενείαν του προσεκολλήθη καὶ ὁ καπετὰν Θεοδωρᾶτος[2]*· ὅθεν ἀνάγκη εἶναι νὰ τὸν προμηθεύσωμεν ἀπὸ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον τζεπχανέ, διότι ἔχει καὶ ἀνθρώπους περισσοτέρους. Τοῦτο γνωρίζων, ἐξοικονόμησον τὴν χρείαν τοῦ φιλογενοῦς καὶ καλοῦ πατριώτου.*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Πρὸς τὸν ἀγαπητόν μοι κύριον Ἀνδρέαν Λουριώτην κτλ. κτλ.*

εἰς Μεσολόγγι

34

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 62)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *Ἀγαπητὲ ἀδελφέ !*

Διὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὸ παρὸν παρακαλῶ νὰ στείλῃς 3.000 πέτρες, 12 καντάρια μολύβι, 15 ρίζμες[3] *χαρτί, καὶ ὅσην ποσότητα μπαρουτίου σὲ συγχωροῦν αἱ λοιπαὶ διανομαί, ὁποὺ κατ' αὐτὰς ἔγιναν.*

Ὁ μπεηζαδὲς(4) *βεβαίως ἔφθασεν εἰς Καλαμάταν καὶ ἐλπίζω ὅτι θέλω τὸν ἰδεῖ.*

1. Γερμανὸς μοναχὸς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἐκ Καλαβρύτων. Προσέφερε πολεμικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ Μεσολόγγιον, εἰς τὴν πολιορκίαν τῶν Πατρῶν, εἰς τὴν Ἀκράταν κατὰ τῶν λειψάνων τοῦ Δράμαλη, καὶ ἀλλαχοῦ.

2. Γεράσιμος Φωκᾶς Θεοδωρᾶτος, ἐκ Κεφαλληνίας.

3. Δεσμὶς χάρτου 500 φύλλων (ἰταλ. risma).

4. Κωστάκης Καρατζᾶς, υἱὸς τοῦ πρώην ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας Ἰωάννου Καρατζᾶ. Ὁ μπεηζαδὲς Κωστάκης μετεῖχε μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου τοῦ ἐν Πίζῃ ἱδρυθέντος ἅμα τῇ ἐνάρξει τῆς Ἐπαναστάσεως Ἑλληνικοῦ Διευθυντηρίου. Κατῆλθεν εἰς Ἑλλάδα (Νεόκαστρον) ὀλίγον χρόνον μετὰ τὴν ἄφιξιν τοῦ Μαυροκορδάτου, φέρων καὶ αὐτὸς ὀλίγα πολεμεφόδια. Ἑνωθεὶς μετὰ τοῦ Θεοδώρου Νέγρη μετέβη εἰς Μεσολόγγιον, διὰ νὰ συμπράξουν ἀμφότεροι μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου. Ὁ Κ. Καρατζᾶς παρέμεινεν ἐν Ἑλλάδι ὀλίγον μόνον χρόνον· ἀπαυδήσας ἐκ τῶν κακουχιῶν, ἐπέστρεψεν εἰς Ἰταλίαν. Σημειωτέον, ὅτι οὗτος κατηγορήθη—καθὼς καὶ ὁ Μαυροκορδᾶτος—ὅτι ἐπεδίωξε νὰ ἐπιβάλῃ τὸν πατέρα του ὡς ἡγεμόνα τῆς Ἑλλάδος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

5 Αὐγούστου 1821 *Ὁ ἀδελφός σου*
Μαυροκορδᾶτος

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Πρὸς τὸν κύριον Ἀνδρέαν Λουριώτην κτλ. κτλ.*
εἰς Μεσολόγγι

35

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 63)

Ἀλεξ. Μαυροκορδᾶτος πρὸς καπετὰν Δημήτριον Πανοῦτζον εἰς Μεσολόγγιον

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *Καπετὰν Δημήτριε*[1].

Παρακαλῶ νὰ ἐγχειρίσῃς τῷ ἐπιφέροντι τὸ παρὸν δύο σπαθιὰ καὶ δύο ζευγάρια πιστόλια ἀπὸ τὰ κοντά. Σὲ προφθάνω σήμερον τὸ γράμμα ὁποὺ ἐζήτησες.

12 Αὐγούστου (1821) *Ἀ. Μαυροκορδᾶτος*

Πουρναρόκαστρον[2]

Ὁ ἐπιφέρων τὸ παρὸν ἔχει ἓν σπαθὶ μὲ καλὴν λάμαν, πλὴν βαρὺ διὰ τὸ χέρι του· ὅθεν σὲ παρακαλῶ νὰ τοῦ τὸ ἀλλάξῃς.

36

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 1)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί !*

Ἔλαβον τὸ γράμμα σας καὶ ἔγνων τὰ ἐν αὐτῷ σημειούμενά μοι. Ὅ,τι ἂν ἐπράξατε περὶ μπαρουτίου, δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ καταδικάσω, ὅταν καὶ ἐκεῖ αἱ χρεῖαι ἦσαν τόσον μεγάλαι, καθὼς καὶ ἐδῶ ἐσχάτως, ὅτε σᾶς ἔγραψα ἀπὸ Καλάβρυτα τὸ γνωστὸν γράμμα. Ἄμποτε νὰ φθάσῃ καὶ τὸ ἄλλο καράβι, ὁποὺ ἀπὸ Κορφοὺς περιμένετε, διὰ νὰ θεραπευθῇ ὁπωσοῦν ἡ κατεπείγουσα ἀνάγκη τῆς Ρούμελης. Ὁ ἐκλαμπρότατος μπεηζαδὲς μετὰ τοῦ κυρίου Νέγρη ἀπεφάσισαν νὰ ἔλθουν μαζί μου ἕως Τρίκορφα, καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μαζὶ πάλιν ἐπιστρέφομεν· ἔχει χρείαν μερικῶν πραγμάτων καὶ στέλλει ἐπίτηδες ἄνθρωπον. Στείλετέ μας μερικὰ σεντουρὸν[3] *καὶ δυὸ-τρία ζευγάρια πιστόλια, καὶ κανὲν σπαθί, ἂν εὑρίσκεται αὐτοῦ, εἰδεμὴ ἀπὸ ἐκεῖνα ὁποὺ εἶναι εἰς τὸ καράβι*[4]*, ἂν εἶναι καὶ κανὲν τουφέκι ἀπὸ τὰ ἐλαφρά, στείλετέ μού το ἐπίσης.*

Εἰπέτε τὸν κύριον Ἦβον[5]*, ὅτι ἔλαβον ὅλα του τὰ γράμματα, καὶ τὰ ἐξεκίνησα ἀμέσως.*

---

1. Δημήτριος Πανοῦτζος ἐξ Ὕδρας πλοίαρχος τοῦ «Βαρὼν Στρογανώφ», διὰ τοῦ ὁποίου ὁ Μαυροκορδᾶτος καὶ οἱ φίλοι του ἦλθον ἐκ Λιβόρνου, μέσῳ Μασσαλίας, εἰς Ἑλλάδα. Ἐπὶ τοῦ πλοίου τούτου εἶχε φορτώσει ὁ Μαυροκορδᾶτος ποικίλον πολεμικὸν ὑλικόν, τὸ ὁποῖον καὶ διέθεσε κατὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου.

2. Συνοικισμὸς τῆς ἐπαρχίας Πατρῶν.

3. Τελαμῶνες, ξιφοζωστῆρες (le ceinturon de l'épée).

4. Τὸ πλοῖον «Βαρὼν Στρογανώφ», παρέμεινε ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον εἰς τὸν λιμένα τοῦ Μεσολογγίου, ὅπου καὶ ἐβυθίσθη βραδύτερον.

5. Ἦβος Ρήγας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἡ χρηματική σας ἀνάγκη μὲ θλίβει καὶ δὲν ἠξεύρω πῶς νὰ τὴν θεραπεύσω, ὄχι ὅτι δὲν εἶναι τρόπος τοῦ νὰ τραβήξωμεν πόλιτσαν[1] *εἰς Πίζαν μέσον Κορφῶν, ἀλλ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν ἔχω τὴν εὐκαιρίαν τοῦ νὰ γράψω, μ' ὅλον τοῦτο σήμερον κάμνω τὸν τρόπον νὰ ἑτοιμάσω τὰ γράμματά μου, καὶ σᾶς τὰ στέλλω διὰ νὰ τὰ μεταχειρισθῆτε. Ἐν τούτοις βλέπω ἀναγκαιότατον τὸ νὰ μὴν ἀφήνετε τοὺς ἐκεῖ νὰ κάμνουν ὅ,τι θέλουν τὰ κοινὰ χρήματα. Δὲν εἶναι δίκαιον ἡμεῖς νὰ μοιράζωμεν ἐφόδια πολέμου, καὶ νὰ μὴν ἔχωμεν τὴν ἀναγκαίαν ἐπιρροὴν εἰς τὰ κοινὰ πράγματα. Ὅθεν κάμετε ὅ,τι ἠξεύρετε, διὰ νὰ ὀργανισθῇ μία συνεισφορά, ἂς εἶναι καὶ μικρὰ κατὰ τὸ παρόν, μέχρι τῆς ἀφίξεώς μας, τὴν ὁποίαν θέλω ἐπιταχύνει ὅσον ἠμπορῶ.*

Ὁ Σέκερης[2] *σᾶς ἀσπάζεται, θέλει φροντίσει διὰ τὸ βιβλίον τοῦ Πραΐδη.*

Πουρναρόκαστρον *Ὁ ἀδελφός σας*

12 Αὐγούστου 1821 *Μαυροκορδᾶτος*

(Διὰ χειρὸς Γ. Σέκερη)

Σᾶς ἀσπάζομαι κι' ἐγὼ καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ στείλετε διὰ τοῦ γραμματοφόρου τέσσαρες ποτίλιας νιτρικὸν ὀξὺ καὶ ὅλα τὰ πράγματα, ὅσα ἐπαραγγείλατε εἰς τὸν ράπτην δι' ἐμέ. Αὐτὸς δὲν μ' ἔδωκε κάλτζες.

Ὁ φίλος σας

Σέκερης[2]

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους κυρίους κυρίους Λουριώτην καὶ Πραΐδην*

Εἰς Μεσολόγγι

37

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 64)

Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος πρὸς Ἀνδρέαν Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου). *Ἀγαπητὲ ἀδελφέ !*

Ἐκ τοῦ περικλειομένου τοῦ καπετὰν Δημήτρη[3] *γνωρίζεις τὰ δίκαιά του· τὸν γράφω, ἀφ' οὗ οἱ κύριοι Πατραῖοι δὲν θέλουν νὰ τὸν δώσουν οὔτε τροφάς, νὰ ἔλθῃ νὰ ξεφορτώσῃ τὸ ἐπίλοιπον πρᾶγμα εἰς Μεσολόγγι, καὶ νὰ ἀναχωρήσῃ. Φρόντισε λοιπὸν νὰ περιλάβῃς ὅσα πράγματα μᾶς ἀνήκουν, κατὰ τὸ γράμμα ὁποὺ εἶχε σὲ γράψει ὁ ἴδιος καπετᾶνος, ἐνῷ ἤμεθα ἀκόμη εἰς Μεσολόγγι, ὁμοίως καὶ ὅσα πράγματα τοῦ κυρίου Νέγρη εὑρίσκονται μέσα, καὶ ἂς ἀναχωρήσῃ τὸ καράβι.*

Φρόντισε νὰ λάβῃς καὶ ἓν καπέλλον τοῦ μπεηζαντὲ[4] *καὶ ὅ,τι ἄλλο εὑρίσκεται.*

Ἐγὼ αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἀναχωρῶ διὰ Τρίκορφα, καὶ διὰ τοῦτο γράφω ἐν βία.

Καλάβρυτα *Ὁ σὸς*

16 Αὐγούστου 1821 *Μαυροκορδᾶτος*

---

1 Συναλλαγματικὴ (ἰταλ. polizza).
2 Γεώργιος Σέκερης.
3 Καπετὰν Δημήτριος Πανοῦτζος.
4 Κωστάκης Καρατζᾶς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

38

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 2)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *Ἀγαπητὲ ἀδελφέ!*

Πρὸ δύο ἡμερῶν ἔφθασα ἐδῶ. Ἡ πόλις[1] *εἶναι καλὰ πολιορκημένη, καὶ ἡ ἔλλειψις τῶν ζωοτροφιῶν θέλει τὴν ἀναγκάσει νὰ παραδοθῇ ἐν τάχει. Μάλιστα οἱ Ἀρβανῖται ζητοῦν νὰ ἔβγουν, καὶ ἐπὶ τούτου στέλλεται ὁ παρὼν πρὸς τὸν Ἀλέξιον Νοῦτζον, διὸ ἂς ξεκινηθῇ ἀμέσως. Ἡ ἀσυμφωνία ὅμως καὶ τῶν ἐδῶ εἶναι ἀπερίγραπτος, καὶ ἡ Συνέλευσις ἀργοπορεῖ, ὥστε ἐγὼ ἀναγκάζομαι νὰ δώσω μόνον τὴν γνώμην μου καὶ ν' ἀναχωρήσω μετὰ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας. Μαζί μου θέλουν ἔλθει καὶ ὁ Καρατζᾶς καὶ ὁ Νέγρης, ἴσως καὶ ὁ Κατακουζηνός*[2]*, ὥστε τότε ἐλπίζομεν νὰ κάμωμε ἐκεῖ καλυτέρας δουλειὰς ἀπὸ τὰς ἐδῶ.*

Σὲ στέλλω γράμματά σου, τὰ ὁποῖα εἶχεν ὁ ἅγιος Παλαιῶν Πατρῶν. Ἂν εἶναι καὶ ἐδικά μου μέσα εἰς αὐτά, κράτησέ τα, ἕως ὅτου νὰ ἔλθω.

Τὸν κύριον Πραΐδην καὶ κύριον Ρήγαν κατασπάζομαι.

Τρίκορφα *Ὁ σὸς*

20 Αὐγούστου 1821 *Μαυροκορδᾶτος*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Πρὸς τὸν φιλογενέστατον κύριον Ἀνδρέαν Λουριώτην κτλ. κτλ.*

Εἰς Μεσολόγγι

39

(Α.Μ. 143)

Ἀσπάζομαί σας ἀδελφικῶς.

Ἔλαβα τὸ ἀδελφικόν σου καὶ τὰ περικλειόμενα ἀπὸ τὸν παρόντα καὶ ἐκατάλαβα, καὶ δὲν σοῦ λέγω περισσότερον, μοναχὰ αὔριον προτοῦ νὰ φέξῃ νὰ εὑρεθῇς στὴ Βίνιανη. Ἐκεῖ εὑρίσκομαι καὶ ἐγώ, ὁπού νὰ ἀνταμωθοῦμεν καὶ νὰ κυβερνήσωμεν τὴν κάθε δουλειὰ τοῦ κεφαλιοῦ μας καὶ τῶν ἀνθρώπων μας, καθὼς πρέπει. Ἀδελφέ, μὴν κάμῃς ἀλλοιώτικα, ἀλλὰ προτοῦ νὰ δώσῃ ὁ ἥλιος νὰ εὑρεθῇς εἰς Βίνιανη. Ὁ χαλασμός μας ὁπού μᾶς ἔγινε στὴν Κονιαρόβρυση[3] *στοχάζομαι νὰ σᾶς εἶναι γνωστὸς καὶ δὲν πολυλογῶ. Καὶ ἐπειδὴ δὲν ἐφάνη ὁ ἀδελφός μας κὺρ Κώστας*[4] *νὰ ἔλθῃ, ἔμεινα μιὰ βραδυὰ στοὺς Δομιανοὺς καὶ μιὰ στὴν Ψιάκα. Στέ-*

---

1. Ὑπονοεῖ τὴν πολιορκουμένην ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων Τρίπολιν.
2. Ἀλέξανδρος Κατακουζηνός.
3. Τοποθεσία παρὰ τὴν Ρεντίναν Ἀγράφων.
4. Κ ώ σ τ α ς Β ε λ ῆ ς, ἁρματολὸς τῶν Ἀγράφων. Ἐγεννήθη τὸ 1770 εἰς τὸ Κεράσοβον τῆς Εὐρυτανίας. Περὶ τὸ 1800 προσελήφθη εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων καὶ ἀνεδείχθη πρωτοπαλλήκαρον τοῦ Τουρκαλβανοῦ στρατηγοῦ Βεληγκέκα. Ὑπηρέτησεν ἐν συνεχείᾳ ὡς βοεβόδας εἰς Μακεδονίαν καὶ Θεσσαλίαν. Εἰσελθὼν εἰς τὴν Φιλικὴν Ἑταιρείαν, ἐγκατέλειψε τὴν Θεσσαλίαν ἀρχομένου τοῦ 1821 καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν πατρίδα του Κεράσοβον. Τὴν 10 Μαΐου 1821 ἐξέδωκε προκήρυξιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐκάλεσε τοὺς Εὐρυτᾶνας εἰς τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν Τούρκων μετὰ τοῦ Σταμούλη Γάτσου καὶ τῶν ἄλλων ὁπλαρ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κω καὶ ἐδῶ ἀπόψε, καὶ ἔχω στείλει ἀνθρώπους εἰς ὅλα τὰ χωριὰ Μπιλὲ καὶ εἰς τὸ Σμόκοβο, διὰ νὰ ἰδῶ πόθεν πάγει, διὰ νὰ μοῦ φέρουν σωστὸ χαμπέρι. Τώρα μοῦ ἦλθεν ἕνας χωριανός μου ὁποὺ ἔλειπε καὶ μοῦ εἶπε ὅτι ἐκεῖ ὁποὺ ἔπεσεν ὁ κὺρ Κώστας καὶ ἐδιχαλώθηκε στὸν ἔλατο, κατόπι ἐξεδιχαλώθη καὶ ἐκατέβηκε ἕως κάτω στὸ ρέμα κατὰ τὴν Χωτιάνα[1] καὶ ἔχω ἐλπίδες χρηστὲς ὅτι ἐλευθερώθηκε. Τῶν ἀνθρώπων τοῦ κὺρ Κώστα εἶχα δώσει ἕνα μουλάρι μου καὶ ἐσήκωσαν τὸν τζεπχανέ[2]. Τὸν τζεπχανὲ νὰ τὸν βάλετε σύτοῦ σὲ ἕνα μέρος νὰ βρίσκεται, καὶ τὸ μουλάρι μου νὰ τὸ πάρῃς νὰ μοῦ τὸ φέρῃς διὰ τὴν δουλειὰ ὅπου ξεύρεις· καὶ ἂν ἴσως καὶ τοῦ ἔπεσε κἄνα πέταλο, σοῦ ἔχω ριτζὰ[3] μὲ τὸ καντήλι νὰ βάλῃς νὰ τὸ καλιγώσῃς καὶ νὰ τὸ πάρῃς μαζί σου καὶ μένω εἰς τὴν ἀγάπην σου.

1821 Αὐγούστου 22 Παυλόπλου[4] *ἀδελ. λογοθέτης Ζώτου*[5]

Δύο τουφέκια 2 ἔχουν τὰ παιδιὰ τοῦ κὺρ Κώστα Βελῆ τοῦ κὺρ Παναγιώτη γραμματικοῦ τοῦ Ἄγο Μουχουρτάραγα, τὰ ὁποῖα νὰ τὰ πάρῃς νὰ μᾶς τὰ φέρῃς, ὅτι μᾶς χρειάζονται.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : Τῷ τιμιωτάτῳ μοι ἀδελφῷ κυρίῳ κυρίῳ Κωνσταντῇ Βουλπιώτῃ[6] ὑγιῶς εἰς Κεράσοβο.

40

(A.M. 21)

Ἀδελφή μου Μαριώ, ἀσπάζομαί σε καὶ σοῦ φανερώνω ἀπὸ ἕνα γράμμα τοῦ μπάρμπα μας Κωνσταντῆ[7] ὁποὺ μοῦ γράφει διὰ τὸν Κώσταν[8], ὅτι, μετὰ τὸν πόλεμον ὁποὺ ἔκαμαν εἰς τὴν Κονιαρόβρυση, δὲν τὸν ματάμαθαν, μὲ ἐτάραξεν τὴν καρδιά μου καὶ σήμερα θέλησα νὰ κινήσω νὰ ἔλθω αὐτοῦ καὶ μὲ τὸ νὰ ἦταν ἡ μᾶζα μὲ τοὺς ἀγᾶδες καὶ καπεταναραίους Σουλίου, ὁποὺ γένεται τὸ τερτίπι τῆς Ἄρτας, δὲν μὲ ἄφησαν, ἕως νὰ λάβωμε τὸ δεύτερον χαμπέρι σας· διὰ τοῦτο στέλνω, ἀδελφή, τὸν Παῦλο μαξούς[9], ὁποὺ νὰ μοῦ φανερώσετε εὐθὺς ποῦ ἔκαμαν αὐτὸ τὸ ντουφέκι καὶ πῶς χαλάστηκαν καὶ ποιοὶ βαρέθηκαν καὶ σὰ ποῦ ἔκαμεν ὁ Κώστας, χωρὶς ἄργητα. Ἐσεῖς, ἂν εἶσθε στενοχωρημένοι τίποτας αὐτοῦ, φανερῶ-

---

χηγῶν τῶν Ἀγράφων καὶ τῆς Εὐρυτανίας. Ἔλαβε μέρος εἰς μάχας τινὰς ἐν Στερεᾷ Ἑλλάδι καὶ ἐν Θεσσαλίᾳ. Κατὰ τὴν μάχην τῆς Κονιαρόβρυσης, παρὰ τὴν Ρεντίναν, συνελήφθη αἰχμάλωτος καὶ ἀχθεὶς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐφονεύθη κατόπιν φρικτῶν βασανιστηρίων. Βλ. καὶ «Πρακτικά... τῆς Βουλῆς», Σύνοδ. 2, τόμ. Α', σελ. 913 (συνεδρίασις 24 Ἀπριλίου 1858).

1. Χωτιάνα ἢ Φωτιάνα, τοποθεσία παρὰ τὴν Ρεντίναν. Ἡ μάχη τῆς Κονιαρόβρυσης εἶναι γνωστὴ καὶ ὡς μάχη τῆς Φωτιάνας, ἢ μάχη τῆς Ρεντίνης.

2. Πυρῖτις καὶ ἄλλα πολεμεφόδια.

3. Παράκλησις.

4. Παυλόπουλον : χωρίον τῆς ἐπαρχίας Καρπενησίου.

5. Στέργιος Λογοθέτης Ζώτου, ὁπλαρχηγὸς τῶν Ἀγράφων, ἐκ Φουρνᾶ (Γκαβοστέργιος).

6. Κωνσταντῖνος Βουλπιώτης, ὁπλαρχηγὸς τῶν Ἀγράφων. Οὗτος εἶναι ὁ κατηγορήσας βραδύτερον τὸν Καραϊσκάκην.

7. Κωνσταντῆς Βουλπιώτης.

8. Κώστας Βελῆς.

9. Ἐξεπίτηδες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

στέ μου, διὰ νὰ στείλω νὰ σᾶς κατεβάσω κάτου στὸ 'Ανατολικό, ὁποὺ πᾶν καὶ οἱ ἄλλες οἱ φαμελιές· εἰδεμὴ καὶ εἶστε καλὰ αὐτοῦ, κάτζετε καὶ μὴν ἔχετε ἔννοια, ὅτι ἐγὼ σᾶς ἔχω τὴν ἔννοια ἀπὸ ὅθεν νά 'μαι· ὅθεν ὑγιαίνετε.

821 Αὐγούστου 28 Πέτα

'Αδελφός σου
γιανάκη ράνγκος[1]

Τὸν κὺρ Λογοθέτη[2] *προσκυνῶ, ὁμοίως καὶ μπάρμπα μας Κωσταντῆ· ἂν οἱ ἀγᾶδες καὶ καπεταναραῖοι δὲν κάμουν ἀπόφασιν διὰ νὰ σᾶς στείλουν ἰμντάτι*[3]*, καθὼς σήμερα μοῦ εἶπαν, ἐγὼ μὲ διακόσιους δικούς μου ἀφεύκτως ἔρχομαι, ἂν εἶναι ἀνάγκη, καὶ νἄχω τὸ τζεβάπι*[4] *σας.*

Ἕνα ἄλογο ἐδικό μου ψαρὶ ὁποὺ ἔχει ὁ Ζαχαρῆς Παπαπαναγιώτη, ὁποὺ τοῦ τὸ ἔδωσεν ὁ Νιάφας ἀπὸ Καρπενήσι, νὰ μοῦ τὸ φέρῃ ὁ Παῦλος.

('Επὶ τοῦ νώτου) : *Τῆς ἀδελφῆς μου Μαριὼς εἰς τὴν Πριάντζαν*[5].

41

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 65)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *'Αγαπητὲ ἀδελφέ !*

Ἔρχεται αὐτοῦ ὁ ἐπιφέρων τὸ παρόν, ὅστις μέλλει νὰ σταθῇ μέχρι τῆς ἀφίξεώς μου. 'Εγὼ σήμερον ἀναχωρῶ διὰ Βοστίτζαν μετὰ τῶν λοιπῶν καὶ ἐκεῖθεν διαβαίνω εἰς Γαλαξείδι, ὅθεν ἔρχομαι διὰ ξηρᾶς. Ἔρρωσο.

Ὁ σὸς
Μαυροκορδᾶτος

Καλάβρυτα
1 Σεπτεμβρίου (1821)

('Επὶ τοῦ νώτου) : *Πρὸς τὸν φιλογενέστατον κύριον 'Ανδρέαν Λουριώτην κτλ.*
εἰς Μεσολόγγι

42

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 40)

('Αντίγραφον)

Ἡμεῖς οἱ ὑπογεγραμμένοι δίδομεν τὸ γράμμα μας τῶν ἀγάδων, τοῦ Ἄγο Μουχουρτάραγα, τοῦ Ταὴρ ἀγᾶ 'Αμπάζη καὶ Χουσεΐνμπεη Λιάμτζε καὶ Κουζδὰρ Μίτζιανη καὶ Σου-

1. 'Ιωάννης Ράγκος (1790-1865), γνωστὸς ὁπλαρχηγὸς ἀπὸ τὸ Σύντεκνον τοῦ Βάλτου. Πρὸ τῆς 'Επαναστάσεως ὑπηρέτησε καὶ οὗτος εἰς τὸν στρατὸν τοῦ 'Αλῆ πασᾶ. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς 'Επαναστάσεως προσεκλήθη ὡς ἀρχηγὸς τοῦ ἀγῶνος εἰς Συρράκον καὶ Καλαρίτας, ἀλλ' ἀπέτυχεν. 'Ανεδείχθη ἐπί τι διάστημα ἀρχηγὸς τῶν 'Αγράφων, ὁπόθεν ἐξώσθη βραδύτερον ὑπὸ τοῦ Καραϊσκάκη. Προσεκολλήθη ἀπὸ τοῦ 1822 εἰς τὸν Μαυροκορδᾶτον καὶ ἔλαβε μέρος εἰς πολλὰς μάχας.

2. Λογοθέτης Ζῶτος.

3. Βοήθεια.

4. 'Απάντησις.

5. Συνοικισμὸς τῆς κοινότητος Τρικλίνου τῆς ἐπαρχίας Βάλτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λεϊμὰν Μέτο καὶ λοιπῶν ἀγάδων καὶ μπουλουκμασιάδων ὅπου ἐγενήκαμεν ἕνα σῶμα καὶ ἐδέθημεν καὶ χωρισμὸν δὲν ἔχομεν ὁ ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλον καὶ ἔχομεν νὰ τζαλιστίσωμεν[1] *μὲ ὅλας τὰς δυνάμεις μας, χωρὶς χιλὲ*[2] *καὶ χωρὶς κουσούρι, διὰ νὰ ἐβγάλωμεν εἰς σελιαμέτι*[3] *τὸν βεζὺρ' Αλῆ πασιᾶ ἐφέντη μας καὶ τὸν ἑαυτόν μας, καὶ ὅποιος ἄνθρωπος ἢ μεγάλος ἢ μικρός, ἢ Τοῦρκος ἢ Ρωμαῖος ἤθελε 'γγίξει ἢ πολεμήσει κανέναν ἀπὸ ἡμᾶς, νὰ εἴμεθα ὅλοι εἰς τὴν βοήθειάν του, ἡμεῖς ὁποὺ ἐβουλλώσαμεν καὶ ὑπογράψαμεν, καὶ ἀνίσως κανένας ἀπὸ ἡμᾶς ἤθελε γυρίσει καὶ φανῇ ἐνάντιος, νὰ εἴμεθα ὅλοι ἐπάνω του, νὰ τὸν χαλνοῦμεν καὶ νὰ τὸν κυνηγοῦμεν, καὶ ἐβγαίνοντας ὁ βεζὺρ' Αλῆ πασιᾶς εἰς σελιαμέτι, ἀνίσως θελήσῃ νὰ 'γγίξῃ κανένα ἀπὸ ἡμᾶς ἢ Τοῦρκον ἢ Ρωμαῖον, νὰ μὴ τὸ δεχθῶμεν καὶ νὰ εἴμεθα ὅλοι Τοῦρκοι καὶ Ρωμαῖοι βοηθοὶ ἐκείνου, ὁποὺ ἤθελε 'γγιχθῇ ἀπὸ μέρος τοῦ 'Αλῆ πασᾶ. Καὶ ἀκόμη εἰς τὸ ἑξῆς ὅποιος ἤθελε γενῇ σύντροφός μας ἢ Τοῦρκος ἢ Ρωμαῖος, τὸν ἔχομεν καὶ αὐτὸν μέσα εἰς τὴν ἰδίαν συντροφίαν. Προσέτι καὶ ὅσα κεφαλοχώρια μεγάλα καὶ μικρὰ εἶχε παρμένα διὰ τζεφτιλίκια*[4] *ὁ βεζὺρ 'Αλῆ πασιᾶς μὲ βίαν καὶ χωρὶς ἄσπρα, αὐτὰ λοιπὸν εἰς τὸ ἑξῆς μένουν παντὶ ἐλεύθερα καὶ κεφαλοχώρια καθὼς ἦτον ἐξ ἀρχῆς καὶ ἔχουν νὰ δίδουν μόνον τὴν βασιλικὴν δεκατιάν, ὅσα ἐδεκατίζονταν καὶ ὅσα ἔδιδον κέσμι*[5]*, πάλιν νὰ δίδουν τὸ κέσμι, καὶ ἄλλο τίποτας δὲν ἔχουν νὰ δίδουν οἱ χριστιανοί. Αὐτὸ εἶναι τὸ σιάρτι μας*[6]*, αὐτὴ εἶναι ἡ συνθήκη μας καὶ ἀνίσως παραλλάξωμεν ἀπὸ τὰς ἄνωθεν συμφωνίας μας, νὰ εἴμεθα ἔξω ἀπὸ τὴν πίστιν τοῦ κυρίου μας 'Ιησοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν κατάραν τῆς Παναγίας καὶ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ νὰ συγκρινώμεθα μετὰ τοῦ προδότου 'Ιούδα εἰς τὸ ἀχρέτι*[7] *καὶ ἐδῶ εἰς τοῦτον τὸν ντουνιὰ νὰ εἴμαστε οἱ ἄτιμοι τοῦ κόσμου· καὶ γίνεται τὸ παρόν μας εἰς ἀσφάλειαν καὶ δίδεται εἰς χεῖράς των.*

1821 Σεπτεμβρίου 1, Πέτα "Αρτας

Ὑπογεγραμμένοι

Τοῦρκοι	*Σουλιῶται*
"Αγο Μουχουρντάρης	*Νότης Μπότζαρης*
Ταὴρ 'Αμπάζης Ζερμπενῆς	*Νάσιος Φωτομάρας*
Τζένκο Λιάμτζες	*Θανάσης Δράκος*
Σουλεϊμὰν Μέτος	*Φῶτο Παναγιώτης*
Τζέλιος τοῦ Μουσταφᾶ Παραμυθιώτης	*Κίτζιος Μίτζης*
Τζένκος ντελημέτζιανης ἀπὸ Βεκοκάσι	*Νάστος Καραμπίνας*
Πάγιας τοῦ 'Ισοὺφ Πάγια Τόσκεος	*Κίτζιος Κώστας*

---

1. Νὰ προσπαθήσωμεν (τουρκ. canlanmak. 'Εν Θράκῃ: τζανλαντίζω).
2. Δόλος.
3. Σωτηρία (σελααμέτι).
4. Τσιφλίκια.
5. 'Η κατ' ἀποκοπὴν τιμὴ εἰς γήμορα (κεσίμι).
6. "Ορος, συμφωνία.
7. 'Ο ἄλλος κόσμος, μετὰ θάνατον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μέτζε Μέτζιος 'Αληπούρας *Νάσιος Τζίμα Ζέρβας.*

'Ακαρνᾶνες

Γεωργάκης Νικολοῦ

'Ανδρέας Καραΐσκου

'Αλεξάκης Βλαχόπουλος

Γῶγος Μπακόλας

'Αναγνώστης Καραγιάννης

Γιαννάκης Ράγκος

'Αναγνώστης Ζώτου

Μῆτρος Κουτελίδας

('Επὶ τοῦ νώτου): *Κόπια ἀπὸ τὸ σιάρτι τῶν καπετάνων μὲ τοὺς ἀγᾶδες.*

Σημ. Τὸ πρακτικὸν τοῦτο τῆς ψευδοσυμμαχίας μεταξὺ Τουρκαλβανῶν καὶ 'Ελλήνων ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον, ἀλλὰ μετὰ πολλῶν σφαλμάτων, ἐν τῇ συλλογῇ Ν. Φυσεντζίδου («'Ανέκδοτοι αὐτόγραφοι ἐπιστολαὶ τῶν ἐπισημοτέρων 'Ελλήνων ὁπλαρχηγῶν...», 'Αλεξάνδρα, 1893, σελ. 93). 'Ομοία σχεδὸν πρὸς τὸ ἀνωτέρω εἶναι καὶ ἡ ἀπὸ 15 'Ιανουαρίου 1821 συνθήκη μεταξὺ Τουρκαλβανῶν καὶ Σουλιωτῶν (Φιλήμονος, Δοκίμιον 'Ιστορικὸν περὶ τῆς 'Ελλ. 'Επαναστάσεως, Β', 246).

43

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 66)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *'Αγαπητὲ ἀδελφέ!*

Ἔφθασα ἐδῶ, καὶ αὔριον ἀναχωρῶ μὲ τὸν κύριον Νέγρην διὰ τὰ αὐτόσε. 'Εδέησε νὰ ξεκινηθῇ ἐμπρὸς ὁ κύριος Γεώργιος Καραμπίνης[1]*, διὰ λόγους τοὺς ὁποίους θέλεις πληροφορηθῆ ἀπὸ τὸν ἴδιον. 'Επειδὴ δὲ ἔχει δύο ἀνθρώπους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ἅρματα, ἀνάγκη εἶναι ἐξάπαντος, καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς προφάσεως, νὰ τὸν δοθοῦν δύο τουφέκια μὲ μπαγιονέττες ἀπὸ τὰ καλύτερα.*

Εὔχομαι νὰ σ' ἀπολαύσω ταχέως καὶ ὑγιῶς.

Γαλαξείδι *'Ο σὸς*

3 Σεπτεμβρίου 1821 *Μαυροκορδᾶτος*

Τοὺς στελλομένους ἀνθρώπους ξεκινήσατε ἀμέσως, χωρὶς νὰ τοὺς ἀργοπορήσετε οὔτε στιγμήν.

('Επὶ τοῦ νώτου): *Τῷ κυρίῳ 'Ανδρέᾳ Λουριώτῃ*

44

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 67)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *'Αδελφέ!*

Στέλλω ἐπίτηδες τὸν 'Ανδρέαν διὰ μίαν ὑπόθεσιν. Χθὲς τὴν νύκτα σ' ἔγραψα διὰ τοῦ

1. Γεώργιος Καραμπίνης, ἐκ τῆς μεγάλης οἰκογενείας τοῦ Σουλίου, υἱὸς τοῦ 'Αποστόλη. 'Ηγωνίσθη ἐν Μεσολογγίῳ κατὰ τὴν Β' πολιορκίαν. 'Επολέμησεν ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τὸν Church ἐν Πειραιεῖ καὶ ἀλλαχοῦ. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐτάχθη εἰς τοὺς λοχαγοὺς τῆς Βασιλικῆς Φάλαγγος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τυπάλδου, ἀλλὰ δὲν ἐκίνησεν ἀκόμα ἐξ αἰτίας τοῦ καιροῦ. Σ'ἔγραψα καὶ διὰ τοῦ Πολυζωΐδη, καὶ αὐτὸς διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν μένει ἀκόμη.

Σὲ περικλείω τὴν ὁμολογίαν μου διὰ τὰ 50 φλωρία, τὴν ὁποίαν ἦτον νὰ σὲ στείλω διὰ τοῦ Πολυζωΐδη.

Στεῖλέ με ὅσα σὲ προέγραψα καὶ μὴν ἀργοπορῇς τὸν Ἀνδρέαν αὐτοῦ, ἐπειδὴ ἔχει παραγγελίαν νὰ μὲ προφθάσῃ ἐδῶ. Ἐλπίζω ὅτι ὁ Λουριώτης ἐκίνησε, καὶ εἶναι ἀναγκαῖος ὁ πηγαιμός του, διότι, ἂν προλάβῃ ὁ Νέγρης, ὅστις στοχάζεται νὰ ἐπιστρέψῃ, ἠμπορεῖ νὰ τὸ ἐμποδίσῃ.

3 Ὀκτωβρίου (1821) *Ὁ σὸς*
Μαυροκορδᾶτος

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *(Πρὸς τὸν ἀγα)πητόν μοι κύριον Ἀνδρέαν (Λουριώτην εἰς Μεσολόγγι)*[1]

45

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 3)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *Ἀγαπητὲ ἀδελφέ!*

Ἀπὸ τὰ πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον μπεηζαδὲ[2] *καὶ πρὸς τοὺς ἐφόρους γράμματά μου πληροφορεῖσαι τὰ πάντα. Βλέπεις ὅτι καὶ ἐλπὶς εἶναι νὰ ὠφελήσωμεν τὴν πατρίδα καὶ ἀνάγκη τοῦ νὰ τελειώνωμεν τὰ πράγματα. Μὴ χάνῃς οὔτε στιγμήν, στεῖλέ με τὰ ὅσα ζητῶ καὶ παρακίνησε τοὺς ἐφόρους, νὰ κάμουν τὰ ὅσα γράφω. Ἠξεύρεις μὲ ποῖον τρόπον πρέπει νὰ τοὺς ὁμιλήσῃς. Ἂν λάβῃς χρείαν ἀπὸ γρόσια διὰ ἀγορὰν μπαρουτίου, δανείσου πάλιν. Τώρα εἶναι καιρὸς νὰ δουλεύσωμεν τὴν πατρίδα, καὶ δὲν πρέπει διὰ μικρὰ νὰ χάσωμεν μεγάλα. Ἐγὼ τῇ ἀληθείᾳ ἐμψυχώθην ὄχι ὀλίγον καὶ ἐλπίζω πολύ. Ἤλπιζα ὅτι μὲ τὸν Σχινᾶν*[3] *θὲ νὰ μὲ στείλῃς τὰ ὅσα μετρητὰ δὲν ἠμπόρεσα νὰ λάβω χθές· ἀλλὰ δὲν μ' ἔφερε τίποτε. Ἂν ἦτον νὰ μείνω ἐδῶ, ὀλίγον μ' ἔμελλεν, ἀλλὰ πηγαίνων εἰς τοῦ Πέτα ἔχω ἀνάγκην ἀπὸ μερικὰ ἀκόμη. Καὶ πάλιν σὲ λέγω ὅτι, ἂν εἶναι ἔλλειψις, πρέπει νὰ δανεισθῇς καὶ γράψε με τὴν ποσότητα, διὰ νὰ στείλω τὴν ὁμολογίαν.*

Ὅσον περίλυπος ἤμουν εἰς Μεσολόγγι, τόσον χρηστὰς ἐλπίδας ἔχω τώρα.

Συμβουλεύου μὲ τὸν μπεηζαδὲ εἰς ὅλα, καὶ λέγε τον εἰλικρινῶς τὴν γνώμην σου. Ἐλπίζω ὅτι θέλει πασχίσει διὰ τὸ καλὸν τῆς πατρίδος νὰ ὑποφέρῃ καὶ τὰ πλέον παράξενα, καθὼς τὰ ὑποφέρω καὶ ἐγώ.

---

1. Ἡ ἐπιστολὴ ἐσχίσθη εἰς τὸ μέρος τῆς ἐπιγραφῆς. Εἰκάζω ὅτι πραγματικὸς ἀποδέκτης εἶναι ὁ Κωστάκης Καρατζᾶς.
2. Κωστάκης Ἰ. Καρατζᾶς.
3. Μιχαὴλ Γ. Σχινᾶς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀποκρίσου με ὅσον τὸ δυνατὸν τὸ ὀγληγορώτερον.

Βραχώρι 4 8/βρίου 1821 *Ὁ σὸς*
Μαυροκορδᾶτος

Στεῖλέ με τὴν βοῦλλάν μου μὲ πρῶτον, τὴν ὁποίαν ἄφησα ἐκεῖ, καὶ μερικὲς βέργες βουλλοκέρι.

(Ἐπιγραφὴ) : *Πρὸς τὸν ἀγαπητόν μοι κύριον Ἀνδρέαν Λουριώτην κτλ. κτλ.*

46

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 4)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *Ἀγαπητὲ ἀδελφέ !*

Ἐπειδὴ πηγαίνω εἰς τοῦ Πέτα μὲ ἐλπίδα νὰ κατορθώσω ἐκεῖ καμμίαν δουλειάν, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀκολουθήσω τὲς συνήθειες τῶν ἐδῶ. Μερικὰ αὐγοτάραχα, μερικοὶ σπάροι ἡλιόκαυτοι, καὶ ρούμι καὶ κρασὶ μερικὲς μπουτίλιες ἠμποροῦν νὰ χρησιμεύσουν πολὺ διὰ τοὺς ἀγᾶδες. Ὅθεν, ἐπειδὴ καὶ ὁ κύριος Ρήγας στέλλει ἐπίτηδες ἄνθρωπον διὰ μερικὲς τέτοιες προμήθειες, προμήθευσε καὶ ἐμὲ τὸ κατὰ δύναμιν.

5 Ὀκτ(ωβρίου) 1821 *Ὁ σὸς*
Μαυροκορδᾶτος

Τὰ ἰατρικὰ ὁποὺ ἐζήτησεν ὁ κύριος Σχινᾶς, νὰ μᾶς σταλοῦν ἀφεύκτως.

(Ἐπιγραφὴ) : *Πρὸς τὸν ἀγαπητόν μοι κύριον Ἀνδρέαν Λουριώτην κτλ. κτλ.*
Εἰς Μεσολόγγι

47

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 6)

Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος πρὸς Κωστάκην Καρατζᾶν εἰς Μεσολόγγιον.

Ἀγαπητὲ Ἀδελφέ !

Ἕως αὐτῆς τῆς στιγμῆς δὲν εἶχα λάβει γράμμα σου, καὶ ἤμουν διόλου περίλυπος. Τώρα ἔλαβα μόλις τὸ διὰ τοῦ Ἀνδρέα, ἐξ οὗ ἐπληροφορήθην τὰ τρέχοντα αὐτοῦ. Ἀπὸ τὸ γράμμα τοῦ Ἀνδρέου Λουριώτου βλέπω, ὅτι διελύθη τὸ τακτικὸν σῶμα[1]. Ἐννοῶ τὰ αἴτια, καὶ δὲν ἔχω τί νὰ εἰπῶ· ὅταν δὲν γίνεται ἄλλως, χρειάζεται ὑπομονή. Τέλος αὐτὸ τὸ σῶμα πάντοτε εἶπετο νὰ διαλυθῇ, διότι ἡ συμφωνία ἦτον νὰ τὸ κρατήσουν δι' ἕνα μῆνα, ἕως ὅτου νὰ ἔμβουν εἰς τάξιν τὰ πράγματα. Αὐτὴ ἡ τάξις ὁ Θεὸς ἠξεύρει, ἂν θὲ νὰ ἔμβῃ καὶ πότε

1. Κατὰ τὸν Αὔγουστον τοῦ 1821 ἐσχηματίσθη ἐν Μεσολογγίῳ μικρὸν τακτικὸν σῶμα ἐκ τῶν ἐκεῖ εὑρισκομένων ξένων. Περὶ τοῦ σώματος τούτου ἔγραφεν ὁ Ἀνδρέας Λουριώτης ἀπὸ Μεσολογγίου πρὸς τὸν Ἀλ. Μαυροκορδᾶτον, τὴν 24 Αὐγούστου 1821 : *«Εἶσθε πρὸς τούτοις ἀναγκαῖος, διότι ἐδῶ εὑρίσκονται καὶ καμμιὰ 15 ξένοι, οἵτινες ἐμβῆκαν εἰς τὴν δούλευσιν τοῦ μικροῦ τακτικοῦ σώματος, ὅπου ἐσχηματίσαμεν προσωρινῶς.., Αὐτὸ τὸ σῶμα γυμνάζεται ἀδιακόπως· εἶναι ἕως τώρα ἕως 30, αὐξάνει ὅμως καθημερινὰ καὶ θέλει αὐξήσει περισσότερον, ἂν τὰ ἔξοδα τῆς πόλεως τὸ συγχωρέσουν. Ἡμεῖς προσπαθοῦμεν... Διὰ τὴν φύλαξίν του ἐχρειάσθη νὰ γίνῃ καὶ νὰ γνωρισθῇ ἀρχηγὸς ὁ Λουριώτης ἕως εἰς τὴν ἐπιστροφήν σας, διότι μία φιλονεικία τοῦ Baron μετὰ τοῦ Βιτάλη ἐβίαζε καὶ τὴν λύσιν αὐτοῦ τοῦ σώματος. Ὅλα αὐτὰ ὅμως ἠμπορέσαμεν καὶ τὰ ἡσυχάσαμεν καὶ ἐφιλιώσαμεν καὶ αὐτοὺς καὶ ἐφυλάξαμεν καὶ τὸ σῶμα...»* (Ἐκ τετραδίου τῆς Συλλογῆς Α. Λουριώτου. ΓΑΚ, Συλλ. Βλαχ. ΣΤ' 15α).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θὲ νὰ ἔμβῃ. Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ κρατηθοῦν 12 μόνον διὰ κανονιέρηδες, δὲν εἶναι ἀχαμνή, καὶ ἠμπορεῖ νὰ ἔμβῃ εἰς πρᾶξιν, διότι καὶ οἱ Μεσολογγῖται, στοχάζομαι, δὲν δυσκολεύονται, ὅταν πρόκειται λόγος διὰ 12 ἀνθρώπους μόνον, μάλιστα τώρα ὁποὺ ἐσηκώθη καὶ τὸ σῶμα τοῦ Θεοδωράκη[1]*, καὶ ἐκεῖνο τοῦ Σταύρου καὶ Γκίκα*[2]*.*

Τὸ πέρασμα τῶν Ἀλβανῶν[3] *ταράττει ὅλους τοὺς εὖ φρονοῦντας. Ἂν ἀκούσῃς τὰ ὅσα γράφει ὁ Ἀλέξιος Νούτζου, καὶ τὰ ὅσα λέγουν οἱ ἐδῶ, δὲν πρέπει νὰ φροντίζωμεν τελείως, καθότι αὐτῶν ὁ σκοπὸς δὲν εἶνα ἄλλος, παρὰ νὰ ἑνωθοῦν μετὰ τῶν ἀγάδων καὶ Σουλιωτῶν. Εἴθε νὰ φθάσουν ἕως ἐκεῖ, καὶ τότε εἶναι ὀλιγώτερον τὸ κακόν, μάλιστα ἂν παραδοθῇ καὶ ἡ Ναύπακτος καὶ τὰ Καστέλλια, τὸ ὁποῖον δὲν ἠξεύρω ἂν πρέπῃ νὰ πιστεύσω, ἐπειδὴ δὲν μὲ γράφεις περὶ τούτου τίποτε, ἐν ᾧ μὲ φανερώνεις ὅτι τοὺς προσμένετε ἔξω τοῦ Μεσολογγίου. Ἐγὼ ἐντεῦθεν λαμβάνω προμήθειαν διὰ νὰ τοὺς περάσωμεν ἔξω τοῦ Βραχωρίου ἀπὸ τὰ Καλύβια, καὶ ἐκεῖθεν διὰ τοῦ Ξηρομέρου κατ' εὐθεῖαν εἰς τοῦ Πέτα.*

Je suis parfaitement d' accord avec vous sur tout ce qui regarde le projet d' alliance avec Ali - Pacha. Je ne sais pas jusqu' à quel point nous pouvons compter sur l' exécution de ce projet ; mais c' est la dernière ressource qui nous reste pour conserver une partie de l' 'Épire. Vous connaissez la convention faite entre les Agas et les Capitaines, convention qui est tout - à-fait contraire aux intérêts de la Patrie. Il faut y remédier, et je n' y vois d' autre remède que celui que je viens de vous communiquer. J' ai mille choses à vous dire, mon cher ami, j' ai découvert plus d' une intrigue que nous devons prévenir, si nous ne voulous pas la servitude non seulement de l' 'Épire, mais de toute la Grèce. Je me réserve de vous en parler demain dans une lettre que je vous expédierai par un homme sûr ; pour le moment, je n' ai pas encore eu le temps de déchiffrer ce que Lourioti[4] *m' écrit. Vous trouverez ci-jointe une lettre de Praïdi, qui a très mal fait de ne pas s' avancer jusqu' aux 5 Puits, où il aurait trouvé Noti-Bodjari, et plusieurs autres capitaines Suliotes, qui ne sont pas du même avis que Marco - Bodjari, que nous supposons vendu au vieux Papa*[5]*.*

Je ne puis pas vous envoyer Ghika, car je viens d'apprendre que Théodoraki et Stavro ne pourront pas venir avec moi, et je suppose que c'est à cause de l' affaire que vous m' avez fait connaître, si cela est ainsi, il est même de mon intérêt qu' ils ne soient pas avec moi.

Ἡ στέρησίς σου μὲ λυπεῖ, ἀδελφέ, περίμενα ὅμως καὶ δεύτερόν σου γράμμα. Στέλνω καὶ

---

1. Θεοδωράκης Γρίβας.
2. Γεωργάκης Σταύρου (Σταυρογιωργάκης), Σουλιώτης, συγγενὴς τῶν Μποτσαραίων. Γκίκας εἶναι πιθανῶς ὁ Στρᾶτος Γκίκας ἐκ Δρυμάδων, χρηματίσας ἀξιωματικὸς εἰς τὰ πεζικὰ τάγματα τοῦ Ἀλῆ Πασᾶ.
3. Οἱ ἐν τῇ πολιορκουμένῃ Τριπόλει Ἀλβανοὶ (περὶ τὰς δύο χιλιάδες), συνθηκολογήσαντες ἰδιαιτέρως μὲ τὸν Θεόδωρον Κολοκοτρώνην, ἀνεχώρησαν μετὰ τὴν ἅλωσιν τῆς πόλεως ὑπὸ συνοδείαν Ἑλλήνων μέσῳ Αἰγίου εἰς Ἤπειρον.
4. Ἀνδρέας Λουριώτης.
5. Ὑπονοεῖ προφανῶς τὸν Ἀλῆ πασᾶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δύο γράμματα ἀπὸ Λιβόρνον πρὸς τὸν Λουριώτην, τὰ ὁποῖα ἦτον εἰς πλίκον εἰς ἐπιγραφὴν ἐδικήν μου, χωρὶς νὰ εἶναι γράμμα πρὸς ἐμέ, καὶ διὰ τοῦτο τὰ ἄνοιξα.

Ἀπορῶ πὼς δὲν μᾶς ἔγραψε καὶ ὁ αὐθέντης[1]*. Συμπεραίνω ὅμως, ὅτι θὲ νὰ ἔχωμεν γράμματα μέσον Ζακύνθου.*

Ἐγὼ στοχάζομαι νὰ μὴν ἀναχωρήσω πρὶν τῆς διαβάσεως τῶν Ἀλβανῶν. Τοιαύτη εἶναι ἡ γνώμη καὶ τῶν συντρόφων μου. J' ai bien conu les gens d' ici, et ne croyez pas que je me fie à eux.

Περιμένω γράμμα σου δηλωτικὸν τῆς διαβάσεως τῶν Ἀλβανῶν ἐκεῖθεν.

Ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ σ' ἀπολαύσω, τὸ πῶς ὅμως, σᾶς τὸ γράφω αὔριον.

(Δι' ἄλλης χειρός) : *Saluez moi Negri.* *Ὁ ἀδελφός σου*

Βραχώρι *Μαυροκορδᾶτος*

τῇ 7 Ὀκτωβρίου (1821) πρὸς τὸ ἑσπέρας

P.S. Écrivez moi si les Albanais sont arrivés, et quel est leur nombre.

48

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 5)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου)

(.....)[2] *τῶν γραμμάτων σου, σήμερον ἔλαβον (.....)*[2] *τοῦ Τυπάλδου καὶ τὰ διὰ τοῦ Ἀνδρέα, καὶ τὰ διὰ τῶν σουρουτζήδων*[3]*. Δὲν σ' ἀποκρίνομαι εἰς ὅλα, διότι δὲν εἶχα καιρὸν οὔτε νὰ ξετζιφράρω τὰ τοῦ Λουριώτη*[4]*. Αὔριον μὲ ἐπίτηδες ἄνθρωπον θέλω γράψει, καὶ ἀποκριθῆ εἰς πλάτος.*

Ἐπὶ τὸ παρὸν σὲ φανερώνω, ὅτι χαρτὶ δὲν μᾶς ἐστείλετε τελείως καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ μᾶς προφθάσετε ὅσον τάχος, διότι καὶ ὁ Πραΐδης γράφει ὅτι χαρτὶ δὲν ἔχουν. Δανείσου τὰ 50 φλωρία ἀπὸ Τρικούπην[5]*. Αὔριον σὲ στέλνω τὴν ὁμολογίαν, καθὼς ἦτον καὶ ἡ πρώτη.*

Εἰς τὸ γράμμα ὁποὺ θὲ νὰ μὲ γράψῃς αὔριον, γράψε με ὅτι δὲν μ' ἔστειλες τὸ ἐδικόν μου μπαρούτι, διότι τὸ ἔκαμες ὅλον διὰ ριξιὲς κανονιῶν, καὶ τὸ φέρεις μαζὶ μὲ τὰ κανόνια.

Τὸ πῶς νὰ ἔλθετε, καὶ ποῦ νὰ προσμείνετε γράμμα μου, σᾶς τὸ γράφω αὔριον. Il faut que nous soyons toujours sur nos gardes. Τὸ χαρτὶ πρόφθασέ με χωρὶς ἄλλο, καὶ μερικὲς ὀκᾶδες μπαρούτι ἀκόμη, ἂν εἶναι δυνατόν. Τουφέκια ἐζήτησα ἀπὸ τὰ κοινά, πλὴν γερά, διὰ νὰ δώσω εἰς πέντε - ἓξ στρατιώτας, οἵτινες θέλουν μὲ ἀκολουθήσει· ὅθεν στεῖλέ με, ἀντὶ δύο, πέντε - ἓξ καὶ ἓν σπαθὶ ἐκ τῶν ὀφφικιάλων τοῦ διαλυθέντος σώματος, ἂν ὑπάρχῃ, διὰ τὸν Blondel[6]*.*

---

1. Ἰωάννης Καρατζᾶς.
2. Ἀπεσχισμένα.
3. Ταχυδρόμοι (σουρτζῆδες).
4. Ἀνδρέας Λουριώτης.
5. Ἰωάννης Τρικούπης.
6. Blondel Louis, Γάλλος φιλέλλην, διακεκριμένος ἀξιωματικὸς ὑπηρετήσας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως. Ἦτο εἷς τῶν τεσσάρων ἀρχηγῶν τοῦ λόχου τῶν φιλελλήνων κατὰ τὴν ἐν Χαϊδαρίῳ μάχην. Ἔπειτα ἔγινε διοικητὴς λόχου τοῦ τακτικοῦ πεζικοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σὲ στέλνω δύο γράμματα τοῦ 'Αργυροπούλου.

Βραχώρι *'Ο σὸς*

7 'Οκτωβρίου 1821 *Μαυροκορδᾶτος*

('Επὶ τοῦ νώτου) : *Πρὸς τὸν ἀγαπητόν μου κύριον 'Ανδρέαν Λουριώτην κτλ. κτλ.*

Εἰς Μεσολόγγι

Σ η μ . : Τὸ γράμμα εἶναι ἐσχισμένον κατὰ τὸ ἄνω ἀριστερὸν τμῆμα, προφανῶς διὰ νὰ ἀποκρυβῇ ὁ ἀληθὴς ἀποδέκτης. Εἰκάζω ὅτι ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον Καρατζᾶν, καίτοι ἡ ἐπιγραφὴ λέγει ἄλλως. Εἰς τοῦτο συνηγορεῖ ὅτι εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἀναφέρεται ὁ 'Ανδρέας Λουριώτης ὡς τρίτον πρόσωπον. Φαίνεται ὅτι ὁ Μαυροκορδᾶτος κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην ἐπέγραφε κατὰ τὸ πλεῖστον τὰ προοριζόμενα διὰ τὸν Κ. Καρατζᾶν γράμματά του πρὸς τὸν 'Α. Λουριώτην.

49

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 7)

'Αγαπητέ μου ἀδελφέ.

'Ιδοὺ ἐπιστρέφει ὁ φιλογενέστατος κύριος Τυπάλδος[1]*, παρὰ τοῦ ὁποίου πληροφορεῖσαι εἰς πλάτος ὅσας ὁμιλίας ἐκάμαμε περὶ τῆς εἰς τὴν Θετταλίαν μελετωμένης ἐκστρατείας, εἴτε ἠθέλαμεν ἀπελπισθῆ ἀπὸ τὰς ἐδῶ πραγματείας, ἀπὸ τὰς ὁποίσς δὲν εἶναι ἀκόμη ἀπελπισία, εἴτε μή. 'Η ἐξοχότης του ἔρχεται διὰ νὰ γράψῃ ἀμέσως εἰς Κεφαλληνίαν, διὰ νὰ ἔλθουν ἄνθρωποι. Στέλλεται καὶ ἐντεῦθεν ἐπίτηδες ἄνθρωπος, διὰ νὰ προετοιμάσῃ τὰς ἀναγκαίας τροφὰς ἐκεῖ ὁποὺ κατὰ πρῶτον θέλει συναχθῆ τὸ σῶμα. "Ισως μεθαύριον ἔλθῃ καὶ ὁ κύριος Ρήγας, διὰ νὰ συμβιβάσητε ἐκ συμφώνου μὲ τοὺς Μεσολογγίτας νὰ τοὺς δίδωνται αἱ τροφαί, ἐν ᾧ διαβαίνουν ἀπὸ ὀλίγοι - ὀλίγοι.*

Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἔφθασεν ἐδῶ καὶ ὁ καλὸς φίλος Πραΐδης, καὶ τὰ πάντα ἔμειναν ἐκκρεμῆ μέχρι τοῦ φθασίματός μου εἰς τοῦ Πέτα. 'Εγὼ περιμένω ἐν τούτοις τὸν 'Ελμὰς ἀγᾶ ἐδῶ, καὶ μετέπειτα ἀναχωρῶ ἀμέσως.

---

1. Γ ε ώ ρ γ ι ο ς Κ ο ζ ά κ η ς Τ υ π ά λ δ ο ς . 'Εγεννήθη ἐν Ληξουρίῳ τῆς Κεφαλληνίας τὸ 1790. 'Εσπούδασεν ἐν Κυδωνίαις πλησίον Βενιαμὶν τοῦ Λεσβίου· τὸ 1811 μετέβη εἰς Παρισίους, ὅπου ἠκολούθησε μαθήματα ἰατρικῆς μέχρι τοῦ 1816, ὅτε ἀνηγορεύθη διδάκτωρ. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν δραστηριωτέρων μελῶν τῆς Φιλικῆς 'Εταιρείας. 'Ανῆκεν εἰς τὸ στενὸν ἐπιτελεῖον τοῦ 'Αλεξάνδρου Ὑψηλάντου, τὸ ὁποῖον συνέταξε καὶ τὰς περιφήμους προκηρύξεις τοῦ ἀτυχοῦς ἐκείνου ἀρχηγοῦ τῆς πρώτης φάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνος. Κατῆλθεν εἰς 'Ελλάδα μετὰ τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου ('Ιούνιος 1821), τοῦ ὁποίου ὑπῆρξεν ὁ ἐξ ἀπορρήτων καὶ παρέμεινεν ἐπ' ἀρκετὸν χρόνον μετ' αὐτοῦ «συγκακοπαθῶν καὶ συγκακουχούμενος». 'Ασθενήσας, μετέβη πρὸς ἀνάρρωσιν εἰς τὴν 'Ιταλίαν, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Γενεύην πρὸς συνάντησιν τοῦ φίλου του 'Ιωάννου Καποδίστρια, πλησίον τοῦ ὁποίου παρέμεινεν ἐπὶ μακρόν.

Μετὰ τὴν ἵδρυσιν τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου ἐπέστρεψεν εἰς 'Ελλάδα καὶ ἐγκατεστάθη εἰς 'Αθήνας. Τὸ 1843 διωρίσθη διευθυντὴς τῆς 'Εθνικῆς Βιβλιοθήκης 'Αθηνῶν, ἐν τῇ ὁποίᾳ ἡ ὑπηρεσία του ὑπῆρξε λίαν δημιουργική. Τὸ 1861 ἐγένετο γερουσιαστὴς καὶ τὸ 1863 ἐξελέγη πληρεξούσιος τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος του Κεφαλληνίας ἐν τῇ 'Εθνικῇ Συνελεύσει. Εἶχε σύζυγον τὴν Εὐφροσύνην Μουρούζη καὶ ἀδελφὸν τὸν περίφημον μητροπολίτην Κεφαλληνίας 'Αγαθάγγελον Τυπάλδον (+ 20 Μαΐου 1865). "Εγραψεν ἀξιολόγους μελέτας ἰατρικὰς καὶ φιλολογικάς. 'Ο Γ. Κοζάκης Τυπάλδος ἀπεβίωσε τὸ 1867. Βιογραφίαν αὐτοῦ ἔγραψεν ὁ Π α ν . Χ ι ώ τ η ς καὶ ὁ Τ υ π ά λ δ ο ς Φ ο ρ έ σ τ η ς («Βιογραφία Γεωργίου Κ. Τυπάλδου Κεφαλλῆνος, ὑπὸ Π. Τυπάλδου Φορέστη, μεταγλωττισθεῖσα ἐκ τοῦ ἰταλικοῦ ὑπὸ Ν. Καλογήρου μοναχοῦ». 'Εν Κεφαλληνίᾳ, 1879, σσ. 40).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σὲ εἰπῶ, ὅτι δι' ὅσους ἀνθρώπους ἔχουν αὐτοῦ ὅ τε κύριος κόμις Μεταξᾶς καὶ ὁ ἐξοχώτατος κύριος Τυπάλδος, πρέπει νὰ κάμῃς κάθε τρόπον διὰ νὰ τρέφωνται, ἕως ὅτου νὰ ἐκστρατεύσουν. *Ὁ σὸς*

Βραχώρι *Μαυροκορδᾶτος*

8 Ὀκτωβρίου ἑσπέρας (1821)

Υ. Γ. Στεῖλέ με ὅσα πράγματα σ' ἐζήτησα σήμερον τὸ πρωΐ, προσέτι τρεῖς ὀκᾶδες καπνὸν καὶ μερικὸν παξιμάδι, διότι εἰς τοῦ Πέτα ψωμὶ δὲν ὑπάρχει, εἰμὴ ἀραποσιτένιον. Ἂς στείλῃ καὶ ὁ ἐκλ. πρίγκ. Καρατζᾶς ἓν ἄλογον ⟨εἰς⟩ τὸν Κεφαλᾶν.

Ἂν ἴσως κσὶ ὁ κύριος Λουριώτης δὲν ἐκίνησε διὰ Ζάκυνθον, καλὸν εἶναι νὰ περιμένῃ μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ κυρίου Ρήγα.

(Ἐπιγραφή) : *Πρὸς τὸν ἀγαπητόν μοι κύριον Ἀνδρέαν Λουριώτην κτλ. κτλ.*

Εἰς Μεσολόγγι

50

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 11)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *Mon cher ami.*

Je vous ai promis de vous écrire anjourd' hui par un exprès, pour vous faire connaître la situasion des affaires. Il paraît que les ci-devant éphores de Missolonghi, ainsi que plusieurs autres personnes qui furent traitées de notre part avec plus ou moins d' aigreur, ont fait courir le bruit que nous sommes venus ici pour nous emparer des soins du Gouvernement, que notre but est de ne respecter ni les capitaines, ni les primats, et de faire peser sur eux un joug plus redoutable que celui des Pachas Turcs, que nous voulious nous approprier des revenus du pays, et que pour arriver à ce but nous soulevons le peuple contre les riches.

Vous pouvez bien penser quel fut mon étonnement lorsque j' ai connu toute cette trame; j' ai fait tout ce que je pouvais pour désabuser ceux, qui avaient cru tout bonnement à ces absurdités ; mais je n' ai vu malheureusement encore que peu de monde; il faut absolument que nous agissions dorénavant avec la plus grande douceur. C' est le seul moyen de gagner le monde. Le capitaine Alepaki est tout - à - fait revenu de ces idées, et plusieurs primats d' ici, y compris Pano Galanou, ont à peu près compris qui est le but de nos propositions ; ma confiance cependant en eux n' est que très bornée, et je compte beaucoup plus sur le projet de conventions à faire avec les Albanais. L' intention des capitaines et des primats, avant mon arrivée ici, était de déclarer Ali - Pacha roi de l' Albanie, de l'Épire et de toute la Thessalie. Projet, infernal, qui nous enlevait tout espoir. Maintenant il est encore temps, j' espère de remédier en partie à ce mal, mais il faut une grande finesse, pour que nous pussions parvenir à notre but. Soyez, je vous prie, mon cher ami, aussi modéré que possible. Cajolez Elmas Aga, et tâchez de le gagner, c' est ce que je tâcherai de faire aussi de

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ma part, car il peut nous être de la plus grande utilité. Si, après avoir épuisé toutes les ressources que peut offrir la politique, nous voyons qu'il n'y a rien à espérer de l' Acarnanie, notre attention doit retourner du côté de la Thessalie ou nous devons entreprendre le plutôt possible une expédition. C' est dans ce but que je n' approuve pas que les deux canons soient transportés à Péta avant que je sois à même de vous écrire ce que je pense, car une fois transportés là, ils seraient perdus pour nous, tandis que nous devons les employer dans la Thessalie, si les affaires d' ici sont irremédiables.

Je pense que Mr Négri ne ferait pas mal de hâter son départ pour Salona, afin de prévenir la contagion du mal, tandis que vous vous avancerez tout au plus jusqu' à Vrachori, en attendant des nouvelles ultérieures de ma part. J' ai déchiffré et lu tout ce que Lourioti m' a écrit, vous pensez bien que je tâcherai de profiter de tous les conseils de mes bons amis. Nous avons ici Mr Tipaldo, et nous pensons qu' il nous sera possible d' arranger avec lui le projet d' une expédition en Thessalie.

Adieu mon cher ami, je t' écrirai encore avant mon départ, j' attends ici Elmas - aga, dont on m' a dit beaucoup de bien. Je vous embrasse de tout mon coeur.

(A. Mavrocordatos)

Vrachori
le 8 Octobre 1821

('Επὶ τοῦ νώτου) : *Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ πρίγκιπι*
κυρίῳ μοι κυρίῳ Κωστάκῃ Καρατζιᾶ
εἰς Μεσολόγγι.

51

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 68)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου) *'Αδελφέ !*

Μὲ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Οὔντερ ἐμπλέξαμεν. Αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι οὔτε ἐντροπὴν ἔχουν, οὔτε τί θὲ νὰ εἰπῇ τιμὴ γνωρίζουν. Ὁ Οὔντερ φρυάττει καὶ κατὰ δυστυχίαν μου εὑρέθην ἐχθὲς παρών, ὅταν ἔγινεν αὐτὴ ἡ ὁμιλία. Καλὸν ἦτο νὰ ἔλθῃς, διὰ νὰ ἰδῶμεν τί θὲ νὰ γίνῃ.

(Μαυροκορδᾶτος)

('Επὶ τοῦ νώτου) : *Πρὸς τὸν κύριον 'Ανδρέαν Λουριώτην - 1821.*

52

(A.M. 22)

'Αχρονολόγητος ἐπιστολὴ τοῦ Βιάρου Καποδίστρια ἐκ Κερκύρας πρὸς Μαυροκορδᾶτον[1]

'Αγαπητέ μοι, ἐγὼ εἶμαι ὁ φίλος σου ὁ ἐδῶ πιστός, ὅστις σοὶ ἐμήνυσα νὰ μὴ γράψῃς

1. 'Η ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι γεγραμμένη κατὰ τὸ κρυπτογραφικὸν ἀλφάβητον, τὸ ὁποῖον εἶχε καθιερώσει διὰ τὴν μυστικὴν της ἀλληλογραφίαν ἡ Φιλικὴ 'Εταιρεία ('Ι. Φ ι λ ή μ ο ν ο ς, Δοκίμιον ἱστορικὸν περὶ τῆς Φιλικῆς 'Εταιρείας. 'Εν Ναυπλίᾳ 1834, σελ. 143). 'Απεκρυπτογραφήθη ὑπ' ἐμοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ποτὲ πρός με, διὰ τὰ γνωστά σοι αἴτια. Ἰδοὺ ἄρθρον ἐπιστολῆς ἐκ Πετρουπόλεως, σὺ δὲ οἶδας ἐκ ποίου ὑποκειμένου, πρὸς τοὺς ἐδῶ ἀδελφούς του. Ἐξ αὐτῆς βλέπεις ὅτι, ἂν καὶ ὁ σουλτᾶνος στέργεται εἰς τὰ ζητήματα τῆς Ρωσίας, ἡ ὑπόθεσις θέλει διορθωθῆ κατὰ τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐδῶ κάτω· δηλαδή, ἂν τὰ πράγματα ἄγωσι καλῶς καὶ ἐν τάξει, ἂν σχηματίσωμεν μίαν πολιτικὴν ἀρχὴν καὶ διοίκησιν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν πραγμάτων ὅλων, ἂν αὐτὴ ἡ ἀρχή, παρασταίνουσα νομίμως τὸ Ἔθνος, προκηρύξῃ τὰ δικαιώματα τοῦ Γένους καὶ καταστηθῇ τῷ ὄντι (ἐπειδὴ ἡ ἀναρχία, ἀνάθεμά την, δὲν παρασταίνει ποτὲ ὕπαρξιν πολιτικὴν οὐδεμιᾶς κοινότητος) καταστηθῇ, λέγω, ὃ ν π ο λ ι τ ι κ ὸ ν ὑ π ά ρ χ ο ν, τότε τὰ πράγματα, μὴ δυνάμενα πλέον νὰ ὀπισθοδράμουν, θέλουν ἀναγκάσει τὸν σουλτᾶνον[1] ἢ νὰ γνωρίσῃ μίαν ὁποιανδήποτε ἐλευθέραν πολιτικὴν ὕπαρξιν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Ἑλλήνων ἢ νὰ δεχθῇ τὸν πόλεμον τῆς Ρωσίας. Εἰς τὰς χεῖράς μας, λοιπόν, στέκεται ἡ τύχη τῆς πατρίδος· ἀλλά, τί διάβολον βραδύνουν οἱ ἡμέτεροι νὰ συντάξουν τὴν γενικὴν διοίκησιν τοῦ Ἔθνους καὶ νὰ ὑποταχθοῦν ἀμέσως πάντες καὶ τὰ πάντα εἰς αὐτήν; Ἀνάγκη, ὅμως, ὅτι ἐν ταὐτῷ νὰ παύσωσιν αἱ ἀχρειότητες καὶ ἀπανθρωπίαι, αἵτινες ἀμαυρώνουσι τὸν χαρακτῆρα τοῦ Γένους μας παρὰ τοῖς ἄλλοις ἔθνεσι καὶ μᾶς ὑστεροῦσι τῆς ὑπολήψεως τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου, ἐξ ἧς κρέμαται μεγάλως ἡ τύχη μας, καθὼς ὁ προειρημένος φιλογενέστατος ἀνὴρ μᾶς παρασταίνει εἰς τὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς του. Κατάγινε λοιπόν, ἀδελφέ, τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὸ νὰ πείσῃς τοὺς ἄλλους νὰ πράξουν τὰ δέοντα καὶ μὴ καταστηθοῦν, διὰ ἀφροσύνην καὶ πάθη, αἴτιοι τῆς κοινῆς συμφορᾶς καὶ προδόται τῆς πατρίδος. Ἔρρωσο.

53

(A.M. 22)

Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς τοῦ Ἰωάννου Καποδίστρια πρὸς τοὺς ἐν Κερκύρᾳ ἀδελφούς του[2]

11/23 8bre 1821

Un mot des affaires de la Grèce. De quelle nature peuvent - elles être les consequences de sa position actuelle ? Je la regarde sous un double rapport. Sous celui de ses rapports avec la Russie, et sous celui de ses rapports avec le système Européen.

A d p r i m u m. Les Turcs sont en état de guerre contre les Grecs. La Russie a rompu ses relations avec la Porte, parce que elle ne peut pas en avoir, tant que les Turcs sont en guerre contre les Chrétiens leurs sujets. Les puissances Européennes négocient pour porter les Turcs à satisfaire aux conditions posées par la Russie pour renouer ses rapports avec le Grand - Turc. Y réussiront - elles?. Dans ce cas, la Russie, les traités à la main, sauvera les Grecs de leur perte et tout rentrera dans l' ordre. C' est - à-dire, dans cet ordre qui sera compatible avec l' état où se trouvent actuellement les choses et les hommes en Grèce, et dans les autres parties de l' Empi-

1. Ἐν τῷ κρυπτογραφ. κειμένῳ : «θέλει ἀναγκασθῇ ὁ Σουλτᾶνος».
2. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου ἐφ' οὗ καὶ τὸ κρυπτογράφημα ὑπ' ἀριθμ. 52.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

re Ottoman. Nul est tenu à l' impossible, et il serait impossible de vouloir, à cette heure, la soumission pure et simple, sans garantie des peuples qui ont pris les armes pour leur délivrance. Dans le cas contraire la Russie fera ce qu' elle doit, et la Providence fera le reste.

A d s e c u n d u m . Je n' ignore pas que la politique Européenne ne s' accomode pas aisément de cette alternative. Mais nulle politique ne peut forcer la nature des choses. Et c' est cette même force des choses qui tôt ou tard décide des événements.

Ce que je viens de vous dire embrasse des volumes. Dieu veuille, que les hommes sages parmi les nôtres, et il-y-en a, soyent écoutés; et que la multitude ne se laisse point égarer par les erreurs et les illusions du temps. Qu' ils aient confiance en Dieu, et qu'ils voient avec calme et dignité la situation où ils se trouvent, et l' importance qu' il y a pour eux de mériter dans ce moment par leur conduite l' estime veritable des hommes de bien du monde civilisé !

54

(A.M. 23)

Μεσολόγγι, 25 'Οκτωβρίου 1821

'Ομολογῶ ὅτι ἔλαβα παρὰ τοῦ κυρίου 'Ιωάννου Τρικούπη[1] *γρόσια χίλια, τὰ ὁποῖα ὑπόσχομαι νὰ ἐπιστρέψω μετὰ ἕνα μῆνα ἢ καὶ πρότερον μετὰ τοῦ διαφόρου ἑνὸς τὰ ἑκατὸ τὸν μῆνα, λέγω γρ. 1000.*

'Ανδρέας Λουριώτης

55

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1097)

Διὰ τοῦ παρόντος ἐνυπογράφου ἡμῶν μαρτυρικοῦ δηλοποιεῖται ὅτι ὁ καπ(ετᾶνος) τοῦ ζαμπέκου ὑπὸ τὸ ὄνομα «Βαρὼν Στρογανὼφ» Δημήτριος Πανοῦτζος[2]*, ἀναγκασθεὶς νὰ βυθίσῃ τὸ καράβι του εἰς τὰ νερὰ τοῦ Μεσολογγίου ἔξω ἀπὸ τὸ Βασιλάδι, ὅτε ἐπαρρησιάσθη εἰς τὰ αὐτὰ νερὰ ὁ ἐχθρικὸς στόλος, διέσωσε μέρος τῶν πραγμάτων του εἰς τὴν πολιτείαν τοῦ Μεσολογγίου καὶ ἐξαιρέτως ὀκτὼ κανόνια μὲ τὲς μπάλλες καὶ μιστράλλιά των, ὀκτὼ βαρέλια μεγάλα παρούτι καὶ δυὸ καζάνια γεμᾶτα ἐπίσης, ἱκανὴν ποσότητα φουσεκίων καὶ διὰ*

---

1. 'Ιωάννης Τρικούπης πρόκριτος Μεσολογγίου. Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς 'Επαναστάσεως προσέφερε σημαντικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ Μεσολόγγιον καὶ τὴν Δυτικὴν 'Ελλάδα γενικώτερον. 'Απέθανε τὸ 1824. Τούτου υἱὸς ὑπῆρξεν ὁ Σπυρίδων Τρικούπης.

2. Δημήτριος Πανοῦτζος ἐξ Ὑδρας, κυβερνήτης τοῦ πλοίου «Βαρῶνος Στρογανὼφ» ἀνήκοντος εἰς τὸν ἐφοπλιστὴν, Ὑδραῖον ἐπίσης, Φραγκῖσκον Παπαμανόλην - Φόνον. Διὰ τοῦ πλοίου τούτου ἀνεχώρησεν ὁ Μαυροκορδᾶτος καὶ οἱ φίλοι του ἐκ Λιβόρνου καὶ μέσῳ Μασσαλίας ἔφθασαν εἰς Μεσολόγγιον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τόπια καὶ διὰ μουσκέτα ἕτοιμα, δώδεκα σπάτζα[1] κουβέρτες καὶ ἄλλα διάφορα ἄρματα καὶ πράγματα. Ὅτι ἐκ τῶν κανονίων του τὰ τρία ἐβάλθησαν εἰς τὸ Βασιλάδι καὶ τὰ πέντε εἰς τὰ τείχη τῆς πόλεως. Ὅτι ἐνῷ ἠθέλησε νὰ μεταφέρῃ τὸ παρούτι καὶ μερικὰ ἄρματα καὶ πράγματά του εἰς τὸ Ἀνατολικόν, ὅπου ἠθέλησε νὰ μεταβῇ καὶ ὁ ἴδιος, τινὲς τῶν Μεσολογγιτῶν, διεγείροντες καὶ μέρος τοῦ λαοῦ, ὥρμησαν ἐναντίον τῆς βάρκας του, ἐκράτησαν τὰ παρούτια, ἄνοιξαν τὶς κασσέλλες του, καὶ ἔκαμαν ὅ,τι ἤθελαν. Ὅτι μετέπειτα, ἂν καὶ ἐζήτησε πολλάκις τὸ παρούτι του, δὲν ἠθέλησαν νὰ τὸ δώσουν, ἐκτὸς ἑνὸς βαρελίου, τὸ ὁποῖον ἔδωσαν ἐσχάτως. Ὅτι ἐζήτησε πολλάκις νὰ πληρωθῇ, καὶ πάλιν δὲν ἔγινε κανένας συμβιβασμός. Ὅτι τέλος πάντων ἐζήτησε τὰ κανόνιά του, ἔχων σκοπὸν νὰ ἁρματώσῃ ἓν πλοῖον, διὰ νὰ κτυπήσῃ μίαν ἐχθρικὴν γολέτταν, καὶ μ' ὅλον ὁποὺ οἱ ἔφοροι ὑποσχέθησαν ὅτι τ' ἀφήνουν, ὅταν ὑπῆγε νὰ τὰ πάρῃ, ὄχι μόνον δὲν τοῦ ἐσυγχωρήθη τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἠθέλησαν τινὲς νὰ τὸν θανατώσουν, διεγείροντες κατ' αὐτοῦ τὸν λαόν. Ὅτι οἱ στασιασταὶ ἐπολιόρκησαν κατὰ συνέχειαν δυὸ ἡμέρας τὸ σπίτι του, καὶ ἀναφανδὸν ἐφοβέριζαν, ὅτι θέλουν τὸν σκοτώσει, ὥστε ἠναγκάσθη νὰ μένῃ κρυμμένος εἰς τὴν οἰκίαν μας. Ὅτι ἀπελπισθεὶς πλέον καὶ θέλων νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ νὰ σώσῃ τὴν ζωήν του, ἐζήτησε κἂν μέρος τοῦ παρουτίου του, καὶ οὔτε αὐτὸ ἐδόθη εἰς αὐτόν. Ὅτι ἤδη ἀναχωρεῖ ζημιωμένος κατὰ πάντα καὶ χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ, ἂν θέλῃ ἠμπορέσει νὰ διασώσῃ τὸ καράβι του, τὸ ὁποῖον ἦτον ἐλπὶς νὰ γίνῃ, ἂν ἠμποροῦσε νὰ μένῃ ἐδῶ καὶ νὰ πραγματευθῇ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν. Ὅθεν καθ' ὅλους τοὺς νόμους τοῦ δικαίου ἠμπορεῖ νὰ ζητήσῃ εἰς κάθε ἐποχὴν ἀπὸ τοὺς Μεσολογγίτας τὴν ἀποζημίωσίν του, εἰς ἔνδειξιν τοῦ ὁποίου ἐγένετο τὸ παρὸν καὶ ἐδόθη εἰς χεῖρας του.

Μεσολόγγιον 27 8βρίου 1821

Κ. Καρατζᾶς[2]

Ἀ. Μαυροκορδᾶτος

56

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1096)

(Γραφὴ Μαυροκορδάτου)

Ὁ κύριος Πραΐδης φθάνων εἰς Βραχώρι θέλει ὁμιλήσει τὰ δέοντα περὶ συνελεύσεως πρὸς τὸν Πάνον Γαλάνου, πρὸς τὸν Φώτιον Καραπάνου καὶ πρὸς τὸν Ἀλεξάκην Βλαχόπουλον καπετᾶνον, ἂν ἀνταμώσῃ καὶ αὐτόν. Θέλει τοὺς εἰπεῖ ὅτι χωρὶς τελείως νὰ ἀμελήσωμεν ἢ νὰ ἀφήσωμεν ὀπίσω τὴν ὑπόθεσιν τῆς Ἄρτας, ἥτις εἶναι ἀναγκαιοτάτη, πρέπει νὰ ἐνασχοληθῶμεν καιρίως εἰς τὸ νὰ γίνῃ καὶ ἡ συνέλευσις, διότι ὁ καιρὸς δὲν μᾶς προσμένει καὶ χάνομεν τὸ πᾶν. Ὅτι οἱ Πελοποννήσιοι ὀργανίζουν τὸ σύστημά των καὶ, μ' ὅλας των τὰς παλαιὰς διχονοίας, ἡνώθησαν τώρα. Ὅτι διὰ νὰ βαστάξωμεν στρατεύματα καὶ νὰ τὰ θρέψωμεν, ἔχομεν ἀνάγκην αὐτοῦ τοῦ συστήματος, διότι ἄνευ αὐτοῦ οὔτε ἔθνος λογιζόμεθα, οὔτε ἀναγνωριζόμεθα ἀπὸ τὰς ἄλλας δυνάμεις, οὔτε δάνεια εὑρίσκομεν, οὔτε πρεσβείαν ἠμποροῦμεν νὰ στείλωμεν εἰς τὸ κογκρέσσον, ὁποὺ συγκροτεῖται εἰς Βιέννην, κ.τ.λ.

1. Τεμάχια (ἰταλ. pezzo).
2. Υἱὸς τοῦ πρώην ἡγεμόνος Βλαχίας Καρατζᾶ, ἐξάδελφος τοῦ Ἀλ. Μαυροκορδάτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Νὰ προσέξῃ νὰ μὴν εἰπῇ τι ἐναντίον τοῦ Α(λῆ πασᾶ)[1], *ἀλλὰ μάλιστα νὰ ἀποδείξῃ ὅτι καὶ αὐτὸς θέλει χαρῇ μεγάλως ἐβγαίνοντας καὶ εὑρίσκοντας ἕνα σύστημα, διότι τότε πραγματικῶς θὲ νὰ γνωρίσῃ πόσην βοήθειαν τοῦ ἐδώσαμεν, καὶ πόσην ἠμποροῦμεν νὰ τὸν δώσωμεν εἰς τὸ ἑξῆς.*

Περὶ τοῦ πρίγκιπος Καρατζᾶ καὶ περὶ ἐμοῦ θέλει τοὺς ὁμιλήσει σύμφωνα μ' ἐκεῖνα ὁποὺ ἔγραψα εἰς τὸ πρὸς τὸν Πάνον Γαλάνην γράμμα μου.

Τὸν Γῶγον θέλει τὸν ὁμιλήσει ἐπίσης καὶ παρακινήσει νὰ στείλῃ πληρεξουσίους καὶ ἐκ μέρους του, καὶ ἐκ μέρους τοῦ βιλαγετίου του εἰς Βραχώρι, καὶ τοῦτο ὅσον τάχος.

Εἰς τοὺς Σουλιώτας καὶ ἀγᾶδες. Γενικῶς μὲν καὶ εἰς τὸ φανερὸν θέλει δείξει, ὅτι ἐστάλη διὰ τὰς ὑποθέσεις ὁποὺ διαλαμβάνουν τὰ γράμματα· δηλ. διὰ τὸ πέρασμα τοῦ Ἐλμὰς ἀγᾶ καὶ λοιπῶν Ἀρβανιτῶν ὁποὺ ἦσαν εἰς Τριπολιτζάν, περὶ τῶν ὁποίων θέλει ἐρωτήσει τοὺς ἀγᾶδες, ποῦ συμφέρει νὰ διευθυνθῶσιν· καὶ διὰ τὰ γράμματα ὁποὺ ζητοῦνται πρὸς τὸν Ὁμὲρ Βριώνην καὶ ὅσους Ἀρβανίτας ἔχει κοντά του.

Θέλει εἰπεῖ μάλιστα τοὺς ἀγᾶδες, ὅτι διὰ νὰ εἴμεθα ἀγροικημένοι εἰς ὅλα καὶ διὰ νὰ πηγαίνωμεν σύμφωνοι, ἐπιθυμοῦσα νὰ μὲ στείλουν κανένα πιστόν τους ἄνθρωπον, μὲ τὸν ὁποῖον νὰ συνομιλήσωμεν τὰ πάντα.

Πρὸς δὲ τοὺς Σουλιώτας ἰδίως, ἀφοῦ ἐξετάσῃ ποῖοι εἶναι ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ ἐμπιστευθῇ, νὰ ἀποδείξῃ τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ ἑνωθῶμεν ὅλοι εἰς ἓν καὶ τὸ κακὸν ὁποὺ ἠμπορεῖ νὰ μᾶς φέρῃ ὁ Α(λῆς), ἂν ἔβγῃ καὶ μᾶς εὕρῃ διῃρημένους, νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ ποῖα μέσα στοχάζονται αὐτοὶ ἀναγκαῖα νὰ παρθοῦν, ὁποὺ ὅταν ἔβγῃ ὁ Ἀλῆς, νὰ μὴν ἠμπορέσῃ νὰ μᾶς βλάψῃ, καὶ πόσον πρέπει νὰ ἀργήσῃ τὸ ἔβγαλμά του, καὶ ποῖα μέρη νὰ πιασθοῦν πρῶτα· νὰ τοὺς πληροφορήσῃ δὲ ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ μαζωχθῶμεν ὅλα τὰ βιλαγέτια, διὰ νὰ στείλωμεν πρεσβείαν εἰς τὸ κογκρέσσον, διότι ἄνευ τούτου δὲν συμφέρει εἰς ἐκείνους ὁποὺ θέλουν νὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ ἔβγουν εἰς τὸ μέσον, καὶ ἐν ἐνὶ λόγῳ νὰ τοὺς εἰπῇ ὅ,τι στοχάζεται ἀναγκαῖον, διὰ νὰ τοὺς καταπείσῃ νὰ στείλουν πληρεξουσίους εἰς τὴν συνέλευσιν. Νὰ τοὺς ἰδεάσῃ περὶ τοῦ πηγαιμοῦ τοῦ Καρατζᾶ[2] *καὶ Μ(αυροκορδάτου).*

Νὰ πληροφορηθῇ μὲ τρόπον τί φρονοῦν περὶ Αλ(έξη) Ν(ούτσου)[3], *ὅταν καταλάβῃ, ὅτι αὐτοὶ τὸν ἀποστρέφονται. Τότε νὰ τοὺς εἰπῇ ὅσα ἐνήργησε καὶ ἐνεργεῖ ἐναντίον τῆς συνελεύσεως, καὶ νὰ τοὺς συμβουλεύσῃ νὰ κάμουν καὶ τοὺς ἀγᾶδες νὰ τὸν ἀποστρέφωνται.*

Νὰ τοὺς ζητήσῃ ὁμοίως νὰ μᾶς δώσουν μίαν ἰδέαν, ἂν δὲν γνωρίζουν κανένα τρόπον τοῦ νὰ κάμωμεν ἀληθεῖς συμμάχους μας τοὺς Ἀρβανίτας, ὥστε νὰ τοὺς ἔχωμεν πάντοτε μᾶλλον μὲ τὸ μέρος μας, παρὰ μὲ τὸ μέρος τοῦ Ἀλῆ κ.τ.λ.

Μεσολόγγιον, 1821 Ὀκτώβριος
(Διὰ χειρὸς Πραΐδου)

Ὁδηγίαι τοῦ Α. Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν Γ. Πραΐδην ἀποστελλόμενον εἰς ἀντάμωσιν

---

1. Συμπληροῦται ἐν ὑποσημειώσει διὰ χειρὸς Γ. Πραΐδου.
2. (Ὑποσημ. διὰ χειρὸς Πραΐδου) : «*Ὅτε διέβημεν εἰς Σάλωνα, ὁ Κ. Καρατζᾶς ἀπῆλθεν εἰς ἀντάμωσιν τοῦ Ὀδυσσέως, καὶ δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰσέτι εἰς Μεσολόγγι*».
3. Συμπληροῦνται τὰ ἀρχικὰ διὰ χειρὸς Πραΐδου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ συνέντευξιν τῶν καπετάνων Σουλιωτῶν καὶ ἀγάδων 'Αλβανῶν τῆς μερίδος τοῦ 'Αλῆ πασᾶ. 'Εγράφησαν ἰδιοχείρως παρ' αὐτοῦ τοῦ Μαυροκορδάτου ἐν Μεσολογγίῳ κατὰ τὸν 'Οκτώβριον τοῦ 1821-εἴκοσι ἕν.

Παραδίδεται τῷ υἱῷ τοῦ μακαρίτου κυρίῳ Ν. 'Α. Μαυροκορδάτῳ.

'Εν 'Αθήναις τῇ 11 'Οκτωβρίου 1865.

Γ. Πραΐδης

57

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1094)

'Αντίγραφον τοῦ πρὸς τὸν Μαυροκορδᾶτον γράμματος τῶν μελῶν τῆς ἐν Πέτᾳ Συνελεύσεως τῆς 29 'Οκτωβρίου 1821.

'Εκλαμπρότατε κύριε 'Αλέξανδρε Μαυροκορδᾶτε.

'Επειδὴ καὶ ἡ περίστασις τὸ ἐκάλεσε, διὰ νὰ ἀνταμωθῶμεν ὅλοι μας ἐδῶ καὶ νὰ ὁμιλήσωμεν διεξοδικῶς καὶ ἀδελφικῶς περὶ τῆς παρούσης κοινῆς μας καταστάσεως καὶ νὰ δώσωμεν ἕνα ὀρθὸν δρόμον εἰς τὴν ὑπόθεσίν μας, διὰ νὰ λείψῃ εἰς τὸ ἑξῆς ἡ ἀκαταστασία καὶ ἀσυμφωνία, ὅλοι μας Τοῦρκοι καὶ Ρωμαῖοι, οἱ κάτωθεν σημειωμένοι καὶ πάντες οἱ μεθ' ἡμῶν ἐδέθημεν πρῶτον μὲ τὸν ἀδιάλυτον δεσμὸν τῆς ἀδελφότητος, βάνοντες διὰ μάρτυρα τὸν ἀλάνθαστον Θεόν, μὲ ἀπόφασιν στερεὰν καὶ ἀμετάτρεπτον καὶ μὲ τὸν ἰσχυρότερον ὅρκον τῆς τιμῆς καὶ τῆς συνειδήσεως τώρα καὶ πάντοτε νὰ μένωμεν τοιοῦτοι, καὶ διαφορὰ ἄλλη εἰς κάθε ὑπόθεσίν μας νὰ μὴν εἶναι ἐν τῷ μέσῳ μας, παρὰ μόνον ἐκείνη τῆς θρησκείας, τὰ δὲ ἄλλα πάντα νὰ εἶναι ὅμοια καὶ ἴσα τόσον διὰ Τούρκους ὡσὰν καὶ διὰ Χριστιανούς. Δεύτερον, κρίναντες ἀκριβῶς τὰς περιστάσεις μας καθ' ὅλους τοὺς τρόπους τῆς ζωῆς καὶ ἀληθοῦς κρίσεως τῶν πραγμάτων, εἴμεθα πολὺ ἀδύνατοι καὶ ἐστερημένοι πάντων τῶν ἐν τῇ παρούσῃ κριτικῇ περιστάσει ἀναγκαίων. 'Ο ἐχθρὸς ἡμῶν πολλὰ ἰσχυρὸς καὶ ἀδυσώπητος εἰς τὴν καθ' ἡμῶν θηριώδη του ἀπόφασιν, καὶ μὲ τὰς τόσας ἀνδρείους ἀνθιστάσεις μας καὶ κατὰ διαφόρους καιροὺς φθοράς, ὅπου ἔλαβεν ἀπὸ τὰ ἅρματά μας θείᾳ δυνάμει, τόσον περισσότερον ἐξάπτεται ἡ καθ' ἡμῶν ὀργή του καὶ παντοίοις τρόποις μηχανεύεται τὸν ὄλεθρόν μας. 'Ημεῖς ὅμως διὰ τὴν ἀμετάθετον στερεωτάτην ἀπόφασίν μας καὶ διὰ τὸ ἀληθὲς τέλος τῆς σωτηρίας μας μέλλει ἀναμφιβόλως νὰ δώσωμεν τέλος τούτου τοῦ τρομεροῦ πολέμου ἢ μὲ τὴν ἐλευθερίαν μας ἢ μὲ τὴν χύσιν τῆς ὁλοϋστερινῆς σταλαγματιᾶς τοῦ αἵματός μας. 'Απὸ τὰ μέτρα ὅπου κοινῶς ἐπήραμεν διὰ τὰ συμφέροντά μας, τὸ πρῶτον ἐστάθη τοῦτο, τὸ νὰ στείλωμεν τοὺς ἀδελφούς μας Ταχὴρ - ἀγᾶν 'Αμπάζην καὶ Ζατομπέγην 'Αβασιάρην ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Τούρκων· ἀπὸ δὲ τοὺς Σουλιώτας τὸν καπετὰν Φῶτον Μπόμπορην μαζὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τῶν ἄλλων ἀδελφῶν καπεταναίων, διὰ νὰ ἔλθωσι κατ' εὐθεῖαν εἰς τὴν ἐκλαμπρότητά σου, νὰ σὲ βεβαιώσουν καὶ προσωπικῶς διὰ τὴν ὑπόληψιν καὶ χρέος ὅπου κοινὰ ὅλοι μας ἔχομεν εἰς τὴν φιλογένειάν σου, μὲ τὴν ὁποίαν ἔκαμες καὶ κάμεις ἀδιακόπως εἰς τὴν πατρίδα τόσας καὶ τόσας ἐκδουλεύσεις καὶ θυσίας, καὶ ἐν ταὐτῷ νὰ σὲ βεβαιώσουν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ποῖον σκοπὸν τρέφομεν διὰ τὸν ἐνάρετον χαρακτῆρά σου, ἂν ὁ Θεὸς μᾶς δώσῃ μίαν στιγμὴν τὴν ποθουμένην περίστασιν.

Αὐτοὶ οἱ πληρεξούσιοι βεκίληδες ἔχουν καὶ τὰς ὑπογραφάς μας, διὰ νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ ἡ ἀρετή σου καὶ ἡ ἀξιότης σου μὲ τὸν πλέον συμφερώτερον τρόπον, εἰς τὸ νὰ τελειώσωσι μὲ τὸ μέσον σου ὅσα κρίνει ἡ φρόνησίς σου ἀναγκαῖα καὶ συμφέροντα τῇ πατρίδι καὶ τῇ παρούσῃ περιστάσει. Ἡ βοήθεια τῆς φιλογενείας σου εἰς ταύτην τὴν περίστασιν εἶναι πλέον ἀναγκαία καὶ ἐπωφελὴς ἀπὸ κάθε ἄλλον καιρὸν καὶ παρακαλοῦμεν θερμῶς νὰ βεβαιώσῃς τὰς ἐλπίδας ὁποὺ τρέφομεν εἰς τὸ ὄνομά σου μὲ ὅλας τὰς δυνατὰς ἀποδείξεις, ὅτι κινδυνεύει τὸ πᾶν, ἂν δὲν προφθάσωμεν νὰ ἀπαντήσωμεν.

Ἀπὸ τὸ πρὸς τοὺς Μεσολογγίτας καὶ Ἀνατολικιώτας γράμμα μας βεβαιώνεσαι πόσην ἀνάγκην ἔχομεν διὰ μπαρούτι καὶ μολύβι, μὲ τὸ νὰ εἴμεθα πάντοτε ἐστερημένοι. Παρακαλοῦμεν λοιπὸν νὰ τοὺς βιάσῃ σφοδρῶς, διὰ νὰ κάμωσι καθὼς τοὺς γράφομεν, νὰ μᾶς καταφθάσῃ καὶ ἡ ἐκλαμπρότης της μὲ πεντακοσίας ὀκάδας ὅσον τάχιστα, διὰ νὰ μὴν ἐμποδισθῇ ἡ ὑπόθεσις τῆς Ἄρτης εἰς ταύτην τὴν ἐπισφαλῆ περίστασιν, τὴν ὁποίαν δὲν εὑρίσκομεν ποτέ, ἂν τώρα τὴν χάσωμεν, καὶ μένομεν

οἱ ἀδελφοί σου

Ἅγος Μουχουρδάρης, Ταχὴρ Ἀμπάζης, Ἰλμὰζ - μπέγης, Νότης Μπότζαρης, Γεωργάκης Δράκου, Γεωργάκης Νικολοῦ, Ἀνδρέας Ἴσκου, Γῶγος Μπακόλα, Κότζης Μπαρλᾶς, Πάνος Γαλάνης, Χρηστάκης Στάϊκος, Κωνσταντῆς Καραγιάννης, Κωσταντῆς Καραπάνου, Γεωργάκης Μαυρομάτης, Γιάννος Γεροθανάσης, Ἀναγνώστης Μπαρλᾶς, Γεωργάκης Βαλτινός, Νικολάκης Ψηλοῦ, Καρούσης Φωτεινοῦ, Γεωργάκης Μαγγίνας, Τασὸς Κώστα Μαγγίνα.

Σημ. Ὑποθέτω ὅτι συνετάγη ὑπὸ προσώπου ἀνήκοντος εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ Μαυροκορδάτου, πιθανῶς ὑπὸ τοῦ Ἐπαμ. Μαυρομάτη.

58

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1221)

Κωνστ. Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον

Τῇ βᾳ/ιδῃ Νοεμβρίου 1821 ἐν Πείσαις

Φίλτατε!

Πρὸ 20 σχεδὸν ἡμερῶν ἔφθασα εἰς τούτην τὴν πόλιν καὶ τὴν Λιβόρνον, καὶ μόλις σήμερον ἠμπορῶ νὰ συνομιλήσω μετὰ σοῦ. Εὗρον εἰς Λιβόρνον τὸ ἀπὸ ιβης καὶ ιεης Σεπτεμβρίου γράμμα σου καὶ ἀνέγνωσα ἐν παρόδῳ τὸ νεώτερόν σου πρὸς τὸν Γ. Μπέτσον, ὅστις διατρίβει ἀκόμη εἰς Φλωρεντίαν. Μαζὶ μὲ τὸ τελευταῖόν σου ἦλθαν εἰς τὸ καθαρτήριον τῆς Λιβόρνου διάφοροι ὁμογενεῖς, ἐν οἷς καὶ ὁ Κατακουζηνὸς μὲ τὸν Εὐστάθιον Παυλίδην[1]. Τὸν πρῶτον, μὴ προγνωρίζων, δὲν ἠμπόρεσα νὰ πολυεξετάσω. Ἀπὸ τὸ δεύτερον ἤκουσα σύμφωνα μὲ ὅσα σὺ μοὶ ἔγραφες, καὶ μὲ ὅσα ἤδη πανταχόθεν λέγονται. Ἀλλά, διὰ νὰ μὴ λησμο-

1. Φιλικὸς κατηχηθεὶς ἐν Βουκουρεστίῳ τὸ 1819 ὑπὸ Π. Ἀναγνωστοπούλου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νήσω τίποτε, ἰδοὺ βάζω πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν πρὸς ἐμὲ ἐπιστολήν σου καί ἀπαντῶ εἰς ὅσα χρειάζονται ἀπόκρισιν.

Αἱ παρατηρήσεις σου περὶ τῆς μωρίας καὶ ἀναξιότητος, ἔτι δὲ καὶ τῆς κακοηθείας τῶν πρωταιτίων τῆς ἐπαναστάσεώς μας φαίνονται πολλὰ ἀληθεῖς. Ἔκαναν πορισμὸν τὸ ἐπιχείρημα καὶ δὲν ἐπρόλαβαν μηδὲν ἀπὸ ὅσα ἦτον δυνατὸν νὰ προληφθοῦν. Ἀλλ' ἤδη τὰ γενόμενα δὲν ξαναγίνονται· πρέπει νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας εἰς τὸ νὰ πραχθοῦν καλύτερον τὰ παρόντα καὶ τὰ μέλλοντα.

Μ' ὅλας σου τὰς ἐλπίδας, ὅτι ἔμελλε κάτι νὰ προκύψῃ ἀπὸ τὴν παρουσίαν τοῦ Μαυροκορδάτου εἰς τὴν Πελοπόννησον, τίποτε δὲν κατωρθώθη, καὶ ὑποπτεύω μήπως ἀποτύχετε καὶ εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα. Ἐκ Καλαμάτας ἔγραφέ τις πρὸ πολλοῦ, ὅτι μὲ κοτσιαμπασῆδες καὶ κλέφτας ἐλευθερία τῆς Ἑλλάδος δὲν κατορθοῦται. Ἀλλ' ἤδη φημίζεται, ὅτι μηδὲ οἱ μὴ Ἑλλαδῖται ὁμογενεῖς δὲν εἶναι ἐπιτηδειότεροι εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἐπιχείρημα. Κατηγοροῦνται ὡς φίλαυτοι καὶ φιλοτύραννοι καθ' ὑπερβολήν. Ἀντὶ νὰ ἑνώσουν τὰ ἰδιαίτερά των μέσα πρὸς ἕνα σκοπόν, ἕκαστος αὐτῶν ἀποβλέπει νὰ συνάξῃ εἰς ἑαυτὸν ὅλην τὴν δύναμιν, καὶ οὕτω φθείρουν τὰ κοινὰ καὶ χάνοντες κατὰ μικρὸν πᾶσαν ὑπόληψιν θέλουν διωχθῆ καὶ οἱ ἴδιοι αἰσχρῶς. Ἐὰν ἐτολμοῦσα νὰ δώσω εἰς τὸ χαρτὶ αὐτολεξεὶ τὰ λεγόμενα, ἤθελες φρίξει. Ἀλλ' εἶναι ὠφέλιμον νὰ τὰ μαντεύσουν οἱ ἄρχοντες καὶ νὰ ἐνθυμηθοῦν, ὅτι τὸ σημερινὸν στάδιον δὲν ὁμοιάζει τὴν περασμένην ζωήν των. Νὰ ἀποβλέπουν εἰς τιμὰς καὶ δόξας δὲν εἶναι μεμπτόν, ἀλλὰ τούτας πρέπει νὰ προσμένουν μετὰ τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰς ἐκδουλεύσεις των, καὶ ὄχι νὰ ἐξοδεύουν τὰς νοερὰς δυνάμεις των εἰς τὸ νὰ κατατρέχωνται συναλλήλως, καὶ βλάπτοντες τὰ κοινὰ νὰ σύρουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των τὴν καταφρόνησιν τῆς Εὐρώπης καὶ τὸ ὄνειδος ὅλου τοῦ Γένους.

Λέγε λοιπὸν εἰς ὅσους ἔχουν ὦτα νὰ ἀκούουν, ὅτι ἡ πρὸς τὸ παρὸν προσωπικὴ ὠφέλεια καὶ ἡ παράκαιρος φιλαρχία θέλουν βλάψει καὶ τὸ κοινὸν καὶ τοὺς ἰδίους καὶ ὅτι μετὰ τόσους κόπους καὶ ἔξοδα θέλουν ἴσως καὶ καταισχυνθῆ. Οἱ λόγοι μου τοῦτοι ἔχουν τὸν τόπον των, ἐὰν ἀληθεύουν τὰ φημιζόμενα περὶ τῆς διχονοίας των. Ὅθεν, ἐὰν κατ' εὐτυχίαν εἶναι ψευδῆ, θεώρησε καὶ τὰ παράπονά μου ὡς μὴν ἐκφωνηθέντα παντελῶς.

Οἱ συλλογισμοὶ τοῦ κὺρ Ἀλεξίου[1] περὶ τοῦ ὅτι εἶμαι περιττὸς νὰ ἔλθω αὐτοῦ, μ' ἐφάνησαν κατ' ἀρχὰς ἄτοποι, ἀλλὰ βλέπω ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν τῶν ἀλβανικῶν μας πραγμάτων κατάστασιν ἔχει δίκαιον. Ἀπὸ σᾶς καὶ τοὺς ὀλίγους ὁμοίους σας κρέμαται ἡ ἐπιτάχυνσις τοῦ νὰ ἐκβῶμεν ἀπὸ τὴν βάρβαρον θέσιν μας καὶ νὰ ἀρχίσωμεν ἀμέσως νὰ συμμορφώμεθα κατὰ τοὺς πολιτισμένους λαούς. Κρέμαται δέ, ἐὰν τῷ ὄντι φανῆτε διὰ τῶν πραγάτων εἰλικρινεῖς φίλοι τῶν καλῶν καὶ ὑπερέχοντες ἀπὸ τοὺς ἀμαθεῖς κατὰ τὴν δραστηριότητα, ὀλιγάρκειαν, ἁπλότητα, συγκατάβασιν ὡς τὴν ὑπερτάτην δικαιοσύνην. Μ' ὅλην τοῦ κὺρ Ἀλεξίου τὴν ἀπαξίωσιν, ἐγὼ ἤθελα καταβῆ ὁμοίως εἰς τὴν Ἑλλάδα, διὰ νὰ κινήσω τὸν πίθον

1. Ἀλέξιος Νοῦτζος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μου καὶ νὰ ἰδῶ τί πρέπει νὰ πράξω περὶ τῶν συγγενῶν μου. Ἀλλὰ παρόμοιον ταξίδι χρειάζεται τοὐλάχιστον 1.500 φράγκα, διότι δὲν θέλω νὰ εἶμαι βάρος εἴς τινα καὶ ἔχω χρείαν νὰ προφθάσω τοὺς συγγενεῖς μου.

Ὁ ἀδελφός μου ἐξακολουθεῖ νὰ κατατρέχεται ἀπὸ τὸν ἀλιτήριον Μάνεσιν καὶ μοὶ γράφει ἀπὸ τὴν ζ' / ιθην Ὀκτωβρίου ὅτι μηδὲ ὀβολὸν δὲν ἠμπορεῖ νὰ μὲ ἐμβάσῃ. Συμπέρανε λοιπὸν τὴν θέσιν μου. Ἐὰν ἐδῶ εὑρίσκετο ὁ τρόπος τοῦ νὰ πορισθῶ μέρος τῶν ἀναγκαίων μου, ἤθελα τὸ κάμει εὐχαρίστως. Μοὶ γράφει ὁ Βαταβάλης[1] ἐκ Τεργέστης, ὅτι δύναμαι ἐκεῖ νὰ πορισθῶ τὰ ἀναγκαῖά μου. Ἀλλὰ δὲν τολμῶ νὰ δεσμευθῶ μὲ πολυχρονίους δεσμούς, ἕως δὲν ἰδῶ πῶς θέλουν καταντήσει τὰ ἡμέτερα.

Οἱ Σταματακῆδαι[2] μ' εἶπαν ὅτι ἀντὶ δανειστοῦ εἶμαι χρεώστης των, διότι δὲν εἶχαν σύρει τὰς ἐφετεσινὰς 150 πέτσας ἀπὸ τὸν εὐεργέτην μου Κουμπάρην[3], ὅθεν ἐτελειώσαμε τοὺς λογαριασμούς μας μὲ τὰ πρὸς σὲ ὀφειλόμενα, τῶν ὁποίων ἤδη σ' εἶμαι ἐγὼ χρεώστης καὶ περὶ τῶν ὁποίων προσμένω τὴν διαταγήν σου. Τὰ 200 φράγκα ἔλαβεν ἡ Γατέσκαινα, ὡς μοὶ γράφει ὁ Μπέτσος, ὅθεν σοὶ χρεωστῶ ἔτι 100 φράγκα, καὶ οὕτω γίνεται ὅλον τὸ πρὸς σὲ χρέος φράγκα ὑπὲρ 600 μὲ τὰς 111 πέτσας. Ἐὰν δὲν ἔχῃς ὅμως ἀνάγκην ἤδη κατεπείγουσαν, ἄφες τα εἰς ἐμέ, διὰ νὰ τὰ ἔχῃς ἔσχατον καταφύγιόν σου, καὶ εἰς τὴν πρώτην ἀπαίτησίν σου δύναμαι νὰ σοὶ τὰ ἀποδώσω δανειζόμενος αὐτὰ ἀλλαχόθεν, διότι ἔχω κἂν τούτην τὴν ἐμπιστοσύνην. Ὁ Ὅμηρος[4] εἰς Μασσαλίαν καὶ ὁ Πατρινὸς εἰς Λιβόρνον μ' ἐπρόσφεραν τὴν σακκούλαν των, διὰ νὰ δανεισθῶ ὅσα χρειάζομαι. Τοῦτο τὸ περιστατικὸν ἂς σοὶ δείξῃ, ὅτι δὲν ἀπατῶμαι εἰς τὰς σχέσεις μου, καὶ ἐὰν ὄχι κοινὰ καλά, τοὐλάχιστον ἴδια ἠμποροῦν νὰ πηγάσουν καὶ ἀπὸ παρομοίας γνωριμίας.

Ἐμάθαμεν ὅτι ἡ Γατέσκαινα ἐσυμβιβάσθη μετὰ τοῦ πολυτρόπου ἀνδρός της καὶ ἐπῆγε μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ Καζεντῖνον. Ἀλλ' ἐδῶ τὰ μαθήματα ἤρχισαν καὶ ἀκόμη δὲν ἐφάνησαν, ὥστε πιθανολογεῖται ἡ νεωτέρα εἴδησις, ὅτι θέλουν πάλιν νὰ ξαναχωρισθοῦν. Ἐὰν τοῦτο ἀληθεύῃ, δὲν ἠξεύρω ἐὰν θὰ ἠμπορέσω νὰ ἀνταμώσω τὴν δυστυχῆ τούτην φίλην. Τὸ γνωστόν σου δακτυλίδι ἐνεχειρίσθη τῷ ἀδελφῷ μου, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖ ἔκριναν αὐτὸ ὡς νεώτερον, καὶ δὲν ἠξεύρω ἐὰν θὰ ἠμπορέσῃ νὰ τὸ ξεκάμῃ.

Περὶ τῶν συγγενῶν σου δὲν ἠμπόρεσεν ὁ Ἰωάννης[5] νὰ μάθῃ τίποτε βέβαιον. Πιθανὸν νὰ ἐδοκίμασαν καὶ ἐκεῖ πολλὰ δεινά, διότι ἐρρέθη ὅτι κατέκοψαν τοὺς προύχοντας τῶν πέριξ τῆς Σταμπόλεως. Μ' ὑπόσχεται δέ, ὅταν μάθῃ τίποτε βεβαιότερον, νὰ μᾶς τὸ κοινολογήσῃ. Ἀντάμειψέ μας ὁμοίως καὶ σὺ μὲ περιστατικώτερα περὶ τῆς φαμελίας μας. Ἰδοὺ ἓν γράμ-

---

1. Κωνσταντῖνος Βαταβάλης, Ἕλλην ἐγκατεστημένος ἐν Τεργέστῃ. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1821 ἢ ἀρχὰς τοῦ 1822 μετῴκησεν εἰς Πίζαν. Εἶχεν υἱὸν ὀνομαζόμενον Πέτρον, ὁ ὁποῖος τὸ 1822 κατῆλθεν εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα.
2. Σταματάκηδες, ἔμποροι ἐν Ὀδησσῷ, καταγόμενοι ἐκ Καλαριτῶν.
3. Πρόκειται πιθανῶς περὶ τοῦ Ἀλεξάνδρου Κουμπάρη, ἐφόρου τῆς Φ.Ε. ἐν Ὀδησσῷ.
4. Θεόδωρος Ὅμηρος, Ἕλλην ἔμπορος, ἐγκατεστημένος ἐν Μασσαλίᾳ.
5. Ἰωάννης Πολυχρονιάδης, ἀδελφὸς τοῦ γράφοντος, διαμένων ἐν Ὀδησσῷ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μα πρὸς τὴν μητέρα μου καὶ τὰς ἀδελφάς μου, τὸ ὁποῖον ἠμπορεῖς νὰ στείλῃς ἀσφαλῶς καὶ νὰ ζητήσῃς ἀπάντησιν.

Ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω συνήγαγες, ὅτι ἐγὼ μέλλω νὰ ξεχειμάσω ἴσως ἐδῶ καὶ μόλις τὴν ἄνοιξιν θὰ ἀποφασίσω περὶ τῶν πρακτέων, ἔξω μόνον ἐάν τι ἀπροσδόκητον δὲν μὲ κινήσῃ.

Εἶπα ὅπου ἔπρεπε τὰ χαιρετήματά σου καὶ σοὶ ἀντεπιστρέφω τὰ τῶν φίλων μας. Ὁ καλὸς Ἀρσένιος[1] ἔβαλεν εἰς κίνησιν τὰ δυνατά του, ἀλλὰ χωρὶς χρήματα δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τὸ παραμικρὸν κίνημα. Ἐὰν εὐοδωθοῦν τὰ ὀργανίσματά του, ἴσως τὸν συνοδεύσω καὶ ἐγώ.

Ἀνεχώρησα ἀπὸ τὸ Παρίσι περὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου καὶ κατέβην εἰς τὴν Μασσαλίαν, ἀλλ' εὗρον ἐκεῖ τὴν κίτρινην θέρμην. Ὅθεν διέτριψα 15 ἡμέρας καὶ διὰ νὰ σωθῶ ἀπὸ τὸ ἐν Λιβόρνῳ καθαρτήριον, ἐπέρασα διὰ ξηρᾶς εἰς τὴν Νίκαιαν (Νίτζα) καὶ ἐκεῖθεν διὰ Γενούης καὶ Λεριτσίου εἰς τὸν κόλπον τῆς Σπέτσιας ἔφθασα μετὰ πολλὰ ἔξοδα καὶ χρονοτριβὴν εἰς τὴν Τοσκάναν.

Ὁ Κλονάρης[2] καὶ πολλοὶ φίλοι μας ἔμειναν εἰς τὸ Παρίσιον, ἀλλ' ὁ πρῶτος στενοχωρεῖται ἀπὸ ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων. Ὁ Πίκκολος κατὰ συμβουλὴν πολλῶν φιλελλήνων ἐπέρασεν εἰς Λόνδραν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐπέστρεψε πάλιν περὶ τὰ τέλη Ὀκτωβρίου. Κάτι κατώρθωσεν ὁ φίλος ἐκεῖ· καὶ ἤθελε κάμει περισσότερα, ἐὰν ἐπερείδετο εἰς διοίκησιν ἑλληνικὴν καὶ εἰς πράγματα βέβαια καὶ ἀληθινά.

Σοὶ προέγραψα, νομίζω, ὅτι ἡ μὴ διοικοῦσα Εὐρώπη θεωρεῖ τὰ κινήματά μας ὡς ὀργανίσματα τῶν φιλελευθέρων τῆς Εὐρώπης, οἱ δὲ φιλελεύθεροι καὶ μάλιστα οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ ὡς κινήματα τῆς Ρουσίας, ὥστε ἔκαμεν ἐναντίον μας ὅλην σχεδὸν τὴν ἐνεργοῦσαν Εὐρώπην. Τώρα ἐμετρίασαν τῶν φιλελευθέρων αἱ κατηγορίαι, ἀλλ' εἶναι διοίκησις, ἥτις περιοδικῶς ἐπαναλαμβάνει τὴν συκοφαντίαν τοῦ ὅτι ἐκινήθημεν ἀπὸ τοὺς καρβονάρηδες καὶ ἐπὶ τούτου βαίνουσα θέλει νὰ ἐμποδίσῃ κάθε προστασίαν εὐρωπαϊκήν. Οἱ φρόνιμοι λοιπὸν ἀλλογενεῖς καὶ φιλάνθρωποι μᾶς συμβουλεύουν νὰ ἀποδείξωμεν διὰ πραγμάτων, ὅτι τὰ κινήματά μας εἶναι ἐθνικά, καὶ τοῦτο μάλιστα θὰ φανῇ ἀναμφίβολον, ὅταν σχηματισθῇ ὑπερτάτη διοίκησις, εἰς τῆς ὁποίας τὴν ἔλλειψιν ἐπιμένουν οἱ ἐχθροί μας, διὰ νὰ ἀποδείξουν τὰ κινήματά μας ὡς ἔργα τῶν ἑταιριστῶν καὶ ὅτι τὸ ὅλον τοῦ Γένους δὲν λαμβάνει οὐδὲν μέρος.

Διὰ τὴν ἐδικήν μας ἀσυμφωνίαν καὶ διὰ τὰ ἐναντία τῆς Εὐρώπης συμφέροντα, ἀκόμη τίποτε δὲν ἀπεφασίσθη ἀπὸ τὰς μεγάλας Δυνάμεις. Ἐσχάτως ἐπῆγε μόνος του ὁ Μέττερνῖχος εἰς ἀντάμωσιν τοῦ βρεττανικοῦ βασιλέως εἰς τὴν Ἀννοβερικήν, καὶ ἀμφιβολία δὲν εἶναι ὅτι ὡμίλησαν περὶ τῶν πραγμάτων μας. Ἡ Ρουσία στέκει ἀκόμη μετέωρος καὶ πάντες ἀγνοοῦν τί μέλλει νά πράξῃ.

---

1. Πρόκειται πιθανῶς περὶ τοῦ Ἕλληνος ἀρχιμανδρίτου Ἀρσενίου, ὅστις ὑπηρέτησεν ἐν Μασσαλίᾳ ὡς ἱερεὺς ἐν τῷ γαλλικῷ στρατῷ. Τοῦτον ἀναφέρει ὁ Δ ι ο ν. Π ύ ρ ρ ο ς («Γεωγραφία μεθοδική», Ναύπλιον, 1834, σελ. 179).

2. Χ ρ ι σ τ ό δ ο υ λ ο ς Ἰ. Κ λ ο ν ά ρ η ς (1780-1857), ἐκ Λιασκοβικίου τῆς Ἠπείρου, διαπρεπὴς νομικὸς καὶ πολιτικός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀλλ' ἕως ὅτου δὲν συμβιβασθῇ μὲ τὴν Τουρκίαν, ἔλκει ἐκεῖ τούτης τὴν προσοχὴν, καὶ οἱ ἡμέτεροι, ἐὰν ἦσαν ἄνθρωποι, κατώρθωναν οἴκοθεν τὴν ἀνεξαρτησίαν μας. Εἶναι μέσα, τρόπος καὶ βοηθήματα, ἀλλ' ὅλα ἀπαιτοῦν πρῶτον διοίκησιν ἐθνικὴν καὶ ἔπειτα νὰ βαλθοῦν εἰς πρᾶξιν.

Δὲν ἠξεύρω μήτε ἐὰν θὰ σ' εὕρῃ αὐτοῦ ἡ παροῦσά μου, μήτε ἐὰν θὰ σ' ἔλθῃ ἀσφαλῶς. Ὅθεν δὲν θαρρεύω νὰ σ' ἐξηγηθῶ εἰς πλάτος. Ὁ φίλος Κόνιαρης μ' εἶπεν, ὅτι ἠμπορεῖ νὰ σοὶ τὴν στείλῃ ἀσφαλῶς ὁμοῦ μὲ ἓν ἀντίτυπον τῆς νέας ἐκδόσεως τοῦ Πολεμιστηρίου Σαλπίσματος[1]*, τὸ ὁποῖον κάμνεις νὰ ἀναγνώσουν οἱ φιλαναγνῶσται. Τὰ εἰς τὸ τέλος προστεθέντα προλεγόμενα ἐκ τῆς γαλλικῆς τοῦ ἰδίου μεταφράσεως θέλουν σᾶς δείξει πόσα καὶ ὁποῖα ἐρρέθησαν ἐναντίον μας.*

Ὁ Τρικούπης ἐπρόσμενε τὸν Γυλφόρτιον[2]*, διὰ νὰ ἀναχωρήσῃ ἐκ Παρισίου, καὶ ἴσως ἔλθῃ εἰς ἀντάμωσίν σας. Ἐξεδόθησαν ἐν Παρισίῳ διάφορα φυλλάδια ὑπὲρ ἡμῶν, ἀλλὰ τὸ καλύτερον εἶναι τὸ τοῦ* **Paris**[3]*, τὸ ὁποῖον δὲν ἔχω διὰ νὰ σοὶ τὸ στείλω. Ἐξεδόθη καὶ ἓν ὑπό τινος φίλου σου· τούτου ἔλαβα χθὲς ἀντίτυπα, ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω ποίαν ἐντύπωσιν ἔκαμεν. Ὁ συγγραφεὺς ἠναγκάσθη νὰ ἀθῳώσῃ τὸν Ὑψηλάντην, ἀλλὰ ἀπὸ ὅσα ἤδη μανθάνομεν, ὁ θρασὺς τοῦτος νέος εἶναι ἀνάξιος ἀπολογίας καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐντροπιάζεται ἤδη δι' ὅσα ἔγραψε. Κατ' εὐτυχίαν, δὲν ἔχει ὑπογεγραμμένον τὸ ὄνομά του, καὶ τοῦτο μᾶς παρηγορεῖ. Ἐὰν ἠμπορέσω, θέλω σοὶ στείλει καὶ τούτου ἀντίτυπον*[4]*.*

Δὲν ἔχω ἤδη πρόχειρον τὸ σημειωμά μου διὰ νὰ σ' ἀναφέρω πόσα γράμματα σᾶς ἔγραψα ἐκ Παρισίου, ἀλλ' εἰπέ μοι, ἐὰν ἔλαβες κανέν. Ἔμαθα ὅτι ὁ Κωνσταντᾶς, ὁ Βενιαμὶν καθὼς καὶ ὁ Ψαλίδας εὑρίσκονται ἀργοὶ εἰς τὰ πέριξ ἡμῶν. Δὲν τοὺς ἐνώνετε κἂν νὰ διδάσκουν περιπατητικῶς τοὺς φιλομαθεῖς νέους μας; Ὁ Παυλίδης μὲ εἶπεν ὅτι καὶ ὁ Βάμβας ἐστενοχωρεῖτο ἀπὸ τὰ ἀναγκαῖά του, καὶ τοῦτο μὲ κάμνει νὰ ὑποπτεύσω μὴ πάσχῃς καὶ σὺ τὸ ἴδιον. Πλήν, ὁ ἀγαθὸς Ἀναστάσιος Δεσπότης[5] *μοὶ εἶπεν, ὅτι δὲν ἀφήνει ἐνδεῆ τὸν φίλον Λουριώτην, διὸ ζῆσε ἀπὸ αὐτὰ καὶ ἄφησε τὰ εἰς χεῖράς μου ὀλίγα χρήματά σου δι' ἔσχατον καταφύγιον.*

Ἐδῶθεν ἐπέρασαν διάφοροι ἐκ Δακίας φυγάδες καὶ εὑρίσκονται ἀκόμη ὑπὲρ τοὺς 50. Καθημερινῶς φθάνουν καὶ ξένοι στρατιῶται, οἱ ὁποῖοι γίνονται βάρος εἰς τοὺς ἀποκαμόντας ἤδη ὁμογενεῖς ἐν Λιβόρνῳ. Ἐπήραμεν μέτρα νὰ ἐμποδίσωμεν εὐπροφασίστως τὴν ὁρμὴν τῶν ἀλλογενῶν καὶ νὰ ἰδῶμεν τί κατορθώνομεν. Ὁ Χρησταρῆς κατήντησεν ἤδη εἰς τὴν Ἄνω

---

1. Τὸ γνωστὸν φυλλάδιον τοῦ Κοραῆ, περὶ οὗ ἰδὲ πλείονα περαιτέρω.
2. Φρειδερῖκος Guilford, κόμις τοῦ Νόρθ, ὁ μέγας Ἄγγλος φιλέλλην καὶ ἑλληνιστής.
3. Paris J. J., Considérations sur la crise actuelle de l' Empire Ottoman, les causes qui l'ont amenée et les effets qui doivent la suivre. Paris, 1821, in—8o.
4. Ὁ Πολυχρονιάδης ὑπαινίττεται τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐκδοθὲν ἀνωνύμως φυλλάδιον, περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ περαιτέρω εὐρύτερον.
5. Ἀναστάσιος Δεσπότης, ἔμπορος ἐν Λιβόρνῳ, θεῖος τοῦ Λουριώτου. Ἦτο συνέταιρος τοῦ Εὐσταθίου Μοσπινιώτου καὶ τοῦ Δημητρίου Γιαλιᾶ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Γερμανίαν καί, ὡς ἤκουσα, εἶναι παρωργισμένος ἐναντίον ὅλου τοῦ Γένους. Ἠγάπων νὰ συναποκριθῶ μαζί του, ἀλλ' ἡ μετ' αὐτοῦ ἀλληλογραφία εἶναι ἤδη ὕποπτος καὶ δὲν ἔχω πῶς νὰ παρηγορήσω τὰς στενοχωρίας του. Ἔγραψα, μ' ὅλον τοῦτο, εἰς ἕνα τῶν ἐν Σαξωνίᾳ γνωρίμων μου νὰ μ' ἰδεάσῃ περὶ αὐτοῦ καὶ νὰ τῷ φανῇ τὸ κατὰ δύναμιν χρήσιμος.

Κατ' αὐτὰς ἐμάθαμεν πολλὰ καὶ λαμπρὰ κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων καὶ εἴθε ν' ἀληθεύουν ἅπαντα καὶ βέλος τῆς νεμέσεως νὰ μὴ μᾶς ἐπέλθῃ. 17 τῶν ἡμετέρων πλοίων ἐκτύπησαν τὸν φοβερὸν τῶν Τούρκων στόλον καὶ τὸν ἐζημίωσαν τρία πολεμικὰ καράβια καὶ τοῦ ἀπέκοψαν 8 Γαλαξειδιώτικα. Ἡ ἅλωσις τῆς Τριπολιτσᾶς μᾶς βεβαιοῦται πανταχόθεν καὶ ἤδη ψιθυρίζεται ἡ παράδοσις τῆς Κορώνης. Μᾶς ἀνηγγέλθη ἡ λαμπρὰ νίκη περὶ τὰς Θερμοπύλας καὶ μᾶς βεβαιώνουν πανταχόθεν τὴν ἀνδρείαν τῶν Κασσανδρηνῶν. Ἐψὲς ἐμάθομεν ἐκ Βιέννης ὅτι οἱ τῆς Δίβρης Ἀλβανοὶ κατέβησαν εἰς τὰ Μπιτόλια καὶ ἐνώθησαν μὲ χριστιανοὺς καπιτάνους. Σοὶ κοινολογῶ τούτας τὰς εἰδήσεις, διὰ νὰ ἰδῇς πόσον ἀκριβῶς μανθάνομεν τὰ τρέχοντα καὶ νὰ μᾶς διορθώσῃς τὰ σφάλματα.

Ἐκ Τεργέστης προσθέτουν, ἢ μᾶλλον ἐξ Ἀγκῶνος, ὅτι ἐφάνησαν δύο φρεγάδαι τουρκικαὶ περὶ τὴν Λίσσαν καὶ Ραγούζαν. Περιέρχονται ἆρα θελληματικῶς ἢ ἐχάθησαν ἀπὸ τὴν συνοδείαν τῶν ἄλλων καραβίων;

Ἐξ αἰτίας τοῦ ταξιδίου, τῶν μετοικήσεων καὶ τῆς ἐκ τῶν κοινῶν καὶ ἰδίων προερχομένης λύπης μου εἶμαι εἰς μεγάλην ἀδράνειαν νοός, ὅθεν δὲν ἠμπορῶ νὰ σοὶ γράψω ὅσα στοχάζομαι καὶ ὅσα συμφέρει νὰ μάθετε. Ἦτον ὅμως καλὸν νὰ σᾶς κοινολογήσω ὅ,τι διαφημίζουν οἱ ἐχθροί μας, διὰ νὰ πάρετε μέτρα νὰ διορθωθοῦν ὅσα ἐπιδέχονται διόρθωσιν.

Σοὶ προέγραψα, μοὶ φαίνεται, τὰς συκοφαντίας τῶν ἐχθρῶν μας, ὅτι ὁ πόλεμός μας δὲν εἶναι ἐθνικός, ἀλλ' ὀργάνισμα μιᾶς ἐπαναστατικῆς φατρίας καὶ διὰ τοῦτο κανὲν σύστημα δὲν εἰσήχθη. Τούτη ἡ συκοφαντία μᾶς βλάπτει τὰ καίρια παρὰ τοῖς δυνατοῖς Εὐρωπαίοις, καὶ ἦτον σωτήριον νὰ μὴν ἀκουσθῇ ποσῶς Ἑταιρεία καὶ Ἑταιριστῶν ὄνομα.

(Κ. Πολυχρονιάδης)

59

(A. M. 24)

Μεσολόγγιον 5/17 Νοεμβρίου 1821

Ὁμολογῶ ὅτι ἔλαβα παρὰ τοῦ κυρίου Ἰωάννου Τρικούπη γρόσια τριακόσια, καὶ τὰ ὁποῖα ὑπόσχομαι νὰ ἐπιστρέψω εἰς πρώτην του ἀναζήτησιν μετὰ τοῦ διαφόρου ἑνὸς τὰ ἑκατὸ τὸν μῆνα, καὶ ἔστω εἰς ἔνδειξιν.

Ἀνδρέας Λουριώτης

1. Γεώργιος καὶ Κωνσταντῖνος Ἀργυρόπουλοι, ἔμποροι ἐν Λιβόρνῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

60

(Α. Μ. 25)

Ἡμεῖς οἱ κάτωθεν βεβαιωμένοι ἐδανείσθημεν σήμερον παρὰ τοῦ ἐκλαμπροτάτου πρίγκιπος κυρίου Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου γρόσια χιλιάδες ἐννέα, ἤτοι 9.000, τὰ ὁποῖα ὑποσχόμεθα νὰ ἐπιστρέψωμεν ἄνευ τινὸς προφάσεως εἰς διορίαν ἡμερῶν τριάκοντα μίαν, διὰ τοῦτο τοῦ ἐδώσαμεν καὶ τὸ παρόν μας εἰς ἔνδειξιν.

1821 9/βρίου 17 Μεσολόγγι

πάνος γαλάνου βεβαιῶ
Γεωργάκης μαυρομάτης βεβαιῶ
Ἰωάννης Τρικούπης
ἀναγνώστης καραγιάννης
Χρηστάκης Στάϊκος
σπῦρος κουρκουμέλης
ἀναστάσης τζημπουράκη
ἀντώνιος ἀναστασίου
Δημήτρης γιάννου

61

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1222)

Τῇ ιθ/αῃ Δεκεμβρίου 1821 ἐν Πείσαις

Φίλτατέ μου !

Προχθές, τῇ ιζη/κθῃ Νοεμβρίου ἐτελείωσα τὴν πρὸς σὲ ἐκτεταμένην μου ἐπιστολὴν καὶ τὴν ἐσυνώδευσα μὲ τὴν φυλλάδα μου περὶ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων[1] μὲ ἓν Σάλπισμα Πολεμιστήριον δευτέρας ἐκδόσεως[2], μὲ μίαν Γαλλογραικικὴν ᾠδὴν καὶ μὲ μίαν διατριβὴν τοῦ Κλονάρη[3] περὶ τῆς τουρκικῆς νομοθεσίας, ἔτι δὲ καὶ μὲ μίαν Notice τὴν ὁποίαν ἐτυπώσαμεν ἢ μᾶλλον ἐτύπωσαν χωρὶς τὴν θέλησίν μας εἰς τὸν Λόνδραν καὶ τῆς ὁποίας ἔκαμαν συγχρόνως καὶ τὴν εἰς τὸ ἀγγλικὸν μετάφρασιν.

Γράψας σοι προχὲς τόσα πολλά, δὲν ἔπρεπε πιθανῶς νὰ σὲ βαρύνω καὶ μὲ νεώτερον καὶ νὰ χρονοτριβήσω καὶ ἐγὼ ματαίως. Ἀλλὰ χθὲς ἔφθασαν τὰ ἀπὸ ιδης τοῦ παρελθόντος γράμ-

---

1. Ὁ Πολυχρονιάδης ἐδημοσίευσεν ἐν Παρισίοις γαλλιστὶ καὶ ἀνωνύμως φυλλάδιον ἐπιγραφόμενον : «Considérations sur la guerre actuelle entre les Grecs et les Turcs, par un Grec». Paris, F. Didot, 1821, in—8ο.

2. Τὸ «Σάλπισμα Πολεμιστήριον» τοῦ Ἀδαμαντίου Κοραῆ («Ἀτρόμητος ὁ ἐκ Μαραθῶνος»), τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη ἐν Παρισίοις τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1801, ἐπανεξεδόθη τὸ 1821 ἑλληνιστὶ καὶ γαλλιστί. Εἰς τὴν δευτέραν ἑλληνικὴν ἔκδοσιν προσετέθησαν α) προσθῆκαι τοῦ Κοραῆ (σσ. 16 - 22) καὶ β) τὰ «Προλεγόμενα» τοῦ Γάλλου μεταφραστοῦ, μεταγλωττισθέντα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀπὸ τὸν Κ. Π(ολυχρονιάδην) (σσ. 23 - 36).

3. Ὁ Κλονάρης ἐδημοσίευσεν ἐν Παρισίοις γαλλιστὶ μελέτην ἐπιγραφομένην : «La legislation qui gouverne aujourd'hui les Grecs sujets de l'empire Ottoman. (Extrait de la «Themis», t. 1r. 3e livraison).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ματά σας καὶ τοῦτα μὲ ἀναγκάζουν νὰ σοὶ κοινολογήσω τὰ συμπεράσματά μου καὶ τὰς ὑποψίας μου.

Κατὰ τὴν ἔκθεσιν τῶν πραγμάτων μας διαιροῦνται ἄρα εἰς τρία κόμματα : Τὸ 'Αλβανικόν, τὸ ὑμέτερον καὶ τὸ Ὑψηλαντικόν. Τὸ πρῶτον δὲν ἦτο εὔκολον νὰ τὸ μεταβάλητε, ἀλλὰ διατί νὰ εἶναι ἡ ὑποδιαίρεσις τῶν δύο δευτέρων; Ὁποῖος καὶ ἂν εἶναι ὁ Ὑψηλάντης, ἔπρεπε νὰ τὸν οἰκονομήσετε καὶ νὰ συνενώσετε τὰς δυνάμεις καὶ τὰς ἐπηρείας σας, διὰ νὰ γίνετε δυνατώτεροι καὶ νὰ ἀπαντήσετε τὸν χείμαρρον τοῦ 'Αλβανικοῦ κόμματος, τὸ ὁποῖον, ὑποπτεύω, θέλει σᾶς καταβάλει. Τί θέλει νὰ εἰπῇ ἡ παράδοσις τοῦ τῆς Ρούμελης καστελλίου εἰς χεῖρας τῶν ἀλητῶν; Δὲν ὑποπτεύεσθε ὅτι θέλουν νὰ σᾶς περιορίσουν μὲ φρουρὰς ἐδικάς των; Καὶ τότε ὄχι μόνον τὰ κοινά, ἀλλὰ καὶ σεῖς οἱ ἴδιοι κινδυνεύετε. Δὲν ἀγνοῶ πόσας θυσίας, ἀγῶνας καὶ ἔξοδα ἐκάμετε, μήτε πόση εἶναι ἡ μεγάλη ἀνθίστασις, τὴν ὁποίαν συναπαντᾶτε εἰς τὴν φύσιν τῶν πραγμάτων. 'Αλλ' ὅλα τοῦτα εἶναι ἀνωφελῆ, ἐὰν δὲν κατορθώσετε τοὐλάχιστον τὴν μετὰ τοῦ Ὑψηλαντικοῦ κόμματος συνέργειάν σας. Προβλέπω ὅτι οἱ δυτικοὶ Μορα·ῖ·ται θέλουν νὰ ἑνωθοῦν μαζί σας διὰ νὰ ἀδυνατήσουν τὴν ἀνατολικὴν φατρίαν, καὶ οὕτω ἀντὶ τριῶν νὰ γενοῦν τέσσαρες εἰς τὴν Πελοπόννησον φατρίαι. Πιστεύω, ἢ μᾶλλον ὑποθέτω, ὅτι ὁ Ὑψηλάντης εἶναι πάντῃ ἀνάξιος, φρονῶ μάλιστα ὅτι τοῦτο τὸ ἑταιριστικὸν ὄνομα μᾶς βλάπτει πάρα πολύ. Ἐὰν ἦτο εὔκολον νὰ ἡσυχάσῃ ἢ νὰ ἀποσυρθῇ ὁ ἄνθρωπος, ἦτον πολλὰ καλόν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχει τὴν φατρίαν του, ἐπειδὴ ἔκαμε τόσας θυσίας καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶναι παντελῶς στερημένος προτερημάτων, ἐσεῖς, ὡς φρονιμώτεροι, ὀφείλετε νὰ τὸν οἰκονομήσετε καὶ νὰ στρέψετε εἰς κοινὸν ὄφελος καὶ τὰ μικρὰ ἢ ὀλίγα του μέσα. Ὅταν δὲ κατασταθῇ ἐθνικὴ ὑπερτάτη διοίκησις καὶ ὅταν ἀρχίσουν τὰ πράγματά μας νὰ γίνουν τακτικώτερα, τότε γνωρίζεται τοῦ καθενὸς ἡ ἀξία καὶ οἱ ἀξιώτεροι λαμβάνουν τὸν προσήκοντα αὐτοῖς τόπον. Εἶναι, φίλε, αἰσχρόν, εἶναι ὄνειδος μέγα νὰ μὴ συμφωνοῦν εἰς παρομοίας περιστάσεις οἱ τόσον ὑπερέχοντες τῶν ἐντοπίων κατὰ παιδείαν, ἀνατροφὴν καὶ τὰς ἄλλας περιστάσεις. Ἐὰν ὁ Ὑψηλάντης, Κατακουζηνός, Μαυροκορδᾶτος καὶ Νέγρης φιλονικοῦν περὶ πρωτοκαθεδρίας, διατὶ νὰ μὴν ἔχουν παρομοίας ἀντιποιήσεις ὁ Μαυρομιχάλης καὶ ὁ Κολοκοτρώνης; Τοῦτοι ὅλοι οἱ στοχασμοί μου δὲν ἀποβλέπουν εἰς τὸ νὰ σᾶς ἐλέγξω, μήτε τοὺς ἀποδέχομαι καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν. 'Αλλ' ἐὰν ἐγώ, ὅστις σᾶς γνωρίζω, κάμνω παρόμοια συμπεράσματα, τί ἆρά γε θέλουν εἰπεῖ οἱ λοιποὶ ὁμογενεῖς καὶ ἀλλογενεῖς ; Συλλογισθῆτε λοιπὸν τὰς παρατηρήσεις μου καί, εἰ δυνατόν, διπλασιάσατε προθυμίαν καὶ ζῆλον διὰ νὰ εὐκολυνθῇ ἡ ἐπιθυμουμένη ὁμόνοια καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς κρεμαμένη ἐθνικὴ διοίκησις.

'Ανέγνωσα τὸ πρὸς τὸν 'Αργυρόπουλον[1] γράμμα τοῦ Λουριώτη καθὼς ἐκεῖνο τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ παρατηρῶ μὲ δυσαρέσκειάν μου ὅτι δὲν μᾶς λέγετε τίποτε περὶ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν τῆς Πελοποννήσου. Ἡμεῖς ἐμάθαμεν ὅτι ἔφθασαν εἰς τὴν Ὕδραν ἀποσταλμένοι Τοῦρκοι εἰς καράβι ἀγγλικὸν καὶ ἄλλοι Τοῦρκοι σημαντικώτεροι μὲ δύο διπλωματικοὺς Ἄγγλους καὶ Γάλλους εὑρίσκονται εἰς τὴν Τσερίγον, διὰ νὰ συναποκριθοῦν μὲ τοὺς ἐν Ὑ-

1. Γεώργιος καὶ Κωνσταντῖνος 'Αργυρόπουλοι, ἔμποροι ἐν Λιβόρνῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δρᾳ. Σοὶ ἔγραψα πόσα ἔβαλαν εἰς κίνησιν οἱ Αὐστριακοὶ καὶ Ἄγγλοι διὰ νὰ καθησυχάσουν τὴν Ἑλλάδα μας. Ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας ἐκήρυξε δημοσίᾳ, ὅτι εἶναι ἐγγὺς νὰ τελειώνουν. Ἠξεύρομεν ἀλλαχόθεν, ὅτι αἱ δύο ἐχθρικαί μας Δυναμεις καταγίνονται νὰ μᾶς συμβιβάσουν χωρὶς τὴν ρουσικὴν συνέργειαν. Εἶναι λοιπὸν πιθανὸν ὅτι ἐσυμφώνησαν μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ θέλουν μᾶς προβάλει συγκαταβατικὰ πράγματα. Ἐνδέχεται νὰ μᾶς προβάλουν τὸ σύστημα τῆς Μολδοβλαχίας. Ἀλλ' εὑρίσκοντές μας χωρὶς ἐθνικὴν διοίκησιν, εἶναι πιθανὸν ὅτι θέλουν πασχίσει νὰ μᾶς διαιρέσουν διὰ χρημάτων καὶ νὰ μᾶς συμβιβάσουν μ' ὅσον δυνατὸν ὀλιγώτερα προνόμια.

Ἀνοίξατε λοιπὸν τοὺς ὀφθαλμούς σας καὶ κάμετε νὰ ἐννοήσουν καὶ οἱ λοιποὶ ἔγκριτοι ὁμογενεῖς τὸν παρόντα τῆς διπλωματικῆς κίνδυνον. Καὶ ἐὰν μᾶς ἀπαιτήσουν ρητῶς νὰ μορφωθῶμεν Μολδοβλαχικά, ἀπαιτήσατε καὶ ἐσεῖς νὰ ἀφεθῇ παντελῶς εἰς χεῖράς σας ἡ διοίκησις, καὶ ἐὰν πειθαναγκασθῆτε εἰς ἀποδοχὴν πρίγκιπος, τοῦτος πρέπει νὰ εἶναι ἐπὶ ζωῆς καὶ Τοῦρκος νὰ μὴ πατᾷ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Προσέξατε μάλιστα νὰ μὴν ἀποκλεισθῇ ἡ Ρουσία ἀπὸ τὴν ἐγγύησιν, διότι μόνη αὕτη ἠμπορεῖ ἐν καιρῷ νὰ μᾶς προστατεύσῃ δυνατῶς.

Ἀλλὰ τοῦτα καὶ τὰ παρόμοια ἐσεῖς ἐννοεῖτε κάλλιστα μόνοι σας καὶ δὲν ἔχετε χρείαν τῶν παρατηρήσεών μου. Τίποτε ἄλλο περίεργον ἐδῶθεν νὰ σᾶς κοινολογήσω δὲν ἔχω, εἰμὴ τὴν περικοπὴν τῆς Courrier τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ θης Νοεμβρίου, ἥτις ἰδοὺ ποία εἶναι :

Extrait de «the Courrier» du 9 Novembre 1821.

On vient de publier une brochure qui a pour titre : la guerre en Grèce. L' auteur paraît être un militaire très instruit. Après avoir rappelé les hauts faits de la nation grecque dans le temps antiques, il établit de la maniere suivante une comparaison entre les Grecs d' aujourd' hui et leurs ennemis.

1o Les Grecs sont beaucoup plus nombreux que leurs ennemis.

2o Ils sont doués d' un courage au moins égal.

3o Ils possèdent la plus grande partie du pays, et quelques îles où les Turcs, même dans le temps de leur plus grande prosperité, n' ont jamais pu pénétrer, et ces points forment pour les Premiers des forteresses inexpugnables, d' où ils tirent sans cesse de nouveaux secours.

4o Les Grecs ont des matelots, les Turcs n' en ont point.

5o La machine de Gouvernement turc est unie dans tous ses petits details par les Grecs, et marchera mal sans eux.

6o Les Grecs sont plus instruits sur tout espèce de matière que les Turcs.

7o S' ils ne combattent pas seulement pour la liberté civile et réligieuse, mais encore pour l' éxistance. Leur destruction est certaine ; ils sont défaits, tandis que les Turcs ont l' Asie mineure pour retraite, et ne combattent que pour une province qui appartient à leur Souverain.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

8ο Les meilleurs soldats que le Sultan avait dans son armée sont ces Grecs armés aujourd' hui contre lui. (Φαίνεται ὅτι ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς τοὺς 'Αλβανούς, τοὺς ὁποίους πολλοὶ συγχέουν μὲ τοὺς Γραικούς).

9ο Les soldats Turcs ont des armes et de courage mais leur réunion ne mérite pas le nom d'armée; elle n'offre que des bandes si indisciplinées . . .[1] *Le dernier Sultan perdit la vie en voulant introduire le système militaire européen parmis les jyanissaires. A ces avantages que possèdent les Grecs, l' auteur oppose les suivants dont jouissent les Turcs.*

1ο Ils ont un gouvernement établi.

2ο Ils occupent la plus part des forteresses.

3ο Le Sultan peut se procurer beaucoup d' argent, s' il s' y prend sagement.

4ο Il a plus de moyens que les Grecs de fabriquer des armes et de la poudre à canons.

L' ignorance complète de la guerre et le manque de discinline militaire sont des désavantages communs aux Grecs et aux Turcs ; mais les premiers savent qu' ils pêchent de ce côté, et s' appliquent à y remédier ; cette circonstance accroit singulièrement leurs forces.

Les Grecs ont ainsi neuf chances contre quatre, ils doivent donc triompher. Il faut pour celà qu' ils mettent tout leur soin à surmonter les obstacles qu' offrent les quatre points sur lesquels leurs ennemis leurs sont supérieurs. Ils doivent prémièrement organiser un gouvernement civil et une autorité militaire; le premier pour rassembler les ressources du pays, et le second pour y élever des ouvrages qui empêcheraient toutes les forces de l' empire Turc de pénétrer en Morée.

Nous ne suivons pas l' auteur dans les conjectures aux quelles il se livra pour savoir comment la nation grecque, une fois affranchie devra se continuer, et à qui elle pourra offrir de se mettre à la tête de son gouvernement ; la partie politique de la brochure paraît en générale inférieure aux considerations militaires. Quoiqu' il en soit, cet ouvrage mérite d' être lu par toutes les personnes qui prennent intérêt à la grande lutte qui va s' engager dans les provinces européennes de l' empire Ottoman.

Θέλω φροντίσει νὰ λάβωμεν τούτην τὴν φυλλάδα, ἐὰν μεταφρασθῇ εἰς τὸ γαλλικόν. 'Ο τελευταῖος« Constitutionel»[2] *ἔχει χαϊδευτικὴν ἀνάλυσιν τῆς φυλλαδίου μου «Considérations sur les Grecs et les Turcs».'Αλλ' οἱ λογιώτατοι τὴν πωλοῦν ἀκριβὰ καὶ ὀλίγοι θὰ τὴν ἀναγνώσουν. Μοὶ κακοφαίνεται μόνον, ὅτι δὲν εἶχα τότε ἱκανὰ διδόμενα, διὰ νὰ χωρίσω τὸ Γένος ἀπὸ τὴν 'Υψηλαντικὴν ἐπανάστασιν καὶ 'Εταιρείαν, ἥτις μᾶς ἔκαμε τόσα κακὰ καὶ αὐτὴ μόνη, μὲ τὸν ἑταιρισμόν της, δίδει ὅπλα εἰς τοὺς ἐχθρούς μας νὰ γράφουν καθ' ἡμῶν τὰ αἴσχιστα καὶ νὰ ἐμποδίζουν τὴν Ρουσίαν ἀπὸ κάθε ἀνοικτὸν κίνημα. Περὶ τοῦ Σέκερη δὲν ξαναεμάθομεν τίποτε· τῷ γράφω κατ' αὐτὰς διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του καὶ τῷ ξαναστέλλω ἀντί-*

1. Τὰ ἀποσιωπητικὰ εἶναι τοῦ κειμένου.
2. 'Ο «Constitutionel» ἦτο ἡ μᾶλλον φιλελληνικὴ ἐξ ὅλων τῶν γαλλικῶν ἐφημερίδων τῆς ἐποχῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γραφα-τῶν ἐκ Παρισίου πρὸ πολλοῦ σταλέντων ὑμῖν γραμμάτων. Δὲν ἠξεύρω, ἐὰν τὰ ἔλαβε καὶ ἐὰν σοὶ τὰ ἐκοινολόγησε. Καὶ οἱ 'Αμερικανοὶ καὶ οἱ 'Αϊτηνοὶ[1] ἠμποροῦσαν νὰ μᾶς βοηθήσουν, ἐὰν εἴχαμεν Διοίκησιν.

Ὑγίαινε καὶ κραταιοῦ μετὰ τῶν φίλων, πρὸς οὓς λέγεις τὰ πρέποντα χαιρετήματά μου. Τὸ παρὸν σοὶ ἔρχεται διά τινος Καρμόννα. *Ὁ σὸς*

Κ. Πολυχρονιάδης

Τῷ κυρίῳ Γεωργίῳ Πραΐδη

εἰς τὸ Μεσολόγγι.

62

(A. M. 26)

Φιλογενέστατε Κύριε 'Αναγνώστη Παπαγιαννόπουλε[2].

Πεπληροφορημένοι περὶ τῶν ἀξιολόγων προτερημάτων σου, καὶ περὶ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα ζήλου σου καὶ εἰλικρινοῦς ἤθους σου, διὰ τὰ ὁποῖα σώζομεν ἰδιαιτέραν κλίσιν καὶ ὑπόληψιν πρὸς τὸ ὑποκείμενόν σου, κοινῇ γνώμῃ σὲ ἐκλέγομεν μέλος τῆς ἐθνικῆς Βουλῆς παραστατικὸν τῆς Πελοποννήσου, οὗ ἕνεκα καὶ σπεύδομεν εὐχαρίστως νὰ σοὶ τὸ ἀναγγείλωμεν πρὸς ἔνδειξιν· εἶης δὲ ὑγιαίνων.

Ἄργος τῇ 13 10/βρίου 1821

† Βρεσθένης Θεοδώρητος	
Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης	
'Ιωάννης Βαρβάτης	*Οἱ πληρεξούσιοι Ὕδρας*
ὁ Πρωτοσύγκελλος 'Αμβρόσιος	*Οἱ πληρεξούσιοι Πετσῶν*
Πανοῦτζος Νοταρᾶς	
'Ιωάννης Παπαδιαμαντόπουλος	
'Ηλίας Καράπαυλος	*Κωνσταντὴς 'Αλεξανδρόπουλος*
'Αναγνώστης Ζέρβας	*Δημήτριος Καλαμαριώτης*
'Ανδρέας Λόντος	*Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος*
Χαράλαμπος Περούκας	*Μιλιάνης*
Πᾶνος Σεργιάνης	*Παναγιώτης Μπεγλόπουλος*
Χριστόδουλος Ἄχολος	*Παναγιώτης Γιανετάκης*

1. 'Απὸ τῆς 20 Αὐγούστου 1821, ὅτε ἀκόμη ὁ Κ. Πολυχρονιάδης διέμενεν ἐν Παρισίοις, οἱ ἀποτελοῦντες τὸ ἑλληνικὸν διευθυντήριον τῆς πόλεως ταύτης ἔγραψαν πρὸς τὴν δημοκρατικὴν κυβέρνησιν τῆς 'Αϊτῆς ζητοῦντες βοήθειαν. Συγκινητικὴ εἶναι ἡ ἀπάντησις τοῦ «Προέδρου τοῦ Χαητίου 'Ιωάννου Πέτρου Βόγερ, πρὸς τοὺς πολίτας τῆς Ἑλλάδος 'Α. Κοραῆν, Κ. Πολυχρονιάδην, 'Α. Βογορίδην καὶ Χ. Κλονάρην» ἀπὸ 15 'Ιανουαρίου 1822 ('Ιωάννου Φιλήμονος, Δοκίμιον ἱστορικὸν περὶ τῆς Ἑλλην. 'Επαναστάσεως, τόμ. Δ', σελ. 22, 368-369).

2. 'Αναγνώστης Δεληγιάννης, τῆς μεγάλης ἐκ Καρυταίνης οἰκογενείας. 'Εξ ὅλων τῶν ἀδελφῶν του μόνος αὐτὸς ὑπεγράφετο «Παπαγιαννόπουλος». 'Εχρημάτισε βεκίλης τοῦ Μοριᾶ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Μετέσχε τῆς Α' ἐν 'Επιδαύρῳ 'Εθνικῆς Συνελεύσεως ὡς παραστάτης τῆς Πελοποννήσου (εἷς ἐκ τῶν 20 τοὺς ὁποίους ὑπέδειξεν ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία κατὰ τὴν ἐν Ἄργει συνέλευσιν αὐτῆς τῆς 1 Δεκεμβρίου 1821) καὶ ἐξελέγη μέλος τοῦ πρώτου 'Εκτελεστικοῦ μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ λοιπῶν (15 'Ιανουαρίου 1822), καὶ τῆς Διοικητικῆς 'Επιτροπῆς (14 'Απριλίου 1826). 'Απὸ τοῦ 'Απριλίου τοῦ 1826 ὑπεγράφετο «Δηληγιάννης». ('Α. Ζ. Μάμουκα, Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Δ', σελ. 80, ὑποσημ. 2).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

63

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1224-5)

Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην εἰς Βραχώρι.

Τῇ κβ/γῃ (Ἰανουαρίου) τοῦ 1822 ἐν Πείσαις

Φίλε μου !

Εἶναι τέταρτον τὸ παρόν μου ὁποὺ σοὶ γράφω ἐκ Τοσκάνας καὶ θέλει σοὶ ἔλθει συγχρόνως μὲ τὰ δύο πρῶτα, τὸ δὲ τρίτον σοὶ ἐστάλη διὰ τῆς Ἀγκῶνος μέσον τινὸς κομπορρήμονος Σμυρναίου ὀνομαζομένου Ἀναστασίου Ποποτσάλωφ[1]. Ἐλπίζω δὲ νὰ σ' ἔλθῃ ἀσφαλῶς καὶ αὐτὸ καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ δύο, ὅθεν δὲν σοὶ ἐπαναλαμβάνω ὅ,τι εἰς τὰ προλαβόντα μου σοὶ ἔγραψα.

Μετὰ τὰ ἀπὸ ιδης Νοεμβρίου γράμματά σας, ἄλλο σας νεώτερον δὲν ἐλάβαμεν. Ἀπὸ Κορυφοὺς δὲ ἐμάθαμεν, ὅτι ἔγινε σφοδρὰ μάχη εἰς τὴν Ἄρταν, καὶ ἀκόμη ἀγνοοῦμεν εἰς ποίων χεῖρας εὑρίσκεται ἡ ἀκρόπολίς της. Ἀπὸ τὸ ἴδιον μέρος ἐμάθαμεν ὁμοίως ὅτι οἱ σουλτανικοὶ ἐκυρίευσαν τὰ Λιθαρίτσια μὲ προδοσίαν, καὶ ἀγνοοῦμεν εἰς ποίαν κατάστασιν εὑρίσκεται ὁ πρίγκιψ Ἀλῆς. Φοβούμεθα δὲ μὴ πέσουν τὰ πλούτη καὶ τὰ μέσα του εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν μας. Ἐμάθαμεν προσέτι, ὅτι ἔφθασεν ὁ Βρυώνης μὲ 500 εἰς Ἰωάννινα καὶ ὅτι ἐκεῖ συνάζονται ὅλοι οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἀλῆ καὶ εὐχόμεθα νὰ μὴ γίνουν δυνατώτεροι ἀπὸ τοὺς συμμάχους σας, ἀλλὰ δὲν ἠξεύρομεν πῶς ἐτραβήχθη ὁ Βρυώνης ἀπὸ τὴν Βοιωτίαν καὶ πῶς εἶναι ἐκεῖ τὰ ἡμέτερα.

Χθὲς μᾶς ἔγραφαν ἐκ Τεργέστης ὅτι ἔφθασεν ἐκεῖ καράβι ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι διὰ δέκα ἡμέρας καὶ προσμένομεν τὴν ἐγγὺς Κυριακὴν νὰ μάθωμεν τὰς διηγήσεις του. Ἔφθασεν ὁμοίως εἰς Τεργέστην καὶ ἀπὸ τὴν Ὕδραν ὀγλήγορα καράβι καὶ ἐκοινολόγησεν, ὅτι ἕως εἰς τὴν ἀναχώρησίν του δὲν εἶχε παραδοθῆ νεώτερον κάστρον εἰς τοὺς Πελοποννησίους, οἱ ὁποῖοι συνῆλθον εἰς τὸ Ἄργος καὶ ἔφθασαν ἐκεῖ καὶ δέκα ἀποσταλμένοι Ἀλβανοί, διὰ νὰ συνομιλήσουν περὶ διοικήσεως. Τὸ ἴδιον καράβι ἔφερε τὴν εἴδησιν, ὅτι ἡ Κασσάνδρα ἔπεσε τέλος πάντων εἰς τοὺς Τούρκους, καὶ οὕτως οἱ Μακεδόνες Τοῦρκοι θέλουν εἶναι ἐλεύθεροι νὰ κινηθοῦν πρὸς τὰ μεσημβρινά. Ἡ ἔλλειψις Διοικήσεως ἄφησεν ἀβοηθήτους τοὺς ἀνδρείους Κασσανδρηνοὺς καὶ οὕτως ἐχάσαμεν τὸ μέγα ἐκεῖνο προπύργιον. Τὴν παράδοσιν τῆς Κασσάνδρας, ἀλλ' ὄχι καὶ τὴν σφαγήν, κηρύττει καὶ ὁ ἐχθρός μας «Αὐστριακὸς Παρατη-

---

1. Ἀναστάσιος Ποποντζάλωφ ἐκ Μ. Ἀσίας, πιθανῶς ἐκ Φωκαίας. Ἐμυήθη φιλικὸς ἐν Πετρουπόλει τὸ 1820 ὑπὸ Ἰωάννου Κακουλίδου. Περὶ τὰ μέσα τοῦ 1923, ἐν ὄψει τῆς ἐκστρατείας τοῦ Σκόδρα πασᾶ, ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τῇ προτάσει τοῦ Μαυροκορδάτου πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Μαυροβουνίου Πέτρον Πέτροβιτζ, διὰ νὰ ζητήσῃ βοήθειαν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. Ἡ ἀποστολὴ αὕτη ἀπέτυχε. (E. G. Protopsaltis, Les rapports entre la Grèce et le Monténégro dans le passé. «L' Hellénisme Contemporain», 1954, pp. 329-341). Εἶχε δύο ἀδελφούς, τὸν Γεώργιον διαμένοντα ἐν Ὕδρᾳ καὶ τὸν Ἀθανάσιον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρητής,».' Αλλ' αἱ εἰδήσεις τοῦ «Ζέμωνος» ἀπὸ ε /ιζης Δεκεμβρίου μᾶς δίδουν ἐλπίδας νὰ ἀμφιβάλλωμεν καὶ μᾶς προσθέτουν ὅτι μέρος τῶν ἀποσταλμένων Σέρβων εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐφονεύθη καὶ μέρος ἐφυλακώθη εἰς τοὺς Ἑπτὰ Γουλᾶδες, ὅτι εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἐπροχώρησαν οἱ ἐδικοί μας, ὅτι εἰς τὴν Βόσναν εἶναι διχόνοια ἐμφύλιος καὶ ὅτι ὁ σουλτᾶνος ἔκαμε φερμανλῆν τὸν πασᾶν τῆς Σκόδρας. Ἀλλὰ καὶ ἐκεῖθεν μᾶς λέγουν τὴν νέαν σύναξιν τῶν σουλτανικῶν εἰς τὰ Ἰωάννινα. Σοὶ κοινολογῶ τοῦτα, διὰ νὰ μᾶς εἰπῇς ἕως πόσον ἀληθεύουν καὶ διὰ νὰ σοὶ δείξω πῶς μανθάνομεν τὰ ἡμέτερα. Ἐξ Ὕδρας καὶ τῆς Πελοποννήσου οὐδεὶς [δὲν] μᾶς γράφει, καὶ ὑποπτεύω ὅτι ὁ Ὑψηλάντης ἀποφεύγει ἢ ὑποπτεύει τὸν σεβάσμιον ἱεράρχην μας[1]. Τοῦτος ὁ κάλλιστος καὶ σοφὸς ἀνὴρ κινεῖ πάντα λίθον πρὸς βοήθειάν μας, καὶ ἤρχισαν νὰ στεφανώνωνται οἱ ἀγῶνές του μὲ ἀποτελέσματα. Παρεκίνησε τοὺς ἁπανταχοῦ πλουσίους εἰς συνδρομήν, καὶ εἰς τὰς παρακινήσεις του χρεωστεῖται ἡ ἀποστολὴ τοῦ Βαρβάκη καὶ τριῶν χιλιάδων πετζῶν βοήθεια πρὸς τοὺς Κρῆτας. Ἐλπίζει καὶ ἀλλαχόθεν συνδρομάς, τὰς ὁποίας θέλει σᾶς πέμψει ταχέως. Ἀλλ' ἡ μεγαλυτέρα του βοήθεια προσμένεται ἀπὸ τὰς μὲ τοὺς ἀλλογενεῖς συναποκρίσεις του, καὶ ἴσως μὲ δεύτερον θὰ ἔχω τὴν χαρὰν νὰ σοὶ κοινολογήσω τὸ ἀποτέλεσμά των. Σοὶ προέγραψα, ὅτι ἡ Εὐρώπη μᾶς προσφέρει μεγάλα βοηθήματα, ἀλλ' ὅλα προϋποθέτουν ἐθνικὴν βάσιν καὶ διοίκησιν καὶ οἱ μωροὶ ὁμογενεῖς μας τίποτες ἀκόμη δὲν κατώρθωσαν. Ἐὰν δὲν ἐτύχαινεν ἡ ἀνθίστασις τοῦ Ἀλῆ καὶ αἱ διαφοραὶ τῆς Τουρκίας μὲ τὴν Ρουσίαν, ἤθελαν ἰδεῖ οἱ ἀνόητοι, ὅτι αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς δὲν σημαίνουν τίποτες καὶ ἤθελαν καταντήσει ὡς οἱ ἐν Μολδοβλαχίᾳ ἀποστάται, ἐκ τῶν ὁποίων ἄλλοι ἐφονεύθησαν καὶ ἄλλοι ἀποθνήσκουν ἤδη τῆς πείνας, χωρὶς νὰ ἀξίζουν μήτε ἔλεος. Διότι, ἐὰν δὲν διήρπαζαν τὴν δυστυχῆ Βλαχομπογδανίαν καὶ ἐὰν ἦσαν ἑνωμένοι, ποτὲ οἱ Τοῦρκοι δὲν τοὺς ἔκαμαν τίποτες, μήτε ἀφανίζοντο αἱ δύο δυστυχεῖς ἐκεῖναι ἐπαρχίαι. Μόνον ὁ ἀνδρεῖος Γεωργάκης ἐβαστάχθη ὅλον τὸ καλοκαίρι καὶ ἀποθανὼν ἡρωϊκῶς ἔκαμε νὰ ἀντηχῇ τὸ ὄνομά του εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην. Ἐὰν ὁ Ὑψηλάντης εἶχε τὴν γνώμην καὶ τὴν ἀνδρείαν του, καὶ ἐὰν ἐβοηθεῖτο ἀπὸ τὸν Σάββαν καὶ ἄλλον κανένα ἀρχηγόν, θὰ ἐζοῦσαν ὅλοι ἀκόμη, καὶ ἐὰν ἐνικῶντο, θὰ ἔπιπταν κἂν ἐνδόξως.

Ὁ δὲ δυστυχὴς Φαρμάκης, παραδοθεὶς μὲ συνθήκας, ἀπεκεφαλίσθη εἰς τὸ Σταυροδρόμι. Ἂς εἶναι καὶ τοῦτο μάθημα εἰς τοὺς ἡμετέρους διὰ τὴν τύχην ὁποὺ τοὺς προσμένει, ἐὰν γελασθέντες ρίψουν τ' ἄρματα. Ἀλλὰ καὶ τοῦτο, καθὼς καὶ τὸ τῶν Κασσανδρηνῶν παράδειγμα, ἐὰν δὲν εἴχαμεν, ἠξεύρομεν ποῖος εἶναι ὁ χαρακτὴρ τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι σβήνουν τὲς ἐπαναστάσεις μὲ τὸν ἐξολοθρευμὸν ὅλων τῶν κατοίκων μιᾶς ἐπαναστατησάσης ἐπαρχίας. Σὺ καὶ οἱ κατὰ σὲ ὁμόφρονες καὶ ὀρθόδοξοι πρέπει καὶ εἰς τὰς συνομιλίας σας καὶ εἰς τὰς ἀλληλογραφίας σας καὶ εἰς τὴν γαζέτταν καὶ εἰς τὸν ἄμβωνα καὶ εἰς τὸ ἐξαγορευτήριον νὰ κάμετε νὰ ἀντηχῇ ἡ ἀνάγκη τῆς ὁμονοίας, πειθαρχίας καὶ τῆς ὑπερτάτης διοικήσεως, χωρὶς

2. Ὁ ἐν Πίζῃ Ἰγνάτιος Οὐγγροβλαχίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὰ ὁποῖα πολὺν καιρὸν δὲν βαστοῦμεν, καὶ καμμίαν ἐξωτερικὴν βοήθειαν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ ἐλπίσωμεν.

Σοὶ ἔλεγα εἰς τὰ προλαβόντα μου τὰς ὑποψίας μου περὶ τῶν δεχονοιῶν σας καὶ μερίσεων εἰς τρεῖς φατρίας. Ἐνδέχεται καὶ εὔχομαι νὰ ἀπατήθην. Καὶ ἂν τοῦτο ἀληθεύῃ, θεώρησέ τα ὡς non avenues. Δὲν στοχάζομαι νὰ πειραχθῇς μήτε σύ, μήτε οἱ κατὰ σὲ φρονοῦντες, δι' ὅσα εἰλικρινῶς σᾶς γράφω. Τοῦτο σᾶς δείχνει κἂν πῶς ἐκλαμβάνομεν οἱ μακρόθεν τὰ πράγματα. Καὶ ἐπειδὴ ἄλλο τίποτε πρὸς τὸ παρὸν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κάμωμεν, συγχωρήσατέ μας κἂν νὰ σᾶς γράφωμεν, μ' ὅλον ὅτι δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι δὲν εἰσακούεσθε, μήτε ὅτι καὶ οἰκοθεν ἐννοεῖτε κάλλιον ἡμῶν τὰ πρέποντα καὶ συμφέροντα.

Δὲν ἐνθυμοῦμαι ἐὰν σοὶ ἔγραψα τὴν γνώμην ἑνὸς πολεμικοῦ τῆς Ἀγγλίας, τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθη καὶ ὁ ἐχθρὸς τῆς ἐλευθερίας μας «Courrier» τῆς Λόνδρας. Ἀλλ' εἶναι τόσον περίεργη, ὥστε πρέπει νὰ σοὶ τὴν ἐπαναλάβω, διὰ νὰ τὴν διασαλπίσῃς, καὶ ὡς γνώμη ἀλλογενοῦς ἴσως κάμῃ ἀποτέλεσμα.

«Οἱ Ἕλληνες, λέγει ὁ ἀνώνυμος Ἄγγλος, ὑπερβαίνουν τοὺς Τούρκους κατὰ ἐννέα κεφάλαια· τὴν ἀπελπισίαν, τὴν παιδείαν, τὸ πολυαριθμότερον εἰς τὸν τόπον των, τὸ ναυτικόν, τὸ ἐμπέρδευμα ὅπου θὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν τουρκικὴν πολιτικὴν μηχανὴν ἡ ἀπόσυρσίς των, τὴν ὑπόληψιν εἰς τὴν εὐρωπαϊκὴν τακτικήν, τὴν ἀδιαφορίαν πρὸς τοὺς Τούρκους τῶν Ἀλβανῶν, τὴν κυρίευσιν πολλῶν νήσων, εἰς τὰς ὁποίας ποτὲ δὲν ἐπροχώρησαν οἱ Τοῦρκοι, τὴν φυσικήν των ἀνδρείαν, ἡ ὁποία ἐξισοῦται τοὐλάχιστον μὲ ἐκείνην τῶν Τούρκων, καὶ τὴν ἰσχυρὰν τῶν τόπων των θέσιν. Οἱ δὲ Τοῦρκοι ὑπερέχουν τοὺς Γραικοὺς κατὰ τέσσαρα· εἶναι ὑπὸ διοίκησιν τακτικὴν καὶ ἐγνωσμένην, ἔχουν κάστρα, ἔχουν πολεμικὰς ἀποσκευὰς καὶ ἠμποροῦν νὰ εὕρουν πολλότατα χρήματα». Ἡ ἔκθεσις τούτη γίνεται ἐκ μνήμης, καὶ ἴσως δὲν συμφωνεῖ μὲ τὴν πρώτην, ἀλλά, καὶ τοιαύτη, δείχνει ἱκανῶς ὅτι ἔχομεν ἐννέα πρὸς τέσσαρα. Τίποτε δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ συστήσωμεν διοίκησιν καὶ νὰ ὑποταχθῶμεν εἰς αὐτήν. Τοῦτο κρέμαται ἀπὸ τὴν θέλησίν μας. Τούτης δοθείσης, εὑρίσκομεν χρήματα καὶ ἑτοιμάζομεν εὔκολα τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου. Ἡ φύσις ἄρα καὶ ἡ τύχη εἶναι ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ ἐὰν πέσωμεν, τὸ σφάλμα εἶναι ἐδικόν μας. Εἶπα τύχην καὶ πρέπει νὰ τὴν ἀποδείξω· ἐκτὸς τῶν δύο ἀνωτέρω ρηθέντων τυχηρῶν περιστάσεων, ἰδοὺ ἔχομεν καὶ τρίτην ἤδη, τὸν πόλεμον τῆς Περσίας, ὅστις θὰ σύρῃ ἐκεῖ ὅλας τὰς δυνάμεις τῆς Ἀσίας. Λέγεται ὅτι οἱ Δροῦσοι καὶ Μαρωνῖται ἐκινήθησαν καὶ ὅτι ταράττονται καὶ οἱ Βαχαβίδαι. Ἀλλ' ἡ μεγαλυτέρα μας τύχη εἶναι ἡ μωρία καὶ ὑπερηφάνεια τοῦ αἱμοβόρου σουλτάνου, περὶ τοῦ ὁποίου γράφουν οἱ Φράγκοι ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὅτι εἶναι entêté, ignorant, arrogant et fanatique. Τοῦτο συμφωνεῖ μὲ ἄλλας εἰδήσεις, αἱ ὁποῖαι μᾶς δίδουν τὴν εὐφρόσυνον ἐλπίδα, ὅτι ὁ σουλτᾶνος δὲν δέχεται τὸ ultimatum τῆς Ρουσίας, καὶ ἑπομένως ὁ πόλεμος εἶναι ἄφευκτος· πλήν, ἐὰν μὴ ἴδωμεν, οὐ μὴ πιστεύσωμεν. Οἱ φιλότουρκοι γαζεττιέροι ἔπαυσαν πλέον ἀπὸ τὸ νὰ μᾶς βεβαιώνουν τὴν εἰρήνην καὶ ἤρχισαν νὰ φοβῶνται τὸν πόλεμον. Ὁ «Courrier» τῆς Λόνδρας καὶ οἱ «Débats» ἀντέγραψαν ἓν ἄρθρον τῆς ἐν Πετρουπόλει ἐφημερίδος, ἡ ὁποία λέγει ὅτι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οἱ Ῥοῦσοι ἐμβαίνουν εἰς τὴν Δακίαν καὶ τὸν Μορέαν, καὶ ὅτι τοῦτοι οἱ τόποι θὰ εἶναι εὐτυχεῖς ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Ἀλεξάνδρου. Ἀλλὰ νὰ ἰδῶμεν τί πρέπει νὰ πιστεύσωμεν καὶ περὶ τούτης τῆς εἰδήσεως.

Ὁ πρίγκιψ Καρατζᾶς νομίζω, ὅτι σᾶς στέλνει τὸν «Constitutionel», ὅθεν νὰ σ' εἰπῶ μὲ συντομίαν τὴν κατάστασιν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Τὸ μινιστέριον τῆς Γαλλίας ἄλλαξε, καὶ διωρίσθη πάντῃ οὐλτρικόν. Ὅθεν προσμένομεν τὰς πράξεις του, διὰ νὰ προφητεύσωμεν τὴν πολιτικήν του. Οἱ Αὐστριακοὶ εἶναι σύμφωνοι μὲ τοὺς Ἄγγλους, καὶ λέγεται ὅτι ἐσυμφώνησαν εἰς τὴν Ἀννοβερίαν διὰ νὰ βαστάξουν τὴν Τουρκίαν μὲ κάθε θυσίαν, εἰ δὲ μὴ νὰ προκρίνουν τὴν ἀνάστασιν καὶ ἀνεξαρτησίαν μας. Ἀλλ' ἴσως ἡ μωρία τῶν Τούρκων καὶ ἡ ὑπερηφάνεια τοῦ Σουλτάνου κάμνουν ἄκαρπον τὴν φιλοτουρκίαν των.

Γράφουν ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸν καὶ τὸ ἐπαναλαμβάνει καὶ ἡ ἐφημερὶς τῶν Débats, προσαρμόζουσά το ὅμως εἰς τὸν Χαλὲτ ἐφέντην, ὅτι ὁ σουλτᾶνος εἶναι entêté, ignorant, arrogant et fanatique καὶ κοινολογεῖται πανταχόθεν, ὅτι δὲν ἐδέχθησαν τὸ ultimatum τῆς Ρουσίας. Εἴθε τοῦτο νὰ ἦτον ἀληθές, διὰ νὰ τελειώσωμεν μίαν ὥραν πρωτύτερα. Ἀλλ' ἐγὼ ἐπροτιμοῦσα νὰ ἐγίνετο συμβιβασμὸς μὲ τὴν ἐγγύησιν τῆς Ρουσίας, διὰ νὰ σώσωμεν ἀπὸ τὸ σφάξιμον τοὺς ἀόπλους ἀδελφούς μας· διότι πρέπει νὰ μὴν ἀμφιβάλλωμεν πλέον, ὅτι ἐὰν κηρυχθῇ ὁ τῆς Ρουσίας πόλεμος, θέλουν περάσει ἀπὸ τὸ σπαθὶ τοὺς ἀόπλους χριστιανούς. Δὲν πρέπει νὰ ἀπατηθῶμεν ἀπὸ τοὺς περασμένους πολέμους, διότι τοῦτο γίνεται ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ἐξ αἰτίας μας.

Εἰς τὴν Ἱσπανίαν συμβαίνουν πολλὰ πράγματα, καὶ ὑποπτεύονται τὸν ἐμφύλιον πόλεμον. Τοῦτο πιθανῶς θὰ ἐπιρρεύσῃ εἰς τὴν καθ' ἡμῶν πολιτικὴν τῆς Εὐρώπης. Παρομοίως, ταραχαὶ ἀκολουθοῦν καὶ εἰς τὴν Ἰρλανδίαν. Ἡ Γερμανία εἶναι ἥσυχος. Καὶ μ' ὅλα τὰ ἐμπόδια τῆς Αὐστρίας, κινοῦνται ὑπὲρ ἡμῶν οἱ φίλοι μας, ὥστε ἰδοὺ τί μᾶς πέμπει ὁ φιλέλλην Dalberg:

Déclaration. Cinq cents officiers, tant d' infanterie, que de cavallerie et du génie et quelques instruits pour former une batterie à la Congrève[1], *sont à la disposition du gouvernement provisoire de la Grèce, selon mes registres». Aschaffenbourg, le 9 Decembre 1821. Signé: Emil Clarence, Baron Dalberg, chambellan de S.A.R. le grand duc de Baden*[2].

Ἀλλ' ὡς συμπεραίνεις, τοῦτοι οἱ στρατιῶται προϋποθέτουν διοίκησιν καὶ κοινὴν κάσσαν διὰ τὰ μετακομιστικά των καὶ τὴν ὑποδοχήν των εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἰς τὴν Ἑλβετίαν

---

1. William Congrève, Ἄγγλος στρατιωτικός, ὁ ὁποῖος ἐφεῦρε τοὺς φερωνύμους πυραύλους (fusée à la Congrève).

2. Ὁ Γερμανὸς βαρῶνος Dalberg ὑπῆρξε θερμὸς φιλέλλην. Ἵδρυσε φιλελληνικὸν κέντρον ἐν Aschaffenburg, ἐξέδιδε προκηρύξεις καὶ ἐστρατολόγει ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Περὶ τῆς φιλελληνικῆς δράσεως αὐτοῦ ἰδέ τινα ἐν Γ. Λαΐου, Ἀνέκδοτες ἐπιστολὲς καὶ ἔγγραφα τοῦ 1821, σ. 211 κ.ἑ., 225 κ.ἑ., 238, 244, 262, 266 - 270.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐμποδίσθησαν ὁμοίως αἱ ὑπὲρ ἡμῶν συνδρομαὶ καὶ ἐξακολουθοῦν πολλὰ γλίσχρως εἰς τὴν Γαλλίαν, Ἀγγλίαν, Ὁλλανδίαν καὶ Πολωνίαν. Αἱ γαζέτται μᾶς ἐκοινολόγησαν συνδρομὴν στρατιωτικὴν καὶ εἰς τὴν Σβεκίαν. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν συμβουλήν σας ἐνεκρίναμεν νὰ ἐμποδίσωμεν τοὺς στρατιωτικούς, ἐγράψαμεν ὅπου ἐταίριαζε νὰ μᾶς μεταβάλλουν τὰς συνδρομάς των εἰς ἐφόδια καὶ χρήματα, καὶ νὰ ἰδῶμεν τί κατορθώνεται.

Ὁ σεβάσμιος ἱεράρχης μας κινᾷ τὰ πάντα πρὸς βοήθειάν σας. Ἔγραψε καὶ πρὸς τοὺς ἀπανταχοῦ πλουσίους μας, διὰ νὰ συνεισφέρουν μὲ χρήματα, ἀλλ' ἕως τώρα ὀλίγοι ἤκουσαν τὴν φωνήν του. Οἱ Ὀδησσηνοὶ καταγίνονται εἰς ἐκλέξεις ἐφόρων καὶ ἀποστόλων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους δὲν ἐβγαίνει τίποτε, καὶ ἐξοδεύονται ἀνωφελῶς.

Ἀλλὰ προσμένομεν τὴν ὅσον οὔπω διπλωματικὴν τῶν πραγμάτων ἀπόφασιν, καὶ τότε πρέπει νὰ ἀποφασίσωμεν τὰ πρακτικά. Βλέπομεν μὲ δυσαρέσκειάν μας, ὅτι οἱ ὁμογενεῖς μας κάμνουν πορισμὸν τὴν ἐλευθερίαν καὶ μᾶς καταισχύνουν καὶ μᾶς ἐνοχλοῦν καθημερινῶς. Μ' ὅλον τοῦτο δὲν πρέπει νὰ τοὺς συνεριζώμεθα. Οἱ καλοὶ Μορα·ῖ·ται μήτε νὰ μᾶς γράψουν δὲν καταδέχονται· φαίνεται, ὅτι οἱ καλότυχοι φαντάζονται ὅτι ἡ ἀνδρεία των κατώρθωσεν ὅ,τι συνέβη ἀπὸ τύχην, καὶ δὲν ὑποπτεύουν ὅτι τούτη εἶναι τυφλὴ καὶ ἀλλάζει δρόμον. Μ' ὅλον τοῦτο μᾶς παρρησιάζονται καθημερινῶς νέα τυχηρά· ὁ πόλεμος τῆς Περσίας εἶναι βέβαιος, πιθανολογοῦνται αἱ ταραχαὶ τῆς Συρίας καὶ Ἀραβίας καὶ κοινολογεῖται, ὅτι ἔκαμεν ὁ μωρὸς σουλτᾶνος φερμανλῆν καὶ τὸν πασᾶν τῆς Σκόδρας. Περὶ δὲ τῆς ὑπερηφανείας του, δὲν ἔχομεν ἀμφιβολίαν.

Ἀλλ' ὅλα τοῦτα τὰ τυχηρὰ χρειάζονται καὶ κεφάλι, διὰ νὰ ὠφεληθῶμεν. Συλλογίζομαι νὰ παρακινήσω μ' ὅλας μου τὰς δυνάμεις τὸν Ἀρσένιον, διὰ νὰ καταβῶμεν μετὰ τῶν φίλων μας αὐτοῦ καὶ νὰ δοκιμάσωμεν καὶ τῆς παρουσίας μας τὰ ἀποτελέσματα. Ἐὰν δὲ βεβαιωθῶμεν ἐκ πείρας ὅτι οἱ ἀγῶνές μας εἶναι μάταιοι, τότε ἐγκαταλιμπάνομεν τὸν μωρὸν ὄχλον μας καὶ ἀπομακρυνόμεθα ἀπὸ τὸν κόλπον καὶ τὰς σχέσεις μὲ τόσον ἀνόητον γένος. Στοχάζομαι μ' ὅλον τοῦτο ὅτι δὲν θὰ καταντήσωμεν εἰς τούτην τὴν λυπηρὰν ἀνάγκην. Ἐντὸς ἑνὸς μηνὸς πρέπει νὰ ἀποφασισθοῦν αἱ διπλωματικαὶ συναποκρίσεις, καὶ ἐὰν ἐπιφέρουν πόλεμον ἢ εἰρήνην, ἐλπίζομεν νὰ μὴν ἐγκαταλειφθοῦν τὰ δίκαιά μας. Καὶ πάλιν, ὑποθέτοντες νὰ διαρκέσῃ ἡ παροῦσα τῶν πραγμάτων ἀβεβαιότης, ἐὰν ὅλοι μας οἱ ὀρθόδοξοι ἑνωθῶμεν μιᾷ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ, ἐλπίζω πάλιν νὰ κατορθώσωμεν μόνοι μας τὴν ἀνεξαρτησίαν μας.

Ἡ Ἀμερικὴ εἶναι σχεδὸν ἀνεξάρτητος. Τὰ στρατεύματα τῆς Χιλίας ἐμβῆκαν εἰς τὴν Λίμαν. Ὁ Βολιβὰρ εἶναι νικητὴς καὶ πλέον ἀνθίστασιν δὲν εὑρίσκει. Καὶ εἰς τὴν Μεξικὴν συνέβη μεγάλη μεταβολή. Ἀλλ' ὅλας τούτας τὰς μεταβολὰς προστατεύει ἡ φιλότουρκος Ἀγγλία. Ἡ Φιλαδελφικὴ Πολιτεία ἐκυρίευσε τὰς Φλωρίδας. Εἰς τὴν Βρασιλίαν τὰ πράγματα εἶναι μετέωρα. Ὥστε οἱ Εὐρωπαῖοι, παρὰ τὴν Καναδίαν, τίποτε ἄλλο δὲν κυριεύουν ἀσφαλῶς εἰς τὴν μεγάλην δυτικὴν ἤπειρον.

Ἔγραψα εἰς πλάτος καὶ τῷ φίλῳ Σέκερῃ καὶ συντομώτερα πρὸς τοὺς Ὑδριώτας Κουντουριώτας καὶ Κουμπάρην, πρὸς τὸν Βάμβαν, πρὸς τὸν Μαυρομιχάλην, πρὸς τὸν Θεόκλη-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοῦ καὶ πρὸς τὸν Θᾶνον[1]. *Φρόντισε νὰ συναποκρίνεσαι καὶ σὺ μὲ μέρος αὐτῶν καὶ μὲ ὅσους ἄλλους ὀρθοδόξους συναπαντᾷς, διὰ νὰ κοινολογῆτε τὰς ἰδέας σας καὶ νὰ συντρέχετε συμφώνως εἰς τὸν αὐτὸν σκοπόν.*

Ἐκτὸς τῶν περασμένων φυλλαδίων[2], *ἐὰν ἠμπορέσω σοὶ στέλλω ἔτι 5 ἢ 10 Σαλπίσματα Πολεμιστήρια, διὰ νὰ τὰ δωρήσῃς εἰς τοὺς σημαντικωτέρους ὁμογενεῖς. Ὁ Ἀριστοτέλης τοῦ Κοραῆ δὲν ἐφάνη ἀκόμη, ἀλλ' οἱ ἐναντίον του παραπονοῦνται, διότι συμβουλεύει εἰς τὰ προλεγόμενα νὰ μὴ δεχώμεθα ἀποστόλους κατολικοὺς πλέον εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ μὴ συγχωρῶμεν τὴν ἀνακαίνισιν τῶν ἐκκλησιῶν των. Τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος μᾶς πειράζει βέβαια εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις. Ἀλλ' ὡς μοὶ γράφει ὁ γέρων*[3], *εἶπεν ὅ,τι ἀργότερα ἴσως δὲν θὰ τῷ συγχωρηθῇ νὰ γράψῃ.*

Οἱ ἄλλοι λόγιοι ἐν Παρισίῳ ὑγιαίνουν καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ σᾶς πέμπουν στρατιωτικούς, διὰ τοὺς ὁποίους ὀλίγον ἔλειψε νὰ προσκαλεσθοῦν εἰς κριτήριον, διότι δὲν ἔδωσαν εἰς ἕνα Γάλλον τὰ ὑποσχεθέντα αὐτῷ ἔξοδα, καὶ ἠγόρασε τὴν σιωπήν του ὁ πρεφέκτος τῆς Ἀστυνομίας Anylés. Ἀλλ' ἤδη ἀλλάχθη καὶ τοῦτος ὁμοῦ μὲ τοὺς ἄλλους μινίστρους, καὶ ὁ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων εἶναι περικυκλωμένος ἀπὸ μισσιονναρίους τῆς Ἀνατολῆς. Ἐγὼ πρὸ πολλοῦ ἔγραψα τοῖς λογιωτάτοις ὅτι κατὰ τὸ παρὸν οἱ ξένοι πολεμικοὶ εἶναι ὄχι μόνον ἀνωφελεῖς, ἀλλὰ καὶ ἐπιζήμιοι. Ἄλλοι καταφεύγουν εἰς τοὺς ἐχθρούς μας, ἄλλοι θὰ συμπήσουν[4] *τὸν ἐμφύλιον πόλεμον, καὶ ἄλλοι ἐπιστρέφοντες εἰς τὴν φωτισμένην Εὐρώπην θὰ γράψουν καθ' ἡμῶν, καθὼς ὁ Γερμανὸς Müller*[5] *καὶ ὁ Ἄγγλος Γορδών*[6], *ὅστις ἀνέφερεν ἀπὸ τὸ ἐν Ζακύνθῳ καθαρτήριον πρὸς τὴν Διοίκησίν του, ὅτι ἔφριξε διὰ τὰς ἀπανθρωπίας τῶν Γραικῶν, οἱ ὁποῖοι ἔσφαξαν γυναῖκας, παιδία, γέροντας καὶ Ἑβραίους καὶ παρέβησαν τὰς συνθήκας των. Τοῦτα λαμβάνουν οἱ ἐχθροί μας καὶ μᾶς παριστάνουν ὡς βαρβαρωτέρους τῶν Τούρκων, καὶ ἑπομένως ὡς ἀναξίους ἐλέους καὶ συνδρομῆς. Ἀνέφεραν ἐσχάτως ὅλαι αἱ βασιλικαὶ γαζέτται, ὅτι οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει πρέσβεις, παραπονεθέντες διὰ τὰς νέας ἐν Κωνσταντινουπόλει σφαγάς, ἔλαβαν ἀπὸ τὸ Διβάνι τούτην τὴν ἀπόκρισιν : ἐπειδὴ οἱ Γραι-*

---

1. Θᾶνος Κανακάρης.

2. Ἀπὸ τοῦ 1821 κ.ἑ. ἐκυκλοφόρησαν ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Εὐρώπης πολλὰ ἔντυπα φυλλάδια Ἑλλήνων καὶ ξένων φιλελλήνων ὑπὲρ τοῦ ἑλληνικοῦ ἀγῶνος. Τὰ πλεῖστα τούτων (τὰ ἐκδοθέντα ἐν Γαλλίᾳ καὶ Βελγίῳ) κατέγραψεν ὁ Georges Bengesco εἰς τὸ βιβλίον του : «Essai d'une notice bibliographique sur la Question d'Orient. Orient Européen, 1821 - 1827». Bruxelles—Paris, 1897.

3. Κοραῆς.

4. Θὰ δυναμώσουν (συμπάω = συνδαυλίζω).

5. Ὁ Dr. Christian Müller ἐλθὼν εἰς Πελοπόννησον περὶ τὰ μέσα τοῦ 1821 συνελήφθη καὶ ἐληστεύθη ἐν Φιγαλίᾳ ὑπὸ ἐνόπλων Μανιατῶν. Ἐξ αἰτίας τοῦ ἀτυχοῦς τούτου γεγονότος ἔγραψε πολλὰ κατὰ τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως καὶ τῶν Μοραϊτῶν ἰδίως εἰς γερμανικὰς ἐφημερίδας καὶ εἰς τὸ βιβλίον του «Reise durch Griechenland und die Ionischen Inseln in den Monaten Iunius, Julius und August 1821». Leipzig, 1822.

6. Θωμᾶς Gordon, ὁ γνωστὸς φιλέλλην στρατιωτικός, ὁ γράψας καὶ ἱστορίαν τῆς Ἑλλην. Ἐπαναστάσεως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κοὶ σφάζουν Τούρκους καὶ παραβαίνουν τὰς συνθήκας των, δὲν ἠμποροῦν μήτε εἶναι δίκαιον νὰ ἐμποδίσουν τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τῶν Μωαμεθανῶν. Ἀλλ' οἱ λογιώτατοί μας ἠξεύρουν ὅλα τοῦτα, καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ Παρισίου δὲν θέλουν νὰ πιστεύσουν τὴν ἀληθῆ τῶν πραγμάτων μας κατάστασιν.

Ὁ Ἰωάννης[1] *ἀπὸ τὴν ιαην Δεκεμβρίου Ν.Μ. μοὶ γράφει ὅτι εἶναι εἰς τὰ ἴδια καὶ ἐγὼ δὲν προβλέπω πῶς ἠμπορεῖ νὰ σωθῇ καὶ νὰ τελειώσῃ. Μοὶ ἀπαιτεῖ συστατικὰ καὶ γράμματα· ἀλλὰ τί ἠμπορῶ νὰ τῷ κάμω ἐδῶθεν; Οἱ ἐκεῖ φυγάδες ὁμογενεῖς λαμβάνουν βοηθείας καὶ τὰς μεράζονται κατὰ χάριτας. Οἱ δὲ ἐν Βεσσαραβίᾳ ἀποθνῄσκουν τῆς πείνας, ὡς ἑταιρισταὶ καὶ ὡς κατατρεχόμενοι ἀπὸ τοὺς Μολδαβούς.*

Ὁ ἀνδρεῖος Γεωργάκης ἀπέθανεν ἡρωϊκῶς, καὶ ὁ μὲ συνθήκας ὑποταχθεὶς Φαρμάκης ἀπεκεφαλίσθη εἰς τὸ Σταυροδρόμι. Τοῦτο τὸ περιστατικόν, ὁ φόνος τοῦ Σάββα καὶ τῶν Κασσανδρηνῶν, πρέπει νὰ δείξῃ εἰς τοὺς ἡμετέρους, ὅτι πλέον σωτηρίαν δὲν εὑρίσκουν εἰμὴ εἰς τὴν ὁμόνοιαν, πειθαρχίαν καὶ ἀνδρείαν των. Σοὶ περικλείω μίαν ἐγκύκλιον ἑνὸς δεινοπαθοῦντος ὁμογενοῦς, τὴν ὁποίαν, ὡς γραμμένην εἰς γλῶσσαν εὐκαταληπτοτέραν καὶ ἐπίτηδες ἀνορθόγραφον, καλὸν εἶναι νὰ διασαλπίσῃς. Ἴσως σοὶ ἐγκλείσω καὶ ἄλλην ἀνάλογον γραμμένην ἀπὸ σεμνὴν Ἑλληνίδα. Βέβαια τοῦτα εἶναι μικρὰ μέσα, ἀλλ' ἂς μεταχειρισθῶμεν καὶ τὰ μικρά, ὅταν δὲν ἠμποροῦμεν νὰ πράξωμεν τὰ μεγαλύτερα.

Σοὶ ἐγκλείω καὶ δύο γράμματα ἀπὸ δύο φίλους μου. Ὁ Γάλλος εἶναι πολλὰ φιλέλλην νέος καὶ ἐγκατέλειψε τὰ ἀγαθά του διὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα. Μὲ κόπον δὲ πολὺν τὸν ἐμπόδισα πρὸς τὸ παρόν. Δέξου λοιπὸν εὐχαρίστως τὴν ἐπιστολήν του, καὶ πάσχισε, ἴσως ἐκβάλῃς ὅλα ἢ μέρος τῶν χρημάτων του ἀπὸ τὸν Γ. Πράσινον, χρεώστην τοῦ φίλου μου Βαταβάλη, ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶναι τὸ δεύτερον γράμμα πρὸς τὸν Πράσινον. Ὅσα δὲ γρόσια ἐκβάλῃς, κράτησέ τα εἰς λογαριασμόν μου καὶ πληρώνω ἐγὼ τὸν Γάλλον ἀπὸ τὰ εἰς χεῖράς μου ἐδικά σου, τὰ ὁποῖα αὔξησαν τώρα καὶ μὲ τὴν ἐπιστροφὴν τῶν 200 φραγκῶν ἀπὸ τὴν φίλην μας κυρίαν, ἥτις συνοικοῦσα ἤδη μὲ τὸν ἄνδραν της δὲν ἔχει χρείαν τῶν γροσίων τούτων. Ὁ Πράσινος εἶναι Ζαγορήσιος, καὶ ἠμπορεῖς νὰ ἐρωτήσῃς περὶ αὐτοῦ τὸν κὺρ Ἀλέξιον ἢ κανένα τῶν ἐδικῶν του. Ὁ Πράσινος εἶναι κενόδοξος ἄνθρωπος καὶ ἠμπορεῖς νὰ ἐξάψῃς τὴν φιλοτιμίαν του διὰ νὰ σοὶ ἐγχειρίσῃ τὰ ἀνωτέρω χρήματα. Κάμε μας προσέτι τὴν χάριν νὰ ἐρωτήσῃς, ποῦ εὑρίσκεται ὁ Πέτρος Βαταβάλης, υἱὸς τοῦ φίλου μου Βαταβάλη, καὶ ὁ Ἰωάννης Μπιζούλας[2]*, ἀνεψιὸς τοῦ κὺρ Ἀλεξίου, καὶ νὰ μᾶς εἰδοποιήσῃς τὰ περὶ αὐτῶν. Περὶ τῆς μητρός μου, ἐλπίζω ὅτι θέλεις κάμει τὰ δυνατὰ ὡς ἄλλος ἐγὼ καὶ θέλεις φροντίσει νὰ τὴν παρηγορήσῃς καὶ νὰ μ' εἰδοποιήσῃς τὰ περὶ αὐτῆς. Περὶ τῆς ἐδικῆς σου, ξαναερώτησα τὸν Ἰωάννην καὶ ὅ,τι μάθω, σοὶ τὸ κοινολογῶ. Κατὰ ζήτησίν μου ὁ Γάλλος Ἐδουάρδος σοὶ*

---

1. Ὁ ἐν Ὀδησσῷ ἀδελφός του.

2. Ἰωάννης Βυζούλας ἐξ Ἠπείρου. Μετέσχε τῆς Ἐπαναστάσεως ὡς πολιτικὸς καὶ στρατιωτικός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀντέγραψε τὴν περικοπὴν τοῦ Courrier τῆς Λόνδρας, διὰ νὰ τὴν μεταφράσῃς καὶ κοινολογήσῃς εἰς τοὺς ἡμετέρους.

Ἐκ Τεργέστης μᾶς γράφουν, ὅτι ἔφθασεν ἐκεῖ διὰ δέκα ἡμέρας καράβι ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι, καὶ μεθαύριον Κυριακὴν θέλομεν μάθει τὰ ἐξ αὐτοῦ.

Ὁ 5ος τόμος τοῦ Pouqueville[1] *ἀκόμη δὲν ἐφάνη, καὶ ἴσως μόλις τὴν ἄνοιξιν θέλει ἐκδοθῇ. Σοὶ προέγραψα τὸ πρόβλημα τοῦ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Κρήτην· ἀλλ' ἐπειδὴ ἀγνοῶ τὴν κατάστασίν της, καὶ ἐπειδὴ προτιμῶ νὰ ἀνταμώσω ἐσᾶς, δὲν ἐδέχθην τὴν πρόσκλησίν των, καὶ τὴν ἀνέβαλα ἕως εἰς τὴν ἄνοιξιν.*

Ὁ Κατακουζηνὸς ἀνεχώρησε διὰ τὴν Γερμανίαν καὶ σᾶς ἔπεμψε τὸν ἀπόστολον ἢ ἕνα τῆς Ἀρχῆς κύριον Ξάνθον, ὅστις μαζὶ μὲ τὸν φονικὸν Καραβιᾶν ἐκίνησαν πρὸ ἡμερῶν διὰ τὴν Ἀγκῶνα.

Μαζὶ μὲ τὸν Κομιζόπουλον, ἀποσταλμένον τοῦ μεγαλοδώρου Βαρβάκη, σᾶς ἔρχεται καὶ μία ἑκατοντὰς ὁμογενῶν καὶ ἀλλογενῶν. Ἀπὸ αὐτοὺς ἠμπορεῖτε νὰ κάμετε ἐκλογήν, διότι εἶναι πολλοὶ μαθηταὶ τοῦ Ὑψηλάντη καὶ τῆς Λακίας. Ἔκαμαν καὶ εἶπαν χίλια παράξενα εἰς τὴν Λιβόρνον καὶ εὔχομαι νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ αὐτοὺς οἱ ὁμογενεῖς ἐδῶ καὶ νὰ μὴν βλάψουν αὐτοῦ ἐρχόμενοι.

Αὔριον καταβαίνω εἰς Λιβόρνον διὰ νὰ ἑορτάσωμεν τὴν Χριστοῦ γέννησιν καὶ νὰ ἰδῶ τοὺς ὁμογενεῖς. Ἐὰν προφθάσω τὴν ἀναχώρησιν τοῦ καραβιοῦ, θέλω σοὶ προσθέσω ὅ,τι ἄλλο ἐνθυμηθῶ καὶ ὅ,τι μάθω.

Νὰ σοῦ ζητήσω συγχώρησιν διὰ τὴν πολυλογίαν μου, τοῦτο δὲν ταιριάζει εἰς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν φιλίαν μας· τέλος πάντων, ἐγὼ κοπιάζω περισσότερον γράφων, παρὰ σὺ ἀναγινώσκων.

Τῇ κζ' /ηη Ἰανουαρίου 1822 ἐν Λιβόρνῳ. Εἶμαι ἐδῶ ἀπὸ τὸ Σάββατον καὶ ἴσως διατρίψω ὅλην τὴν ἑβδομάδα. Τίποτε νεώτερον περὶ ὑμῶν δὲν ἔμαθα, εἰμὴ τὸν κίνδυνον ὁποὺ ἔτρεξεν ὁ Μαυροκορδᾶτος περνῶν διὰ τὴν Πελοπόννησον[2]*. Ὑποπτεύομεν ὅτι ἀκόμη τὰ περισσότερα φρούρια τοῦ Μορέως εἶναι ἄπαρτα καὶ ὅτι διοίκησις μήτε θὰ συσταθῇ, καὶ ἐὰν συσταθῇ, δὲν θὰ διαρκέσῃ. Αἱ ἐλπίδες μας ἐστράφησαν εἰς δύο ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα, τὸ ἀρκτικόν, καὶ ἓν ἄλλο ἰδιαίτερον. Ἀλλ' εἶναι περιττὸν νὰ σοὶ ἐκτανθῶ περὶ αὐτῶν, πρὶν πληροφορηθῶμεν καλύτερον. Αἱ περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης γνῶμαι εἶναι ἀντιφατικαὶ καὶ δὲν ἠξεύρομεν τί πρέπει νὰ πιστεύσωμεν. Ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον καὶ ἀλλαχόθεν ἦλθαν παράπονα κατὰ τῆς Μαυροκορδατικῆς πολιτικῆς. Παραπονοῦνται προσέτι, ὅτι ὅλοι οἱ ὁμογενεῖς τοὺς ἐγκατέλειψαν καὶ δὲν τοῖς ἐπρόσφεραν μήτε συμβουλάς. Φαίνεται ἄρα, ὅτι ὁ Μαυροκορ-*

---

1. Voyage dans la Grèce. Ὁ πέμπτος τόμος (α' ἔκδ.) φέρεται ἐκδοθεὶς τὸ 1821.

2. Ὁ Μαυροκορδᾶτος, μεταβαίνων ἐκ Μεσολογγίου εἰς Πελοπόννησον διὰ νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν Α' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ἐκινδύνευσεν ἐν Πάτραις νὰ συλληφθῇ αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἀπώλεσε δὲ πολύτιμα πράγματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ χειρόγραφον ἀνεκδότου μελέτης του, γαλλιστὶ γεγραμμένης καὶ ἐπιγραφομένης «Histoire des invasions des Turcs en Europe et de leurs révolutions».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δᾶτος δὲν ἐκοινολόγησέ τὰς ἐγκυκλίους συμβουλὰς τοῦ σεβασμίου ἱεράρχου μας, καὶ προσέξατε μὴν ἐντροπιασθῆτε. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι σ' ἔδωσα καὶ ἐγὼ τὰς μικράς μου ἰδέας περὶ διοργανισμοῦ. Ἔκτοτε, πολλὰ συλλογισθείς, συμπεραίνω ὅτι συμφέρει κατὰ πάντα νὰ ἐπιστηριχθῇ τὸ παλαιὸν σύστημα τῶν προεστώτων καὶ ἀρχιερέων, οἱ ὁποῖοι ἑνωμένοι νὰ ἀποτελοῦν τὴν ὑπερτάτην βουλὴν καὶ βοηθούμενοι ἀπὸ συμβούλια τῶν ἐγκρίτων, νὰ ἐκτελοῦν τὰς πολιτικάς, δικανικὰς καὶ θρησκευτικὰς χρείας. Εἰς τοῦτο τὸ σύστημα εἶναι συνηθισμένοι οἱ ὁμογενεῖς, καὶ τὸ σύστημα τοῦτο εἶναι ἢ γίνεται ἐθνοπαραστατικόν, ὅταν καταντήσουν οἱ προεστῶτες νὰ ἐκλέγωνται ἀπὸ τὸ Γένος. Διὰ τὴν ὥραν, δεχθῆτε νὰ γνωρίσετε τοὺς παλαιοὺς προεστῶτας καὶ προσέξατε μή, ζητοῦντες νεώτερα καὶ τελειότερα ζητήματα, δὲν ἠμπορέσετε νὰ κατορθώσετε τίποτε. Εἶναι ὠφελιμώτατον μετὰ τὴν πρώτην κατάστασιν τῆς διοικήσεως ἢ νὰ καταπείσετε τοὺς ἐνδοξοτέρους καπετάνους καὶ σημαντικωτέρους προεστῶτας, νὰ πέμψουν μὲ σίγουρον ἄνθρωπον πληρεξουσίους ὑπογραφάς των πρὸς τὸν σεβάσμιον ἱεράρχην μας, διὰ νὰ ἐκτελέσῃ ὁ πανιερώτατος ὅ,τι αἱ περιστάσεις καὶ ἡ θέσις του μᾶς συγχωρήσουν ὠφελιμώτερον. Τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰ ἀναγκαιότερα καὶ μὴ τὸ ἀμελεῖτε.

Παρέλαβα καὶ τὰ πρῶτά μου γράμματα πρὸς σέ, καὶ ἰδοὺ σοὶ τὰ ἑνώνω μὲ τὸ παρόν, προσθέτων σοι καὶ μίαν εἴδησιν περὶ ὅπλων. Ἀλλὰ τοῦτα χρειάζονται χρήματα, καὶ σεῖς δὲν ἔχετε. Τὰ γράμματά μου σοὶ ἔρχονται διὰ τοῦ Κομιζοπούλου, δι' οὗ σοὶ στέλνω καὶ 5 (πέντε) ἀντίτυπα τοῦ Πολεμιστηρίου Σαλπίσματος διὰ νὰ τὰ μεράσῃς εἰς τοὺς φρονιμωτέρους ὁμογενεῖς. Σοὶ πέμπω προσέτι καὶ δύο ἀντίτυπα δύο φυλλάδων γαλλικῶν, τὰς ὁποίας κάμνεις νὰ ἀναγνώσῃ καὶ ὁ Σέκερης, διότι δὲν ἔχω ἄλλας νὰ τῷ στείλω. Σοὶ πέμπω προσέτι καὶ τοῦ Κλονάρη τὸ περὶ τουρκικῆς νομοθεσίας καὶ προσέτι le chant des Grecs[1]. Τὸ πρὸς τὴν μητέρα μου γράμμα δὲν σοὶ πέμπω, ἢ μᾶλλον ἀπαιτῶ νὰ τῇ τὸ στείλῃς, ἐὰν εἶναι ἔξω τῆς τουρκικῆς ἐπικρατείας, εἰ δὲ μὴ νὰ τὸ ἀφανίσῃς. Διότι ἄλλως τὴν βάζω εἰς κίνδυνον, καθὼς τὸ ἔπαθαν πολλοὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς. Φρόντισε, παρακαλῶ, νὰ φανῇς εἰς τίποτε χρήσιμος πρὸς τὴν δυστυχῆ μητέρα μου, ἐὰν εἶναι ἐλευθέρα, καὶ νὰ μᾶς εἰδοποιήσῃς τὰ περὶ αὐτῆς περιστατικώτερον.

Ὁ Ἀριστοτέλης τοῦ Κοραῆ ἀκόμη δὲν ἐφάνη καὶ λυποῦμαι, διότι δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς τὸν στείλω μὲ τὴν παροῦσαν εὐκαιρίαν τοῦ κυρίου Κομιζοπούλου, ὅστις ἔρχεται μὲ τὰ δῶρα τοῦ μεγάλου πατριώτου Βαρβάκη. Σοὶ περικλείω καὶ μίαν πρὸς τὸν Θᾶνον, προεστῶτα τῆς Πάτρας. Στεῖλέ την ἀσφαλῶς καὶ συνόδευσέ την καὶ μὲ ἓν Σάλπισμα. Σοὶ προεῖπα ὅτι ἔγραψα τῷ Βάμβᾳ, τῷ Θεοκλήτῳ καὶ διαφόροις ἄλλοις σημαντικοῖς. Ἠξεύρω ὅτι οἱ λόγοι μου εἶναι μάταιοι, ἀλλὰ κάμνω ὃ δύναμαι.

Καθὼς σοὶ προέγραψα, ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ διατρίψω ἐδῶ ἕως εἰς τὸν Μάρτιον, καὶ τότε, κατὰ τὰς περιστάσεις, ἀποφασίζω τὸ πρακτέον. Παρέλαβα τὰς ἀπὸ τοὺς Σταματακή-

1. Ὑπονοεῖ πιθανῶς «Le chant d'hymen du jeune Grec. Paroles de Mr. A. de Latour.. Musique de J.N. Méreaux, à Paris, chez C. Heu» (ἄ.χ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δας πέτσας σου, καθὼς καὶ τὰ 200 φράγκα ἀπὸ τὴν φίλην τῆς Πίζας· ὅθεν, σοὶ εἶμαι χρεώστης ὅλων αὐτῶν. Ἐὰν ἐκβάλῃς τίποτες ἀπὸ τὸν Πράσινον, κράτησέ το εἰς λογαριασμὸν τοῦ χρέους μου, καὶ συναποκρίνομαι ἐγὼ μὲ τὸν ἐδῶ Γάλλον Ἐδουάρδον[1]*. Στοχάζομαι ὅτι ἕως εἰς τὸν Μάρτιον ἀποφασίζονται τὰ ρουσικά, καὶ τότε λαμβάνομεν ἀνάλογα μέτρα, χωρὶς ὅμως χρήματα δὲν ἐγκρίνω νὰ καταβῶ αὐτοῦ.*

Εἰπὲ τοῖς περὶ ἐμοῦ φροντίζουσι τὰ πρέποντα χαιρετήματά μου, καὶ ἐνθύμισε τὸν κύριον Μαυροκορδᾶτον, ὅτι τὸ σημερινόν μας στάδιον δὲν ὁμοιάζει τὴν παλαιὰν ἐξουσίαν των. Οἱ ὀφθαλμοὶ ἁπάντων εἶναι προσηλωμένοι εἰς τὰ κινήματά του, καὶ πρέπει νὰ ἐνθυμηθῇ τὰς ὑποσχέσεις του καὶ τὰς ἐλπίδας τῶν φίλων του. Σὺ δὲ ἐνδύσου ὑπομονὴν νεωτέραν καὶ φρόντισε πρὸ πάντων νὰ εἶσαι Ἕλλην καὶ ὄχι Αἰτωλὸς ἢ Ἀχαιὸς ἢ Ἀργεῖος.

Ὑγίαινε, φίλτατε, καὶ εἴθε νὰ μᾶς εἰδοποιήσῃς ὀγλήγορα τὰ κατὰ σὲ καὶ περὶ σὲ γενόμενα.

Ὁ γνωστός σου C.Z.
(Κ. Πολυχρονιάδης)

64

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 77)

Βραχώρι τῇ 27 Δεκεμβρίου 1821 S.V.

Περιπόθητέ μοι φίλε,

Ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὰς δύο φιλικάς σου τῆς 7 καὶ τῆς 10 Δεκεμ. Ἐχθὲς δὲ ἐλάβαμεν καὶ ἄλλην τοῦ ἐκλαμπροτάτου, τῆς 16 τοῦ αὐτοῦ, μὲ τὴν ὁποίαν δὲν εἶδα συνωδευμένην καὶ ἐδικήν σου· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ τοῦ ἐκλαμπροτάτου δὲν μᾶς φανερώνει ἄλλο παρὰ ὅτι τὴν ἐπαύριον ἢ μετὰ δύο ἡμέρας τὸ πολύ, εἴχατε σκοπὸν νὰ μεταβῆτε εἰς τὴν Πιάδα, τόπον διωρισμένον διὰ τὴν γενικὴν συνέλευσιν· καὶ ὅτι ὁ Τασσίκας[2] *προσφέρει εἰς τὴν Γερουσίαν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος τὰς 33 χιλ. γροσίων, καὶ περὶ τοῦ Κολοκοτρώνη, ὅτι δὲν ἐβγῆκεν ἀκόμη ἀπὸ τὸν Ἰσθμόν. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ ἐκλ(αμπρότατος) εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ γράμματος λέγει, ὅτι ἐκράτησε τὸν πεζὸν ἕως νὰ προσδιορισθῇ ὁ τόπος τῆς ἐθνικῆς συνελεύσεως, καὶ εἶναι ἀκόμη τόσον περιωρισμένον τὸ γράμμα, στοχαζόμεθα μήπως ἔγραψε καὶ ἄλλο πρωτύτερα, καὶ κατά τι λάθος νὰ μὴν ἔφθασεν ἕως ἐδῶ· συμπέρανε λοιπὸν μὲ πόσην ἀνυπομονησίαν προσμένω νὰ μὲ γράψῃς, ὡς μὲ ὑπόσχουσουν εἰς τὴν πρώτην σου, ἐν ᾧ μάλιστα μὲ τοῦτον τὸ πεζὸν δὲν ἔμαθα μήτε ἂν ὑγιαίνῃς.*

1. Grasset.

2. Κυριάκος Τασσίκας, μεγαλέμπορος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Αἰγύπτου. Ἐμυήθη εἰς τὴν Φιλικὴν Ἑταιρείαν ὑπὸ Δημητρίου Ὑπάτρου (Ἀπρίλ. 1819). Λήγοντος τοῦ 1821 ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα διὰ τοῦ ἰδίου του πλοίου καὶ παρέμεινε μέχρι τέλους τῆς Ἐπαναστάσεως. Περίεργον εἶναι τὸ οἰκονομικὸν σχέδιον, τὸ ὁποῖον κατηρτίσθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ Πελοπίδα ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατ' Ἰούνιον τοῦ 1820, διὰ τοῦ ὁποίου ἀφηροῦντο ὑπὸ ἐμπορικὸν πρόσχημα τεράστια ποσὰ ἀπὸ τὸν Μεχμὲτ Ἀλῆν τῆς Αἰγύπτου ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων. (Ἰ. Φιλήμονος, Δοκίμ. Ἕλλην. Ἐπαναστάσεως, Α', 197). Ὁ Τασσίκας διετέλεσε μέλος τοῦ Ἀρείου Πάγου (1822) καὶ προσέφερε μετὰ τοῦ Θ. Τοσίτσα μεγάλην οἰκονομικὴν βοήθειαν εἰς τὸν Ἀγῶνα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἤξευρα τὰς διαφωνίας τῶν Πελοποννησίων, ἀλλ' ἤλπιζα ὅτι, μετὰ τοσούτου καιροῦ ἀναρχίαν, ὅτε πλέον τὰ πράγματά μας κινδυνεύουν ἄφευκτα, ἂν δὲν συστηθῇ μία ὁποιαδήποτε ἐθνικὴ διοίκησις, ἤλπιζα, λέγω, ὅτι ἔπνιξαν τὰ πάθη των καὶ ἀπεφάσισαν νὰ στερεώσουν τὰ κοινά, ἀπὸ τὰ ὁποῖα εἶναι ἀχώριστα καὶ τὰ ἴδιά των συμφέροντα. Στοχάσου λοιπὸν πόσον μὲ ἐλύπησες μὲ τὰ ὅσα περὶ τούτου μὲ γράφεις. Εἴμεθα, καθὼς βλέπω, παντοῦ οἱ ἴδιοι· μήπως ἐδῶ τάχα, ὅπου μᾶς ἐπικρέμεται τοιοῦτος κίνδυνος, καθὼς ἐπληροφορήθης ἀπὸ τὰ διάφορα γράμματά μας, μήπως εἶναι καλύτεροι; Πόσην πληρεξουσιότητα ἔδωσαν εἰς τοὺς ἀπὸ Πέτα ἀπεσταλμένους των, πόσην ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν φρόνησιν καὶ εἰς τὴν φιλογένειαν τοῦ Μαύρου[1] καὶ ὁποίαν ὑπόσχεσιν, ὅτι θὰ δεχθοῦν ἀναντιρρήτως ὅσα συμβουλεύσῃ, ὑπαγορεύσῃ καὶ διατάξῃ ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος τῆς πατρίδος, καὶ ἰδιαιτέρως τούτων τῶν ἐπαρχιῶν! Μ' ὅλον τοῦτο ἀπὸ τὰ ἰδιαίτερά μας πρὸς τὸν Μαῦρον ἐγνώρισες τὸ πῶς ἐφέρθησαν, καὶ θέλεις μάθει ἀκόμη εἰς τὸν ἐρχομόν σου, ὁποῖα πάθη ἐβράδυναν τὴν στήριξιν τῆς Γερουσίας.

Ἀπὸ τὰ ἀντίγραφα, τὰ ὁποῖα περικλείομεν εἰς τὸ γράμμα τοῦ ἐκλ. καὶ ἀπὸ τὰ προηγούμενα γράμματά μας, βλέπεις εἰς ποίαν κατάστασιν εἶναι καὶ ὁποῖον δρόμον τρέχουν τὰ πράγματα τούτων τῶν μερῶν· βλέπεις ὅτι μ' ὅλην τὴν ἀπιστίαν τῶν συμμάχων Ἀλβανῶν, τὴν ὁποίαν οἱ ἀληθεῖς πατριῶται πρέπει νὰ θεωρήσουν μὲ διαφορετικὸν ὄμμα παρὰ τὰ πλάσματα (τζιράκια) τοῦ Ἀλῆ, μ' ὅλους τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ στρατηγήματα τῶν ἐχθρῶν, πόσον ἤθελεν εὐτυχήσει ὁ πόλεμός μας, ἂν ἦτον καὶ μία σκιὰ τάξεως καὶ προνοίας εἰς τὰ διάφορα στρατιωτικὰ κινήματα ὅλης τῆς στρατιωτικῆς γραμμῆς ἀπὸ Ζητούνι ἕως Ἄρταν· περιττὸν εἶναι λοιπὸν νὰ σὲ προσθέσω ἐγὼ τίποτε ἄλλο περὶ τούτων.

Ἐσυμπέρανες ποτὲ νὰ ἀργήσῃ τόσον ὁ Ζωντανός[2]; Ἀκόμη δὲν ἐφάνη. Ἔγραψα εἰς Μεσολόγγι νὰ μὲ εἰπῇ τίποτε, ἂν ἔχῃ καμμίαν εἴδησιν περὶ τοῦ πλοίου του ὁ κύριος Τρικούπης· ἀναμφιβόλως τοῦτο γίνεται ἀπὸ κανὲν ἐμπόδιον, ὁποὺ ἡ κακία τοῦ ὑποκονσόλου Χρυσομάλη μᾶς ἐπροξένησεν.

Κύτταξε νὰ ἀνταμώσῃς τὸν Σέκερην, εἰπέ τον τοὺς ἀσπασμούς μου, καὶ εἰπέ τον ἀκόμη νὰ μὲ γράψῃ τὰ κατ' αὐτόν. Ἂν ἔχασες δὲ καὶ τοὺς δύο τόμους τοῦ Pouqueville, ὁ Σέκερης ἔχει τὸν ἄλλον Pouqueville, τὸν ὁποῖον ἐπῆραν πρὸς χρῆσιν των, ὅταν ἐκίνησαν μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου εἰς Πελοπόννησον ἀπὸ Μεσολόγγι, καὶ ἂν θέλετε, ζητήσετέ τον. Πρόσ-

---

1. Ὑπονοεῖ τὸν Μαυροκορδᾶτον.

2. Ἄγγελος Ζωντανός, ἐκ Κυδωνιῶν. Ἀληθὴς ἄγγελος σωτηρίας πολλῶν οἰκογενειῶν κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ ὀλέθρου τῶν Κυδωνιῶν (3 Ἰουνίου 1821). Εὗρεν ἔνδοξον θάνατον μετ' ἄλλων Κυδωνιέων ἐν τῇ μάχῃ τοῦ Πέτα. (Γ. Σακκάρη, Ἱστορία τῶν Κυδωνιῶν, Ἀθῆναι 1920, σελ. 124). Ἦτο προφανῶς συγγενὴς τοῦ ἰατροῦ καὶ συγγραφέως Παναγιώτου Ζωντανοῦ, ἐγκατασταθέντος μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος των ἐν Σύρῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

φερε τὰς προσκυνήσεις μου τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Μπεηζαδὲ[1] *καὶ ἄσπαζέ με τὸν sign. Galina*[2]
καὶ τοὺς λοιποὺς φίλους, καὶ ὑγίαινε.

Ὁ φίλος σου
Γ. Πραΐδης

Ἐγχείρησε τὴν ἔσωθεν ἀσφαλῶς τῷ φίλῳ Σέκερῃ ἢ στεῖλέ το ἀσφαλῶς ὅπου εὑρίσκεται καὶ πληροφορήσου, ἂν τὸ λάβῃ.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Πρὸς τὸν εὐγενέστατον κύριον Ἀνδρέαν Λουριώτην*
εἰς Πιάδα

65

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 77)

Ἐπιστολὴ τοῦ Πραΐδου πρὸς τὸν Γάλλον φιλέλληνα Ἀχιλλέα Daviere de Lantivy[3].

A' Mr Achille
Mon cher ami,

J' ai lu avec plaisir dans la lettre de notre ami Louriotti vos lignes, dont votre amitié a bien voulu me contenter. Quoique très-peu, elles étaient suffisantes pour me dépeindre l' état déplorable où vous vous trouvez ; Je me l' imaginais déjà avant de recevoire votre lettre, ayant entendu que vous avez tout perdu. Je vous souhaite un prompt et heureux retour, afin que je vois la fin de vos souffrances et que je vous entends raconter avec de bon humeur les aventures de votre voyage au lieu de la résidence du roi Agamémnon. Portez-vous bien et souvenez-vous de votre ami intime

(27 Δεκεμβρίου 1821) *G. Praïdes*

66

(Α. Μ. 27)

Ἀριθ. 308 *1821 τῇ 31 Δεκεμβρίου Μεσολόγγι*

Ὁ τὸ παρὸν ἐπιφέρων ἡμέτερον ἐνσφράγιστον γράμμα Ἄγγελος Ζωντανός, ἀναχωρεῖ ἐντεῦθεν ἀπὸ τὴν πατρίδα μας τὸ Μεσολόγγι καὶ πηγαίνει εἰς τὸν Μορέαν μὲ ἀναγκαῖον μπούμπλικον γράμμα, διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς τὴν κοινὴν συνέλευσιν τὴν γινομένην εἰς τὴν Πιά-

---

1. Κωστάκης Καρατζᾶς.
2. Βικέντιος Γκαλίνα, (Galina) ὁ γνωστὸς φιλέλλην Ἰταλὸς νομομαθής, ὁ ὁποῖος συνειργάσθη εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ Συντάγματος τῆς Ἐπιδαύρου.
3. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ προηγουμένη ὑπ' ἀριθ. 64 ἐπιστολή.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δα τῆς Κορίνθου[1]*. Ὅθεν παρακαλοῦμεν τοὺς φιλογενεῖς Πελοποννησίους, ὅθεν διαβῇ, νὰ τὸν δεχθοῦν, νὰ τὸν περιποιηθοῦν καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσουν νὰ πηγαίνῃ ὅσον τάχιστα πρὸς τοὺς εἰς τὴν Πιάδα πριγκίπους μας. Διὰ νὰ γνωρισθῇ λοιπὸν ὅτι εἶναι τοιοῦτος ὁ ρηθεὶς ἄνωθεν, τῷ ἐδόθη τὸ παρὸν ἐνσφράγιστον γράμμα ὑπογεγραμμένον καὶ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἐφόρους τοῦ τόπου.*

Ἰωάννης Τρικούπης
Δημητράκης Πλατίκας
Βενδραμῆς Οἰκονόμου

(Τ. Σ.)

(Σφραγὶς ἐλευθερίας Αἰτωλῶν 1821)

---

1. Εἰς τὰς ὑπὸ τοῦ Α. Μάμουκα δημοσιευθείσας πράξεις τῆς Α′ ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως («Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος», τόμ. Α′) δὲν ἀναφέρεται ὁ Ἄγγελος Ζωντανὸς μεταξὺ τῶν πληρεξουσίων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ

1822

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

67

(A. M. 28)

(Γραφὴ Γ. Πραΐδου) *Ζητήματα τοῦ στ(ρατηγοῦ) Γ. Ν. (Βαρνακιώτη)*[1].

Ἐὰν ἡ πατρὶς κάμῃ συνθήκην ἢ ἀνταπόκρισιν μ' ἄλλην ἐπαρχίαν, νὰ εἶναι μὲ τὴν γνώμην του.

Ὅ,τι ψήφισμα γίνῃ διὰ τὰ μούλκια τῶν ἐχθρῶν, νὰ γίνεται συμφώνως.

Ὁμοίως, ἐὰν ἡ πατρὶς λάβῃ χρείαν διὰ νὰ σηκώσῃ δάνεια.

Ὁμοίως, ἂν γένουν προβιβασμοὶ ἢ καταβιβασμοὶ ὀφφικίων πολιτικῶν, καὶ σχεδὸν κάθε σύστημα, ὁποὺ νὰ γίνῃ εἰς τὴν πατρίδα, νὰ εἶναι μὲ τὴν γνώμην του, καὶ εἰς ὅσα ἀγροικοῦνται οἱ πολιτικοὶ τῆς πατρίδος νὰ εἶναι συμμέτοχος.

Γράμμα τοῦ Γ. Μαυρ(ομάτη)[2]

«..ὡμίλησα κατὰ μέρος μὲ τὸν Δασκαλάκην[3]*· μοῦ ἔδειξε καὶ μίαν τζέτουλαν συνθεμένην ἀπὸ τρεῖς περιόδους, τὴν εἶδα, τὴν ἀνέγνωσα καὶ καλῶς τὴν ἐνόησα. Τὸ πρᾶγμα πρέπει νὰ τελειώσῃ· μὲ τὸ νὰ εἶναι ὅμως καὶ δελικᾶτον καὶ ὑψηλόν, ἂς γένῃ μυστικώτατον, διότι τὸ πᾶν καταστρέφεται. Ἡ εὐγενεία σας εἶσθε ἀρκετοὶ καὶ οἰκονομήσατέ το, καθὼς ἡ φρόνησίς σας σᾶς διδάξῃ.*

68

(A. M. 29)

Ἐξετάσαντες τὴν διαφορὰν τῶν στρατιωτῶν τοῦ κ. Κίτζου Τζαβέλλα καὶ τῶν Μεσολογγιτῶν ἀπεφασίσαμεν τὰ ἀκόλουθα.

Α. Διὰ τὸν φονευθέντα (....)[4]*, ἐπειδὴ ἐρρέθη λόγος ἀπὸ μέρους τοῦ φονευθέντος, ὅτι ὁ φονεύσας αὐτὸν ἦτον ὁ Γεώργης σεΐζης*[5] *τοῦ Ἤβου Ρήγα*[6]*, ὁ ρηθεὶς Γεώργης νὰ μένῃ φυλακωμένος ἕως νὰ ἐξετασθῇ.*

---

1. Γεώργιος Νικολοῦ Βαρνακιώτης, μεγάλη μορφὴ τοῦ κλεφταρματολικοῦ κύκλου τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίως τῆς Ἀκαρνανίας. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐπαναστάσεως διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα. Λίαν ἐνωρὶς ὅμως μετεστράφη πρὸς τοὺς Τούρκους ἕνεκα ἀτόπων φιλοδοξιῶν καὶ προσωπικῶν ἀντιθέσεων. Εἰς τὸ ἔγγραφον τοῦτο σημειώνονται αἱ ὑπερβολικαὶ ἀξιώσεις τοῦ Βαρνακιώτου.

2. Γεώργιος Μαυρομάτης, ἐκ τῆς ἐπιφανοῦς οἰκογενείας τῆς Ἀκαρνανίας, υἱὸς τοῦ Μήτζου Μαυρομάτη, τοῦ χρηματίσαντος ἀγιάνη βιλαετλῆ τοῦ Κάρλελι. Ὁ Γεωργάκης Μαυρομάτης ἠκολούθησε κατὰ τὸν Ἀγῶνα τὸ πολιτικὸν στάδιον. Ὑπῆρξε κατ' ἀρχὴν μέλος τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, ἔπειτα δὲ ἀνέλαβε καὶ ἄλλα πολιτικὰ ἀξιώματα. Ἀπέθανεν ἐν Ἀθήναις τὴν 3 Μαΐου 1836.

3. Δασκαλάκης, ἐκ Ναυπάκτου. Πλούσιος ὢν ἐδάνεισε κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐπαναστάσεως εἰς τὰς κοινότητας Σαλώνων καὶ Χρυσοῦ πολλὰς χιλιάδας γροσίων, ἔναντι τῶν ὁποίων δὲν ἔλαβε τίποτε. Ἡ θυγάτηρ του Βιολέττα Δασκαλάκη ἐζήτησε σύνταξιν δι' αἰτήσεώς της πρὸς τὴν Βουλήν, ἥτις αἴτησις συνεζητήθη κατὰ τὴν ΞΘ' συνεδρίασιν τοῦ σώματος τῆς 23 Ἰουνίου 1853.

4. Κενὸν ἐν τῷ χειρογράφῳ.

5. Ἱπποκόμος.

6. Ἤβος Ρήγας ἐξ Ἀμπελακίων τῆς Θεσσαλίας. Ἀνὴρ ἱκανῆς μορφώσεως, διετέλεσε μέλος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Β. Διὰ τοὺς πληγωθέντας ὅσα ἔξοδα γένουν, νὰ ἐξετασθοῦν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, καὶ ὅποιον μέρος ἔχει περισσότερα, νὰ τὰ λάβῃ ἀπὸ τὸ ἄλλο.

Γ. Τὰ ἄρματα νὰ παρθοῦν καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη καὶ νὰ δοθοῦν εἰς ἐκείνους ὁποὺ τὰ εἶχαν.

Δ. Ἂν ἀπὸ τοὺς πληγωμένους ἀποθάνῃ τις, νὰ δίδεται ἀποζημίωσις χίλια γρόσια.

Ε. Νὰ δώσουν καὶ τὰ δύο μέρη ἔγγραφα ὅτι δὲν θέλουν πειράξει ἕνας τὸν ἄλλον, τὰ ὁποῖα νὰ στέκωνται εἰς τὴν Διοίκησιν.

Ἀφοῦ γένῃ ἡ ἐκτέλεσις αὐτῶν τῶν πράξεων, τότε νὰ ἀπολυθοῦν οἱ φυλακωμένοι.

Σημ. Σχέδιον δικαστικῆς ἀποφάσεως διὰ χειρὸς Ἀλ. Μαυροκορδάτου· ἀναφέρεται εἰς αἱματηρὰν συμπλοκὴν μεταξὺ Σουλιωτῶν καὶ Μεσολογγιτῶν.

69
(A. M. 30)

Οὔτε ἐμεῖς τὸ συμβουλεύομεν, διότι δὲν εὑρίσκομεν ὑποκείμενον ἀνάλογον. Ἐστοχάσθημεν προχθὲς νὰ κράξωμεν ἀντιπρόεδρον τὸν Ἀλέξιον Νοῦτζο[1]*, ὅστις ἀποθανόντος τοῦ Ἀλῆ πασιᾶ δὲν ἔχει ἄλλην ἐλπίδα, εἰμὴ νὰ ἐναγκαλισθῇ τὸ σύστημα, εἶναι καὶ δραστήριος καὶ δὲν ἔχει πάθη ἢ ἰντερέσσα εἰς τοῦτα τὰ μέρη· ὠργανίσαμεν ἐπὶ τούτῳ καὶ μέρος τῶν γερουσιαστῶν, ἀλλὰ βλέπομεν νὰ εἶναι ἄσωτος καὶ πολυέξοδος καὶ δὲν ὑποφέρεται. Καλὸν ἦτον νὰ εὑρίσκετο ἄνθρωπος αὐτόθεν καὶ νὰ εἶναι εἰλικρινής, δραστήριος καὶ φιλογενὴς εἰς τὸ ἄκρον, τὸν ὁποῖον νὰ ἔστελλεν ὁ κύριος Μαυροκορδᾶτος ὡς ἐπίτροπόν του, ἐπειδὴ τοῦτοι δὲν αἰσθάνονται, ἀλλὰ τὸν νομίζουν ἀκόμη πρόεδρόν τους, τότε ἐδιωρίζετο καὶ ἕνας ἀντιπρόεδρος καὶ ἐσχηματίζομεν τὸ περισσότερον μέρος τῆς Γερουσίας συνεργοὺς τοῦ καλοῦ.*

70
(A. M. 31)

Τὴν ἐκλαμπρότητά σας, ἀφέντη, δουλικῶς προσκυνῶ καὶ τὴν τιμίαν σου δεξιὰν ἀσπάζομαι.

Ἐψὲς ἔλαβα ἕνα τιμημένον σου γράμμα μὲ ἕναν Ἀρτηνὸ διὰ τὸν στρατηγὸ καὶ ἀμέσως

τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, κατηχηθεὶς τὸ 1819. Ἀρχομένου τοῦ Ἀγῶνος ἐστάλη εἰς Ζάκυνθον πρὸς συλλογὴν χρημάτων ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος ἐν Ἀκαρνανίᾳ. Διαρκοῦντος τοῦ 1821 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Δημ. Ὑψηλάντου πρόεδρος τῆς Ἐφορίας Μεσολογγίου, κατ' Ἀπρίλιον δὲ τοῦ 1822 ἐστάλη ὑπὸ τοῦ Μαυροκορδάτου εἰς Ἄγραφα, ἀλλ' εἰς μικρὸν ηὐδοκίμησε. Ἀπὸ τοῦ 1824 ὑπηρέτησεν ὡς ἔπαρχος Ἄνδρου. Ἀπέθανεν εἰς τὴν νῆσον ταύτην εἰς τὰς 29 Ἰουλίου 1825.

1. Ἀλέξιος Νοῦτσος προεστὸς τοῦ Ζαγορίου, ἐκ τῶν μᾶλλον ἐμπίστων εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων. Μέλος τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας. Ἐκραγείσης τῆς Ἐπαναστάσεως προσῆλθε παρὰ τὴν θέλησιν τῶν οἰκείων του εἰς τὴν ἀγωνιζομένην Ἑλλάδα, ὅπου κατέλαβεν ἀμέσως ἐμπιστευτικὰ ἀξιώματα. Τὸν Μάϊον τοῦ 1822 ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως Ἀνδρούτσου εἰς τὴν Δρακοσπηλιάν. Ἀφῆκεν εἰς τοὺς κληρονόμους του μεγάλην περιουσίαν (ἦτο γαμβρὸς τοῦ Σταύρου Ἰωάννου), τὴν ὁποίαν, ὅτε κατήρχετο εἰς Ἑλλάδα, εἶχεν ἐμπιστευθῇ ὡς παρακαταθήκην παρὰ τῇ οἰκογενείᾳ Κονεμένου εἰς Λευκάδα. (Σ. Β. Κουγέα, Τὸ ἠπειρωτικὸν ἀρχεῖον Σταύρου Ἰωάννου. «Ἠπειρωτικὰ Χρονικά», ἔτος 14 [1939] σελ. 36 κ.ἑ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μὲ σουρτζῆ τό 'στειλά. 'Αφέντη, μάθε τί γίνεται στὸ Βραχώρι· ὁ Γιαννάκης τοῦ καπετάνου ἐκίνησε διὰ νὰ βγῇ ἔξω, διὰ νὰ βγάλῃ τὸν κόσμο μαζὶ μὲ τὸν χαματζῆ καὶ κεῖνοι ἔπιασαν τὸν κόσμο καὶ τοὺς ἔδεναν καὶ γιόμισαν καὶ τὲς τζέπες τους γρόσια καὶ ἤρθαν καὶ κάθονται μέσα καὶ τρῶν καὶ πίνουν, αὐτεῖνοι ἔξω καὶ ὁ Μῆτζος Χαλκιώτης μέσα ξαγοράζουν τοὺς χριστιανοὺς ὡς σκλάβους.

'Αφέντη, ἐπρόσταξες διὰ νὰ μοῦ δώκουν βρώμη καὶ καλαμπόκι· αὐτεῖνοι γελοῦν μετ' ἐμένα· ὅμως λάβε τὸ γράμμα σου ἀφέντη μου πίσω καὶ νοικοκύρης εἶσαι.

Ὁρισμός σου καὶ νὰ ἔχω τὴν τιμημένην σου ἀπόκρισι πῶς νὰ κυβερνηθῶ.

Οἱ σουρτζῆδες τοὺς κρατῶ μὲ χίλια ψέματα· τ' ἄλογα νηστικὰ δὲν δουλεύουν. Οἱ σουρτζῆδες νηστικοὶ δὲν δουλεύουν.

Σκλάβος σου

σταμούλης[1]

Ὁ Νικολάκης ὅ,τι μοῦ πῆρε, δὲν μοῦ ἔδωκε τίποτες.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τοῦ ἐκλαμπροτάτου ἀφεντός μου πρέντζιπε, ὅθεν τύχῃ.*

(Δι' ἄλλης χειρός): *Τῷ ἀνηψιῷ μοι Γιαννάκῃ Βουλπιώτῃ*

Εἰς Λαγκάδα.

(Σημείωσις παραλήπτου): *1822 Σταμούλης*

71

(A. M. 32)

Παρατηρήσεις Βρεταννοῦ τινος ἀναφερόμενται εἰς τὴν ἔναντι τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας.

Αἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Ρωσίαν ἔχουν πολλὰ ὀλίγην διαφορὰν ἀπὸ τῆς Αὐστρίας, καὶ ὁ κυριώτερος σκοπός μας καὶ μὲ τὰς δύο ἐστάθη νὰ κυρώσωμεν ἀκόμη περισσότερον τὴν μεταξὺ ἐμπιστοσύνην, ὁποὺ ἄρχισε κατὰ τὰς συνθήκας. Οἱ ὑπουργοὶ τοῦ Βασιλέως δὲν συνέλαβαν διὰ τὸν αὐτοκράτορα 'Αλέξανδρον καμμίαν ὑποψίαν ἀπὸ ἐκείνας, μὲ τὰς ὁποίας τόσον δυνατὰ ἔπεσαν κατεπάνω του οἱ ἀντιβασιλισταί. Εἰς τὸ φέρσιμο τῆς Ρωσίας δὲν ἐξεσκέπασαν τίποτε ὁποὺ νὰ δικαιώσῃ τοιοῦτα αἰσθήματα· τῆς Ρωσίας ὅλα τὰ πολιτικὰ βήματα ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς εἰρήνης ἐφύλαξαν τὸν τύπον τῆς εἰλικρινείας καὶ μετριότητος τοῦ αὐτοκράτορός της. Τῆς Εὐρώπης, ὅσαι δυνάμεις συνορεύονται ἀμέσως μὲ τὴν Ρωσίαν, δὲν ἔδειξαν κανένα σύμπτωμα ὑποψίας· καὶ τῆς μεγαλειότητός του οἱ ὑπουργοὶ παράλογον ἔκριναν νὰ τρέφουν διὰ τὴν Αὐστρίαν, Ρωσίαν, Νορβεγίαν, Σβεκίαν καὶ Δανίαν φόβους, ὁποὺ

---

1. 'Ανδρέας Σταμούλης «μενζιλτζῆς». Εἰς τοῦτον εἶχεν ἀναθέσει ὁ Μαυροκορδᾶτος δι' ἰδιαιτέρας συμφωνίας ἀπὸ 15 'Ιουλίου 1822 τὴν ταχυδρομικὴν ὑπηρεσίαν ἐν Αἰτωλοακαρνανίᾳ δι' ἐφίππων ταχυδρόμων, ἔναντι ἐτησίας κατ' ἀποκοπὴν ἀμοιβῆς. Κατὰ ταῦτα τὸ ἔγγραφον πρέπει νὰ χρονολογηθῇ μετὰ τὴν 15 'Ιουλίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καμμία ἀπὸ αὐτὰς τὰς Δυνάμεις δὲν αἰσθάνθηκε διὰ τὸν ἑαυτόν της. Ἀδύναταν εἶναι νὰ μὴν ὑπάρχῃ πολλὴ ποικιλία εἰς τὰς γνώμας καὶ τὰ αἰσθήματα Αὐλῆς καὶ διπλωματικῆς οἷαι αἱ τῆς Ρωσίας, ἀλλ' εἶναι πάλιν καὶ γνωστότατον, ὅτι τοῦ ἄρχοντος ἡ προσωπικὴ μετριότης εἶχεν εἰς τὰ κινήματά της βοηθὸν τὴν ἀπεριόριστον ἰσχύν, ὁποὺ τὴν δίδει τῆς Ρωσίας τὸ πολιτικὸν σύστημα. Οἱ βασιλικοὶ ὑπουργοὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ λησμονήσουν ὅτι, ὅταν κατὰ τὴν γενικὴν εἰρήνην τὰ πολυάριθμα λάφυρα τῆς γαλλικῆς ἁρπαγῆς ἦσαν ριμμένα εἰς τὸ μέσον, ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος μὲ τὴν Ἀγγλίαν ἔτρεξεν ἅμιλλαν ὑψηλόφρονος καὶ γενναίας ἀποχῆς ἀπὸ κάθε ζήτημα διὰ τὸν ἑαυτόν του· δὲν ἠμποροῦν νὰ λησμονήσουν, ὅτι ἔχοντας τότε τὴν δύναμιν νὰ κρατήσῃ, καὶ μὲ ὅλα τῷ ὄντι τὰ πλέον ἰσχυρὰ δικαιώματα ἀνταμοιβῆς διὰ τὰς συμφοράς, ὁποὺ ἐδοκίμασε κατὰ τὴν εἰσβολὴν τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὴν ἐπικράτειάν του, ἐσύντρεξε τόσον προθύμως, ὅσον οἱ ἴδιοι εἰς βασιλειῶν, ἐπαρχιῶν, φρουρίων, πόλεων τὴν ἐπιστροφὴν εἰς τοὺς πρώτους κυρίους των· αὐτὰ ἐνθυμούμενοι, στοχάζονται τρόπον τινὰ νὰ τὸν δίδουν τὰ δίκαια, ὅταν συνάγουν ἀπὸ τὴν πρὸς μεγαλύτερα μεγαλοψυχίαν του τὴν πρὸς μικρότερα μετριότητά του. Ἀληθινά, συνέπεσε περιστατικόν, τὸ ὁποῖον ἔβαλε τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον εἰς θέσιν δυσκολωτάτην καὶ ὁποὺ ἀπό τινα πρεπόμενάτου ἔδωκε κατὰ τὸ φαινόμενον σύστασιν εἰς τῶν δημοτικῶν συγγραφέων τὰς ἀποφάνσεις. Ἡ ἐπανάστασις τῶν Ἑλλήνων ἐξ ἀνάγκης ἔμπλεξεν ἡγεμόνα καὶ λαὸν τῆς αὐτῆς θρησκείας. Εἶναι ἀπὸ τὸ μέρος τῶν φατριαστῶν παράξενον ἀδίκημα ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον θεωροῦν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τὴν θέσιν καὶ πρὸς τὸ ἀπροσδόκητον περιστατικὸν αὐτό. Μὲ τελειότητα παραβλέπουν περιστάσεις, ἂν καὶ εἰς τὸν καθένα κοινάς, ὁποὺ τὸν πολιορκοῦν. Προσάπτουν εἰς τὴν πλεονεξίαν του, καὶ αὐτὴν ἀπὸ φιλαυτίαν του, δυσκολιῶν πλοκὴν ἄκραν, ἐνῷ αὐτὴ ⟨εἶναι⟩ φανερὰ ἐπάνω του κατὰ τύχην. Τὸ ρωσικὸν ἔθνος καὶ ἑπομένως τὸ ρωσικὸν στρατιωτικὸν ὄχι μόνον εἶναι ὁμόθρησκα, ἀλλὰ καὶ ἐκτελοῦν τὰ νομιζόμενά των καθ' αὐτὸ ὡς οἱ Ἕλληνες. Τὸ ὅλον σῶμα τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ δὲν ἔφθασεν ἀκόμη εἰς τὸν ὑψηλὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ τινῶν μερῶν τῆς Εὐρώπης· εἶναι ἁπλούστερον εἰς τὰ ἤθη του καὶ ἐν ταὐτῷ ὀλιγώτερον διεφθαρμένον· ἡ καρδία των εἶναι θερμότερον προσκολλημένη εἰς τὴν θρησκείαν τῆς πατρίδος των· τὸ πρὸς τὴν πίστιν σέβας των εἶναι τὸ ἐξαιρέτως προκείμενον τῆς ἀγάπης των· ὅλοι ἠμποροῦμεν νὰ ἐνθυμούμεθα ποίου βαθμοῦ ταραχὴ πρὸ τριῶν χρόνων ἠκολούθησεν εἰς τὸν τόπον μας ἐξ αἰτίας φήμης περὶ διωγμοῦ τῶν ὁμοθρήσκων μας εἰς κάποιον τῆς Γαλλίας μακρυνὸν μέρος. Ἂν τοιοῦτον αἴσθημα εἰς τοιαύτην περίστασιν ἐφανερώθηκε μέσα εἰς τὸ γένος μας, αὐτὸ τοῦ ὁποίου τὸ χαρακτηριστικὸν δὲν εἶναι βέβαια τὴν σήμερον θρησκευτικοῦ ἐνθουσιασμοῦ ὑπερβολὴ καὶ τοῦ ὁποίου αἱ κλίσεις ὡς πλουσίου καὶ πολυτελοῦς κοινότητος ὑποδιαιροῦνται ἀπὸ μυρία ἄλλα ἀντικείμενα, εἶναι δύσκολον νὰ φαντασθῇ τινὰς ποῖον ἤθελε νὰ εἶναι τὸ γενικὸν αἴσθημα εἰς τὴν ρωσικὴν ἐπικράτειαν, ὅταν κατὰ τῶν ἱερωτάτων τῆς αὐτῆς θρησκείας προσωπικαὶ συνέβαινον πράξεις τοιαῦται εἰς γείτονας ἐπαρχίας καὶ ὅταν αἱ πράξεις αὐταὶ ἔφθαναν μέσα εἰς τὸν τόπον μὲ ἐπιρροὴν εἰς τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ πάθη, ὁποὺ ἄλλο τόσον αὔξαιναν ἡ καθημερινὴ ὑποδοχὴ καὶ ἡ προσεκτικὴ ἱκεσία τῶν κατατρεχο-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μένων φυγάδων; Εἶναι λόγος νὰ ἀπορήσῃ τινὰς πῶς ἐμπρὸς εἰς τοιαύτας εἰκόνας καὶ ἀπὸ τὸν καθημερινὸν ἐρεθισμὸν κλήρου τῆς αὐτῆς θρησκείας εἶδος ἐπιδημικῆς ἀγανακτήσεως ἔμελλε νὰ κτυπήσῃ τὸ σῶμα ὅλον τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ, καὶ πῶς ὁ μολυσμὸς ἔμελλε κατά τινα βαθμὸν νὰ κολλήσῃ καὶ εἰς τὸ στρατιωτικόν; Ὁ συγγραφεὺς τῶν παρατηρήσεων τούτων εἶναι μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ παρεισδύσῃ καμμίαν κατηγορίαν κατὰ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν ἄλλων στρατιωτικῶν, ὅσοι εἰς τὸν κοινὸν ἀγῶνα κατέβαλαν τὸ μέρος των διὰ τὴν ἐλευθέρωσιν τῆς Εὐρώπης· ἡ ἀλήθεια εἶναι, ὅτι δὲν ἠμποροῦσαν νὰ εἶναι ἄνθρωποι τῷ ὄντι γενναῖοι καὶ μεγαλόψυχοι, καθὼς εἶναι, ἂν ἔμεναν χωρὶς συμπάθειαν θεαταὶ τῶν τραγικῶν σκηνῶν, ὁποὺ ἐπερνοῦσαν ὑπ' ὄψει των. Τοιαῦται περιστάσεις ἀναγκάζουν νὰ ἐπιμένῃ τινὰς καὶ μᾶλλον εἰς τὴν ἄκραν δυσκολίαν τῆς θέσεως τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου κατὰ τὰς ⟨μεταξὺ⟩ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας διαφοράς.

Ὑποθέτοντες μίαν στιγμήν, ὑπόθεσιν ὅμως ὁποὺ δὲν εἶναι διὰ νὰ ὑποτεθῇ τὸ αἴσθημα τοῦ λαοῦ του καὶ τῶν στρατευμάτων του νὰ μὴ διαδόθηκε καὶ εἰς αὐτόν, εἶναι φανερὰ ἐναντίον εἰς ὅλους τοὺς κανόνας τῆς φρονήσεως τὸ νὰ ἔμελλε νὰ ἀντιπαραταχθῇ ὁ μόνος εἰς τὸν ἐθνικὸν ἐνθουσιασμόν· ἦτον διόλου ἀδύνατον νὰ σταματήσῃ τὸν χείμαρρον ὁρμώντας κατ' εὐθεῖαν γραμμὴν ἐναντίον του. Εἶναι εἰς ξένης πολιτείας τὸ γενικὸν κατάστημα περιστάσεις, ὁποὺ χρειάζεται νὰ πλησιάζῃ τινὰς μὲ τοιαύτην προσοχήν, ὡσὰν νὰ ἀνεφέρνονταν πλέον ἀμέσως εἰς τοῦ κοινοῦ βίου τὸ μερικώτερον. Ἀρκετὸν ἤδη νομίζομεν νὰ εἴπωμεν, ὁποὺ νὰ κάμουν τὸν εἰλικρινῆ ἀναγνώστην νὰ ἔμβῃ εἰς τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξ. τὴν θέσιν καὶ ἀπ' ἐκεῖ νὰ συνάξῃ, ὅτι ὁ ἡγεμὼν αὐτὸς δὲν ἔλειψεν ἀπὸ τὰ πρὸς τὸ γενικὸν τῆς Εὐρώπης σύστημα χρέη του. Οὔτε ἔξω ἀπὸ τὴν ξετίμησιν τοῦ φερσίματος τοῦ ἡγεμόνος τούτου πρέπει νὰ ἀφεθῇ, ὅτι προθυμότατον κατένευσεν εἰς τῶν Ἰονίων Νήσων τὴν βρεταννικὴν προστασίαν καὶ αὐτὸ εἰς ἐποχήν, καθ' ἣν ἡ Εὐρώπη ὅλη ἐκουδούνιζεν ἀπὸ γογγυσμὸν κατὰ τῶν ὑπόπτων σκοπῶν του διὰ τὸ Μεσόγειον. Ἡ γενναία αὐτὴ πρᾶξις εἶναι τῇ ἀληθείᾳ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἀπόκρισις εἰς ὅλας τὰς ἀγενεῖς ὑποψίας. Ἐπειδή, ἂν τῆς Ρωσίας ὁ σκοπὸς ἦτον ἡ κατακυρίευσις τῆς Τουρκίας καὶ τῶν ἐπαρχιῶν της ὁ τέλειος σφετερισμός, δὲν ἠμποροῦσε ποτὲ ἡ διπλωματική της νὰ ὑπογράψῃ τὴν πρόωρον ἀφαίρεσιν ἑνὸς μέρους τῆς λείας της, καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον ἠμποροῦσε νὰ αὐξήσῃ, ἂν ὄχι νὰ συστήσῃ εἰς τὸ Μεσόγειον δύναμιν, ὁποὺ πάντοτε μέλλει νὰ τὴν ἀντιστέκωνται εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοιούτου σχεδίου.

(Δι' ἑτέρας χειρός): Καθ' ὃν καιρὸν γράφονται αὐταὶ αἱ παρατηρήσεις, τὸ περὶ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας μένει ἀκόμη ἄλυτον. Εἰς τοιαύτην τῶν πραγμάτων κατάστασιν, ἂς εἶναι ἀρκετὸν τὸ νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι μεταξὺ τῶν Δυνάμεων τῆς Εὐρώπης καὶ μάλιστα μὲ τὴν Ἀγγλικὴν Διοίκησιν εἶναι εἰλικρινὴς προθυμία νὰ φροντίσουν νὰ εὕρουν διόρθωσιν τῶν διαφορῶν, δίδοντες εἰς τὸ ὅλον περιστατικὸν τὴν ἀνήκουσαν προσοχὴν καὶ συμβιβάζοντές το μὲ τὰ γενικὰ συμφέροντα.

Ἡ μεταξὺ Τουρκίας, Ρωσίας καὶ Ἑλλήνων μεσίτευσίς των εἶναι θεμελιωμένη ἐπάνω εἰς δύο κυρίους ἀρχάς· ἡ πρώτη εἶναι πραγμάτων ἀποκατάστασις, τῆς ὁποίας τὸ ἔσχατον παρε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πόμενον ἠμπορεῖ νὰ εἶναι τῆς Εὐρώπης ἡ γενικὴ βάσις· ἡ δευτέρα εἶναι ἡ ἀπὸ τὸ μέρος τῶν Τούρκων ἐγγύησις κατὰ πάσης δεισιδαίμονος ἐκδικήσεως καὶ ἀδικήματος τοῦ χυδαίου καὶ ἀχαλινώτου λαοῦ της. Ἂν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις καὶ αἱ διατρέχουσαι λογοτριβαὶ Ρωσίας καὶ Τουρκίας ἠμποροῦν τέλος νὰ ἰσιασθοῦν ἐπάνω εἰς τὴν βάσιν αὐτήν, ὅλα τὰ μέρη θέλει ἔχουν ἴσως εὐχαριστήσεως δίκαιον αἴτιον. Οἱ Ἕλληνες θέλουν κερδίσει ἀσφάλειαν κατὰ τυραννίας, ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἤθελεν εὐχαριστήσει τὸν λαόν του καὶ τὸν ἑαυτόν του, καὶ ἡ Εὐρώπη ἤθελε σβέσει φωτιάν, ἡ ὁποία, ἂν καὶ ἀπὸ ἀπέχουσαν περιφέρειαν, εὑρίσκουσα ὅμως ὑποκαύματα εἰς τὴν πρόοδόν της, ἤθελεν ἴσως καύσει ὡς καὶ τὸ κέντρον. Βέβαια φυσικὸς εἶναι πόθος ὅλων τῶν χριστιανικῶν ἐθνῶν ὁποὺ γένος τόσον συγγενευμένον μὲ τὰς πλέον ὡραίας εἰκόνας τῆς φαντασίας μας καὶ ὁποὺ μᾶς ἀνεβάζει μὲ τὴν ἐνθύμησιν ὄχι μόνον εἰς τὴν νεαρὰν ἡλικίαν μας ἀλλὰ καὶ εἰς σκηνὰς καὶ χαρακτῆρας ἀπεθανατισμένους ἀπὸ ποιητὰς καὶ ῥήτορας, νὰ ἤθελεν ἀπολαύει καλυτέραν ἀμοιβὴν τῶν δεινῶν του καὶ νὰ ἤθελεν ἀποτελειώσει τὴν ἀνεξαρτησίαν του· ἀλλ' εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν, καθὼς καὶ εἰς ἄλλας ὁποὺ τὸ ὑποκείμενον εἶναι μέλος συστήματος, τὸ πρόβλημα ἔχει δύο θεωρήματα· εἶναι συμφέρον μερικόν, εἶναι καὶ συμφέρον γενικόν. Διὰ τὸ μερικὸν τῆς Ἑλλάδος συμφέρον μόνον, δὲν ἠμπορεῖ νὰ μείνῃ ἀμφιβολία ποῖος ἤθελε νὰ εἶναι ὁ πόθος καὶ ὁ σκοπὸς αὐτῆς καὶ τῶν φίλων της· ἀλλ' ὅσον διὰ τὸ γενικὸν τῆς Εὐρώπης συμφέρον καὶ τὴν διατήρησιν τῶν βάσεων ἐπάνω εἰς τὰς ὁποίας ὅλων τῶν βασιλειῶν ἡ σωτηρία πρέπει νὰ στέκῃ, ἀδύνατον εἶναι αἱ μεγάλσι Δυνάμεις νὰ ἠμπορέσουν νὰ λάβουν ἄμεσον μέρος εἰς τὸν παρόντα ἀγῶνα. Ἡ μόνη πρόοδος αὐτὴ τῆς παρούσης κινήσεως χωρὶς τὴν συνεργίαν των παρασταίνει εἰς κατάστασιν τοιαύτην τὰ πράγματα, τόσα χωρισμένα μέλη καὶ τοιαύτην δυσκολίαν εἰς τὸ νὰ βαλθοῦν εἰς ἀνήκουσαν τάξιν, τοιαύτην σύγχυσιν εἰς τὸ κτηματολογικόν, καὶ τοιαύτην ἀβεβαιότητα εἰς τὸ νὰ φυλαχθῇ τῶν ἐπικρατειῶν ἡ ἀναφορικὴ ἰσότης μὲ νέαν ἀνάλογον διαμοίρασιν, ὥστε ὅλα αὐτὰ κάμνουν νὰ καταντᾷ καὶ ἡ οὐδετερότης αὐτὴ προβληματώδης φρόνησις. Sed incendimus per ignes. Εἶναι μία ἀπὸ τὰς σκληρὰς φορὰς τῆς τύχης, ὅτι τὰ χρέη μας ἐνίοτε ἔρχονται ἐναντία εἰς τὰ αἰσθήματά μας, ἀλλ' ἂς μὴν εἰπῇ ἢ στοχασθῇ τις, ὅτι οἱ Ἄγγλοι δὲν ἠμποροῦν νὰ αἰσθάνωνται διὰ τὴν Ἑλλάδα· ὁ τροχὸς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων περιφερόμενος, τέλος ἠμπορεῖ νὰ ἀφήσῃ καταστάσεως τύπον καὶ εἰκόνα, ὁποὺ σύμφωνοι νὰ εὑρεθοῦν καὶ οἱ πόθοι μας καὶ τὰ χρέη μας· καὶ ἡ νέα Ἑλλὰς ἐλευθερωμένη τότε ἠμπορεῖ νὰ μᾶς προξενήσῃ χαρὰν πατοῦσα τὰ βήματα τῆς μητρός, τῆς ὁποίας εἶναι θυγάτηρ. Αἱ σχέσεις μας μὲ τὴν Τουρκίαν συμπεριλαμβάνονται φυσικὰ εἰς τὰς μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Ρωσίαν· ὀλίγαι λέξεις ἠμποροῦν νὰ κλείσουν τὸ μέρος αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως. Τῆς Τουρκίας καὶ τῆς διοικήσεώς της ὁ χαρακτήρ, ὅποιος καὶ ἂν ἤθελεν εἶναι, αὐτὴ εἶναι d e f a c t o ἀνεξάρτητος δύναμις τῆς Εὐρώπης καὶ μέσα εἰς αὐτὴν ἔχει κάποιαν στάσιν καὶ τρόπον νὰ γεμίζῃ· μὲ τοιοῦτον χαρακτῆρα εἶναι διὰ τὸ συμφέρον τῆς Εὐρώπης τὸ νὰ ἔμελλε νὰ ἔχῃ τὰ μέσα νὰ τὸν φυλάξῃ· δὲν ἠμπορεῖ νὰ πάθῃ ἔλλειψιν χωρὶς νὰ ταραχθῇ ἡ γενικὴ τάξις· εἶναι ἰδιαιτέρως συμφέρον τῆς Ἀγγλίας τὸ νὰ ἔμελλε ἡ Τουρκία πάντοτε νὰ ἔχῃ τὴν ἀναφορι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κήν της ἱκανότητα, καὶ εἶναι πολλὰ καλὴ προμηθευτικὴ πολιτική μας, τὸ νὰ τὴν βαστάξωμεν εἰς αὐτὸν τὸν βαθμόν. Ἡ διπλωματικὴ μὲ τὴν διοίκησίν της συμπεριστροφή μας διευθύνθηκε πάντοτε πρὸς αὐτὸ τὸ τέλος· ἀλλ' εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, διὰ νὰ ἀποπληρωθῇ ὁ σκοπὸς αὐτός, ἴσως ἔγινε ἀναγκαῖον νὰ αὐξηθῇ μᾶλλον παρὰ νὰ ἐλαττωθῇ ἡ ἰσχύς της. Τῆς Τουρκίας ἡ ἐνέργεια εὑρίσκει ἀνθίστασιν εἰς δύο κυρίας περιστάσεις, τὰς ἐσωτερικὰς διχονοίας καὶ τὸν ἰδιαίτερον χαρακτῆρα τοῦ στρατιωτικοῦ· αὐτό, νὰ βαστῶμεν τὴν Τουρκίαν εἰς κάποιον σθένους βαθμόν, εἶναι ἡ καθ' αὐτὸ πολιτική μας· τὸ νὰ ἐμψυχώνωμεν τὰς πληγὰς αὐτὰς τῆς ἀσθενείας της, εἶναι βέβαια παράβασις κάθε ἀρχῆς. Διὰ τοῦτο τῆς Μεγαλειότητός του οἱ ὑπουργοὶ ἀναμφιβόλως φέρνονται κατὰ τὸ ὀρθότερον· δὲν ἠμποροῦν νὰ ἰδοῦν κανὲν βέβαιον ὄφελος ἀπὸ τὴν ἐλάττωσιν τῆς τουρκικῆς δυνάμεως, μήτε ἀπὸ ὅ,τι κίνημα πολιτικῆς ἤθελεν ἀμέσως τείνει εἰς τοιαύτην ἐλάττωσιν. Βλέπουν ὅτι ἡ Τουρκία εἰς τὴν σημερινήν της κατάστασιν δὲν δίδει καμμίαν πείραξιν εἰς τὸ γενικὸν σύστημα· δὲν εἶναι ὅμως παρομοίως βέβαιον, ὅτι νέα τῶν πραγμάτων κατάστασις δὲν ἠμποροῦσε νὰ φέρῃ τινὰ ἀπροσδόκητα παρεπόμενα· δὲν εὑρίσκουν καμμίαν φρόνησιν εἰς τὴν παράβλεψιν βεβαίου παρόντος διὰ μέλλον ἀβέβαιον. Πιθανὸν λοιπὸν ὁ βρεταννικὸς ὑπουργὸς εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν νὰ εἶναι ὑπαγορευμένος νὰ ρυθμίζῃ ἀναλόγως τὰς πραγματείας μὲ τοὺς Τούρκους· πιθανὸν νὰ τὸν ἐδόθηκε πληρεξουσιότης νὰ ἐπιστηρίξῃ τῆς Ὑψηλῆς Πόρτας τοὺς πρὸς τὴν Ρωσίαν λόγους καὶ ὅτι τὰ τουρκικὰ στρατεύματα βαστῶνται, στρατοπεδεύουν, χειμάζουν ὀλιγώτερον ἀπὸ πόθον καὶ φόβον πολέμου, παρὰ διὰ νὰ βαλθῇ εἰς χρῆσιν ἡ περίστασις εἰς ἐλάττωσιν καὶ κατάλυσιν τῶν γιανιτζάρων καὶ ἴσως εἶναι καὶ διευθυμένος νὰ ἐπικυρώσῃ τῆς Πόρτας τὰς πιστοποιήσεις, ὅτι ἡ κατάργησις τοιούτου βαρβάρου καὶ δεισιδαίμονος στρατιωτικοῦ ἤθελεν εἶναι ἡ καλυτέρα ἐγγύησις κατὰ μελλόντων τολμημάτων. Εἶναι σχεδὸν ἀδύνατον δι' ἕνα ἡγεμόνα νὰ μὴν αἰσθανθῇ τοὺς λόγους αὐτούς, καὶ ἴσως δὲν ἐδόθηκαν εἰς μάτην εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *1822—ἀπόσπασμα γράμματος.*

72

(A. M. 33)

Ὀφειλαὶ Μεσολογγιτῶν πρὸς τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον.

Ἀρ. 421	Σπ. Χρυσοπούλης	Δίστ(ηλα)	198	6	7
422	Κωνστ. Μαγγιώρου	»	168	6	7
423	Μήτζιου Χρυσοπούλη	»	140	11	7
424	Κωνστ. Τσίτσα	»	102	2	13
425	Γερασίμου Κολοκυθᾶ	»	175	11	7
426	Στάθη Παπαδάτου	»	183	10	

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

427	*Λουρέντζο Δελνέγρη*	*Δίστ(ηλα)*	*148*	*10*
428	*Μήτρου Κορδοπάτη*	»	*197*	–
429	*Φυλάκη Θεοφίλου*	»	*131*	–
430	*Γ. 'Αλυκούρη*	»	*235*	*5*
431	*Μήτζιου Παπαλουκᾶ*	»	*120*	
432	*Νικολάου Κοριάνου*	»	*40*	
433	*'Ιω. Σκουλαρίκη*	»	*166*	*10*
434	*'Ιω. Κοντογιάννη*	»	*33*	*5*
			2041	*2* *1*

('Επὶ τοῦ νώτου): *'Αποδείξεις χρεωστικαὶ τῶν Μεσολογγιτῶν.*

73

(A. M. 41)[1]

Ἔντυπος ἐθνικὴ ὁμολογία.

Τὸ κείμενον αὐτῆς, ἐντὸς πλαισίου μετὰ ποικιλμάτων, ἔχει οὕτω:

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

'Αρ. 356 *Γρ^α 500* *(Τ. Σ.)*

'Εθνικὸν Ταμεῖον

Χρεωστοῦνται γρόσια πεντακόσια μὲ τόκον ἐτήσιον ὀκτὼ τὰ ἑκατόν, διδόμενον κατὰ ἐξαμηνίαν, καὶ ἐξοφλοῦνται εἰς ἔτη τρία. Ἡ παροῦσα ὁμολογία εἶναι δεκτὴ εἰς ἀγορὰν ἐθνικῶν κτημάτων· προτιμᾶται ἀπὸ μετρητά· εἶναι δεκτὴ καὶ εἰς τὰ συναλλάγματα, κατὰ τὸν Νόμον τὸν ἐκδοθέντα ἐν 'Επιδαύρῳ τὸν ιή' 'Ιανουαρίου ᾳωκβ' 'Αρ. α.

'Εν Κορίνθῳ τὴν (. . . .) 1822

Ὁ Πρόεδρος τοῦ 'Εκτελεστικοῦ

'Α. Μαυροκορδᾶτος

Ὁ Μινίστρος τῆς Οἰκονομίας *Ὁ 'Αρχιγραμματεὺς τῆς 'Επικρατείας*

Πανοῦτζος Νοταρᾶς *Θ. Νέγρης*

(Τ. Σ.)

Σημ. Ὁ ἀριθμὸς ἄνω ἀριστερὰ συμπληροῦται διὰ χειρός.

Τὸ ποσὸν τῶν γροσίων, ἔντυπον καὶ τοῦτο, ποικίλλει.

Ἡ ἄνω δεξιὰ μικρὰ σφραγὶς εἰκονίζει τὸ κέρας τῆς 'Αμαλθείας καὶ φέρει τὴν ἔνδειξιν 1822.

Ἡ μεγάλη σφραγὶς κάτω ἀριστερὰ εἶναι τοῦ Μινιστερίου τῆς Οἰκονομίας.

'Εκ τῶν ὑπογραφῶν, αἱ μὲν τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ Νέγρη ἐτίθεντο δι' εἰδικῆς

1. 'Εθνικαὶ ὁμολογίαι ποικίλων ποσῶν ὑπάρχουν πολλαὶ ἐν τῷ ἀρχείῳ Μαυροκορδάτου ὑπὸ διαφόρους ἀριθμούς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σφραγῖδος ἑκάστη, ἡ δὲ τοῦ Πανούτσου Νοταρᾶ διὰ χειρός.

Αἱ ἐθνικαὶ ὁμολογίαι ἐξεδόθησαν ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ἀπὸ 18 Ἰανουαρίου 1822 εἰδικοῦ νόμου, τοῦ προβλέποντος τὴν σύναψιν ἐσωτερικοῦ δανείου 5 ἑκατομμυρίων γροσίων.

74

(A. M. 34)

Ὁμολογίαι Ἐθνικαὶ

Ἀπὸ	*ἀρ.*	*254*	*ἕως*	*261*	*τμήματα*	*8*	*τῶν*	*γροσίων*	*500: 4.000*
ἀπὸ	»	*372*	»	*383*	»	*12*	»	»	*250: 3.000*
ἀπὸ	»	*279*	»	*293*	»	*15*	»	»	*100: 1.500*
					τμ.	*35*		*γρόσια*	*8.500*

Πρὸς τοὺς εὐγενεστάτους κυρίους Μαρῖνον καὶ Ἰωάννην Μεταξᾶν[1].

75

(A. M. 35)

Σημείωσις τῶν δοθέντων Ὁμολογιῶν εἰς Ἑπτάνησον.

1822 Ἰουλίου 21. Εἰς τὸν ἐν Κερκύρᾳ Γεροστάθην[2] *διὰ γρόσια 12.100.*

6 Ὁμολογίαι ἐκ τῶν 500: No 181, 182, 183, 184, 185, 186.

36 Ὁμολογίαι ἐκ τῶν 250: No 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 484.

1 ἐκ τῶν 100, No 389.

1822 Ὀκτωβρίου 26. Ἐδόθησαν εἰς τὸν κ. Ἰω. Τρικούπην, διὰ νὰ τὰς στείλῃ εἰς Κέρκυραν καὶ Κεφαλληνίαν πρὸς τοὺς βοηθήσαντας ὁμογενεῖς:

27 Ὁμολογίαι πρὸς γρόσια 100, ἀπὸ ἀρ. 410-436, γροσίων 2.700.

20 Ὁμολ. πρὸς γρόσια 250 ἀπὸ ἀρ. 336-355, γροσίων 5.000.

9 Ὁμολ. πρὸς γρόοια 500 ἀπὸ ἀρ. 273-280, γροσίων 4.500.

Ὀκτωβρίου 26. Ἐστάλησαν εἰς Κεφαλληνίαν καὶ Κέρκυραν διὰ νὰ ἐξαργυρωθῶσιν ἀπὸ τοὺς ἐκεῖ ὁμογενεῖς·

60 Ὁμολ. πρὸς γρόσια 100 ἀπὸ ἀρ. 437–496, γροσίων 6.000.

---

1. Εἰς Κεφαλληνίαν.

2. Κωνσταντῖνος Γεροστάθης, ἐξ Ἄρτης. Ἐμπορευόμενος ἐν Κερκύρᾳ ἐμυήθη εἰς τὴν Φ. Ἑ. τὸ 1819 ὑπὸ Ἀριστείδου Παπᾶ. Προσέφερεν εἰς τὸν ἀγῶνα πολλὰς ἐκδουλεύσεις πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς φύσεως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

40 Ὁμολ.	*πρὸς*	*γρόσια*	*250*	*ἀπὸ ἀρ.*	*400–439,*	*γροσίων*	*10.000*
20 Ὁμολ.	*πρὸς*	*γρόσια*	*500*	*ἀπὸ ἀρ.*	*194–213,*	*γροσίων*	*10.000*
4 Ὁμολ.	*πρὸς*	*γρόσια*	*1.000*	*ἀπὸ ἀρ.*	*163–166,*	*γροσίων*	*4.000*
						γρόσια	*30.000*

76

(A. M. 36)

Τὰ βενέτικα εἰς Μεσολόγ. περνοῦν εἰς τιμὴν γροσίων *18 20*

τὰ μαντζάρικα[1] *18*

Μαχμουντιέδες *27*

τάλληρα –

77

(A. M. 37)

Ἔξοδα εἰς Μεσολόγγιον καὶ Ὕδραν.

Διὰ ναῦλον ἀπὸ Μεσολόγγιον ἕως εἰς τὸ Κατάκωλον *γρόσια 550*

ἐκεῖθεν ἕως εἰς τὴν Ὕδραν *» 825*

διὰ τοὺς βαστάζους καὶ καϊκιάτικα *» 120*

διὰ ναῦλον ἀπὸ Ὕδραν ἕως εἰς Κεγχριὰς *» 80*

διὰ ἔξοδα εἰς τοὺς ἀνθρώπους *» 587*

γρόσια 2.162

διὰ μισθὸν τοῦ Γκόστα *» 90*

ἔξοδα τοῦ Σταυρίδου εἰς Ὕδραν κατὰ τὸν λογαριασμόν του *» 512*

ὁμοίως τοῦ Πολυζωΐδου *» 290*

ναῦλον τοῦ Bims

Νὰ πληρωθοῦν ἐκ τούτων τῷ κῳ Ποδούρῃ τάλλ. 200.

78

(A. M. 38)

Ὁ κύριος Ἰωάννης Τρικούπης διὰ λογαριασμὸν μὲ τὸν ἐκλαμπρότατον κὺρ Μαυροκορδᾶτον εἰς κὺρ Ἀνδρέαν Λουριώτην.

Νὰ δώσῃ

1. Φλωρία μαντζάρικα (μαγυάρικα) = οὐγγρικὰ (Μαντζαρία - Μάντζαροι = Οὐγγαρία, Οὔγγροι).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Διὰ ὅσα ἐκλείσθησαν ἀπὸ τὸ ταμεῖον τῆς Οἰκονομίας διὰ τὸ τωρινὸν τάνσον[1] *εἰς*
λογαριασμὸν τῆς ὁμολογίας τοῦ κὺρ Μαυροκορδάτου διὰ 9.000 *γρ.* *2.500*
4.040

Νὰ λάβῃ
Διὰ βενέτικα 50 κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ κὺρ Μαυροκ. *γρ.* *900*
διὰ ἕτερα 80 κατὰ τὴν ὁμολογίαν τοῦ ἰδίου » *1.440*
τοῦ κὺρ Λουριώτη μὲ δεσκερέδες του » *1.300*
Τοῦ ἰδίου τάλλ. 50 διὰ ναῦλον τοῦ καϊκιοῦ ὁποὺ ἐπῆγε τὸν Ζωντανὸν[2] » *400*
4.040

79

(A. M. 39)

Αον Κριτήριον Μεσολογγίου
1. Βασίλειος Ψωμάκης
2. Ἀλέξιος Τζιμπουράκης
3. Ἰωάννης Βούλγαρης

Κριτήριον Ἀνατολικοῦ
1. Γεωργάκης Ψαραύτης
2. Παναγιώτης Βασιλάκης

Δικαστήριον τῶν Ἐκκλήτων
1. Ἀναγνώστης Τζιτζώνης
2. Ἰωάννης Μιχαλόπουλος
3. Γεώργιος Πλέσσος

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Ἀπόσπασμα ἐφημερίδος.*

Πρόβλημα δανείου 800 χιλ. Λ.Σ. τοῦ Comte de Wintz[3] *καὶ ἀπαντήσεις τοῦ Bowring*[4].

---

1. Δασμός, φόρος (ἰταλ. tansa).
2. Ἄγγελος Ζωντανός.
3. Κόμης de Wintz, Μαυροβούνιος στρατηγὸς ὑπηρετήσας ὑπὸ τὸν Ναπολέοντα καὶ διαμένων τότε ἐν Λονδίνῳ. Οὗτος προὐτίθετο νὰ ἡγηθῇ σώματος ἐξ Εὐρωπαίων μισθοφόρων καὶ νὰ κατέλθῃ διὰ νὰ πολεμήσῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ εἰς τὴν Κύπρον προσκληθεὶς ὑπὸ σημαινόντων Κυπρίων φυγάδων (1822). Συνειργάζετο μετὰ τοῦ Ἄγγλου Peacock, ὅστις ἐλθὼν εἰς Ἑλλάδα ἐπεχείρησε διὰ τοῦ Κοριαλένιου νὰ πείσῃ τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐξουσιοδοτήσῃ αὐτὸν καὶ τὸν de Wintz διὰ τὴν σύναψιν εἰδικοῦ δανείου ἐν Λονδίνῳ. Αἱ προσπάθειαι τῶν de Wintz καὶ Peacock δὲν ηὐδοκίμησαν. (Ε. Γ. Πρωτοψάλτη, Ἐνέργειαι ἐν Λονδίνῳ ὑπὲρ ἀπελευθερώσεως τῆς Κύπρου κατὰ τὰ ἔτη 1822-1824. «Ἑλληνικὴ Κύπρος», Δ' [1952], σελ. 214).
4. John Bowring, διάσημος Ἄγγλος φιλέλλην, γεν. γραμματεὺς τοῦ ἐν Λονδίνῳ Ἑλληνικοῦ Κομιτάτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

80

(A. M. 40)

Χρ. Δεσύλλας πρὸς Ἀλέξανδρον Μαυροκορδᾶτον ἐκ Πάργας.

Διὰ τοῦ ταπεινοῦ μου πρῶτον μὲν προσφέρω τῇ ὑμετέρᾳ ἐκλαμπρότητι τὰς ὀφειλομένας μοι δουλικὰς προσκυνήσεις. Δεύτερον τῇ δηλοποιῶ, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ μακαρίτου πατρός μου μὲ ἐβίασε τότε διὰ νὰ ἀναχωρήσω ἐκ τῶν αὐτόθι πρὸ καιροῦ· καὶ ὅτι αἱ τε καιρικαὶ περιστάσεις καὶ οἰκιακαὶ ὑποθέσεις μὲ βαστῶσι προσέτι ἐδῶ καὶ χωρὶς τῆς θελήσεώς μου, πάσχω δὲ παντοίοις τρόποις εὐκολῦναι τὰς κατεχούσας με ὑποθέσεις, καὶ προδιευθετήσας ἐλπίζω, καιροῦ τυχών, νὰ ξαναέλθω πρὸς προσκύνησίν της, καθ' ὅτι καὶ ὁ θεῖός μου μὲ ὠνείδισε διὰ γραμμάτων του διὰ τὸν αὐτόθεν ἀναχωρισμόν μου.

Πρὸς δὲ τούτοις γνωστοποιῶ τῇ περὶ πάντας τοὺς φιλογενεῖς φιλανθρώπῳ αὐτῆς κηδεμονίᾳ, ὅτι πολλοὶ ἐκ τῶν Παργίων ἔχουσι μὲν προθυμίαν εἰς τὸ νὰ ἔβγωσι καὶ αὐτοὶ ἔξω, ἐμποδίζονται ὅμως ἐξ αἰτίας τῶν φαμιλιῶν των, καὶ ὅτι οἱ περισσότεροι ὑστεροῦνται τῶν ἀναγκαίων καὶ δὲν ἠμπορῶσι νὰ τὰς ἀφήσωσιν ἐδῶ ἐρήμους καὶ ἀπροστατεύτους· ἀνίσως δὲ ἡ ἐφευρετικὴ αὐτῆς μεγαλόνοια ἤθελεν ἐφεύρει τὸν τρόπον καὶ τὸν τόπον τῆς μετοικήσεώς των εἰς κανένα μέρος ἀπὸ τὰ αὐτόθι, εἶμαι εὔελπις, ὅτι ἤθελαν ἀπορρίψει κάθε ἀμφιβολίαν καὶ νὰ ἔλθωσιν εἰς ὅποιον μέρος ἤθελαν προσταχθῶσι. Ταῦτα μὲν βραχυεπῶς· ἐγὼ δὲ ξαναπροσκυνώντας την, μένω τῆς ἐκλαμπρότητός της

ὅλος πρόθυμος καὶ εἰς τὰς προσταγάς της

ὑποκλινὴς δοῦλος

Χριστόδουλος Δεσύλλας[1]

81

(A. M. 55)

Σχέδιον ἐπιστολῆς συνταχθείσης ὑπὸ Γ. Πραΐδου.

(Ἀκέφαλον) *..καὶ κινδυνεύουσα περὶ τοῦ παντὸς βλέπει μὲ λύπην της, ὅτι ὁ κίνδυνός της θέλει προέλθει μόνον καὶ μόνον ἀπὸ τὴν ἔλλειψιν τῶν χρημάτων καὶ τῶν λοιπῶν. Προστρέχει λοιπὸν εἰς τὰ φίλτατα τῆς πατρίδος τέκνα, εἰς τοὺς μεγάλους πατριώτας, τῶν ὁποίων τὸν πρῶτον τόπον ἐπέχει ἡ ὑμετέρα φιλογένεια καὶ ζητεῖ ἀντίληψιν καὶ συνδρομὴν εἰς τὰς μεγάλας χρείας της.*

Δὲν λείπει ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας ἡ ἀνδρεία, ἡ γενναιοψυχία καὶ ἡ σταθερὰ ἀπόφασις τοῦ ν' ἀποθάνωσιν ἢ ν' ἀπολαύσωσι τὴν ἐλευθερίαν· ἀλλὰ μὲ χρήματα θέλουν βεβαίως κατατροπώσει τοὺς ἐχθροὺς καὶ στερεώσει τὴν ἀνεξαρτησίαν των, χωρὶς αὐτὰ θέλουν ἀποθάνει ἐνδόξως διὰ νὰ μὴν ἐπιζήσουν εἰς τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος.

---

1. Ὁ Χριστόδουλος οὗτος ἦτο προφανῶς ἀνεψιὸς τοῦ ἐκ Πάργας ἰατροῦ καὶ πολιτικοῦ Δημητρίου Δεσύλλα (+ 1858).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

'Ελπίζοντες τῶν' ἐλπίδων μας τὴν ἐκπλήρωσιν καὶ εὐχόμενοι τῇ ὑμετέρᾳ φιλογενείᾳ μακροβιότητα διὰ νὰ χαρῇ τὴν ἐλευθερίαν τῆς πατρίδος

ὑποσημειούμεθα

('Επὶ τοῦ νώτου): *1822—ἀπόσπασμα γράμματος.*

82

(A. M. 51)

Πρὸς τοὺς 'Αδελφοὺς κυρίους στρατηγὸν Νικήτα Πολέκαν καὶ αὐτάδελφον Νικόλαον.

'Ο ἀκριβός τους φίλος 'Αλεβρᾶς, μὲ τὸν ὁποῖον συνέφαγον καὶ εἰς Χίον καὶ εἰς Πελοπόννησον φιλικῶς τοὺς ἀσπάζεται καὶ τοὺς ἐνθαρρύνει, λέγων ὅτι ἤγγικεν ἡ βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, στοχαζόμενος ὅτι δὲν ἠμέλησαν νὰ ζητήσωσι τὴν ἐπίγειον ἐκ τῆς 'Ιερᾶς συναθροίσεως καὶ εἶναι εὔελπις ὅτι δὲν ἔλειψαν νὰ ζητήσωσιν ἐπιπόνως καὶ ἐπιμόνως βασιλέα νόμιμον διὰ ἐθνάρχη των καὶ ὁδηγόν των, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ προσφέρωσι τὸ ὅσον διατάττουσιν οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ νόμοι. 'Ο εἰλικρινὴς φίλος των 'Αλεβρᾶς μετὰ τὸν ἐρχομόν του εἰς 'Ιταλίαν ἀδιακόπως εἰδοποίησε τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος, ἐκεῖ ὅπου ἀνήκει, καὶ κατ' ἐξοχὴν διὰ τοὺς ἄρχοντας καὶ ἀρχηγούς των 'Αλέξανδρον Μ.[1] καὶ Δ[2], ὧν βέβαιος ὅτι θέλει εἶσθαι καλῶς προδιατεθειμένοι, τὸ πόσον εἶναι πολεμούμενοι παρὰ τῶν μισοκάλων εἰς τὴν Εὐρώπην, ὅπου ἔχουσι κσὶ φίλους, πλὴν ἡ ἀνδρεία τῆς ψυχῆς των καὶ ἡ συνετὴ ὁδηγία των κατὰ πάντα θέλουσι τοὺς στεφανώσει.

Οἱ φιλέλληνες τῆς Εὐρώπης λέγουσιν, ὅτι ἦτον εὐχῆς ἔργον ἑλληνικὰ πλοῖα νὰ εἰσέβωσιν εἰς τὸν κόλπον τῆς Πρέβεζας καὶ Ναυπάκτου, ὅπου νὰ κατασκευάσωσι καὶ ἄλλα. 'Εν ταὐτῷ νὰ ὀνοματίσωσι καὶ ἀντιβασιλέα, ἐπίτροπον ἐκείνου ὅστις μετὰ Θεὸν θέλει ἀποφασισθῇ ἐκ τῆς ἱερᾶς συνελεύσεως, ἂν καὶ τούτη ἡ ἀπόφασις εἶναι ἐκ τῶν ἄνωθεν ἐστὶ καταβαίνων. Παρακαλεῖ ὁ κύριος 'Αλεβρᾶς νὰ εἰδοποιηθῇ μέσον 'Ιταλίας διὰ τοῦ λογιωτάτου 'Ανδρέα 'Αρδαβάλη[3] ἐπ' ὀνόματί του. Φίλος ὡς καὶ ἐγκάρδιος

Τριβίζο[4] 1822

'Αδελφός σας

Νικόλαος 'Ιωαννίδης 'Αλεβρᾶς

Τὸ βουνὸ τὸ βουνὸ

Τὸ σπίτι τὸ σπίτι

---

1. Μαυροκορδᾶτος.
2. Δημήτριος 'Υψηλάντης.
3. 'Ανδρέας 'Αρδαβάνης (ἐν τῷ κειμένῳ «'Αρδαβάλης») ἐκ Κεφαλληνίας, λόγιος ἱερεύς· ἐχρημάτισεν ἐφημέριος τοῦ ἐν Βενετίᾳ ὀρθοδόξου ναοῦ τοῦ 'Αγίου Γεωργίου ἀπὸ τοῦ 1813 μέχρι τοῦ 1820 ('Ι. Βελούδου, 'Ελλήνων ὀρθοδόξων ἀποικία, ἔκδ. β', σελ. 183).
4. Treviso, πόλις τοῦ ὁμωνύμου νομοῦ ἐν Βενέτῳ τῆς 'Ιταλίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

83

(A. M. 52)

Ed. Grasset πρὸς Ἀλέξ. Μαυροκορδᾶτον

Pise, le 4 Janvier 1822.

Monsieur,

Vous trouverez sans doute étrange que je prenne la liberté de vous écrire, sans avoir l' honneur de vous connaître. Je suis ami des Grecs, et lié avec plusieurs de vos compatriotes, qui m' ont fait votre éloge; à ce titre, j'ose m' adresser à vous, pour vous prier de me rendre un service. Mon amour pour la patrie d' Homère, m' a fait quitter la France, voulant aller concourir à son affranchissement. Arrivé en Italie, Mr Polycroniade, notre ami commun, m' engagea à retarder mon voyage jusqu'au printemps. Vous devez bien penser que ma societé habituelle à Pise est celle des Grecs. Entr' autres, j' eus occasion de connaître Mr Batavali. Les circonstances présentes l' avaient réduit à un état de gène; comme tout le monde m' avait parlé en bien sur lui, je lui prêtai cinq cents francs. Il se trouve qu' il a maintenant une créance de la même somme sur un de ses amis, à Mésolongi. Je vous prierais donc, avec la lettre ci - incluse, de réclamer cette somme, ou du moins une partie, que vous garderez jusqu' à nouvel ordre de ma part ; Soyez convaincu que je vous en aurai une grande réconnaissance. Veuillez donc, Monsieur, me rendre ce service.

Ἤθελα νὰ σᾶς γράψω εἰς τὴν ἰδικήν σας γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἐσπούδασα· πλὴν ἡ ἐντροπὴ μὲ ἐμπόδισε νὰ τὸ κάμω, ἐξαιρέτως ὅταν ἐσυλλογίσθην ὅτι ἔγραφον πρὸς πεπαιδευμένον τινὰ ἄνθρωπον.

Ὁ ταπεινὸς δοῦλός σας

Ἐδουάρδος Γρασσὲτ[1]

84

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1244)

Ἐκλαμπρότατε κύριε! (Μαυροκορδᾶτε)

Ὕστερον ἀπὸ τὸ τῆς 16 Δεκεμβρίου δὲν ἐλάβομεν ἄλλο γράμμα της, ἡμεῖς δὲ καὶ πρὶν λάβωμεν αὐτό τῇ ἐγράψαμεν ἀπὸ Κομπότι μετὰ τῶν καπετάνων καὶ τὴν ἐπληροφορήσαμεν περὶ τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων μας καὶ περὶ τῆς κρισίμου περιστάσεως εἰς τὴν ὁποίαν εὑρισκόμεθα. Ὁ δὲ κύριος Πραΐδης μετὰ τῶν Ἐφόρων τῇ ἀπεκρίθησαν ἀπὸ Βραχώ-

---

1. Edouard Grasset, Γάλλος φιλέλλην, φίλος τοῦ Μαυροκορδάτου. Τὸ 1838 ἐξέδωκε βιβλίον ἐπιγραφόμενον: «Souvenirs de Grèce».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρι εἰς τὸ τελευταῖόν της γράμμα τῇ 28 Δεκεμβρίου διὰ Σαλώνων καὶ καπ. Πανουργιᾶ, στείλαντες ἴσα ἀπαράλλακτα καὶ διὰ Μεσολογγίου.

Ἀφ' οὗ τῇ ἐγράψαμεν τῇ 26 Δεκεμβρίου ἀπὸ Κομπότι, ἐτραβήχθημεν μετὰ τῶν καπεταναίων εἰς Μακρυνόρος, ὅπου ἐκρίθη εὔλογον νὰ ἀσφαλισθοῦν, διὰ νὰ ἐπιτευχθῇ δὲ ἡ ἀπαιτουμένη ἀσφάλεια καὶ νὰ ἀπαντηθῇ ὁπωσοῦν ἡ πρώτη ὁρμὴ τῶν ἐχθρῶν, μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ἀνακωχῆς, ἕως νὰ μᾶς προφθάσῃ ἡ ἐκ Πελοποννήσου βοήθεια, ἀπεφασίσαμεν νὰ συστήσωμεν ὡς τρεῖς χιλιάδας μισθωτὸν στράτευμα, τὸ ὁποῖον νὰ μοιρασθοῦν ἀναλόγως οἱ καπετᾶνοι τῆς Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας. Πλὴν ἀκόμη μόλις ἄρχισεν ἐν μέρει νὰ βαλθῇ εἰς πρᾶξιν αὐτὸ τὸ σχέδιον, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων χρημάτων καὶ ἄλλων δυσκολιῶν, καὶ ἰδοὺ ἐπέστρεψαν οἱ εἰς Ἰωάννινα ἀπεσταλμένοι μας[1] μὲ τὰ ἑξῆς προβλήματα.

σον. Δύο προεστοὶ ἀπὸ κάθε ναχαγὲν νὰ ἔλθουν εἰς Ἰωάννινα διὰ νὰ μείνουν ρεχέμια.

βον. Οἱ καπετᾶνοι νὰ κρατήσουν ἄλλος 50 καὶ ἄλλος 30 κατὰ τὴν τάξιν τους.

γον. Μουσελίμηδες καὶ ἀρματολοὶ νὰ σταλθοῦν ἐκ μέρους τοῦ Χουρσὶτ πασᾶ καὶ ὄχι ἀπὸ τὸν Ἰμὲρ πασᾶν.

δον. Ἐρχόμενος ὁ μουσελίμης, ἐκτὸς τῶν διωρισμένων ἀνθρώπων τῶν ραγιάδων, οἱ λοιποὶ μὲ ὅλους τοὺς ραγιᾶδες νὰ δώσουν τὰ ἄρματα.

εον. Ὅσα κουσούρια εἶναι τοῦ Ἀλῆ πασᾶ καὶ ὅσα παλαιὰ βασιλικὰ δοσίματα λείπουν, νὰ πληρωθοῦν ὅλα.

ϛον. Ὅλον τὸ ἀσκέρι νὰ περάσῃ ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος διὰ Μορέαν.

ζον. Βοϊβοδᾶδες νὰ σταλθοῦν εἰς ὅλα τὰ βοϊβοδαλίκια.

ηον. Οἱ ἐντόπιοι Τοῦρκοι νὰ καθήσουν εἰς τὰ ὀσπίτιά τους καὶ τὰ ὑποστατικά τους.

Ὥστε τώρα ἐτελείωσε πλέον ὁ καιρός, τὸν ὁποῖον ἐστοχάσθημεν νὰ κερδίσωμεν, στέλνοντας τοὺς ἀπεσταλμένους μας. Ἕνας δὲ φιλόπατρις ὁμογενὴς μᾶς ἐπληροφόρησε ἐκεῖθεν διὰ γράμματος μὲ τὸ μέσον αὐτῶν, ὅτι ὁ ἐχθρὸς εἶχεν ὁλεθρίους σκοπούς, καὶ ἂν ἤθελε δώσει καὶ ἀκρόασιν εἰς τὰ ἀσυμβίβαστα προβλήματα ὁποὺ διὰ στόματος τῶν ἀπεσταλμένων τῷ ἐκάμαμεν, ὅτι καὶ τώρα εἶναι ἕτοιμον νὰ κινηθῇ ὡς ὀκτὼ χιλιάδες στράτευμα ἀπὸ διάφορα μέρη καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ κόλπου, τὸ ὁποῖον ἴσως ἕως τώρα νὰ ἐκίνησε. Ἡμεῖς δὲ εἰς αὐτὸ τὸ στράτευμα δὲν ἔχομεν νὰ ἀντιτάξωμεν ἀξιόμαχον δύναμιν, ἐν ᾧ μάλιστα ἔχομεν καὶ εἰς τὲς πλάτες μας ἄλλο σῶμα ἐχθρῶν. Ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος ἐμβῆκαν 1.800 ἐχθροὶ εἰς τὸ Καρπενήσι, ἐπειδὴ ὁ καπ. Μῆτζος[2], ἐγκαταλειφθεὶς ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους του, ἠναγκάσθη νὰ τραβηχθῇ ἀπὸ τὸ Μαυρίλον, τὸ μόνον προπύργιον τοῦ Καρπενησίου. Τὰ δὲ Ἄγραφα εἶναι ὅλα εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐχθροῦ, καὶ εἶναι τῆς μεγίστης ἀνάγκης νὰ κρατηθοῦν τοὐλάχιστον τὰ σύνορα, τόσον αὐτὰ ὅσον καὶ τὰ τοῦ Καρπενησίου. Ἂς συμπεράνῃ

---

1. Ἡ Γερουσία τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος ἔστειλεν εἰς Ἰωάννινα ἀντιπροσώπους της, διὰ νὰ συνομιλήσουν μετὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου Χουρσὶτ περὶ εἰρήνης. Σκοπὸς τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἀναφέρεται περαιτέρω, ἦτο νὰ διαβουκολήσουν τὸν Χουρσὶτ καὶ νὰ κερδίσουν χρόνον.

2. Μῆτσος Κοντογιάννης (1770-1847), ἐκ Βάλτου, ὁπλαρχηγὸς τῆς ἐπαρχίας Ὑπάτης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λοιπὸν ἡ Ἐκλαμπρότης της εἰς πόσην ταραχὴν καὶ φόβον μᾶς ἔρριψεν ἡ βία τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὸ ⟨νὰ⟩ τελειώσῃ τὴν ἀνακωχήν, ἐνῷ οὔτε ἡ ἐκ Πελοποννήσου βοήθεια ἀκόμη μᾶς ἔφθασεν, οὔτε ἡμεῖς εὑρισκόμεθα εἰς κατάστασιν νὰ ἀπαντήσωμεν πρὸς ὀλίγον κἂν τὴν ὁρμὴν τοῦ ἐχθροῦ ἀπὸ τόσα μέρη. Τὸ γράμμα τοῦ Κολοκοτρώνη, ὁποὺ ἐλάβαμεν ἐχθές, εἶναι γραμμένον ἀπὸ τὰς τρεῖς, καὶ μᾶς ὑπόσχεται εἰς δέκα πέντε ἡμέρας τὴν βοήθειάν του. Εἴθε νὰ μᾶς προφθάσῃ, ἐπειδὴ ἄλλην ἐλπίδα πλέον δὲν ἔχομεν. Ἀπὸ τὸ ἴδιον γράμμα τοῦ Κολοκοτρώνη μανθάνομεν, ὅτι ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ ἐσυστήθη καὶ ἐξέδωκεν ἤδη τὰς ἀναγκαίας προστα-
γάς της εἰς τὰς Γερουσίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐξαπέστειλε καὶ πρέσβεις εἰς τὰς ξένας Αὐλάς. Ἐλπίζομεν ὀγλήγορα λοιπὸν νὰ μᾶς ἔλθουν καὶ γράμματα παρὰ τῆς Ἐκλαμπρότητός της ἀναγγέλλοντα τὰ αὐτὰ καὶ τὴν αἴσιον ἐπιστροφήν της.

Σήμερον ἦ αὔριον φθάνουν ἐδῶ καὶ οἱ λοιποὶ Γερουσιασταί, τοὺς ὁποίους ἕως τώρα ἐκράτησαν μακρὰν αἱ ἀνάγκαι τοῦ πολέμου, καὶ θέλομεν κοινῶς ἐνασχοληθῆ εἰς τὸ νὰ εὕρωμεν τὰ μέσα νὰ βασταχθῶμεν ἔτι μικρὸν εἰς αὐτὴν τὴν κρίσιμον περίστασιν, ἕως νὰ μᾶς φθάσῃ ἡ ἐλπιζομένη βοήθεια. Βλέπει λοιπὸν ὅτι, μὲ τὸ νὰ ἐμποδίσθημεν ἕως τώρα ἀπὸ τὰς περιστάσεις νὰ ἐνεργήσωμεν τὸ σύστημα, εὑρισκόμεθα εἰς παντελῆ ἔλλειψιν χρημάτων καὶ οὔτε ἐλπίζομεν γλήγορα νὰ κάμωμεν καμμίαν οἰκονομίαν. Ὅθεν, μὲ τὴν συνήθη της φιλογένειαν καὶ πατριωτισμὸν τὴν παρακαλοῦμεν νὰ κάμῃ κάθε τρόπον νὰ μᾶς εὕρῃ ὡς διακοσίας χιλιάδας γρόσια, τὰ ὁποῖα θέλουν μᾶς χρησιμεύσει τώρα μάλιστα εἰς αὐτὰς τὰς κρισίμους περιστάσεις.

Ὁ καπ. Κολοκοτρώνης μᾶς φανερώνει ἀκόμη, ὅτι ἔκαμαν ἤδη πανιὰ δώδεκα ὑδροσπετζιώτικα καράβια διὰ τὴν Πρέβεζαν, τὰ ὁποῖα ἐλπίζομεν νὰ εἰδοποιήθησαν καὶ διὰ τὴν φεργάδαν τοῦ Μεχμὲτ Ἀλῆ, ὁποὺ εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὸν Μοῦρτον ὁμοῦ ⟨μὲ⟩ ἄλλα δύο τρία καράβια ὁποὺ τὴν συνοδεύουν.

Μένομεν δὲ πρόθυμοι δοῦλοί της

Χρηστάκης Στάϊκος
Ἀναγνώστης Καραγιάννης
Γεώργιος Πραΐδης

Βραχώρι
τῇ 11 Ἰανουαρίου 1822

(Δι' ἄλλης χειρός): Καὶ ἐγὼ ὁ δοῦλός της Δάσκαλος αὖθις τὴν καὶ ἀεὶ προσκυνῶ ταπεινῶς τὴν ἐκλαμπρότητά της.

85

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 79)

Μεσολόγγιον τῇ 24 Ἰαν. 1822

Περιπόθητε φίλε κ. Λουριώτη.

Ἐχθὲς ἔλαβα τὰ δύο σου γράμματα τῆς 6 καὶ 15 Ἰανουαρίου ὁμοῦ καὶ τὸ πρὸς τὸν θεῖόν σου Ἰωάννην Δεσπότην, ἀλλὰ κατὰ δυστυχίαν καὶ αὐτὸ καὶ τὸ τῆς δεκάτης πέμπτης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γράμμα σου τὰ ἔχασα, καὶ ἐγὼ πῶς, δὲν ἠξεύρω, ἐξ αἰτίας τῆς παραζάλης ὁποὺ εἶχα, ἐπειδὴ ἔπρεπε νὰ γράψω τὴν αὐτὴν ὥραν εἰς Πίζαν διὰ τοῦ 'Αγκῶνος, εἰς Κατοῦναν πρὸς τοὺς γερουσιαστὰς καὶ κατοίκους, πρὸς ἐσᾶς καὶ τὸν Κομιζόπουλον[1], καὶ νὰ ἤμουν καὶ τριγυρισμένος ἀπὸ τούτους, οἵτινες ἦλθον εἰς τοῦ κυρίου Τρικούπη νὰ ἀναγνώσουν καὶ νὰ λάβουν εἰδήσεις, καὶ ἀπὸ ἄλλας τόσας φροντίδας· τὸ νόστιμον εἶναι ὁποὺ μήτε ἀνέγνωσα καλῶς τὸ γράμμα σου, ἀφήσας νὰ τὸ ἀναγνώσω μὲ προσοχὴν ὑστερώτερα. 'Εζήτησα λοιπὸν τὴν συγχώρησιν ἀπὸ τὸν θεῖόν σου καὶ τὸν ἔδωσα τὰ τριακόσια γρ. ὁποὺ ἔφερεν ὁ Σταμάτης. Αὐτὸς εἶχε λάβει ἀπὸ Κορφοὺς ὑπὲρ τοὺς τριάντα μαχμουτιέδες.

Εἰς Πίζαν ἔστειλα καὶ ὅσα γράμματα εἶχεν ἀφήσει ὁ Μ(αυροκορδᾶτος) εἰς τὸν Σχινᾶν ὁμοῦ μὲ τὸν ὀργανισμὸν τοῦ συστήματός μας. Ἔγραψα καὶ ἐγὼ πρὸς τὸν Πολυχρονιάδην τὰ κατ' ἐμένα, καὶ ἐπρόσθεσα καὶ τὰ κατὰ σέ, διὰ νὰ τὰ φανερώσῃ εἰς τοὺς ἐδικούς σου.

'Εκεῖ εἶχον μάθει, καθὼς βλέπω ἀπὸ τοῦ Πολυχρονιάδου τὰ γράμματα, τὸν εἰς Πάτραν κίνδυνον τοῦ Μ. καὶ αὐτὸς ὁ φίλος ὑποπτεύει καὶ περὶ ἐμοῦ, καὶ πρέπει λοιπὸν νὰ ὑπώπτευον καὶ οἱ ἐδικοί σου διὰ σέ. 'Επειδὴ δὲ εἶναι καὶ ἄλλη εὐκαιρία δι' 'Αγκῶνα μετ' ὀλίγας ἡμέρας, γράψε πρὸς αὐτούς, καὶ στεῖλε ἐδῶ πρὸς Τρικούπην τὸ γράμμα σου.

Τὰ πράγματά σου ἦτον ἀδύνατον νὰ τὰ δώσω εἰς τὸν θεῖόν σου. Τὸ πλοῖον ἦτον τραμπάκουλον, καὶ φορτωμένον ὑπὲρ τὸ μέτρον ἀπὸ ἀνθρώπους· ὁ κόνσουλος τῆς 'Αγγλίας εἶναι μισσευμένος πρὸ δύο-τριῶν ἡμερῶν εἰς Πρέβεζαν, ὡς εἶπε· πασχίζω δέ, ἂν εἶναι δυνατόν, νὰ τὰ ἀσφαλίσω εἰς τοῦ κυρίου Τρικούπη. 'Εδῶ μ' ὅλον τοῦτο δὲν εἶναι τόσος φόβος, καθὼς στοχάζεσαι· οἱ ἐντόπιοι πλέον δὲν ἔχουν τὰ πράγματά των ἐμβαρκαρισμένα· εἶναι ἀληθινὸν ὅτι οἱ Τοῦρκοι ἐμβῆκαν εἰς Καρπενήσι, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦν ἢ δὲν τολμοῦν νὰ προχωρήσουν περαιτέρω, διότι δὲν ἠμποροῦν πλέον νὰ ἐκβοῦν.

Τὰ πράγματα τοῦ Μ. καὶ τοῦ μπεγηζαδὲ θὰ πασχίσω νὰ τὰ ἐμβάσω, ἂν ἠμπορέσω, εἰς τὸ Κοσουλᾶτον· πλὴν δὲν ἠξεύρω, ἂν τὰ δεχθῇ ὁ τοποτηρητής του. Πρὸς τὸ παρὸν φρόνιμον ἔκρινα νὰ τὰ σηκώσω ἀπὸ ἐκεῖ ὁποὺ τὰ εἶχεν ἀφημένα ὁ 'Ανδρέας, διὰ νὰ τὰ ὑπάγω ὅλα εἰς τὸ σαράγι, νὰ τὰ κλείσω εἰς τὴν ἰδίαν κάμεραν ὅπου εὑρίσκονται καὶ τὰ τοῦ μπεγηζαδέ. Τοῦ δὲ κυρίου Σταυρίδη τὰ πράγματα δὲν τὰ ἐπῆρα ἀπὸ τοῦ Καρβούνη καὶ οὔτε ἐγχείρισα πρὸς αὐτὸν τὸ ἐπὶ τούτου γράμμα του· ἐγὼ διατρίβω εἰς Βραχώρι, καὶ ὁ Καρβούνης ἠμπορεῖ νὰ τὰ φυλάξῃ καλύτερα ἀπὸ ἐμένα. Τὸ δὲ τοῦ Σχινᾶ δισάκκι, ἐπειδὴ ὁ ἀδελφός του δὲν ἐκίνησε, φροντίζει περὶ τούτου. Στοχάζομαι δὲ τελευταῖον νὰ μεταφέρω ἢ ν' ἀφήσω παραγγελίαν νὰ μεταφέρουν τὰ τοῦ μπεγηζαδὲ καὶ Μ. καὶ τὰ δικά σου εἰς 'Ανατολικόν.

Κινδυνεύω κι' ἐγὼ νὰ γεμίσω τὸ γράμμα μου μὲ τὴν ὑπόθεσιν τῶν ρουχῶν σου καὶ καθὼς μὲ γεμίζεις καὶ σὺ τὰ ἐδικά σου. Ὁ Γαλάτης[2] ζητεῖ τὰς τρεῖς χιλ. καὶ ἑξακόσια γρόσια καὶ

---

1. 'Αντώνιος Κομιζόπουλος, σημαίνων φιλικός, κατηχηθεὶς ἐν Μόσχᾳ ὑπὸ τοῦ Ν. Σκουφᾶ τὸ 1817. Προσέφερε πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν Φιλικὴν Ἑταιρείαν καὶ ἔγινε μέλος τῆς 'Αρχῆς ὑπὸ τὰ ψηφία Α Ε. Κατήγετο ἐκ Πελοποννήσου.

2. Πιθανῶς πρόκειται περὶ τοῦ ἐν Λιβόρνῳ ἐμπόρου Μιχαὴλ Γαλάτη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἶχα σκοπὸν νὰ τοῦ δώσω τοὐλάχιστον τοὺς ἐνενῆντα μαχμουτιέδες τοῦ Λέλη, ὅστις ἔφθασεν ἀπὸ Κορφούς, ἀλλὰ βλέπω ὅτι τοὺς ζητεῖτε καὶ αὐτοὺς νὰ σᾶς τοὺς στείλωμεν· ἔπειτα μήτε αὐτὸς στέργει νὰ μὲ τοὺς δώσῃ, ἀλλ' ἐπιμένει νὰ τοὺς ἐγχειρίσῃ εἰς τὸν Μ. Σᾶς στέλλω λοιπὸν 30,τριάντα, μαχμουτιέδες ἀπὸ τοὺς 50 ὁποὺ εἶχεν ἀφήσει ὁ Ζωντανὸς εἰς τὸν Φωκᾶν, κρατήσας τοὺς δεκαπέντε διὰ κάθε ἐνδεχόμενον, καὶ διακόσια γρόσια ἀντὶ τῶν τριακοσίων ὁποὺ ἔδωσας αὐτοῦ εἰς τοὺς δύο ἀπεσταλμένους Μεσολογγίου καὶ 'Ανατολικοῦ. Οἱ 'Ανατολικιῶται δίδουν 50 μόνον, ἐπειδή, λέγουν, ἑκατὸν εἶναι πιασμένα ἐπάνω σου ἀπὸ τὰ τριακόσια ὁποὺ σὲ εἶχαν στείλει διὰ τὸ τακτικὸν σῶμα. Τοῦτο τὸ ἐμαρτύρησε καὶ ὁ Πλατίκας.

Δὲν μὲ λέγεις τίποτε περὶ τοῦ ἐρχομοῦ σας καὶ κανὲν ἄλλο ἰδιαίτερον, μ' ὅλον ὅτι εἶχες ἀσφαλῆ εὐκαιρίαν, τὸν Σταμάτην. Εἶναι ἀληθινὸν ὅτι ἐδιωρίσθησαν τὰ διάφορα ὑπουργήματα καὶ ἀξιώματα; Ποῖοι θέλουν μείνει αὐτοῦ, ποῖοι θὰ ἐπιστρέψουν; Κάποιος Θεοτόκης γράφει ἐδῶ κοντὰ εἰς τὰ ἄλλα, ὅτι ὁ Μ(αυροκορδᾶτος) μὲ τέσσαρας ἄλλους συνιστᾷ τὸ σῶμα τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως, καὶ διωρίσθη πρόεδρος αὐτοῦ. Προσμένω μὲ τὰ γράμματά σου νὰ μὲ φανερώσῃς ἄξια περιεργείας, ἂν δὲν ἔχῃς βάλει κάποιον ἄλλον νὰ μὲ γράψῃ. Φανέρωσέ με δὲ μὲ πρῶτον, ἂν διωρίσθησαν ἀπεσταλμένοι εἰς ξένας Αὐλάς, καὶ ἂν καὶ πότε ἐπιστρέφει ὁ Μ.

Φρόντισε πρὸς τούτοις νὰ ἐνθυμίσῃς τὸν Μ. νὰ φροντίσῃ περὶ τῶν 35 χιλ. γρ., τὰ ὁποῖα ἀφιέρωσεν ὁ Τασσίκας εἰς τὴν Γερουσίαν τῆς Δ(υτικ)ῆς Ἑλλάδος, τὰ ὁποῖα ἐστείλαμεν ἄνθρωπον νὰ τὰ πάρῃ καὶ δὲν μᾶς τὰ ἔδωσαν, ἀποκριθέντες κατὰ τὸ ἀντίγραφον, ὁποὺ ἔστειλα πρὸ ἡμερῶν τῷ Μ.

Φανέρωσόν με ἂν ἔγινεν εἰς τὴν συνέλευσιν λόγος περὶ προσκλήσεως Καρατζᾶ καὶ ποῖος διορίζεται πρόεδρος.

Φρόντισε ἀκόμη νὰ μάθῃς ποῦ εὑρίσκεται κάποιος Ν. Κωστολώφ· αὐτὸς ἔχει κάτι γράμματά μου καὶ ἔπαρέ τα.

Ὁμοίως φρόντισε καὶ διὰ νὰ λάβω ἀπόκρισιν ἀπὸ τὸν Σέκερην εἰς ὅσα τὸν ἔγραψα.

Ὁ Γιαλάπας ἔστειλε τὴν μητέρα του καὶ τὴν λοιπὴν φαμίλιαν του εἰς Κορφούς, ἤθελε δὲ νὰ ὑπάγῃ καὶ αὐτός, ἀλλ' ὁ κόνσουλος δὲν τὸν ἄφησε μὲ κανένα τρόπον. Μία ἀπὸ τὰς ἀδελφάς του ἐμίσσευσε πρὸ πολλοῦ εἰς 'Αγκῶνα διὰ Τριεστίου.

Σὲ περικλείω γράμμα ἀπὸ τὸν Barozzo, τὸ ὁποῖον λησμόνησα νὰ σὲ περικλείσω ἐχθές.

Ὁ 'Αντώνιος Κομιζόπουλος μὲ ἐφάνη, ἀπ' ὅσον τὸν συνανεστράφην, εἰλικρινής, καλὸς πατριώτης· ἔχει γράμματα συστατικὰ πρὸς σέ· σὲ φέρει δὲ καὶ ἄλλα γράμματα, τὰ ὁποῖα ἐζήτησα νὰ ἀνοίξω ἐγὼ λέγοντάς του, ὅτι ἔχω ἀπὸ ἐσένα τὴν ἄδειαν, ἀλλ' ὕστερα πάλιν τ' ἄφησα. Διὰ νὰ μὴ νομίσῃ λοιπὸν ὅτι ἐψεύσθην, εἰπέ τον, ἂν τὸν ἴδῃς, διὰ τί νὰ μὴν τὰ ἀνοίξω.

Σὲ ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς καὶ μένω

Ὁ σὸς
Γ. Πραΐδης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

86

(ΓΑΚ, Κ. 22α, άρ. 78)

Περιπόθητε κύριε Λουριώτη.

Μὲ τὸν Σταμάτην σὲ ἔγραψα καὶ σὲ ἔστειλα 450 γρ. Ἔμειναν ἀκόμη δεκαπέντε μαχμουτιέδες εἰς τὸν Φωκᾶν· τοὺς πέντε τοὺς ἔχω ἐγώ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους στέλλω κάτι τι εἰς τὸν κὺρ Νικόλαν[1] εἰς Βραχώρι, ἐπειδὴ διὰ τὴν ἀκαταστασίαν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξοδεύωμαι. Δὲν ἠξεύρω δὲ ἂν ἠμπορέσω νὰ πάρω καὶ τοὺς λοιποὺς δεκαπέντε ἀπὸ τὸν Φωκᾶν, διὰ νὰ δώσω καὶ ὅπου ἀλλοῦ μὲ διορίζεις.

Ὁ θεῖός σου[2] τώρα πρέπει νὰ εἶναι εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ πλοῦ διὰ τὸν Ἀγκῶνα· ἐκεῖνος, καθὼς καὶ σὲ προέγραψα, ἔλαβε καὶ ἀπὸ τὸν Γεροστάθην 31 μαχμουτιέδες, τὸν ἔδωσα καὶ ἐγὼ τὰ 300 γρ., ὅπου ἔφερεν ὁ Σταμάτης.

Τὸ καράβι τοῦ Βιτάλη[3] ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὴν 21 Ἰαν. εἰς Ὕδραν, ὅθεν κατὰ τὸ παρὸν ἔχω σκοπὸν νὰ διασώσω τὰ πράγματά σου καὶ τὰ τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ μπεηζαδὲ[4] εἰς τὸν Κάλαμον.

Ἀδελφέ, ὁ κίνδυνος εἶναι ἄφευκτος πλέον· τὸ ἔξω κάστρο τοῦ Ἀλήπασα ἀληθινὰ εἶχε προσκυνήσει πρὸ εἴκοσι ἡμερῶν, καὶ τοῦτο μοῦ τὸ ἐβεβαίωσαν ἐχθὲς οἱ Σουλιῶται, ὁποὺ ἦλθαν ἐδῶ ἀπὸ τὴν Ρηνιάσσαν, διὰ νὰ πάρουν τζεπχανέ· μᾶς ἐβεβαίωσαν δὲ ἀκόμη καὶ ὅτι εἰς τὰς 15 Φεβρουαρίου ἑτοιμάζοντο οἱ Ἀλβανοὶ νὰ συναχθοῦν εἰς Ἰωάννινα, διὰ νὰ ἐκστρατεύσουν ἐναντίον μας. Ἐψὲς δὲ ἦλθαν καὶ ἄλλα γράμματα ἀπὸ τὸ Μακρυνόρος, τὰ ὁποῖα μᾶς βεβαιώνουν, ὅτι καὶ ὁ Ἀλήπασας παρεδόθη εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του, ὅτι τὸν ἐπέρασαν εἰς τὸ νησί, καὶ τώρα κάμνουν τὴν καταγραφὴν τοῦ θησαυροῦ του. Ἂς συμπεράνῃ καθένας τώρα τί ἠμποροῦν νὰ κάμουν οἱ ἐχθροί, οἵτινες κανὲν ἐμπόδιον δὲν ἔχουν ὀπίσω καὶ οἵτινες ἔχουν τόσα πλούτη εἰς τὰς χεῖράς των· καὶ ἀπ' αὐτοῦ οὔτε στράτευμα ἦλθεν, οὔτε καράβι ἐφάνηκε.

Δὲν ἔχω τίποτε νὰ σὲ εἰπῶ περισσότερον· σὲ περικλείω ἕνα φάκελον τοῦ Ἀργυροπούλου ἐλθόντα διὰ Ἀγκῶνος καὶ Ἰθάκης, εἶναι δύο ἡμερῶν νεώτερος ἀπὸ τὰ διὰ τῆς γολέττας τοῦ Σιδέρη γράμματα.

Θὲ νὰ ἀνταμώθης μὲ τὸν κύριον Κομιζόπουλον· εἶναι κάλλιστος πατριώτης καὶ εἰλικρινοῦς καρδίας ἄνθρωπος. Εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ εὐχαριστηθῇς ἀπὸ τὴν γνωριμίαν του.

Ἐγὼ ἐπρόσμενα νὰ φθάσῃ ὁ καπ. Φῶτος Μπόμπορης μὲ τὰ κοινὰ γράμματα, διὰ νὰ

---

1. Νικόλαος Λουριώτης.
2. Ἰωάννης Δεσπότης, ἔμπορος ἐν Λιβόρνῳ.
3. Σπυρίδων Βιτάλης ἐκ Ζακύνθου, ἰδιοκτήτης τοῦ πλοίου Πήγασος. Δι' αὐτοῦ ἀπέστειλεν ἐκ Λιβόρνου ὁ μητροπολίτης Ἰγνάτιος πρὸς τοὺς Ἐφόρους τοῦ Μεσολογγίου 24 κανόνια καὶ ἄφθονα πολεμεφόδια. Εἶχεν ἀδελφὸν Γεώργιον.
4. Κωστάκης Καρατζᾶς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὑπάγωμεν μαζὶ εἰς Βραχώρι· πλὴν τώρα δὲν ἠξεύρω τί τέξεται ἡ ἐπιοῦσα. Θὰ πασχίσω
νὰ ἀσφαλίσω τὰ πράγματά σου καὶ τότε πλέον βλέποντας καὶ κάμνοντας.

Ὑγίαινε φίλε, καὶ κίνα καὶ σὺ τὸν πίθον σου, παρακινῶν νὰ περάσῃ ὅσον τὸ γληγορώτερον ἡ αὐτόθεν βοήθεια.

Μεσολόγγι τῇ 28 Ἰαν. 1822

Ὁ φίλος σου

Γ. Πραΐδης

Πρ(οσθήκη). Εἰπὲ καὶ τὸν κύριον Δεσύλλαν καὶ κύριον Σταυρίδην, ὅτι μαζὶ μὲ τὰ λοιπὰ θέλουν ἀσφαλισθῆ καὶ τὰ πράγματά των.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Διὰ τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Κορίνθου.*

Πρὸς τὸν κύριον κύριον Ἀ. Λουριώτην

Εἰς Κόρινθον

87

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 42)

Φιλογενεστάτη Γερουσία τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ἡ ἐν Βραχωρίῳ, χαίρετε.

1822 Φεβρουαρίου πρώτῃ, ἐξ Ἀνατολικοῦ

† Ἡ ἐμὴ ταπεινότης πρὸ δέκα καὶ ἓξ ἤδη ἐτῶν κατ' ἐκλογὴν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ συγκατάνευσιν τοῦ τότε ἐπικρατοῦντος κράτους ἐξελέγη καὶ ἀποκατεστάθη νόμιμος καὶ κανονικὸς μητροπολίτης τῆς μητροπόλεως Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει· ἐγκρατὴς δὲ γενομένη τῆς αὐτῆς μητροπόλεως, καὶ καλῶς πολιτευθεῖσα μετὰ τῶν ἐπαρχιωτῶν ἐξώσθη τοῦ θρόνου τούτου βίᾳ καὶ δυναστείᾳ τοῦ τοπικοῦ ἡγεμόνος, τοῦ τὰ πάντα ἀναστατώσαντος, μὲ ἄκραν λύπην καὶ δυσαρέσκειαν ὅλων τῶν ἐπαρχιωτῶν, ἀπελθοῦσα εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐτιμήθη παρὰ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας πρόεδρος τῆς μητροπόλεως Ἐλασσόνος τῆς Θετταλίας, ὅπου τριετῶς καὶ ἐπέκεινα διατρίψασα καὶ εὐαρεστήσασα τῷ ἐκεῖσε λαῷ, ὡς ἔδει, ἀνεκλήθη παρὰ τοῦ αὐτοῦ ἡγεμόνος μεταμεληθέντος, δι' ὃ πρὸς αὐτὴν ἔπραξεν ἄδικον, καὶ ἀποκατέστη αὖθις μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης νόμιμος καὶ κανονικὸς παρὰ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ἐπανελθοῦσα δὲ εἰς τὴν αὐτὴν ἁγίαν μητρόπολιν κυριάρχης, καὶ εἰρηνικῶς βιοτευσαμένη μετὰ τοῦ αὐτῆς λογικοῦ ποιμνίου ἐν παρατάσει ἐτῶν ὀκτώ, ἐξώσθη πάλιν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας ἀδίκως παρὰ τοῦ τυράννου Ἰσμαὴλ πασᾶ, τοῦ διαδόχου τοῦ Τεπελενλῆ Ἄλῃ πασᾶ, ὡς τοῖς πᾶσίν ἐστι γνωστόν, μηδεμιᾶς οὔσης αἰτίας, ἀλλὰ διὰ μόνην τὴν ἀκόρεστον ἐκείνου ἰδιοκτησίαν καὶ αἰσχροκέρδειαν τὴν τυραννικήν. Παρὰ τοῦ ἰδίου τυράννου ἐξωρίσθη καὶ εἰς τὸ Ὄρος διὰ τὰς ἀλλεπαλλήλους παρακλητικὰς ἀναφορὰς τῶν ἐπαρχιωτῶν, τῶν μεγάλως δυσαρεστηθέντων διὰ τὴν ἔξωσιν, πρός τε τὸν ἴδιον καὶ λοιποὺς τοὺς ἐν Ἰωαννίνοις

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐλθόντας ἡγεμόνας, ὡς καὶ πρὸς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν, καὶ πρὸς τὸν μέγαν διερμηνευτήν, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἀναφορῶν καὶ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ὑπεγράφητε εὐχαρίστως, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ στόματος ἐδεήθητε τὸν αὐτὸν ἡγεμόνα Ἰσμαὴλ πασᾶ καὶ λοιπούς, διὰ νὰ ἀκυρωθῇ ἡ ἔξωσίς μου, καὶ νὰ μείνω διὰ παντὸς μητροπολίτης Ἄρτης.

Δὲν λανθάνει τὴν ὑμετέραν φιλογένειαν καὶ πόσης χρηματικῆς ποσότητος ζημίαν ἐδοκίμασεν εἰς τὰς προσφορὰς τῶν ρηθέντων ἡγεμόνων τὰς πολυπόσους, καὶ εἰς τὴν διετῆ σχεδὸν περιφοράν μου, μηδαμόθεν λαβοῦσα ὀβολόν, ἀλλ' ὑστερηθεῖσα καὶ ἑνὸς ἔτους ἐπαρχιακὰ εἰσοδήματα, δι' ὃ ἔτος ἐπλήρωσα τὰς τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐτησίους δόσεις καὶ τὰς προσφορὰς τῶν ἐπιτοπίων τυράννων.

Ἡ φιλογένεια καὶ ὁ πατριωτισμὸς μ' ἐπανήγαγεν ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, διὰ νὰ συναγωνισθῶ μετὰ τοῦ ποιμνίου μου τοῦ ὑπεραγαπητοῦ, ὑπὲρ οὗ καὶ τὴν ψυχήν μου τίθημι, καὶ θῦσαι ἔγνων.

Παρακαλῶ λοιπὸν τὴν δικαιοτάτην αὐτῆς φιλογένειαν διὰ τῆς παρούσης πρὸς αὐτὴν ἀναφορᾶς μου, νὰ μοὶ δώσῃ τὸ δίκαιον καὶ μένω ὅλος αὐτῆς διάπυρος

πρὸς Θεὸν εὐχέτης

Ὁ π(ρώην) Ἄρτης Πορφύριος[1]

88

(A. M. 9845)

Διοίκησις Προσωρινή

Ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τὸν ἐξοχώτατον μινίστρον τῶν Ἐσωτερικῶν (Ἰ. Κωλέττην)

Κύριε!

Ἠξιώθημεν νὰ ἴδωμεν ἐκεῖνο ὁποὺ πολλοὶ ἐπεθύμησαν καὶ ἀπέρασαν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον χωρὶς νὰ τὸ ἰδοῦν, τὴν σύστασιν δηλαδὴ τῆς ὑπερτάτης Βουλῆς τῆς Ἑλλάδος, ἥτις

---

1. Πορφύριος μητροπολίτης Ἄρτης, μετέπειτα Ἀκαρνανίας καὶ Αἰτωλίας. Κατήγετο ἐξ Ἡρακλείας τῆς Προποντίδος (Μουντανιά). Ἐξελέγη τὸ πρῶτον μητροπολίτης Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης τὸ 1807, διαδεχθεὶς τὸν μετέπειτα Οὐγγροβλαχίας μέγαν Ἰγνάτιον, ἀλλ' ἐνωρὶς ἐξώσθη τοῦ θρόνου τούτου βίᾳ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων. Ἐπιστρέψας εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐξελέγη ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου πρόεδρος τῆς Μητροπόλεως Ἐλασσόνος τῆς Θεσσαλίας, ὅπου παρέμεινεν ἐπὶ τριετίαν καὶ πλέον. Μεταμεληθέντος τοῦ Ἀλῆ, ἀποκατεστάθη ἐκ νέου ὁ Πορφύριος εἰς τὴν Μητρόπολιν Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ὑπὸ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Μετὰ ὀκτὼ ἐτῶν συνεχῆ ποιμαντορίαν ἐξώσθη καὶ πάλιν ἐκ τῆς ἐπαρχίας του ὑπὸ τοῦ Ἰσμαὴλ πασᾶ, διαδόχου τοῦ ἐκπεσόντος Ἀλῆ Τεπελενλῆ. Τὴν 25 Φεβρ. 1822 ἡ Γερουσία τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος ἐψήφισεν αὐτὸν ἀξιωματικῶς, παρὰ τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, «ἀρχιεπίσκοπον τῆς ἕως τοῦ νῦν ἐλευθέρας Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος».

Ἔκτοτε παρέμεινεν εἰς Ἀνατολικὸν καὶ Μεσολόγγιον. Ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὸν Ἀγῶνα καὶ μετέσχε ὅλων τῶν κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν Ἐθνικῶν Συνελεύσεων ὡς πληρεξούσιος καὶ βουλευτής. Ὑπῆρξεν ἀρχιερεὺς μεγαλοπρεπής, ἐλεήμων καὶ λίαν ἔμπειρος τῶν ἐκκλησιαστικῶν καθηκόντων. Ἀπεβίωσεν ἐν Μεσολογγίῳ τὴν 18 Αὐγούστου 1838. (Ἀρχιμ. Σωφρ. Παπακυριακοῦ, Ὁ Ἄρτης καὶ Ναυπάκτου Πορφύριος. «Ἐκκλησία», 1926, ἀρ. φ. 45, σ. 354 κ.ἑ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὑπόσχεται πρὸς τὴν πατρίδα τὴν σωτηρίαν της. Εἴη δοξασμένον τὸ ὑπέρτατον Ὄν, ὁποὺ εὐδόκησε μεταξὺ τόσων ἀνωμαλιῶν νὰ μᾶς χαρίσῃ τοιαύτην ἡμέραν χαρμόσυνον· ἡ χάρις του νὰ εὐδοκήσῃ νὰ ἀπολαύσωμεν τὴν ὁλοτελῆ ἐλευθερίαν μας, νὰ χαρῶμεν αἰωνίως τὴν ἐθνικὴν διοίκησιν καὶ νὰ συναριθμηθῶμεν μετὰ τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν.

Εἰς τὸ σεβαστόν της τῆς κε' τοῦ παρελθόντος εὕρομεν ἔγκλειστα τὰ ὅσα μᾶς σημειοῖ γράμματα τῆς Διοικήσεως· ἐλάβομεν τὰ ἀναγκαῖα μέτρα διὰ νὰ ἐκτελέσωμεν ἐν καιρῷ ὅσον ἀνήκει εἰς τὸ χρέος μας.

Ἀπὸ τὴν ἐγκύκλιόν της Ν. 1 τῆς 15 Ἰανουαρίου πληροφορούμεθα τὴν ἐκλογὴν ὁποὺ ἡ Διοίκησις ἔκαμε τοῦ ἐξόχου ὑποκειμένου της, καὶ τὴν συγχαιρόμεθα.

Πολλαὶ εἶναι αἱ δυσκολίαι αἱ ὁποῖαι ἐμπόδισαν τὴν Γερουσίαν νὰ ἀρχίσῃ τὰς ἐργασίας της· ἡ μικροτέρα εἶναι ἐκείνη τῶν πολεμικῶν ὑποθέσεων, (μ' ὅλον ὅτι πρὸς τοὺς λοιποὺς μινίστρους ἀναφέρομεν αὐτὴν διὰ κεφάλαιον), πλὴν ὁ ἐρχομὸς ἐνταῦθα τοῦ καπετάνου κυρίου Φώτου Μπόμπορη[1] ἐλπίζομεν νὰ εὐκολύνῃ ὅλα τὰ ἐμπόδια καὶ ἐντὸς ὀλίγου νὰ εὑρεθῶμεν εἰς στάσιν νὰ ἐκτελέσωμεν τὰς διαταγάς του.

Ἡ ἐξοχότης της ἐγνωρίζει καλώτατα τοὺς λαοὺς τούτους, καὶ ἠξεύρει ὅτι τὰ ἔντυπα προξενοῦσιν ἐνθουσιασμόν. Ἂς ἐπιμεληθῇ λοιπὸν νὰ δουλεύσῃ ταχέως ἡ τυπογραφία καὶ νὰ μᾶς προφθάνῃ τὰς πράξεις τῆς Διοικήσεως εἰς πολλὰ ἀντίγραφα, ἀνὰ πεντήκοντα κόπιες κάθε πράξεως δὲν θέλει ἀρκέσουν διὰ νὰ εὐχαριστήσωμεν ὅλους εἰς τὴν ἐκτεταμένην Δυτικὴν Ἑλλάδα· τώρα μάλιστα εἰς τὴν ἀρχὴν πρέπει νὰ εἶναι πλουσιοπάροχαι, καὶ ἂς ὁδηγηθῇ κατὰ τὰς δυνάμεις τῆς τυπογραφίας.

Περὶ τῶν δι' ἐδῶ διορισθέντων στρατευμάτων γράφομεν ἐκτεταμένως πρὸς τὴν αὐτοῦ ἐξοχότητα τὸν μινίστρον τοῦ Πολέμου, καὶ θέλει πληροφορηθῆ. Ἂς προσπαθήσῃ καὶ ἡ ἐξοχότης της ἐπιπόνως νὰ δοθῶσι δραστήριαι προσταγαί, ἵνα διέβωσιν ἀμέσως ἐνταῦθα, διότι κινδυνεύομεν, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις φοβούμεθα μεγάλως τὲς ἵντριγες τῶν (. . .)[2] καὶ τὴν διαφθορὰν ἐκ μέρους τῶν ἐχθρῶν. Ἡ μόνη ταχύτης αὐτῶν τῶν δυνάμεων ἠμπορεῖ νὰ σώσῃ τὴν πατρίδα, καὶ ὅταν εἰς τὴν ἐξοχότητά σας ἐξηγούμεθα οὕτως, πρέπει νὰ δώσετε πίστιν. Καὶ τὰ ἐθνικὰ πλοῖα ἦτον ἀναγκαιότατα, ἀλλ' αὐτὰ ἀπὸ τὴν τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου ἐμφάνισιν ἴσως ἐμποδισθῶσιν. Αἱ τῆς ξηρᾶς δυνάμεις ὅμως καὶ δι' ἐδῶ καὶ διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα δὲν ἔχουν κανένα δίκαιον νὰ ἐμποδισθῶσιν ἢ νὰ βραδύνωσιν ἀπὸ τὸν στόλον αὐτόν, μάλιστα ἐξ αἰτίας αὐτοῦ πρέπει νὰ προθυμοποιηθῶσι πρὸς ἐνδυνάμωσιν τῆς Χέρσου Ἑλλάδος, διότι ὁ ἐχθρὸς ἠμπορεῖ νὰ εἶναι σύμφωνος νὰ κτυπήσῃ ἀπὸ διάφορα μέρη καὶ εἰς ἕνα καιρὸν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης. Ὅταν ὅμως ταῦτα τὰ πόστα εἶναι καλὰ ἐνδυναμωμένα, ἡ θαλάσσιος δύναμις δὲν ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ τίποτε. Δὲν ἀγνοοῦμεν ὅτι, μετὰ τὴν θείαν Χάριν, ἐκ τῶν ὅπλων ἐξαρτᾶται ἡ σωτηρία μας, καὶ ταῦτα κηρύττομεν νυκτὸς καὶ ἡμέρας, ἀλλὰ μὴ

---

1. Φ ῶ τ ο ς Μ π ό μ π ο ρ η ς ἐκ Σουλίου. Μετέσχεν ὡς ἐπίτροπος τῶν καπετάνων τῆς ἐν Μεσολογγίῳ συνελεύσεως τῶν πληρεξουσίων τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Α' ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνικῆς Συνελεύσεως.

2. Κενὸν ἐν τῷ χειρογράφῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

παραξενευθῆτε ἂν τῆς εἴπωμεν ὅτι λαλοῦμεν εἰς ὦτα μὴ ἀκουόντων! Ὁ λαὸς οὗτος, βεβαρυμένος ἀπὸ πολλῶν καταχρήσεις, ἐὰν δὲν ἴδῃ πραγματικῶς, δὲν πιστεύει, καὶ ἐξ ἐναντίας πτοεῖται ἀπὸ τὰ ἐνάντια, καὶ ὠθούμενος ἀπὸ κακοβούλους, παραφρονεῖ.

Ὅσον διὰ τὰ ἔξοδα, τὰ ὁποῖα προβάλλει, θέλει γίνει σκέψις ἅμα ὁποὺ συναχθῇ τὸ σῶμα τῆς Γερουσίας, ἥτις ἕως τώρα δὲν εἶναι κύριος οὐδενὸς πράγματος.

Ὁ ὑψηλότατος πρίγκηψ Μαυροκορδᾶτος ἤθελεν εἶσθαι ὁ μόνος ἰατρὸς τῶν δυστυχιῶν μας, ἀλλὰ μ' ὅλον ὁποὺ πρὸ πολλοῦ τὸν ζητοῦμεν, δὲν ἠξιώθημεν τῆς παρουσίας του. Γνωρίζομεν ὅτι ἀναγκαῖαι ὑποθέσεις τὸν ἐνασχολοῦν, ἀλλ' ἡ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος εἶναι ἀναγκαιοτέρα, διότι πάσχομεν ἀπὸ αἰτίας, ὁποὺ δὲν πρέπει κατὰ τὸ παρὸν νὰ σᾶς φανερώσωμεν. Τοῦτο μόνον σᾶς παρακαλεῖ ἡ πατρὶς δι' ἡμῶν· ἂν ἐπέστρεψε, νὰ τὸν προβάλετε τὴν ἀνάγκην μας, διὰ νὰ ἐπιταχύνῃ τὸν ἐρχομόν του καὶ νὰ μᾶς προφθάσῃ εἰς τὴν παρὰ τοῦ καπετάνου Φώτου προβληθεῖσαν συνέλευσιν (ἂν συγκροτηθῇ).

Χρείαν μεγάλην ἔχομεν ἀπὸ τὴν παρουσίαν του, καὶ τόσον ἀρκεῖ.

Μὲ τὸ προσῆκον σέβας δὲ εἴμεθα τῆς ἐξοχότητός σας, κύριε

Ἐκ Βραχωρίου τῇ ἡ Φεβρουαρίου ᾳωκβ'

Διὰ τὴν Γερουσίαν

Πάνος Γαλάνης[1]

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

Νικόλαος Λουριώτης[2]

89

(A. M. 53)

Προκήρυξις τοῦ ἁρμοστοῦ Θωμᾶ Μαίτλανδ πρὸς τὴν Ἰόνιον Βουλὴν

(Ἔντυπον) *Ἐφημερὶς Ἔκτακτος τῶν ἑνωμένων ἐπαρχιῶν τῶν Ἰονικῶν Νήσων*

Κορφοί, Τρίτη 21 Φεβρουαρίου (5 Μαρτίου Ε. Ν.) 1822

---

1. Πάνος Γαλάνης ἢ Μεγαπάνος ἐκ Μαχαλᾶ τοῦ Ξηρομέρου. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν εὐνοουμένων τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων. Κατὰ τὸν Ἀγῶνα προσέφερε σημαντικὰς ὑπηρεσίας ἐν τῇ Στερεᾷ καὶ μάλιστα κατὰ τὴν πρώτην πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου. Αἰχμαλωτισθεὶς κατὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Ἀνατολικοῦ (1826) μετεφέρθη εἰς Ἄρταν, ὅπου καὶ ἀπέθανε.

2. Νικόλαος Λουριώτης, πολιτικός. Ἐγεννήθη καὶ ἐσπούδασεν ἐν Ἰωαννίνοις. Ὑπῆρξε φίλος καὶ ὀπαδὸς τοῦ Μαυροκορδάτου. Ἐχρημάτισεν ἀρχιγραμματεὺς τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ βραδύτερον Γενικὸς Φροντιστὴς τῆς Οἰκονομίας τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος ἀπὸ τοῦ Ἰαννουαρίου μέχρι καὶ τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1825. Ἐπὶ Καποδίστρια διετέλεσε γραμματεὺς ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν. Ἐφονεύθη κατ' Αὔγουστον τοῦ 1832 ὑπὸ ἐχθρῶν, τοὺς ὁποίους ἀπέκτησεν ἐν τῇ ἀσκήσει τῶν καθηκόντων του ὡς ἐνοικιαστοῦ τῶν προσόδων Ἀρκαδίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὁμιλία τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος τοῦ λὸρδ Μεγάλου Ἁρμοστοῦ τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Βασιλέως τοῦ Προστάτου τοῦ Ἑνωμένου Κράτους τῶν Ἰονικῶν Νήσων.

Πρὸς τὴν Εὐγενεστάτην Νομοθετικὴν Συνέλευσιν τοῦ αὐτοῦ Κράτους, εἰς τὴν αὐτῆς συνεδρίασιν τὰς 20 Φεβρουαρίου (4 Μαρτίου Ε. Ν.) 1822, δημοσιευθεῖσα ἀδείᾳ τῆς Αὐτοῦ Ἐξοχότητος, κατὰ τὴν ὁμόφωνον ζήτησιν τῆς προρρηθείσης Εὐγενεστάτης Συνελεύσεως».

Σημ. Ὁ ἁρμοστὴς Θωμᾶς Μαίτλανδ προσπαθεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὰ μέτρα τὰ ληφθέντα περὶ τῆς οὐδετερότητος τοῦ Ἰονίου Κράτους ἐξ αἰτίας τῶν ἀντιτουρκικῶν ἐκδηλώσεων, αἱ ὁποῖαι ἔλαβον χώραν εἰς Ζάκυνθον κυρίως καὶ εἶτα εἰς Κεφαλληνίαν καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Ἑπτανήσου.

90

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 43)

Διοίκησις Προσωρινὴ

Ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος

Θεωρήσασα τὸ πρακτικὸν τῆς τοπικῆς συνελεύσεως τῆς ἐν ταύτῃ τῇ πόλει συγκροτηθείσης τῶν στρατευομένων καὶ προκρίτων ἁπάσης τῆς ἐλευθέρας Δυτικῆς Ἑλλάδος, τελειοποιηθὲν τῇ 22 τοῦ τρέχοντος Φεβρουαρίου

Ὁμογνωμόνως ψηφίζει

αον. Τὸ πρακτικὸν τῆς τοπικῆς συνελεύσεως τῆς ἐν Βραχωρίῳ ἐπικυροῦται καθ' ὅλα του τὰ μέρη.

βον. Κατὰ τὸ τρίτον ἄρθρον τοῦ εἰρημένου πρακτικοῦ, τὰ ἁρματολίκια καὶ καπετανᾶτα μένουν διαλελυμένα καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆς ἐλευθέρας καὶ ἐλευθερωθησομένης Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος καὶ πλέον δὲν ἠμποροῦν νὰ ὑπάρξουν, καὶ ὅλαι αἱ καταχρήσεις αὐτῶν αἱ προερχόμεναι ἕως τώρα ἀπὸ τὴν βδελυρὰν τυραννίαν ἐμποδίζονται διὰ πάντα.

γον. Ὅλα τὰ τμήματα τὰ συνθέτοντα τὴν ἐπικράτειαν τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος μένουν ἐλεύθερα ἀπὸ καπετάνους καὶ ἁρματολοὺς καὶ ἐγνωρίζουν μόνον τὴν Διοίκησιν καὶ τοὺς ὑπουργούς της, πρὸς τῶν ὁποίων τὰς διαταγὰς χρεωστοῦν νὰ ὑπόκεινται.

δον. Ὅλοι οἱ στρατευόμενοι εἶναι ὑποκείμενοι εἰς τοὺς ἀρχηγούς των, καὶ εἰς πολιτικὰς ὑποθέσεις ἢ τοῦ λαοῦ δὲν ἠμποροῦν νὰ μιχθοῦν ἄνευ ἐπὶ τούτῳ ἐγγράφου ἀδείας τῆς Διοικήσεως.

εον. Κατὰ τὸ τέταρτον ἄρθρον τοῦ ἀνωτέρω πρακτικοῦ, οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω διαταγῶν θέλει νομίζονται ἐχθροὶ τῆς πατρίδος καὶ ἐμπόδια τῆς κοινῆς σωτηρίας.

ϛον. Εἰς τοιαύτην περίστασιν ἡ Διοίκησις θέλει λάβει τὰ ἀνήκοντα δραστήρια μέτρα πρὸς διόρθωσιν τῶν κακοτροπησόντων καὶ θέλει παιδεύσει τοὺς πρωταιτίους κατὰ τὸν ἐκδοθησόμενον παρὰ τῆς σεβαστῆς βουλῆς στρατιωτικὸν νόμον.

ζον. Κατὰ τὸ εον ἄρθρον τοῦ εἰρημένου πρακτικοῦ, αἱ ἐκλογαὶ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν χιλιάρχων τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ἐπικυροῦνται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ηον. Μένει εἰς μόνην τὴν Γερουσίαν τοῦ νὰ διορίσῃ καὶ ἕτερα διάφορα στρατιωτικὰ ἀξιώματα εἰς ἀπόντας καπετάνους καὶ ὑποκείμενα συμβάλλοντα εἰς τὰς σωτηρίους βλέψεις τῆς Διοικήσεως.

θον. Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας καὶ πρὸς καιρὸν ἐπιφορτισμένος τὴν ὑπουργίαν τοῦ Πολέμου ἐπιφορτίζεται νὰ γίνῃ ἡ προσήκουσα ἀναφορὰ πρὸς τὴν σεβαστὴν Βουλὴν διὰ τὸ περιεχόμενον τοῦ εἰρημένου πρακτικοῦ καὶ τοῦ παρόντος θεσπίσματος ἐκ μέρους ταύτης τῆς Γερουσίας.

Τὸ παρὸν θέλει δημοσιευθῇ, τυπωθῇ καὶ βληθῇ εἰς τὰς πράξεις τῆς Γερουσίας.

Ἐκ τοῦ Παλατίου. Ἐν Βραχωρίῳ τῇ 23 Φεβρ. 1822

Πάνος Γαλάνου
Γεωργάκης Μαυρομάτης
Χρηστάκης Στάϊκος
Ἀναγνώστης Καραγιάννης
Ἀντώνιος Ἀναστασίου
Ἰωάννης Τρικούπης

91

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 44)

Διοίκησις Προσωρινὴ

Ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος

Θεωρήσασα ὅτι ὁ ὀργανισμὸς τῆς προσωρινῆς Διοικήσεως ὁ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς συνελεύσεως τοῦ Μεσολογγίου τοῖς τελειοποιηθεῖσι[1] κατὰ τὴν ἑνάτην τοῦ Νοεμβρίου, δὲν διορίζει τὸ σημεῖον τῆς σφραγῖδος τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν σημαίαν·

Σκεπτομένη ὅτι ἡ ἔκτασις ταύτης τῆς Διοικήσεως ἐκτείνεται πρὸς ὅλον τὸ δυτικὸν καὶ ἐν μέρει δυτικοβόρειον τῆς θέσεως ταύτης·

Θεωροῦσα ὅτι περιφημοτέρα ἐπαρχία τῆς Ἐπικρατείας ταύτης εἶναι ἡ Ἤπειρος·

Ὁμογνωμόνως ψηφίζει

αον. Ἡ σφραγὶς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος θέλει φέρει τὸ σημεῖον τῶν Ἠπειρωτῶν, ταῦρον δεικνύοντα τὰ ὅπλα του καὶ περικυκλωμένον μὲ στέφανον ἐκ κλάδων μυρσίνης, γύρωθεν δὲ τὴν ἐπιγραφήν: Γερουσία τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος, καὶ τὴν ἐποχὴν τῆς συστήσεως αὐτῆς: 1821.

βον. Οἱ ὑπουργοὶ τῆς Διοικήσεως, ἡ Ἐφορία τῶν τμημάτων, ὁ στρατηγός, οἱ χιλίαρχοι, καὶ πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ἐν ἐπαγγέλμασιν εἶναι ὑπόχρεοι νὰ φέρουν τὸ ἄνωθεν σημεῖον τοῦ ταύρου εἰς τὰς σφραγῖδάς των, μὲ τὴν ἐπιγραφὴν ὅμως ἐκείνην ὁποὺ ἀνήκει εἰς τὸ ἐπάγγελμά των.

---

1. Ἐν τῷ κειμένῳ: «τελειοποιηθείσοις».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γον. Ἡ σημαία γῆς τε καὶ θαλάσσης θέλει εἶναι μὲ τὰ χρώματα κυανοῦν καὶ λευκὸν καὶ θέλει σχηματισθῆ κατὰ τὸν τρόπον ὁποὺ ἡ σεβαστὴ Βουλὴ τῆς Ἑλλάδος θέλει διορίσει.

δον. Τὸ ἐθνικὸν σημεῖον θέλει εἶναι μὲ τὰ αὐτὰ χρώματα, καθὼς παρὰ τῆς σεβαστῆς Βουλῆς θέλει διορισθῆ.

εον. Ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας ἐπιφορτίζεται τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς, ἐφ' ὅσον ἀποβλέπει περὶ τῶν σφραγίδων.

ϛον. Τὸ παρὸν θέσπισμα θέλει κοινοποιηθῆ, τυπωθῆ καὶ βληθῆ εἰς τὰς πράξεις τῆς Γερουσίας.

Ἐκ τοῦ Παλατίου. Ἐν Βραχωρίῳ τῇ 23 Φεβρουαρίου 1822

Πάνος Γαλάνου
Γεωργάκης Μαυρομάτης
Χρηστάκης Στάϊκος
Ἀναγνώστης Καραγιάννης
Ἀντώνιος Ἀναστασίου
Ἰωάννης Τρικούπης

92

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 45)

Ἐκ μέρους τῶν ὑπογεγραμμένων μελῶν τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος

Δηλοποιεῖται

Ὅτι ὁ στρατηγὸς κύριος Γεωργάκης Νικολοῦ καὶ ὁ χιλίαρχος κύριος Ἀνδρέας Καραΐσκου ἐστάθησαν πάντοτε φιλογενεῖς καὶ προστάται τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τυραννίας· ἐστάθησαν πρωταίτιοι τῆς σωτηρίου ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος· διότι χωρὶς τὴν συγκατάθεσίν των οὐδεὶς τῶν λοιπῶν καπιτάνων ἤθελε συμφωνήσει εἰς τὸ νὰ λάβουν τὰ ὅπλα ἐναντίον τῶν τυράννων τῆς πατρίδος καὶ χωρὶς νὰ ἐπαριθμήσωμεν τὰς ἐν τῷ πολέμῳ ἀνδραγαθίας των. Ἀξιολογωτέρα ἐστάθη ἡ συγκατάθεσίς των ἐν τῇ τοπικῇ συνελεύσει τοῦ Βραχωρίου εἰς τὰς 22 τοῦ τρέχοντος, συγκατάθεσις ἡ ὁποία ἐσχημάτισε τὸ πρακτικὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον κατέλυσε τὰς γενικὰς καταχρήσεις τῶν ἀρματολικίων καὶ καπετανάτων, καὶ ἐστάθη τὸ μόνον αἴτιον ὁποὺ παρεχώρησεν εἰς ταύτην τὴν Γερουσίαν, τοῦ νὰ λάβῃ τοὺς χαλινοὺς τῆς διοικήσεως καὶ νὰ κάμῃ ἀρχὴν τῶν ἐργασιῶν της. Αὐτοὶ οἱ ἴδιοι εἶναι ἐκεῖνοι, οἵτινες πρέπει νὰ διαυθεντεύσουν τὸ σύστημα τῆς ἄνωθεν συνελεύσεως καὶ νὰ κατατρέξουν ἐκεῖνον (ἂν ποτε εὑρεθῇ τινάς), ὁποὺ ἤθελε ἐναντιωθῆ καὶ νὰ ἐξαλειφθοῦν ὁλοτελῶς αἱ ὀλέθριαι τῶν καπετανάτων καταχρήσεις.

Διὰ τοῦτο οἱ ὑπογεγραμμένοι, συνελθόντες ἐν μυστικῇ συνελεύσει καὶ σκεπτόμενοι τὴν ἀμάθειαν τοῦ λαοῦ τῶν μερῶν τούτων, τὴν κακοήθειαν τῶν ὁπλοφορούντων, τὴν κλίσιν των πρὸς τὴν σφαγήν, τὸν κίνδυνον εἰς τὸν ὁποῖον ἡ πατρὶς ὑπόκειται, ἂν ἡ διοίκησις δὲν στε-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ρεωθῇ, κρίνομεν εὔλογον καὶ ἀποφασίζομεν, ὅτι οἱ εἰρημένοι κύριοι ἀρχηγοὶ καὶ αἱ φαμελίαι αὐτῶν, κάθε φορὰν ὁποὺ ἤθελαν ἀφήσει τὸ στρατιωτικὸν ἐπάγγελμα, νὰ ἠμποροῦν νὰ ἐμβαίνουν εἰς τὰ πολιτικὰ ἐπαγγέλματα τόσον εἰς τὴν Γερουσίαν, καθὼς καὶ εἰς κάθε ἄλλο κατὰ τὴν ἀξιότητά των. Καὶ ἀπὸ τὸ παρὸν ἐγένοντο τρία παρόμοια ἐνυπόγραφα καὶ ἐνσφράγιστα, ἐκ τῶν ὁποίων τὸ ἓν μένει εἰς τὸν ἀρχιγραμματέα τῆς Ἐπικρατείας, τὰ δὲ δύο στέλλονται πρὸς τοὺς εἰρημένους κυρίους ἀξιωματικοὺς δι' ἔνδειξιν.

Ἐν συνελεύσει μυστικῇ τῇ 25η Φεβρουαρίου 1822

Διὰ τὸν ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον

(Τ. Σ.) Γεώργιος Πραΐδης

93

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 46)

No 25 *Διοίκησις Προσωρινή*

Ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος

Ἐπὶ τὴν ἀναφορὰν τοῦ ἀρχιγραμματέως ἐπιφορτισμένου πρὸς καιρὸν τὴν ὑπουργίαν τῆς Θρησκείας. Παρατηροῦσα ὅτι ἡ παροῦσα κατάστασις τῶν πραγμάτων τῆς Ἐπικρατείας ἀπαιτεῖ τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν διόρθωσιν καὶ προσωρινὴν σύστασιν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ συστήματος·

Θεωροῦσα ὅτι ἡ ἐπαρχία Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης χηρεύει πραγματικῶς νομίμου ἀρχιεπισκόπου, καθότι ὁ ἅγιος Ἄρτης κύριος Ἄνθιμος[1] ἐδιωρίσθη κατὰ προσταγὴν τῶν ἐχθρῶν τῆς πατρίδος, ἐναντίον τῆς θελήσεως τοῦ ποιμνίου του, καὶ ἤδη εὑρίσκεται σφαλισμένος εἰς Ἄρταν μετὰ τῶν ἐχθρῶν, εἰς τῶν ὁποίων τὰς προσταγὰς εἴτε ἑκὼν εἴτε ἄκων ὑπόκειται.

Προβλέπουσα τὰ ἐκ ταύτης τῆς θέσεως τῆς πανιερότητός του ἐνδεχόμενα·

Πληροφορηθεῖσα ὅτι ἡ ἐπαρχία ὅλη διὰ κοινῶν ἐγγράφων ἐζήτησεν ἀπὸ τὴν Μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, νὰ μὴ τὴν στερήσῃ ἀπὸ τὸν νόμιμον ποιμένα της κύριον Προφύριον.

Κρίνουσα τέλος ἀναγκαῖον τὸ νὰ μὴν μείνῃ ἐπιπλέον ἡ ἐπαρχία ἄνευ μητροπολίτου, καὶ

---

1. Ἄνθιμος Ἄρτης κ.λ. Κατήγετο ἐκ Θεσσαλονίκης. Τὸ 1821 διωρίσθη μητροπολίτης Ἄρτης καὶ Ναυπάκτου εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ Πορφυρίου, ἐξορισθέντος ὑπὸ τῶν Τούρκων εἰς Ἅγιον Ὄρος. Μετὰ διετίαν, περιπεσὼν εἰς δυσμένειαν, ἐξωρίσθη εἰς τὰ Μετέωρα, ἀπηλευθερώθη ὅμως βραδύτερον τῇ μεσολαβήσει τοῦ Κιουταχῆ. Τὸ 1822 διωρίσθη διὰ πατριαρχικοῦ γράμματος τοποτηρητὴς τῆς μητροπόλεως Ἀθηνῶν μέχρι τοῦ 1830, ὅτε κατὰ διαταγὴν τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου μετηνέχθη εἰς Ναύπλιον καὶ ἔπειτα εἰς τὴν μονὴν τοῦ Μ. Σπηλαίου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καποδίστρια ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἀθηνῶν, ὅπου παρέμεινε μέχρι τοῦ 1833, ὅτε διωρίσθη ἐπίσκοπος Εὐβοίας. Εἰς τὴν ἕδραν ταύτην παρέμεινε μέχρι τοῦ θανάτου του, ἐπισυμβάντος ἐν Ξηροχωρίῳ τὴν 2 Αὐγούστου 1836. (Βασιλ. Ἀτέση, Ἐπίτομος ἐπισκοπικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Α', σ. 56 κ.ἑ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θέλουσα μάλιστα νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἱεροῦ κλήρου εἰς τὰς μεγάλας χρείας τῆς πατρίδος καὶ εἰς τὴν στερέωσιν τῆς ἐλευθερίας αὐτῆς.

Ἀκούσασα καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἀρχιγραμματέως

Ὁμοφώνως κοινῇ τῇ γνώμῃ θεσπίζει

αον. Ὁ πανιερώτατος κύριος Ἄνθιμος παύει ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης τοῦ νὰ εἶναι τῆς Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ἀρχιεπίσκοπος.

βον. Ὁ πανιερώτατος πρῴην Ἄρτης κύριος Πορφύριος ψηφίζεται προσωρινῶς ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἕως τοῦ νῦν ἐλευθέρας Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος, ἐξῃρημένων μόνον ἐκείνων τῶν μερῶν, τὰ ὁποῖα ἀνήκουσιν εἰς ἄλλους σωζομένους ἀρχιερεῖς.

γον. Ὁ τίτλος τὸν ὁποῖον εἰς τὸ ἑξῆς θέλει φέρει ἡ πανιερότης του εἶναι: Πορφύριος θείῳ ἐλέει ἀρχιεπίσκοπος τῆς ἐλευθέρας Δυτικῆς Ἑλλάδος.

δον. Ἡ πανιερότης του θέλει γνωρισθῇ παρὰ πάντων, καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοί, ἐπίσκοποι, ἡγούμενοι, ἱερομόναχοι, ἱερεῖς καὶ ἅπας ὁ κλῆρος θέλουν τὸν μνημονεύει παρρησίᾳ κατὰ τὸ σύνηθες.

εον. Ὁ τίτλος ὅστις ἐδόθη εἰς τὴν πανιερότητά του, δὲν φέρει βλάβην εἰς ἄλλους ἀρχιερεῖς ἢ ἐπισκόπους, ἔχοντας δικαίωμα εἰς τὴν ἐλευθέραν ἐπικράτειαν, ἀλλ' ἐκτείνεται εἰς μόνην τὴν πρῴην Ναυπάκτου καὶ Ἄρτης ἐπαρχίαν.

ϛον. Κάθε φορὰν ὁποὺ ἤθελεν ἐλευθερωθῇ μέρος τι τῆς Ἐπικρατείας, ἡ Γερουσία θέλει λαμβάνει τὰ ἀνήκοντα μέτρα περὶ τῶν ἀρχιερατικῶν ὑποθέσεων.

ζον. Ἡ κατοικία του θέλει εἶναι ἀνυπερθέτως ἐκεῖ, ὅπου εὑρίσκεται καὶ ἡ Γερουσία, διὰ νὰ εἶναι πλησίον της.

ηον. Μέχρι νέας διαταγῆς τῆς σεβαστῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς ἡ πανιερότης του θέλει συνάζει ἐκεῖνα τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα, τὰ ὁποῖα ἐσυνηθίζοντο πρὶν τῆς τυραννίας τοῦ Ἀλῆ πασᾶ.

θον. Ἡ διάρκεια τῆς πανιερότητός του εἰς τὸν θρόνον θέλει εἶναι μέχρι τοῦ νέου ἐκκλησιαστικοῦ διοργανισμοῦ παρὰ τῆς ὑπερτάτης διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος.

ιον. Ὁ ἀρχιγραμματεύς, καὶ πρὸς καιρὸν ἐπιφορτισμένος τὴν ὑπουργίαν τῆς Θρησκείας, μένει ἐπιφορτισμένος νὰ προσκαλέσῃ τὴν πανιερότητά του, ἀποστέλλοντας καὶ ἀντίγραφον τοῦ παρόντος θεσπίσματος διὰ τὴν ἐκτέλεσίν του.

ιαον. Τὸ παρὸν θέσπισμα θέλει κοινοποιηθῇ, τυπωθῇ καὶ βληθῇ εἰς τὰς πράξεις τῆς Γερουσίας.

Ἐκ τοῦ Παλατίου ἐν Βραχωρίῳ, τῇ 25 τοῦ Φεβρουαρίου 1822.

(Τ. Σ.) Διὰ τὸν ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον Γεώργιος Πραΐδης
Πάνος Γαλάνου
Χρηστάκης Στάϊκου
Ἀναγνώστης Καραγιάννης
Λογοθέτης Ζώτου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας καὶ
ἐπιφορτισμένος πρὸς καιρὸν τὴν ὑπουργίαν *Ἀντώνιος Ἀναστασίου*
τῆς Θρησκείας *Ἰωάννης Τρικούπης*
Νικόλαος Λουριώτης *Μῆτζος Φραγκούλης*
Ἀναγνώστης Ἀθανασίου

Σημ. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο ἐδημοσιεύθη ἐν ὑποσημειώσει εἰς «Τὰ σωζόμενα Ἐκκλησιαστικὰ Συγγράμματα» Κωνσταντίνου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, τόμ. Β (Ἀθήνησι, 1864), σ. 21-22, ἔνθα πολλὰ περί τε τοῦ Πορφυρίου καὶ τοῦ Ἀνθίμου.

94

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1245)

Κύριοι !

Τὸ ἀπὸ 16 τοῦ τρέχοντος ἔλαβον πρὸ ὀλίγων ὡρῶν καὶ σπεύδω νὰ ἀπαντήοω συντόμως εἰς τὰ ἀναγκαιότερα. Τὸ κεντρικὸν τῆς Ἑλλάδος, τῆς Δυτικῆς, Κριτήριον εἶναι τῷ ὄντι ἀναγκαιότατον καὶ πρέπει ἐν τάχει νὰ ὀργανισθῇ. Ἕως τὸν ὀργανισμὸν σᾶς σημειῶ τὰ ἑξῆς:

α'. Τὰ μέλη τοῦ Κριτηρίου νὰ εἶναι ἑπτά, τὰ ὁποῖα ἐκλεγόμενα ἀπὸ τὴν Γερουσίαν ἢ ὅθεν αἱ περιστάσεις ἀπαιτήσωσιν, νὰ διορίζωσιν ἐντὸς τοῦ σώματός των τὸν πρόεδρον.

β'. Ἐπειδὴ τὸ δικαστικὸν νομικῶς ἀπαιτεῖται νὰ εἶναι διόλου χωρισμένον ἀπό τὸ πολιτικόν, οἱ διορισθησόμενοι κριταὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχωσιν ἕτερον ὑπούργημα τὸ παραμικρότερον, οὐδὲ νὰ ἀνακατώνωνται εἰς καμμίαν ἄλλην ὑπόθεσιν.

γ'. Ἡ περιφέρεια τοῦ Κριτηρίου τούτου πρέπει νὰ εἶναι ἡ αὐτὴ μέ τὴν τῆς Γερουσίας.

δ'. Ἕκαστον τῶν τμημάτων τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος νὰ ἔχῃ ἰδιαίτερον Κριτήριον ἀπὸ τρία συγκροτούμενον μέλη καὶ ἑκάστη τῶν κοινοτήτων ἀνὰ ἕνα εἰρηνοποιὸν κριτήν. Οἱ εἰρηνοποιοὶ κριταὶ νὰ ἔχωσιν ἀνώτερον τὸ Κριτήριον τοῦ τμήματος. Τὰ Κριτήρια τῶν τμημάτων, τὸ Γενικὸν Κριτήριον τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος. Τοῦτο δὲ νὰ ἔχῃ τὸ ἐν Κορίνθῳ συστηθησόμενον κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας Γενικὸν τῆς Ἑλλάδος Κριτήριον, ὅπερ καὶ Ἀνέκκλητον.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 27 Φεβρουαρίου 1822

Ὁ φίλος
Θ. Νέγρης

(Δι' ἀραβικῶν συνθηματικῶν ἀριθμῶν ἐν τῷ ἰδίῳ φύλλῳ γράφονται τὰ κατωτέρω· ἡ ἀποκρυπτογράφησις, γεγραμμένη δι' ἄλλης χειρός, ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου χάρτου, ἐφ' οὗ καὶ τὸ κρυπτογράφημα).

Ἀδελφοί, πρέπει νὰ καταγινώμεθα εὐμεθόδως νὰ καταστρέψωμεν τὰς κεντρικὰς διοικήσεις, μὲ τὰς ὁποίας νὰ ἐνεργήοῃ τι οὐσιωδῶς ὠφέλιμον πρὸς τοὺς ἑλληνικοὺς λαοὺς ἡ Διοί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κησις τῆς Ἑλλάδος εἶναι τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατον. Σκεφθῆτε ἐμβριθῶς εἰς τοῦτο καὶ γνωστοποιήσατέ μοι ἐν τάχει ἂν καὶ πῶς δυνατὸν τοῦτο αὐτόθι. Καλύτερον ἦτον ἁρμοστὴς ἕνας νὰ διορισθῇ καθ' ὅλην τὴν Δ. Ἑλλάδα. Περὶ τοῦ Παπούλια[1] *ἐσκέφθην νὰ ζητηθῇ ἐδῶ ὡς ἀναγκαιότατος διὰ ὡρισμένην τινὰ οὐσιωδεστάτην ὑπόθεσιν, καὶ ἐγκριθεῖσα ἡ σκέψις μου ἐνεργεῖται σήμερον.*

(Τέλος τῆς συνθηματικῆς γραφῆς).

Ἄνοιξα τὸ παρὸν διὰ νὰ προσθέσω ὅτι, ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις χρῄζει τυπογραφικῶν πιεστηρίων, τὰ δὲ ἐνταῦθα εὑρισκόμενα εἶναι δύο καὶ μόνα, καὶ ἀτελέστατα ἀλφάβητα ἔχοντα, παρακαλῶ λοιπὸν τὸν κύριον Πραΐδην νὰ μοὶ στείλῃ μ' ὅλην τὴν ἀπαιτουμένην ταχύτητα τὸ ἐκεῖ εὑρισκόμενον τυπογραφεῖον καὶ ὅλον ὅσον ἔχει χαρτί, τοῦ ὁποίου ἔχομεν ἔλλειψιν.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Κόρινθος, Θ. Νέγρης, σημ. 27 Φεβρουαρίου. Ὅτι οἱ διορισθησόμενοι κριταὶ δὲν πρέπει νὰ ἔχωσιν ἄλλο ὑπούργημα. Περιγράφει ἰδιαίτερα δι' ἀραβικῶν ἀριθμῶν. Ἡ ἀπάντησις τοῦ κυρίου Μαυροκορδάτου εἰς τὴν ἐπιστολήν του.*

95

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1226)

Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην εἰς Βραχώρι.

Τῇ κη (Φεβρουαρίου) / ιβ᾽ Μαρτίου 1822, ἐν Πείσαις

Φίλε μου !

Μ' ὅλον ὅτι πρὸ πολλοῦ στεροῦμαι γραμμάτων σου καὶ σὺ θὰ ἔλαβές τινα ἀπὸ τὰ πολυάριθμά μου πρὸς σὲ γράμματα, ἐπειδὴ ὅμως τυχαίνει εὐκαιρία διὰ τὴν Ἑλλάδα, κρίνω εὔλογον νὰ συνομιλήσω μετὰ σοῦ.

Τὸ νεώτερόν σου πρός με ἦτον ἀπὸ τὰ μέσα ἢ τέλη Ὀκτωβρίου, τὰ δὲ τοῦ Μαυροκορδάτου φθάνουν ἕως εἰς τὰς ἀρχὰς Δεκεμβρίου, Ν. Μηνολόγιον. Βλέπεις ἄρα ὅτι στερούμεθα ἀμέσων εἰδήσεών σας εἰς διάστημα τριῶν μηνῶν. Ὅσον δὲ περὶ τοῦ Σέκερη, ἀπὸ τοῦτον μηδ' ἐγὼ, μηδ' ἄλλος τις τῶν ἐν Παρισίῳ φίλων του δὲν ἔλαβε καμμίαν ἐπιστολήν του, καὶ μ' ἐνοχλοῦν καθημερινῶς ἐρωτῶντες τὰ περὶ αὐτοῦ.

Ἄλλοθεν ἐμάθαμεν τὸν κίνδυνον τοῦ Μαυροκορδάτου εἰς τὴν Πάτραν, τὴν ἀνέλπιστον σωτηρίαν τοῦ Πέρογλου[2] *καὶ τὴν σύστασιν τοπικῆς διοικήσεως εἰς τὴν Πελοπόννησον, καθὼς καὶ τὴν τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς. Ἀλλὰ καὶ τοῦται αἱ εἰδήσεις εἶναι παλαιαὶ καὶ δὲν ἠξεύρομεν, ἐὰν ἐθεμελιώθησαν καὶ πῶς θὰ ἀπαντήσουν τὴν ὁρμὴν τῶν Ἀλβανοτούρκων, οἱ ὁ-*

---

1. Ἀναγνώστης Παπούλιας ἐκ Ξηρομέρου. Ἔλαβε μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας τοῦ Μεσολογγίου καὶ διεκρίθη κατὰ τὴν μάχην τῆς Κλείσοβας ὑπὸ τὸν Κίτσον Τζαβέλλαν (1826). Μετὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Μεσολογγίου ἠκολούθησε τὸν Καραϊσκάκην. Ἐπολέμησε γενναίως κατὰ τὴν μάχην τοῦ Ἀνάλατου, ὅπου ἐπληγώθη καιρίως. Ὁ Καποδίστριας τὸν ὠνόμασε λοχαγὸν καὶ εἶτα πολιτάρχην Ἄργους.

2. Στυλιανὸς Πέρογλου ἐκ Σμύρνης, συγγενὴς τοῦ Κοραῆ. Ἐσπούδασε ἰατρικὴν ἐν Παρισίοις. Ἀξιόλογος ὑπῆρξεν ἡ ὑπηρεσία του ἐν Κρήτῃ ὡς γενικοῦ προξένου (1834-1854).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ποῖοι φαίνονται ἑνωμένοι μετὰ τὸ ἀποκεφάλισμα τοῦ ἀσεβοῦς Ἀλῆ, καὶ μετὰ τὸ φθάσιμον τοῦ ὀθωμανικοῦ στόλου εἰς τὴν Πελοπόννησον.

Γράμματα ἐκ Σπετσῶν μᾶς ἀνήγγειλαν τὴν ἀνακαλυφθεῖσαν ἐν Ὕδρᾳ συνωμοσίαν καὶ μᾶς παρηγόρησαν μὲ τὰς βεβαιώσεις των, ὅτι χονδρὰ καράβια δὲν ἔχει ὁ ἐχθρικὸς στόλος, ὅτι τὸ κίνημά του ἐπερείδετο εἰς τὴν προδοσίαν καὶ ὅτι οἱ Ψαριανοὶ ἔφθασαν εἰς τὴν Ὑδραν μὲ 25 καράβια καὶ ἔμελλον νὰ κινηθοῦν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ μὲ ἄλλα 20 ὑδριωτοσπετσιώτικα. Τὸ δὲ πάντων χαροποιότερον εἶναι, ὅτι εὑρίσκοντο καλύτερα ἑτοιμασμένοι ἀπὸ πέρυσι καὶ ἔχουν τόλμην καὶ ἐνθουσιασμὸν περισσότερον. Ἀλλ' ἆρά γε δὲν θὰ εἶναι καὶ οἱ ἐχθροὶ καλύτερα ἑτοιμασμένοι; Δὲν ἀληθεύει ὅτι ἔχουν ναύτας καὶ ὁδηγοὺς Ἄγγλους καὶ Σκλαβούνους; Καὶ τί σημαίνει ἡ μετακόμισις πολλῶν χρημάτων σπετσοϋδριωτικῶν εἰς τὴν Τεργέστην;

Ὁ Βιτάλης ἔγραψεν ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι, ἀλλὰ δὲν μᾶς λέγει ὀρθῶς τὰ πράγματα καὶ περὶ σοῦ δὲν ἀναφέρει τίποτε. Δὲν σὲ γνωρίζει ἢ δὲν εὑρίσκεσαι εἰς τὸ Μεσολόγγι;

Τὰ ἠπειρωτικὰ πράγματα μανθάνομεν ἀπὸ τοὺς Κορυφοὺς καὶ ἐλυπήθημεν διὰ τὰ μεγάλα πλούτη τοῦ Ἀλῆ (τὰ ὁποῖα, ὡς γράφουν ἀπὸ τὸ Ζαγόρι, ἀνέβαιναν εἰς 250.000.000 γρόσια), τὰς ἀποσκευὰς καὶ τὰ ὀχυρώματά του, τὰ ὁποῖα θέλουν κινήσει οἱ ἐχθροὶ ἐναντίον σας. Κατ' εὐτυχίαν ὅμως μανθάνομεν ὅτι ὁ Χουρσὶτ πασᾶς ἄφησε τὸν Βρυώνην εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ αὐτὸς μὲ ὅλους τοὺς ἐδικούς του ἔπιασε τὸν δρόμον τοῦ Μετσόβου. Θέλει ἆρά γε νὰ συνοδεύσῃ τὰ πλούτη τοῦ Ἀλῆ ἢ τραβιέται πρὸς τὴν ἄνω Μακεδονίαν, διότι ὑποπτεύουν τὸν ρουσικὸν πόλεμον; Ἢ τέλος πάντων θὰ ἔλθῃ ἐναντίον σας ἀπὸ τὴν Θετταλίαν; Ἐλπίζομεν ὅτι θέλετε προλάβει τοὺς σκοποὺς τῶν ἐχθρῶν, θέλετε προετοιμασθῆ κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ θέλετε μᾶς κοινολογήσει ταχέως καὶ ὀρθῶς τὰ γινόμενα.

Ἔφθασεν εἰς Λιβόρνον κάποιος βαρὼν Κεφαλᾶς μέ τινα Χρόνιον Δροσινοῦ[1]*. Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι εἰς τὸ Καθαρτήριον, δὲν ἐμάθαμεν ἀκριβῶς τοὺς σκοπούς των. Ἐὰν ἀληθεύῃ, ὅτι στέλνονται ἀπὸ μόνην τὴν τοποχίαν τῆς Ἀνατολικῆς ἢ Παρνασσικῆς Ἑλλάδος, δὲν ἐλπίζομεν νὰ κάμουν καρπόν. Μόλις ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ καὶ τὸ ὅλον τοῦ ἔθνους ἠμπορεῖ νὰ εὕρῃ ἐμπιστοσύνην. Ποῖος, λοιπόν, ἠμπορεῖ νὰ ἐμπιστευθῇ τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Γαζῆ, Κωνσταντᾶ, Αἰνιᾶνος καὶ Σκανδαλίδη, καθὼς καὶ τοῦ Νέγρη;*[2]*. Οἱ τέσσαρες τούτων δὲν ἔχουν μηδὲ σπιθαμὴν ἐδικῆς των γῆς εἰς τὸν τόπον ἐξ οὗ ὑπογράφονται. Ἔπειτα, πόθεν ἠμποροῦν νὰ περάσουν οἱ ἀλλογενεῖς στρατιῶται; Πῶς ἠμποροῦν νὰ καταβοῦν εἰς τὰ παραθαλάσσια; Πῶς θὰ μετακομισθοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα; Καὶ ἐκεῖ φθάσαντες, πῶς νὰ τραφοῦν καὶ ποῖος νὰ*

---

1. Ὁ Ἄρειος Πάγος διώρισε τοὺς πληρεξουσίους τῶν Ἀγράφων βαρῶνον Θεοχάρην Κεφαλᾶν καὶ Χρόνιαν Δροσινόν, ἵνα μεταβαίνοντες εἰς Εὐρώπην πραγματευθῶσι δάνειον ἑκατὸν πενῆντα χιλιάδων φιορινίων Αὐγούστης εἰς βάρος τῆς Ἀνατολικῆς Χ. Ἑλλάδος.

2. Μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἐκ τούτων ὁ Μακεδὼν Ἰωάννης Σκανδαλίδης διωρίσθη γραμματεὺς τοῦ Βουλευτικοῦ καὶ ὁ Θ. Νέγρης ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας κ.λ., ἀντικατασταθέντες ἐν τῷ Ἀρείῳ Πάγῳ ὑπὸ τοῦ Κυριακοῦ Τασσίκα (τοῦ ἐξ Ἀλεξανδρείας ἐμπόρου) καὶ τοῦ Ἀναγνώστου Λιδωρίκη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοῖς πληρώση μισθούς; Τούτας τὰς δυσκολίας ἔπρεπε νὰ προνοήσουν οἱ ἀποστείλαντες καὶ νὰ μεταχειρισθοῦν ὅλην των τὴν ἐπίρροιαν νὰ γένουν τοιαῦτα προβλήματα ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴν Βουλήν.

Ἔπειτα, ἀκούομεν, ὅτι εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα εἰσάγετε φοβερὰ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους βασιλεῖς ὀνόματα. Δὲν εὑρήκατε ἀνυποπτότερα ὀνόματα ἀπὸ τὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου; Τοῦτο εἶναι ἀγνώριστον εἰς τὸν λαόν μας καὶ ἠμπορεῖ νὰ μᾶς δείξῃ εἰς τοὺς Εὐρωπαίους δυνατοὺς ὡς φίλους τῆς ἀκράτου δημοκρατίας.

Σοὶ προέγραψα, ὅτι ἔφθασεν ἢ ὅτι ἔμελλε νὰ φθάσῃ ἐδῶ ὁ κὺρ Κοντουμᾶς[1], ὅστις λαβὼν εἰς τὴν Βιέννην διαβατήριον διὰ τὴν Τοσκάνην ἐστερήθη τούτου διὰ τὴν κακίαν ἢ τὴν μωρὰν ἀλληλογραφίαν τοῦ Βλαχούτση[2], ὅστις ἐκ Τρανσυλβανίας ἔγραφε πρὸς τοὺς ἐδῶ συγγενεῖς του, ὅτι ὁ Κοντουμᾶς ἔχει ἀποστολὴν ἐπαγγελματικήν. Ὅθεν, ἠναγκάσθη ὁ φίλος νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Παβαρίαν καὶ νὰ καταντήσῃ ἐδῶ διὰ τῆς Ἑλβετίας. Εἶχε καὶ ἔχει σκοπὸν νὰ καταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, πλὴν ἐμποδίσθη ἀπὸ τὰ ἀνωτέρω δύο θλιβερὰ περιστατικά, τὸν ὄλεθρον τοῦ Ἀλῆ καὶ τὴν ἔξοδον τοῦ μωαμεθανοῦ στόλου. Ἡ πολυδάπανος τούτη περιφορὰ τοῦ Κοντουμᾶ συνέτρεξεν εἰς τὸ νὰ μοὶ φέρῃ ἐπιστολὴν ἀπὸ τὸν ἐν Μυνιχίᾳ πολυπαθῆ φίλον Χρησταρῆν, ὅστις πάσχει ἠθικῶς, χρηματικῶς καὶ φυσικῶς, καὶ μ' ἐρωτᾷ πόθεν ἠμπορεῖ νὰ καταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ εἰς καλύτερον κλῖμα. Τῷ ἔγραψα δὶς καὶ τὸν παρεκίνησα νὰ περάσῃ πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὴν Ἑλβετίαν, καὶ ἔπειτα ἀποφασίζομεν τὸ πρακτέον· ἀλλὰ δὲν ἠξεύρω, ἐὰν τὰ γράμματά μου τῷ δοθοῦν ἀσφαλῶς.

Χθὲς ἔλαβα γράμμα τοῦ Πίκκολου ἐκ Παρισίου ἀπὸ τὴν ις/κηην τελευταίου καὶ μ' ἐρωτᾷ, ἐὰν συμφέρῃ νὰ καταβῇ αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἐκεῖ φθάσαντος Κανέλλου[3] καὶ νὰ προσκαλέσῃ

---

1. Ἰωάννης Κοντουμᾶς, ἐκ Μυκόνου, διαπρεπὴς νομικὸς καὶ λόγιος. Ἐγκατέλειψε τὰς σπουδάς του ἐν Παρισίοις καὶ μέσῳ Λιβόρνου κατῆλθεν εἰς Ἑλλάδα κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1822. Τὸν Μάϊον τοῦ 1822 διωρίσθη ἔπαρχος τῶν Νοτίων Σποράδων μὲ ἕδραν τὴν Κάσον, καὶ ἔλαβεν ἐντολὴν νὰ διοργανώσῃ τὸν στόλον τῶν Κασίων, διὰ νὰ τὸν χρησιμοποιήσῃ εἰς τὸν ἀποκλεισμὸν τῶν φρουρίων τῆς Κρήτης. Ἡ πατρίς του Μύκονος καὶ ἡ Σῦρος τὸν ἔστειλαν πληρεξούσιόν των εἰς τὴν Β' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν τοῦ Ἄστρους, ἡ ὁποία τὸν ἐξέλεξε μέλος τῆς ἐπὶ τῶν ἐγκληματικῶν νόμων ἐπιτροπῆς (3 Ἀπριλίου 1823) καὶ τὸν ἐχρησιμοποίησε καὶ εἰς ἄλλας ἀξιολόγους ἀποστολὰς ἐν τῷ ἐσωτερικῷ. Ἐξελέγη ἐπίσης πληρεξούσιος Σύρου-Μυκόνου καὶ εἰς τὴν Γ' Ἐθνικὴν Συνέλευσιν. Τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1826 διωρίσθη διευθυντὴς τῆς Ἀνατολικῆς Χ. Ἑλλάδος. Τὸ 1829 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἰω. Καποδίστρια μέλος τοῦ Πανελληνίου εἰς τὸ τμῆμα τῆς Οἰκονομίας καὶ παρέμεινεν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο μέχρι τοῦ Ἀπριλίου τοῦ 1832.

Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Ὄθωνος ἐχρησιμοποιήθη ὡς διοικητὴς διαφόρων ἐπαρχιῶν μέχρι τοῦ 1845, ὅτε διωρίσθη γερουσιαστὴς (24 Ἰουλίου). Πάσχων ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος ἀπέθανε τὴν 14 Σεπτεμβρίου 1847.

2. Πρόκειται πιθανῶς περὶ τοῦ Κωστάκη Βλαχούτση, τοῦ πρώτου ἐκ τῶν τεσσάρων υἱῶν τοῦ ἐξ Ἄρτης Νικολάου Βλαχούτση, μεγαλεμπόρου ἐν Κωνσταντινουπόλει. Ὁ Κωστάκης Βλ. διετέλεσε μέγας ποστέλνικος εἰς τὴν Αὐλὴν τοῦ ἡγεμόνος Βλαχίας Ἰωάννου Καρατζᾶ, τοῦ ὁποίου τὴν θυγατέρα Σμαράγδαν ἔλαβε σύζυγον. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐπαναστάσεως τὸν εὑρίσκομεν ἐγκατεστημένον εἰς τὴν Hermannstadt τῆς Τρανσυλβανίας. Οἱ ἕτεροι τρεῖς ἀδελφοί του ὑπῆρξαν οἱ Ἀλέκος, γενόμενος μέγας διερμηνεὺς παρὰ τῇ Ὑ. Πύλῃ, Ἰωάννης καὶ Χριστόδουλος, ἐργασθέντες μετὰ τοῦ Κωστάκη πλησίον τοῦ ἡγεμόνος Καρατζᾶ. Ἅπαντες ὑπῆρξαν πεπαιδευμένοι καὶ λόγιοι (Παν. Ἀραβαντινοῦ, Βιογραφικὴ Συλλογὴ λογίων τῆς Τουρκοκρατίας. Ἰωάννινα, 1960, σ. 27-28).

3. Στέφανος Κανέλλος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, διαπρεπὴς λόγιος. Ἐσπούδασεν ἰατρικὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ τὸν ἀγαθὸν Θ. Μανούσην[1], *διὰ νὰ ἔλθωμεν ὅλοι μαζί, καὶ μοὶ προσθέτει, ὅτι τοιαύτη εἶναι καὶ ἡ γνώμη τοῦ σεβασμίου Κοραῆ. Ἐγὼ τοῖς ἔγραψα πολλάκις τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῶν πραγμάτων μας καὶ μ' ὅλον τοῦτο πάλιν μ' ἐρωτοῦν νὰ τοῖς εἰπῶ εἰλικρινῶς τί νὰ κάμουν. Θέλω τοῖς ξαναγράψει λοιπὸν νὰ προσμείνουν ἀκόμη ὀλίγον, ἕως νὰ ἰδῶμεν τί κατορθώνει ὁ στόλος μας, τί μέτρα θὰ λάβετε κατὰ τῶν Ἀλβανοτούρκων, καὶ ἕως νὰ προετοιμάσουν μετρητὰ ἴδια, διότι, ἄνευ χρημάτων, φοβοῦμαι, θέλουν ἀποθάνει τῆς πείνης ἢ δὲν θὰ ἔχουν τὴν πρέπουσαν ἀνεξαρτησίαν.*

Τοὺς ἐφόβισεν ἡ ἐπιστροφὴ πολλῶν λογιωτάτων αὐτοῦθεν· ἀλλ' ὅσους ἕως τώρα εἶδα, ἐκτὸς τοῦ Τυπάλδου, εἶναι παιδάρια καὶ κατέβησαν διὰ νὰ δοξασθοῦν ἢ νὰ καλοζήσουν. Ὁ Τυπάλδος[2] *(ὁ συνοδεύσας τὸν Δ. Ὑψηλάντην) ἀνεχώρησε χθὲς διὰ τὴν Γενόην καὶ ἐκεῖθεν διὰ τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς ἄνω Γερμανίας ὑπάγει εἰς τὴν Ρουσίαν, διὰ νὰ πορισθῇ τὰ ἀναγκαῖά του.*

Εἴδαμεν τὸν κατάλογον τῶν πελοποννησιακῶν βουλευτῶν, εἰς τὸν ὁποῖον προσθέτονται καὶ 20 ἠπειρωτικοί, προεδρευόμενοι ἀπὸ τὸν Μαυροκορδᾶτον καὶ τὸν Νέγρην. Ἀλλὰ δὲν μᾶς ἔγραψαν τούτων τὰ ὀνόματα, καθὼς καὶ ἐκεῖνα τῶν νησιωτῶν βουλευτῶν. Ἀγνοοῦμεν ἐπίσης καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πελοποννησιακῶν καὶ ἠπειρωτικῶν γερουσιαστῶν, καὶ ἀποροῦμεν, διατί ἀπεσιωπήθη παντελῶς τοῦ Δ. Ὑψηλάντη τὸ ὄνομα. Διὰ ταῦτα πάντα καὶ δι' ὅλα τὰ ἀνωτέρω, προσμένομεν γράμματά σας, διὰ νὰ πληροφορηθῶμεν.

Σὲ ξαναεπαρακάλεσα, καὶ πάλιν παρακαλῶ, διὰ νὰ δώσῃς τὸ ἔγκλειστον πρὸς τὸν Πέτρον Βαταβάλην[3]*, υἱὸν στενοῦ καὶ πολυτίμου φίλου μου, τοῦ κυρίου Κωνσταντίνου Βαταβάλη, ὅστις κατήντησεν ἐδῶ πρὸ μηνῶν καὶ συνοικεῖ μετ' ἐμοῦ. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἄξιος*

καὶ φιλοσοφίαν εἰς τὴν Βιέννην καὶ εἰς πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας, ὡς καὶ εἰς Παρισίους ὡς ὑπότροφος τῆς Φιλομούσου Ἑταιρείας. Ὑπῆρξε συνεργάτης τοῦ Λογίου Ἑρμοῦ καὶ συγγραφεὺς τῆς γερμανιστὶ ἐκδοθείσης ὑπὸ τοῦ Karl Iken διτόμου Λευκοθέας, ἐν Λειψίᾳ, 1825. Ἐπέστρεψεν εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ νὰ ἐξασκήσῃ τὴν ἰατρικήν. Παρέμεινεν ἐκεῖ ἐπ' ὀλίγον μόνον. Ἀρχομένου τοῦ 1821 διέτριψεν ἐπ' ὀλίγον εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Ἀλεξ. Ὑψηλάντου καὶ κατόπιν ἐτράπη πρὸς τὴν Εὐρώπην. Τὸ 1822 κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ὕδραν. Ἐκεῖ τότε μετέφρασεν ἐκ τοῦ γερμανικοῦ τὸ «Βιβλιαράκι κατ' ἐρωταπόκρισιν», τὸ ὁποῖον ἐτυπώθη εἰς β' ἔκδοσιν ἐν Ναυπλίῳ τὸ 1830 ὑπὸ Ἐμμ. Ἀντωνιάδου. Ἠκολούθησεν εἰς Κρήτην τὸν διορισθέντα ἁρμοστὴν Ἐμμανουὴλ Τομπάζην καὶ συνέταξε τὸ πολίτευμα τῆς νήσου. Ἀπέθανεν εἰς τὴν Κρήτην τὸν Ἰούλιον τοῦ 1823. Ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἔργων συνέθεσε καὶ πολλὰ πατριωτικὰ ποιήματα.

1. Θεόδωρος Μανούσης, ἐκ Σιατίστης. Ἐγεννήθη τὸ 1793. Παῖς ἔτι ὢν ἦλθε μετὰ τῆς μητρός του εἰς Πέσταν τῆς Οὐγγαρίας, πλησίον τοῦ ἐκεῖ ἐμπορευομένου πατρός του καὶ ἐγένετο μαθητὴς τοῦ Γεωργίου Ζαβίρα. Ἐκεῖθεν ἦλθεν εἰς Βιέννην πλησίον τοῦ μεγαλεμπόρου θείου του Ἰωάννου Μανούση. Τὸ 1819, εἰς ἡλικίαν 26 ἐτῶν, μετέβη εἰς Γερμανίαν καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὰ πανεπιστήμια τῆς Λειψίας καὶ τῆς Γοτίγγης. Κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸ 1830 καὶ προσεκολλήθη εἰς τοὺς ἀντικαποδιστριακούς. Ἐπιστρέψας μετ' ὀλίγον εἰς Εὐρώπην, ἐπανέκαμψεν εἰς Ἑλλάδα περὶ τὰ μέσα τοῦ 1834, ὅτε διωρίσθη μέλος τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ ἐπίτροπος τῆς Πολιτείας παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ. Ἐχρημάτισεν ἐπὶ μακρὸν καθηγητὴς τῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ. Ἀπεβίωσε τὴν 1 Νοεμβρίου 1858.

2. Γεώργιος Κοζάκης Τυπάλδος.

3. Ὁ Πέτρος Βαταβάλης ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς Ἀνατολικῆς Χ. Ἑλλάδος τῇ 15 Νοεμβρίου 1821.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῆς φιλίας-μας καὶ δὲν εἶναι στερημένος χρηματικῶν μέσων. Τὰ ὅσα σοὶ προεγράψαμεν περὶ τοῦ Γεωργίου Πράσινου[1] εἶναι οἰκονομικά, καὶ ἐὰν κατορθώσῃς νὰ ἐκβάλῃς τίποτε, κρά-
90 τησέ τα διὰ λογαριασμόν μου. Ἐκ τούτων ἄρα συνάγεις ὅτι δὲν χάνομεν τίποτες, ἐὰν ἐπιμεληθῇς τὸν υἱὸν τοῦ φίλου μου τούτου. Ὁ νέος τοῦτος ἔχει προτερήματα, ἀλλὰ γέμει καὶ ἀπὸ ἐλαττώματα. Τοῦτα ἴσως ἐδιώρθωσαν ἢ ὠλιγόστευσαν αἱ δυστυχίαι του. Λάβε τον, λοιπόν, μαζί σου καὶ παρατήρησέ τον — καὶ ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ἀναγκασθῇς νὰ φύ-
95 γῃς, παράλαβέ τον μαζί σου, καὶ εἰς Λιβόρνον εὑρίσκεις τὴν ἀποζημίωσίν σου. Ἀλλὰ φυλαχθῆτε ἀπὸ τοὺς αὐστριακοὺς λιμένας, διότι δὲν σᾶς δέχονται· μόνη ἡ Ἀγκὼν καὶ ἡ Λιβόρνος εἰς τὴν Ἰταλίαν εἶναι ἀκόμη ἀνοικταὶ διὰ τοὺς δυστυχεῖς Ἕλληνας.

Ἀφ' ὅσα ἕως τώρα σοὶ ὡμίλησα, συνάγεις, ὅτι μηδὲ ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ ἀκόμη νὰ καταβῶ αὐτοῦσε, καὶ τόσον μᾶλλον ὅσον διότι ὁ ἀδελφός μου δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη τίποτε καὶ ἔπεσεν εἰς κινδυνώδη ἀρρωστίαν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἤρχισε νὰ ἀναλάβῃ, ὡς μ' ἔγραφε τῇ ιξ' /
100 κθῃ Ἰανουαρίου. Ἀλλ' ἔκτοτε στεροῦμαι νεωτέρας του ἐπιστολῆς, καὶ ἐὰν σήμερον τὴν α/ ιγην Μαρτίου δὲν λάβω, ὑπεραυξάνουν αἱ περὶ τῆς ζωῆς του θλιβεραὶ ὑποψίαι μου.

Ὁ Βιτάλης[2] ἐκ Μεσολογγίου καὶ ἄλλοι ἀλλαχόθεν μᾶς κοινολογοῦν ὅτι ἀπεφάσισεν ἡ Ἐθνικὴ Βουλὴ νὰ στείλῃ τέσσαρας σημαντικοὺς ὁμογενεῖς εἰς τὰς 4 μεγαλυτέρας τῆς Εὐρώπης Δυνάμεις. Δὲν ἠξεύρομεν ἕως πόσον εἶναι τοῦτο ἀληθές, ἀλλ' ἐὰν ἀληθεύῃ, δὲν ἔχε-
105 τε ἀνάγκην νὰ στερηθῆτε τεσσάρων ἀξίων καὶ ἀναγκαίων αὐτοῦσε ὁμογενῶν. Καθὼς σοὶ προέγραψα, ὁ σεβάσμιος Ἱεράρχης[3] εἶναι καλὸς ἐδῶθεν νὰ ὀργανίσῃ τὰ πρέποντα. Ὅθεν, πρὸς αὐτὸν πρέπει νὰ πεμφθοῦν τὰ ἀναγκαῖα πληρεξούσια ἐπιτροπικά, καὶ αὐτὸς ἠμπορεῖ ταχέως, ἐπιτυχέστερον καὶ ὀλιγοεξοδώτερον νὰ ἐνεργήσῃ τὰ πρέποντα, καὶ εὑρίσκει ὑπουργοὺς προθύμους εἰς τὰ κινήματά του. Ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν τὸν καλογνωρίζουν οἱ Πελοποννήσιοι,
110 ἂς προσθέσουν εἰς τὰ ἐπιτροπικὰ καὶ τὸν κὺρ Δημήτριον Περρούκαν[4], ἄνδρα μὲ πολλὴν ἀγχίνοιαν καὶ δραστηριότητα καὶ εὑρισκόμενον ὁμοίως ἔξω Καθαρτητίου. Οἱ δύο τοῦτοι ἠμποροῦν νὰ ἐνεργήσουν τὰ πρέποντα, καὶ δὲν μένουν πάντῃ ἄχρηστοι. Ὁ κύριος Ἰγνάτιος ἦτον καλὸν νὰ εὑρίσκετο εἰς τὸ μέσον σας, ἀλλ' ἀπροσκάλεστος καὶ πτωχός, τί ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ; Ἢ ποίαν βεβαιότητα ἔχει ὅτι θέλουν δώσει ἀκρόασιν εἰς τὰς συμβουλὰς καὶ ὁδηγίας
115 του; Ἔπειτα ἠξεύρεις ὅτι δὲν εἶναι ἀνεξάρτητος, καί, διὰ τὴν μωρίαν καὶ τὸ ἀπροβούλευ-

---

1. Γεώργιος Πράσινος ἐκ Ζαγορίου, ἔμπορος. Ἐξεπαιδεύθη εἰς τὴν Ἑπτάνησον. Ἐμυήθη εἰς τὴν Φ. Ἑταιρείαν ὑπὸ τοῦ Σ. Θεαγένους. Ἦτο στενὸς φίλος τοῦ Ἀλεξίου Νούτζου. Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1822 διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἔπαρχος Ἀσπροποτάμου. Ἡ δρᾶσίς του ἦτο κατὰ τὸ πλεῖστον πολιτική. Τὸ 1832 ἐφονεύθη εἰς τὸ Αἰτωλικὸν ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου Γρίβα.

2. Διὰ τοῦ πλοίου τοῦ Βιτάλη ὁ Ἰγνάτιος Οὐγγροβλαχίας ἀπέστειλεν εἰς Μεσολόγγιον τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1822 εἴκοσι τέσσαρα κανόνια καὶ 15 χιλιάδας λίτρας σφαιρῶν.

3. Ὁ ἐν Πίζῃ διαμένων Ἰγνάτιος μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας.

4. Δημήτριος Περρούκας, ἐξ ἐπισήμου οἰκογενείας τοῦ Ἄργους. Ἐσπούδασε νομικὰ καὶ διετέλεσε πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως βεκίλης τοῦ Μοριᾶ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν καὶ μετ' αὐτὴν ἔδρασεν ὡς πολιτικός. Ἐδολοφονήθη τὴν 13 Νοεμβρίου 1851. Εἶχεν ἀδελφοὺς τὸν Ἰωάννην, θανόντα τὸ 1821, καὶ τὸν Χαράλαμπον, ἐπίσης πολιτικὸν διακεκριμένον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τον τῶν ἡμετέρων, τὰ πράγματά μας ἐλαβαν κακὴν μορφήν. Ἐὰν ὠργανίζετο πρὸ πολλοῦ ἡ Διοίκησις, ἐὰν ἔβγαιναν 10.000 Πελοποννήσιοι εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα, τὰ πράγματα τῆς Ἠπείρου δὲν καταντοῦσαν εἰς τὴν σημερινήν των κατάστασιν καὶ ἐκόπτετο ἡ κοινωνία τῆς Θετταλίας καὶ Μακεδονίας μὲ τὰ Ἰωάννινα, ἔτι δὲ ἠμπορούσαμεν καθ' ὅλον τὸν χειμῶνα νὰ ἑτοιμάζαμεν δάνεια καὶ δι' αὐτῶν νὰ σᾶς προφθάσωμεν μὲ ἀποσκευάς, μὲ τροφὰς καὶ μὲ ἐμπείρους πολεμικοὺς καὶ μηχανικούς. Ἀλλὰ τὰ γενόμενα δὲν ξαναγίνονται, καὶ εἰθε εἰς τὸ ἑξῆς κἂν νὰ κάμετε τὰ πρέποντα. Εἰθε νὰ αἰσθανθοῦν οἱ ἐδικοί μας ὅτι συμβιβασμὸς μὲ τὸν ἐχθρὸν δὲν γίνεται καὶ ὅτι ἡ σωτηρία καὶ εὐδαιμονία μας κρέμαται ἀπὸ τὴν ὁμόνοιαν, πειθαρχίαν καὶ τὸν καλὸν ὀργανισμόν μας. Εἰθε τέλος πάντων νὰ βαδίσῃ εἰς τὰ ἐμπρὸς ἡ συσταθεῖσα Ἐθνικὴ Βουλὴ καὶ νὰ μὴν ἐγείρῃ τὴν κενοδοξίαν καὶ τὸν ἐγωϊσμὸν τῶν ἀποκλεισθέντων ἀπὸ τὴν ἀρχὴν αὐτήν.

Τὸ νεώτερον τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐγράφη τῇ ζ /ιθῃ Φεβρουαρίου· ἀπ' αὐτὸ μανθάνω ὅτι ἀνέλαβεν ἀπὸ κινδυνώδη ἀρρωστίαν καὶ ὅτι ἐξακολουθεῖ νὰ ἀπρακτῇ καὶ νὰ κατατρέχεται ἀπὸ τὸν συχαμερὸν Μάνεσιν, ὅστις μετὰ τῶν ἑταιριστῶν συκοφαντοῦν τὸν ἀδελφόν μου ὡς προδότην, καὶ ἔχουν τὴν ματαιότητα νὰ νομίζουν ἑαυτοὺς κάτι τι, καὶ νὰ διανθεντεύουν τὸν μωρότατον ἀρχηγόν των. Ἐρωτήσαντες, ἐὰν ἔπρεπε νὰ στείλουν ἀνθρώπους εἰς Πετρούπολιν, ἤκουσαν τὸ ὄχι καθὼς καὶ τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἀλλ' οἱ πάνσοφοι ἑταιρισταί, χωρὶς νὰ ζητήσουν μηδὲ ἄδειαν ἀπὸ τὴν Αὐλήν, εἰς ἣν ἔπεμπαν τοὺς ἀπεσταλμένους των, ἐτελείωσαν τὸ σχέδιόν των καὶ οἱ ἀποσταλμένοι των ἐδιώχθησαν ἀτίμως ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν[1]*. Τώρα κατηγοροῦν ἡμᾶς ὡς Μαυροκορδατιστὰς καὶ ἐχθροὺς τῶν Ὑψηλάντηδων. Μήτε ὁ καιρὸς μήτε μεγάλα μαθήματα δὲν ἠμποροῦν νὰ διορθώσουν τούτους τοὺς θρασεῖς καὶ ἀνοήτους ἀνθρώπους. Τοὺς ἐσυμβουλεύσαμεν νὰ μὴν ἐξοδεύουν εἰς πρεσβείας καὶ ἄλλα μάταια κινήματα, ἀλλὰ νὰ στείλουν ἐνταῦθα ὅ,τι δυνηθοῦν διὰ νὰ τὸ ἀλλάξωμεν μὲ ἀποσκευὰς καὶ νὰ σᾶς τὰς πέμψωμεν, ἀλλ' ἀπεκρίθησαν εἰς ὅλα τὰ ἄλλα παρ' ἐκτὸς εἰς τὸ χρηματικὸν ζήτημα. Συνάγομεν δὲ ὅτι ἀπὸ τοιούτους ἀνθρώπους δὲν πρέπει πλέον νὰ ἐλπίζωμεν τίποτε καὶ ἡ προσοχὴ καὶ αἱ ἐλπίδες μας πρέπει νὰ στραφοῦν εἰς τὴν ἐδικήν σας ὁμόνοιαν, ἀνδρείαν καὶ ἐπιμονήν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐδικήν μας ἐντεῦθεν συνέργειαν, ἥτις προϋποθέτει τὰ ὑμέτερα καλὰ κινήματα κα τὴν πρὸς ἡμᾶς ἐμπιστοσύνην σας.*

Ὁ ἀδελφός μου εἰδοποιεῖ με, ὅτι οἱ συμπατριῶταί σου ὑγιαίνουν, κανεὶς δὲν ἐφονεύθη καὶ μόνον χρήματα ἐζημιώθησαν. Ἐλπίζει δὲ ὅτι θέλει δυνηθῇ ὀγλήγορα νὰ μᾶς εἰδοποιήσῃ καὶ ἰδιαίτερα περὶ τῶν συγγενῶν σου. Ἐγὼ περὶ τῶν ἐδικῶν μου ἔμαθα μόνον ὅτι εὑρί-

---

1. Ἡ ἐν Ὀδησσῷ «Φιλανθρωπικὴ Γραικικὴ Ἑταιρεία» ἀπέστειλεν εἰς Πετρούπολιν πρὸς τὸν τσάρον Ἀλέξανδρον τὸν Α′ πρεσβείαν ἐκ μελῶν της, διὰ νὰ ὑποβάλῃ εἰς αὐτὸν τὴν ἀπὸ 15 Μαΐου 1821 ἱκετήριον ἀναφορὰν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων, τὴν ὁποίαν εἶχε συντάξει ὁ Κωνσταντῖνος Οἰκονόμος. Ἡ πρεσβεία αὕτη οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἐκ μέρους τῶν ἐπισήμων ἀρχῶν τῆς Ρωσίας ἔτυχε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σκονται εἰς τὸ χωρίον μου. Ἕως τῆς πτώσεως τοῦ Ἀλῆ ἦσαν ἥσυχοι, ἀλλ' ἀγνοοῦμεν τί ἔγινεν ἔπειτα καὶ προσμένομεν ἀνησύχως νεωτέρας εἰδήσεις.

Τῇ θ/καη Μαρτίου. Ἔμεινεν ἡ παροῦσά μου ἕως σήμερον, ὅτε ἐμάθαμεν τὴν λαμπρὰν νίκην τῶν ἡμετέρων ναυτῶν ἀπὸ τοὺς ἰδίους ἐχθρούς μας Ἄγγλους. Εἴθε νὰ εἶναι τόσον μεγάλη, ὡς μᾶς τὴν ἐκοινολόγησαν.

Ἀπὸ Μεσολόγγι, ἀπὸ Ὕδραν καὶ ἀπὸ Καλαμάταν γράφουν πάμπολλοι· μόνοι ὅμως σεῖς σιωπᾶτε καὶ δὲν ἠξεύρω εἰς τί νὰ ἀποδώσω τὴν σιωπήν σας. Μᾶς ἐχαροποίησαν χθὲς καὶ μὲ τὴν εἴδησιν ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ ἐπειράχθησαν κατὰ τῆς ἐπιορκίας τῶν Τούρκων, οἱ ὁποῖοι ἐφόνευσαν τὸν Ἀλῆν αὐτῶν. Αὔριον ἴσως μάθωμεν διὰ Κορυφῶν τίποτε περὶ τούτου βεβαιότερον.

Ἡ Εὐρώπη εἶναι εἰς τὰ ἴδια. Ἔπαυσαν ὅμως πρὸ ὀλίγου αἱ καθ' ἡμῶν ὕβρεις τῶν Αὐστράγγλων. Ἐφάνη νέον σύγγραμμα τοῦ De Pradt περὶ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὰ 1822 καὶ ὁμιλεῖ πολλὰ καὶ πρωτότυπα καὶ δι' ἡμᾶς[1]. Ἐὰν προφθάσῃ ὁ φίλος μου καὶ φιλέλλην Γάλλος Ἐδουάρδος[2] νὰ ἀντιγράψῃ μέρος αὐτῶν, θέλει σᾶς τὰ φέρει ὁ ἴδιος, ὅστις πνέων ἐνθουσιασμὸν διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ γένος μας καταβαίνει αὐτοῦ μετ' ὀλίγον. Ἐλπίζω δὲ ὅτι θέλετε τὸν περιποιηθῆ τὸ κατὰ δύναμιν.

Ἔγραψά τινα αὐτοσχεδίως πρὸς τὸν κύριον Μαυροκορδᾶτον, καὶ ἐὰν τυχὸν δὲν τὸν προφθάσῃ αὐτοῦ τὸ γράμμα μου, λάβε το σὺ ἢ ἄλλος κανεὶς τῶν φίλων μας.

Χθὲς μᾶς ἐκοινολόγησαν ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸν ὅτι ὁ ρουσικὸς στόλος ἑτοιμάζεται καὶ διωρίσθησαν ἐπὶ τούτου ἓν μιλλιούνιον ρούβλια νὰ ἐμβασθοῦν ἀπὸ τὴν Ὀδησσὸν εἰς τὴν Σεβαστούπολιν. Ἀλλ' ἐὰν δὲν ἰδῶμεν τοὺς Ρούσους ἐδῶθεν τοῦ Προύτου, δὲν πιστεύομεν ποτὲ ὅτι θὰ κάμουν πόλεμον.

Τὸ παρόν μου θὰ σοὶ ἐγχειρισθῇ ἢ ἀπὸ τὸν ἄνω εἰρημένον φιλέλληνα Γάλλον ἢ ἀπὸ τὸν φίλον Κοντουμᾶν, ὅστις ἔρχεται αὐτοῦσε καὶ θέλει σ' ὁμιλήσει στοματικῶς τὰ περὶ ἐμοῦ. Τοῦτος ὁ φίλος ἠμπορεῖ νὰ σὲ προφθάσῃ καὶ μὲ ὀλίγα χρήματα, τὰ ὁποῖα λαμβάνεις διὰ λογαριασμόν μου, μ' ὅλον ὅτι, ἐὰν τῷ περισσεύουν, θέλει σοὶ δώσει καὶ διὰ λογαριασμόν σου. Προσμένω νὰ μάθω τὰ κατὰ σὲ νεώτερα καὶ ἔπειτα νὰ σοὶ ἐμβάσω τίποτε χρήματα, ἐὰν ὅμως ἔχῃς χρείαν καὶ μοῦ τὰ ζητήσῃς.

Ὁ κύριος Κοντουμᾶς ἠγόρασε τὸν Ἀριστοτέλην τοῦ Κοραῆ· ὅθεν ἀνάγνωσέ τον παρ'

---

1. Ὁ φιλέλλην Γάλλος De Pradt (ancien archevêque de Malines) ἐδημοσίευσεν ἀνωνύμως τὰ ἑξῆς σχετικὰ πρὸς τὴν Ἑλλάδα ἔργα :

α′ De la Grèce considérée dans ses rapports avec l' Europe, 1822.

β′ L' Europe et l' Amérique, 1821 et 1822.

γ′ L' Europe et l' Amérique en 1823.

δ′ Vrai Sustème de l' Europe à l'égard de l' Amérique et de la Grèce, 1825 (chez Béchet aîné, Libraire). Καὶ ἐπωνύμως:

ε′ L' Europe par rapport à la Grèce et à la réformation de la Turquie. Paris, 1828.

2. Grasset.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὐτῷ, διὰ νὰ μὴν ἐξοδεύσω 12 φράγκα, τὰ ὁποῖα εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις μοὶ φαίνονται πουγγία.

Γράψε μας εἰς πλάτος τὰ κατὰ καὶ περὶ σὲ καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, διότι μᾶς εἶναι ἀναγκαιότατα, καὶ διὰ τὴν περιέργειάν μας καὶ διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ γένους. Ἀνεγνώσαμεν κατ' αὐτὰς τὸ νεώτατον σύγγραμμα τοῦ De Ptadt, L' Europe et l'Amérique εἰς τὰ 1822, καὶ προφητεύει ὅτι, ἐὰν ἐπιμείνωμεν, θὰ νικήσωμεν ἀφεύκτως. Ἐπεθύμουν νὰ σᾶς στείλωμεν ἀντίγραφον ὅλου τοῦ περὶ Ἑλλάδος κεφαλαίου, ἀλλὰ δὲν προφθάνω κατὰ τὸ παρόν.

Εἰς τὴν Ὁλλανδίαν προχωρεῖ ἡ ὑπὲρ Ἑλλήνων συνδρομή, καὶ μετ' ὀλίγον φθάνει ἡ δωρεὰ τοῦ Καλλιέργη εἰς Μασσαλίαν, διὰ νὰ κινήσῃ διὰ τὰ αὐτοῦσε. Ἀλλ' αἱ δωρεαὶ τῶν ὁμογενῶν καὶ αἱ συνδρομαὶ τῶν ἀλλογενῶν μέγα ἀποτέλεσμα δὲν κάμνουν. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐπιταχύνετε τὴν ἀποστολὴν ἀνθρώπων ἱκανῶν νὰ σᾶς εὕρουν δάνεια ἐν ὀνόματι τοῦ Γένους ὅλου, καὶ δι' αὐτῶν ἠμποροῦμεν νὰ κατορθώσωμέν τι σημαντικόν.

Ὁ Δ. Σχινᾶς[1] *εἰς Λόνδραν κινεῖται ὑπὲρ ἡμῶν καὶ μᾶς γράφει καὶ αὐτὸς ὅ,τι καὶ πανταχόθεν: ὁμόνοιαν, πειθαρχίαν καὶ ἐπιμονήν. Ἐγὼ σᾶς προσθέτω, καὶ εὐρωπαϊκὸν διοργανισμόν.*

Ἀναγκαίως θὰ διατρίψω ἐδῶ, ἕως νὰ μάθωμεν καλύτερα τὰ καθ' ὑμᾶς καὶ ἕως νὰ μ' εἰπῆτε τὴν γνώμην σας. Δέξου εὐχὰς ἀπὸ τὸν σεβάσμιον ἱεράρχην μας καὶ ἀπὸ τοὺς περὶ αὐτὸν ἀσπασμούς, καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους Μπέτσον, Κόνιαρην καὶ κυρίαν Καρλόττην. Πρόσφερε δὲ καὶ τὰ πρέποντα ἐδικά μου χαιρετήματα πρὸς τοὺς κυρίους Βάμβαν, Βενιαμίν, Θεόκλητον, Λιβέριον, Νέγρην, Σέκερην, Σχινᾶν καὶ πρὸς πάντας τοὺς περὶ ἐμοῦ φροντίζοντας. Κάμε νὰ μάθῃ τὰ πρέποντά μου καὶ ὁ κὺρ Ἀλέξιος, καὶ εἰδοποίησέ με τί γίνεται.

Σὲ ἀσπάζομαι γλυκύτατα καὶ εὐχόμενος νὰ καλοανταμωθῶμεν, ὑπογράφομαι

Σὸς C. Z.

(Κ. Πολυχρονιάδης)

96

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1246)

Κόρινθος 28 Φεβρουαρίου 1822

Ἀδελφέ!

Εἶναι τετάρτη σήμερον ἡ ἡμέρα ὁποὺ ἐπεστρέψαμεν ἀπὸ Ὕδραν μὲ τὸν Μαῦρον. Ἐμπο-

---

1. Δημήτριος Γ. Σχινᾶς. Ἀναφέρεται ὡς μέλος τῆς «Φιλολογικῆς Ἑταιρείας» τοῦ Βουκουρεστίου μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μιχαὴλ καὶ τοῦ πατρός του ἰατροῦ Γεωργίου. Ἐσπούδασεν ἰατρικὴν καὶ ἐξήσκησε τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ εἰς Πάδοβαν καὶ Βενετίαν. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς Ἐπαναστάσεως εὑρίσκετο εἰς Λονδῖνον καὶ ἦτο μέλος τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἑλληνικοῦ Κομιτάτου — ὁ μόνος Ἕλλην μετὰ τεσσάρων Ἄγγλων. Συνειργάσθη ἐπιστημονικῶς μετὰ τοῦ Ἀ. Μουστοξύδη, τοῦ ὁποίου ἐδημοσίευσε τὴν βιογραφίαν εἰς ἰταλικὸν ἐγκυκλοπαιδικὸν λεξικόν. (Βλ. καὶ ἐφημερίδα «Ἀθηνᾶ» τῆς 27 Ἰουλίου 1838).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δίσθημεν ἐκεῖ 12 ἡμέρας, διὰ τὸν σφοδρότατον βορέαν, ὅστις μᾶς ἐμπόδιζε τὴν ἀναχώρησιν. Τὰ καράβια λοιπὸν ἐβγῆκαν κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μας καὶ ἐπολέμησαν ἐν ταὐτῷ καὶ μὲ τὸν ἐχθρόν, ὡς ἀκούομεν διὰ λόγου, ἀγνοοῦμεν ὅμως τὴν νίκην καὶ ἕως ποῖον βαθμόν. Καὶ προσμένομεν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸν διὰ νὰ πληροφορηθῶμεν, καὶ ἄμποτε κατὰ τὴν εὐχήν μας. Ἂν εἴχαμεν τάξιν καὶ ἁρμονίαν εἰς τὰ πράγματά μας, ἔπρεπε πρὶν τώρα νὰ γνωρίζαμεν καὶ τὴν νίκην καὶ τὰ κινήματα τοῦ ἐχθροῦ ὅλα καὶ τὸν σκοπόν του καὶ νὰ ἀπαντήσωμεν ὅλα. Λείπουν ὅλα. Ἐδῶ χθὲς ἐμάθαμεν ὅτι οἱ Τοῦρκοι, τὸν ἀριθμὸν 3.000, ἐκατέβηκαν σχεδὸν ἕως εἰς τὰ Νεζερὰ ἀπὸ τὴν Πάτρα. Ἐλεηλάτησαν, ἔκαυσαν, ἐσκλάβωσαν καὶ ἐπῆραν καὶ περίπου τῶν 10.000 ζῴων εὑρεθέντων εἰς τοὺς κάμπους. Εἰς ἕνα λόγον· ποῖον τέλος θέλει λάβει αὐτὴ ἡ σκηνή, δὲν ἠξεύρω. Ὅλα τὰ προσμένομεν ἀπὸ τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀπὸ τὴν βοήθειαν τῶν Ρουσῶν. Αὐτοὶ θέλει μᾶς βοηθήσουν βέβαια, πλὴν δὲν ἠξεύρω ἐὰν μετὰ ἕνα ἢ καὶ δύο μῆνας. Ἐμὲ μὲ γράφουν καὶ οἱ θεῖοί μου[1] καὶ πολλοὶ ἄλλοι φίλοι, ὅτι ὁ πόλεμος τῆς Ρουσίας προσμένεται τὸν Μάρτιον καὶ ὅτι τέλος πάντων συγκατένευσε καὶ ἐσυμφώνησε καὶ ἡ Αὐστρία. Ἄμποτε λοιπὸν νὰ ἀκούσωμεν ταχέως τὴν κήρυξίν του καὶ νὰ σωθῶμεν.

Τὰ ἐδῶ δὲν σοῦ τὰ γράφω, διότι τὰ μανθάνεις ἀπὸ τοὺς ἀπεσταλμένους Μεσολογγίου καὶ Ἀνατολικοῦ, οἵτινες βεβαρυνθέντες ἐπιστρέφουν. Εἶναι, ἀδελφέ, ἕνα χάος, καὶ ὅλοι . . .[2]

Προσμένω μὲ ἀνυπομονησίαν τὸν Σταμάτην[3]*, δὲν ἠξεύρω διατί ἄργησε τόσον. Ἄμποτε κἂν νὰ μὲ φέρῃ καλὰς ἀγγελίας.*

Ἄσπασον τὸν Λουριώτην, Γιαλάπα καὶ τοὺς φίλους.

Σὲ ἀσπάζομαι γλυκά.

Ὁ σὸς

Ἀνδρέας (Λουριώτης)

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ κυρίῳ Γεωργίῳ Πραΐδῃ*

Εἰς Μεσολόγγι ἢ Βραχώρι

97

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 80)

Βραχώρι τῇ 4 Μαρτίου 1822

Περιπόθητε φίλε κύριε Λουριώτη,

Πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ἔλαβα τὸ ἀδελφικόν σου τῆς 7ης Φεβρουαρίου καὶ ἐχάρην διὰ τὴν ὑγείαν σου καὶ διὰ τὴν αἴσιον ἐπιστροφήν σου ἀπὸ Ἀθήνας, μ' ὅλον ὅτι δὲν μὲ φανερώνεις τίποτε περὶ αὐτοῦ τοῦ ταξιδίου σου. Ὁ Σταμάτης[4] *ἀργοπόρησε νὰ ἔλθῃ ἐξ αἰτίας τοῦ*

---

1. Οἱ ἀδελφοὶ Δεσπότη ἐν Λιβόρνῳ.
2. Τὰ ἀποσιωπητικὰ ἐν τῷ κειμένῳ.
3. Σταμάτιος Λεβίδης.
4. Σταμάτιος Λεβίδης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐχθρικοῦ στόλου, καὶ διότι εἰς τὸν ἐρχομὸν τῶν ἐδικῶν μας καραβίων, ἐμβῆκεν εἰς αὐτὰ καὶ ἐπολέμησεν εἰς τὴν ναυμαχίαν. Ἐγὼ εἶμαι πρὸ πολλῶν ἡμερῶν ἐδῶ, ὅπου εἰς τὰς 22 Φεβρ. ἐτελείωσε καὶ ἡ συνέλευσίς μας, καθὼς θὰ πληροφορηθῇς ἀπὸ τὰ γράμματα τῆς Γερουσίας πρὸς τὴν Βουλήν. Μετὰ τὴν συνέλευσιν ἄρχισε καὶ ἡ Γερουσία νὰ ἐνεργῇ, καὶ ἑπομένως εὑρίσκονται ὅλοι οἱ γερουσιασταὶ ἐδῶ ἐξαιρουμένων ὀλίγων τινῶν, οἵτινες ἐστάλησαν διὰ κοινὰς ὑποθέσεις.

Αἱ ἐννέα χιλ. γρ. εἶναι ἀδύνατον σχεδὸν νὰ ἔβγουν τώρα· μ' ὅλον τοῦτο κρατῶ ἀκόμη ὀλίγας ἡμέρας τὸν Σταμάτην, διὰ νὰ ἰδοῦμεν, ἴσως ἠμπορέσωμεν νὰ εὕρωμεν μέρος κἂν ἀπ' αὐτὰ διὰ νὰ σὲ στείλω. Ὁ Γαλάτης, καθὼς ἠκούσθη ὁ ἐχθρικὸς στόλος, ἀνεχώρησε διὰ Ζάκυνθον καὶ ἐκεῖθεν ἴσως εἰς Ὕδραν ἢ Σπέτζας. Εἰς αὐτὸν εἶναι χρεώστης 3600 γρ. ὁ Μαυροκορδᾶτος. Ὅσον διὰ τοὺς ἐνενῆντα μαχμουτιέδες τοῦ Λέλη, ἐδόθησαν ἐξ αὐτῶν κατ' ἐπιταγὴν τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ διὰ μέσου τοῦ Φωκᾶ 300 γρ., ἐδόθησαν ἀκόμη εἰς ἐμὲ 50 γρ., τὰ λοιπὰ ἔμειναν εἰς τὸν Λέλην, ὅστις μὲ κανένα τρόπον δὲν ἠθέλησε νὰ τὰ δώσῃ. Προχθὲς τῷ ἔγραψα νὰ μὲ τοὺς στείλῃ, διότι τοὺς ζητεῖ ὁ Μαυροκορδᾶτος, σήμερον μὲ γράφει, ὅτι μισσεύει κατ' εὐθεῖαν εἰς Σάλωνα καὶ ἐκεῖθεν εἰς Κόρινθον, ὅθεν θέλετε τὰ λάβει αὐτοῦ.

Τὰ διακόσια γρόσια τῶν Μεσολογγιτανατολικιώτων τὰ ἔχομεν οὕτως εἰπεῖν εἰς τὴν σακκούλαν. Διὰ δὲ τοὺς δεκαπέντε μαχμουτιέδες τοῦ Φωκᾶ, ἐγὼ δὲν ἠμπορῶ νὰ τοὺς ζητήσω, ἐπειδὴ αὐτὸς μ' εἶπεν, ὅτι ἀγροικεῖται μὲ τὸν Μαυροκορδᾶτον.

Τὸν Γιαλάπαν θέλω τὸν δώσει ὀλίγα τινὰ ἀκόμη τώρα, ἀπὸ σὺτὰ ὁποὺ χρεωστοῦν οἱ Μεσολογγῖται· τὸν εἶχα δώσει καὶ ἄλλα, ὡς 25, ὅταν ἤμουν εἰς Μεσολόγγι.

Τὰ πράγματά σου εἶναι ὅλα εἰς τοῦ Τρικούπη.

Περὶ τοῦ στόλου μας θὰ ἔμαθες ὡς τώρα τί ἔκαμε. Πρὸ τριῶν—τεσσάρων ἡμερῶν ἔκαμε πανιὰ διὰ τὰ παράλια τῆς Ἀλβανίας καὶ ἐμείναμεν σύμφωνοι νὰ ἑτοιμασθοῦν ὡς αὔριον πεντακόσια ἀγελάδια, ρίζι, κρασί, παξιμάδι, καὶ νὰ στείλουν καράβια διὰ νὰ τὰ λάβουν. Σήμερον λαμβάνομεν παρ' ἐλπίδα γράμμα ἀπὸ Μεσολόγγι καὶ μᾶς φανερώνουν, ὅτι ὁ Τομπάζης ἦλθε μὲ τὸν στόλον ὀπίσω καὶ λέγει, ὅτι οἱ ναῦται ἄρχισαν νὰ θορυβοῦν ζητοῦντες τὰ μηναῖά τους· μ' ὅλον ὅτι αἱ ζωοτροφίαι εἶναι ἕτοιμαι, αὐτοὶ δὲν θέλουν νὰ ἠξεύρουν· τὸ γράμμα τῶν Μεσολογγιτῶν εἶναι ταραγμένον, καὶ ζητοῦν κανέναν ἀπὸ τοὺς γερουσιαστὰς νὰ ὑπάγῃ ἐκεῖ· ἐστείλαμεν λοιπὸν ἀμέσως τὸν κὺρ Χρηστάκην Στάϊκον, διὰ νὰ ἐξετάσῃ πῶς τρέχει τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ μᾶς φανερώσῃ τὸ γρηγορώτερον.

Ἔμεινεν ἡ παροῦσα ἕως σήμερον 7 Μαρτίου, ὅτε λαμβάνομεν γράμμα ἀπὸ Μεσολόγγι καὶ μᾶς γράφουν, ὅτι ὅλα τὰ καράβια ἐμίσσευσαν καὶ ἔμειναν μόνον τρία, τὰ ὁποῖα θέλουν ὑπάγει εἰς Ρηνιάσσαν τὸν καπετὰν Ζώην[1] μὲ χιλίας ὀκάδας μπαρούτι καὶ τὸ ἀνῆκον μολύβι.

---

1. Ζ ώ η ς Π ά ν ο υ, Σουλιώτης, θεῖος τοῦ Κίτσου Τζαβέλλα. Τούτου σῴζεται αὐτόγραφον ἀπομνημόνευμα εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τὸν Σταμάτιον μεθαύριον τὸν ξεκινῶ χωρὶς γρόσια, ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἔβγουν τώρα, καὶ ἐπειδὴ ὁ Λέλης ἀνεχώρησε διὰ Σάλωνα· κάμετε τὸν τρόπον νὰ στείλετε νὰ λάβετε ὅσα χρήματα ἔχει ἀκόμη ὁ Λέλης, χωρὶς νὰ τὸν προσμείνετε νὰ ἔλθῃ· αὐτὸς προφασίζεται, διὰ νὰ μὴ μὲ τὰ δώσῃ λέγων, ὅτι εἶναι δοσμένα ἀπὸ συνεισφορὰς τῶν φιλογενῶν, διὰ νὰ βοηθηθοῦν οἱ διασωθέντες ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῆς Πάτρας νέοι.

Ἀπὸ τὸ πρὸς τὸν ἐκλ. Μαυροκορδᾶτον γράμμα τῆς Γερουσίας καὶ ἀπὸ τὰ ἔγκλειστα ἀντίγραφα πληροφορεῖσαι κάλλιστα περὶ τῶν παρόντων.

Ὅθεν δὲν ἐκτείνομαι περισσότερον καὶ ἀσπαζόμενός σε μένω

ὁ ἀδελφός σου

Γ. Πραΐδης

Πρ. Ὅσον διὰ τὰ πράγματά σου μὴν ἔχῃς καμμίαν ἔννοιαν, ἐπειδὴ ὁ κύριος Τρικούπης θέλει προφυλάξει καὶ αὐτὰ μὲ τὰ ἐδικά του. Μὲ τὸν γραμματοκομιστήν μας Σγουρλέτον ἠμπορεῖς νὰ μὲ γράψῃς ἀσφαλῶς ὅ,τι ἀγαπᾷς, καὶ σὲ παρακαλῶ μὴ λείψῃς.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Πρὸς τὸν κύριον Ἀνδρέαν Λουριώτην*

εἰς Κόρινθον

98

(Α. Μ. 57)

Ἔλαβον ὁ ὑπογεγραμμένος ἀπὸ τὸν κύριον (. . . . .)[1]

εἰς ἕνα γροῦπον ἀπὸ τὸν ἴδιον βουλλωμένον μαντζάρικα φλωριὰ τριακόσια ἐνενῆντα ἤτοι 390 καὶ βενέτικα ἑβδομῆντα ἤτοι 70, διὰ νὰ τὰ ἐγχειρίσω ἢ νὰ τὰ στείλω μὲ ὅποιον τρόπον στοχασθῶ συμφέρον εἰς τὸν(. . .)[1] *χωρὶς καμμίαν ρισπονσιμπιλιτὰ*[2] *ἐδικήν μου, μὴ ἐνεχόμενος ἐγὼ εἰς ὅ,τι ἤθελε κατὰ συμβεβηκὸς τύχει εἰς αὐτὸν ἢ διὰ ξηρᾶς ἢ διὰ θαλάσσης ἢ καθ' ὅποιον ἄλλον ὁποιονδήποτε τρόπον, καὶ εἰς ἔνδειξιν ὑπογράφω τὸ παρόν.*

Κ(έρκυρα) 10/22 Μαρτίου 1822

Σπ. Τρ(ικούπης)

99

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1223)

Τῇ ια/κγῃ Μαρτίου 1822.

Εἶχα ἕτοιμον τὴν ἔγκλειστον διὰ νὰ σοὶ τὴν πέμψω χθὲς πρωΐ, ἀλλ' ἀσθενήσας ὀλίγον ὁ φίλος Κοντουμᾶς ἔμεινεν ἐδῶ ἐψέ, ὅτε ἔλαβα τὴν ἐπιστολήν σου τῆς κγ/δης Φεβρουαρίου ἐκ Μεσολογγίου, εἰς τὴν ὁποίαν ἰδοὺ σ' ἀποκρίνομαι μετὰ σπουδῆς.

Ἔλαβεν ὁ πανιερώτατος τὸ ἀπὸ τὸν Σχινᾶν γράμμα ὁμοῦ μὲ τὸ ἀντίγραφον τοῦ ὀργανισμοῦ τῆς ἐπαρχίας σας, καθὼς καὶ διάφορα ἄλλα ἐντεῦθεν γράμματα. Ἀλλὰ δὲν λέγει τίποτε περὶ τῆς Βόνιτσας, ἐὰν εἶναι εἰς χεῖράς σας, μήτε ποῖα τῶν φρουρίων τῆς Ἀνατολικῆς

1. Κενὸν ἐν τῷ χειρογράφῳ.
2. Εὐθύνη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἑλλάδος ἐκυριεύσατε, ἐὰν ἔχετε ὅπλα, πόσοι εἶναι οἱ ἐν τοῖς φρουρίοις ἐχθροί, πόσοι οἱ ἐδικοί μας στρατιῶται, ἐὰν ἔχετε τροφὰς καὶ ἐὰν τέλος πάντων ὁ λαός σας εἶναι εὔελπις καὶ εὐχαριστημένος. Εἴμεθα ὁμοίως περίεργοι νὰ μάθωμεν τί γίνεται εἰς τὴν Θεσσαλίαν καὶ ποῖα μέτρα ἔλαβαν διὰ νὰ φυλάξουν τὰ στενὰ τούτης τῆς ἐπαρχίας. Ἀλλ' ἐλπίζομεν ὅτι θέλεις μᾶς ἰδεάσει καλύτερον σὺ μὲ τὸ ὑποσχόμενον νεώτερόν σου, ἐὰν τὰ ἐν Ἰωαννίνοις συμβάντα δὲν σὲ ἐξάλισαν. Πλήν, καθὼς ἐσχάτως μᾶς γράφουν, ἤρχισαν καὶ τὰ Ἀλβανικὰ νὰ μᾶς εἶναι τόσον ἐπικίνδυνα, καὶ ἡ τελευταία ναυμαχία θὰ σᾶς ἔδωσε θάρρος καὶ καλυτέρας ἐλπίδας, ὅθεν θὰ δυνηθῇς καὶ νὰ μᾶς γράψῃς καλὰ πράγματα καὶ νὰ τὰ ἐκθέσῃς εὐχαρίστως.

Σὺ μοὶ λέγεις, ὅτι δὲν εἶσθε εἰς καιρὸν νὰ δέχεσθε ἀλλογενεῖς πολεμικούς, καὶ εἴμεθα πολλὰ κατὰ τοῦτο σύμφωνοι, ἀλλ' ἀλλαχόθεν γράφουν τὸ ἐναντίον καί, ὡς ἔμαθα, ὁ Κεφαλᾶς καὶ ὁ Χρόνιας, ἀποσταλμένοι, ὡς λέγουν, τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, ὑπάγουν εἰς τὴν Γερμανίαν διὰ νὰ στρατολογήσουν. Θέλω κοινολογήσει μ' ὅλον τοῦτο τὴν γνώμην σου πρὸς τοὺς ἐν Παρισίῳ φίλους, καὶ ἂς κάμουν ὅ,τι τοῖς ἀρέσει. Τὸν Χρησταρῆν παρεκίνησα νὰ διαβῇ εἰς τὴν Ἑλβετίαν, διὰ νὰ εἴμεθα πλησιέστερα καὶ διὰ νὰ φυσᾷ τὰς ἐκεῖ φιλελληνικὰς ἑταιρείας. Αὐτὸς ὅμως ἐπιθυμεῖ νὰ κατεβῇ αὐτόσε, καὶ νὰ ἰδῶμεν τί θὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὴν γνώμην μου.

Τὰ περὶ τῆς ναυμαχίας τῶν ἡμετέρων ἔπεμψαν τάχιστα οἱ Ἄγγλοι εἰς Τεργέστην καὶ νὰ ἰδῶμεν ποίαν ἐντύπωσιν θὰ κάμουν εἰς τοὺς Αὐστριακούς, οἱ ὁποῖοι εἶχαν ἐλπίδας νὰ καταπαύσουν τὰ ἡμέτερα μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλῆ, τοῦ ὁποίου ἀθῴωσαν τὴν ἐπίορκον καταστροφήν, ἀποδίδοντές την εἰς τὴν καλὴν διεύθυνσιν τῶν κανονίων ἀπό τινα Νεαπολίτην Καρέττον[1]*, ὅστις κατέφυγεν εἰς τὸ στρατόπεδον τοῦ Χουρσὶτ πασᾶ.*

Ἡ ἀπάντησις τῆς Ρουσίας εἰς τὴν ἀπὸ βας Δεκεμβρίου ἀπόκρισιν τῆς Τουρκίας θὰ ἔφθασε πρὸ πολλοῦ εἰς Βιέννην, ἀλλὰ τίποτες ἀκόμη ἡ μυστηριώδης τούτη Διοίκησις δὲν ἐκοινολόγησε, καὶ νὰ ἰδῶμεν βραδύτερα τί γίνεται. Νομίζομεν ὅμως ὅτι τὸ πᾶν κρέμαται ἀπὸ τὴν θέλησιν τοῦ σουλτάνου· ἐὰν ἀποδεχθῇ τὰ μέτρια καὶ νόμιμα προβλήματα τῆς Ρουσίας, ἐφέτος βέβαια πόλεμον δὲν ἔχει μὲ τὴν Ρουσίαν. Λέγω ἐφέτος, διότι εἶναι ἀδύνατον νὰ διαρκέσῃ εἰρήνη μεταξύ των δύο τούτων Δυνάμεων, τῶν ὁποίων ἐμπερδεύθησαν τὰ συμφέροντα ὡς τῶν ἀραπισσῶν τὰ μαλλιά.

Ἐφάνη νεώτατον σύγγραμμα τοῦ De Pradt περὶ Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς εἰς τὰ 1822. Τὸ περὶ τῆς Ἑλλάδος κεφάλαιον εἶναι περίεργον, καὶ ἐὰν ἐπρόφθανα, ἤθελον σᾶς πέμψει ἀντίγραφόν του. Ἡ γνώμη του εἶναι ⟨ὅτι⟩ ἡ Ρουσία δὲν ἀκίνησε τὴν ἐπανάστασίν μας, δὲν ἐπιθυμεῖ τὸν πόλεμον μὲ τὴν Τουρκίαν, καὶ ὅμως ὁ πόλεμος θὰ γίνῃ περὶ τὸν Μάϊον, διότι οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐννοοῦν τὰ ἀληθῆ των συμφέροντα. Καὶ θεωρεῖ τὴν Ἑλλάδα ὡς χαμένην διὰ

1. Caretto, μηχανικὸς ἐκ Νεαπόλεως τῆς Ἰταλίας, διατελέσας ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ καὶ δὴ εἰς τὸ μηχανικὸν μετὰ τοῦ Γάλλου Imbrahim Manzour. Κατὰ τὴν πολιορκίαν τῶν Ἰωαννίνων λιποτακτήσας προσεχώρησεν εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ Χουρσὶτ καὶ διηύθυνε τὸ πυροβολικὸν τῶν πολιορκητῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὴν Τουρκίαν, ἐὰν οἱ Ἕλληνες διαρκέσουν ὀλίγον καιρὸν ἀκόμη, διότι ἡ φύσις τῶν πραγμάτων ὑπαγορεύει, ὅτι θὰ γυμνασθοῦν εἰς τὰ ὅπλα καὶ αἱ ἐπιτυχίαι των θέλουν τοὺς κάμει τολμηροὺς καὶ ἀνικήτους.

Σ' εἶπα καὶ παρὰ πίσω, ὅτι ὠλιγόστευσαν κατὰ τὸ παρὸν αἱ κατηγορίαι καὶ συκοφαντίαι καθ' ἡμῶν τοῦ Αὐστριακοῦ «Παρατηρητοῦ» καὶ τοῦ Ἄγγλου «The Courrier». Ὁ πρῶτος ὅμως ἐξακολουθεῖ νὰ παριστάνῃ εὐσχήμως ὅλας τὰς πράξεις τῆς Τουρκίας. Τούτη ἐφυλάκωσεν ἐσχάτως εἰς τὸν Μποσταντζήμπασην πέντε ἀρχιερεῖς: τὸν Νικομηδείας, Νικαίας, Σμύρνης, Δέρκων καὶ ἄλλον τινά. Μ' ὅλον δὲ ὅτι ἔδωσαν νότας περὶ τούτου οἱ Εὐρωπαῖοι πρέσβεις καὶ δὲν ἐλευθερώθησαν οἱ φυλακωμένοι, ὁ τίμιος «Παρατηρητὴς» δημοσιεύει, ὅτι ἐκρατήθησαν κατὰ ζήτησιν τοῦ Πατριάρχου, ὅστις ὅμως ἐρωτᾷ καθημερινῶς περὶ τῆς ὑγείας των, καὶ ἔλαβεν ἐσχάτως χρήματα ἀπὸ τὸν σουλτᾶνον, διὰ νὰ διορθώσῃ τὰς κατεδαφισθείσας ἐκκλησίας. Τὸ μόνον εἰς τοῦτο λυπηρὸν εἶναι, ὅτι μεταξὺ τῶν φυλακωμένων εὑρίσκεται καὶ ὁ εὐπειθέστατος ὑπήκοος τοῦ σουλτάνου Ἱλαρίων[1]· ἐὰν τοῦτος λάβῃ τὴν τιμὴν νὰ ἀποκεφαλισθῇ ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ποῖος θὰ παρηγορήσῃ τὴν Ἑλλάδα;

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἔγινε μέγας κρότος διὰ τὰς ἐν Τριπολιτζᾷ σφαγάς, καὶ ἠναγκάσθημεν νὰ γράψωμεν ἀπολογίας. Ὁ Δ. Σχινᾶς εἶναι ὁ συναποκριτής μας καὶ μᾶς ὑπόσχεται, ὅτι θέλει κατορθώσει συνδρομήν.

Εἰς τὴν Ὁλλανδίαν ὅμως τούτη ἐξακολουθεῖ καλύτερον καὶ ἐλπίζομεν νὰ συνάξωμέν τι ὀγλήγορα. Εἰς τὴν Γαλλίαν μέγα τι δὲν κατωρθώθη καὶ ἔπαυσαν ἤδη παντελῶς αἱ συνδρομαί. Εἰς τὴν Ἑλβετίαν καὶ Γερμανίαν ἐξακολουθοῦν, ἀλλὰ δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ καταπείσωμεν τοὺς ἐκεῖσε φιλέλληνας, ὅτι ἔχομεν μᾶλλον χρείαν ἐφοδίων.

Εἰς τὴν Ἱσπανοπορτογαλλίαν δὲν ἐδοκιμάσθη νεώτερόν τι, ἐπειδὴ σχέσεις ἐκεῖ δὲν εἴχομεν καὶ ἐπειδὴ ἡ Ἱσπανία ὑπέπεσεν εἰς τὴν κίτρινην θέρμην καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ καταντήσῃ εἰς ἐμφύλιον πόλεμον. Ἐμάθαμεν ὅμως ὅτι ἐκίνησαν ἐκεῖθεν ὡς 300 φυγάδες Ἰταλοὶ διὰ τὴν Ἑλλάδα, καὶ νὰ ἰδῶμεν ἐὰν ἔλθουν δι' αὐτοῦ.

Τῇ α/ιγῃ Φεβρουαρίου σοὶ ξαναέγραψα καὶ δὲν ἠξεύρω ἐὰν ἔλαβες τὸ γράμμα μου, εἰς τὸ ὁποῖον σοὶ ἐκοινολόγουν ὅ,τι τότε ἤξευρα. Ὁ Ποποτζιάλωφ εἶναι Σμυρναῖός τις, πομπώδης καὶ μεγαλορρήμων ἄνθρωπος, ὅστις κατέβη ἐξ Ἀγκῶνος εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τοῦ...[2]

Καραβιᾶ. Εἶναι καλὸν νὰ ἔχῃς εἰς Μεσολόγγι φίλον τινὰ διὰ νὰ λαμβάνῃ τὰ γράμματά σου, καὶ νὰ μὴ παραπίπτουν.' Αλλὰ διατί δὲν μ' εἶπες τί ἐπάγγελμα ἔχεις εἰς τὸ Βραχώρι καὶ πῶς οἰκονομεῖσαι ἀπὸ ἔξοδα; Θέλω ἐρωτήσει τοὺς Μοσπινιώτας, ἐὰν ἠμποροῦν νὰ σοὶ ἐμβάσουν 200 φράγκα, καὶ ἐὰν σὺ αὐτοῦθεν εὕρῃς εὐκολίαν καὶ ἔχῃς κατεπείγουσαν ἀνάγκην, σῦρέ μοι ἄλλα τόσα, καὶ ἠμπορῶ νὰ τὰ πληρώσω, ὄχι βέβαια ἐξ ἰδίων ἀλλ' ἐκ δανείων. Πάσχισε δὲ νὰ ἐκβάλῃς τίποτε καὶ ἀπὸ τὸν Πράσινον καὶ πιάσε το εἰς λογαριασμόν μου, καὶ συναπο-

1. Ἱλαρίων ὁ Κρὴς (ὁ καὶ Σιναΐτης), ἐπόπτης τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν ἀντιπάλων τοῦ Κοραῆ καὶ συνεργάτης τοῦ ἐν Βιέννῃ ὑπὸ Ἀθανασίου τοῦ Σταγειρίτου ἐκδοθέντος περιοδικοῦ «Καλλιόπη» (1819-1821).

2. Τὰ ἀποσιωπητικὰ ἐν τῷ κειμένῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κρίνομαι ἐγὼ μὲ τὸν φίλον μου Βαταβάλην, τοῦ ὁποίου τὸν υἱὸν πολλάκις σ' ἐσύστησα καὶ ἤδη σοὶ ξανασυσταίνω.

Περὶ τοῦ κὺρ 'Αλεξίου[1] δὲν ξαναεμάθαμεν τίποτε· ἐὰν τὸν ἰδῇς, εἰπέ τῳ τὰ προσκυνήματά μου καὶ τὴν ἐπιθυμίαν μου νὰ μάθω τὰ κατ' αὐτόν. Προσμένω ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν νὰ μάθω τίποτε βέβαιον περὶ τῆς δυστυχοῦς φαμιλίας μου, πρὸς ἣν ἔγραψα κατ' εὐθεῖαν διὰ τῶν Κορυφῶν.

Δὲν μ' εἶπές τι καὶ περὶ τοῦ Σέκερη, ὅστις οὔτε φαίνεται οὔτε ἀκούεται. Τόσον ὀλίγον ἐνθυμᾶται τοὺς φίλους του; 'Εὰν ἤρχετο κατ' εὐθεῖαν αὐτοῦ ὁ κύριος Κοντουμᾶς, ἤθελα σοὶ πέμψει ἓν ἀντίτυπον τῶν «Πολιτικῶν» τοῦ 'Αριστοτέλους, ἔκδοσιν Κοραῆ, ἀλλ' ἐπειδὴ ἔχει 12 φράγκα καὶ ἐπειδὴ φέρει ἓν μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Κοντουμᾶς, καὶ ἄλλο ἓν ὁ φιλέλλην Γάλλος 'Εδουάρδος, ἐὰν ἰδῇς τινα αὐτῶν, ἠμπορεῖς νὰ ἀναγνώσῃς τὰ ἱερὰ τοῦ γέροντος προλεγόμενα. Ὁ φίλος Κοντουμᾶς θέλει σὲ προφθάσει καὶ μὲ ὀλίγα χρήματα, καὶ φρόντισε νὰ συναποκριθῇς μετ' αὐτοῦ.

Ὁ 'Αθανάσιος Δημητριάδης θὰ εἶναι βέβαια ὁ 'Αδριανουπολίτης, πρὸς ὃν δίδω σήμερον τὸ γράμμα σου.

Ἔγραψά τινα καὶ πρὸς τὸν κύριον Μαυροκορδᾶτον, καὶ ἴσως γράψω καὶ πρὸς τὴν 'Εθνικὴν Βουλήν, εἰς ἣν πέμπω διάφορα περίεργα πράγματα· καὶ τολμῶ νὰ τῇ εἰπῶ συντόμως τί πρέπει νὰ κάμῃ καὶ εἰς τί ἐπερείδονται καὶ φίλοι καὶ ἐχθροὶ διὰ νὰ νικήσωμεν. 'Εὰν ὁ Μαυροκορδᾶτος δὲν προφθασθῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, λάβε σὺ τὸ πρὸς αὐτὸν γράμμα μου. Πρὸς τὸν Θ. Νέγρην δὲν προφθάνω νὰ γράψω, καὶ ἐὰν τὸν ἰδῇς, πρόσφερέ τῳ τὰ πρέποντά μου, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς γνωρίζοντας καὶ ἐνθυμουμένους με πάντας ὁμογενεῖς.

'Ερρέθη ὅτι ὁ Μαυροκορδᾶτος καὶ ὁ Νέγρης πέμπονται ἀποσταλμένοι καὶ ὅτι κρυφοὶ ἐχθροί μας ἔμαθαν τοῦτο πρὸ πολλοῦ διὰ τῶν κατασκόπων των. Ὅθεν, ἦτο καλὸν νὰ μείνουν αὐτοῦ οἱ ἄξιοι τοῦτοι ἄνδρες, διότι ἠμποροῦν νὰ εἶναι πολλὰ χρήσιμοι μεταξύ σας, καὶ ἐδῶ ἴσως δὲν τοὺς ἀφήσουν νὰ ἔμβουν. Σᾶς ἐκοινολόγησα καὶ ἄλλοτε τὴν περὶ πρεσβείας γνώμην μου. 'Εδῶ εὑρίσκεται ἀγχίνους τις Πελοποννήσιος ὀνόματι Περρούκας· τοῦτον λοιπὸν μετὰ τοῦ πανιερωτάτου μας πρέπει μυστικώτατα νὰ κάμουν πληρεξουσίους, καὶ χωρὶς κρότον, πολλὰ ἔξοδα καὶ χρονοτριβὴν ἠμποροῦν νὰ ἐκτελέσουν κάλλιστα τὰ συμφέροντά μας. Ἄλλον τινὰ ἐνταῦθα ἐπιτήδειον εἰς τοῦτον τὸν σκοπὸν δὲν γνωρίζω.

Ὁ σεβάσμιος ἱεράρχης μας σὲ ἀσπάζεται καὶ ἀκαταπαύστως ἐνασχολεῖται εἰς τὸ νὰ σᾶς φανῇ χρήσιμος. Αὐτοῦ δὲν ἔρχεται βέβαια, διότι δὲν εἶναι ἀνεξάρτητος καὶ στερεῖται τῶν ἀναγκαίων μέσων. 'Αλλὰ καὶ ἐνταῦθα καθήμενος ἠμπορεῖ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ τὰ μέγιστα. Εἰς αὐτοῦ τὰς παρακινήσεις ὀφείλεται ἡ μεγαλοδωρεὰ τῆς Βαρβάκη, καὶ δὲν ἄφησε πλούσιον ὁμογενῆ, χωρὶς νὰ τὸν παρακινήσῃ εἰς τὰ πρέποντα. Οἱ καλοὶ 'Οδησσηνοί, οἱ ἀρχέκακοι ἑταιρισταί, ἐζήτησαν τὴν γνώμην του τάχα, ἀλλ' ἀπέβλεπαν εἰς τὸ νὰ συστήσῃ τὴν

1. Νούτσου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πρεσβείαν τῶν εἰς τὴν Πετρούπολιν. Ὁ ἱεράρχης τοὺς ἀπέτρεψεν ἀπὸ παρόμοιον σχέδιον καὶ τοὺς παρεκίνησε νὰ σᾶς προφθάσουν μὲ χρήματα καὶ ἐφόδια. Δὲν τὸν ἤκουσαν, καὶ ἤδη ὄχι μόνον οἱ πρέσβεις των ἀπεδιώχθησαν, ἀλλὰ διελύθη καὶ ἡ ἑταιρεία των, καὶ ἀντὶ νὰ αἰσθανθοῦν τὸ σφάλμα των, μᾶς κατηγοροῦν ὡς Μαυροκορδατιστὰς καὶ ἀδίκους ἐχθροὺς τοῦ Ὑψηλάντηδων.

Ὁ Καρατζιᾶς ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Φλωρεντίαν διὰ νὰ εἶναι τάχα μακρὰν ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς καὶ νὰ μὴ χάσῃ τὴν αὐστριακὴν εὔνοιαν· ἀλλὰ κοντὰ εἰς τούτην τὴν ὑποψίαν ἐμβαίνει καὶ τὸ συμφέρον τοῦ νὰ μὴν ἐνοχλῆται ἀπὸ τὰς καθημερινὰς ἀπαιτήσεις τῶν ὁμογενῶν του, διὰ τοὺς ὁποίους ὁ πτωχὸς! ἠφανίσθη· θὰ τὸν ἐκόστισαν ἕως τώρα ἴσως-ἴσως 4 καὶ 5.000 πέτσας. Τοῦτο τὸ ἀνέκδοτον καὶ ἄλλα πολλὰ πρέπει νὰ σᾶς βεβαιώσουν, ὅτι ὄχι μόνον τίποτε δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζετε, ἀλλὰ καὶ νὰ φοβῆσθε τὴν συγχαμερὴν πολιτικήν του.

Αἱ συναλλαγματικαὶ τοῦ Μαυροκορδάτου ἐγύρισαν ὀπίσω, καὶ διὰ νὰ μὴ θρέψῃ τὸν γαμβρὸν καὶ τὸν υἱόν του, μετεχειρίσθη μυρίους τρόπους διὰ νὰ μὴν ἔλθουν ἐδῶ. Τώρα ὁ γαμβρός του ἐκρατήθη εἰς τὴν Αὐστρίαν καὶ εἶναι ὑποψία ὅτι ὁ πενθερός του δὲν εἶναι εἰς τοῦτο πάντῃ ἀθῷος. Ἐὰν ἰδῇς τὸν Κοντουμᾶν, μανθάνεις πολλά.

Τὰ ἐμποδισθέντα ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους ἐφόδια ἐπέστρεψαν εἰς Λιβόρνον καὶ ὁ σεβάσμιος ἱεράρχης μας καταγίνεται νὰ σᾶς τὰ πέμψῃ τάχιστα.

Ἡ φίλη Καρλόττα ἔγινεν ἐχθὲς ἄφαντη ἀπὸ τὸν οἰκόν της, καὶ πιθανῶς ἀπεσύρθη πάλιν εἰς τὴν Φλωρεντίαν, διὰ νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὰ βάσανα τοῦ τρελλοῦ ἀνδρός της.

Ὑγίαινε καὶ λέγε νὰ ὑγιαίνουν οἱ περὶ ἐμοῦ φροντίζοντες.

Ὁ ἴδιος

C. Z.

(Κωνστ. Πολυχρονιάδης)

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Τῷ κυρίῳ Γεωργίῳ Πραΐδῃ, παρὰ τῷ πρίγκιπι Μαυροκορδάτῳ*

Εἰς Βραχώρι τῆς Αἰτωλίας

100

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1098)

(Ἔντυπον) *Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος*

Τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος πολεμεῖ κατὰ τῆς τυραννίας αὐθόρμητον. Τὰ δίκαιά του εἶναι γνωστὰ καὶ ἀναντίρρητα· δὲν ζητεῖ ἄλλο, εἰμὴ νὰ παύσῃ τὴν ἀδικίαν μὲ μεγάλας θυσίας, νὰ ὠφεληθῇ χωρὶς νὰ βλάψῃ καμμίαν κοινωνίαν ἀνθρώπων δικαίων. Καθὼς γνωρίζει τὰ δικαιώματα, γνωρίζει καὶ τὰ χρέη του· ἐκήρυξεν, ὅτι θέλει τὴν ἀνεξαρτησίαν του, καὶ ἐσύστησε Διοίκησιν Κεντρικήν, ὄργανον διὰ νὰ ὑπερασπίζηται τὰ πρῶτα, καὶ νὰ ἐκτελῇ ἀκριβῶς τὰ δεύτερα. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τὸν ἱερὸν τοῦτον καὶ ἐθνικὸν σκοπόν, πρέπει νὰ ἀφαιρῇ παντοιοτρόπως ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν τῆς Ἑλλάδος ὅλα τὰ μέσα τῆς ἀντιστάσεως,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κηρύττει σήμερον, κατὰ τὸ δίκαιον τῶν ἐθνῶν καὶ τῆς Εὐρώπης, εἰς κατάστασιν ἀποκλεισμοῦ ὅλα τὰ παράλια μέρη τὰ κατακρατούμενα εἰσέτι ἀπὸ τὸν ἐχθρόν, τόσον εἰς Ἤπειρον ὅσον εἰς Πελοπόννησον, Εὔβοιαν καὶ Θεσσαλονίκην, ἀπὸ Ἐπιδάμνου (Τουλσίνου) μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Θεσσαλονίκης· πρὸς τούτοις καὶ ὅλους τοὺς λιμένας τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου πελάγους, Σποράδων καὶ Κρήτης, τοὺς κρατουμένους ἀπὸ τὸν ἐχθρόν. Ὅλα τὰ πλοῖα λοιπὸν ὁποιασδήποτε σημαίας, ἂν ἴσως, ἀφ' οὗ εἰδοποιηθῶσι τακτικῶς ἀπὸ τοὺς ἑλληνικοὺς κατὰ μέρη ναυάρχους καὶ κυβερνήτας ἑλληνικῶν πλοίων περὶ ταύτης τῆς ἀποφάσεως, ἔμβωσιν εἰς τοὺς ρηθέντας ἐχθρικοὺς λιμένας, θέλουσι συλληφθῆ καὶ διατεθῆ κατὰ τοὺς κοινῶς παραδεδεγμένους νόμους. Αὕτη ἡ εἰδοποίησις τῶν ἑλληνικῶι ναυάρχων πρὸς τὰ ξένα πλοῖα θέλει ἐξακολουθεῖ, ἕως νὰ βεβαιωθῆ ἡ Διοίκησις ὅτι ἡ παροῦσα κήρυξις ἔφθασεν ὅπου ἀνήκει.

Τὸ παρὸν ἐπίσημον ἔγγραφον θέλει κοινοποιηθῆ εἰς ὅλους τοὺς προξένους τῶν φιλικῶν Δυνάμεων, τοὺς εὑρισκομένους εἰς διάφορα μέρη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 13 Μαρτίου 1822

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

Ἀ. Μαυροκορδᾶτος

Ὁ Μινίστρος Ἀρχιγραμματεὺς

τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων

Θ. Νέγρης

101

(A. M. 9872)[1]

(Ἀντίγραφον) *Ἀρ. 540*

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

Διακηρύττει ὅτι

Κατὰ τὸν § ρδ' τοῦ Ὀργανικοῦ Νόμου, ἔνθα διορίζονται τὰ χρώματα κυανοῦν καὶ λευκὸν ὡς χρώματα τοῦ ἔθνους καὶ κατὰ τὸν § ρε' περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν σημαιῶν, τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα διέταξε καὶ διατάττει τὰ ἀκόλουθα.

α'. Τῶν μὲν κατὰ γῆν δυνάμεων ἡ σημαία, σχήματος τετραγώνου, θέλει ἔχει τὸ ἐμβαδὸν κυανοῦν, τὸ ὁποῖον θέλει διαιρεῖσθαι εἰς τέσσαρα ἴσα τμήματα δι' ἑνὸς σταυροῦ λευκοχρόου, διασχίζοντος ἐκεῖνα τὰ τμήματα ἀπὸ ἄκρων ἕως ἄκρων τοῦ ἐμβαδοῦ.

β'. Ἡ δὲ κατὰ θάλασσαν σημαία θέλει εἶσθαι διττή· μία διὰ τὰ πολεμικὰ καὶ ἄλλη διὰ τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα. Καὶ τῆς μὲν διὰ τὰ πολεμικὰ πλοῖα τὸ ἐμβαδὸν θέλει διαιρεῖσθαι εἰς

---

1. Ἰδὲ καὶ «Ἀρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας», τόμ. Α', σελ. 322. Ἐκυκλοφόρησε καὶ ὡς αὐτοτελὲς ἔντυπον (Γ κ ί ν η - Μ έ ξ α, Ἑλληνικὴ Βιβλιογραφία, τόμ. Α', σελ. 216, ἀρ. *1363).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐννέα ὁριζόντια παραλληλόγραμμα, παραμειβομένων εἰς αὐτὰ τῶν χρωμάτων λευκοῦ καὶ κυανοῦ· εἰς τὴν ἄνω δὲ πρὸς τὰ ἔσω γωνίαν τούτου τοῦ ἐμβαδοῦ θέλει σχηματισθῆ τετράγωνον κυανόχρουν, διῃρημένον ἐν τῷ μέσῳ δι' ἑνὸς σταυροῦ λευκοχρόου. Τῆς δὲ διὰ τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα διωρισμένης τὸ ἐμβαδὸν θέλει εἶσθαι κυανοῦν. Εἰς τὴν ἄνω πρὸς τὰ ἔσω γωνίαν τούτου τοῦ ἐμβαδοῦ θέλει σχηματισθῆ ὡσαύτως τετράγωνον λευκόχρουν καὶ διῃρημένον ἐν τῷ μέσῳ δι' ἑνὸς σταυροῦ κυανοχρόου.

γ'. Τὸ ἐθνικὸν σημεῖον, ἔχον σχῆμα κυκλικόν, σύγκειται ἐκ λευκοῦ καὶ κυανοῦ χρώματος τοιουτοτρόπως, ὥστε τὸ μὲν λευκὸν νὰ προτίθεται, τὸ δὲ κυανοῦν ν' ἀκολουθῇ, καὶ τέλος τὸ λευκόν· οὐδέποτε δὲ ἄλλου σχήματος καὶ χρωμάτων νὰ εἶναι τὸ σημεῖον τοῦτο.

δ'. Ὅλοι οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ ὑπουργοὶ πάσης τάξεως τῆς ἐπικρατείας, πολιτικοὶ καὶ πολεμικοί, νὰ φέρωσιν ἐπὶ κεφαλῆς τὸ ἐθνικὸν σημεῖον.

ε'. Ὅστις ἀντιτείνῃ εἰς ταῦτα πάντα, εἶναι ὑπεύθυνος ἀπειθείας πρὸς τὸν νόμον.

Οἱ Μινίστροι τῶν Ἐσωτερικῶν, τοῦ Πολέμου, τῶν Ναυτικῶν καὶ Ἀστυνομίας ν' ἀναλάβωσι τὴν ἐνέργειαν τῆς παρούσης διαταγῆς.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 15 Μαρτίου ᾳωκβ'

Α. Μαυροκορδᾶτος

Ὅ,τι ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 15 Μαρτίου 1822

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας, Μινίστρος τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων, Πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῶν Μινίστρων

Θ. Νέγρης

102

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 48)

No 45 *Διοίκησις Προσωρινὴ*

Ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος

Θεωρήσασα τὴν ἀπόφασιν τῆς ἀποφάσεως τοῦ πολεμικοῦ συμβουλίου τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος·

Θεωρήσασα τὸ γράμμα τοῦ κυρίου Γεωργάκη Νικολοῦ, στρατηγοῦ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, τῆς 7 Μαρτίου 1822

Ψηφίζει

αον. Ὁ χιλίαρχος κύριος Γιαννάκης Ράγκος διορίζεται δδηγὸς τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἀγράφων.

βον. Ἡ ἀνταπόκρισις τῆς Διοικήσεως περὶ τῶν πολεμικῶν κινημάτων ταύτης τῆς ἐκστρατείας θέλει βασταχθῆ μετὰ τοῦ εἰρημένου χιλιάρχου κυρίου Ράγκου.

γον. Ὅλοι οἱ λοιποὶ ἀξιωματικοί, ὅσοι ἤθελον λάβει μέρος εἰς τὴν αὐτὴν ἐκστρατείαν,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χρεωστοῦν νὰ ἀκούουν τὰς διαταγὰς τοῦ εἰρημένου ὁδηγοῦ, ἐν ὅσῳ βαστᾷ ἡ ἐκστρατεία αὐτὴ τῶν Ἀγράφων.

δον. Τὸ παρὸν θέσπισμα θέλει ἐνεργηθῆ καθ' ὅλα του τὰ μέρη μέχρι τῆς διαταγῆς τῆς Ὑπερτάτης Διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος.

εον. Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας ἐπιφορτίζεται νὰ ἐκθέσῃ προκήρυξιν προτρεπτικὴν πρὸς τοὺς καπετάνους, προκρίτους καὶ κατοίκους τῶν Ἀγράφων.

ϛον. Νὰ δοθῇ τῷ εἰρημένῳ ὁδηγῷ ἀντίγραφον τῆς προκηρύξεως τῆς 3 Μαρτίου πρὸς τοὺς Θεσσαλούς, νὰ τὴν μεταχειρισθῇ ὅθεν κάμει χρεία.

ζον. Θέλει ἐκτεθῆ διαταγὴ πρὸς τὸν διορισθέντα ὁδηγὸν τῆς ἐκστρατείας, διὰ νὰ τοῦ χρησιμεύσῃ μέχρι τῶν προσταγμάτων τῆς ὑπερτάτης Βουλῆς τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν στρατιωτικῶν νόμων.

ηον. Τὸ παρὸν θέσπισμα θέλει τυπωθῆ καὶ βληθῆ μεταξὺ τῶν πράξεων τῆς Γερουσίας, θέλει δημοσιευθῆ δέ, ὅταν ἡ ἐκστρατεία αὕτη ἀρχίσῃ.

θον. Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας καὶ ὁ Ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου ἐπιφορτίζονται τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος θεσπίσματος εἰς ὅσον ἀποβλέπει τὸ ἐπάγγελμά των.

Ἐκ τοῦ Παλατίου. Ἐν Βραχωρίῳ τῇ 20 Μαρτίου 1822

Διὰ τὸν Ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον

Γεώργιος Πραΐδης

Πάνος Γαλάνου

Ἀναγνώστης Καραγιάννης

Ἀντώνιος Ἀναστασίου

Λογοθέτης Ζώτου

Γεώργιος Καναβὸς

Ἀναγνώστης Ἀθανασίου

Ἀναγνώστης Διαλέτης

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Ν. Λουριώτης

Ὁ Ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου

Ἥβος Ρήγα

103

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 47)

No 46 *Διοίκησις Προσωρινὴ*

Ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος

Πρὸς τὸν γενναῖον χιλίαρχον κύριον Γιαννάκην Ράγκον, ἐκλελεγμένον ὁδηγὸν τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἀγράφων.

Τὸ Συμβούλιον τοῦ Πολέμου τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος ἀπεφάσισε τὴν ἐκστρατείαν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῶν κατακρατούντων τὰ Ἄγραφα, καὶ ἡ Γερουσία αὕτη διὰ σημερινοῦ αὐτῆς θεσπίσματος ἐδιωρίσατό σε ὁδηγὸν τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς. Ἕως ὁπού ἡ ὑπερτάτη Βουλὴ τῆς Ἑλλάδος νὰ στείλῃ τὰς προσταγάς της, ἰδοὺ σοὶ συντροφεύεται μία προκήρυξις ἐκ μέρους ταύτης τῆς διοικήσεως πρὸς τοὺς καπιτάνους, προεστῶτας καὶ κατοίκους τῶν Ἀγράφων, τὴν ὁποίαν θέλετε κοινοποιήσει πρὸς πάντας τοὺς ἀδελφούς, διὰ νὰ τοὺς γίνῃ γνωστὴ ἡ φωνὴ τῆς πατρίδος, ὁποὺ τοὺς προσκαλεῖ νὰ τὴν βοηθήσουν καὶ νὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸν ἄδικον θάνατον.

Ἰδοὺ καὶ διάφορα γράμματα πρὸς τοὺς καπιτάνους τῆς Θεσσαλίας καὶ ἑτέρων μερῶν, τὰ ὁποῖα στείλετε καὶ ἀγροικηθῆτε μὲ αὐτούς, διὰ νὰ εἶσθε σύμφωνοι καὶ νὰ κάμητε τὰ πολεμικὰ κινήματά σας μὲ τάξιν καὶ μὲ καλὴν προετοιμασίαν, διὰ νὰ εὐδοκιμήσητε καὶ νὰ ἐλευθερώσητε τοὺς ἀδελφούς μας, διὰ νὰ γίνουν εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα συντρόφοι μας.

Διορίζεται καὶ ὁ χιλίαρχος Γκοτζιαμάνης νὰ ὁμιλήσῃ μετὰ τῶν χιλιάρχων Σιαδήμα, Ἀραπογιάννη καὶ Γκιολτάση, διὰ νὰ μείνῃ ἡ ἀνάλογος δύναμις εἰς τὸ μέρος Καρπενησίου καὶ ἕνα μέρος δυνάμεως νὰ ἔλθῃ μαζί σας διὰ τὰ Ἄγραφα.

Ἰδοὺ καὶ γράμμα διὰ τοὺς χιλιάρχους τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος Καλτζοδῆμον καὶ Πανουργιᾶν· θέλετε τὰ στείλει ἀγροικούμενοι καὶ μὲ τούτους, διὰ νὰ μάθετε τὰ κινήματα καὶ ἐκείνου τοῦ μέρους καὶ νὰ ὁδηγηθῆτε.

Καλὸν εἶναι τὰ κινήματά σας νὰ γίνουν σύμφωνα μ' ἐκεῖνα τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος, διότι ὁ ἐχθρὸς ὅσον ἀπὸ περισσότερα μέρη κτυπηθῇ, τόσον εὐκολωτέρως θέλει τὸν καταστρέψωμεν.

Μ' ὅλον τοῦτο, ὡς διωρισμένος ὁδηγὸς τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς, καθὼς ἰδῇς τὰ πράγματα εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος, ἀφ' οὗ ἀγροικηθῇς μὲ τοὺς πλησιοχώρους καπετάνους καὶ ἀδελφούς, συμβουλεύσου μὲ τοὺς λοιποὺς χιλιάρχους ὁποὺ ἔχεις μαζί σου, καὶ ἑτέρους ἀξιωματικούς, καὶ ἀκολούθησε ἐκεῖνο ὁποὺ γνωρίζεις ὠφέλιμον πρὸς εὐδοκίμησιν τῶν ἑλληνικῶν ὅπλων καὶ πρὸς σωτηρίαν τῶν χριστιανῶν. Σᾶς παραγγέλλομεν μὲ θερμότητα, ὅτι ὡς ὁδηγὸς τῆς ἐκστρατείας νὰ δώσητε τὰς ἀναγκαίας προσταγὰς εἰς ὅλους τοὺς ἀξιωματικοὺς καὶ στρατιώτας νὰ φερθοῦν μὲ εὐταξίαν καὶ ὑποταγὴν εἰς τοὺς ἀνωτέρους, νὰ δώσουν βοήθειαν καὶ προστασίαν εἰς τοὺς ἀδελφούς μας χριστιανοὺς Ἕλληνας, καὶ εἰς τὰ μέρη τὰ ὁποῖα θέλει κυριεύσετε νὰ μὴν πειραχθῇ κανένας ἀπὸ τοὺς χριστιανούς, οὔτε καμμία ἁρπαγὴ νὰ γένῃ εἰς τὸ πρᾶγμά τους ἢ εἰς τὰ ζῷά τους ἢ εἰς κάθε ἄλλο, ἀλλὰ μάλιστα νὰ τοὺς βοηθήσουν νὰ ἐλευθερωθοῦν καὶ νὰ γένουν συντρόφοι μας.

Ὅσοι Τοῦρκοι προσκυνήσουν εἰς τὰ νικηφόρα ἑλληνικὰ ἅρματα, νὰ τοὺς δεχθῆτε καὶ νὰ φυλάξητε ἀπαρασαλεύτως ὅ,τι συνθήκας μὲ αὐτοὺς κάμετε, τῶν ὁποίων ἀφ' οὗ τοὺς πάρετε τὰ ἅρματα, τοὺς στέλλετε εἰς ἕνα μέρος ἀσφαλὲς καὶ παράμερον, ὁποὺ νὰ μὴν εἶναι ὑποψία νὰ κάμουν ἀνταπόκρισιν μὲ ἄλλους ἐχθρούς, ἢ ἐπιβουλὴ καμμία.

Ὅσους δὲ πιάσητε σκλάβους, πρέπει νὰ τοὺς στείλητε πρὸς ἡμᾶς, νὰ εὑρίσκωνται φυλαγμένοι, νὰ κάμωμεν ἀνταλλαγήν, διότι οἱ νόμοι ἐμποδίζουν τὸ νὰ βαστάξωμεν σκλάβους· ἡ σκλαβία εἰς τὴν Ἑλλάδα δὲν εἶναι συγχωρημένη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Λάφυρα (ἤτοι πλιάτζικα) δὲν ἠμπορεῖτε νὰ κάμητε, παρὰ μόνον ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς. Αὐτὰ τὰ λάφυρα εἶναι ὑποκείμενα εἰς τοὺς νόμους· ὅθεν ὅ,τι πλιάτζικα πάρετε, νὰ τὰ συνάξητε εἰς ἕνα μέρος καὶ νὰ τὰ κάμητε καταγραφήν, ἕως νὰ μᾶς σταλθῇ παρὰ τῆς ὑπερτάτης Βουλῆς ὁ στρατιωτικὸς νόμος, καὶ τότε θέλετε τὰ μοιράσει καθὼς εἶναι τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως καὶ τοῦ Γένους αἱ νομοθεσίαι.

Ταῦτα προσωρινῶς διατάττομεν μέχρι τῆς σεβαστῆς προσταγῆς τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως καὶ τῆς ἐκδόσεως τῶν στρατιωτικῶν νόμων.

Ἐν Βραχωρίῳ τῇ 20 Μαρτίου 1822

Διὰ τὸν ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον

Γεώργιος Πραΐδης

Πάνος Γαλάνου *Ἀντώνιος Ἀναστασίου*

Λογοθέτης Ζώτου *Γεωργάκης Καναβὸς*

Ἀναγνώστης Καραγιάννης *Ἀναγνώστης Ἀθανασίου*

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας *Ἀναγνώστης Διαλέτης*

Ν. Λουριώτης *Ὁ Ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου*

Ἥβος Ρήγα

104

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1099)

⟨Ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος⟩

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον πρίγκιπα

κύριον Ἀλέξανδρον Μαυροκορδᾶτον

Ἐκλαμπρότατε καὶ σεβαστὲ ἡμῖν πρίγκιψ.

Ἐλάβομεν τὰ δύο σεβαστὰ αὐτῆς, τῆς α΄ καὶ 11 τοῦ τρέχοντος, ἐξ ὧν ὑπερεχάρημεν τὸ αἴσιον φθάσιμόν της εἰς τὴν καθέδραν τῆς Διοικήσεως. Βλέπομεν καὶ τὰ γραφόμενα. Τίς ἀμφιβάλλει, ὅτι ἡ Ἐκλαμπρότης σας ἐστάθη ἐξ ἀρχῆς ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος καὶ κατ' ἐξοχὴν τῆς πατρίδος μας; Διὰ τοῦτο καὶ κόπους πολλοὺς ὑπέφερε καὶ ὑποφέρει, ἀλλὰ δὲν πρέπει ἀκόμη νὰ βαρυνθῇ, διὰ νὰ γίνῃ τὸ καλὸν τέλειον. Ἀπὸ τὰ γράμματά μας πρὸς τοὺς διαφόρους μινίστρους θεωρεῖ κατὰ πλάτος τὰ ὅσα ἀποκρινόμεθα διὰ κάθε ὑπόθεσιν. Ἡ ἀνάγκη τοῦ μέρους τούτου εἶναι μεγάλη καὶ ἡ παρουσία της εἶναι ἀναγκαία διὰ τοῦτα τὰ μέρη, τώρα ὁποὺ ἔγινεν ἡ ἀρχὴ τοῦ συστήματος, διὰ νὰ τὸ στερεώσῃ, νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ καὶ νὰ ἡσυχάσῃ τὰ διεστῶτα· καὶ πρέπει ἡ καλοκαγαθία της νὰ μὴ βαρυνθῇ εἰς τὸ νὰ ἀναδεχθῇ ἀκόμη καὶ αὐτὸ τὸ βάρος, καὶ ἀφ' οὗ παρρησιασθῇ ἐδῶ τοὐλάχιστον διὰ δέκα ἡμέρας, ἐλπίζομεν νὰ ἔμβουν τὰ πάντα εἰς εὐταξίαν.

Περὶ τῶν δανείων μὲ εὐχαρίστησιν εἴδομεν τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον ἐνομοθετήθησαν, ἀλλὰ δὲν εὑρέθημεν εἰς ἡσυχίαν ἀκόμη νὰ τὰ βάλωμεν εἰς πρᾶξιν ἀπὸ τὰς ἀλλεπαλλήλους ταραχὰς καὶ τοῦ πολέμου καὶ τὰς ἐσωτερικάς, ὁποὺ ἕως νὰ διορθώσωμεν τὸ ἕν, μᾶς ἐξυπνᾷ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸ ἄλλο. Περισσότερον ἀπὸ ὅλα μᾶς ἀνησυχεῖ ὁποὺ ἕως νὰ κυβερνήσωμεν τῶν καραβίων τὴν πληρωμήν, μᾶς ἔφθασεν ἡ ἐποχὴ τῆς πληρωμῆς τῶν στρατιωτῶν, οἵτινες, ἐρεθιζόμενοι ἀπὸ ὀλίγα ὑποκείμενα ἀχρεῖα, πάσχουν νὰ ἀνατρέψουν τὸ πᾶν, ζητοῦντες τώρα τὴν μίαν καὶ τώρα τὴν ἄλλην αἰτίαν. Ἐκ τοιούτων περιστάσεων δὲν εἴμεθα εἰς καιρὸν νὰ ἐκτελέσωμεν τὰς σωτηρίους συμβουλάς, οὔτε νὰ εἰσακουσθῶμεν καὶ περὶ τῆς εὐταξίας καὶ περὶ τῶν ἀποσταλθησομένων εἰς τὴν Βουλὴν καὶ εἰς ὅσα περὶ προέδρου μᾶς ὁδηγεῖ. Φροντίζομεν ὅσον τάχιστα νὰ στερεώσωμεν τὴν ἐσωτερικὴν ἡσυχίαν, ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ ἡσυχία τοῦ νοός, διὰ νὰ εὑρεθῶμεν εἰς καιρὸν νὰ οἰκονομήσωμεν καὶ τὰ ὅσα κατὰ δεύτερον λόγον εἶναι ἀναγκαῖα.

Εἰς ὅσον διὰ τὰς διαταγὰς τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως, εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι ὡς κοινὸς πατὴρ φροντίζει τὰ σωτήρια τῆς πατρίδος, καὶ ἐκ μέρους μας εἴμεθα εὐπειθέστατοι, οὔτε παραιτούμεθα ἀπὸ κόπους καὶ μόχθους διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν τοιούτων σκοπῶν.

Δικαίως ἐστράφη πρὸς τοῦτο τὸ μέρος ἡ φροντὶς ὅλη τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως, διότι τοῦτο τὸ μέρος καὶ μόνον εἶναι ὑποκείμενον εἰς τὰς εἰσβολὰς τῶν ἐχθρῶν, εἶναι ἀκατάστατον, εἶναι ἀνυπότακτον. Εὑρίσκομεν δυσκολίαν μεγαλωτάτην νὰ ἐξαλείψωμεν τὰς παλαιὰς δεσποτικὰς καταχρήσεις, καὶ χρεία εἶναι νὰ ἐξακολουθήσῃ ἡ τοιαύτη φροντίς, διὰ νὰ γίνῃ κάθε διόρθωσις, ὡς ὅτι ἐντεῦθεν κρέμαται ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος.

Ἡ μεγαλυτέρα ἀνάγκη μας εἶναι διὰ μετρητὰ κατὰ τὸ παρόν, διὰ νὰ οἰκονομηθῇ ὁ πρῶτος μὴν τῶν καραβίων καὶ τῶν στρατιωτῶν, καὶ ἀκολούθως ἠμπορεῖ καὶ ἐδῶ νὰ γίνῃ κάθε κυβέρνησις καὶ ἐκ τῶν δημοσίων εἰσοδημάτων (ἐκεῖνα ὁποὺ δὲν ἡρπάχθησαν) καὶ ἐκ τῶν συνεισφορῶν. Ἂς ληφθῶσι περὶ τούτου τὰ δραστηριώτερα μέτρα καὶ ἂς ἐνεργηθῇ ὅσον τάχιστα τὸ ἀναγκαιότερον πάντων, ὁ ἐρχομός της δι' ἐδῶ, διὰ νὰ εὐθετήσῃ μὲ τὴν ἀρετήν της τὰ πάντα.

Ἀπὸ τὰ ἔγκλειστα ἔγγραφα πληροφορεῖται, ὅτι ἀπεφασίσθη ἡ ἐκστρατεία τῶν Ἀγράφων, καὶ πηγαίνει δι' ἐκεῖνο τὸ μέρος ὁ χιλίαρχος Ράγκος, ὅστις ἐμίσσευσε χθὲς ν' ἀπεράσῃ ἀπὸ Βάλτον καὶ ἀπ' ἐκεῖ ν' ἀκολουθήσῃ τὸν δρόμον τῆς ἐκστρατείας του.

Σήμερον εὑρήκαμεν εὔλογον καὶ γράφομεν καὶ τοῦ χιλιάρχου Α. Καραΐσκου νὰ στείλῃ καὶ αὐτὸς ἕνα ἄνθρωπόν του, διὰ νὰ εἶναι μαζὶ μὲ τὸν Ράγκον, διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον. Ἡ ἐκστρατεία αὐτὴ ὅμως ἔχει χρείαν ἐνδυναμώσεως. Τὸ ἀργοστόλιστον τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ ἡ ὑποψία τοῦ ὅτι αὐτὸς ἢ ὁ ἐπίτροπός του δὲν θέλει καταπεισθῆ νὰ διαμερίσῃ τὸ σῶμα κατὰ τὴν χρείαν, μᾶς παρακινεῖ νὰ προβάλωμεν εἰς τὰς σοφὰς σκέψεις τῆς Διοικήσεως, νὰ διορισθῇ ἐπὶ τούτου ὁ κύριος Σέκερης μὲ τοὺς Τριπολιτσώτας νὰ διαβῇ ὅσον τάχος διὰ τὰ ἐδῶ καὶ νὰ πηγαίνῃ διὰ τ' Ἄγραφα πρὸς ἐνδυνάμωσιν ἐκείνου τοῦ σώματος, τὸ ἐπιχείρημα τοῦ ὁποίου εἶναι τὸ ἀναγκαιότερον πάντων καὶ ἐκ τοῦ ὁποίου ἐλπίζομεν μεγάλας προόδους, τὴν ἕνωσιν, δηλαδή, πολλῶν ἀδελφῶν μας καὶ τὸν ἀπομακρυσμὸν τοῦ ἐχθροῦ.

Κάθε περισσότερον τὸ πληροφορεῖται διὰ στόματος παρὰ τοῦ χιλιάρχου Παλάσκα[1],

1. Χρῆστος Παλάσκας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὅστις ἔρχεται διὰ τὰς φαμελίας καὶ ἐνέχυρα τῶν Σουλιώτων. Ὡς γράφομεν καὶ πρὸς τὸν μινίστρον τῶν Ἐξωτερικῶν, παρακαλεῖται κατὰ μέρος ἡ Ἐκλαμπρότης της νὰ ἐνεργηθῶσι τὰ ζητήματά των, διότι χωρὶς τοῦτο οἱ Σουλιῶται δὲν συγκοινωνοῦν μὲ ἡμᾶς, ἐκτὸς ὅπου ἡ πατρὶς ἔχει χρέος εἰς τοὺς αὐτοὺς ἥρωας διὰ τὰς παρελθούσας των ἐκδουλεύσεις.

Καὶ μὲ τὸ προσῆκον σέβας ὑποσημειούμεθα

Ἐκ Βραχωρίου τῇ 22 Μαρτίου 1822

Τῆς Ἐκλαμπρότητός της δοῦλοι καὶ ἀδελφοὶ

Γεώργιος Πραΐδης
Πάνος Γαλάνης
Λογοθέτης Ζώτου
Ἀναγνώστης Καραγιάννης
Ἀντώνιος Ἀναστασίου
Γεωργάκης Καναβὸς
Ἀναγνώστης Ἀθανασίου
Ἀναγνώστης Διαλέτης

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Νικόλαος Λουριώτης

105
(A. M. 54)

Ὑπόμνημα Γ. Πραΐδου πρὸς Μαυροκορδᾶτον καὶ Νέγρην εἰς Κόρινθον

(Σχέδιον-γραφὴ Γ. Πραΐδου) *Διὰ τὸν Μ. καὶ Ν.*

Ὁ σκοπὸς τοῦ νὰ καταστραφῶσι αἱ κεντρικαὶ διοικήσεις εἶναι ἄριστος· πῶς εἶναι δὲ δυνατὸν ἐν γένει τοῦτο νὰ γίνῃ, τὸ γνωρίζετε καὶ ἡ εὐγενεία σας, μὲ τὴν δύναμιν· ἀλλ' εἰς ἔλλειψιν αὐτῆς πρέπει νὰ γίνῃ τοῦτο κατὰ μικρόν. Συνέτρεχε πολὺ πρόεδρος δραστηριώτερος παρὰ τὸν Πραΐδην[1]*, καὶ μὲ καταπληκτικώτερον χαρακτῆρα. Ὅπως καὶ ἂν εἶναι, ἡ διοίκησις θέλει ὠφεληθῆ πολύ, νὰ διορίσῃ αὐτὴ τὸν πρόεδρον, ὅστις νὰ εἶναι ξένος ἢ ἐκτὸς τοῦ σώματος τῆς Γερουσίας, νὰ ἀρχίσῃ νὰ γράφῃ κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν πρόεδρον, ζητοῦσα ἀπό αὐτὸν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν γραφομένων διὰ τῶν λοιπῶν μελῶν, νὰ ἀνταποκρίνεται μὲ τὸν στρατηγὸν ἢ ἀμέσως ἢ διὰ μέσου τοῦ προέδρου, χωρὶς νὰ ἀπαιτῆται καμμία γνωμοδότησις τῆς Γερουσίας· ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ καιρὸς τῆς πληρωμῆς τῶν μισθῶν, ἂν ἔχῃ τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον χρήματα, νὰ πληρώνωνται κατ' εὐθεῖαν ἀπὸ τὴν διοίκησιν, ἢ διὰ μέσου τοῦ προέδρου, χωρὶς τὴν μεσολάβησιν τῆς Γερουσίας. Αἱ κατὰ τόπους ἀστυνομίαι, τὰ τελωνεῖα, οἱ ἀρχιερεῖς νὰ ἀντα-*

1. Μετὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Μαυροκορδάτου ὡς προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ὥρισε πρόεδρον αὐτῆς τὸν Γεώργιον Πραΐδην καὶ ἕδραν της τὸ Βραχώρι (23 Φεβρουαρίου 1822).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ποκρίνωνται ἀμέσως μὲ τὴν διοίκησιν ἢ διὰ μέσου τοῦ προέδρου· ἀλλ' εἶναι χρεία πρῶτον νὰ διοργανισθῶσι καλῶς τὰ δύο πρῶτα· ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν νὰ ζητοῦν ἀπὸ τὴν Γερουσίαν τὸ procès verbal τῆς δεῖνα ὑποθέσεως διὰ τῆς εὐγενείας σας καὶ ὄχι διὰ τοῦ μινίστρου Κωλέττη τῶν 'Εσωτερικῶν, ὅστις δὲν χαίρεται τῶν ἐδῶ τὴν ὑπόληψιν· καὶ τοῦτο διὰ νὰ ἰδῇ τάχα πῶς ἐπραγματεύθη καὶ νὰ δίδῃ ἐνίοτε διὰ τοῦ προέδρου τινὰς ἐπὶ τοῦτο ὁδηγίας. Ὅταν ἦναι νὰ δημοσιευθῇ τι εὐχάριστον εἰς τὸν λαόν, νὰ γίνεται ἀμέσως ἀπὸ τὴν διοίκησιν. Ἂν ἐδύνατο τὸ 'Εκτελεστικὸν νὰ συστήσῃ στράτευμα ξεχωριστὸν δι' ἑαυτό, νὰ στέλλῃ ἐξ αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν, καὶ τοῦτο νὰ δέχεται τὰς προσταγὰς ἀπὸ τὸν πρόεδρον.

Νὰ μεταχειρίζεται ὅλα τὰ μέσα τὸ 'Εκτελεστικόν, καὶ εἰς τὰ δημοσιευόμενα διὰ τοῦ τύπου νὰ κάμῃ εἰς τὸν λαὸν γνωστὴν τὴν ὑπερτάτην Βουλήν, καὶ νὰ δώσῃ νὰ ἐννοήσουν καὶ νὰ αἰσθανθοῦν, ὅτι εἰς αὐτὴν ἐνοικεῖ ὅλη ἡ ἐξουσία καὶ δύναμις ἀδιακρίτως καὶ ὅτι ἡ Γερουσία εἶναι μηχανικὸν ὄργανον αὐτῆς. Τὸν λόγον ἑκάστου τῶν προειρημένων δὲν σᾶς τὸν λέγομεν, διότι τὸν συμπεραίνετε. Πλὴν ἀκόμη πρόεδρος δὲν ἐκλέχθη ἐδῶ, καὶ κανεὶς δὲν δίδει εἰς τοῦτο προσοχήν. Καὶ ταῦτα μὲν εἰς ἀπόκρισιν τοῦ ἐρωτήματός της, περὶ δὲ τοῦ Παπούλια[1] ἦτον καλὸν νὰ μὴν ἠξεύρῃ κανείς, ὅτι ἡμεῖς τῇ ἐγράψαμεν.

Ὅταν σταλθῇ ὁ πρόεδρος καὶ διορισθῇ καὶ ὁ ἀντιπρόεδρος, γίνεται σκέψις νὰ λείψῃ μὲ εὔλογον πρόφασιν ἀπ' ἐδῶ ἕν ὑποκείμενον ἢ δύο, ἂν συμφέρῃ· τώρα δὲ δὲν πρέπει νὰ γίνῃ τοῦτο, διότι τὸ ἓν οὐδετερώνει πολλάκις τὴν ἐπιρροὴν τοῦ ἄλλου.

Τώρα μελετᾶται ἡ ἐκστρατεία τῶν 'Αγράφων, διὰ τὴν ὁποίαν ἑτοιμάζεται ἓν σῶμα Κεφαλληνοζακυνθίων ὡς τριακοσίων· τὸ ἥμισυ αὐτοῦ φθάνει σήμερον ἐδῶ καὶ κινεῖ εἰς τὰ σύνορα· ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας αὐτῆς εἶναι ὁ Ράγκος, ἄνθρωπος πρακτικὸς καὶ μὲ λόγον. Ἂν οἱ Πελοποννήσιοι περάσουν γλήγορα καὶ οἱ διαβάντες ἀφήσουν τὰς ἀναπαύσεις τοῦ Μεσολογίου, στέλλεται τώρα καὶ μέρος αὐτῶν μετ' αὐτοῦ, εἰ δὲ μή, μισσεύει μόνος του μὲ ὡς ὀκτακοσίους· ἀπὸ τὰ Ἄγραφα θέλει γίνει ἡ ἀνταπόκρισις μὲ τὸν Στουρνάρη, διὰ νὰ πιασθῇ εὐθὺς τὸ Μέτσοβον καὶ ὁμοφώνως θέλουν εἰσβάλει τότε εἰς τὸ Μουλαλίκι[2].

Ἡ Διοίκησις πρέπει νὰ λάβῃ ἐδῶ μέτρα, διὰ νὰ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὰ ἑξῆς. Μὲ μυστικόν του ἄνθρωπον ὁ Στουρνάρης μᾶς ἐμήνυσεν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ εἰσχωρέσῃ εἰς τὸν νοῦν τῶν κατοίκων τῆς Θεσσαλίας, ὅτι ἠμποροῦμεν χωρὶς εὐρωπαϊκὴν δύναμιν νὰ ἀποτινάξωμεν τὸν ζυγὸν καὶ νὰ συστήσωμεν μόνοι μας διοίκησιν· διὰ τοῦτο λέγει εἶναι ἀναγκαῖον ἓν σῶμα φράγκικον μὲ λαμπροφορεμένον ἀρχηγὸν καὶ μὲ τυμπανιστὰς καὶ σαλπιστὰς Εὐρωπαίους· ὅτι ἐκεῖ τρία μόνον ὀνόματα ἔχουν ὑπόληψιν ὡς αἴτια τῆς ἐλευθερίας, πρίγκιψ Μαυροκορδᾶτος, πρίγκιψ Ὑψηλάντης καὶ Ἦβος Ρήγας· εἰς ἕνα ἐξ αὐτῶν ἢ εἰς τὸν ἐπίτροπόν των ἔχοντα τὸ ρηθὲν φράγκικον σῶμα καὶ διαδίδοντα τὴν φήμην, ὅτι ἔρχονται κατόπιν καὶ ἄλλα τοιαῦτα στρατεύματα, εἶναι ἕτοιμος ὁ κόσμος νὰ πέσῃ νὰ προσκυνήσῃ· ἡ τοιαύτη δύναμις

1. 'Αναγνώστης Παπούλιας.
2. Μουλαλίκι ὠνομάζετο ὑπὸ τῶν Τούρκων ἡ Θεσσαλία.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εὐκολύνει μεγάλως τὴν σύστασιν τῆς ἑνότητος τῆς δυνάμεως καὶ δὲν πρέπει τοῦτο νὰ ἀμεληθῇ, διότι, ἀφ' οὗ περάσῃ ὁ πρῶτος ἐνθουσιασμὸς τοῦ στρατιωτικοῦ, θέλει πέσει εἰς τὴν συνήθη ἀπείθειαν καὶ ἀναρχίαν καὶ προξενήσει μεγάλα ἐμπόδια εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς διοικήσεως.

Συντρέχει μεγάλως ἀκόμη καὶ εἰς τὴν γλήγορον σύστασιν προσωρινῆς διοικήσεως ἁρμοζούσης εἰς λαὸν ἀπαίδευτον καὶ ἀποσείοντα πρώτην φορὰν τὸν τυραννικὸν ζυγόν, δηλαδὴ διοικήσεως μοναρχικῆς.

Εἶναι λοιπὸν ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ νὰ σταλῇ μὲ τὸ στράτευμα ἄνθρωπος ἔχων τὰς προειρημένας κατηγορίας καὶ διωρισμένος νὰ διοργανίσῃ τὰ ἐλευθερούμενα μέρη, ἀναλόγως μὲ τὴν πρόοδον τῶν ὅπλων.

Ἐσκέφθημεν νὰ σταλῇ ὁ Ἦβος Ρήγας (ὅστις ὅπως καὶ ἂν εἶναι ἔχει σκοπὸν νὰ ὑπάγῃ, διότι καὶ τὴν πατρίδα του θέλει νὰ ἰδῇ καὶ τὸν ζητεῖ καὶ ὁ Στουρνάρης). Αὐτὸς μὲ τὸ ὄνομά του ἠμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ ἑνώσῃ καὶ τὸ «ἐπίτροπος τοῦ Μαυροκορδάτου»· οὗτος πρέπει νὰ εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς ὅλης τῆς ἐνόπλου δυνάμεως· πρέπει νὰ εὑρεθῇ καὶ ὁ πολιτικὸς ὀργανιστὴς καὶ βοηθὸς αὐτοῦ εἰς τὴν σύστασιν τῆς διοικήσεως.

Ἠθέλετε μᾶς εἰπεῖ, ὅτι θέλομεν συγκρουσθῇ μὲ τὸν Ὑψηλάντην, ὅστις καθ' ὅλα τὰ διδόμενα θέλει ἔλθει νὰ κτυπήσῃ τὴν Λάρισαν· ἀλλὰ πρὶν ἐκεῖνος φθάσῃ εἰς τὸ σκοπούμενον, ὅλον τὸ Ἀσπροπόταμον ἕως τὸ Μέτσοβον, τὰ Τρίκαλα καὶ τὰ πέριξ αὐτοῦ καὶ μέγα μέρος ἀκόμη τοῦ κάμπου, ἕως Λίθαρας ἢ πέντε ὥρας μακρὰν τῆς Λαρίσης, θέλουν διοργανισθῇ ἀπὸ ἡμᾶς.

Παρακαλοῦμεν νὰ δώσητε τὴν πρέπουσαν προσοχὴν εἰς τὰ γραφόμενα, διότι τὸ ἐπιχείρημα θέλει φέρει μεγίστην ὠφέλειαν, ἂν γίνῃ καλῶς, καὶ ἐξ ἐναντίας μέγα ἐμπόδιον εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς κοινῆς ὠφελείας σκοπούς μας, ἂν κακῶς διοικηθῇ. Δὲν λέγομεν πόσον ἤθελεν ὠφελήσει ἡ ἐνταῦθα παρουσία τοῦ Μαυροκορδάτου εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τούτου τοῦ ἐπιχειρήματος. Ὅπως καὶ ἂν εἶναι, ἂν κριθῇ εὔλογος ἡ περὶ τῆς ἐκστρατείας γνώμη μας, ἂς σταλῇ ἐπιτροπικὸν τοῦ Ρήγα καὶ ἂς εὑρεθῇ ὁ ὀργανιστής, ὅστις ὅμως νὰ μὴν εἶναι τόσον κενόδοξος ὥστε νὰ μὴ καταδεχθῇ νὰ φαίνεται κατώτερος τοῦ Ρήγα, ἂν καὶ πραγματικῶς ἐκεῖνος θέλει εἶναι ὁ κρυφὸς ὁδηγὸς εἰς τὰ διοικητικά, ἐὰν δὲ δὲν εὑρεθῇ ὁ τοιοῦτος, ἂς σταλῇ ἀποδεικτικὸν ἢ ἐπιτροπικὸν περὶ τοῦ τοιούτου καὶ ἴσως εὕρωμεν τινά. Πρὸς τούτοις, ἐπειδὴ ὁ Ράγκος εἶναι ὁ μόνος ἀπὸ τοὺς καπεταναίους, ὅστις ἠμπορεῖ νὰ συνεργήσῃ εἰς τοὺς ὠφελίμους σκοπούς μας, εἶναι πρακτικὸς τῶν Ἀγράφων καὶ τῶν Ὑπεραγραφίων καὶ δι' ἄλλα πολλὰ χρήσιμος δι' αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν, εἶναι πρέπον νὰ τὸν γράψῃ ὁ Μαυροκορδᾶτος, λέγων ὅτι ἐπληροφορήθη διὰ γραμμάτων τοῦ Πραΐδη περὶ τοῦ τιμίου χαρακτῆρός του καὶ περὶ τῆς ἀξιότητός του, καὶ ὅτι εἰς τὸ ἑξῆς θέλει εἶναι ἰδικός του· τὸν θέλει δὲ νὰ φερθῇ εἰς αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν μὲ ὅλην τὴν πρέπουσαν ἐπιμέλειαν καὶ προσοχήν, νὰ γνωρίσῃ τὸν Ρήγα καὶ τὸν ὀργανιστὴν ὡς ἐπιτρόπους καὶ νὰ συντρέξῃ εἰς τὴν σύστασιν τοῦ εἴδους τῆς προκειμένης διοικήσεως, καὶ τελευταῖον νὰ ἀκούῃ τὰς συμβουλάς μας· μ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸ πρῶτον σῶ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μα, τὸ ὁποῖον θέλει πέσει εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἔχον τοιούτους σκοποὺς καὶ ἐμψυχωμένον ἀπὸ τὸ πρὸς τὴν διοίκησιν σέβας, θέλει γίνει τὸ κέντρον πρὸς τὸ ὁποῖον θέλει συναχθῆ ὅλη ⟨ἡ⟩ ἔνοπλος δύναμις τοῦ τόπου· καθὼς μάλιστα σηκωθοῦν καὶ οἱ Ἀσπροποταμῖται, τότε, ἂν εἶναι ὁμοῦ καὶ πελοποννησιακά, εἶναι εὔκολον νὰ σταλοῦν ὀπίσω διὰ νὰ μὴν προξενήσουν ἀταξίας καὶ ἀτακτήσουν καὶ τοὺς λοιπούς· ἂς γίνῃ ἀκόμη αὐτοῦθεν καὶ ἓν σχέδιον περὶ ὀργανισμοῦ διοικήσεως κατὰ τὸ προρρηθὲν σχῆμα καὶ ἂς σταλῇ μὲ τὰ λοιπὰ γράμματα.

Ὁ Πραΐδης προσμένει νὰ μάθῃ ἀπὸ τὴν εὐγενείαν σας, καθὼς τὸν ὑπεσχέθητε εἰς τὸ πρῶτον ἰδιαίτερόν σας πρὸς αὐτὸν γράμμα, ὅτι, ἂν ὁ Κολοκοτρώνης δὲν εἶναι ἐκεῖνος, εἰς τὸν ὁποῖον πρέπει νὰ δώσῃ πίστιν καθὼς καὶ πραγματικῶς τὸ βλέπομεν, πότε θέλετε τῷ φανερώσει ἐκεῖνον εἰς τοῦ ὁποίου τὰς ὁδηγίας καὶ τοὺς λόγους πρέπει νὰ βάλῃ βάσιν, καθὼς ἐγράφετε; Ἀναγνώσατε τὴν ἔξωθεν καὶ μανθάνετε ἀκριβῶς τὰ καθ' ἡμᾶς.

Ἔμεινεν ἡ παροῦσα ἕως τὴν σήμερον, τῇ 22 Μαρτίου. Οἱ στρατιωτικοὶ ἀρχηγοί μας γίνονται αὐθαδέστεροι ἡμέραν παρ' ἡμέραν· προξενοῦν καὶ κάμνουν ἐπὶ σκοπῷ τὰ ἄτοπα, διὰ νὰ παραπονοῦνται δι' αὐτὰ κατὰ τῆς διοικήσεως. Ἡ ἐκστρατεία τῶν Πελοποννησίων δὲν ἠξεύρομεν τί θέλει προξενήσει· εἶναι ἀπὸ τὰς δώδεκα ἀφ' οὗ ἐβγῆκεν ὁ υἱὸς τοῦ Κολοκοτρώνη[1] καὶ ὡς τώρα μόλις νὰ ἔγινε μὲ τετρακοσίους· κάθεται δὲ ἀκόμη καὶ βαρύνει τὸ Μεσολόγγι. Ἂν ὕβρισεν ἀναφανδὸν τοὺς ἐφόρους τοῦ Μισολογγίου, τί σέβας θέλει φέρει εἰς τὴν Γερουσίαν, ἥτις, ἐκτὸς τοῦ ὀνόματος, οὔτε ἀξίωμα ἔχει, οὔτε χαρακτῆρα καταπληκτικόν; Εἶναι λοιπὸν εὐκολώτερον νὰ ὠφεληθοῦν οἱ κακοποιοὶ ἀπ' αὐτὸν καὶ τὰς ἀταξίας του· ὥστε φοβούμεθα κανὲν ἀπευκταῖον τώρα εἰς τὴν πλήρωσιν τοῦ μηνός, τινὲς μάλιστα ἔστειλαν νὰ ζητήσουν καὶ τοὺς μισθούς των. Ἦτον καλὸν νὰ ἤρχετο ὁ Σέκερης[2] μὲ τοὺς ὀκτακοσίους του μίαν ὥραν πρωτύτερα· αὐτὸς γράφει πρὸς τὸν Πραΐδην ἀπὸ τὰς 14, ὅτι εἶχε λάβει προσταγὴν ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν νὰ περάσῃ μὲ τρεῖς χιλ., ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κολοκοτρώνης ἔστειλε τὸν υἱόν του, αὐτὸς ἔρχεται μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας μὲ μόνον τοὺς ἐδικούς του· πόσον δὲ ὠφέλιμος θέλει σταθῆ, εἶναι περιττὸν νὰ σᾶς εἰπῶμεν ἡμεῖς.

Σᾶς ἐπαναλαμβάνομεν πάλιν περὶ τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἀγράφων, νὰ δώσῃ ἡ Διοίκησις μεγάλην προσοχήν, νὰ σκεφθῇ ἐμβριθῶς εἰς τὰ γραφόμενα καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τάχιστα τὰ δόξαντα. Ὁ Ῥάγκος διωρίσθη δι' αὐτὴν τὴν ἐκστρατείαν, τὴν ὁποίαν θέλει ἐνεργήσει μετὰ δέκα ἡμέρας, μὲ τὴν γνώμην τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν παρευρισκομένων γερουσιαστῶν· πλὴν ὁ Ἀναγν. Καραγιαννόπουλος[3] ἐγείρει σκάνδαλα, ἐσχημάτισε φατρίαν μέσα εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ ἐρεθίζει τὴν ζηλοτυπίαν τοῦ Καραϊσκάκη καὶ ἄλλων τινῶν καπετάνων, ὥστε, ἂν

---

1. Γενναῖος Κολοκοτρώνης.
2. Γεώργιος Σέκερης.
3. Ἀναγνώστης ἢ Κωνσταντῆς Καραγιάννης ἢ Καραγιαννόπουλος, στρατιωτικὸς καὶ πολιτικός, μέλος σημαντικῆς οἰκογενείας τῆς Ἀκαρνανίας, ἥτις ἴσχυε μεγάλως ἐπὶ Ἀλῆ πασᾶ. Ἦτο γαμβρὸς τοῦ Βαρνακιώτου. Ὑπῆρξε μέλος τῆς Γερουσίας τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος. Ἦτο εἷς ἐκ τῶν δικαστῶν τοῦ Γ. Καραϊσκάκη. Ἀπέθανεν ἐν Μεσολογγίῳ τὸ 1865.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐμποδίσῃ τὸν Ράγκον, τὸν μόνον ὅστις ἐμβαίνει εἰς τοὺς σκοποὺς τῆς Διοικήσεως, καὶ τὸ ἔργον θέλει γίνει κακῶς καὶ πάθη περισσότερα θέλουν ἐξαφθῆ. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ ἔλθῃ τάχιον ἡ διαταγὴ κατὰ τὸν ἄνω εἰρημένον τρόπον. Καὶ ὁ Ράγκος αὐτὸς ζητᾷ ἄνθρωπον ἐπίτροπον τοῦ Μαυροκορδάτου, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ δέχεται ὑποταγήν· καὶ προβάλλει ἀκόμη νὰ φυλαχθοῦν τὰ λάφυρα ἢ μέρος αὐτῶν διὰ τὸ ταμεῖον· ὅθεν ἂς σταλῇ καὶ νόμος περὶ αὐτῶν, ἂς ἔλθῃ ἀκόμη καὶ ἔντονος προσταγὴ πρὸς τὸν Λογοθέτην Ζώτου, νὰ συνεργήσῃ καὶ καταβολὴν χρημάτων εἰς αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα, ἀλλέως ἡ Διοίκησις θέλει ἐξετάσει καὶ παιδεύσει τὴν ἀδιαφορίαν του. Τελειώνομεν τὴν παροῦσαν εὐχόμενοι νὰ δυνηθῇ ὁ ἐκλαμπρ. Μαυροκορδᾶτος νὰ λείψῃ ὀλίγον ἀπὸ τὴν Κόρινθον, διὰ νὰ φανῇ εἰς τοῦτα τὰ μέρη. Τώρα ἐπροβλήθη γνώμη, ἥτις καὶ ὑπερίσχυσε, νὰ διορισθῇ καὶ ἕνας ἄνθρωπος τοῦ Καραΐσκου μὲ τινὰς στρατιώτας, διὰ νὰ ἐκστρατεύσῃ μὲ τὸν Ράγκον.

Τοῦτο καθιστᾷ τὴν ἀνάγκην ἑνὸς ἀνωτέρου ἀρχηγοῦ μεγαλυτέραν· τὸ καλύτερον ἀπ' ὅλα ἦτον ἢ νὰ καταβάλῃ ὡς ἓξ χιλ. γρ. τοὐλάχιστον ὁ Λογοθέτης Ζώτου, διὰ νὰ σχηματισθῇ ἓν σῶμα Κεφαλληναίων, ἢ νὰ ἔλθῃ ὁ Σέκερης μὲ τὸ σῶμά του· τότε ἦτον μία δύναμις ἀπὸ τὸ μέρος μας καὶ ἤθελεν ἐμποδισθῇ κάθε ἀταξία.

Ἐχθὲς τῇ 23 ἐμίσσευσεν ὁ χιλίαρχος Χρῆστος Παλάσκας[1] διὰ τὰ αὐτόσε· θέλετε ἀκούσει καὶ παρ' αὐτοῦ πολλὰ διὰ τὴν ἐκστρατείαν τῶν Ἀγράφων. Ὅλοι ἐπιθυμοῦν νὰ τὴν κάμωσιν αὐτοί, ἢ τοὐλάχιστον νὰ λάβωσι μέρος εἰς αὐτήν, διότι ἐλπίζουν νὰ πλουτίσουν ἀπὸ λάφυρα. Ὁ ἄνω εἰρημένος Καραγ(ιαννόπουλος) προσπαθεῖ νὰ στείλῃ ἕνα συγγενῆ του διὰ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸ Δομοκόν, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ λαφυραγωγήσῃ· ἂς λάβῃ ἡ Διοίκησις μέτρα διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοιαῦτα κατὰ μέρος κινήματα, τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάγονται εἰς κανὲν γενικὸν καὶ συμφώνως παρὰ πολλῶν ἀκολουθούμενον σχέδιον, μὴ ἀντιβαῖνον εἰς τοὺς ὠφελίμους σκοποὺς τῆς Διοικήσεως. Ἀπὸ ἓν γράμμα τοῦ Στουρνάρη, τὸ ὁποῖον ἐχθὲς ἐλάβομεν, βλέπει ἡ Διοίκησις πόση ἀνάγκη εἶναι νὰ ἀκουσθῇ εἰς τὴν Θεσσαλίαν ἓν μεγάλον ὄνομα. Τοῦτο, καὶ ἡ συνδρομὴ τόσων κατὰ μέρος καπετάνων εἰς τὴν ἐκστρατείαν ταύτην κάμνει ἀναγκαιοτάτην τὴν ἑνότητα τῆς δυνάμεως.

Τὴν πρὸς ἡμᾶς ἀπόκρισιν δώσατε ξεχωριστὰ εἰς τὸν πεζόν, διὰ νὰ μᾶς ἐγχειρίσῃ κατὰ μέρος.

Ἡ μετὰ τοῦ Βαρνακιώτου καὶ τῆς Γερουσίας συνθήκη στοχαζόμεθα ὅτι θέλει σταθῇ ὠφέλιμος, ὄχι μόνον διότι ἐκεῖνος θέλει χρησιμεύσει ὡς ἔμφραγμα ἐναντίον τῆς παραφορᾶς καὶ ἀπειθείας τῶν στρατιωτικῶν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ διότι ἴσως θέλει ἐμποδίσει καὶ πολλὰς ἀδικίας καὶ αἰσχροκερδείας τῶν ἐν τῇ Γερουσίᾳ, διότι ἔχει ἐναντία συμφέροντα, ἂν ὄχι μ' ὅλους, τοὐλάχιστον μὲ τοὺς δυνατωτέρους· μ' ὅλον τοῦτο ἡμεῖς δὲν θέλομεν ὑπογράψει,

---

1. Χρῆστος Παλάσκας, ὁ γνωστὸς στρατιωτικὸς ἐκ Γοτίστης τῆς Ἠπείρου, ὅστις κατὰ Μάϊον τοῦ 1822 ἐφονεύθη μετὰ τοῦ Νούτσου ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσέως εἰς τὴν Δρακοσπηλιάν. Ἔγγραφα τοῦ Χρήστου Παλάσκα σώζονται παρὰ τῇ Ἱστορικῇ καὶ Ἐθνολογικῇ Ἑταιρείᾳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ θέλομεν εὕρει τρόπον ὥστε νὰ μὴ δυσαρεστηθῇ καὶ μάλιστα νὰ ἐξηγηθῇ καλύτερα πρὸς ἡμᾶς.

Τῇ 24 Μαρτίου 1822

106

(A. M. 58)

Δίδω τὸν τεσκερέν μου τοῦ κὺρ Βασίλη Κοκόση, ὅτι μὲ δέκα ἀνθρώπους ὁποὺ ἔκαμεν δούλεψι εἰς Βραχώρι καὶ Μακρὺν Ὄρος εἰς τὴν σεβαστὴν Γερουσίαν. Οἱ ὀχτὼ ἀνθρῶποι ἔκαμαν ἀπὸ ἕναν μήναν δούλεψιν καὶ οἱ δύο ἔκαμαν ἀπὸ ἕναν μήναν καὶ εἰκοσι ἡμέρες, καὶ τὸν λουφέν τους δὲν ἔχουν πάρει οὔτε παρᾶ, καὶ ὅποτε νὰ βγῇ ὁ λουφὲς ἀπὸ τὴν Γερουσίαν, ἔχουν νὰ τὸν ζητήσουν ἀπὸ ἐκεῖ· ὄχι ἄλλο.

1822 26 Μαρτίου
Βραχώρι

Ὑποχιλίαρχος
Γιότι λάμπρου
Σουλιώτης

(Ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ περιθωρίου): *Τὸν Βασίλη τὸν εἶχα διωρισμένον διὰ πενηντάρχον καὶ ἔτζι νὰ τοῦ δοθῇ καὶ ἐξῆς.*

107

(A. M. 59)

Γενναιότατε Κύριε[1],

Ἠξεύρετε τίνος πρόσωπον φέρω εἰς τὴν Γερουσίαν ταύτην, ἥτις ἀκόμη δὲν ἔκλεξε τὸν πρόεδρόν της· ὡς τοιοῦτος δὲν εἶναι εὔλογον νὰ βάλω τὸ ὄνομά μου. Ἠμπορῶ ὅμως νὰ τὴν βεβαιώσω, ὅτι ἡ ἐκλαμπρότης του, ἐν ὅσῳ θέλει ἔχει τὴν αὐτὴν ἐπιρροὴν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, δὲν θέλει παύσει νὰ συνεργῇ εἰς τὴν αὔξησίν σας καὶ εἰς τὴν δόξαν σας, διότι γνωρίζει πόσον θέλει ὠφελήσετε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἔτι μᾶλλον τὴν πατρίδα, ἂν βαλθῆτε εἰς ἁρμοδίαν θέσιν, καὶ ἂν λάβετε τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς τοῦτο ἐπιρροὴν εἰς τὰ πράγματα.

Βέβαιος ὅτι θέλετε ἀποδεχθῆ καὶ ἐπαινέσει μάλιστα τὴν γνώμην μου, μένω εἰς τὰς προσταγάς σας

Βραχώρι τῇ 26 Μαρτίου 1822

δοῦλος πρόθυμος
Γ. Πραΐδης

1. Ἀπευθύνεται πιθανῶς πρὸς τὸν Γεώργιον Βαρνακιώτην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

108

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 49)

Ἐκ μέρους τῶν ὑπογεγραμμένων μελῶν τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος

Δηλοποιεῖται

Ὅτι ὁ στρατηγὸς κύριος Γεωργάκης Νικολοῦ ἐστάθη πάντοτε φιλογενὴς καὶ προστάτης τοῦ χριστιανισμοῦ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τυραννίας, ἐστάθη πρωταίτιος τῆς σωτηρίου Ἐπαναστάσεως καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος, διότι χωρὶς τὴν συγκατάθεσίν του οὐδεὶς τῶν λοιπῶν καπιτάνων ἤθελε συμφωνήσει εἰς τὸ νὰ λάβῃ τὰ ὅπλα ἐναντίον τῶν τυράννων τῆς πατρίδος, καὶ χωρὶς νὰ ἐπαριθμήσωμεν τὰς ἐν τῷ πολέμῳ ἀνδραγαθίας του, ἀξιολογωτέρα ἐστάθη ἡ συγκατάθεσίς του ἐν τῇ τοπικῇ συνελεύσει τοῦ Βραχωρίου εἰς τὰς 22 τοῦ τρέχοντος, συγκατάθεσις ἡ ὁποία ἐστάθη τὸ μόνον αἴτιον, ὁποὺ παρεχώρησεν εἰς ταύτην τὴν Γερουσίαν τοῦ νὰ λάβῃ τοὺς χαλινοὺς τῆς διοικήσεως καὶ νὰ κάμῃ ἀρχὴν τῶν ἐργασιῶν της.

Αὐτὸς ὁ ἴδιος εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις πρέπει νὰ διαυθεντεύσῃ τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως ταύτης, διὰ νὰ λάβῃ τόπον τὸ πρακτικὸν τῆς ἄνωθεν συνελεύσεως, καὶ νὰ κατατρέξῃ ἐκεῖνον (ἂν ποτὲ εὑρεθῇ τινὰς καὶ ὁποὺ ἤθελεν ἐναντιωθῇ).

Διὰ ταῦτα οἱ ὑπογεγραμμένοι, συνελθόντες ἐν μυστικῇ συνελεύσει καὶ σκεψάμενοι τὴν ἀμάθειαν τοῦ λαοῦ τῶν μερῶν τούτων, τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ πατρὶς ὑπόκειται, ἂν ἡ Διοίκησις δὲν στερεωθῇ, κρίνομεν εὔλογον καὶ ἀποφασίζομεν, ὅτι ὁ εἰρημένος ἀρχηγὸς καὶ ἡ φαμελία του, ὡς κλῆμα καὶ θρέμμα τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, λέγεται μέλος τοῦ πολιτικοῦ τούτου συστήματος, τόσον εἰς τὴν Γερουσίαν, ὡσὰν καὶ εἰς κάθε ἄλλο ἀξίωμα.

Ἐὰν ἡ πατρὶς κάμῃ συνθήκην ἢ ἀνταποκρίσεις μὲ ἄλλην ἐπαρχίαν, νὰ εἶναι μὲ τὴν γνώμην του.

Ὅ,τι ψήφισμα γένῃ διὰ τὰ μούλκια τῶν ἐχθρῶν, νὰ γίνηται συμφώνως.

Ὁμοίως, ἐὰν ἡ πατρὶς λάβῃ χρείαν διὰ νὰ σηκώσῃ δάνεια.

Ὁμοίως, ἐὰν γίνουν προβιβασμοὶ ἢ καταβασμοὶ ὀφφικίων πολιτικῶν, καὶ σχεδὸν κάθε σύστημα ὁποὺ νὰ γίνῃ εἰς τὴν πατρίδα, νὰ εἶναι μὲ τὴν γνώμην του, καὶ εἰς ὅσα ἀγροικοῦνται οἱ πολιτικοὶ τῆς πατρίδος, νὰ εἶναι συμμέτοχος.

Οὕτως ἐγένετο καὶ ὑπεγράφη τὸ παρόν.

Ἐν μυστικῇ συνελεύσει τῇ 27 Μαρτίου 1822

Πάνος Γαλάνου
Χρηστάκης Στάϊκος
Ἀναγνώστης Καραγιάννης
(Τ. Σ.) Ἀντώνιος Ἀναστασίου
Γεώργιος Καναβὸς
Ἀναγνώστης Ἀθανασίου

Σημ. Ἐδημοσιεύθη ὑπὸ Κάρπου Παπαδοπούλου, Τὰ κατὰ Βαρνακιώτην..., σ. 9-10. Ὁμοιόμορφον ψήφισμα ἐγένετο αὐθημερὸν διὰ τὸν Α. Καραΐσκου (ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 50).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

109

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 81)

Βραχώρι τῇ 27 Μαρτίου 1822 Ἔ. Π.

Φίλτατε Λουριώτη,

Ἔλαβα τὴν ἀτυχίαν νὰ μὴν λάβω τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σὲ ἀσπασθῶ τὸν φιλικὸν τοῦ χωρισμοῦ ἀσπασμόν· καὶ ἐπειδὴ οὔτε τὸν Ζωντανὸν εἶδα, οὔτε μὲ ἔγραψε διὰ νὰ μὲ ἰδεάσῃ περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ μισσευμοῦ σου, δὲν ἠξεύρω οὔτε ἂν μείνῃς, οὔτε τί θὰ κάμῃς εἰς τὴν Δύσιν. Σ' ἔγραψα καὶ διὰ Μεσολογγίου, πλὴν δὲν ἠξεύρω ἂν τὸ γράμμα μου ἐπρόφθασεν ἐκεῖ τὸν Ζωντανόν, διὰ νὰ τὸ λάβῃ. Τὸ νόστιμον εἶναι, ὅτι ἀμφιβάλλω ἀκόμη, ἂν σὲ προφθάσῃ καὶ ἡ παροῦσά μου.

Ἂν ὑπάγῃς εἰς Τοσκάναν καὶ ἰδῇς τὸν Πολυχρονιάδην, εἰπέ τον ὅτι τὸν ἔγραψα εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος δι' Ἀγκῶνος καὶ τὸν ἐπερίκλεισα καὶ ἀπόκρισιν τοῦ Πρασίνου εἰς τὸ γράμμα τοῦ Βαταβάλη.

Ἐνθυμήσου νὰ προσφέρῃς τὰς προσκυνήσεις μου εἰς τὴν ἐνάρετον καὶ φιλέλληνα κυρίαν Κ. Γατέσκαιναν.

Ἀφ' οὗ σὺν Θεῷ φθάσῃς εἰς τὸν σκοπόν σου καὶ μὲ γράψῃς, καθὼς δὲν ἀμφιβάλλω, θέλω σὲ γράψει καὶ ὅσας παραγγελίας ἔχω. Τώρα, ἀδελφέ, δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ συλλογισθῶ τίποτε διὰ τὸν ἑαυτόν μου· σὲ εὔχομαι αἴσιον κατευόδιον, καὶ εἴθε νὰ ἀνταμωθῶμεν ὡς ἐπιθυμοῦμεν.

Ὁ φίλος σου
Γ. Πραΐδης

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Πρὸς τὸν κύριον Ἀνδρέαν Λουριώτην*
εἰς Ὕδραν

110

(Α. Μ. 60)

Φλωρία 50, ἤτοι φλωρία Ὁλλάνδας πενῆντα ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Σπυρίδωνος Τρικούπη διὰ λογαριασμὸν τοῦ πρίγκιπος Α. Μαυροκορδάτου, τὰ ὁποῖα θέλει χρησιμεύσουν διὰ τὴν μετακόμισιν τῶν πραγμάτων εἰς Ὕδραν, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ κατορθωθῇ τι. Διὸ δίδεται τὸ παρόν μου εἰς χεῖράς του καὶ ἔστω δι' ἔνδειξιν.

Τῇ 29 Μαρτίου 1822 Μεσολόγγι

Φωκᾶς Φραγκούλης[1]

---

1. Φωκᾶς Φραγκούλης ἐκ Θεσσαλίας, πολιτικός. Ἐχρημάτισε πληρεξούσιος εἰς τὰς Ἐθνικὰς Συνελεύσεις.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

111

(A. M. 62)

1821 Σεπτεμβρίου 23 λογαριασμὸς δεκατιᾶς τοῦ ἀχαὲ[1] *καὶ Μέσα Βόνιτζας καὶ 1822 Μαρτίου 29 ὅση πάνω δεκατιὰ ἐρρίξαμε καὶ ὅ,τι παραπανισμένα γεννήματα μᾶς ἐπῆραν οἱ χιλίαρχοι.*

	Στάρι (κάδοι)	*κριθάρι*	*ρόκα*
Ζάβερδα δεκατιὰ	*71 : 2*	*32*	*72 : 2*
πάνω δεκατιὰ	*35 : 2*	*16*	*36*
Μπαλίμπεγη	*111 : 2*	*32*	*114*
πάνω δεκατιὰ	*55 : 2*	*16*	*57*
Μοναστηράκι	*74*	*38 : 2*	*107 : 2*
πάνω δεκατιὰ	*37*	*19*	*53 : 2*
	385	*153 : 2*	*440 : 2*
ἀπὸ Κονιδάρι δεκατιὰ	*18 : 2*	*14 : 2*	*100*
πάνω δεκατιὰ	*9*	*7*	*50*
Μέσα Βόνιτζα	*100*	*70*	*110*
πάνω δεκατιὰ	*50*	*35*	*55*
Ἅγιος Βασίλειος	*78 : 2*	*49 : 2*	*76*
πάνω δεκατιὰ	*39*	*24 : 2*	*38*
	680	*354*	*859 : 2*
Πλαγιὰ χωριὸ καὶ μοναστήρι	*140*	*27 : 2*	*122*
πάνω δεκατιὰ	*70*	*13 : 2*	*61*
Περατιὰ δεκατιὰ	*41*	*19*	*41*
πάνω δεκατιὰ	*20 : 2*	*9 : 2*	*21 : 2*
Νησὶ δεκατιὰ	*117*	*15*	*101 : 2*
πάνω δεκατιὰ	*58 : 2*	*7 : 2*	*50 : 2*
	1.127	*446*	*1.252*
Παλιάμπελα δεκατιὰ	*105 : 2*	*33 : 2*	*96 : 2*
πάνω δεκατιὰ	*52 : 2*	*16 : 2*	*48*
Χελογίβαρο δεκατιὰ	*37 : 2*	*9*	*86*
πάνω δεκατιὰ	*33 : 2*	*4*	*43*
Καντήλα, δεκατιὰ	*13*	*8*	*31*
πάνω δεκατιὰ	*6 : 2*	*4*	*15 : 2*
	1.360 : 2	*521 : 2*	*1.572*

1. Περιοχὴ (ναχαγιές, ναχές).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

	Τρύφου, δεκατιὰ	*67*	*41*	*20 : 2*
	πάνω δεκατιὰ	*33 : 2*	*20 : 2*	*10*
35	*Βούστρι δεκατιὰ*	*8*	*5*	*12 : 2*
	πάνω δεκατιὰ	*4*	*2 : 2*	*6*
	'Αχερᾶ δεκατιὰ	*13*	*–*	*23*
	πάνω δεκατιὰ	*6 : 2*	*–*	*11 : 2*
	κά(δοι)	*1.492 : 2*	*590 : 2*	*1.655 : 2*

40 *Ἡ σοῦμα ἀπὸ τὴν ἄνωθεν δεκατιά μας κάδοι* *2.495*

Ἡ πάνω δεκατιὰ κάδοι ..... *1.243 : 2*

Τριτοδεκατιὰ ὁποὺ ἐρρίξαμε εἰς νοικοκυραίους διὰ νὰ τήνε λάβουν εἰς τὴν ἐρχάμενη, κάδοι *60*

κάδοι *3.698 : 2*

45 *103 κάδους μᾶς τὸ ἅρπαξαν οἱ χιλίαρχοι ἀπὸ τὰ χωριὰ* *103*

3.801 : 2

Κατεβαίνει ἡ δεκατιὰ *2.495*

Μένει νὰ λάβουν ..... *1.306 : 2*

1821 'Ιουνίου α'. Δεφτέρι διὰ ὅσα σφαχτὰ καὶ γελάδια ἐφαγώθηκαν εἰς τὸ ταμπόρι[1]
50 *μας ἕως 2 'Ιανουαρίου 1822 καὶ ἀπὸ 2 'Ιανουαρίου ἕως τέλη Μαγίου.*

	σφαχτὰ	*γελάδια*	*γουρούνια*
'Από Παλιάμπελα, περσινὰ	*120*		
φετεσινὰ	*108*	*12*	*14*
'Από Μπαλίμπεγη, περσινὰ	*80*		
55 *φετεσινὰ*	*153*	*8*	*17*
'Από Μοναστηράκι, περσινὰ	*128*		
φετεσινὰ	*150*	*5*	*35*
	739	*25*	*66*
Χελογίβαρο, περσινὰ	*36*	*2*	*25*
60 *φετεσινὰ*		*11 : 2*	
'Από Τρύφου, περσινὰ	*32*	*1*	*5*
φετεσινὰ	*67*	*7*	*3*
Πλαγιά, χωριὸ καὶ μοναστήρι, περσινὰ	*74*	*2*	*3*
φετεσινὰ	*101*	*1*	
65	*1.049*	*49 : 2*	*102*

1. Στρατιωτικὸς σταθμὸς (νταμπόρι).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

	Ἀπὸ Πωγωνιά, περσινὰ	*5*		*4*
	φετεσινὰ	*5*	*1*	*4*
	Στάνη τοῦ καπετάνου, περσινὰ	*120*		
	φετεσινὰ	*55*		
70	*Ἡ ἁρματολιάτικη, περσινὰ*	*85*		
		1.219	*50 : 2*	*110*
	Στάνη τοῦ Γιώτη Γραμματικοῦ φετεσινὰ	*21*		
	τοῦ Δῆμο Τζέλιου, φετινὰ	*19*		
	τοῦ Συρεπίσου, φετεσινὰ	*36*		
75	*Στάνη τῶν Μπουρνταραίων, φετεσινὰ*	*28*		
	Ἀπὸ χωρίον Λιβάδι, φετινὰ	*10*		
		1.333	*50 : 2*	*110*
	Ἀπὸ μοναστήρι Ρομποῦ, περσινὰ	*100*		
	φετεσινὰ	*84*	*2*	
80	*Ἀπὸ Ἅγιο Βασίλειο, περσινὰ*	*64*		
	φετεσινὰ	*101*	*23*	*39*
	Ἀπὸ Βούστρι, περσινὰ	*13*	*1*	
	φετεσινὰ	*41*	*2*	*2*
		1.736	*78 : 2*	*151*
85	*Ἀπὸ Περατιά, περσινὰ*	*15*		
	φετεσινὰ	*36*	*6*	*1*
	Ἀπὸ Ζάβερδα, μὲ μοναστήρι, περσινὰ	*37*		
	φετεσινὰ	*64*	*3 : 2*	*4*
	Ἀπὸ Κεχροπούλα, ⟨περσινὰ⟩	*4*		*2*
90	*φετεσινὰ*	*6*		*4*
	Στάνη τοῦ Κοσουρῆ, περσινὰ	*30*		
	φετεσινὰ	*40*		
		1.968	*88*	*162*
	Ἀπὸ Νησί, περσινὰ	*64*		*2*
95	*φετεσινὰ*	*112*	*36*	*26*
	Ἀπὸ Ἀχερᾶ, περσινὰ	*24*		
	φετεσινὰ	*36*	*2*	*6*
	Ἀπὸ τὴ Μέσα Βόνιτζα, περσινὰ	*122*	*45*	*287*
	φετεσινὰ	*122*	*45*	*287*
100		*2.448*	*216*	*770*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1822 Μαρτίου 7, ὁποὺ μᾶς ἔδωσαν λογαριασμὸ ἀπὸ τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἀχαέ μας, ἀπερασμένα καὶ ἐρχάμενα.

Ἀπὸ ἀπερασμένη ντουγάνα Μπούγα στοὺς 1821, ἀπὸ 20 Δεκεμβρίου ἕως 9 Ἰανουαρίου μᾶς ἔδειξαν οἱ ἄνθρωποι τοῦ καπετάνου . . . . . γρόσια 255

Ἀπὸ 9 Ἰανουαρίου 1822 ἕως 3 Φεβρουαρίου ὁ Χρῆστο Παπᾶς . . . . . » 610

Ἀπὸ 3 Φεβρουαρίου ἕως 22 Μαρτίου ὁ Σιατούμανης . . . . . » 114:20

γρόσια 979:20

Ἀπὸ 21 Μαρτίου ἕως 21 Ἀπριλίου ἀπὸ ντουγάνα Ζάβερδας . . . . . » 83:13

Ἀπὸ τοπιάτικα Νησίου μὲ χέρι τοῦ Παπαναστάση . . . . . » 80

Ἀπὸ κισιλὰ[1] Βόνιτζας, ἀπὸ 1821 Σεπτεμβρίου 10 ἕως τέλη Μαρτίου 1822 . . . . . » 790

γρόσια 1.932:33

Ἀπὸ 21 Μαρτίου ἕως 21 Ἀπριλίου διὰ πρῶτο κίστι[2] τοῦ μύλου Λουτρακίου ἐλάβαμε εἰς μετρητὰ . . . . . » 81

Ἀπὸ τὸν ἴδιο μύλο εἰς στάρι κάδους 7, παρμένο ὁ Μπασιᾶνος[3], μᾶς τὸ ἔκλεισαν εἰς γρόσια . . . . . » 70

Ἀπὸ γουρνιάτικα Πλαγιᾶς τοῦ ἀπερασμένου χειμῶνος . . . . . » 336

Ἀπὸ γουρνιάτικα Κονιδαρίου κισιλὰ . . . . . » 400

Ἀπὸ 1821 Σεπτεμβρίου 10 ἕως τέλη Μαρτίου διὰ κισιλὰ Περατιᾶς . . . . . » 500

γρόσια 3.319:33

Ἀπὸ 1821 Σεπτεμβρίου 10 ἕως τέλη Μαρτίου διὰ τοπιάτικο Πωγωνιᾶς . . . » 350

Ἀπὸ 1821 Σεπτεμβρίου 10 ἕως τέλη Μαρτίου διὰ τοπιάτικο Ζαβέρδας . . . » 90

Ἀπὸ 1821 Σεπτεμβρίου 10 ἕως τέλη Μαρτίου 1822
Διὰ κισιλὰ Ρουνέσης καὶ Ρουμποῦ καὶ ἀπὸ χέρι Τηγανᾶ ἐλάβαμε γρόσια 837

γρόσια 4.596 : 33

Ἀπὸ 21 Μαρτίου ἕως 21 Μαγίου διὰ δύο κίστια ἀπὸ ντουγάνα Μπούγα καὶ Χελογίβαρο ἐλάβαμε γρόσια . . . . . 766 : 26

---

1. Λιβάδι ὅπου διαχειμάζουν τὰ πρόβατα (kislak).
2. Δόσις (κίστια - κίστια = κατὰ δόσεις).
3. Bassano Ἀντώνιος. Ἰταλὸς φιλέλλην ἐκ Cervione τῆς Κορσικῆς. Ἐγεννήθη τὸ 1780. Πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως διετέλει μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Pasquale εἰς τὴν ναυτικὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀλῆ πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων. Προσχωρήσας εἰς τοὺς Ἕλληνας μετὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἐπαναστάσεως, διωρίσθη διοικητὴς στολίσκου ἐντὸς τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Βονίτσης. Ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν Πρεβέζῃ κατὰ τὸ 1822 καὶ ἐξηγοράσθη ὑπὸ τῆς οἰκογενείας του τὸ ἑπόμενον ἔτος 1823. Ἔκτοτε παρέμεινεν εἰς Ἀγκῶνα μέχρι τοῦ 1828, ὅτε διωρίσθη ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια εἰς ναυτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἀπέθανεν ἐν Ναυπλίῳ τὸ 1836.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

'Από τὸ γρόσι τῆς ψυχῆς[1]*, ὀνόματα* *2.116*

γρόσια 7.479 : 19

Παρμένα σφαχτὰ ἀπὸ τοὺς ἄνωθεν κισιλάδες· οἱ χωριανοί:
10 γίδες μὲ τὰ κατζίκια τους ἀπὸ τοπιάτικο Νησίον
17 κριάρια τὸ ἴδιο χωριό
14 σφαχτὰ τὸ Χελογίβαρο
5 σφαχτὰ ἡ Πωγωνιὰ
5 σφαχτὰ ἡ Περατιὰ
16 γίδες μὲ τὰ κατζίκια τους ἡ Ζάβερδα

67

Τὰ ὅσα ἐδώσαμε μὲ λόγο τοῦ καπετάνου.
Διὰ οὐλουφὲν τοῦ Χρήστου Παπᾶ ποὺ ἔκατζε εἰς τὴν ἀπερασμένη
ντουγάνα ..... *γρόσια 30*
Τοῦ Σιατούμανη καὶ Χρήστου Τζέλιου ποὺ ἐκάθησαν εἰς τὴν ἴδια
ντουγάνα ἀπερασμένη Μπούγα, μῆνες 3 ..... *» 180*
Διὰ φαγί τους μᾶς ἐκράτησαν διὰ τοὺς τρεῖς μῆνες ..... *» 140*

γρόσια 350

'Εδώσαμε τοῦ Πράσινου καὶ Δῆμο Τζόκα ποὺ πῆγαν εἰς Μισολόγγι
διὰ ἔξοδα ..... *» 99*
Τοῦ Πράσινου ξεχωριστὰ ἔξοδα ποὺ πῆγε εἰς Βραχώρι ..... *» 98*
Τοῦ Παπαγιώργη διὰ σίδερο ποὺ εἶχε παρμένο ὁ Μπασιᾶνος διὰ τὰ
κοντάκια τῶν κανονιῶν ..... *» 72*

γρόσια 619

Διὰ τὸν 'Απρίλιο μῆνα ἐδώσαμε τῶν Παργηνῶνε οὐλουφὲ ἄνθρωποι
20 πρὸς 20 τὸ μῆνα ..... *352 : 30*
Μιανοῦ μάστορα ποὺ ἔκοφε ξύλα τοῦ Γένος ..... *» 25*
Τῶν 'Ανατολιτῶν ὁλουφὲ διὰ μισὸν μῆνα, ἀνθρώπους 13 *» 130*

γρόσια 1.126 : 30

Τοῦ Σπύρου Μπαϊρακτάρη διὰ ἕνα μῆνα οὐλουφὲ ..... *» 30*
'Εδώσαμε διὰ ἁλάτι τοῦ Κοκόρη ποὺ τὸ ἤφερε στὸ ὀρδὶ ..... *» 37 : 20*
Δύο Λευκαδιτῶν οὐλουφὲ ὁ Δῆμο Τζέλιος ..... *» 35 : 17*
10 Μαγίου ἀγοράσαμε ρόκα διὰ τὸ ὀρδὶ κάδους 10 ..... *» 100*

γρόσια 1.329 : 27

1. Γενικὴ φορολογία κατ' ἄτομον συμφώνως πρὸς τὸν ἀπὸ 19 'Ιανουαρίου 1822 ὑπ' ἀριθ. 2 νόμον (« § β.' Κατ' ὀφειλὴν ἀπαιτεῖται τὸ νὰ συνεισφέρῃ πᾶσα ψυχὴ ἑλληνικὴ ἀνὰ ἓν γρόσι τοὐλάχιστον...»). Βλ. «'Αρχεῖα τῆς 'Ελληνικῆς Παλιγγενεσίας», τόμ. Α', σελ. 148-149.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

	Ἐκράτησε ὁ καπετᾶνος μας στὰς 8 Ἰουνίου εἰς μετρητὰ	»	*3.235 : 20*
	Εἰς ἐμπακαὲ[1] ἀπὸ τὰ ἄντικρυς μᾶς ἐκράτησε τὸ δεφτέρι ὁ καπετᾶνος διὰ νὰ τὰ συνάξῃ	»	*1.981*
	Ἐδώσαμε τοῦ Παπαναστάση διὰ τοὺς 9 κάδους τὸ στάρι ὁποὺ ἐπῆρε ὁ		
165	*Μπασιᾶνος*	*γρόσια*	*70*
	Ἐδώσαμε τοῦ κὺρ Μάρκου ποὺ εἶχε νὰ τὰ λάβῃ ἀπὸ τὸ μύλο Λουτρακίου	»	*81*
		γρόσια	*6.697 : 07*
	Μπακὴ[2] ἀφησμένα εἰς ὀρφανὲς ἀπὸ τὸ γρόσι τῆς ψυχῆς	»	*123 : 20*
170	*Στὰς 15 Ἰουνίου 1822 ἐμετρήσαμε τοῦ κὺρ Λιβερίου[3] μὲ προσταγὴ τοῦ ἐκλαμπροτάτου Πρίγκιψ*	»	*658 : 32*
		γρόσια	*7.479 : 19*

Δημήτριος Φραγκαδούλης ἔφορος
Γεώργιος Μοναστριώτης
175 Δῆμος Τζόκας

Σημ. Φορολογικὸν δεφτέρι τῆς Οἰκονομικῆς Ἐφορίας τῆς περιοχῆς Μέσα Βόνιτσας. Αἱ ἀθροίσεις δὲν εἶναι πάντοτε ὀρθαί.

112

(A. M. 73)

Σημείωσις τῆς ἀπὸ συνελεύσεως ἀποφασισθείσης χρηματικῆς συνεισφορᾶς διὰ τὸ Τμῆμα Ξηρομέρου.

---

1. Ὑπόλοιπον χρέους (μπακηγιές).
2. Ὑπόλοιπον χρέους.
3. Λιβέριος Λιβερόπουλος ἐκ Ναυπάκτου. Πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως ἦτο ἱερομόναχος, ὀνομαζόμενος Κύριλλος καὶ ἐσπούδασεν εἰς τὴν Γερμανίαν ὡς ὑπότροφος τῆς Φιλομούσου Ἑταιρείας. Ἐκραγείσης τῆς Ἐπαναστάσεως, ἐγκατέλειψε τὰς σπουδάς του καὶ διὰ Βιέννης καὶ Τεργέστης κατῆλθεν εἰς Πελοπόννησον μετ' ἄλλων νέων, ἀκολουθήσας τὸν Δημήτριον Ὑψηλάντην, ὁ ὁποῖος ἀπέστειλε τοῦτον ἐκ Βερβένων εἰς τὰς Ἀθήνας, ὅπου καὶ παρέμεινε μέχρι τῆς ἁλώσεως τοῦ Σερπεντζέ. Εἶτα διωρίσθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν Ἰ. Κωλέττη ταμίας εἰς τὸ σῶμα τῶν Φιλελλήνων (1822), τὸ ὁποῖον καὶ ἠκολούθησεν εἰς τὴν ἐκστρατείαν τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος μέχρι τῆς καταστροφῆς τοῦ Πέτα. Μετὰ ταῦτα ἐκλείσθη εἰς τὸ Μεσολόγγιον κατὰ τὴν Α' πολιορκίαν. Προσκολληθεὶς εἰς τὸν Μαυροκορδᾶτον, ὑπηρέτησε τοῦτον πολιτικῶς μὲ εἰλικρίνειαν καὶ ἀφοσίωσιν. Μετέσχεν ὅλων τῶν κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν ἐθνικῶν συνελεύσεων. Ἐπὶ Καποδίστρια καὶ Ὄθωνος κατέλαβεν ἀξιόλογα πολιτικὰ ἀξιώματα. Εἶχεν ἐν Μεσολογγίῳ ἀδελφὸν Μῆτρον Λιμπερόπουλον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὀνόματα χωρίων		*Ποσότης*
Κατούνα	*Γρόσια*	*5.000*
Τρύφου	»	*1.600*
Βούστρι		*600*
Ἀχερᾶ		*550*
Κομπότι		*725*
Μερδινίκο		*320*
Κανδήλα		*350*
Ζάβιτζα		*500*
Βελιζανὰ		*320*
Ἀετὸς		*350*
Δραγαμέστο		*6.500*
Χρυσοβίτζα		*320*
Πρόδρομος		*900*
Μαχαιρᾶ		*225*
Σκουρτοῦς		*325*
Μπαμπίνι		*1.320*
Μαχαλᾶς		*2.300*
Παπαδᾶτο		*1.180*
Ρίγανη		*810*
Μοδολοβίτζα		*3.600*
Μετόχι		*120*
Παλιοκατούνα		*2.100*
Κατοχὴ		*6.000*
	Γρ.	*35.015*

Σημ. Οἱ ἀριθμοὶ οἱ δεικνύοντες τὰς ἑκατοντάδας καὶ τὰς χιλιάδας τῶν γροσίων εἰς τὰς ἀνωτέρω συνεισφορὰς δὲν ἀναγινώσκονται μετ' ἀσφαλείας ἕνεκα φθορᾶς τοῦ χειρογράφου. Τὸ ἄθροισμα ὅμως εἶναι εὐκρινές.

113

(A. M. 61)

Ἀδελφέ μου καὶ φίλε Πραΐδη,

Ἔλαβα μὲ χαράν μου τὸ ἀπὸ 21 Μαρτίου γράμμα σου· δὲν ἠμπορῶ φίλε μου νὰ σὲ περιγράψω πόσον ἡ ψυχή μου στενοχωρεῖται, ὅταν βλέπω ὅτι τὰ πράγματά μας δὲν ὀργανίζονται ὅσον τὸ δυνατὸν ταχύτερον καὶ ὡς πρέπει· τὸ πολεμικόν μας πρέπει ἀφεύκτως νὰ ὀργανισθῇ ἀπὸ εἰδήμονας καὶ ὄχι ὡς εἶναι τώρα.

Ὑποπτεύομαι ὅτι τὸ ἀρσενικὸν ἐχάθη καὶ σὲ βεβαιώνω ὅτι λυποῦμαι μεγάλως ἐνθυ-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μούμενος τὴν ἐξ αὐτοῦ ὠφέλειαν· ἂν αὐτοῦ εὑρίσκεται, νὰ μὲ στείλῃς ὀλίγον διὰ δοκιμήν. ἐὰν εἶχα ἀπ' αὐτό, ἤθελον ὠφελήσει μεγάλως.

Διὰ τὴν τυπογραφίαν λυποῦμαι· νὰ γράψῃς, σὲ παρακαλῶ, νὰ ἐγχειρίσουν εἰς τὸν στελ-
10 *λόμενον εἰς Μεσολόγγι ἄνθρωπόν μου τὸ μικρὸν πιεστήριον καὶ τὴν κασσέλλαν μὲ τὰ βιβλία καὶ ὅ,τι ἄλλο ἐδικόν μου εὑρίσκεται ἐκεῖ. Ἔσφαλες, φίλε, ὁποὺ ἕως τώρα δὲν τὰ ἄνοιξες· ἦσαν πολλὰ νεόδετα καὶ πρέπει νὰ ἐχάλασαν.*

Ὁ φίλος Λουριώτης[1] *μὲ ἔγραψεν ἀπὸ Κόρινθον, ὅτι ἀναχωρεῖ διὰ Λιβόρνον. Ἐδῶ οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐβγῆκαν πλέον, χθὲς ἠκούαμεν πέραν πόλεμον καὶ δὲν ἠξεύρομεν τί ἀπέγινε·*
15 *νὰ μὲ γράψῃς τὰ πάντα καταλεπτῶς.*

Ὁ φίλος σου
Γ. Σέκερης

Πολιορκία Πάτρας τὴν 30 Μαρτίου 1822

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ εὐγενεστάτῳ κυρίῳ κυρίῳ Πραΐδῃ*
20 *ἐπιτρόπῳ τοῦ ἐκλαμπροτάτου Προέδρου*
Εἰς Βραχώρι

(Σημείωσις παραλήπτου)

Πάτρας πολιορκία. Γ. Σέκερης
Σημ. 30 Μαρτίου. Περιλ. 10 Ἀπριλίου. Ἀπόκρ. 13 Ἀπριλ.
μὲ τὴν στάλσιν τῶν βιβλίων καὶ τῶν ἄλλων πραγμάτων του.

114

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1247)

Ἀγαπητὲ Ἀδελφέ,

Τὰ γράμματά σας διὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὴν παροῦσαν λαβὼν ἀνέγνων μετ' ἐπιστασίας, καὶ συνωμιλήσαμεν καὶ συνεσκέφθημεν καὶ συναπεφασίσαμεν μετὰ τοῦ ἐκλ. Προέδρου τὰ προσφορώτερα, ἂν δὲν ἀπατῶμαι, εἰς θεραπείαν τῶν προκειμένων δεινῶν. Βάσις δὲ τού-
5 *των ἁπάντων εἶναι τὸ νὰ μεταβῇ πρὸς ἡμέρας αὐτόσε ἡ Ἐκλαμπρότης του, καὶ τὸ νὰ μεταβῇ καθ' ὃν ἀνήκει τρόπον. Ἔργον σας εἶναι νὰ λάβετε τὴν προσήκουσαν πρόνοιαν περὶ ἐκπληρώσεως τῶν ὅσων γράφει· γράφει δὲ κοινῶς, διότι κοινῶς ἔχουσι νὰ ἐπιτελεσθῶσιν ἐξ ἅπαντος. Δὲν ἔγραψε δὲ καὶ ἰδίως, διότι τὰ ἰδιαίτερα ἐπέφερον τὴν ἀπόφασιν τῆς μετα-*
βάσεως. Αὐτὴ δὲ τὰ λοιπὰ ἔχει, ὡς ἐλπίζω, νὰ ἀποτελέσῃ.

10 *Μετὰ τὴν ἄφιξιν τῆς Ἐκλαμπρότητός του αὐτόσε, στοχάζομαι ἀναγκαιότατον νὰ παραιτηθῆτε καὶ νὰ ἔλθετε ἐδῶ, ὅπου ἀπολαμβάνετε βεβαιότερον τὸν σκοπὸν τῶν ἀγώνων σας, τὸ νὰ συντελέσετε δηλονότι εἰς ὅσα κοινωφελῆ.*

Ὁ ἐχθρικὸς στόλος ἴσως σήμερον νὰ ἐξέλθῃ ἀπὸ τὰ Δαρδανέλλια, καὶ στοχάζομαι κατὰ πρῶτον τοὺς Χίους νὰ ἐπισκεφθῇ, ἐξοπλισθέντας καὶ αὐτοὺς τὴν ια' τοῦ τρέχοντος. Ἐκ τού-

1. Ἀνδρέας Λουριώτης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

του δύναταί τις νὰ συμπεράνῃ ὅτι ὁ σουλτᾶνος τῶν 'Οθωμανῶν δὲν ἔχει ἄλλας φροντίδας ἐπὶ τοῦ παρόντος.

Ὅσον χαρτὶ τυπογραφικὸν εὑρίσκεται εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη, συντόμως νὰ σταλῇ ἐδῶ, ὡς ἀναγκαιότατον.

Εἶμαι ἀνυπόμονος νὰ πληροφορηθῶ περὶ τῶν προσταλέντων εἰς τὴν Γερουσίαν σας ἐγγράφων πρὸς τὸν Χουρσὶτ πασᾶν.

Σᾶς ἀσπάζεται, Πραΐδη μου, ὁ

Νέγρης

'Εν Κορίνθῳ

λα' Μαρτίου, ᾳωκβ'

('Επὶ τοῦ νώτου): *Πρὸς τὸν κύριον Γεώργιον Πραΐδην κ.τ.λ.*

Εἰς Βραχώρι

115

(A. M. 63)

'Ελάβαμεν τὴν φιλικήν σας τῆς 10 Μαρτίου, εἴδαμεν τὴν ἔγκλειστον ἐκεῖ σημείωσιν καὶ ἠκούσαμεν καὶ τὸν Δασκαλάκην. Ἡ ὑπόθεσις, ὅσον εἶναι ὠφελιμωτάτη καὶ συντρέχει πολὺ εἰς τὴν δόξαν καὶ ὑπόληψίν σας, μ' ἄλλην τόσην σκέψιν πρέπει νὰ ἀποφασισθῇ, διὰ νὰ γίνῃ μὲ θεμέλιον· διότι ἀλλέως γίνεται ἐπιβλαβὴς τόσον εἰς τὴν Διοίκησιν, ὅσον καὶ εἰς τὴν γενναιότητά σας. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ παρευρεθοῦν ὅλοι οἱ Γερουσιασταὶ ἐδῶ.

Γράφομεν πρὸς τοὺς κυρίους 'Αναγνώστην Καραγιάννη καὶ Γεωργάκην Μαυρομμάτην, διὰ νὰ ἐπιταχύνουν τὸν ἐρχομόν των· εἰδοποιήσατέ τους καὶ ἡ γενναιότης σας. Διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, βλέπετε, ὅτι ἀναγκαία ἡ μικρὰ αὕτη ἀναβολὴ καὶ θέλει τὴν ἐγκρίνετε καὶ ἡ γενναιότης σας. Σᾶς ἀσπαζόμεθα ἀδελφικῶς καὶ μένομεν

Οἱ ἀδελφοί σας

Σημ. 'Αποστέλλεται προφανῶς ὑπὸ τῆς Γερουσίας τῆς Δυτ. 'Ελλάδος πρὸς τὸν Γεώργιον Βαρνακιώτην ἢ ἄλλον ὁπλαρχηγὸν τοῦ Κάρλελι.

116

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1228)

Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην

Τῇ λα Μαρτίου/ιβη 'Απριλίου 1822 ἐν Λιβόρνῳ

Φίλτατε,

'Ακόμη εὑρίσκεται ἐδῶ ὁ φίλος Κοντουμᾶς, ὅθεν σπεύδω νὰ σοὶ ξαναγράψω, μ' ὅλον ὅτι κανὲν περίεργον νὰ σοὶ κοινολογήσω δὲν ἔχω. Τῇ ια/κγη τοῦ παρελθόντος σοὶ ἔγραψα εἰς πλάτος διὰ τοῦ ἰδίου ὅ,τι τότε ἤξευρα. Ἔκτοτε ἐλάβαμεν καὶ τὸ πολυπόθητον ἑλληνικὸν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πολίτευμα ὁμοῦ μὲ τρία θεσπίσματα τῆς Ἐκτελεστικῆς Διοικήσεως. καθὼς καὶ τὰ ἀντίγραφα τῶν δύο διακηρύξεων καὶ κατευχαριστήθημεν δι' ὅλα. Ἐφροντίσαμεν νὰ κοινολογηθοῦν καὶ ἐλάβαμεν ἐνδόσιμον διὰ νὰ ἐπαινέσωμεν τὴν Διοίκησιν καὶ νὰ ἐξάψωμεν τὴν φιλοτιμίαν τῶν ὁμογενῶν. ὁμοθρήσκων καὶ τῶν ἀλλογενῶν φιλελλήνων. Εἴθε λοιπὸν νὰ εἰσακουσθῶμεν καὶ εἴθε μάλιστα νὰ κατευοδωθῇ καὶ νὰ θεμελιωθῇ ἡ Διοίκησίς σας. Τούτη, ὄχι μόνον διότι ἐπιστηρίζεται εἰς καλὰς ἀρχὰς καὶ ἐνεπιστεύθη εἰς ἀξίας χεῖρας, ἀλλὰ καὶ ὀλιγώτερον ἂν μᾶς εὐχαριστοῦσεν, ἔπρεπε νὰ σύρῃ τὴν ὑποταγήν μας καὶ νὰ τὴ συνοδεύσωμεν μὲ ὅλα τὰ μικρά μας μέσα.

Τὸ μόνον δυσαρέστημά μας εἶναι ἡ θημωνιὰ τῶν ἀποσταλμένων (ἱκετῶν)[1], ἐλπίζομεν ὅμως νὰ αἰσθανθῆτε τὸ ἄτοπον καὶ δυσκατόρθωτον τούτου τοῦ σχεδίου καὶ νὰ λάβῃ ἡ Διοίκησις φρονιμώτερα μέτρα καὶ ταῦτα ταχέως καὶ μυστικῶς. Ὑποπτεύομεν ὅτι φανερὴν καὶ τόσην πληθὺν ἀποσταλμένων δὲν θὰ δεχθοῦν αἱ μεγάλαι Δυνάμεις. Ἔπειτα, τοῦτο εἶναι πολυκαιρινὸν καὶ πολυέξοδον καὶ ἀνωφελὲς σχέδιον. Εἷς μόνος ἀποσταλμένος διὰ τὴν Γαλλίαν ἠμπορεῖ ἐκ Παρισίου νὰ προφθάσῃ ὅλα τὰ συμφέροντά μας μὲ τὴν Ἀγγλίαν, Φιλαδέλφειαν[2], Ἱσπανοπορτογαλλίαν, Ὁλλανδίαν, μεσημβρινὴν Γερμανίαν καὶ Ἑλβετίαν. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ὑπάγῃ ταχέως καὶ μυστικῶς. Σᾶς ἀνέφερα ἄλλοτε τὸν Δ. Περρούκαν, ὅστις ἔχει τὴν πρέπουσαν ἀξιότητα καὶ ἠμπορεῖ ἐδῶθεν νὰ κινήσῃ ἀπροφασίστως καὶ νὰ δεχθῇ ὁμοίως. Κατὰ τὸ παρὸν ἡ Αὐστρία δὲν δέχεται ἀποσταλμένον σας. Μόνον διὰ τὴν Ρουσίαν χρειάζεται νὰ ἔλθῃ αὐτοῦθεν ὁ ἱκετευτής, ἀλλὰ πρέπει νὰ εἶναι φρόνιμος ἄνθρωπος καὶ νὰ μὴν εἶναι τόσον γνωστὸν τὸ ὄνομά του, διότι δὲν ἠμπορεῖ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὴν Ρουσίαν καὶ ἡ ἐναντία μας πολιτικὴ προλαμβάνει τὰς ρουσικὰς ἀκοάς. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἔλθῃ εἰς Λιβόρνον καὶ νὰ κηρύξῃ ὅτι ἔρχεται δι' ὑποθέσεις του. Εἷς μόνον τὸν ἱεράρχην μας[3] πρέπει νὰ κοινολογηθῇ ὁ σκοπός του, διὰ νὰ τῷ προετοιμασθῇ ἡ ὁδός. Καὶ ὄχι μόνον τοῦτος, ἀλλὰ καὶ ὁ ἄνω ρηθεὶς Περρούκας πρέπει νὰ καθυποβληθῇ εἰς τὰς ὁδηγίας τοῦ σοφοῦ ἀρχιερέως καὶ ἐξ αὐτοῦ νὰ εἰδοποιῆται τὰ τρέχοντα, διὰ τῶν ὁποίων ἠμπορεῖ νὰ ἀναιρῇ τὰς συκοφαντίας τῶν ἐχθρῶν μας καὶ νὰ ἐγκαρδιώνῃ τοὺς φίλους μας, οἱ ὁποῖοι εἶναι πολλοὶ καὶ καθημερινῶς γίνονται περισσότεροι. Εἰς τὸ Παρίσι εἶναι διάφοροι ὁμογενεῖς, τοὺς ὁποίους ἠμπορεῖ νὰ μεταχειρισθῇ ὡς ὑπασπιστάς του ὁ δι' ἐκεῖ ἀποσταλμένος σας. Τοῦτος ὁ τρόπος εἶναι συντομώτερος, ταχύτερος, ἀσφαλέστερος καὶ ὀλιγοεξοδώτερος.

Ἀνάλογα τούτοις ἔγραψα καὶ πρὸς τὸν κύριον Νέγρην, ἀλλ' ἴσως δὲν εἶναι περιττὸν νὰ κοινολογήσω καὶ πρὸς σέ. Ἐὰν ἀνταμωθῇς ἢ συναποκριθῇς μὲ τὸν φίλον Κοντουμᾶν,

---

1. Ὅλαι αἱ Διοικήσεις ἐν Ἑλλάδι, τόσον αἱ τοπικαὶ (Γερουσίαι) ὅσον καὶ ἡ κεντρική, ἀπέστειλαν πρεσβευτὰς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μὲ ποικίλας ἐντολάς, ἐξ ὧν σπουδαιοτέρα ἦτο ἡ ἐξεύρεσις δανείου. Οἱ ἀπεσταλμένοι οὗτοι ὠνομάζοντο « ἱκέται ».

2. « Φιλαδέλφειαν » ὀνομάζει ὁ ἐπιστολογράφος τὴν Βόρειον Ἀμερικήν.

3. Τὸν ἐν Πίζῃ διαμένοντα Ἰγνάτιον Οὐγγροβλαχίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοῦτος ἠμπορεῖ νὰ σ' εἰπῇ περισσότερα. Διότι ἐγὼ τώρα μήτε διάθεσιν, μήτε καιρὸν ἔχω νὰ σ' ὁμιλήσω εἰς πλάτος.

Ἀκόμη δὲν ἠμπορέσαμεν νὰ μάθωμεν τίποτε βέβαιον περὶ τῆς ναυμαχίας σας[1], τὴν ὁποίαν οἱ ἐχθροί μας διασαλπίζουν ὡς μάχην ἐπὶ τοῦ χαρτίου. Ἀπὸ τοὺς Κορυφοὺς τὴν η/κ Μαρτίου μᾶς κοινολογοῦν, ὅτι ἔφθασεν εἰς τὰ παράλια τῆς Ἠπείρου μέγα μέρος τῶν ἑλληνικῶν πλοίων. Φαίνεται ὅμως ὅτι διεσκορπίσθη ὁ ἐχθρικὸς στόλος, ἐκτελέσας ἴσως πρότερον τὸν σκοπόν του, ὅστις πιθανῶς θὰ ἦτον νὰ προφθάσῃ τὰ φρούρια τῶν ἐχθρῶν μὲ στρατιώτας, ἀποσκευὰς καὶ ἐφόδια. Μανθάνομεν μετὰ χαρᾶς ὅτι ὁ Χουρσίτης διατρίβει ἀκίνητος εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ δὲν συνυπακούονται φιλικῶς μὲ τοὺς Τούρκους. Εἴθε τοῦτο νὰ ἀληθεύῃ. Ἐμάθαμεν ὁμοίως ὅτι ὁ κὺρ Ἀλέξιος[2], μὴν ὑπακούσας εἰς τὴν πρόσκλησιν τῶν Τούρκων νὰ ὑποταχθῇ εἰς αὐτούς, κατεδικάσθη νὰ χάσῃ τὴν περιουσίαν του. Τοῦτο δείχνει ὅτι εἶναι εἰς τὸ μέσον σας, καὶ ἠμπορεῖς νὰ τῷ εἰπῇς τὰ πρέποντά μου καὶ νὰ μ' ἰδεάσῃς τὰ περὶ αὐτοῦ.

Ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου ἔμαθα, ὡς σοὶ προέγραψα, ὅτι εἰς τὴν Βιθυνίαν δὲν ἐπειράχθησαν οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ἐζημιώθησαν πάμπολλα χρήματα. Ἐκτὸς ἂν πάθουν τώρα τίποτε μετὰ τὰς βιαίας ἀποφάσεις τοῦ σουλτάνου, ὅστις νομίζει τὸν κράλην τῆς Ρουσίας ἀδυνατώτερον τοῦ Ἀλῆ. Μ' ὅλον τοῦτο, ἐὰν ὁ μεγάθυμος σουλτᾶνος δὲν κηρύξῃ τὸν πόλεμον, ἐγὼ ὑποπτεύω, ὅτι ἡ Ρουσία ἢ μᾶλλον ὁ Ἀλέξανδρος θὰ ὑποφέρῃ πολλὰ πρὶν καταντήσῃ εἰς φανερὸν πόλεμον. Λέγω φανερόν, διότι μυστικῶς εἶναι κηρυγμένος. Στρατεύματα ἐσύναξεν εἰς τὰ σύνορα, ἐξοδεύει πάμπολλα, καὶ ἐμποδίσθη τὸ ἐμπόριόν του.

Ὁ φίλος Χρησταρῆς θὰ ἔφθασεν ἕως τώρα εἰς τὴν Γενεύην τῆς Ἑλβετίας καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ καταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἢ τοὐλάχιστον ἐδῶ. Ἀλλ' ἐγὼ δὲν ἐγκρίνω μήτε τὸ ἕν μήτε τὸ ἄλλο, καὶ ἂν προφθάσω σήμερον, θέλω τῷ γράψει τὰ πρέποντα. Ἡ Αὐστρία ἐξακολουθεῖ τὴν καθ' ἡμῶν αὐστηρότητά της, καὶ ἐὰν δὲν ἀλλάξῃ ἡ πολιτική της μετὰ τὸν ὑποπτευόμενον πόλεμον μεταξὺ Ρουσίας καὶ Τουρκίας, ὁ Χρησταρῆς ἠμπορεῖ νὰ καθειρχθῇ, καθὼς τὸ ἔπαθε καὶ ὁ Μιχαὴλ Βόδας Σοῦτσος, τὸν ὁποῖον ἐκράτησαν εἰς τὴν Γορίτσαν[3] τῆς Ἰλλυρίας. Ἀλλ' ἴσως εἰς τοῦτο συνέτρεξε καί τις τῶν ἐξ ἀγχιστείας συγγενῶν του, ὅστις δὲν τὸν θέλει παρ' αὐτῷ, διὰ νὰ μὴν ἐξοδεύῃ καὶ διὰ νὰ δείξῃ ὅτι ἀποστρέφεται τὴν ἐπανάστασίν μας. Αἱ ὑποψίαι τοῦται εἶναι πιθαναὶ καὶ ἠμποροῦν νὰ σᾶς δείξουν πόσον εἶναι ἐσφαλμέναι αἱ ἰδέαι τῶν φρονούντων νὰ ὠφελήσουν τὸ κοινὸν διὰ τούτου τοῦ ὑπόπτου ἀνθρώπου[4].

---

1. Πρόκειται περὶ τῆς ναυμαχίας τῶν Πατρῶν, τῆς πρώτης ἀληθοῦς ναυμαχίας μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Τούρκων, ἡ ὁποία συνεκροτήθη τὴν 20 Φεβρουαρίου (παλ. ἡμ.) 1822 ναυαρχοῦντος τοῦ ἑλληνικοῦ στόλου τοῦ Ἀνδρέα Μιαούλη.
2. Ἀλέξιος Νοῦτσος.
3. Gorice τῆς Δαλματίας.
4. Ὑπονοεῖ τὸν πρῴην ἡγεμόνα Βλαχίας Ἰωάννην Καρατζᾶν, πενθερὸν τοῦ Μιχ. Σούτσου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὁ ἀδελφός μου εἶναι εἰς τὰ ἴδια καὶ χειρότερα· οἱ ἀντίθετοί του κατώρθωσαν νὰ ἀκυρώσουν τὰ δικασθέντα εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ νὰ τὸν ὑποτάξουν εἰς τὸ ἐμπορικὸν κριτήριον τῆς Ὀδέσσας, ὅπου καὶ τυχὼν καὶ ἀποτυχὼν ἀφανίζεται. Συμπέρανε λοιπὸν τὴν ἐκ τούτου θλῖψίν μας καὶ πόσον περιορίζομαι καὶ ἐγὼ εἰς τὰς μελλούσας πράξεις μου.

Ἡ φίλη Καρλόττα ξαναέφυγεν ἀπὸ τὸν ἀνυπόφορον σύζυγόν της καὶ ἐπειδὴ θὰ πάσχῃ στέρησιν, τῆς ἔγραψα διὰ νὰ τῇ ἐπιστρέψω τὰ προπληρωθέντα 200 φράγκα τοῦ ¦δακτυλιδίου της. Πρέπει νὰ προφθάσω μὲ τίποτε καὶ τὸν φίλον Χρησταρῆν. Μ' ὅλα ταῦτα δὲν ἠμέλησα νὰ ἐμβάσω καὶ πρὸς σὲ τίποτε· ἀλλ' ἐδῶθεν μέσον δὲν ἔχομεν. Ὅθεν, ἰδέ, ἴσως εὕρῃς αὐτοῦθεν τὸν τρόπον νὰ μοὶ σύρῃς μικράν τινα ποσότητα. Ὁ φίλος Κοντουμᾶς ὑπεσχέθη νὰ σὲ προφθάσῃ μὲ ἴσην σχεδὸν ποσότητα τῶν ὅσων προαπαίτησες. Λάβε λοιπὸν αὐτήν, καὶ πάλιν ξαναποκρινόμεθα περὶ τῶν χρηματικῶν συμφερόντων μας.

Οἱ ἁπανταχοῦ φίλοι μας ὑγιαίνουν καὶ σὲ ἀσπάζονται διὰ μέσου μου. Βιάζομαι νὰ τελειώσω τὴν παροῦσάν μου, διότι ἐκοινολόγησαν τῷ Κοντουμᾷ, ὅτι ἀναχωροῦν σήμερον καὶ ἐγὼ πρέπει νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐκκλησίαν, διὰ νὰ ἐκτελέσω χριστιανικὸν χρέος. Εὐχαριστήσου λοιπὸν μὲ τὰ ὀλίγα ταῦτα, εἰπὲ εἰς τοὺς περὶ ἐμοῦ φροντίζοντας τὰ πρέποντά μου, καὶ ἐὰν ὁ Κοντουμᾶς δὲν ἀναχωρήσῃ σήμερον ἢ ἐὰν μετ' ὀλίγον εὑρεθῇ ἄλλη ἐλπιζομένη εὐκαιρία, θέλω σοὶ ξαναγράψει πλατύτερα.

Τῇ α/ιγῃ Ἀπριλίου *Ὁ σὸς C. Z.*

(Κ. Πολυχρονιάδης)

117

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 116)

Ministère des affaires étrangères, No 66 du protocole.

Tableau de l'état actuel de la Grèce

La plus cruelle des tyrannies des exactions sans nombre, portèrent les Grecs à une juste révolte. Leurs premières opérations furent suivies de quelques succès qui restèrent sans fruit par le peu de liaison qui existait entr'elles. Des gouvernements particuliers furent établis, mais ils ne remplirent pas le but qu'on s'était proposé. Ce fut alors que les députés de la nation furent convoqués à Épidaure pour y statuer une loi organique. Cette assemblée présidée par le Prince Mavrocordato, après un mois de délibération fixa le mode du Gouvernement provisoire, dont la durée fut fixée à un an.

Après la dissolution de cette assemblée, le Gouvernement qui avait été formé dans son sein fut proclamé et reconnu dans les îles, le Péloponnèse et le Continent. Le peuple satisfait se soumit avec joie à ses décisions, et l'ordre et la justice succédèrent à la violence et à l'anarchie. L'autorité du Gouvernement prend tous les jours de nouvelles forces, et l'on doit espérer que bientôt la Grèce régénerée par les bienfaits d'une administration sage et paternelle se montrera digne de son indépendance.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Par les efforts de ses défenseurs, le Péloponnèse ne sera plus souillé par la présence de ses oppresseurs. Quatre forteresses, Patras, Coron, Modon, Napoli de Romanie, restent seules au pouvoir des Turcs, et l'instant de leur chûte approche.

Déjà Napoli de Romanie va suivre l'exemple de Corinthe qui s'est rendue à discrétion, et les autres places vont être entièrement privées de vivres et de munitions par la fuite de la flotte Turque.

Cette flotte, sortie des Dardanelles au mois de fevrier, fut favorisée par les vents qui ne permirent pas de lui disputer le passage de l'Archipel. Mais à Navarino, les Grecs secondés par l'habileté du général Lenormand et par le courage de quelques officiers Européens qui y étaient renfermés, firent échouer les projets qu'elle avait sur cette place; ce qui la força sans doute de se porter sur Patras et d'y effectuer le débarquement des troupes qu'elle avait à son bord. Ce fut après cette opération qu'elle fut rencontrée par les forces navales Grecques. La flotte turque battue, poursuivie, entièrement dispersée, fut contrainte de chercher un refuge vers les côtes d'Égypte, où elle fut surprise par une tempête qui lui fit perdre quatre fregates et deux bricks. Tout l'équipage de ses vaisseaux, et Ismaïl Gibraltar qui commandait cette escadre, ont été submergés. Elle fut aussi obligée d'abandonner dans nos parages plusieurs bâtiments de transport chargés de vivres destinés à l'armée qui venait d'être débarquée.

Cette armée composée de quatre mille hommes, affaiblie tous les jours par les maladies et les dissentions qui règnent dans son sein, s'est réfugiée sous le canon de la forteresse de Patras dont l'entrée lui a été refusée. Là, bloquée d'un côté par une escadre grecque, et de l'autre, harcelée nuit et jour par les troupes du général Colocotroni, elle prouvera par son anéantissement total que tout effort sera toujours vain contre un peuple qui veut à tout prix sa liberté.

Dans l'Attique la forteresse seule d'Athènes est au pouvoir des Turcs, et son bombardement, dont on espère un heureux succès, a commencé depuis plusieurs jours.

La Béotie, la Phocide, et la Locride ont chassé les ennemis de leurs belles provinces. Le Gouvernement s'occupe très sérieusement des moyens de s'emparer de Zitouni, où est encore un corps d'armée turc, afin de se mettre à même de faire avancer des troupes en Thessalie au moment où le soulevement général des habitants du mont Olympe, peuple fier et belliqueux, y rend la position de l'ennemi plus critique. Aussitôt les défilés du Pinde en notre possession, toute communication entre le reste de la Turquie et la Thessalie et toute retraite pour l'armée ennemie qui alors se trouvera dans cette province, seront dès lors impossibles.

Toute l'Étolie, l'Épire, et presque toute l'Acarnanie sont au pouvoir du Gouvernement, exception faite de quelques places qui subissent un blocus rigoureux.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Il me reste à parler de l'Albanie. Quelles seront ses relations avec nous? L'avenir seul peut résoudre cette importante question et le caractère assez connu de ces peuples ne permet pas de calculer les événements par des probabilités. Tantôt neutres et tantôt agissants, tour-à-tour nos alliés et nos ennemis, qu'ont-ils fait jusqu'à présent que passer en apparence d'un parti dans un autre, sans servir réellement les intérêts du parti qu'ils avaient adopté. La mort d'Ali-pacha a produit peu d'effet; les Turcs enorgueillis de ce succès qu'ils ne doivent qu'à la trahison des soldats mêmes de ce pacha, ont paru reprendre courage, mais repoussés à Vonizza ils paraissent presque avoir abandonné leurs tentatives. Telle est la situation des affaires du Péloponnèse et du Continent.

Les îles presque toutes affranchies se sont soumises au Gouvernement et font respecter dans l'Archipel le pavillon grec. A Chio, six mille Samiotes ont débarqué pour favoriser l'indépendance de cette île, et ont renfermé les Turcs dans la forteresse. Mitylène dans peu aura secoué son joug, et Candie combat encore avec avantage, contre des forces supérieures aux siennes. Mais la valeur connue de ses habitants et la justice de leur cause suppléeront à leur nombre.

Au moment où j'écris, la nouvelle de la victoire remportée sur les Turcs à Rignassa, vient d'être communiquée au Gouvernement; quatre cents ennemis sont restés sur le champ de bataille et le reste de leur armée a été mis en fuite. Les Suliotes par leur braboure acoutumée se sont couverts de gloire.

Des nouvelles plus récentes viennent de nous instruire encore de nouveaux succès; le colonel Ulysse avec mille cinq cents hommes est débarqué le 1 avril à Stélida; après un combat opiniâtre contre des forces supérieures en nombre, il s'est emparé de ce village aussi que du poste de St. Marine, a poursuivi l'ennemi jusqu'à Zitouni, lui a tué trois cents hommes et fait quelques prisonniers. Le général Nikita commandant les troupes Péloponnésiennes, a joint ses opérations à celles du colonel Ulysse, et tout fait croire qu'ils sont déjà entrés à Zitouni. Les colonels Mitzo Kontojanni et Skalzodimo s'avancent par Patradjik et ont remporté quelques avantages.

Le corp d'armée grec composé de dix mille hommes qui manœuvre de ce côté a son centre, commandé par le colonel Panourja, appuyé à Miczates[1]*; son aile droite est formée par les troupes du général Nikita et du colonel Ulysse, et son aile gauche par celles des colonels Kondojanni et Skalzodimo.*

Une nouvelle flotte vient de sortir de Constantinople, elle est composée de bâtiments de différents bords; elle a tenté un débarquement à l'île de Chio, mais repoussée avec perte sur ce point, elle s'est retirée.

1. Μεξιάτες ἢ Μυξιάτες, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Φθιώτιδος τοῦ νομοῦ Φωκίδος, κείμενον πρὸς Α. τῆς Ὑπάτης μεταξὺ τῶν προπόδων τῆς Οἴτης καὶ τοῦ ροῦ τοῦ Σπερχειοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Corinthe le 8/20 *avril* 1822

Le Secrétaire d'État et Ministre des Affaires Étrangères
Th. Negris
Le Secrétaire Général
V. Gallina

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *An exposition of the State of Greece in* 1822

118
(A. M. 64)

Φίλτατε καὶ ἀδελφὲ Πραΐδη, ἀδελφικῶς ἀσπάζομαί σε.

Παρὰ τοῦ κυρίου Πάνου Γαλάνη ἔμαθον, ὅτι ἀπεράσατε ὅλοι σας εἰς Μισολόγγι ἐξ αἰτίας τῆς μεγάλης εὐταξίας τῶν πραγμάτων. Ἀδελφέ, ἂν ξένη δύναμις δὲν μᾶς προφθάση βάζοντας τὰ πράγματα εἰς καλὴν τάξιν, ἀλλοίμονον εἰς τοὺς εὐαισθήτους καὶ τιμίους, καὶ τρὶς ἀλλοίμονον εἰς ὅλον τὸ γένος. Ἐλευθερία εἰς βάρβαρον γένος εἶναι ἡ μεγαλυτέρα μάστιξ, ὅπου ὁ οὐρανὸς δίδει· ἐγὼ ἄλλο δὲν προβλέπω, δὲν βλέπω παρὰ διχονοίας, ἀνυποταξίας καὶ ἐμφυλίους πολέμους καὶ ὁ Θεὸς ἵλεως.

Σᾶς παρακαλῶ θερμῶς, τὸ ἔσωθεν νὰ πέμψητε ἀσφαλῶς μὲ πρώτην εὐκαιρίαν καὶ μὲ ὑποχρεοῖτε εἰς ἄκρον.

Ὁ ὡς σὸς ἀδελφὸς

822 Ἀπριλίου 10, Κατούνα *Ἐπαμεινώνδας Μαυρομμάτης*[1]

119
(A. M. 65)

Χριστὸς ἀνέστη.

Τὴν εὐγένειάν σας ἀδελφικῶς ἀσπαζόμεθα.

Τῇ 11 Ἀπριλίου 1822, Μαχαλᾶς[2]

Ἡ σιωπή σας μᾶς φέρει καὶ θαυμασμὸν καὶ ἀδημονίαν· δὲν ἔχομεν εἴδησιν, οὔτε ποῦ διατρίβετε, οὔτε τί ἕως τώρα ἐκάματε. Δὲν τὸ θέλει τὸ δίκαιον καὶ ἡ τρεχομένη τούτη περίστασις ὁποὺ νὰ τρέχῃ μεταξύ μας μία τοιαύτη ἀνταπόκρισις. Μὲ πρώτην σας λοιπὸν εὐκαιρίαν προσμένομεν νὰ μᾶς ἰδεάσητε τὰ ὅσα ἔτρεξαν καὶ τρέχουν ἕως τὴν σήμερον εἰς τὰ αὐτόθι καὶ περιπλέον, ἂν καὶ ἡ ἐδική σας παρουσία ἔγινεν ἐπωφελὴς εἰς τὰς πρὸ ἡμερῶν τρεχουμένας ἔριδας καὶ ἀσυμφωνίας. Ἡμεῖς ἐδῶ εἰς Μαχαλᾶν εὑρισκόμεθα καὶ περιμέ-

---

1. Ἐπαμεινώνδας Μαυρομμάτης, ἐκ τῆς ἐπιφανοῦς οἰκογενείας τῆς Ἀκαρνανίας, ἰατρὸς τὸ ἐπάγγελμα. Κατηχήθη φιλικὸς ἐν Βουκουρεστίῳ τὸ 1819. Ἀπὸ τοῦ 1821 εὑρίσκετο ἐν Μεσολογγίῳ μετὰ τοῦ Μαυροκορδάτου. Κατὰ τὸ 1824 ἐχρημάτισεν ἔπαρχος Βλοχοῦ καὶ Ἀποκούρου. Ἀπέθανεν ἐν Μεσολογγίῳ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς δευτέρας πολιορκίας, τὴν 7 Φεβρουαρίου 1826.

2. Μαχαλᾶς: χωρίον τῆς ἐπαρχίας Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νομεν τὸν στρατηγόν μας διὰ νὰ ἔλθῃ, καὶ ἀφ' οὗ δώσωμεν μίαν καλὴν σύστασιν εἰς τὰς ἐδῶ τοπικὰς δυσκολίας, θέλει ἀπεράσωμεν πρὸς τὸ Μισολόγγι, ὅπου προσμένεται καὶ ὁ ἐκλαμπρότατος πρίγκιψ[1]*, διὰ νὰ ἀποφασισθῇ καὶ μία γενικὴ ἀντάμωσις μετὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ λοιπῶν χιλιάρχων, ὅθεν τὸ εὕρῃ καὶ ἡ ἐκλαμπρότης του καὶ ἡμεῖς οἱ ἄλλοι διὰ συμφερώτερον· κατὰ τοῦτο θέλει σᾶς ξαναδώσωμεν εἴδησιν.*

Ἔρχεται διὰ τὰ αὐτόθι καὶ ὁ κύριος Γενναῖος, υἱὸς τοῦ στρατηγοῦ Κολοκοτρώνη, τοῦ ὁποίου ἐδόθη διὰ δεκαπέντε ἡμέρες νιστερὰς[2] *ἀπὸ ψωμὶ μοναχόν, ἡ εὐγενεία σας ὅμως κάμετε πρόβλεψιν καὶ εἰπέτε νὰ τοὺς οἰκονομήσουν καὶ ἀπὸ κρέας τὸ μέρος τοῦ Βάλτου, ἐν ὅσῳ νὰ τοὺς ξαναγένῃ καὶ ἀπ' ἐδῶθε αὐτὴ ἡ ἴδια πρόβλεψις. Λάβετε καὶ τὸ ἔσωθεν καὶ μένομεν*

Οἱ ἀδελφοί σας
πανος γαλανου
μαυρομάτης[3]

Τοῖς εὐγενεστάτοις κυρίοις Χρηστάκῃ Στάϊκῳ καὶ Ἀναγνώστῃ Καραγιάννῃ ἐντίμως ὅθεν εὑρίσκονται.

120
(A. M. 65)[4]

Διὰ τοῦ παρόντος γράμματος γίνεται δῆλον, ὅτι οἱ ὑπογεγραμμένοι ἀπὸ τὸν ναχεγὲν τοῦ Βάλτου γενικῶς ὅλα τὰ χωρία ἐκάμαμεν συνέλευσιν καὶ ὡμιλήσαμεν περὶ τοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ἑκουσίως ὅλοι ἐδέχθημεν καὶ ἐψηφίσαμεν ὡς ἀκολούθως:

α'. Γερουσιαστὴς ἀπεφασίσθη νὰ σταλθῇ ὁ (. . . .)[5] *διὰ νὰ στέκεται ἐκεῖ ὅπου εὑρίσκονται καὶ οἱ λοιποὶ γερουσιασταὶ τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος διὰ νὰ ἐκτελῇ τὰ δέοντα.*

β'. Οἱ ἔφοροι ἐδιωρίσθησαν (. . . .)[5]*, οἱ ὁποῖοι μέλλουν νὰ θεωροῦν τὰς ὑποθέσεις καὶ δικαιώματα τοῦ βιλαετιοῦ μας κατὰ τὸν νόμον καὶ νὰ παιδεύουν τοὺς ἀτάκτους μὲ τὴν δύναμιν τῶν ἀνθρώπων, ὁποὺ ἤθελε τοὺς δοθῇ ἀπὸ τὸν χιλίαρχόν μας.*

γ'. Τὸ γρόσι τὴν κάθε ἑλληνικὴν ψυχὴν νὰ δοθῇ, καθὼς ἐδόθη καὶ ἀπὸ ὅλον τὸ ἑλληνικὸν γένος.

δ'. Ὅσα γιδοπρόβατα ξένα εὑρίσκονται εἰς τὸ τμῆμα τοῦ Βάλτου, νὰ μετρηθοῦν

---

1. Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος.
2. Ζωοτροφίαι (τουρκ. istira).
3. Γεωργάκης Μαυρομάτης.
4. Ἐπὶ τῆς τελευταίας σελίδος τοῦ διφύλλου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 119 ἐπιστολή.
5. Κενὸν ἐν τῷ χειρογράφῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ νὰ πληρώσουν ἀπὸ ἕνα γρόσι τὸ κεφάλι, ὁμοίως καὶ τὰ γελάδια ἀπὸ τὰ εἴκοσι, ἕνα, καθὼς εἰς ὅλα τὰ τμήματα.

ε'. Ἔγινε δεφτέρι διὰ τοὺς Ἕλληνας νὰ ἔβγουν διὰ νὰ φυλάττουν τὰ μέρη ὁποὺ ἡ χρεία ἀπαιτεῖ, τὸ ὁποῖον ἐδόθη εἰς χεῖρας τοῦ χιλιάρχου μας κυρίου Ἀνδρέα Καραΐσκου, καὶ κατ' αὐτὸ μέλλει νὰ φροντίσῃ διὰ νὰ συνάξῃ τοὺς Ἕλληνας, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τὸν χιλίαρχόν μας κατὰ τὸν νόμον καὶ νὰ πηγαίνουν ὅπου τοὺς διορίσῃ καὶ ἡ ἀνάγκη τὸ καλέσῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος καὶ καθὼς ἤθελε πληρωθῇ τὸ χιλιαρχίκι τῶν ἄλλων τμημάτων, οὕτω μέλλει νὰ πληρωθῇ καὶ τὸ τοῦ Βάλτου.

Τὰ ἄνωθεν ἄρθρα κοινῶς ὅλα τὰ χωρία ἀπεφασίσαμεν νὰ φυλάξωμεν νομίμως καὶ δικαίως, ὅποιον χωρίον ὅμως παραβῇ ἀπὸ τὸν νόμον καὶ δὲν θελήσῃ νὰ ὑποταχθῇ εἰς ὅσα γενικῶς ἐψηφίσαμεν, μέλλομεν ὅλοι νὰ πηγαίνωμεν κατεπάνω εἰς ἐκεῖνο τὸ χωρίον καὶ εἰς ὅποιον φανῇ ἐνάντιος καὶ παραβάτης τοῦ νόμου. Ταῦτα πάντα πρέπει νὰ φυλάττωνται ἀπὸ ἡμᾶς μὲ τὸ προσῆκον σέβας καὶ οὕτω ὑπογραφόμεθα.

Παρομοίως καὶ τὰ γιδοπρόβατα τὰ ἐντόπια νὰ μετρηθοῦν καὶ νὰ δοθοῦν εἰς τὰ τριάντα, ἕνα.

Διὰ τὸν λουφὲν ὁποὺ ἐφυλάξαμεν τὸ ταμπόρι Λαγκάδας ἀπὸ τὸν Γενάριον ἕως 22 Φεβρ. ὁποὺ ἔγινε τὸ σύστημα εἰς Βραχώρι, νὰ ἀναγγελθῇ εἰς τὴν Γερουσίαν καὶ νὰ λάβῃ τὸ δίκαιόν του ὁ Βάλτος.

121

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 52)

Ἐκλαμπρότατε!

Εὑρισκόμεθα ὑστερημένοι ἀποκριτικῆς σου εἰς τὴν ὑπ' ἀρ. 777. Σοὶ προεγράψαμεν, καὶ ἤδη σπεύδομεν νὰ σ' εἰδοποιήσωμεν, ὅτι ὁ ἐχθρικὸς στόλος ἔχων ὀκτὼ χιλιάδας γιανιτζάρων ἐκατέβη ἀπὸ τὸ Σάββατον τοῦ Λαζάρου εἰς τὴν Καλλίπολιν καὶ μὲ πρῶτον οὔριον ἄνεμον θέλει ἐξέλθει, καὶ πάμπολλα στρατεύματα εἰς ὅλα τὰ παράλια τῆς Ἀσίας, κατ' ἐξοχὴν εἰς Σμύρνην καὶ Ἔφεσσον, εἶναι ἕτοιμα νὰ ἐμβαρκαρισθοῦν. Ὁ ἐχθρός, καθὼς πληροφορούμεθα, σκοπεύει νὰ ἐφορμήσῃ ἢ εἰς τὴν νῆσόν μας, ἢ εἰς τὴν Σάμον καὶ λοιπὰς ἀδυνάτους νήσους. Ὅσον διὰ τὴν νῆσόν μας βεβαιοῦμεν, ὅτι ἐπιθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ, διότι μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς εὐχὰς τῆς πατρίδος θέλουν ματαιωθῇ οἱ σκοποί του. Ἀλλ' ἂν διευθυνθῇ πρὸς τὴν Σάμον, τῆς ὁποίας τὴν κατάστασιν γνωρίζομεν, ἀφεύκτως θέλει ἐπιτύχει τὸν σκοπόν του. Πόσον ἀσύμφορον πρὸς τὸ ἔθνος ἡ ἀπώλεια τῆς Σάμου καὶ ἄλλων νήσων, εὔκολον νὰ τὸ συμπεράνῃ τις. Ἡ προθυμία μας νὰ ὑπερασπισθῶμεν τοὺς Σαμίους, δὲν ἔχει καμμίαν ἀναλογίαν ὡς πρὸς τὴν χρηματικὴν μας ἀδυναμίαν, τὴν ὁποίαν εὐκόλως δύνασαι νὰ συμπεράνῃς, καθὼς καὶ ὅτι, ἂν ὁ ἑλληνικὸς στόλος δὲν ἐκπλεύσῃ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μετὰ ἕνα μῆνα, ἡ Ἑλλὰς τρέχει μέγαν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον πᾶς ἀληθὴς πατριώτης δὲν δύναται νὰ βλέπῃ μὲ ἀδιάφορον ὄμμα· καὶ ἑπομένως χρεωστεῖ νὰ ἐνεργῇ τὰ πλέον δυνατὰ μέσα διὰ νὰ τὸν διασκεδάσῃ.

Εἴμεθα εὐέλπιδες ὅτι ὡς ἀληθὴς καὶ καλὸς πατριώτης θέλεις μεταχειρισθῇ τοὺς πλέον δραστηρίους τρόπους, ⟨τοὺς ὁποίους⟩ γνωρίζεις καὶ ἔχεις, ὥστε ὅσον τάχος νὰ προφθασθοῦν χρήματα εἰς τὰς τρεῖς ναυτικὰς νήσους, καὶ νὰ ματαιωθοῦν οἱ σκοποὶ καὶ τὰ σχέδια τοῦ ἐχθροῦ. Εἰς τὸ ἐναντίον, τὸ πᾶν προφανῶς κινδυνεύει εἰς τὸν ἔσχατον βαθμόν.

Διὰ τῆς περικλειομένης γράφομεν καὶ πρὸς τὸν Νοὲλ Βύρωνα, τοῦ ὁποίου τοὺς ἀγαθοὺς διὰ τὴν Ἑλλάδα σκοποὺς εἴμεθα ἀρκετὰ πληροφορημένοι.

Δέχθητι τοὺς εἰλικρινεῖς ἀσπασμούς μας καὶ γνώριζον ὅτι εἴμεθα ἀληθεῖς πατριῶται καὶ φίλοι.

Τῇ 12 Ἀπριλίου 1822, Ψαρά

Ἡ Βουλὴ τῆς Νήσου Ψαρῶν[1]

(Τ.Σ.)

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον πρίγκιπα κύριον κύριον Ἀλέξανδρον Μαυροκορδᾶτον

Εἰς Σάλωνα

122

(A.M. 66)

Κόρινθος 13 Ἀπριλίου 1822

Ἀδελφέ!

Τὸ αὔριο τὸ μοραΐτικο μ᾽ ἐκατήντησε νὰ εἶμαι ἐδῶ πάντα· τώρα ὅμως αὐτὸ μετεβλήθη εἰς τὸ μεθαύριο. Αὐτὴ ἡ μεταβολὴ φρονῶ ὅτι δὲν ἔχει περισσοτέραν ἀργοπορίαν. Λοιπὸν ἐλπίζω ὅτι τῷ ὄντι μεθαύριο νὰ ἀναχωρήσω. Ἀπ᾽ ἐδῶ δὲν θὰ σοῦ γράψω πλέον, ἀλλ᾽ ἀπὸ Λιβόρνον, καὶ σὺ ἐκεῖ καὶ συχνὰ ὅσον ἠμπορεῖς. Παρακίνει καὶ τὸν ἀκοπίαστον Λουριώτην[2] *νὰ μὲ στέλνῃ κατὰ σειρὰν καὶ ἀδιακόπως τὰς ἐφημερίδας καὶ ὅ,τι ἄλλο ἐκδίδεται.*

Εἶναι ἀνάγκη νὰ μὲ πληροφορῆτε ἀκριβῶς διὰ νὰ διαδίδω τὰς αὐτὰς εἰδήσεις ὅπου ἀνήκει, καὶ ἐν ταὐτῷ νὰ τὰς δίδω καὶ εἰς τοὺς ἐφημεριδογράφους· μὴν ἀμελήσητε λοιπὸν καὶ θέλει ὑποχρεώσητε καὶ ἐμέ, ὡς δὲν θέλει λείψω νὰ σᾶς γράφω καὶ ἐγὼ ὅ,τι ἠξεύρω.

Εἰς Λιβόρνον θέλει συστηθῇ ἀνταπόκρισις μὲ τὴν ἐδῶ Διοίκησιν τακτικῶς· ἂν λοιπὸν

---

1. Τὴν « Βουλὴν τῆς νήσου Ψαρῶν » ἀπετέλουν τότε οἱ Χ. Ἀναγνώστης Δομεστίνης, Ἀνδρέας Μαυρογιάννης, Κωνσταντῆς Χ. Κυριακοῦ καὶ Δημήτριος Κουτσογιάννης (Κ. Νικοδήμου, Ὑπόμνημα τῆς νήσου Ψαρῶν, τόμ. Α′, σελ. 151).

2. Νικόλαος Λουριώτης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἡ γολέττα τοῦ καπ. Σιδέρη[1] *ἤθελεν εὑρεθῇ ἐκεῖ, ἠμποροῦσε νὰ ἔμβῃ εἰς δούλευσιν.᾽Εγὼ δὲν ἠξεύρω ἂν εἶναι αὐτοῦ, καὶ ἂν δὲν ἔχῃ δουλειά· σὺ ἠμπορεῖς νὰ τοῦ ὁμιλήσῃς ἰδιαιτέρως ἢ μὲ ἄλλο μέσον ὡς ἀφ᾽ ἑαυτοῦ σου καὶ χωρὶς νὰ ὑποσχεθῇς τὸ παραμικρὸν οὔτε ἀπὸ μέρους σου, οὔτε ἀπ᾽ ἐδικόν μου, διὰ νὰ μὴν ἔχωμεν ὕστερον καμμίαν φιλονικίαν καὶ pretensione.*

Σοῦ συσταίνω πολὺ τὸν Γιαλάπα · εἶναι πολλὰ τίμιος· βάλτον εἰς δουλειὰ ὁπού ἠμπορεῖ νὰ τὴν κάμῃ, καὶ μὴν ἀμφιβάλῃς ὅτι θέλει κάμει τὸ χρέος του. Ἂν ἐγὼ ἀπερνοῦσα ἀπ᾽αὐτοῦ, ἤθελε τὸν πάρω μαζί μου, καὶ εἰς Λιβόρνον τοῦ ηὗρισκα δουλειά.Ἔχε λοιπὸν σὺ τὴν ἔγνοιάν του, καὶ θέλει μὲ ὑποχρεώσῃς.

Ὁ Δαβιὲρ[2] *μοῦ λέγει ὅτι αὐτοῦ ἦτον ἕνας, ὅστις εἶχε καὶ νομίσματα καὶ ἀντίκας καὶ κατὰ τὰ σημεῖα ὁποὺ μοῦ δίδει, πρέπει νὰ εἶναι ὁ κύριος Παπαρρηγόπουλος*[3]*. ᾽Εξέταξε μὲ τρόπον, χωρὶς νὰ φανῇς, ὅτι εἶσαι ἀγοραστής. Αὐτὸς ἐζητοῦσε νὰ τὰ πωλήσῃ τοῦ Δαβιέρ, καθότι εἶχε χρείαν ἀπὸ χρήματα, καὶ τώρα πρέπει νὰ ἔχῃ περισσοτέραν. Μεταχειρίσου λοιπὸν τὸ πρᾶγμα μὲ τρόπον, καὶ ἐπιμελήσου τὴν ἀγορὰν ὅλων. Borne εἰς τὴν τιμὴν δὲν σοῦ δίδω. Πράξε τὸ συμφερώτερον ὁποὺ ἠμπορέσῃς, τὰ δὲ χρήματα διὰ τὴν ἀγορὰν παρακαλῶ τὸν φίλον Σπυρίδωνα Τρικούπην νὰ σοῦ τὰ μετρήσῃ, εἰδὲ καὶ δὲν εὑρίσκεται ἀκόμη αὐτοῦ, φρόντισε νὰ τὰ οἰκονομήσῃς σὺ ὁ ἴδιος, ἂν ἠμπορῇς, καὶ τράβηξέ μού τα εἰς Λιβόρνον καὶ στεῖλέ μου ἐν ταὐτῷ καὶ τὸ πρᾶγμα καλὰ βουλλωμένο μὲ τὸν καπετᾶνον Σιδέρην ἢ ἄλλον ὡς αὐτόν. Ἂν πάλιν καὶ τὰ χρήματα δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὰ οἰκονομήσῃς, ζήτησε τοῦ κυρίου Μαυροκορδάτου ἐκ μέρους μου, ὅταν ἔλθῃ αὐτοῦ, καὶ θέλει σοῦ τὰ δώσει, χωρὶς ὅμως νὰ τοῦ εἰπῇς ὅτι θέλεις νὰ ἀγοράσῃς ἀντίκες, ἀλλ᾽ ὅτι θὰ τὰ μεταχειρισθῇς διὰ λογαριασμόν μου. Χρήματα θὰ τοῦ ἔμβουν ἀπὸ τοὺς ἐφόρους ἕως γρ. 9.000 διὰ τὴν γνωστήν σου παρούτην τοῦ Γαλάτη.*

Τὰ ἐδῶ πράγματα εἰς περισσοτέραν τάξιν. Ἂν ἦτον ὀλιγώτερος ἐγωϊσμός, ἤθελεν εὐδοκιμήσουν περισσότερον τὰ πράγματά μας. Ἄμποτε νὰ καλλιτερεύσουν ἀκολούθως κατὰ τὴν εὐχήν μας. Τὸ ᾽Ανάπλι, γράφουν, ὅτι θέλει πέσει μετὰ 25 ἡμέρας. Τὰ ἄλλα κάστρα τὰ πολιορκημένα, χωρὶς ἐλπίδα καὶ ἀμελημένα.

Λυποῦμαι ὅτι ἀναχωρῶ χωρὶς νὰ σὲ ἴδω. Ὦ, πόσα πράγματα ἤθελε σοῦ εἴπω! Ἡ

---

1. Ὁ καπετὰν Δημήτρης Σιδέρης, ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας τοῦ Μεσολογγίου, ἐγεννήθη τὸ 1764. Τόσον αὐτός, ὅσον καὶ οἱ υἱοί του Στάμος καὶ Ποθητὸς διέθετον ἰδιόκτητα πλοῖα, τὰ ὁποῖα μετέσχον τοῦ θαλασσίου ἀγῶνος κατὰ τὸ 1821. Ὁ Δημ. Σιδέρης ἔλαβε μέρος μὲ τὴν γολέτταν του εἰς τὴν μάχην τῆς Σπλάντζας, βραδύτερον δὲ διωρίσθη διευθυντὴς τοῦ ἐν Μεσολογγίῳ « Φροντιστηρίου τῆς θαλάσσης». Τὸ 1824 διωρίσθη φρούραρχος Μεσολογγίου, τὸ δ᾽ ἑπόμενον ἔτος, κατὰ τὴν τελευταίαν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου, ὑπηρετῶν ὡς ἀξιωματικὸς εἰς τὸ κανονοστάσιον τοῦ Μ. Μπότσαρη, ἐφονεύθη τὴν 21 ᾽Απριλίου 1825 εἰς τὸ ἴδιον ἀκριβῶς μέρος, ὅπου (κατὰ τὰ «Ἑλληνικὰ Χρονικὰ» ἀρ. φύλ. 41 τῆς 23 Μαΐου 1825, σελ. 3) « καὶ ὁ ἀδελφός του Κωνσταντῖνος πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐπὶ τῆς πολιορκίας τοῦ ᾽Ομὲρ πασᾶ, πολεμῶν τοὺς βαρβάρους, ἔλαβε τὸ αὐτὸ τέλος ». Σημειωτέον ὅτι ἡ γολέττα τοῦ καπ. Δημήτρη Σιδέρη ἦτο ἡ συλλαβοῦσα κατὰ τὰ τέλη τοῦ 1821 τὴν σκούναν τοῦ Ἄγγλου προξένου Φιλίππου Γκρήν, ἡ ὁποία, συνοδευομένη ἀπὸ τὴν γολέτταν τοῦ Γιουσοὺφ πασᾶ, μετέφερεν εἰς Πάτρας Τούρκους στρατιώτας καὶ πολεμεφόδια.

2. Ὁ Γάλλος φιλέλλην Achille Daviere de Lantivy.

3. Ὁ ᾽Ιωάννης Κ. Παπαρρηγόπουλος, διερμηνεὺς τοῦ ρωσικοῦ προξενείου Πατρῶν καὶ ἀπὸ τοῦ 1820 Σμύρνης, κατεῖχεν ἀξιόλογον ἀρχαιολογικὴν συλλογήν, ἡ ὁποία, μετά πολλὰς περιπετείας, διηρπάγη ἐν Πόρῳ κατὰ τὰ στασιαστικὰ γεγονότα τοῦ 1831.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ ἐπιστρέψω ὀγλήγορα καὶ νὰ ἔλθω νὰ σὲ εὕρω καὶ νὰ συναγωνισθῶμεν.

Σὺ νὰ εἶσαι ἀγαπητὸς καὶ φίλος, ὡς ἕως τώρα. Σὲ γλυκασπάζομαι μετὰ τοῦ Λουριώτου καὶ Γιαλάπα, καὶ σὺν αὐτοῖς

Ὁ σὸς ἀδελφὸς
(Ἀ. Λουριώτης)

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ Κῳ Γεωργίῳ Πραΐδῃ - Εἰς Μισολόγγι*
Σοῦ συσταίνω τὸν πατέρα τοῦ Σακελλαροπούλου[1], *νὰ τὸν προσέξῃς, ἕως νὰ φθάσῃ ὁ ἴδιος.*
Il Sr Gallina[2] *presente vi fa i suoi complimenti.*
Κόρινθος. Ἀ. Λουριώτης· σημ. 13 Ἀπριλίου.

123

(A. M. 66)

Mon bon et vieil ami, pensez-vous encore à moi? Mon silence avec vous ne m'a-t-il pas fait sortir de votre mémoire? Dans ce doute je baise à genoux votre blanche main pour implorer mon pardon et pour recouvrer vos bonnes grâces! Quand vous saurez, d'ailleurs, le peu de commoditées que nous avons eu dans ce damné Péloponèse, j'ose espérer que vous aurez la bonté de m'excuser.

J'ai appris aujourd'hui que vous vous portiez bien, je m'en rejouis et je vous prie de continuer de même à l'avenir.

Vous connaissez le voyage de Mr Louriotis en Europe; je l'accompagnerai à Livorne; mais je ne sais encore si je continuerai ma route jusqu'à Paris, parsqu'on me flatte d'être employé comme secrétaire du comité. S' il en arrive ainsi, je pourrai un jour encore vous embrasser et vous dire de vive voix, combien vous m'êtes cher.

En attendant, mon cher Monsieur, recevez les voeux que je fais pour votre santé et pour votre bonheur et en même temps mes regrets bien sincères de ne pouvoir pas vous serrer sur mon coeur avant de partir.

Adieu et tout à vous
(Achille) Daviere de Lantivy

P.S. Voulez vous avoir la bonté, mon ami, d'offrir à Mr Tricoupis et à sa famille mes respects et mes adieux.

---

1. Ὁ ἐξ Ἄρτης Κωνσταντῖνος Σακελλαρόπουλος (1789 - 1856) ἐσπούδασεν ἐν Παρισίοις καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ὡς ὑπότροφος τοῦ Γύλφορδ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου διωρίσθη ἀπὸ τοῦ 1822 καθηγητὴς τῆς ἀρχαιολογίας καὶ νομισματικῆς εἰς τὴν Ἰόνιον Ἀκαδημίαν Κερκύρας. Ὁ πατήρ του, περὶ τοῦ ὁποίου γίνεται λόγος ἐνταῦθα, ὑπῆρξε λόγιος ἱερεύς, ὅστις ἀπέστειλε τὸν Κωνσταντῖνον διὰ σπουδὰς εἰς Κέρκυραν.

2. Βικέντιος Gallina, Ἰταλὸς νομομαθής, ὁ ὁποῖος, ὡς σημειοῦται καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν (σελ. 98, σημ. 2), συνειργάσθη εἰς τὴν σύνταξιν τοῦ πρώτου προσωρινοῦ πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος τοῦ ψηφισθέντος ἐν Ἐπιδαύρῳ (Ἰανουάριος 1822). Ἕνεκα τῶν ὑπηρεσιῶν του τούτων ἐτιμήθη ἐξόχως, ὀνομασθεὶς μέλος τῆς Α' ἐν Ἐπιδαύρῳ Συνελεύσεως καὶ λαβὼν κατὰ μοναδικὴν ἐξαίρεσιν καὶ δι' εἰδικοῦ νόμου (παράρτημα εἰς τὸν νόμον ἀριθ. 6 τῆς 11 Μαρτίου 1822) τὸ ἀργυροῦν μετάλλιον τῆς συνελεύσεως ἐκείνης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

124

(Α.Μ. 67)

Ἐκλαμπρότατε καὶ ἀξιοσέβαστέ μοι κύριε Γεώργιε (Πραΐδη)

ὡς εἰκὸς προσκυνῶ κατασπαζόμενος.

Ἤδη λαμβάνω τὴν τιμὴν διὰ νὰ σᾶς γράψω ἰδιαιτέρως, καὶ δὴ ἐρωτῶν ἀκριβῶς τὰ καθ' ὑμᾶς· εἰδοποιῶ, ὅτι τὰ ἄχρι τοῦδε διατρέξαντα ἔγιναν γνωστὰ τῇ σεβαστῇ Γερουσίᾳ. Ἂν λοιπὸν συνδράμετε ὅλοι προθύμως διὰ νὰ κατορθωθῇ καὶ ἐδῶ τὸ σύστημα, τότε τὰ πάντα εὐοδοῦνται. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ εἰς τὰς ὁμιλίας ὁποὺ ἐκάναμεν, ἐνθυμοῦμαι νὰ μοῦ εἴπετε μίαν φοράν, ὅτι διὰ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν οὐ μόνον δὲν ψηφᾶτε τίποτες, ἀλλὰ καὶ τὸν ἴδιον ἑαυτόν σας χρείας τυχούσης τὸν θυσιάζετε, διὰ τοῦτο σᾶς γράφω προσκαλώντας σας εἰς αὐτὸν τὸν ἀγῶνα, διὰ νὰ τὸ δείξετε ἐμπράκτως. Ἂς εἶσθε ἡ εὐγενεία σας τὸ ὑποκείμενον ἐκεῖνο ὁποὺ γερουσιαστικῶς ὑπόσχεσθε διὰ τὸ ἐδῶ σύστημα, καὶ ὁμοῦ μὲ τὸν κύριον Λογοθέτην Ζώτου θέλετε εὐδοκιμήσει καλύτερα ἀπὸ κάθε ἄλλον, ἐπειδὴ ὁ κόσμος σᾶς φέρει σέβας καὶ ὑπόληψιν καὶ διὰ τὰ ἔμφυτα προτερήματά σας καὶ διὰ τὴν σχέσιν ὅπου ἔχετε μὲ τὸν ἐκλαμπρότατον πρόεδρον κύριον Α. Μαυροκορδᾶτον. Ὅσα λοιπὸν εἶναι οὐσιωδῶς ἀναγκαῖα διὰ τὰς ἐνταῦθα ὑποθέσεις, εἶναι ἡ ὅσον τὸ τάχος παρουσία σας, συντροφευμένη μὲ ἐκείνην τοῦ κυρίου Λογοθέτη Ζώτου καὶ μετὰ μετρίας δυνάμεως, ἔχοντες καὶ πολεμικὰ ἐφόδια μαζί σας· διὸ καὶ περιμένεσθε μὲ ὅλα αὐτὰ νὰ καταφθάσετε τὸ ὀγληγορώτερον, ἔτζι γνωρίζω ὁποὺ τελειώνει ἡ δουλειὰ καὶ ὅπως ἀγαπᾶτε κάμετε· καὶ περὶ μὲν τούτων ἅλις.

Ὅσον δὲ διὰ τὴν εἰς τὰ αὐτόθι ἐλπιζομένην ἄφιξιν τοῦ ἐκλ. πρίγκιπος κυρίου Α. Μ(αυροκορδάτου), πόσον δυσαρεστοῦμαι ὁποὺ δὲν ἠμπόρεσα νὰ ἀξιωθῶ καὶ ἐγὼ διὰ νὰ γνωρισθῶ μὲ τὴν Ἐκλαμπρότητά του προσωπικῶς, δύνασθε νὰ τὸ καταλάβετε· ἐπειδὴ ὅμως καὶ ἡ εὐγενεία σας ἐδείξατε πάντοτε εἰς ἐμὲ ἀγάπην ἀπὸ καλωσύνην σας, λαμβάνω τὸ θάρρος διὰ τοῦτο νὰ σᾶς παρακαλέσω θερμῶς, ὁποὺ νὰ προσφέρετε τῇ Ἐκλ(αμπρότητί του) ἐκ μέρους μου τὰς δουλικάς μου προσκυνήσεις, τὸ βαθύτατον σέβας ὁποὺ τῇ προσφέρω καὶ τὴν προθυμίαν ὁπού ἔχω, διὰ νὰ ἐγκριθῶ ἄξιος τῆς εὐνοίας της, καὶ ἐν τοσούτῳ μένω εἰς τὰς προσταγάς σας ἑτοιμότατος.— 1822 Ἀπριλίου 14, Πετρίλου

Δοῦλος σας

γιανάκης ράγκος

Τὸν λογιώτατον κύριον Λοριώτη[1] *ἀδελφικῶς ἀσπάζομαι καὶ νὰ μοῦ φανερώσῃ, ἂν ἔλαβε τὸ τυρὶ ὁποὺ τῷ ἔστειλα μὲ τὸν Καραμπᾶ.*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ κυρίῳ Γεωργίῳ Πραΐδῃ - εὐτυχῶς.*

---

1. Νικόλαος Λουριώτης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

125
(A. M. 68)

Κόρινθος 15 'Απριλ. 1822

Φιλογενέστατε Κύριε 'Ιωάννη Τρικούπη,

Διὰ τὸ περιεχόμενον τῆς ὁμολογίας τῶν γροσίων ἐννέα χιλιάδων, ἥτις εὑρίσκεται κοντά σας, παρακαλῶ νὰ ἀγροικήσητε τὴν θέλησιν τοῦ ἐκλαμπροτ. κυρίου 'Α. Μαυροκορδάτου.

'Ωσαύτως καὶ διὰ τὰ ὅσα σᾶς χρεωστῶ εἰς ὄνομά μου, ἢ τοῦ ἰδίου. Σᾶς προσκυνῶ

Δοῦλος καὶ φίλος

'Ανδρ. Λουριώτης

('Επὶ τοῦ νώτου): *Τῷ εὐγενεστάτῳ κῳ κῳ 'Ιωάννῃ Τρικούπῃ - Εἰς Μεσολόγγιον*

126
(A. M. 9871)

Π ρ ο κ ή ρ υ ξ ι ς

'Η Γερουσία τῆς Δυτικῆς Χ. 'Ελλάδος

Πρὸς τοὺς προεστῶτας καὶ λοιποὺς ὁμογενεῖς, κατοίκους τῶν 'Αγράφων

Μὲ τὴν προκήρυξίν μας τῆς 20 Μαρτίου σᾶς ἐφανερώσαμεν, ὅτι ἡ 'Ελληνικὴ Διοίκησις θέλει σᾶς στείλει μετὰ ταῦτα ὑποκείμενον, διωρισμένον παρ' αὐτῆς, νὰ σᾶς κοινοποιήσῃ τοὺς χριστιανικοὺς νόμους καὶ νὰ συστήσῃ τὴν διοίκησιν τῆς πατρίδος σας.

Τώρα δὲ σᾶς φανερώνομεν, ὅτι ὁ ἐκλαμπρότατος πρίγκιψ 'Αλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος, πρόεδρος τοῦ 'Εκτελεστικοῦ Σώματος τῆς ὑπερτάτης Βουλῆς τῆς 'Ελλάδος, εὑρεστήθη νὰ ψηφίσῃ ἐπίτροπόν του διὰ τὴν πατρίδα σας τὸν εὐγενέστατον κύριον Ἦβον Ρήγαν, διὰ νὰ ἔλθῃ αὐτοῦ νὰ σᾶς κάμῃ γνωστοὺς τοὺς ἑλληνικοὺς νόμους καὶ νὰ φροντίσῃ διὰ τὴν καλὴν τάξιν καὶ ἁρμονίαν τῆς ὑποθέσεώς σας.

Θέλετε λοιπὸν ὑπακούει εἰς τὰς συμβουλάς του, θέλετε ἀκολουθήσει τὰς ὁδηγίας του, θέλετε προσφέρει πρὸς τὴν εὐγενείαν του τὸ ὀφειλόμενον σέβας, ὡς ἐπίτροπος ὁποὺ εἶναι τῆς 'Εκλαμπρότητός του, καὶ πρὸς τὴν εὐγενείαν του ἠμπορεῖτε νὰ ἀναφέρετε κάθε ὑπόθεσίν σας, διὰ νὰ γράφῃ πρὸς τὴν Διοίκησιν ἕως τὸ φθάσιμον τοῦ ἐκλαμπροτάτου πρίγκηπος καὶ ἔρωσθε.

'Εκ τοῦ Παλατίου ἐν Μεσολογγίῳ, 18 'Απριλίου 1822 καὶ α' τῆς 'Ανεξαρτησίας.

(Τ. Σ.) *Διὰ τὸν ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον*

Γεώργιος Πραΐδης *Κωνστ. Ν. Λογοθέτης*

Πάνος Γαλάνης *'Αναγνώστης Διαλέτης*

'Ιωάννης Τρικούπης *Μῆτσος Φραγκούλης*

Γεώργιος Καναβὸς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

127

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 97)

Ἀλ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Κορίνθου πρὸς μητροπολίτην Ἰγνάτιον, εἰς Πίζαν τῇ 18 Ἀπριλίου 1822

Ὁ Μαυροκορδᾶτος πληροφορεῖ τὸν Ἰγνάτιον, ὅτι ἀνεχώρησε διὰ τὴν Ἰταλίαν ὁ Λουριώτης, ὅστις θὰ συνομιλήσῃ μετ' αὐτοῦ διεξοδικῶς περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι. Παραπονεῖται, διότι οἱ ἐν τοῖς πράγμασι δὲν ἔχουν τὸ αἴσθημα τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας, ἀλλ' ἐπιζητοῦν, οἱ περισσότεροι, « μεταβολὴν δυναστείας ». Ἡ Ἑλλάς, ἀνεξαρτήτως πολιτεύματος, πρέπει νὰ ἔχῃ ἀνεξάρτητον διοίκησιν καὶ οἱ Ἕλληνες πρέπει νὰ μείνουν ἔθνος πολιτικῶς ἀνεξάρτητον· πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐργάζεται ὁ ἴδιος μὲ ὅλας του τὰς δυνάμεις. Ἐκ τῶν ἀρχόντων τῆς Ἑλλάδος (« καὶ ποῖοι ἄρχοντες ! ») ὀλίγιστοι μόνον ἐνόησαν τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τοῦ τόπου. Οὗτοι εἶναι, ἐκ τῶν Πελοποννησίων ὁ Θᾶνος Κανακάρης κατὰ κύριον λόγον καὶ ὁ Πανοῦτσος Νοταρᾶς, ἐκ τῶν Ἠπειρωτῶν ὁ Φώτιος Καραπάνου καὶ ὁ ἰατρὸς Κωλέττης, καὶ ἐκ τῶν νησιωτῶν οἱ Τομπάζηδες. Οἱ ἐλθόντες ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ Ἕλληνες εἶναι ἱκανοί, ἀλλ' ὄχι μόνον δὲν εἰσακούονται, ἀλλὰ καὶ μισοῦνται ὑπὸ τῶν ἐντοπίων, διὸ καὶ παρὰ τὰς προσπαθείας αὐτοῦ (τοῦ Μαυροκορδάτου) ἀπομακρύνονται συνεχῶς. Δὲν γνωρίζει πόσον καιρὸν θὰ δυνηθῇ νὰ μείνῃ εἰς τὰ πράγματα, διότι ἀπηύδησε καὶ κρίνει, τέλος, τὴν παρουσίαν τοῦ Ἰγνατίου εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀναγκαίαν, « διότι ἠμπορεῖ πολλὰ νὰ θεραπεύσῃ »[1].

128

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1227)[2]

Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην

Τῇ ιη/λῃ Ἀπριλίου 1822 ἐν Πίζῃ

Φίλε μου,

Τῇ α΄/ιγ΄ τοῦ τρέχοντος ἐτελείωσα τὴν πρὸς σέ μου τελευταίαν, τὴν ὁποίαν σ' ἔπεμψα διὰ τοῦ φίλου Κοντουμᾶ, ὅστις ἀνεχώρησε τέλος πάντων τῇ β/ιδ τοῦ ἰδίου καὶ εἴθε νὰ ἔφθασεν ἕως τώρα ὑγιὴς εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὁ φίλος τοῦτος θέλει φροντίσει βέβαια διὰ νὰ σοὶ σταλῇ ἀσφαλῶς ἡ ἐπιστολή μου καὶ νὰ σὲ προφθάσῃ κατὰ τὴν ὑπόσχεσίν του μὲ καμμίαν

1. Ἐξεδόθη in extenso εἰς τὰ «Μνημεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας» τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, τόμ. Δ΄, τεῦχος ΙΙ (Ε. Γ. Π ρ ω τ ο ψ ά λ τ η, Ἰγνάτιος Μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας, τόμ. Β΄), σελ.133-134.

2. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη τοῦ Κ. Πολυχρονιάδου ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον τμῆμα σχοινοτενοῦς ἐπιστολῆς, ἡ ὁποία ἐγράφη ὑπ' αὐτοῦ σταδιακῶς εἰς διάστημα εἴκοσιν ἡμερῶν καὶ περιελάμβανεν, ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω, τὴν ὑπ' ἀριθ.131 ἀπὸ κβ΄ Ἀπριλίου, τὴν ὑπ' ἀριθ.134 ἀπὸ κζ΄ Ἀπριλίου καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ.137 ἀπὸ θ΄ Μαΐου 1822. Ὑιοθέτησα ἐνταῦθα τὴν χωριστὴν τῶν τμημάτων τῆς μακρᾶς αὐτῆς ἐπιστολῆς ἀρίθμησιν τοῦ Μουσείου Μπενάκη, διότι ἐξυπηρετεῖται οὕτως ἡ κατὰ τὴν χρονολογικὴν τάξιν ἔκδοσις.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τριανταριὰν ταλλάρων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐδέχθην ἐγὼ διὰ νὰ τῷ περισσεύσουν νὰ τὰ ἐμβάσῃ πρὸς σέ, ἐπειδὴ δὲν ἐδυνήθην νὰ εὕρω ἐδῶθεν μέσον ἄλλο νὰ σοὶ ἐμβάσω 200 ἕως 300 φράγκα, τὰ ὁποῖα μοὶ προεζήτησας καὶ θὰ σοὶ εἶναι πολλὰ ἀναγκαῖα.

Ἔλαβα τὸ τελευταῖόν σου, τὸ ὁποῖον φθάνει ἕως εἰς τὴν γ/ιε Μαρτίου. Τὸ ἀμέσως πρὸ αὐτοῦ δὲν ἐφάνη, ἀλλ' ἔλαβα τὸ παρακολουθῆσαν τὴν ἀπὸ τὸν Μ. Σχινᾶν ἐπιστολήν. Ἄλλοι εἶχον ἐκ Μεσολογγίου γράμματα 15 ἡμέρας νεώτερα ἀπὸ τὰ ἐδικά σου· ἦτον καὶ ἄλλα πολὺ νεώτερα ἀπὸ τὸ Μαραθωνήσι.

Τὰ ἐδικά σας γράμματα καὶ ἄλλα τινὰ ἐκ Πελοποννήσου μᾶς παρηγοροῦν μὲ σύμφωνον τὴν μαρτυρίαν, ὅτι αἱ ἀποβάσεις τῶν ἐχθρῶν δὲν σᾶς ἐφόβισαν καὶ ὅτι ἡ Διοίκησις μ' ὅλα τὰ μεγάλα ἐμπόδιά της προχωρεῖ, ἀλλὰ σύμφωνα ὅλα λέγουν ὅτι πάσχετε μεγάλην ἀναργυρίαν, καὶ χωρὶς χρήματα τίποτε δὲν κατορθώνεται.

Οἱ ἐδῶ ὁμογενεῖς κατεζημιώθησαν καὶ οἱ ὀλιγώτατοι πλούσιοι ἀδιαφοροῦν. Ὁ Καρατζᾶς ἀπεσύρθη εἰς τὴν Φλωρεντίαν καὶ μήτε τὸ Πάσχα δὲν κατέβη εἰς τὴν Λιβόρνον, διὰ νὰ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τοὺς ἐπαναστάτας Ἕλληνας καὶ διὰ νὰ μὴν τὸν τρυγοῦν ἐνίοτε μὲ μικρὰς συνεισφοράς. Οἱ ἐν τῇ Αὐστρίᾳ μήτε νὰ ὁμιλήσουν ἠμποροῦν περὶ συνδρομῆς καὶ δανείων. Οἱ δὲ ἐν τῇ Ρουσίᾳ ἐξώδευσαν ὅλην τὴν προθυμίαν των εἰς συστάσεις ἐφοριῶν καὶ εἰς ἔξοδα ἀποστολῶν. Ἐπειδὴ δὲ τοῦτα ἐμποδίσθησαν τώρα, νομίζουν, οἱ καλότυχοι, ὅτι ἔκαμαν τὸ χρέος των καὶ περιορίζονται εἰς τὸ νὰ ἐρωτοῦν τὰ γινόμενα καὶ νὰ φιλονικοῦν καὶ νὰ κατατρέχωνται συναλλήλως. Μόνος μεταξὺ ἁπάντων τούτων ἐξαιρεῖται ὁ μέγας τῆς Ἑλλάδος φίλος, ὁ γενναῖος Βαρβάκης. Τοῦτος ὁ καλὸς ἄνθρωπος ἐξώδευσεν ἕως τώρα ὑπὲρ τὰς 600.000 ρούβλια καὶ γράφει ἐσχάτως ὅτι καὶ ἡ περιουσία καὶ ἡ ζωή του εἶναι ἀποφασισμένη διὰ τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ προσφορὰ τοῦ Καλλιέργη[1] *ἀκόμη δὲν ἔφθασεν εἰς τὴν Μαρσελίαν καὶ ἕως νὰ καταντήσῃ αὐτοῦ, ἴσως θὰ ἀπαντήσῃ ἐμπόδια. Ἐδῶθεν τίποτε δὲν κάμνομεν. Αἱ πέρυσιν κρατηθεῖσαι εἰς Κέρκυραν ἀποσκευαὶ ἐπέστρεψαν εἰς Λιβόρνον καὶ μένουν ἀκόμη ἀκίνητοι, διότι δὲν εἶναι ἀρκεταὶ νὰ γεμίσουν καράβι, καὶ ἀποδεκατισθεῖσαι χρειάζονται καὶ τρίτον ναῦλον. Εἷς μάλιστα, ἀναγκασμένος ἀπὸ δεινὰς περιστάσεις, ἀπαίτησε καὶ ἔλαβε τὰ 100 τάλλαρα τῆς συνδρομῆς του καὶ αὐτὰς τὰς ἀποσκευάς. Διὰ νὰ ἐπιταχυνθῇ λοιπὸν ἡ ἀποστολὴ καὶ διὰ νὰ ἐντραποῦν οἱ εὐκαταστατώτεροί μας, ἀνοίξαμεν καταγραφὴν μεταξὺ τῶν*

1. Ἐμμανουὴλ Ἰω. Καλλέργης, πλούσιος Ἕλλην τῆς Πετρουπόλεως καταγόμενος ἐκ Κρήτης. Εὑρισκόμενος εἰς βαθὺ γῆρας κατὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἐπαναστάσεως, ἀπέστειλεν εἰς Ἑλλάδα τοὺς ἀνεψιούς του Νικόλαον, Ἐμμανουὴλ καὶ Δημήτριον Φραγκίσκου Καλλέργας, διὰ ν' ἀγωνισθῶσιν ὑπὲρ πατρίδος, συγκατέπεμψε δὲ καὶ ἀξιολόγους προσφοράς, ἤτοι 2.000 τυφέκια, 20 κανόνια πεδινά, ὄργανα στρατιωτικῆς μουσικῆς, 4.000 βολίδας καὶ ἱκανὴν ποσότητα πυρίτιδος. Ἐκ τῶν κανονίων τούτων, ἓν μέρος ἐστάλη εἰς Μεσολόγγιον πρὸς τὸν Μαυροκορδᾶτον, ἕτερον εἰς Νεόκαστρον πρὸς τὸν τότε φρούραρχον Π. Ὀρφανὸν καὶ ἕτερον πρὸς τὸν Ἐμμ. Τομπάζην διὰ τὸν ἐξοπλισμὸν τοῦ πλοίου του. (Περιοδ. « Στρατιωτικὸς Ἔφορος », ἐκδοθεὶς ἐν Ναυπλίῳ, τόμ. Α' [1835], σελ. 145 -147).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πτωχῶν μαθητῶν, καὶ πλησιάζει ἕως τώρα τὴν ποσότητα τῶν 100 ταλλάρων, τὰ ὁποῖα θὰ προσφέρωμεν διὰ τὸν ναῦλον τῆς ἀποστολῆς.

Τὰ ἀνωτέρω σᾶς δείχνουν ὅτι κατὰ τὸ παρὸν ὀλίγας ἐλπίδας ἔχομεν νὰ συνδράμουν οἱ ὁμογενεῖς μας, καὶ εἶναι μεμπτὴ ἡ Διοίκησις, διότι δὲν ἐφρόντισε νὰ μᾶς στείλῃ πληρεξούσια γράμματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἠμπορούσαμεν νὰ πέμψωμεν φρόνιμόν τινα εἰς Παρίσιον, διὰ νὰ συναποκριθῇ μὲ τοὺς φιλελευθέρους τόπους καὶ νὰ κατορθώσῃ μερικὰ δάνεια, χωρὶς τὰ ὁποῖα τίποτε νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ προκόψῃ δὲν εἶναι δυνατόν. Ὅταν μᾶς ἔστειλαν τὰ ἀντίγραφα τοῦ προσωρινοῦ συντάγματος, ἠμποροῦσαν νὰ φροντίσουν καὶ περὶ τούτου τοῦ ἀναγκαιοτάτου ἔργου, ἀλλ', ὡς φαίνεται, οἱ ἐν τοῖς πράγμασι δὲν γνωρίζουν τὴν Εὐρώπην. Αὐτοὶ δὲν ἔχουν χρήματα δι' ἕνα ἀπόστολον, καὶ ἐψήφισαν σωρόν, λησμονήσαντες ὅτι πρέπει νὰ χρονοτριβήσουν εἰς καθαρτήρια καὶ ἠμποροῦν νὰ μὴ λάβουν τὴν ἄδειαν νὰ προχωρήσουν εἰς τὰ ἐμπρός. Ἔπειτα, πῶς δὲν ἐσυλλογίσθησαν ὅτι οἱ ἀποσταλμένοι πρέπει νὰ γνωρίζουν τὴν γλῶσσαν καὶ τὰ ἤθη τοῦ τόπου διὰ τὸν ὁποῖον πέμπονται καὶ νὰ ἔχουν καὶ προλαβούσας σχέσεις. Ἔφθασαν ἐδῶ ὁ Κεφαλᾶς καὶ ὁ Χρόνιας ἀπόστολοι τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος. Ὁμοιάζουν τίμιοι καὶ φιλογενεῖς ἄνθρωποι, πλὴν τοῦτα τὰ προτερήματα δὲν ἀρκοῦν. Ἔπειτα, ἔχουν ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων ἐξόδων καὶ δὲν ἠξεύρω ποίαν ἐμπιστοσύνην θὰ ἐμπνεύσουν ἀποσταλμένοι μιᾶς μερικῆς ἐπαρχίας, ἐνῷ ἀμφιβάλλομεν, ἐὰν θὰ ἐμπιστευθοῦν οἱ ἀλλογενεῖς πλούσιοι τὸ ὅλον τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ ὑψηλὸς τῆς Ἑλλάδος Πρόεδρος[1] ἔχει πολλὰ προτερήματα καὶ θὰ ἐσυλλογίσθη πάντα τοῦτα, ἀλλ', ὡς φαίνεται, εἶναι μοναχὸς καὶ δὲν ἔχει ἄλλους ἄνδρας διὰ νὰ τὸν βοηθοῦν καὶ νὰ τῷ εὐκολύνουν τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του. Ἐγὼ ἔγραψά τινα πρὸς τὸν ἀρχιγραμματέα Νέγρην, καὶ ἐὰν δὲν τοῦ ἐζάλισε τὴν κεφαλὴν τὸ πολύτιτλον ἀξίωμά του, ἐλπίζω νὰ τὸν προλάβω, διὰ νὰ μὴν ἐκτελέσουν τὸ πολυέξοδον, δύσκολον καὶ ἀσυντελὲς στάλσιμον τῶν πολλῶν ἱκετευτῶν. Συνωμίλησα δὲ τὰ πρέποντα καὶ μὲ τὸν φίλον Κοντουμᾶν καί, ἐὰν τῷ δώσουν ἀκρόασιν, θέλει τοῖς κοινολογήσει πολλὰ ὠφέλιμα.

Τὴν ναυμαχίαν[2], καθὼς σοὶ προέγραψα, ἐμάθαμεν ἢ μᾶλλον μᾶς παρέστησαν ὡς πολλὰ πομπώδη. Ἡ πρώτη εἴδησις ἐκοινολογήθη ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους καὶ ἔπειτα τὴν ἐβεβαίωσε τὸ διπλωματικὸν σῶμα ἐν Φλωρεντίᾳ, διὰ 20 δὲ ἡμέρας τὰ ἐκ τῶν Ἰονίων Νήσων γράμματα μᾶς ἐκοινολογοῦσαν ἀνάλογα. Ἀλλ' ἡ ἐδική σου περιγραφή, σύμφωνος μὲ ἐκείνην πολλῶν ἄλλων ὁμογενῶν, μᾶς εἶπε τὴν ἀλήθειαν καὶ συμπεραίνομεν μ' ὅλον τοῦτο ὅτι, καὶ τόσον μικρά, εἶναι ὠφέλιμος εἰς τὰ πράγματά μας καὶ ἔδειξε τὴν ἀναντίρρητον ὑπεροχὴν τῶν ἡμετέρων εἰς τὰ ναυτικά. Τὰ διασωθέντα ἐχθρικὰ πλοῖα εἰς τὴν Ζάκυνθον κατέφυγον μὲ οὖριον ἄνεμον εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ ἐμβαίνοντα εἰς τοὺς λιμένας της ἔχασαν 3 ἕως πέντε νῆας, ἀλλ' ὁ ἐκεῖ σατράπης ἑτοίμασεν ἄλλα 15 πλοῖα καὶ ἔχει σκοπὸν νὰ μεταφέρῃ εἰς τὴν Κρήτην 5.000 Ἀλβανοὺς καὶ ἔπειτα νὰ καταντήσῃ ὅλος ὁ

1. Ἀλ. Μαυροκορδᾶτος.
2. Ναυμαχία τῶν Πατρῶν τῆς 20 Φεβρουαρίου 1822.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

στόλος περὶ τὴν Ρόδον, διὰ νὰ ἑνωθῇ μὲ τὰ προσδοκώμενα ἀπὸ τὴν Στάμπολιν χονδρὰ πλοῖα, συγκείμενα ἀπὸ τρίσειρα (tripонts) καὶ κατωτέρω. Ἀλλ' ἀγνοοῦμεν, ἐὰν ἠμπορέσῃ ὁ ἐχθρὸς νὰ τὰ κινήσῃ.

Ἡ περιγραφὴ τῶν στενοχωριῶν σας καὶ ἡ φύσις αὐτὴ τῶν περιστάσεών σας μᾶς κάμνουν νὰ δειλιῶμεν, μὴ προβλέποντες πῶς ἠμποροῦν νὰ ὁπλισθοῦν οἱ ἡμέτεροι, διὰ νὰ ἀπαντήσουν τὰς νέας ἐπιδρομὰς τοῦ ἐχθρικοῦ ναυτικοῦ.

Τὰ περὶ τοῦ Ἀλῆ πασᾶ καὶ ἡμεῖς ἐσυμπεράναμεν, ὅτι δὲν ἔμελλον νὰ σᾶς βλάψουν μεγάλως. Ἡ καταστροφή του ἔφερε καὶ ἄλλο καλόν· ἐτύφλανε τὴν ὀθωμανικὴν ὑπερηφάνειαν καὶ ἀπεκρίθη αὐθαδέστατα εἰς τὴν μεσιτείαν τῶν Αὐστριακῶν καὶ Ἄγγλων περὶ τὰ τέλη Φεβρουαρίου. Ἀλλ' οἱ ἄνακτες τούτων τῶν ἐθνῶν εἶναι τόσον καταπεισμένοι περὶ τῶν συμφερόντων των, διὰ νὰ ὑπάρξῃ ἡ Τουρκία, ὥστε ἔκαμαν νέα κινήματα εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ καταπραΰνουν τὸν Ἀλέξανδρον μὲ τοὺς τίτλους, ὅτι εἶναι magnanime καὶ ἔχει lunganimità.

Ὁ πρέσβυς τῆς Αὐστρίας εἰς τὴν Φλωρεντίαν ἔγραφεν εἰς τὸν ἐν Λιβόρνῳ κόνσουλόν του, ὅτι ἡ Τουρκία μετενόησε διὰ τὴν ὑπερήφανον ἀπάντησίν της καὶ οὕτω συμβιβασθεῖσα φιλικῶς μὲ τὴν Ρουσίαν θὰ τοὺς ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τοὺς νέους Μιλτιάδας. Βλέπεις ἄρα ὅτι δὲν μετεβλήθη ποσῶς ἀκόμη ἡ καθ' ἡμῶν καταφροσύνη των.

Μ' ὅλα ταῦτα ἡ Ρουσία πάσχει ὅλα τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου, καὶ οἱ Τοῦρκοι δὲν ὁμοιάζουν ὅτι ἔχουν σκοπὸν νὰ παραχωρήσουν εἰς οὐδὲν ἀπὸ τὰ εὔλογα ζητήματα τῆς Ρουσίας, ὥστε ἐντὸς μηνὸς πρέπει νὰ ἀποφασισθῇ ὁ πόλεμος ἢ ἡ εἰρήνη. Καὶ τούτη πάλιν μᾶς φαίνεται δύσκολον νὰ διαρκέσῃ ἢ νὰ ἐκτελεσθῇ.

Σοὶ προέγραψα, ὅτι μᾶς ἤρεσε καθ' ὑπερβολὴν τὸ προσωρινὸν πολίτευμά σας καὶ κατεχάρυνε τοὺς ἐν Παρισίῳ, οἱ ὁποῖοι τὸ ἐπρόσμεναν ὡς οἱ Ἑβραῖοι τὸν Μεσσίαν. Παραπονοῦνται ὅμως διὰ τὴν σιωπήν σας, ἐν ᾧ σᾶς ἔγραψαν πολλάκις καὶ σᾶς ἐκοινολόγησαν οὐσιώδη πράγματα. Τὰ γράμματά μας καὶ ἡ ἐπιστροφὴ ἐδῶθεν πολλῶν ἀλλογενῶν τοὺς κατέπεισαν, ὅτι ἀκόμη οἱ ξένοι πολεμικοὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ μᾶς χρησιμεύσουν. Ἀλλὰ τοῦτο ἔχει κακὰ ἀποτελέσματα. Ἡ φιλανθρωπία τῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης ἐκινήθη ὑπὲρ ἡμῶν, ἐπειδὴ ἐστοχάσθησαν ὅτι ἐμέλλομεν νὰ ὀργανισθῶμεν εὐρωπαϊκῶς, μηδὲ ἠμποροῦν νὰ ἐννοήσουν τὰς ἀνυπερβλήτους περιστάσεις μας, αἱ ὁποῖαι μᾶς ἐμποδίζουν ἀπὸ τὸ νὰ κάμωμεν ὅλα τὰ πρέποντα. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ κάμετε καὶ τὰ ὑπὲρ δύναμιν, διὰ νὰ μὴ γυρίζουν δυσαρεστημένοι οἱ ἀλλογενεῖς, διότι παρὰ τὴν κοινὴν γνώμην ἄλλον τινὰ βοηθὸν δὲν ἔχομεν, καὶ χωρὶς αὐτὴν ἤθελαν μᾶς κηρύξει πόλεμον αἱ κακότροποι ἐξουσίαι.

Μοὶ ζητοῦν ἀπὸ τὸ Παρίσιον νὰ τοῖς κοινολογήσω τὰ ὅσα παράπονα ἔχετε κατὰ τοῦ Μαιτλάνδου καὶ τῶν ἄλλων Ἄγγλων, διὰ νὰ τὰ κοινολογήσουν εἰς τοὺς φιλέλληνας βουλευτὰς τῆς Ἀγγλίας. Περὶ τούτων θὰ ἔγραψαν καὶ πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ. Ἡ ἐκδοθεῖσα διαμαρτυρία κατὰ τοῦ κονσόλου Green[1] ἔκαμε καλὸν ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ τοῦτος ἀπήντησε

1. Πρόξενος τῆς Ἀγγλίας ἐν Πάτραις.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ οἱ φίλοι μας δὲν εἶχαν τί νὰ ἀποκριθοῦν. Τὰ τῆς Τριπολιτζᾶς εἶναι ἀκόμη le cheval de bataille, ὡς λέγουν οἱ Γάλλοι τῶν ἐχθρῶν μας, καὶ ὁ φθάσας εἰς Παρίσιον Γόρδων ἐβεβαίωσε τοὺς ἐκεῖ ὁμογενεῖς, ὅτι οἱ ἡμέτεροι ἔσφαξαν πλῆθος γυναικῶν καὶ παιδίων τουρκικῶν μετὰ τὴν παράδοσιν τῶν ὅπλων καὶ ἔψησαν τοὺς Ἑβραίους. Ὁ παρευρεθεὶς εἰς τὴν Τριπολιτζὰν Χρόνιας μᾶς βεβαιώνει, ὅτι τὸ περὶ τῶν Ἑβραίων εἶναι ἀναιδὲς ψεῦμα, καὶ ὅσοι ἐφονεύθησαν ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, ἐθανατώθησαν εἰς τὴν συμπλοκήν, ὁ δὲ Γόρδων ἐπῆγεν εἰς Τριπολιτζὰν μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας τῆς εἰσόδου τῶν ἡμετέρων. Θὰ ἔχετε βέβαια ἐφημερίδα καὶ πιθανῶς θὰ σᾶς ἔρχωνται αἱ τῶν ἀλλογενῶν· διατί λοιπὸν δὲν κοινολογεῖτε τὰ πρέποντα; Καὶ διατί δὲν φροντίζετε νὰ συναποκρίνεσθε μὲ τὴν Ἀγκῶνα, τὴν Λιβόρνον ἢ καὶ τὴν Μαρσελίαν;

Ὁ πολυπαθὴς Χρησταρῆς ἔμελλε κατ' αὐτὰς νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ Μουνυχίαν διὰ τὴν Γενεύην, καὶ ἐκεῖθεν ἤθελε νὰ περάσῃ ἐδῶθεν διὰ νὰ καταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐπειδὴ πλέον ζωήν, χωρὶς ἐθνικὴν ὕπαρξιν, δὲν θέλει. Κατὰ τὰ γράμματά σου καὶ τὰ προτερήματά του, ἠμπορεῖ νὰ εἶναι χρήσιμος ὁ ἄνθρωπος· ἀλλ' ἀπ' ἐδῶ δὲν συμφέρει νὰ περάσῃ, καὶ πρέπει νὰ τὸν συνοδεύσωμεν μὲ χρήματα, διὰ νὰ μὴ πεινάσῃ. Ὅταν φθάσῃ εἰς Γενεύην, θέλομεν συναποκριθῆ καὶ ἀποφασίσει τὸ πρακτέον· ἐν τοσούτῳ σὲ ἀσπάζεται καὶ σὲ παρακαλεῖ νὰ ἐρωτήσῃς περὶ τῆς δυστυχοῦς νύμφης του, ἡ ὁποία μετὰ τῆς οἰκογενείας της κατέφυγεν εἰς τὸ Δραγαμέστι, καὶ νὰ φροντίσῃς νὰ τῇ φανῇς τὸ κατὰ δύναμιν ὠφέλιμος.

Ἡ φίλη Γατέσκαινα ἔφυγεν ἐκ δευτέρου ἀπὸ τὸν ἄνδρα της καὶ ἐκλείσθη πρὸς τὸ παρὸν εἰς ἓν μοναστήριον τῆς Φλωρεντίας. Σήμερον ἐπῆγεν ἐκεῖ ὁ σύζυγός της, καὶ πρέπει νὰ ἀποφασισθῇ διὰ κριτηρίου ἡ τύχη της. Σοὶ προέγραψα ὅτι μ' ἠνάγκασε νὰ πάρω τὰ 200 φράγκα, τὰ ὁποῖα τῆς ἔμβασες ἐκ Μαρσελίας. Εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις της θὰ ἔχῃ βέβαια μεγάλην στενοχωρίαν, καὶ τῇ ἔγραψα παρακαλῶν καὶ ἐξορκίζων αὐτὴν νὰ τὰ λάβῃ ὀπίσω. Ὅθεν, ἔστερξε νὰ τῇ ἐπιστρέψω μόνον τὰ 100 φράγκα, καὶ θέλω τὰ ἐγχειρίσει κατ' αὐτὰς εἰς τὸν φίλον της Viti. Μ' ὑποχρεώνει δὲ νὰ σοὶ μηνύσω τὰ χαιρετήματά της καὶ νὰ σοὶ κοινολογήσω τὰς νέας δυστυχίας της.

Περὶ τῶν συγγενῶν σου δὲν ἔχω τίποτε νεώτερον· σοὶ προέγραψα ὅτι δὲν ἐφονεύθη μηδεὶς τῶν Ἀσιανῶν, καὶ ὅτι ἐζημιώθησαν μόνον χρήματα πολλά.

Τῇ κ' (Ἀπριλίου) / β' Μαΐου. Χθὲς ἔλαβα νεώτερον γράμμα παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου φθάνον ἕως εἰς τὴν κη'/θ' Ἀπριλίου. Μὲ τοῦτο μοὶ κοινολογεῖ ὅτι ὁ κύριος Ἰωάννης Ξένος, γαμβρός μας ἀπὸ θυγατέρα τοῦ Ν. Παπαδοπούλου, ἀντάμωσε τὸν μητρυιόν σου, ὅστις ὑγιαίνει, καθὼς καὶ ἡ μήτηρ σου Βαρύτιμη· ἐζημιώθη δὲ χρηματικῶς, διότι ἔφυγεν ἀπὸ τὴν Τουρκίαν ὁ ἀδελφός του Φιλαλήθης, καὶ ὑπεσχέθη νὰ στείλῃ γράμμα τῷ Ξένῳ πρὸς σέ· ἀλλ' ἕως εἰς τὴν [κδ'/η' Μαρτίου δὲν τὸ εἶχε πέμψει ἀκόμη. Εἰς τὴν Στάμπολιν ἦτον μέγας τρόμος νὰ μὴν ἀνακαινισθοῦν αἱ περυσιναὶ σκηναὶ κατὰ τῶν χριστιανῶν, μετὰ τὸ κτύπημα τῆς Χίου ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους. Εἰς τὴν Σμύρνην ξανανεώθησαν, καὶ διὰ πέντε

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἡμέρας κανεὶς δὲν ἐξήρχετο τοῦ οἴκου του, κατὰ τὴν μαρτυρίαν ἑνὸς καραβίου, τὸ ὁποῖον ἔφθασεν εἰς Τεργέστην διὰ 11 ἡμέρας ἀπὸ Σμύρνην. Ἀλλὰ δὲν μᾶς ἔμαθε κανὲν βέβαιον περὶ τῆς προόδου τῶν ἡμετέρων εἰς τὴν Χίον. Ὅσον τὸ κατ' ἐμέ, συλλογιζόμενος τὰ συνηθισμένα σφάλματα τῶν ἡμετέρων, τὴν ἀνανδρίαν τῶν Χίων, τὴν γειτονίαν των μὲ τὴν Ἀσίαν καὶ πρὸ πάντων τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀποσκευῶν καὶ τῶν ἐμποδίων, φοβοῦμαι μὴ πάθουν οἱ Χῖοι ὅσα καὶ οἱ Κυδωνιεῖς, καὶ τότε δὲν ἠξεύρω εἰς τί ὠφελεῖ τοῦτο τὸ κίνημα.

Οἱ Σάμιοι εἶναι πολὺ ὀλιγώτεροι τῶν Χίων, καὶ ὅμως ἀντέστησαν κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ ἰδοὺ ἠμποροῦν νὰ ἐκτείνωνται καὶ ἔξω· ἀλλ' ἠμποροῦν οἱ Χῖοι νὰ μιμηθοῦν τοὺς Σαμίους; Κατὰ τὰ πανταχόθεν λεγόμενα, οἱ Τοῦρκοι ἑτοιμάζουν καὶ τὸν χονδρὸν στόλον των, τὸν ὁποῖον θὰ συνοδεύσουν μὲ ὅσα μικρότερα καράβια δυνηθοῦν, ὥστε ἄλλοι τὸν ἀνεβάζουν εἰς 45 καὶ ἄλλοι τὸν κατεβάζουν εἰς 27 κομμάτια. Πιθανὸν νὰ κινηθῇ καὶ ὁ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καταφυγών, ὅστις θὰ ὑπερβῇ τὰ 30 κομμάτια, καὶ νὰ πασχίσῃ νὰ ἀνταμωθῇ μὲ τὸν νέον τουρκικόν. Ἐὰν οἱ ἡμέτεροι ἔχουν ὁμόνοιαν, καὶ ἐὰν εὕρουν τὰς ἀναγκαίας ἀποσκευάς, ἠμποροῦν νὰ τὸν ἐμποδίσουν ἀπὸ τὸ νὰ ἐνωθῇ καὶ νὰ μὴ κάμῃ ἀποβάσεις εἰς τὴν Χίον, κατὰ τῆς ὁποίας συνάζονται εἰς τὸν Τσεσμὲν πολλοὶ Ἀσιανοὶ Τοῦρκοι.

Ἕως τώρα θὰ ἔφθασεν εἰς Νύδραν καὶ ὁ πολλὰ ὑποσχόμενος ναυτικὸς Jourdan[1] καὶ ἐλπίζω νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὴν προθυμίαν, τὴν ἐμπειρίαν καὶ τὸ πολυμήχανόν του. Μαζὶ μ' αὐτὸν κατέβησαν καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοί, ἐν οἷς μοὶ ἐσυστήθη ἀπὸ τὸν κύριον Σαλβέρτην κάποιος Girault d' Egrafeuille, ancien lieutenant[2]. Ἔγραψα περὶ αὐτῶν διὰ τοῦ Κοντουμᾶ, καὶ νομίζω ὅτι ὡμίλησα καὶ πρὸς σέ. Ἀλλ' ἐπαναλαμβάνω τὴν παράκλησίν μου νὰ τοὺς ὑποδεχθῆτε φιλοφρόνως καὶ αὐτούς, καθὼς καὶ πάντα ἄλλον ἀλλογενῆ ἀξιωματικόν, διότι ἐπέστρεψαν ἐσχάτως εἰς Μαρσελίαν πέντε ἀπὸ αὐτοὺς καὶ ἐδημοσίευσαν καθ' ἡμῶν τὰ αἴσχιστα[3]. Θέλω σᾶς ἐγκλείσει ἀντίγραφον τῶν ὕβρεών των, διὰ νὰ μάθετε τὴν διαγωγήν των καὶ νὰ κάμετε, ἐὰν ἠμπορῆτε, νὰ κηρυχθοῦν ὡς ἄτιμοι καὶ ψεῦσται ἀπὸ τοὺς αὐτοῦ εὑρισκομένους ἀλλογενεῖς. Ἡ δημοσίευσις τῶν βλασφημιῶν τούτων θέλουν μᾶς πειράξει μεγάλως καὶ θέλουν ἐπιβεβαιώσει τὰς κατηγορίας τῶν ἐχθρῶν μας,

---

1. Philippe Jourdain. Ὁ γνωστὸς Γάλλος φιλέλλην, πλοίαρχος τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ ἐν ἀποστρατείᾳ, ὁ ὁποῖος ἦλθεν εἰς Ἑλλάδα τὸ 1822 καὶ ἀνέλαβε διαφόρους ἐπισήμους ἀποστολάς. Ὑπῆρξε μέλος τῆς ὑπὸ τὸν Ἀνδρέαν Μεταξᾶν ἑλληνικῆς πρεσβείας εἰς τὸ συνέδριον τῆς Βερώνης καὶ ἔλαβεν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὰς διαπραγματεύσεις μεταξὺ Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Τάγματος τῶν ἱπποτῶν τῆς Μάλτας. (Ἐ. Γ. Πρωτοψάλτη, Κατακτητικαὶ βλέψεις τῶν Μελιταίων ἱπποτῶν ἐπὶ ἑλληνικῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου. « Ἀθηνᾶ », τόμ. ΝΣΤ' [1953], σελ. 142 - 187). Τὴν ἐν Ἑλλάδι δραστηριότητά του περιέγραψεν ὁ ἴδιος εἰς τὸ βιβλίον του « Mémoires historiques et militaires sur les événements de Grèce depuis 1822 jusqu' au combat de Navarin. Paris, 1828, tom. 1 - 2.

2. Γάλλος φιλέλλην, ὑποπλοίαρχος.

3. Ὁ λοχαγὸς Maurice Persat, ἐπιστρέψας ἐξ Ἑλλάδος εἰς Μασσαλίαν μετ' ἄλλων δυσηρεστημένων Γάλλων φιλελλήνων κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1822, ἐδημοσίευσεν ἀνθελληνικὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν, ἐκτὸς αὐτοῦ, ὑπέγραψαν οἱ συμπατριῶταί του Delaurey, Micolon, Paulet καὶ Vidal. Βλ. « Mémoires du co mmandant Persat, 1806 à 1844 ». Publiés... par G. Schlumberger (Paris, 1910), σελ. 108.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

οἱ ὁποῖοι μᾶς παριστάνουν ὡς λαὸν ἀνεπιτήδειον νὰ κυβερνηθῇ μόνος του καὶ ἀνάξιον ἐθνικῆς καὶ καλυτέρας ὑπάρξεως. Τὸ δὲ χειρότερον, θέλομεν χάσει καὶ τῶν φιλελλήνων τὴν ὑπόληψιν, οἱ ὁποῖοι δὲν ἠμποροῦν νὰ καταλάβουν, ὅτι ἠμποροῦμεν νὰ πολεμήσωμεν χωρὶς τακτικὴν καὶ χωρὶς τὴν συνδρομὴν τῶν πολιτισμένων πολεμικῶν. Ἐννοεῖς κάλλιστα τὴν ἔκτασιν τούτων τῶν κακῶν καὶ ἠμπορεῖς νὰ τὰ ἐκθέσῃς πρὸς τὴν Διοίκησιν, διὰ νὰ πάρῃ μέτρα σωτήρια, καὶ οὕτω νὰ μὴ χάσωμεν τὴν καλὴν ὑπόληψιν τοῦ σοφοῦ κόσμου, τὴν μόνην προστάτριάν μας καὶ σωτήριόν μας.

Ὁ ἀδελφός μου εὑρίσκεται ἀκόμη εἰς τὰ ἴδια, καὶ δὲν ἠμπορεῖ μήτε νὰ ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ὀδέσσαν. Ἡ σωτηρία του καὶ τὰ συμφέροντά του ἀπαιτοῦν νὰ ὑπάγῃ εἰς Πετρούπολιν, ἀλλά, μὲ τὴν πρόφασιν ὅτι εἶναι Ἕλλην, δὲν τῷ συγχωρεῖται τὸ διαβατήριον, καὶ οὕτως ὁ δόλιος χρεωκόπος Παπαδόπουλος ἐνεργεῖ ἐλευθέρως ἐναντίον του, καὶ ὑποπτεύω ὅτι ὁ δυστυχὴς Ἰωάννης μέλλει νὰ πάθῃ τὰ πάνδεινα. Παρακινεῖ ἐμὲ νὰ ὑπάγω εἰς Πετρούπολιν, ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ πολυεξόδου καὶ τοῦ μεγάλου διαστήματος, ὑποπτεύω ὅτι καὶ ἐγὼ δὲν θὰ λάβω διαβατήριον. Καὶ ἔπειτα, ἀπὸ τὴν Αὐστρίαν δὲν ἠμπορῶ νὰ περάσω. Τὰ δύο Σουτσόπουλα[1], τὰ ὁποῖα ἐγνώρισες εἰς τὸ Παρίσιον, ἐπέρασαν ἐδῶ τὸν χειμῶνα καὶ ἠθέλησαν νὰ ὑπάγουν εἰς τὸ Πατάβιον, ὅπου εὑρίσκεται σπουδάζων ὁ γαμβρός των, υἱὸς τοῦ ἰατροῦ Δεσύλλα[2]. Μ' ὅλην δὲ τὴν νεότητά των, μ' ὅλην τὴν ἀρρωστίαν ἑνὸς τῶν δύο ἀδελφῶν, καὶ μ' ὅλον τὸ ἐκ Παρισίου γαλλικόν των διαβατήριον καὶ τὴν ὑπόσχεσίν των νὰ μὴν ὑπάγουν μήτε εἰς τὴν Βενετίαν μήτε εἰς τὸ Τριέστι, ὅπου εἶναι Γραικοί, τοὺς ἐγύρισαν ὀπίσω ἀπὸ τὸν Πάδον. Ὁ Κοντουμᾶς θὰ σοὶ διηγηθῇ ἢ θὰ σοὶ γράψῃ ὅσα ἐδοκίμασε. Ὁ Μεϊτάνης[3] ἔπαθε περισσότερα. Τοῦτα τὰ ἐμπόδια καὶ ἄλλα μύρια ἠμποροῦν νὰ σᾶς δείξουν πόση προσοχὴ χρειάζεται διὰ τοὺς αὐτόθεν ἐρχομένους ἀνθρώπους καὶ πόσον ἀστόχαστον ἦτον τὸ σχέδιον τοῦ νὰ στείλετε μίαν καραβιὰν ἀποσταλμένων. Ἀλλὰ περὶ τούτου σᾶς προέγραψα τὰ πρέποντα, καὶ ἐὰν κατευοδωθῇ ὁ Κοντουμᾶς, θέλει σᾶς ὁμιλήσει ἐκτεταμένως.

Ὁ δυστυχὴς ἀδελφός μου κατατρέχεται πότε ὡς ἑταιριστὴς καὶ πότε ὡς ἐναντίος τοῦ Ὑψηλάντη, ὅστις ἔχει ἀκόμη πολλοὺς φίλους εἰς τὴν Ὀδέσσαν, καὶ κατηγοροῦν ἡμᾶς ὡς φίλους τοῦ Μαυροκορδάτου. Τούτη ἡ μωρὰ διαφωνία ἐξηγεῖ τὴν ἀπραξίαν τῶν ἐκεῖ ὁμογενῶν καὶ μαρτυρεῖ τὴν ἀναξιότητά μας· ὡς νὰ ἐπρόκειτο λόγος περὶ προσώπων καὶ ὄχι περὶ πραγμάτων, καὶ ὡς νὰ μᾶς ἔμελε ἡμᾶς περὶ τῶν δύο τούτων ἀνθρώπων καθὸ

---

1. Οἱ υἱοὶ τοῦ Μιχάλβοδα.

2. Ἀλέκος Γ. Δεσύλλας - Τσοῦκος. Κατήγετο ἐκ Πάργας. Ἐγεννήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει, ὅπου ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ Μιχαὴλ Σούτσου (Μιχάλβοδα). Υἱὸς ἰατροῦ, ἐσπούδασεν ἰατρικὴν εἰς Πατάβιον καὶ Παρισίους. Τὸ 1830 κατῆλθεν εἰς Ἑλλάδα καὶ ἐγκατεστάθη εἰς Χαλκίδα, ὅπου μετ' ὀλίγον ἀπέθανε. (Π. Ἀραβαντινοῦ, Βιογραφικὴ συλλογὴ λογίων τῆς Τουρκοκρατίας, Ἰωάννινα, 1960, σελ. 50).

3. Γεώργιος Μεϊντάνης, λόγιος καταγόμενος ἐκ Κοζάνης. Ἐσπούδασε φιλολογίαν εἰς Παρισίους καὶ ἀνῆκεν εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ Κοραῆ, ὅστις ἐδείκνυε πρὸς αὐτὸν πατρικὴν εὔνοιαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

προσώπων καὶ ὄχι καθὸ περισσότερον ἢ ὀλιγώτερον ὠφελίμων εἰς τὰ κοινά. Καὶ τοῦτα τὰ μικρὰ περιστατικὰ μὲ κάμνουν νὰ ὑποπτεύω μὴ κατατρεχθῇ ἔτι περισσότερον ὁ ἀγαθὸς Ἰωάννης, τὸν ὁποῖον ἐπαρήγγειλα καὶ παρεκάλεσα πρὸ πολλοῦ νὰ παύσῃ τὰς ματαίας φιλονικίας, καὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν συμφερόντων καὶ τῶν χρεῶν του.

Ἡ περὶ τῆς ὁποίας σ' ἀνέφερα ὑβριστικὴ τῶν Γάλλων ἐπιστολή, ἡ κακοβουλία τῶν μεγάλων Δυνάμεων, ἡ ἀδράνεια, διὰ νὰ μὴν εἰπῶ τίποτε περισσότερον, τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου καὶ ἡ ἀναβολὴ τῶν ἡμετέρων εἰς τὸ νὰ κάμουν τὰ πρέποντα, μᾶς καταβυθίζει εἰς ἀπελπισίαν. Ἐπέρασεν ὁλόκληρον ἔτος μετὰ τὴν ἐπανάστασιν, καὶ ἰδοὺ πλησιάζουν ἓξ μῆνες μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτεύματος καὶ τὴν ἔναρξιν ὑπερτάτης Ἐθνικῆς Διοικήσεως, καὶ ὑμεῖς ἀμελεῖτε ἀκόμη τὸ οὐσιωδέστερον. Ὁ ὑψηλὸς Μαυροκορδᾶτος γνωρίζει κάλλιστα πόσον ἀξίζει ὁ ἐδῶ σεβάσμιος ἱεράρχης μας· δὲν ἔπρεπε λοιπὸν ἀμέσως μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τῆς Διοικήσεως νὰ πέμψῃ πληρεξούσια ἐπιτροπικὰ εἰς τὴν Πανιερότητά του διὰ νὰ ἐνεργήσῃ τὰ ἐξωτερικά μας συμφέροντα; Μοὶ παραπονεῖσαι, καθὼς καὶ ἄλλοι πολλοὶ μετὰ σοῦ, διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν χρημάτων· ἀλλ' οἱ ἐδῶ ἐλεύθεροι ὁμογενεῖς ἐπτώχυναν καὶ μικρὰ πράγματα ἠμποροῦν νὰ κάμουν πρὸς βοήθειάν σας. Τὸ μόνον δραστήριον μέσον εἶναι νὰ πασχίσωμεν νὰ δανεισθῶμεν 5 - 10.000.000 φράγκα ἀπὸ τοὺς ἀλλογενεῖς πλουσίους, βάζοντες ὑποθήκην τὰ δημόσια κτήματά μας καὶ ἐξάπτοντες τὴν φιλοτιμίαν των μὲ τὴν τακτικὴν μὲ ὑμᾶς ἀλληλογραφίαν. Καὶ ὅμως, ἰδοὺ ἐμβῆκε καὶ ὁ Μάϊος καὶ μήτε ἓν γράμμα ἀπὸ τὴν Διοίκησίν σας δὲν ἐλάβαμεν. Ἠξεύρω ὅτι τούτη εἶναι καταφορτισμένη ἀπὸ ἀτελειώτους ἐσωτερικὰς φροντίδας, ἀλλὰ τόσην ἔλλειψιν καιροῦ καὶ μέσων ἔχει διὰ νὰ μὴν ἠμπορῇ οὔτε δὶς τοῦ μηνὸς νὰ συναποκρίνεται μὲ ἡμᾶς; Ἦλθεν ἐσχάτως καράβι ἀπὸ τὸ Μαραθωνήσι, πρωτύτερα ἀπὸ τὴν Νύδραν· σεῖς αὐτοῦθεν συναποκρίνεσθε συχνὰ μὲ τὴν Ἀγκῶνα· μὲ τὰ ἴδια τοῦτα μέσα ἐχρεώστει καὶ ἡ Διοίκησίς σας νὰ γράψῃ πρὸς τὸν ἱεράρχην μας, διὰ νὰ τὸν ἰδεάσῃ περὶ πάντων καὶ νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν συνδρομὴν καὶ τὰς συμβουλάς του. Ἰδού, προχωρεῖ τὸ καλοκαίρι καὶ ἔχετε νὰ ἀνθέξετε εἰς μεγάλας καὶ πολλὰς ὁρμὰς τῶν ἐχθρῶν, καὶ ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ περὶ τῶν δανείων ἐπιτροπεία σας καὶ ἕως νὰ σταλῇ καὶ νὰ ὀργανίσῃ τίποτε, περνᾷ τὸ καλοκαίρι. Καὶ ὅμως εἰς τῶν δανείων τὴν εὕρεσιν καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τεχνικῶν πολεμικῶν καὶ κατασκευαστῶν τῶν ὅπλων καὶ τῶν ἐφοδίων εἶναι ἡ σωτηρία καὶ ἡ ἐλπίς μας. Εἶναι καὶ ἄλλοι τρόποι σωτήριοι καὶ ἔνδοξοι· οἱ πλούσιοι νὰ καταβάλουν τὸ ἔχειν των, οἱ πολεμοῦντες νὰ εὐχαριστῶνται μὲ μόνον τὰ ἀναγκαῖα, διὰ νὰ ἀποζοῦν καὶ οἱ λοιποὶ νὰ ἐργάζωνται διὰ τὸ κοινόν. Ἀλλὰ παρομοίας θυσίας δὲν εἴμεθα ἱκανοὶ νὰ κάμωμεν, ἐὰν συμπεράνωμεν μάλιστα ἀπὸ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν ἔξω τῆς Ἑλλάδος εὑρισκομένων πλουσίων, καὶ ἐὰν ἀληθεύουν τὰ διαφημισθέντα, ὅτι πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς Πελοποννήσου, πολιτικοὶ καὶ πολεμικοί, ἐφρόντισαν νὰ μεταφέρουν εἰς τὰ Ἰονικὰ νησία καὶ ἀλλαχόσε τὰ πλούτη των, διὰ νὰ τὰ ἔχουν καταφύγιον εἰς κάθε ἐναντίον. Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τί μέλλει γενέσθαι; Ὁ Θεὸς τὸ ἠξεύρει. Τρέχετε λοιπὸν εἰς τὰ ἐμπρὸς καὶ ὁ καιρὸς διδάσκαλος. Ἔπειτα, καὶ οἱ ἐχθροί μας δὲν εἶναι φρονιμώτεροι ἡμῶν. Ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Ἀγγλία ὑπέφεραν τὰ αἴσχιστα καὶ κατεδέχθησαν νὰ μεταχειρισθοῦν μέσα ἀνάξια τῆς δυνάμεως καὶ τῆς ὑπολήψεώς των, καὶ ὅμως δὲν εἰσακούονται ἀπὸ τὸν ἰσχυρογνώμονα σουλτᾶνον· Εὗρῆκαν τὸν τρόπον νὰ καθησυχάζουν τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρουσίας, ὀνομάζουσαι αὐτὸν πότε μεγαλόφρονα καὶ πότε ἀνεξίκακον καὶ ὑπομονητικόν. Πλὴν μέχρι τέλους παρόμοιαι φλυαρίαι δὲν ἠμποροῦν νὰ ματαιώνουν τὰ πράγματα. Πρὶν τελειώσῃ ὁ Μάϊος, θέλει ἀποφασισθῆ ἡ τύχη μας ἐξωτερικῶς, διότι ἡ Ρουσία δὲν ἔχει πόλεμον φανερὸν καὶ ὑποφέρει τὰ ἐκ τοῦ πολέμου δεινά. Οἱ νόμιμοι καὶ φιλειρηνικοὶ Τοῦρκοι δὲν παύουν ἀπὸ τὸ νὰ τὴν ἐρεθίζουν. Ὄχι μόνον δὲν κενώνουν τὴν Μολδοβλαχίαν, ἀλλὰ λέγεται ὅτι ἐπροσκάλεσαν τοὺς μπογιάρηδές της εἰς τὴν Σιλίστραν καὶ ἐκεῖθεν τοὺς ἔστειλαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Προσθέτεται δέ, ὅτι βιάζουν τὸν λαόν, διὰ νὰ ἐναγκαλισθῆ τὸν μωαμεθισμόν, καὶ ἐλπίζομεν ὅτι μ' ὅλην τὴν προσπάθειαν τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας διὰ νὰ σώσῃ τὸν νόμιμον σουλτᾶνον, θέλει καταλάβει τέλος πάντων ὅτι ἡ ἀποστασία τῶν χριστιανῶν ἀπὸ τὸν νόμιμον Χριστόν των εἶναι μεγαλύτερον ἁμάρτημα παρὰ ἡ ἐπανάστασις ἡ ἐδική μας κατὰ τοῦ ἀνόμου σουλτάνου.

Μᾶς ἐκοινολογήθη ὅτι καὶ οἱ κάτοικοι τοῦ Ὀλύμπου ἔπιασαν τὰ ἄρματα καὶ ἐκτυπήθησαν μὲ τοὺς ἐχθροὺς εἰς τὴν Κατερίνην· ἀληθεύει τοῦτο; Καὶ πῶς συνέβη; Ἐπῆρεν ἆρα μέτρα ἡ Διοίκησις νὰ τοὺς προφθάσῃ μὲ ἀποσκευάς, ἢ θέλουν πάθει ὅσα καὶ οἱ Κασσανδρηνοὶ πέρυσι; Εἰς τὴν Ἑλλάδα θὰ εὑρίσκωνται τεχνῖται νὰ κατασκευάζουν τὴν πυρίτιδα καὶ νὰ συνάζουν καὶ νὰ καθαρίζουν τὸ νίτρον. Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συστήσετε πυριτουργεῖα, διὰ νὰ ἔχετε τὴν πυρῖτιν εὐθηνοτέραν καὶ προχειροτέραν; Ἀπὸ τὴν ἰδίαν πηγὴν ἐμάθαμεν, ὅτι ἐφυλάκωσαν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἕνα τῶν ἐγκρίτων πλουσίων, ὅστις ἦτον κόνσολος τῆς Δανίας[1], καὶ διὰ τὸν ὁποῖον παρεπονέθησαν οἱ ἄλλοι κόνσολοι εἰς τοὺς ἐν Μαχμουτοπόλει[2] πρέσβεις ζητοῦντες καὶ πολεμικὰ καράβια, διὰ νὰ τοὺς γλυτώσουν ἀπὸ τὰ τουρκικὰ γιαταγάνια. Ἄρχισε λοιπὸν εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ἡ περυσινὴ τρικυμία, καὶ ἀλλοίμονον εἰς τοὺς ἐκεῖ χριστιανούς. Περὶ τοῦ Ἄθωνος ἐρρέθη ὅτι πάσχουν οἱ καλόγηροι τὰ πάνδεινα, διηρπάσθησαν οἱ θησαυροί των, καὶ διεφημίσθη ὅτι καὶ τοὺς κατέσφαξαν. Ἐπεθυμούσαμεν νὰ ἠξεύρωμεν τίποτε βεβαιότερον περὶ τούτων, διὰ νὰ μᾶς χρησιμεύσῃ ὡς ἐπιχείρημα κατὰ τῶν ἀδυσωπήτων Εὐρωπαίων ἐχθρῶν μας.

---

1. Πρόκειται περὶ τοῦ προξένου τῆς Δανιμαρκίας Τ ζ α ν ώ. Τοῦτον κατηγόρησεν εἰς τὸν Ἀβδουλαμποὺτ πασᾶν ὁ πρόξενος τῆς Αὐστρίας Decok, ὅτι ἔκρυπτεν εἰς τὸ Προξενεῖόν του ὅπλα, πυρίτιδα καὶ ἄλλα ἐφόδια. Ὁ Τζανώ, ἀντιτάξας τὸ ἀπαραβίαστον τοῦ προξενικοῦ ἀσύλου, ἠρνήθη νὰ δεχθῇ ἔρευναν ἐν τῷ Προξενείῳ. Διὸ καὶ συλληφθεὶς κατὰ διαταγὴν τοῦ ρηθέντος πασᾶ, ἐφυλακίσθη καὶ ἀπεκεφαλίσθη ὀλίγον μετὰ τὸν θάνατον τῶν προκρίτων Θεσσαλονίκης Χριστοδούλου Μπαλάνου, Μενεξέ, ἐπισκόπου Κίτρους κ.ἄ. (Ἐπετηρὶς Φιλολ. Συλλ. Παρνασσοῦ, τόμ. Η' [1904], σελ. 197 - 198).

2. Κωνσταντινούπολις.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εἶχαν συστήσει ἐπιτροπείαν ἀπὸ Χίους καὶ ἄλλους φιλοτούρκους Εὐρωπαίους καὶ βοηθούμενοι ἀπὸ τὸν τουρκοπωλημένον πατριάρχην ἐξέταζαν ἀκριβῶς τὰ ἐξ᾽Οδέσσας ἐρχόμενα γράμματα καὶ εἶχαν κατασκόπους εἰς ἐκείνην τὴν πόλιν, διὰ νὰ μαθαίνουν τί γίνεται, τί λέγεται καὶ τί κάμνει ἕκαστος τῶν ἐκεῖ προσφυγόντων ὁμογενῶν. Ἀλλ᾽ ἡ ἐπανάστασις τῆς Χίου θέλει διαλύσει πιθανῶς καὶ τοῦτο τὸ παράνομον συνέδριον. Εἰς τὴν Ὀδέσσαν καὶ εἰς ὅλην τὴν ἄλλην Εὐρώπην φρονοῦν, ὅτι ὁ μὲ τὴν Περσίαν πόλεμος δὲν κατέπαυσε καὶ ὅτι θέλει ἀρχίσει μὲ περισσοτέραν ὁρμὴν ἀπὸ πέρυσι. Αἱ γαζέτται ἐκοινολόγησαν, ὅτι ὁ ἀποσταλμένος τῆς Ρουσίας εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς Περσίας παρηγκώνισε τὸν ἀγγλικὸν καὶ ὑπέγραψε στενὴν συμμαχίαν μεταξὺ Ρουσίας καὶ Περσίας. Ἀλλὰ πῶς νὰ συμβιβάσωμεν τοῦτο μὲ τὴν ἐν τῇ Εὐρώπῃ πλήρη ὁμοφωνίας ἀνταπόκρισιν τούτων τῶν Δυνάμεων;

(Κ. Πολυχρονιάδης)

129
(A. M. 9870)

(Ἀντίγραφον)

Διοίκησις Προσωρινὴ

Ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος

Πρὸς τὸν ἐξοχώτατον μινίστρον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ προσωρινὸν μινίστρον τοῦ Πολέμου

Μὲ τὰ διάφορα γράμματά μας ὅπου ἐγράψαμεν καὶ εἰς τὴν Διοίκησιν καὶ πρὸς τὰ διάφορα μινιστέρια ἕως ἀπὸ τὰς 25 τοῦ παρελθόντος Μαρτίου, ἐφανερώσαμεν τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν κατάστασιν τῆς ἐπικρατείας ταύτης, διὰ νὰ φροντίσῃ ἡ Διοίκησις μίαν ἕτοιμον θεραπείαν, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἀπόκρισιν ἔχομεν ἕως τώρα· καὶ τὸ παραδοξότερον ὁποὺ ὁ συνήθης πεζός μας, μισσευμένος ἀπ᾽ ἐδῶ εἰς τὰς 5 τοῦ τρέχοντος, δὲν φαίνεται ἀκόμη νὰ ἔλθῃ καὶ ὑποπτευόμεθα μὴν ἔπαθεν εἰς τὸν δρόμον κανένα κακόν, διότι εἴδομεν γράμματα αὐτόθεν ἕως 15 τοῦ τρέχοντος καὶ δὲν ἀναφέρουν περὶ αὐτοῦ τίποτες. Τὰ ἀποτελέσματα ὁποὺ ἐδοκιμάσαμεν ἕως σήμερον ἀπὸ τὴν ἀδυναμίαν μας εἰς τὸ ἐξωτερικόν, εἶναι ὅτι ἐχάσαμεν τὰ δύο κάστρα τῆς Ρηνιάσσας[1] καὶ τῆς Γλυκῆς[2], καὶ πρὸ τριῶν ἡμερῶν μᾶς ἐπολιόρκησαν ἐδῶ τρία ἐχθρικὰ πλοῖα προερχόμενα ἀπὸ Πάτραν, καὶ ἔπιασαν βάρκας Ἀνατολικιώτικας ὁποὺ ἐπήγαιναν διὰ τὰς νήσους. Τὸ ἐσωτερικόν μας δὲ εἶναι εἰς ἀθλίαν κατάστασιν· πανταχόθεν ἀσυμφωνίαι, ἀκαταστασίαι, ἀνυπσταγή. Ἐσχάτως εἰδοποιήθημεν ὅτι καὶ εἰς Κράβαρι ὁ Κωνσταντῆς Ξύδης[3] ἐνώθη μὲ τέσσερα πέντε χωρία καὶ ζητεῖ

1. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Νικοπόλεως.
2. Γλυκὺ ἢ Γλυκή, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Μαργαριτίου Πρεβέζης.
3. Κωνσταντῖνος Ξύδης ἐκ Ναυπάκτου, ὁ ἐπιλεγόμενος Μπέης. Εἶχε σύζυγον τὴν θυγατέρα τοῦ Γ. Καναβοῦ, τὴν διάσημον ἐπὶ κάλλει Λάμπρω. Ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ Μεσολογγίου (1821). Ἀδελφὸς τούτου ἦτο ὁ Εὐθύμιος Ξύδης, ὁ καὶ Ἀναγνώστης καλούμενος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐδικήν του μοναρχίαν. Ἐθεμελιώσαμεν τὰς ἐλπίδας μας εἰς τὸν ἐρχομὸν τῆς αὐτοῦ ἐκλαμπρότητος, τοῦ πρίγκιπος Μαυροκορδάτου, ὅστις καὶ μόνος ἠμπορεῖ νὰ θεραπεύσῃ τὰ ἐσωτερικὰ κακά, ἀλλὰ παρῆλθον ἀρκεταὶ ἡμέραι καὶ σημεῖον τοῦ ἐρχομοῦ του δὲν βλέπομεν. Σύναξις μετρητῶν καμμίας λογῆς δὲν ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ διὰ τὴν ἀνυποταγήν, καὶ ἀπρόβλεπτοι εἴμεθα ἀπὸ μπαρούτην καὶ ἀπὸ κάθε τι. Ἀπὸ τὰ διάφορα στρατόπεδα μᾶς ζητοῦν ἐφόδια πολεμικά· οἷον, οἱ Κραβαρῖται, τὸ Πατρατσίκιον, τὸ στρατόπεδον τῆς Βόνιτσας, ὁ Στουρνάρης καὶ τὰ Τσομέρκα καὶ ἐξόχως τὸ στρατόπεδον τῶν Ἀγράφων ὁποὺ πηγαίνει εὐδοκιμώντας, ὡς ἀπὸ τὰ ἔγκλειστα ἀντίγραφα πληροφορεῖσθε. Εἰς τοιαύτην κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἂν ὁ ἐκλαμπρότατος πρίγκιψ Μαυροκορδᾶτος δὲν φθάσῃ μὲ δύναμιν καὶ ὅσον τάχιστα, καμμία θεραπεία δὲν γίνεται, οὔτε Διοίκησις πρέπει νὰ νομίσετε ὅτι ὑπάρχει πλέον εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα.

Χθὲς ἐμίσσευσεν ἀπὸ ἐδῶ ὁ κ. Ἥβος Ρήγας διὰ τὰ Ἄγραφα ὡς ἐπίτροπος τῆς αὐτοῦ ἐκλαμπρότητος, μαζί του καὶ ὁ κὺρ Λογοθέτης Ζώτου, ὅστις δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξοδεύσῃ εἰς τίποτε διὰ τὴν αὐτὴν ἐκστρατείαν. Τοὺς ἐφωδιάσαμεν ἐν τούτοις μὲ γράμματά μας, κατὰ τὰ ἔγκλειστα ἀντίγραφα, δίδοντάς τους καὶ ὀλίγα φυσέκια ὅπου ἐδῶ εὑρίσκοντο. Τώρα δέ, μὲ τὸ νὰ ζητοῦν τὸ σύστημα τῆς διοικήσεως, θέλομεν γράψει ἀμέσως πρὸς τὸν κύριον Ρήγαν νὰ τὸ ἐνεργήσῃ· διὰ τὰ ἐφόδια ὅμως ὁποὺ τοὺς χρειάζονται, καὶ πολλά, τρόπον δὲν ἔχομεν νὰ τοὺς στείλωμεν διὰ τὴν ἔλλειψιν μετρητῶν. Περὶ πολεμικῶν ἐφοδίων μᾶς ὑπεσχέθη προλαβόντως τὸ Μινιστέριον τοῦ Πολέμου, ὅτι θέλει μᾶς προβλέψει, ἀλλὰ ἡ ὑπόσχεσις ἔμεινε μόνον εἰς τὸ γράμμα. Ζητοῦμεν καὶ τελευταῖον τὴν βοήθειαν τῆς Διοικήσεως εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ δεινά, καὶ μὲ προσῆκον σέβας μένομεν.

Ἐν Μεσολογγίῳ Ἀπριλίου 20, 1822

Πρ. Σᾶς περικλείομεν καὶ τρία ἀντίγραφα γραμμάτων, τοῦ χ(ιλιάρχου) Τσόγκα πρὸς τὸν κύριον Πάνον Γαλάνην, τοῦ χ(ιλ.) Στουρνάρη πρὸς τὸν χ(ιλ.) Ράγκον καὶ τοῦ Λουρίου Πάνου πρὸς τὴν Γερουσίαν.

Διὰ τὸν Ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον
Γεώργιος Πραΐδης
Ἰωάννης Τρικούπης
Μῆτσος Φραγκούλης
(Τ. Σ.) Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
Ν. Λουριώτης

130
(A. M. 69)

(Σχέδιον) Περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ φίλε κύριε Γιαννάκη Ράγκο,

Μὲ μεγάλην μου χαρὰν ἔλαβα τὸ ἀδελφικόν σου γράμμα τῆς 14 τοῦ τρέχοντος καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀνέγνωσα καὶ τὰ κοινὰ πρὸς τὴν σεβαστὴν Γερουσίαν γράμματα. Ὅσα κατώρθωσες, εἶναι ἄξια τῶν ἐλπίδων, τὰς ὁποίας καὶ ἐγώ, ὁμοῦ μὲ τοὺς λοιποὺς φιλοπάτριδας, συνέλαβα ἐξ ἀρχῆς περὶ τῆς ἀξιότητός σου· ἡ καιγησχυμένη φυγὴ τοῦ Σταμούλη, τὸ σμίκρευμα τῆς φατρίας τῶν Τουρκολατρῶν, ἡ προθυμία τῶν Ἀγραφιώτων τοῦ νὰ ἔμβουν ὑποκάτω εἰς τὸν γλυκὺν καὶ ἄμεσον ζυγὸν τῶν χριστιανικῶν νόμων, ὅλα αὐτὰ εἶναι κατορθώματα τῆς ἀνδρείας καὶ φρονήσεώς σου. Εὔχομαι λοιπὸν ὁποὺ καὶ τὰ περαιτέρω κατορθώματά σου νὰ εἶναι παρόμοια καὶ καλύτερα.

Λυποῦμαι, ὅτι ἀκόμη δὲν ἔφθασεν ὁ ἐκλαμπρότατος Μαυροκορδᾶτος, παρὰ τοῦ ὁποίου ἔχω προσταγὴν νὰ μὴ κινηθῶ ἀπὸ ἐδῶ, πρὶν τῆς ἀφίξεώς του· ἴσως τότε ἐλάμβανα τὴν ἄδειαν νὰ ἔλθω νὰ συναγωνισθῶ μετὰ σοῦ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη, κατὰ τὴν ἱκανότητά μου. Ἡμέραν παρ' ἡμέραν προσμένομεν τὸν πεζὸν τῆς Κορίνθου, διὰ νὰ μάθωμεν ἀκριβῶς, πότε ἔρχεται ἡ Ἐκλαμπρότης του. Ἐν τοσούτῳ ὅμως ἡ σεβαστὴ Γερουσία, κατ' ἐπιταγὴν αὐτῆς, στέλλει εἰς τὰ αὐτόθι τὸν κύριον Ἡ(βον) Ρήγαν, ὅστις ἔρχεται μετὰ τοῦ κυρίου Λογοθέτου ὡς ἐπίτροπος προσωρινὸς τῆς Ἐκλαμπρότητός του· καὶ ἡ εὐγένειά του δὲν εἶναι ὀλιγώτερον σχετικὸς τοῦ ἐκλαμπροτάτου Μαυροκορδάτου, καὶ θέλει προετοιμάσει καλῶς τὰ πράγματα διὰ τὴν σύστασιν τῆς Διοικήσεως καὶ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη. Σύντρεξέ τον λοιπόν, ὡς ἔμπειρος καὶ φιλόπατρις, εἰς ὅ,τι κάμνει χρεία διὰ τὴν καλὴν εὐταξίαν καὶ ἁρμονίαν τῶν τοπικῶν ὑποθέσεων. Ἔχω μεγάλην εὐχαρίστησιν ὅτι τὰ πράγματα ἐπροχώρησαν τόσον καλά, ὥστε ὁ κύριος Λογοθέτης κατεπείσθη πλέον ἀφ' ἑαυτοῦ του νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πατρίδα του. Ἐπιθυμοῦσα νὰ εἶχεν ὁμοῦ καὶ τὸ ἀξίωμα τοῦ χαρακτῆρός του, ἀκόμη καὶ τὴν ἐλευθεριότητα· τότε βέβαια ἔμελλεν ἀποκτήσει μεγαλυτέραν ἐπιρροὴν εἰς τὰ πράγματα, καὶ ἤθελεν αὐξήσει περισσότερον τὴν κατάστασιν καὶ ὑπόληψίν του, καὶ νὰ ὠφελήσῃ καὶ τὴν κοινὴν πατρίδα. Προσπάθησε, νὰ ζῇς! νὰ τὸν καταπείσῃς νὰ μὴν ἀγαπᾷ πολὺ τὰ χρήματα. Τώρα εἰς τὴν ἀναγέννησίν μας τὸ κυριεῦον πάθος εἰς τὰς ἑλληνικὰς ψυχὰς πρέπει νὰ εἶναι ὁ ἔρως τῆς ἀληθινῆς δόξης.

Γράφε με συχνά, ὅταν εὐκαιρῇς· θέλω σὲ γράψει ὅ,τι εἴδησιν λάβωμεν μὲ τὸν περιμενόμενον πεζόν. Σὲ εὔχομαι ὑγείαν καὶ εὐδοκίμησιν εἰς τοὺς ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγῶνάς σου.

Μεσολόγγι τῇ 21 Ἀπριλίου 1822

Ὁ ἀδελφὸς καὶ φίλος σου
Γεώργιος Πραΐδης

Καὶ ὁ ἀδελφός σας Νικόλαος Λουριώτης σᾶς προσκυνῶ ἀδελφικῶς· εὐχαριστῶ σας διὰ τὴν προθυμίαν ὁποὺ ἔλαβες νὰ μᾶς στείλῃς τυρί, ὅμως δὲν τὸ ἐλάβομεν. Μεγάλην εὐχαρίστησιν ἔλαβα διὰ τὲς ἀνδραγαθίες σου, ἡ Θεία Πρόνοια νὰ εὐλογήσῃ τὰ κινήματά σου καὶ νὰ σὲ ἀποδείξῃ ἕνα τῶν παλαιῶν ἡρώων κατὰ τὸν κοινὸν πόθον μας. Κάμνε, ἀδελφὲ, τὸ ἱερὸν χρέος σου μὲ ἁπλῆν καρδίαν καὶ μὴν σὲ μέλει, ὁ Θεὸς μεθ' ἡμῶν. Ἀγαπῶ νὰ μοῦ φανερώσῃς διὰ τὸ γράμμα τοῦ Ἰμέρπασια, ἂν τὸ ἐστείλεταν, διότι ἀπόκρισιν δὲν ἔχομεν.

(Γραφὴ Γ. Πραΐδη)

Ἔμεινε τὸ παρὸν ἕως σήμερον τῇ 22 Ἀπριλίου, ἀκόμη ὁ πεζὸς δὲν μᾶς ἔφθασεν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀπὸ Κόρινθον, διὰ νὰ ἰδῶ τί διαταγὰς λαμβάνω ἀπὸ τὸν Ἐκλ. τόσον ἐγώ, ὅσον καὶ ἡ Γερουσία διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας. Διὰ τὴν διοίκησιν ὁποὺ λέγεις νὰ συστηθῇ αὐτοῦ, ἰδοὺ ἔρχεται ὁ κύριος Ρήγας μὲ τὸν χαρακτῆρα ὁποὺ ἀνωτέρω σᾶς ἀναφέρω. Ἐπειδὴ ὅμως περιμένεται ὁ ἐκλ. Μαυροκορδᾶτος, καὶ ἀκόμη τὰ Ἄγραφα ὅλα δὲν ἐλευθερώθησαν, δὲν ἠμπορεῖ νὰ βαλθῇ ἀμέσως τὸ σύστημα καθὼς καὶ ἐδῶ· ἂς γίνῃ μόνον μία κυβέρνησις ὁποὺ νὰ μὴ διαρπάζωνται τὰ κοινὰ καὶ νὰ μὴ συμβαίνουν ἀταξίαι ἀπὸ τὸ στρατιωτικὸν καὶ νὰ γίνωνται τακτικῶς αἱ ἀναγκαῖαι προμήθειαι διὰ τὰς χρείας τοῦ πολέμου. Ὅταν λάβῃ ὁ κόσμος σέβας εἰς τὸν τίτλον ὁποὺ φέρει ὁ κ. Ρήγας, ὡς ἐπίτροπος τοῦ Μαυροκορδάτου, καὶ συντρέξῃς καὶ ἡ γενναιότης σου, ὁποὺ νὰ συστηθῇ μία δύναμις ἀνωτέρα ἀπὸ τὴν τῶν κατὰ μέρος στρατιωτικῶν ἀρχηγῶν, τοὺς ὁποίους ἔλκει ἡ ἐπιθυμία τῶν λαφύρων, καὶ ὅταν αὐτὴ ἡ δύναμις ἀποβλέπῃ νὰ δώσῃ τὸν ἀπαιτούμενον τόνον εἰς τὰς σωτηριώδεις προσταγὰς τῆς Διοικήσεως, τότε ὅλαι αἱ ἀταξίαι τῶν στρατιωτικῶν ἐμποδίζονται καὶ ἐπιτυγχάνεται προσωρινῶς καὶ ἡ εὐταξία καὶ ἀσφάλεια τῶν τοπικῶν ὑποθέσεων. Σὲ εὔχομαι καὶ αὖθις ὑγείαν καὶ πᾶν καταθύμιον.

Πρ. Ἐχθὲς ἐστάλησαν ἀντίγραφα τῶν γραμμάτων σας πρὸς τὴν ὑπερτάτην Βουλήν.

Ὁ αὐτὸς

131

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1233)

Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην

Τῇ κβ' (Ἀπριλίου) / δ' Μαΐου (1822)

Ὁ συγγραφεὺς τῶν ἐπιστολῶν ἀπὸ τὸ Saint James[1] *ἐξέδωσε καὶ τρίτον φυλλάδιον, εἰς τὸ ὁποῖον κατηγορεῖ τὴν ἀνακολουθίαν τῶν συμμάχων καὶ κηρύττει ὅτι διελύθη πλέον ἡ Ἱερὰ Συμμαχία. Ἀνάλογον σύγγραμμα ἐξεδόθη γερμανιστὶ ἀπὸ ἀνώνυμόν τινα, καὶ ἠνάγκασε τὴν Αὐστρίαν νὰ πέμψῃ ἐγκύκλιον εἰς ὅλους τοὺς ἀποσταλμένους της, διὰ νὰ*

1. Τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1822 ἐκυκλοφόρησεν ἐν Παρισίοις ἀνώνυμον φυλλάδιον ἐπιγραφόμενον « Lettres de Saint - James ». Ὁ συγγραφεὺς τοῦ φυλλαδίου τούτου ἐπιχειρεῖ ἀνάλυσιν τῶν διεθνῶν πραγμάτων τῆς ἐποχῆς ἀπὸ τῆς σκοπιᾶς τῶν φιλελευθέρων καὶ ἐντάσσει εἰς τὴν ἀνάλυσίν του καὶ τὸ ἑλληνικὸν ζήτημα. Βασική του θέσις εἶναι ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις ἔχει προκαλέσει ρῆγμα εἰς τὴν Ἱερὰν Συμμαχίαν καὶ ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴν τῆς διασπάσεώς της. Τὸ φυλλάδιον αὐτὸ εἶχε, φαίνεται, σημαντικὴν ἀπήχησιν εἰς τοὺς φιλελευθέρους κύκλους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἐδημοσιεύθησαν περὶ αὐτοῦ εἰς τὰς φιλελευθέρας ἐφημερίδας τῶν Παρισίων τοῦ 1822 κριτικὰ σημειώματα, ἐξ ὧν ἓν ὀφείλεται εἰς τὸν ἐπιφανῆ Γάλλον ἱστορικὸν Mignet, ὅστις, λαμβάνων ἀφορμὴν ἀπὸ τὰς θέσεις τοῦ φυλλαδίου, ἀναπτύσσει καὶ ὁ ἴδιος ἀναλόγους ἀπόψεις περὶ τῆς τύχης τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας. Τὸ φυλλάδιον φέρει τὴν ἔνδειξιν « Troisième partie ». Τὰ δύο πρῶτα μέρη ἐκυκλοφόρησαν ἐνωρίτερον, πρὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, καὶ δὲν ἀνεφέροντο εἰς τὰ ἑλληνικὰ πράγματα. Ὁ συγγραφεὺς ἦτο πιθανῶς εἷς ἐκ τῶν δημοσίων ἀνδρῶν τῆς ἐποχῆς, ὁ ὁποῖος ἐπεθύμει διὰ τὸν λόγον τοῦτον νὰ τηρήσῃ ἀνωνυμίαν. Τὰ σχετικὰ πρὸς τὸ φυλλάδιον τοῦτο, τὸ ὁποῖον δὲν περιέλαβεν ὁ Bengesco εἰς τὸ καὶ πρόσθεν ἀναφερόμενον βιβλίον του « Essai d' une notice bibliographique sur la question d' Orient, 1821 - 1827 », μοὶ ἀνεκοίνωσεν ὁ κ. Ἰ. Δ. Δημάκης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀναιρέσουν τοῦτο τὸ βιβλίον. Τὸ τελευταῖον τοῦ Πράτου[1] περὶ τῆς Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὴν Εὐρώπην δὲν τὸ εἴδαμεν ἀκόμη. Ἀπὸ 15 ἡμέρας καὶ ἐδῶθεν ἐμποδίσθη ὁ «Constitutionel» ἀπὸ τὸ νὰ ἐμβαίνῃ εἰς τὴν Τοσκάνην, ἔπαυσε πρὸ ὀλίγου καὶ ἡ τῶν «Débats» εἴσοδος, ὥστε κλεφτικῶς μανθάνομεν τὰ καθεκάστην κοινολογούμενα εἰς τὴν Εὐρώπην. Εἶναι δύο μῆνες ἀφ' οὗ διαφημίζεται συμμαχία μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Δανίας, ἐσχάτως ἐρρέθη ὅτι θέλει παραχωρηθῇ τὸ Sund[2] εἰς τὴν Ἀγγλίαν, διὰ νὰ ἀντισηκώσῃ τὸ κυρίευμα τοῦ Βοσπόρου ἀπὸ τοὺς Ρούσους, καὶ ἡ Δανία θὰ ἀνταμειφθῇ μὲ μέρος τῆς Ἀννοβερίας.

Μία γαζέττα φοβερίζει ὅτι πόλεμος μὲ τὴν Τουρκίαν δὲν γίνεται χωρὶς τὴν θέλησιν τῆς Ἀγγλίας. Τὸ δὲ παράξενον εἶναι ὅτι αἱ μινιστεριακαὶ γαζέτται δὲν ἀναιροῦν παρομοίας φήμας. Ἔπεται ἄρα ὅτι μ' ὅλας τὰς φαινομένας τῆς διπλωματικῆς φιλικὰς ἀλληλογραφίας, εἶναι σχίσμα μεταξὺ Ρουσίας καὶ Ἀγγλίας, καὶ νὰ ἰδῶμεν ποῦ θὰ καταντήσῃ. Ἰδού, πλησιάζει ὁ καιρὸς διὰ νὰ ἀπαντήσῃ ἡ Τουρκία εἰς τὰς νέας διπλωματικὰς κοινολογίας, τὰς ὁποίας τῇ ἔκαμαν ὅλαι αἱ χριστιανικαὶ Δυνάμεις, ὅσαι ἔχουν πρέσβεις εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἀπαιτοῦσαι ρητῶς τὴν κένωσιν τῆς Μολδοβλαχίας. Ἡ ἀποτυχία τοῦ τριπλοῦ σχεδίου τῆς Τουρκίας διὰ νὰ σᾶς καθυποβάλῃ διὰ τοῦ στόλου, τῶν Ἀλβανῶν καὶ τοῦ Δράμαλη, αἱ νέαι ἐπαναστάσεις τοῦ Ὀλύμπου καὶ τῆς Χίου, καὶ ἡ πιθανὴ εἴδησις ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ δὲν κινοῦνται, ἐὰν δὲν τοὺς ἀποδώσουν τοὺς περασμένους μισθούς των καὶ ἐὰν δὲν τοὺς προπληρώσουν τὸ ἐξάμηνον τῶν μελλουσῶν ἐκδουλεύσεών των, ἔτι δὲ καὶ ἡ διασπαρεῖσα φήμη ὅτι ὁ σατράπης τῆς Σκόδρας δὲν ὑποτάσσεται εἰς τὰ θελήματα τῆς Πόρτας, τοῦται ὅλαι αἱ περιστάσεις ἴσως μεταβάλουν τὴν ἰσχυρογνωμίαν τοῦ σουλτάνου καὶ κλίνῃ εἰς συμβιβασμόν, ὅστις ὅμως μᾶς φαίνεται δυσκατόρθωτος καὶ θέλει καταδαπανήσει πολὺν χρόνον, ὥστε νὰ μὴν ἀποσυρθοῦν οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τὸν Δούναβιν, καὶ σεῖς νὰ ὠφεληθῆτε διὰ νὰ ὀργανισθῆτε, νὰ προετοιμασθῆτε, νὰ κυριεύσετε καὶ ἄλλα φρούρια καὶ νὰ προλάβετε τὰς ἀπαραβιάστους θέσεις τοῦ Μετσόβου, τῶν Πέντε Πηγαδίων, τοῦ Λούρου πρὸς δυσμάς, καὶ τὰ περάσματα καὶ τὰ στενὰ τῶν Ἀγράφων καὶ τοῦ Πατρατζικίου ἕως εἰς τὴν ἀνατολικὴν θάλασσαν.

Ἡ καταστροφὴ τοῦ Ἀλῆ ἠμπορεῖ νὰ σᾶς εὐκολύνῃ τὸν τρόπον, διὰ νὰ εἰσακουσθῆτε φιλικῶς μὲ τοὺς Τσιάμηδες καὶ νὰ διασπείρετε ἐμφύλιον πόλεμον εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ἐὰν δὲν ἠμπορέσετε νὰ ἀποκτήσετε συμμάχους. Ἡ κυριότης τῆς Πρεβέζης καὶ τῆς Ἄρτης σᾶς εἶναι ἀναγκαία, διὰ νὰ ἀσφαλίσετε τὰ δυτικά σας σύνορα καὶ νὰ γειτονεύσετε παντοχόθεν μὲ τοὺς ἀπτοήτους Σουλιώτας. Ἀλλὰ σᾶς συμφέρει περισσότερον νὰ ἐκπολιορκήσετε τὴν Πάτραν καὶ τὰ δύο καστέλλια τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, διὰ νὰ κόψετε τὸ καταφύγιον τῶν ἐχθρῶν καὶ νὰ σᾶς χρησιμεύσῃ ὁ πλατὺς ἐκεῖνος κόλπος ὡς ὁρμητήριον καὶ καταφύγιον. Ἡ πτῶσις τῶν δύο καστελλίων ἐπιφέρει ἔπειτα καὶ ἐκείνην τῆς Ναυπάκτου.

---

1. De Pradt.
2. Sund : περιοχὴ μεταξὺ τῆς Σουηδίας καὶ τῆς νήσου Seeland, διὰ τῆς ὁποίας ἐπικοινωνεῖ ἡ Βαλτικὴ μὲ τὴν Β. Θάλασσαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σᾶς συμφέρει μεγάλως νὰ παστρεύσετε καὶ τὴν Εὔβοιαν ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶν Ἀγαρηνῶν. Βέβαια συμφέρει νὰ κυριεύσετε τὰ Μοθωνοκόρωνα, διὰ νὰ μὴ τὰ ἔχουν οἱ ἐχθροὶ καταφύγιον, ἀλλὰ προτιμότερον εἶναι νὰ καθαρισθῇ τάχιστα ὁ Κορινθιακὸς κόλπος, καὶ αὐτοῦ πρέπει νὰ στρέψετε τὴν προσοχήν σας ὅλην, καθὼς καὶ εἰς τὴν Ἄρταν καὶ Πρέβεζαν, διὰ νὰ ἀσφαλίσετε τὰ δυτικά σας σύνορα. Ὅταν ὀχυρωθοῦν καὶ φρουρηθοῦν καλὰ τὰ περὶ τὰς Θερμοπύλας στενά, ἠμπορεῖτε νὰ εἶσθε ἥσυχοι διὰ τοὺς μακρόθεν πολιορκημένους εἰς τὴν Εὔριπον, καὶ μετὰ τὴν κατόρθωσιν τῶν ἀνωτέρω δύο σκοπῶν, τότε στρέφετε τὶς δυνάμεις σας κατὰ τῆς Εὐρίπου καὶ τῶν Μοθωνοκορώνων. Ἐὰν ἀληθεύῃ ἡ ἐπανάστασις τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἐὰν ἐκτανθῇ καὶ εἰς τὸ Ξηρολείβαδον, πρέπει νὰ πάρῃ ἡ Διοίκησις σφοδρὰ μέτρα, διὰ νὰ προφθάσῃ τοὺς ἀνδρείους τούτους μὲ ἀποσκευάς, διότι θέλουν σᾶς χρησιμεύσει τὰ μέγιστα. Ἐὰν ἡ ἀνθίστασις τῶν Κασσανδρηνῶν εἰς μίαν ἄκραν τῆς Μακεδονίας ἐμπόδισε πέρυσιν ὄχι μόνον τῆς Μακεδονίας τὰς δυνάμεις, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀλλαχόθεν διαβαινούσας ἐκεῖθεν καὶ κατήντησε τὸν ἐχθρὸν νὰ σᾶς πολεμᾷ μὲ μόνας τὰς εὑρεθείσας ἐν τῇ Ἑλλάδι δυνάμεις του, τί ἆρά γε δὲν θὰ ἐπιφέρῃ ἡ ἐπανάστασις τῆς μεσογείου τούτης σειρᾶς τῶν βουνῶν; Οἱ ὀρεινοὶ τοῦτοι κάτοικοι τῆς Θετταλομακεδονίας εἶναι ἀνδρεῖοι καὶ πολυάριθμοι, καὶ ἐὰν εἰσάξουν τῶν Σουλιωτῶν τὸ σύστημα, ὄχι μόνον ἀνίκητοι μένουν, ἀλλ' ἠμποροῦν νὰ ἐξαπλωθοῦν καὶ εἰς τὰς πεδιάδας. Τροφὰς εὑρίσκουν εἰς τὸ μέσον των ἢ καὶ ἁρπάζουν ἀπὸ τοὺς γειτονικοὺς κάμπους, μόνον ἀποσκευὰς πολεμικὰς θὰ χρειασθοῦν, καὶ τούτας πρέπει νὰ τοὺς προμηθεύσῃ διὰ θαλάσσης ἡ Διοίκησις.

Μέγα μέρος τούτων τῶν ἰδεῶν μ' ἐξέθεσες καὶ σὺ εἰς τὸ γράμμα σου, ἀλλὰ δὲν πειράζει διότι σοὶ κοινολογῶ καὶ ἐγὼ τὰς ἐδικάς μου, μήτε διότι πιθανῶς δὲν θὰ ἠμπορέσετε νὰ τὰς βάλετε εἰς πρᾶξιν.

Ἐσωτερικῶς εἶναι ἀναγκαιότατον νὰ παστρευθῇ τὸ στόμιον τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶν βαρβάρων, ἐξωτερικῶς δὲ πρέπει νὰ πέσουν ὅλα τὰ φρούρια τῆς Πελοποννήσου, διὰ νὰ ἐμπνεύσωμεν ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ἔξω καὶ νὰ εὕρωμεν εὐκολώτερα δάνεια, μὲ μόνα τὰ ὁποῖα ἠμπορεῖ νὰ ὀρθοποδίσῃ τὸ ἐπιχείρημά μας. Δὲν ἠξεύρω εἰς ποίαν κατάστασιν εἶναι τὰ πράγματα τῆς Κρήτης, μήτε ἕως πόσον ἠμποροῦμεν νὰ ἐλπίσωμεν τὴν παντελῆ ἐκεῖθεν τῶν Ἀγαρηνῶν ἀποδίωξιν. Ἀλλὰ καὶ τούτης ὁ καθαρισμὸς ἀπὸ τοὺς Μωαμεθανοὺς ἠμπορεῖ νὰ συστήσῃ ἐξωτερικῶς πολὺ τὰ πράγματά μας καὶ νὰ σᾶς ὠφελήσῃ μεγάλως καὶ εἰς τὰ ἐσωτερικά. Φαίνεται ὅτι ὑποβλέπουν τοῦτα τὰ πράγματα οἱ ἐχθροί, καὶ διὰ τοῦτο μᾶς θορυβοῦν καθημερινῶς μὲ τὰς μεγάλας ἑτοιμασίας τοῦ πασᾶ τῆς Αἰγύπτου διὰ νὰ καθυποτάξῃ τὴν νῆσον τούτην.

Οἱ θαλασσινοί μας ἔχουν τώρα νέους ἀγῶνας διὰ νὰ τρέξουν. Τὸ κτύπημα τῆς Χίου, ἡ ἔξοδος νέου ὀθωμανικοῦ στόλου, θέλουν ἐλκύσει πιθανῶς ὅλην τὴν προσοχήν των, καὶ δὲν ἠξεύρω πῶς θὰ ἀπαντήσουν τὰ διὰ τοῦτο ἀπαιτούμενα μεγάλα ἔξοδα. Ἄλλως δὲ ἠμποροῦσαν νὰ περιπλέουν τὴν Κρήτην καὶ νὰ ἐμποδίσουν κάθε ἐκστρατείαν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Οἱ ἀγῶνες καὶ τὰ ἔξοδα εἶναι μεγάλα διὰ τοῦτο τὸ καλοκαίρι, καὶ ἐὰν κατορθώσουν καὶ ἐφέτος νὰ ἐμποδίσουν τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τὸ νὰ δώσῃ διὰ θαλάσσης βοήθειαν εἰς τὰ ἀποκλεισμένα φρούριά του, τὰ περισσότερα τούτων πίπτουν, καὶ σεῖς ὀργανίζεσθε καὶ ἑτοιμάζεσθε τόσον καλά, ὥστε δὲν ἔχετε πλέον νὰ φοβῆσθε τὸν τύραννον εἰς τὰ 1823. Ἔπειτα, ἕως τότε ἀναμφιβόλως θέλουν γεννηθῆ ἀπροσδόκητα συμβεβηκότα, τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν νὰ μᾶς ὠφελήσουν μεγάλως.

Τὰ τελευταῖα (περὶ τὴν γ'/ιε' Ἀπριλίου) τῶν Κορυφῶν γράμματα μᾶς κοινολογοῦν, ὅτι ὁ πασᾶς τῆς Σκόδρας ἐδίωξεν ἀπὸ τὴν Ὄχριδα τὸν ὑπὸ τῆς Πόρτας διορισθέντα ἐκεῖ ἐχθρόν του πασᾶν, καὶ ἐπαναλαμβάνουν τὴν εἴδησιν τοῦ ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ δὲν ὑποτάσσονται εἰς τὰς προσταγὰς τοῦ σουλτάνου. Πιθανὸν λοιπὸν ἢ νὰ γεννηθῇ ἐκεῖ ἄλλος ἐμφύλιος πόλεμος ἢ τοὐλάχιστον νὰ ματαιωθοῦν τὰ ἐκ τῆς Ἀλβανίας καθ' ὑμῶν κινήματα τῶν ἐχθρῶν.

Μ' εὐχαρίστησίν μου ἀνέγνωσα, ὅτι ζῇ ὁ κὺρ Ἀλέξιος καὶ ὅτι φέρεται ὡς καλὸς Ἕλλην· εἴθε νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τούτην του τὴν γνώμην καὶ νὰ μὴν ἀπατηθῇ ἀπὸ τὰς δολίας ὑποσχέσεις τῶν ἐχθρῶν, διότι ὄχι μόνον θέλει χαθῇ ὁ ἴδιος, ἀλλ' ἠμπορεῖ νὰ βλάψῃ καὶ τὸ κοινὸν μὲ τὴν ἀνόητον ὑπακοήν του εἰς τοὺς Τούρκους.

(Κ. Πολυχρονιάδης)

132

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1248)

Πρὸς τὴν Γερουσίαν τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος

Ἀγαπητοὶ ἀδελφοί,

Ἔλαβον δύο σας ἔγγραφα καὶ δὲν ἠδυνήθην νὰ σᾶς ἀποκριθῶ διότι ἤμην ἀσθενὴς καὶ διότι κατεγινόμην εἰς πολλά. Τὴν δυστυχῆ τῶν αὐτόθι πραγμάτων κατάστασιν δὲν ἀγνοοῦμεν, καὶ γίνονται ὅλα τὰ δυνατὰ εἰς τὸ νὰ θεραπευθῶσιν αἱ δυσχέρειαι. Ἰδού, ὁ στρ. Γιατράκος μὲ 1.200 ἕτοιμος νὰ διαβῇ. Πολλαχόθεν στρατεύματα ἑτοιμάζονται. Ὁ ἐκλ. Πρόεδρος φθάνει ἐντὸς ὀλίγου καὶ ἐλπίζω ὅλα νὰ διευθετηθῶσι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν σας.

Περὶ ὅσων λοιπῶν μὲ γράφετε, οἷον παραπόνων ἀφορώντων τὰ κατὰ τὸν κύριον Σπανιολ(άκην), ἐκδόσεως ἐγγράφων κτλ. κτλ. ὁ ἐκλαμπρότατος Πρόεδρος φέρει διὰ ζώσης φωνῆς τὰς ἀπαντήσεις.

Σᾶς περικλείω ἔγγραφα ἐπισήμου ἀποκλεισμοῦ φρουρίων καὶ λοιπῶν μερῶν. Τὸν κύριον Γ. Πραΐδην παρακαλῶ νὰ ἔλθῃ ἐνταῦθα ἅμα φθάσαντος τοῦ Προέδρου αὐτόσε. Βεβαίως νὰ ἔλθῃ. Τὸν κ. Λουριώτην, διὰ νὰ μὴν ἐνοχλήσω, δὲν προσκαλῶ· στοχάζομαι ὅτι, ἂν δύναται, ἔρχεται.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ κβ' Ἀπριλίου (1822)

Ὁ ἀδελφός σας
Θ. Νέγρης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὁ Σισίνης μέμφεται τὴν ἀδιαφορίαν σας εἰς τὸ νὰ πέμψετε πλοῖα νὰ παραλάβωσι τοὺς πεντακοσίους στρατιώτας, οἱ ὁποῖοι ἴσως νὰ ἐσκορπίσθησαν. Στοχάζομαι, ὅτι δὲν ἔχει νὰ μεμφθῇ τὴν ἐπιλήψιμόν σας ἀδιαφορίαν καὶ ὁ στρ. Γιατράκος κατὰ τοῦτο.

133

(A.M. 70)

Kerassia[1] *li* 25 *Aprile* 1822

amo dell'indipendenza!

Illustrissimo Signore,

Persuaso essendo che il solo favore e dono chè ogniuno a Lei poteva fare non sarebbe altro, che quello di farle palese qualunque mezzo in questa pericolosa circostanza della desiderata libertà della disgraziata Patria, giovarla potervi prendo la libertà debolmente onde farle noto quanto credo d'essere tale.

Buon cittadino! Io credo che sin'oggi da tutto quello che frugando fra le lettere che ho scritto dalla parte di questi signori Colonelli di non aver mancato onde farvi sospettare sulle mancanze di qualche d'uno di questi, e se le osserverete, il vedrete. Vedendo però che il minimo ascolto avete dato, perciò io credo d'assoluto dover mio onde scriverle la presente per parteciparla sù tutto chè accade e sù tutto che dipendentemente potrà succedere inevidentemente.

Tutte le universali leggi credo che il primo e parziale scopo che hanno non è altro che quello di premiare la virtù, acciocchè gli uomini per naturale diritto cerchino d'acquistar il premio, e castigare il delitto, onde fuggire i dolori; e se questo scopo esiste per qualunque tempo, molto più credo che fra noi nella presente circonstanza.

Io credendo non poco pericoloso farvi notè nella presente mia le mancanze d'ogniuno, mi rivolgo a farle nota la sola maniera con la quale travaglia il signore Colonello Giovanni Rango, e questo in conscienza da cittadino, amator della libertà della Patria, come credo che per tale mi avete conosciuto.

Corre senza mai stancarsi, non solo per combattere il nemico, ma per riparare a qualunque disordine chè giornalmente succedono tanto dai militari, come dai cittadini. Maltratta e vuole anche castigare i delinquenti, ma non può come è di necessità, giachè sono difesi da...[2]*. Non cessa incessantamente onde consigliare tutti in generale sù tutto quello che potrà giovare il nostro scopo; ma poco è ascoltato, giachè ben conoscete, che quando i cattivi non temono la pena, ed anzi trovano assistenza avendo perduto il timor divino,*

1. Κερασιά: κοινότης τῆς ἐπαρχίας Καρδίτσης.
2. Τὰ ἀποσιωπητικὰ ἐν τῷ κειμένῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

nulla ascoltano. Ma con tutto ciò segue incessantemente ad'uno così virtuoso dovere. Perciò come debolmente posso considerare credo di somma necessità, onde questo buono cittadino venga assistito, con quei mezzi, che la di Lei sagacità meglio considerare potrà, acciocchè possa agire come è di dovere, venendogli delle raccomandazioni fortissime dalla parte della rispettabilissima Γερουσίας come dalla parte della sua altezza della Ἐθνικῆς Βουλῆς e del Ἐκτελεστικοῦ Σώματος. Tanto verso il militare, come verso i cittadini di queste parti, che sin oggi con la grazia divina sono deliberate, i nemici essendo cacciati da tutte le parti che si trovavano per causa della capacità ed assistenza del detto cittadino. Perciò credendo d'assoluta necessità d'essere messo in esecuzione quanto sopra, mi rivolgo verso lei che ben conosco il di lei patriotismo, acciocchè lei prenda la cura, onde far noto quanto sopra verso le rispettive autorità onde agiscano come è di necessità quanto ho detto.

Io credo ancora di somma necessità giacchè queste parti sono deliberate onde venire mandato un uomo o quanti altri credete, per far riconoscere anche in queste parti le autorità superiori e formare anche il necessario governo; e se il credete possibile, anch'io debolmente non mancherò dal possibile secondo le circostanze assistere; e non avendo altro per ora, resto col dovuto rispetto

Di V.S. Illustrissima

Umilissimo e devotissimo

D. Panà K[1].

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Al illustrissimo Signore*

Al Signore G. Praïdi antiproedro della rispettabilissima Jerussia

a Missolongio

134

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1229)

Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην

Τῇ κζ' (Ἀπριλίου) / θ' Μαΐου (ἐν Πίζῃ)

Ἡ περὶ τῆς συμπεθεριᾶς τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας μὲ τὸν τῆς Δανίας εἴδησις δὲν ἀνῃρέθη ἀκόμη, ἀλλ' ἀνήρεσεν ὁ «The Courrier» τὰ περὶ τῆς ἀλλαγῆς τῶν νήσων τοῦ

1. Δανιὴλ Μαρίνου Πανᾶς (Καπιτσῆς), νομικὸς ἐκ Κεφαλληνίας, σπουδάσας ἐν Ἰταλίᾳ. Κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν μετέσχεν εἰς πολλὰς μάχας ἐπὶ κεφαλῆς ἐθελοντῶν Κεφαλλήνων. Διεκρίθη εἰς τὴν μάχην τῆς Σπλάντζας. Κατὰ τὴν μάχην τῆς Ἀμπλιανης (1824) ἐπληγώθη σοβαρῶς καί, αἰχμαλωτισθείς, ἀπηλευθερώθη ἀντὶ βαρέων λύτρων. Τὸ 1824 προήχθη εἰς στρατηγόν. Ὑπῆρξε φίλος τοῦ Μακρυγιάννη καὶ εἷς ἐκ τῶν συντακτῶν τῆς ἐφημερίδος «Ἐθνοκρατία» (1845 - 1847). Ἀπέθανε τὸ 1857. (Ἰδὲ βιογραφίαν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐφημερ. «Ἀθηνᾶ» τῆς 5 Ἀπριλίου 1841).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σουνδίου[1] μὲ τὴν Ἀννοβερίαν, ὡς πρᾶγμα ἀδυνατοῦν νὰ κατορθωθῇ, διότι ἡ Ρουσία διὰ τῆς φίλης της Προυσσίας ἠμπορεῖ νὰ πλακώσῃ τὴν Ἀννοβερίαν.

Πρὸ ἡμερῶν ἀνεγνώσαμεν καὶ ἄλλο περίεργον εἰς τὰς ἐφημερίδας· ὁ Ἀλέξανδρος ἐθέσπισεν ὅτι τὰ βόρεια παραθαλάσσια τῆς Δυτικῆς Ἀμερικῆς εἶναι γῆ ρουσικὴ καὶ ἀποκλείεται ἡ σημαία κάθε ἄλλου ἔθνους. Τοῦτο ἐπείραξε τοὺς Φιλαδελφηνοὺς καὶ ἐθέσπισαν νὰ ἀνεγερθῇ πόλις εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Κολόμβου ποταμοῦ, διὰ νὰ ὀχυρωθοῦν εἰς ἐκεῖνα τὰ παραθαλάσσια. Ἐπείραξε τοῦτο ὄχι ὀλιγώτερον καὶ τὴν Ἀγγλίαν, ὅθεν ἐδημοσιεύθη εἰς ἓν περιοδικὸν τῆς Διοικήσεως σύγγραμμα, ὅτι μέγα μέρος ἐκείνων τῶν παραθαλασσίων ἀνήκουν εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἄλλο μέρος εἰς τὴν Φιλαδέλφειαν." Ἐπειτα ἐπιφέρει: «Μὲ ποίας δυνάμεις ἡ Ρουσία θὰ διαυθεντεύσῃ τὸ θέσπισμά της; Δὲν ἠξεύρει ὅτι ἡ Ἀγγλία ἠμπορεῖ νὰ κλείσῃ hermétiquement ὅλα τὰ εὐρωπαϊκὰ παραθαλάσσια τῆς Ρουσίας καὶ ὅτι τούτη δὲν ἔχει κανὲν μέσον νὰ ἀποκλείσῃ τὰ ἀμερικανικὰ παραθαλάσσια;» Τούτη ἡ ἀντιλογία ἄλλοτε ἠμποροῦσε νὰ θεωρηθῇ ὡς ἀσήμαντον πρᾶγμα, ἀλλ' εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις παρατηροῦνται καὶ τὰ παραμικρά, ἐπειδὴ γενικῶς θεωρεῖται ὅτι δὲν εἶναι πολλὴ ὁμοφωνία μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ρουσίας, καὶ προσμένεται ἡ ρῆξις μεταξὺ τῶν δύο τούτων ἐναντίων Δυνάμεων. Ἀλλ' ἂς σοὶ προσθέσω καὶ τὸ κάτω παράξενον ἢ μᾶλλον πιθανώτερον διήγημα.

Μία ἀξιόπιστος ἀγγλικὴ ἐφημερὶς κοινολογεῖ ὡς βέβαιον, ὅτι ὁ σουλτᾶνος ἐκοινολόγησεν εἰς τὰς μεσαζούσας Δυνάμεις, ὅτι ἐπειδὴ καὶ ὁ λαὸς καὶ οἱ ἀρχηγοί του θέλουν ὁμοφώνως τὸν πόλεμον, ἡ Διοίκησίς του τρέχει τὸν κίνδυνον νὰ ἀναποδογυρισθῇ, ἐὰν ἀποδεχθῇ τὰ ζητήματα τῆς Ρουσίας. Ὅθεν, αἱ φίλαι τῆς νομιμότητος Διοικήσεις ἐκοινολόγησαν τοῦτον τὸν κίνδυνον εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον, τὸν προστάτην καὶ ὑπασπιστὴν τῆς νομιμότητος, καὶ ἐλπίζουν ὅτι θέλει περιορίσει τὰ ζητήματά του εἰς μόνην τὴν κένωσιν τῆς Μολδοβλαχίας, τὴν ὁποίαν ὅμως νὰ πατήσουν τὰ ρουσικὰ στρατεύματα. Ἔχω τόσα δεδόμενα περὶ τῆς κακοβουλίας τῶν μεγάλων Δυνάμεων καὶ περὶ τῆς ἀδρανείας τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὥστε κινδυνεύω νὰ πιστεύσω ὡς ἀληθῆ τὴν ἀνωτέρω εἴδησιν καὶ νὰ φοβηθῶ ὅτι θέλει εὕρει ὑποδοχὴν παρὰ τῷ αὐτοκράτορι. Μ' ὅλα ταῦτα, ἀνύποπτος καὶ εἰλικρινὴς εἰρήνη δὲν ἠμπορεῖ νὰ γένῃ μεταξὺ τῶν δύο Δυνάμεων καὶ ἡ δυσπιστία των θὰ ἐξακολουθῇ νὰ μᾶς ὠφελῇ, ἐὰν οἱ ἡμέτεροι πράξουν τὰ πρέποντα. Πανταχόθεν γεννῶνται ἀπροσδόκητα συμβεβηκότα πρὸς ὠφέλειάν μας· ἰδοὺ τί μᾶς ἐκοινολόγησαν χθὲς ἀπὸ τὸ Τριέστι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν ἑνὸς καραβίου, τὸ ὁποῖον ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ Δυράτσον τὴν η'/κ' Ἀπριλίου. Ὁ Σκόνδρας ὑπωπτεύετο πρὸ πολλοῦ τὴν Πόρταν καὶ ἐπροφασίσθη τὸν φόβον τῶν Μαυροβουνιωτῶν, διὰ νὰ μὴν ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Ὁ Χουρσίτης, ὀργισθείς, ἔστειλε κατ' αὐτοῦ στρατεύματα, καὶ ἰδοὺ ἡ Ἀλβανία εἰς ἐμφύλιον πόλεμον. Ἡ εἴδησις τούτη ἐπιβεβαιώνει τὰ προκοινωθέντα ἡμῖν ἀπὸ τοὺς Κορυφούς, καὶ ἐλπίζομεν νὰ εἶναι ἀληθῆ τὰ περὶ τοῦ Σκόνδρα. Ἐὰν ἠμπορούσατε νὰ συναποκριθῆτε μετ' αὐτοῦ,

1. Sund.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πρέπει νὰ τὸν παρακινήσετε νὰ καταβῇ εἰς τὸ Μοναστήρι (τὰ Μπιτόλια) καὶ νὰ πλησιάσῃ καὶ τοὺς Νεαγουστινοὺς[1] καὶ τοὺς ἄλλους Ξηρολειβαδίτας[2], οἱ ὁποῖοι ἐνίκησαν τὸν σιλιχτάρην τοῦ πασᾶ τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ἤδη ἔχουν νὰ ἀνθέξουν κατὰ τοῦ ἰδίου. Τοῦτο τὸ κίνημα τοῦ Σκόδρα περιορίζει τὸν Χουρσίτην εἰς τὰ Ἰωάννινα. Πολλοὶ λόγοι μᾶς κάμνουν νὰ πιστεύσωμεν ὅτι καὶ οἱ κάτω Ἀλβανοὶ δὲν εἶναι σύμφωνοι μὲ τοὺς Τούρκους. Ἐὰν εἴχετε τὸν τρόπον νὰ ἀνοίξετε τὰ μάτια τοῦ Βρυώνη, ἠμποροῦσε νὰ συνακουσθῇ μὲ τοὺς ἄλλους ἀρχηγοὺς τῆς Ἀλβανίας καὶ νὰ ἁρπάξῃ τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ἀλῆ, μὲ τοὺς ὁποίους ἠμποροῦσε νὰ γένῃ πρίγκιψ ἀνεξάρτητος τῆς Ἀλβανίας καὶ νὰ συμμαχήσῃ ἢ νὰ προσδιορίσῃ μὲ σᾶς σύνορα στερεὰ καὶ ἀπαραβίαστα. Νεώτεραι εἰδήσεις ἀπὸ τοὺς Κορυφοὺς μᾶς κοινολογοῦν ὅτι οἱ Ἀλβανοὶ κάμνουν συμβούλιον εἰς τὸ Ἀργυρόκαστρον· ἐνδέχεται νὰ γίνεται τούτη ἡ συνέλευσις, διὰ νὰ ἀποφασίσουν περὶ τῆς ἰδίας ἀσφαλείας των. Ἀλλὰ μᾶς φαίνεται πιθανώτερον ὅτι θέλουν ἀποφασίσει νὰ κινηθοῦν ἐναντίον σας, διότι ἔχουν πολλὰ δάνεια νὰ συνάξουν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ προβλέπουν ὅτι δὲν ἠμποροῦν νὰ ζήσουν, ἐὰν δὲν τὴν ἔχουν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των. Ἐπειδὴ δὲ σεῖς δὲν ἔχετε χρήματα νὰ κερδίσετε τοὺς Ἀλβανούς, πασχίσατε κἂν νὰ διασπείρετε ζιζάνια, νὰ ἐξάψετε τὰς παλαιὰς ἐχθροπαθείας τῶν Ἀλβανῶν, νὰ ἐγείρετε τὴν ἀγανάκτησιν καὶ τὴν ὑποψίαν των κατὰ τῆς ἐπιορκίας καὶ ἀπιστίας τῶν Τούρκων. Ὁ κὺρ Ἀλέξιος μᾶς φαίνεται ὅτι ἠμπόρει νὰ ἀρχίσῃ συναπόκρισιν μὲ τοὺς Ἀλβανοὺς καὶ νὰ ἐρεθίσῃ καὶ νὰ κινήσῃ ὅλας τὰς ἄνω σημειωθείσας χορδάς. Εὐκολώτερον ἴσως ἦτον νὰ κερδίσετε καὶ νὰ φωτίσετε μερικοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Ἀλβανῶν, καὶ μάλιστα τὸν Βρυώνην, ὅστις δὲν πρέπει νὰ ἐμπιστευθῇ εἰς τῶν Τούρκων τὴν εὔνοιαν, καὶ τρέχει τώρα μέγαν κίνδυνον διὰ τὸ ὄνομα καὶ τὰς ἀξίας ὁποὺ ἀπήλαυσε. Φρόνιμος ὡς εἶναι, πρέπει νὰ προβλέψῃ τί τὸν καρτερεῖ. Ὁ σουλτᾶνος θέλει πασᾶδες ἀδυνάτους καὶ ἀσημάντους, καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρῇ ἀνυπόπτως τὴν αὔξησιν τῆς δυνάμεως τοῦ Βρυώνη. Τὰ συμβάντα εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τῶν Τούρκων δὲν πρέπει νὰ τὸν φοβίσουν. Πρῶτον οἱ Τοῦρκοι δὲν εἶναι Ἀλβανοί· δεύτερον ἔγιναν τὰ ὅσα ἔγιναν κατὰ τῶν Τούρκων διὰ παρακινήσεως καὶ συμβουλῆς τοῦ Ἀλῆ, καὶ τέλος πάντων ἠκολούθησαν, ὅταν δὲν ἦτον καταστημένη ἡ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὁ λαὸς ἐκινεῖτο ἀναρχικῶς καὶ δὲν ἐμποδίζετο ἀπὸ κανένα, διὰ νὰ ἐκδικήσῃ τὰ παλαιά του πάθη. Ἀλλὰ μὲ τοὺς Ἀλβανοὺς δὲν ἔχομεν εἰς τί νὰ φιλονικήσωμεν, μήτε ἐπιθυμοῦμεν νὰ πειράξωμεν τὸν τόπον των, καὶ αὐτοὶ συμφωνοῦν τὰ ἤθη μας καὶ καθένας ἠμπορεῖ νὰ ἀκολουθῇ ἐλευθέρως τὴν θρησκείαν του. Τώρα ἦλθε καιρὸς νὰ τιμηθῇ ἡ Ἀλβανία καὶ νὰ δοξασθοῦν οἱ ἀρχηγοί της. Ἡ Τουρκία δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ βαστάξῃ, καὶ μόνοι των οἱ Ἀλβανοὶ δὲν σημαίνουν τίποτε· ὅθεν, καὶ τὸ συμφέρον, καὶ ἡ τιμή, καὶ ἡ δόξα των τοὺς ὑποχρεώνει νὰ γίνουν

1. Οἱ κάτοικοι τῆς Νάουσας (Νέα Αὐγούστα).

2. Ξηρολείβαδο: συνοικισμὸς τῆς κοινότητος Κουμαριᾶς τῆς ἐπαρχίας Βεροίας. Ἐκεῖθεν κατήγετο ὁ γαμβρὸς τοῦ Νότη Μπότσαρη Λιόλιος Ξηρολειβαδίτης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

φίλοι καὶ σύμμαχοι τῶν Ἑλλήνων. Τοῦτο τὸ θέμα ἠμπορεῖ καλῶς νὰ ἐκτυλιχθῇ καὶ νὰ ἀποδειχθῇ ἀναντιρρήτως. Ἀλλ' ἆρά γε ἡ Διοίκησίς μας ἐννοεῖ τὰ ἐκ τούτου συμφέροντα; Ἔχει καιρὸν καὶ δύναμιν νὰ τὸ βάλῃ εἰς πρᾶξιν; Μ' ὅλα ταῦτα δὲν θὰ σοὶ φανῇ περιττὴ ἡ περὶ αὐτοῦ ὁμιλία μου, καὶ κάμε περὶ αὐτῆς ὅ,τι ὁ καιρός, αἱ περιστάσεις καὶ ἡ θέσις σου σοὶ ἐπιτρέπουν.

Ἡ σελὶς τούτη σοὶ γράφεται τὴν β'/ιδ' Μαΐου, ὅτε τίποτε περίεργον νὰ σοὶ κοινολογήσω δὲν ἔχω. Ἡ πολιτικὴ τῆς Εὐρώπης τρέχει εἰς τὰ ἴδια, καὶ ὅλον ὑποπτεύω ὅτι ὁ πόλεμος δὲν θὰ ἐκραγῇ τόσον ὀγλήγορα. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι θέλουν μουσκεύσει διὰ πολὺν καιρὸν τὰ πράγματα, καὶ τοῦτο μᾶς ὠφελεῖ. Φθάνει μόνον νὰ κάμετε ἐσεῖς τὰ πρέποντα, καί, γενικῶς θεωρουμένης τῆς θέσεώς μας, νομίζομεν ὅτι εἶναι εὐτυχής.

Ἀπ' αὐτοῦ τίποτε νεώτερον δὲν ἔχομεν.[1] Ἐμάθαμεν ὅτι ἔφθασεν εἰς Τεργέστην πλοῖον ἐξ Ὕδρας καὶ αὔριον ἴσως μάθωμεν τίποτε. Ἡ καταφυγοῦσα εἰς Ἀλεξάνδρειαν θαλάσσιος δύναμις τοῦ ἐχθροῦ δὲν εἶχεν ἐξέλθει ἀκόμη ἕως εἰς τὰ μέσα Ἀπριλίου, καὶ ἴσως μηδὲ ἕως τώρα δὲν ἐκβῆκεν ἀκόμη, ἐπειδὴ εἶχε χρείαν χρόνου διὰ νὰ ἑτοιμασθῇ. Ἀλλ' ὁ χονδρὸς τῶν Τούρκων στόλος ἐκβῆκεν ἀπὸ τὰ Δαρδανέλλια περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐδικοῦ μας Ἀπριλίου καὶ πιθανῶς νὰ ἔβλαψε μεγάλως τὴν Χίον, ἐὰν δὲν ἐπρόφθασεν εἰς βοήθειάν της ὁ ἑλληνικὸς στόλος.

Αἱ ἐκ Κορυφῶν ἐπιστρέψασαι ἀποσκευαὶ καταβρωμοῦν ἀκόμη εἰς Λιβόρνον. Ἀνοίξαμεν ἔρανον οἱ ἐδῶ μαθηταὶ διὰ νὰ ἐξάψωμεν τὴν φιλοτιμίαν τῶν εὐκαταστατωτέρων καὶ νὰ ἐπιταχύνωμεν τὴν ἀποστολήν των, ἀλλ' ἕως σήμερον μόλις 100 σκοῦδα ἐσυνάξαμεν, καὶ τὸ παράδειγμά μας δὲν τὸ ἐμιμήθη ἄλλος.

Ὁ ἐν Ἀμστελοδάμῳ Παλαιολόγος[1] δείχνεται ἀληθὴς Ἕλλην, καὶ ὀγλήγορα κάτι σᾶς πέμπει.

(Κ. Πολυχρονιάδης)

135

(Α. Μ. 71)

Κύριε[2],

Ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σας τῆς 25 Ἀπριλίου ἰταλιστὶ γεγραμμένην. Ἡ Διοίκησις φροντίζει νὰ λάβῃ καὶ λαμβάνει ἤδη τὰ πλέον φρόνιμα καὶ δραστήρια μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας· ὅταν μάλιστα φθάσῃ ὁ ἐκλαμπρότατος πρίγκιψ Μαυροκορδᾶτος, ἐλπίζομεν νὰ γένουν καὶ περισσότερα καλά, ἀφ' ὅσα αὐτοῦ συλλογίζεσθε. Εἰς ὀλίγας ἡμέρας

---

1. Στέφανος Παλαιολόγος ἐκ Πάτμου, μεγαλέμπορος ἐν Ἀμστελοδάμῳ. Οἱ Ἕλληνες τοῦ Ἀμστελοδάμου, ἔχοντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν Παλαιολόγον, ἐβοήθησαν διὰ μεγάλων χρηματικῶν δωρεῶν τὸν Ἀγῶνα. (Πλείονα περὶ αὐτοῦ βλ. εἰς Μ. Η. Μαλανδράκην, Συμπληρωματικαὶ σελίδες τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, ἐν Ἀθήναις 1929, σελ. 7).

2. Δὲν ὑπάρχει ἔνδειξις ἀποδέκτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

περιμένεται ἐνταῦθα, καὶ τότε δὲν θέλουν βραδύνει νὰ σταλθοῦν τόσον τὰ στρατεύματα, ὅσον καὶ ἀναγκαῖαι πρὸς εὐταξίαν διαταγαὶ εἰς αὐτὰ τὰ μέρη.

Σᾶς ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς καὶ μένω εἰς τὰς προσταγάς σας

πρόθυμος

Μεσολόγγι τῇ 30 Ἀπριλίου 1822 *Γ. Πραΐδης*

136
(Α. Μ. 72)

Ἀρ. ιβ' τοῦ κώδικος τῶν νόμων

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

Ἐπειδὴ πρῶτον συμφέρον ἑκάστης πολιτείας εἶναι ἡ σοφὴ καὶ ὀρθὴ δημόσιος οἰκονομία, μόνη πηγὴ τῆς ἀληθοῦς τῶν ἐθνῶν εὐδαιμονίας.

Ἐπειδή, διὰ νὰ ἔμβῃ εἰς πρᾶξιν ἡ δημόσιος οἰκονομία, ἀναγκαῖον εἶναι νὰ σχηματισθῶσιν ἐπαρχίαι, εἰς τὰς ὁποίας νὰ εἰσαχθῇ ἡ διοίκησις παριστανομένη ἀπὸ τοὺς πολιτικοὺς λειτουργούς της.

Ἐπειδὴ ἀπὸ τὸ ὁμοιόμορφον τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ ἑπομένως ἀπὸ τὴν ἀλληλουχίαν ὅλων τῶν διοικητικῶν κλάδων προέρχεται ἡ ἀληθὴς ἁρμονία καὶ ἐκ ταύτης πάλιν ἡ ἰσομερὴς διανομὴ τῶν δημοσίων φόρων καὶ ἡ ἀκριβὴς τῆς δικαιοσύνης ἐκτέλεσις, δεσμὸς κυριώτατος τῆς ἀδελφικῆς καὶ σφικτῆς ἑνώσεως ὁλοκλήρου ἔθνους καὶ μόνα μέσα διὰ τῶν ὁποίων φθάνει τὸ ἔθνος τοῦτο εἰς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν,

τὸ Βουλευτικὸν ἐθεσπίσατο καὶ

τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐπεκύρωσε τάδε:

αον. Διὰ τὴν εἰσαγωγὴν τῆς διοικήσεως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπικράτειαν νὰ ἐνεργηθῇ τὸ ὁποῖον εἰς τὸν παρόντα νόμον προστίθεται σχέδιον ὀργανισμοῦ.

βον. Τὸ σχέδιον τοῦτο νὰ ἐφαρμοσθῇ εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὅσαι μέλλουσιν ἐφεξῆς νὰ ὀργανισθῶσιν.

γον. Ἐπειδὴ αἱ παροῦσαι περιστάσεις δὲν συγχωροῦσιν ἀκριβῆ ὁρίων προσδιορισμὸν ἑκάστης ἐπαρχίας, νὰ γίνῃ ἀκολούθως γενικὴ περὶ τούτου διάταξις.

δον. Τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τοὺς διορισθησομένους ἐπάρχους τὴν ἀνήκουσαν εἰς αὐτοὺς περιφέρειαν.

εον. Οἱ μινίστροι, ἕκαστος κατὰ τὸ ἀνῆκον αὐτῷ μέρος, νὰ ἐνεργήσωσι τὸν παρόντα νόμον, ὁ ὁποῖος δημοσιευθεὶς θέλει καταχωρισθῇ εἰς τὸν κώδικα τῶν νόμων.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 30 Ἀπριλίου 1822

Ὁ Πρόεδρος *Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας κ.τ.λ.*

Ἀ. Μαυροκορδᾶτος *Θ. Νέγρης*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὀργανισμὸς τῶν Ἑλληνικῶν Ἐπαρχιῶν

α'. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπικράτεια διαιρεῖται εἰς ἐπαρχίας.

β'. Αἱ ἐπαρχίαι ὑποδιαιροῦνται εἰς κωμοπόλεις καὶ χωρία.

γ'. Ἑκάστη ἐπαρχία ἔχει: Ἕνα ἔπαρχον. Ἕνα γενικὸν γραμματέα. Ἕνα ἐπιστάτην τῶν προσόδων. Ἕνα ἐπιστάτην τῶν ἐξόδων, καὶ ἕνα ἀστυνόμον. Εἰς δὲ τὰς νήσους καὶ παραλίους ἐπαρχίας ὁ ἀστυνόμος θέλει ἐκπληροῖ καὶ τὰ χρέη τοῦ λιμενάρχου.

δ'. Ἕκαστον χωρίον ἔχει δημογέροντας ἀναλόγως μὲ τὴν ποσότητα τῶν οἰκογενειῶν· τὰ μὲν δηλ. μέχρι τῶν ἑκατὸν οἰκογενειῶν ἕνα· τὰ δὲ μέχρι τῶν διακοσίων, δύο· τὰ δὲ μέχρι τριακοσίων, τρεῖς καὶ τὰ μέχρι τετρακοσίων, τέσσαρας· ὅσα δὲ ἔχουσι περισσότερον τῶν τετρακοσίων, νὰ μὴν ἐκλέγουσι περισσοτέρους τῶν τεσσάρων.

ε'. Ἑκάστη κωμόπολις καὶ ἡ πρωτεύουσα τῆς ἐπαρχίας νὰ ἔχῃ δημογέροντας μὲ τὴν ἀνωτέρω ἀναλογίαν.

ς'. Ὁ ἔπαρχος διορίζεται ἀμέσως παρὰ τῆς Διοικήσεως· νὰ μὴν εἶναι ὅμως κάτοικος ἢ αὐτόχθων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας, οὔτε νὰ διορίζωνται ἔπαρχοι εἰς δύο ἐπαρχίας ἀμοιβαίως.

ζ'. Ὁ ἔπαρχος παριστάνων τὴν Διοίκησιν ἔχει τὴν πρόνοιαν τῆς ἐπαρχίας.

η'. Ἀναφέρεται πρὸς τὴν Διοίκησιν διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐσωτερικῶν Ὑποθέσεων.

θ'. Παρατηρεῖ ἀκριβῶς τὰς πράξεις τῶν ἐπιστατῶν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν.

ι'. Ἔχει τὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν ἀνάλογον μὲ τὴν ἔκτασιν τῆς ἐπαρχίας, τῆς ὁποίας δυνάμεως τὰ μὲν δύο τρίτα διορίζονται ἀμέσως παρὰ τῆς Διοικήσεως μεθ' ἑνὸς ἀρχηγοῦ, τὸ δ' ἓν τρίτον δίδεται ἐκ τῶν κατοίκων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας.

ια'. Ἐκτελεῖ τὰς ἀποφάσεις τῶν κριτηρίων διὰ τῆς ὑπ' αὐτὸν ἐκτελεστικῆς δυνάμεως.

ιβ'. Δίδει βοήθειαν διὰ τῆς ἐκτελεστικῆς δυνάμεως εἰς τοὺς ἐπιστάτας, δημογέροντας καὶ εἰς τὸν ἀστυνόμον διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν χρεῶν των.

ιγ'. Ἐκτελεῖ διὰ τῶν ἐπιστατῶν καὶ δημογερόντων μὲ τὴν ἀνήκουσαν ἀναλογίαν τὰς περὶ στρατολογίας πρὸς αὐτὸν διαταγὰς τῆς Διοικήσεως, τοὺς δὲ συναχθέντας στρατιώτας παραδίδει ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ παρὰ τῆς Διοικήσεως διωρισμένου ἀρχηγοῦ.

Περὶ Γενικοῦ Γραμματέως

ιδ'. Ὁ γενικὸς γραμματεὺς διορίζεται ἀμέσως παρὰ τῆς Διοικήσεως.

ιε'. Διοικεῖ τὸ γενικὸν γραφεῖον.

ις'. Προσυπογράφεται εἰς ὅσα δημόσια ἔγγραφα ἐπισήμως ὑπογράφεται ὁ ἔπαρχος.

ιζ'. Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ ἐπάρχου ἐνεργεῖ τὰ χρέη αὐτοῦ.

Περὶ Ἐπιστατῶν

ιη'. Οἱ ἐπιστάται ἐκλέγονται μεταξύ τῶν τιμιωτέρων ἐπαρχιωτῶν διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

α'. Ἕκαστον χωρίον ἐκλέγει ἕνα ἐκλεκτὴν ἢ καὶ περισσοτέρους, καθὼς καὶ αἱ κωμοπόλεις καὶ ἡ πρωτεύουσα· ἡ δὲ ψῆφος ἑκάστου τῶν ἐκλεκτῶν μετρεῖται μὲ τὴν ποσότητα τῶν οἰκογενειῶν, ἀπὸ τὰς ὁποίας εἶναι ἐκλελεγμένος ὁ ἐκλεκτής.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

β'. Οἱ ἐκλεκταὶ οὗτοι συνέρχονται εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ ἐκλέγουσιν αὐτοὺς τοὺς ἐπιστάτας.

γ'. Τὰ δύο τρίτα τῶν ἐκλεκτῶν εἶναι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς διὰ νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος ἡ ἐκλογή.

ιθ'. Ὁ ἐπιστάτης τῶν προσόδων συνάζει τὰ εἰσοδήματα τῆς ἐπαρχίας καὶ κρατεῖ ἀκριβῆ λογαριασμόν.

κ'. Δὲν δίδει τὴν παραμικρὰν [μικρὴν] χρηματικὴν ποσότητα ἄνευ τακτικοῦ ἐγγράφου τοῦ ἐπάρχου.

κα'. Δίδει λογαριασμὸν κατὰ διμηνίαν διὰ τοῦ ἐπάρχου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Οἰκονομίας καὶ ἀνταποκρίνεται μετ' αὐτοῦ.

κβ'. Λαμβάνει διὰ τοῦ ἐπάρχου τὰς διδομένας διαταγὰς παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Οἰκονομίας καὶ ἀνταποκρίνεται μετ' αὐτοῦ.

κγ' Ὁ ἐπιστάτης τῶν ἐξόδων προμηθεύει τὰ ἀναγκαῖα τῆς ἐπαρχίας, λαμβάνων τὰ ἔξοδα παρὰ τοῦ ἐπιστάτου τῶν προσόδων.

κδ'. Κρατεῖ ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῶν ὅσων λαμβάνει καὶ δίδει.

κε'. Δίδει λογαριασμὸν κατὰ διμηνίαν διὰ τοῦ ἐπάρχου εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Οἰκονομίας.

κς'. Λαμβάνει διὰ τοῦ ἐπάρχου τὰς διδομένας διαταγὰς παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Οἰκονομίας καὶ ἀνταποκρίνεται μετ' αὐτοῦ.

Περὶ Ἀστυνόμου

κζ'. Ὁ ἀστυνόμος διορίζεται ἀμέσως παρὰ τῆς Διοικήσεως, ἥτις θέλει δώσει εἰς αὐτὸν τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας.

κη'. Λαμβάνει τὰς διδομένας διαταγὰς παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἀστυνομίας διὰ τοῦ ἐπάρχου καὶ ἀνταποκρίνεται μετ' αὐτοῦ.

Περὶ Δημογερόντων

κθ'. Οἱ δημογέροντες ἐκλέγονται παρὰ τῶν κατοίκων τῆς ἐπαρχίας κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον:

αον. Συνάζονται οἱ κάτοικοι ἑκάστου χωρίου καὶ ἐκλέγουσιν ἕνα δημογέροντα διὰ τῆς ψήφου τῶν πλειόνων· αἱ δὲ κωμοπόλεις καὶ ἡ πρωτεύουσα ἐκλέγουσι κατὰ τὸν ᾧ ε'.

βον. Τὰ δύο τρίτα εἶναι ὁ ἀπαιτούμενος ἀριθμὸς διὰ νὰ ἔχῃ τὸ κῦρος ἡ ἐκλογή.

γον. Οἱ ἐκλεχθέντες δημογέροντες λαμβάνουσιν ἔγγραφον ἀποδεικτικὸν τῆς νομίμου ἐκλογῆς των.

λ'. Οἱ δημογέροντες ὀφείλουσι νὰ ἐκτελῶσι τὰς παρὰ τοῦ ἐπάρχου διδομένας διαταγάς.

λα'. Κρατοῦν ἀκριβῆ λογαριασμὸν τῶν ὅσων λαμβάνουν καὶ δίδουν.

λβ'. Δίδουν λογαριασμὸν κατὰ μῆνα εἰς τοὺς ἐπιστάτας.

λγ'. Οἱ αὐτοὶ ἐκτελοῦσι καὶ τὰ χρέη τῶν εἰρηνοποιῶν κριτῶν.

λδ'. Ἂν ὁ ἔπαρχος ἀποδειχθῇ παραβάτης τῶν χρεῶν του, μετακαλεῖται παρὰ τῆς Διοικήσεως καὶ παιδεύεται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λε'. Ἂν τις τῶν ἐπιστατῶν, ἢ ὁ γενικὸς γραμματεύς, ἢ ὁ ἀστυνόμος κατηγορηθῶσιν ἐπὶ παραβάσει τῶν χρεῶν τους, τότε ὁ ἔπαρχος παύει αὐτοὺς τοῦ ὑπουργήματος καὶ διορίζει προσωρινοὺς ἀναφερόμενος πρὸς τὴν Διοίκησιν· οἱ δὲ προσωρινοὶ νὰ ἐκλέγωνται ἀπὸ τὸν ἔπαρχον μεταξὺ τῶν δημογερόντων.

λς'. Ἂν εἷς ἢ πλείονες τῶν δημογερόντων κατηγορηθῶσιν ἐπὶ παραβάσει τῶν χρεῶν τους, ἡ δὲ κατηγορία παραδεχθῇ συμφώνως παρὰ τοῦ ἐπάρχου καὶ τῶν ἐπιστατῶν, ἐκπίπτουσι τοῦ ὑπουργήματος καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐκλέγονται ἄλλοι κατὰ τὸν ᾧ κθ'.

Παράρτημα

Ἡ νῆσος Κρήτη διὰ τὴν γεωγραφικήν της θέσιν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τακτικὴν συνεχῆ ἀλληλογραφίαν μετὰ τῆς Διοικήσεως, προσέτι καὶ διὰ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς καὶ διὰ τὰς ἄλλας αὐτῆς περιστάσεις ἡ Διοίκησις ἐπὶ τοῦ παρόντος διορίζει, ἐκτὸς τῶν κατ' ἐπαρχίαν ἐπάρχων καὶ λοιπῶν ὡς ἀνωτέρω, μίαν τριμελῆ ἐπιτροπὴν ἐντὸς τῆς ὁποίας προσδιορίζει τὸν πρόεδρον· καὶ αὐτὴ ἡ ἐπιτροπὴ ἐπέχει τόπον γενικοῦ ἐπάρχου. Διευθύνεται δὲ πρὸς τὴν Διοίκησιν κατὰ τὸν ᾧ κ',τὰ δὲ ἀμοιβαῖα καθήκοντα τῆς ἐπιτροπῆς μετὰ τῶν κατὰ μέρος ἐπάρχων θέλει προσδιορισθῶσιν ἀπὸ τὴν Διοίκησιν.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ λ' Ἀπριλίου ᾳωκβ' καὶ β' τῆς Ἀνεξαρτησίας.

Ὁ Πρόεδρος *Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας κ.τ.λ.*

Ἀ. Μαυροκορδᾶτος *Θ. Νέγρης*

Ἡ Ἐθνικὴ Νομοδοτικὴ Δευτέρα τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις, ἀναθεωρήσασα καὶ ἐπιδιορθώσασα τὸν παρόντα νόμον, ἐψηφίσατο τάδε:

α'. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ δημοσιευθῇ εἰς τὴν Ἐπικράτειαν.

β'. Ἀπαραλλάκτως νὰ ἀντικατασταθῇ εἰς τὸν κώδικα τῶν νόμων ὑπ' ἀρ. ιβ'.

Ἐξεδόθη ἐν Ἄστρει τῇ ις' Ἀπριλίου ᾳωκγ' καὶ γ' τῆς Ἀνεξαρτησίας.

Ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως *Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς*

Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης *Θ. Νέγρης*

Ὅ,τι ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ

Ὁ Γραμματεὺς τῶν Ἐσωτερ(ικῶν)

Γεώργιος Γλαράκης

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Ἀντίγραφον τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν - 1823.*

Σημ. Ὁ ἀνωτέρω δημοσιευόμενος νόμος ἔχει ὡς βάσιν τὸν ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1822 θεσπισθέντα «Ὀργανισμὸν τῶν Ἑλληνικῶν Ἐπαρχιῶν», τὸν ὁποῖον ἐπεξειργάσθη ἐκ νέου ἡ ὑπὸ τῆς Β' ἐν Ἄστρει Ἐθνικῆς Συνελεύσεως διορισθεῖσα ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Ἀλεξ. Μαυροκορδάτου, Ἀγαμέμνονος (Αὐγερινοῦ), Κωνστ. Μεταξᾶ, Στεφ. Κανέλλου, Ἀνδρέα Καλαμογδάρτη, Γεωργίου Σπανιολάκη, Δημητρίου Κωνσταντινίδου, Γεωργίου Αἰνιάν, Ἀναστασίου Γεωργίου καὶ Γαβριὴλ Ἀμανίτου. Ἐψηφίσθη τὴν 16 Ἀπριλίου 1823 ὑπὸ τῆς Β' ἐν Ἄστρει Συνελεύσεως, ἡ ὁποία «ἐνέκρινε καὶ ἐπεκύρωσε δι' ἐπίτηδες ψηφίσματος διὰ νὰ καταχωρισθῇ εἰς τὸν Κώδικα τῶν νόμων ὑπ' ἀριθ. ΙΒ' ἀπὸ λ' Ἀπριλίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ᾳωκβ΄» (Α. Ζ. Μάμουκα, Τὰ κατὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς Ἑλλάδος, τόμ. Β΄, σελ. 80). Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Μάμουκα μετά τινων σφαλμάτων (ἔνθ' ἀνωτ. τόμ. Γ΄, σελ. 60-69)[1].

137

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1229)

Κ. Πολυχρονιάδης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον

Τῇ θ/καη Μαΐου 1822 ἐν Πίζῃ

Τέλος πάντων κινοῦν διὰ τὰ αὐτόσε αἱ ἐπιστρέψασαι ἀπὸ τοὺς Κορυφοὺς ἀποσκευαί, τῶν ὁποίων τοὺς διπλοῦς ναύλους καὶ τὸ ἀπολεσθὲν μέρος ἀνεπλήρωσεν ὁ ἀξιοσέβαστος ἱεράρχης μας. Ἐξεύρεις ὅτι τοῦται αἱ ἀποσκευαὶ ἦσαν διὰ τὴν Ἤπειρον, ἤθελεν ὅμως τὰς διευθύνει ὁ ἱεράρχης ὅλας εἰς παραλαβὴν τῆς Διοικήσεως, διὰ νὰ συνηθίσουν αἱ κατὰ μέρος τῆς Ἑλλάδος ἐξουσίαι νὰ γνωρίζουν τὴν ὑπεροχήν της. Ἀλλ' ἔφθασαν ἐδῶ ἀποσταλμένοι τῶν Σουλιωτῶν[2] καὶ μᾶς παρέστησαν τὰς κατεπειγούσας χρείας των, τὰς ὁποίας ὑποπτευόμεθα καὶ ἡμεῖς, καὶ διὰ νὰ τοὺς ἐγκαρδιώσωμεν καὶ νὰ τοὺς βεβαιώσωμεν ἐμπράκτως, ὅτι δὲν ἀδιαφοροῦμεν εἰς τὴν τύχην των, ἐκρίθη εὔλογον, τὸ ἥμισυ τῶν ἀποσκευῶν νὰ παραδοθῇ εἰς τοὺς Σουλιώτας, οἱ ὁποῖοι, ἐὰν δὲν ἠμπορέσουν νὰ τὸ μετακομίσουν εἰς τὴν πατρίδα των, ἠμποροῦν νὰ τὸ πωλήσουν εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας καὶ νὰ πάρουν τὴν χρηματικὴν τιμήν των. Ὅθεν, φοβούμενος ὁ ἱεράρχης μὴ πειραχθῇ ἡ ἀλβανικὴ των φιλοχρηματοσύνη καὶ προτιμήσουν τὰς δολίους προσφορὰς τῶν ἐχθρῶν, ἐπρόσφερεν ἐκ τοῦ στερήματός του πεντακοσίας πέτσας καὶ ἐπροσκαλέσαμεν τὴν συνδρομὴν τοῦ κυρίου Καρατζᾶ μετὰ τὸν ὁποῖον θέλουν προσφέρει καὶ οἱ ὀλίγοι ἐνταῦθα Ἠπειρῶται, διὰ νὰ γένῃ μία ποσότης χιλίων ταλλάρων τοὐλάχιστον. Ἀλλ' ὑποπτευόμεθα ὅτι ὁ Καρατζᾶς δὲν θὰ μᾶς δώσῃ ἀκρόασιν, καὶ εἰς τὴν Λιβόρνον μετὰ τὰς δυστυχίας τῶν Χίων ὀλιγώτατοι ἔμειναν εὐκατάστατοι.

Δὲν ἐλάβαμεν πλέον οὐδὲν νεώτερον γράμμα σας καὶ ἀκούομεν τὰ καθ' ὑμᾶς ἀπὸ τοὺς ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει διατρίβοντας, οἱ ὁποῖοι καλῶς δὲν τὰ ἠξεύρουν καὶ μᾶς ἠπάτησαν πολλάκις. Τούτων τῶν τόπων αἱ εἰδήσεις φθάνουν ἕως εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος κ' (Ἀπριλίου) /βαν καὶ γην (Μαΐου) καὶ κατ' αὐτὰς ἀκούομεν, ὅτι ὁ Χουρσίτης συγκεντρώνεται εἰς τὰ Ἰωάννινα καὶ πιθανῶς ἐκστρατεύει ὀγλήγορα. Ἀλλ' εἶσθε ἆρά γε ἱκανῶς προετοιμασμένοι διὰ νὰ τὸν δεχθῆτε; Μανθάνομεν προσέτι, ὅτι ἐλευθερώσατε τὴν φαμίλιαν τοῦ Χουρσίτη μὲ 120.000

---

1. Ὁ πρῶτος «Ὀργανισμὸς τῶν Ἑλληνικῶν Ἐπαρχιῶν» τῆς 30 Ἀπριλίου 1822 ἐξεδόθη τύποις μετὰ τοῦ «Ὀργανισμοῦ τῶν Δικαστηρίων» ἐν Κορίνθῳ τῷ 1822 εἰς φυλλάδιον 24 σελίδων, 16ου σχήματος.

2. Τὴν ἄνοιξιν τοῦ 1822 ἐστάλησαν εἰς Πίζαν ἀπεσταλμένοι τῶν Σουλιωτῶν οἱ Κίτσος Τζαβέλλας, Χρῆστος Δάσης καὶ Γεώργιος Λάμπρου Ζέρβας, ἵνα ζητήσουν βοήθειαν παρὰ τοῦ Ἰγνατίου. Ὁ μητροπολίτης Ἰγνάτιος ἐχορήγησεν εἰς αὐτοὺς πολεμικὰ ἐφόδια καὶ χρήματα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τάλλαρα. Ἐμβῆκαν τοῦτα εἰς τὴν ἐθνικὴν κάσσαν καὶ ἠμπορέσατε νὰ βοηθήσετε μὲ αὐτὰ τὴν ἑτοιμασίαν τοῦ στόλου μας; Ἐμάθατε βέβαια ὅτι ἔφθασεν εἰς Χίον ὁ χονδρὸς τουρκικὸς στόλος εἰς 40 ὥρας καὶ ἔκαμεν ἐκεῖ τὰ πάνδεινα· πιθανὸν νὰ ἀναβῇ πρὸς ἐκεῖ καὶ ὁ εἰς Ἀλεξάνδρειαν καταφυγὼν στόλος. Ὅθεν, εἶναι κατεπείγουσα ἀνάγκη νὰ ἐμποδίσουν οἱ ἡμέτεροι τὴν ἕνωσιν τῶν δύο τούτων στόλων. Τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἐπλήρωναν κατ' ἔτος εἰς τὴν Τουρκίαν ἴσως 2.000.000 γρόσια· τοῦτα ἔπρεπε νὰ συναχθοῦν διὰ τὸν στόλον μας καὶ νὰ βοηθηθῇ καὶ ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, διὰ νὰ βαστᾷ πάντοτε τὴν θάλασσαν ἀνοικτήν. Ἀκούομεν προσέτι ὅτι ἔστειλεν ὁ Χουρσίτης τάλλαρα εἰς τοὺς Κορυφοὺς διὰ νὰ ἀγοράσῃ τροφάς. Μήπως ἐκυρίευσαν οἱ Ἕλληνες τὰ στενὰ τῆς Πίνδου; Μᾶς ἐκοινολόγησαν, ὅτι ὁ Δ. Ὑψηλάντης μὲ τὸν Νικήταν καὶ τὸν Ὀδυσσέα ἐπάστρευσαν τὴν κοιλάδα τοῦ Σπερχειοῦ καὶ οἱ δύο πρῶτοι πολιορκοῦν τὸ Ζητούνι, ὁ δὲ Ὀδυσσεὺς ἐπροχώρησεν εἰς βοήθειαν τῶν Ὀλυμπιωτῶν. Βέβαια, δὲν πρέπει νὰ ἀφήσετε ἀβοηθήτους τοὺς Ὀλυμπίους καὶ τοὺς γείτονάς των, ἀλλὰ φυλαχθῆτε νὰ μὴν ἐκτανθῆτε πάρα πολύ, ἐν ὅσῳ ὄπισθέν σας ὁ ἐχθρὸς κατέχῃ τόσα φρούρια, ἐν ὅσῳ ἔχῃ εἰς τὴν θάλασσαν δύο στόλους, καὶ πρὶν κάμετε ἀπόρθητα τὰ δυτικά σας σύνορα. Τοῦτα δὲ γίνονται ἀπαραβίαστα, ὅταν πιάσετε τὴν Πλάκαν, τὰ Πέντε Πηγάδια καὶ τὰ στενὰ τοῦ Λούρου, καὶ ὅταν κυριεύσετε τὴν Ἄρταν καὶ τὴν Πρέβεζαν. Θὰ ἐμάθετε βέβαια πόσην φροντίδα ἔχουν οἱ ἐχθροί, διὰ νὰ βαστοῦν τὰ εἰς τὸ στόμα τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου φρούριά των, καὶ ἐὰν δὲν τὸ ἐμάθατε, πρέπει νὰ τὸ συμπεράνετε ἀπὸ τὰς βοηθείας ὁποὺ ἔδωσαν εἰς αὐτά, διότι τὰ θεωροῦν καὶ γέφυραν δι' ἧς μέλλουν νὰ περάσουν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Εἶναι λοιπὸν κατεπείγουσα ἀνάγκη νὰ ἐκπορθήσετε ὅπως δυνηθῆτε τὰ ἐπικίνδυνα τοῦτα φρούρια, τῶν ὁποίων ἡ παράδοσις εἰς χεῖράς σας θέλει σᾶς καταστήσει ἀσφαλεῖς κυρίους τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, καὶ οὕτω νὰ τὸν ἔχῃ ἀκίνδυνον καταγώγιον τὸ ἐμπόριον, καὶ θέλει ἑλκύσει τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ξένων διὰ νὰ μᾶς δανείσουν χρήματα, χωρὶς τὰ ὁποῖα τίποτες οὐσιῶδες δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κατορθώσωμεν, καὶ μὲ τὰ ὁποῖα ἠμπορούσαμεν νὰ προμηθευθῶμεν ἀπὸ μίαν ἑκατοντάδα καλῶν πολεμικῶν, διὰ τῶν ὁποίων νὰ ὀργανίσωμεν τακτικὰ στρατεύματα, νὰ ἑτοιμάσωμεν ἐπιτηδείους βαλλιστὰς καὶ νὰ κατασκευάζωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὅλας τὰς πολεμικὰς ἀποσκευάς.

Εἶπα καὶ ἄλλοτε καὶ ἠξεύρεις καὶ μόνος σου, ὅτι χωρὶς τὴν εὐρωπαϊκὴν πολεμικὴν ⟨τέχνην⟩ τίποτε δὲν κατορθώνομεν. Σοὶ ἔγραψα καὶ ἤδη σοὶ ἐπαναλαμβάνω, ὅτι στρατὸν ὁλόκληρον ἠμπορούσαμεν νὰ ἑτοιμάσωμεν ἀπὸ Ἕλβετοὺς καὶ ἄλλους Εὐρωπαίους - ἀλλὰ χρειαζόμεθα χρήματα, καὶ τοῦτα ἠμποροῦμεν νὰ εὕρωμεν μετὰ τὴν κυρίευσιν τῶν παρὰ τὸ στόμιον τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου τεσσάρων φρουρίων καὶ τῶν λοιπῶν ἐν Πελοποννήσῳ. Ἀλλὰ ποίαν ἐμπιστοσύνην θὰ ἔχῃ εἰς ἡμᾶς ἡ Εὐρώπη, ὅταν βλέπῃ ἐπιστρέφοντας δυσαρέστους τοὺς ἐλθόντας εἰς βοήθειάν σας ἀλλογενεῖς; Ὅταν μάθῃ ὅτι ὀλίγον ἔλειψε νὰ κυριεύσουν οἱ ἐχθροὶ τὸν Ναυαρῖνον διὰ τὴν ἀμέλειαν, εἰς ἣν ἐγκατέλειψαν τὸ οὐσιωδέστατον τοῦτο

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

φρούριον; Καὶ ὅταν παρατηρῇ, ὅτι δὲν ἐφροντίσατε νὰ ἔχετε οὐδεμίαν τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μὲ τοὺς ἐν Εὐρώπῃ φίλους σας; Τί διάβολον, μήτε τῶν Σουλιωτῶν τὴν ἀξιότητα δὲν ἔχετε; Τοῦτοι ἔστειλαν ἐπιτρόπους των, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Διοίκησις, προεδρευομένη ἀπὸ τὸν Μαυροκορδᾶτον, εἰσέτι βραδύνει νὰ μᾶς πέμψῃ κἂν ἐπιτροπικά;

Ἡ ἀνόητος καὶ μωρὰ ἐκστρατεία τῶν Σαμίων κατὰ τῆς Χίου μᾶς κάμνει νὰ ὑποπτεύσωμεν ὅτι οἱ Ἕλληνες, μετὰ ἑνὸς ἔτους πειράματα καὶ παθήματα, εἶναι ἀκόμη νήπια. Φοβοῦμαι, ἐὰν ἐπιάσατε τὸ Μέτσοβον, μήπως ὁ κὺρ Ἀλέξιος εἰσέλθῃ εἰς τὸ Ζαγόρι καὶ τὸ κάμῃ νὰ λεηλατισθῇ ἀνωφελῶς καὶ ἐπιζημίως πρὸς σᾶς ἀπὸ τοὺς πάντοθεν κυκλώνοντας αὐτὸ Ἀλβανούς.

Ἡ διπλωματικὴ τῆς Εὐρώπης κινεῖται πολλὰ μυστηριωδῶς, καὶ οἱ γραφεῖς της μᾶς βεβαιώνουν, ὅτι θὰ συμβιβαστοῦν τὰ πράγματα εἰρηνικῶς. Εἶχον γράμματα ἀπὸ τὴν Ὀδέσσαν τῆς ιδ/κης Ἀπριλίου, ἀλλὰ τίποτε νεώτερον δὲν μᾶς ἔμαθαν. Ὁ Ἰωάννης πάσχει τὰ ἴδια καὶ χειρότερα καὶ εἶναι ἀγανακτισμένος κατὰ τῆς κακίας τῶν Ὀδησσηνῶν καὶ τῆς ἀδικίας τῶν Ρώσων. Οἱ ἐκεῖ καταφυγόντες ὁμογενεῖς ἀποθνῄσκουν τῆς πείνας, καὶ οὐδεὶς ὁ ἐλεῶν.

Ἀπὸ τὸν Χρησταρῆν δὲν ξαναέμαθα τίποτε, καὶ προσμένω νὰ τὸν ἀκούσω εἰς Γενεύην. Ὁ φίλος ἐπιθυμεῖ νὰ καταβῇ αὐτόσε. Ἐγὼ προσμένω νὰ ἰδῶ, ἐὰν σᾶς χρησιμεύω ἐδῶ, εἰδεμή, μετὰ δύο μῆνας, ἴσως συνοδεύσω τὸν φίλον μου Ξένον[1], ὅστις θὰ καταβῇ εἰς τὴν Ἑλλάδα μὲ καράβι ἐφοδίων καὶ ἀποσκευῶν, καὶ θέλω παραλάβει καί τινας τῶν φίλων μου, διότι καθημερινῶς καταπείθομαι καὶ ἐπιβεβαιώνομαι, ὅτι ἡ σωτηρία καὶ ἡ εὐτυχία μας κρέμανται ἀπὸ τὴν ὁμόνοιαν, ἀφιλοκέρδειαν, σύμπνοιαν, δραστηριότητα καὶ φρόνησιν τῶν ἡμετέρων. Μὲ τούτας τὰς ἀρετὰς δὲν φοβούμεθα νὰ δυστυχήσωμεν, καὶ χωρὶς αὐτὰς τίποτε δὲν ἠμποροῦμεν νὰ κατορθώσωμεν.

Ἐγράψαμεν πανταχόσε διὰ νὰ σᾶς συνδράμουν τοὐλάχιστον μὲ δάνεια, ἀλλ' ἕως τώρα οὐδεὶς δὲν ἔδωσε ἀκρόασιν εἰς τὰς παρακλήσεις καὶ τοὺς ἐξορκισμούς μας.

Θὰ συναπεκρίθης ἕως τώρα μὲ τὸν φίλον Κοντουμᾶν, ὅθεν θὰ ἠξεύρῃς ποῦ εὑρίσκεται, καὶ φρόντισε νὰ τῷ ὑπάγῃ ἀσφαλῶς τὸ γράμμα μου. Ἰδοὺ καὶ ἀπόκρισις πρὸς τὸν Πράσινον. Εἰπὲ εἰς τοὺς περὶ ἐμοῦ ἐρωτῶντας τὰ πρέποντα καὶ φρόντιζε νὰ μᾶς εἰδοποιῇς τὰ τρέχοντα. Φρόντισε νὰ ὑπάγῃ ἀσφαλῶς καὶ τὸ πρὸς τὸν Γάλλον Ἐδουάρδον[2] γράμμα μου, καθὼς καὶ τὸ πρὸς τὸν Τυπάλδον.

Ἡ ὑβριστικὴ ἐπιστολὴ τῶν πέντε Γάλλων[3] ἐστάλη πρὸς τὴν Διοίκησιν. Τίποτε περίεργον νὰ σοὶ κοινολογήσω δὲν ἔχω. Τούτην τὴν στιγμὴν μᾶς ἐκοινολογήθησαν ἐκ Βενετίας πομπωδέστατα κατορθώματά σας, ἀλλὰ ποῖος τὰ πιστεύει;

---

1. Ἐμμανουὴλ Ξένος, ἔμπορος ἐκ Πάτμου.
2. Grasset.
3. Ἡ ἐν Μασσαλίᾳ δημοσιευθεῖσα κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1822 ἐπιστολὴ τοῦ λοχαγοῦ Maurice Persat καὶ τῶν συντρόφων του.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἡ φίλη μας κυρία, διατρίβουσα μακρὰν τοῦ συζύγου της εἰς Φλωρεντίαν, σὲ ἀσπάζεται, καθὼς καὶ ὁ καλὸς Μπέτσος καὶ διάφοροι ἄλλοι φίλοι καὶ γνώριμοί σου. Τὰ 100 φράγκα της δὲν τῇ τὰ ἐπέστρεψα ἀκόμη, ἀλλὰ θέλω τῇ τὰ πέμψει κατ' αὐτάς.

Ὑγίαινε μετὰ τῶν φίλων καὶ εἰπὲ ὅπου χρειάζεται τὰ πρέποντά μου.

Τὴν ι/κβαν 22 Μαΐου

Ὁ σὸς C. Z.

(Κ. Πολυχρονιάδης)

138

(Α. Μ. 9820)

Ἄριθ. 15 τοῦ κώδικος τῶν νόμων[1]

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Ἐπειδὴ ἡ Πεδιὰς[2] *ἐχρημάτισε τὸ μέρος, εἰς τὸ ὁποῖον οἱ πληρεξούσιοι παραστάται τῶν ἐλευθέρων ἐπαρχιῶν τῆς Ἑλλάδος συναχθέντες ἐσύστησαν τὴν Προσωρινὴν Διοίκησιν τῆς πατρίδος.*

Ἐπειδὴ ἐν τῇ Ἐπιδαυρίδι πλησιεστάτη εἶναι πρὸς τὴν ἀρχαίαν πόλιν Ἐπίδαυρον.

Ἐπειδὴ δίκαιον αἱ ἐπερχόμεναι γενεαὶ τόσον τῶν Πεδιαδιτῶν ὅσον καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων νὰ μὴ λησμονήσωσι τὸν τόπον τῆς Ἐθνικῆς τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως.

Τὸ Βουλευτικὸν σῶμα ἐθεσπίσατο καὶ τὸ Ἐκτελεστικὸν ἐπεκύρωσε τάδε:

α'. Ἡ Πεδιὰς νὰ ὀνομασθῇ Νέα Ἐπίδαυρος.

β'. Ἡ Νέα Ἐπίδαυρος νὰ ὀνομασθῇ πόλις καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν πόλεων νὰ καταριθμηθῇ.

γ'. Οἱ πολῖται Ἐπιδαύριοι νὰ μὴν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἀποδεκάτωσιν· ἡ ἐξαίρεσις δὲ αὕτη νὰ περιορίζεται εἰς ὅσα μόνον εὑρέθησαν ἔχοντες κτήματα κατὰ τὸν Μάρτιον μῆνα τοῦ ᾳωκα' ἔτους.

δ'. Οἱ Μινίστροι τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ τῆς Οἰκονομίας νὰ ἐνεργήσωσι τὸν παρόντα νόμον.

Ἐν Κορίνθῳ τῇ θ' Μαΐου 1822

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Βουλευτικοῦ

Σωτήριος Χαραλάμπης

Προσυπογράφεται ὁ πρῶτος γραμματεὺς τοῦ Βουλευτικοῦ.

Ἐπικυροῦται

Α. Μαυροκορδᾶτος, Πρόεδρος

Ὁ Μινίστρος, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας καὶ τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων

Θ. Νέγρης

1. Βλ. καὶ «Ἀρχεῖα Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας», τόμ. Α', σελ. 169.
2. Πιάδα ἢ Πηγιάδα, Νέα Ἐπίδαυρος, χωρίον τῆς ἐπαρχίας Ναυπλίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

139

(ΓΑΚ, Κ. 10δ, ἀρ. 54)

No 67 *Διοίκησις Προσωρινὴ*

Ἡ Γερουσία τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος

Νομίμως συγκεκροτημένη ἐν συνελεύσει, ὑπὸ τοῦ εὐγενεστάτου κυρίου Γεωργίου Πραΐδη, τοῦ τόπον ἐπέχοντος τοῦ ἐκλαμπροτάτου πρίγκιπος προέδρου, καὶ ὑπὸ τῶν εὐγενεστάτων κυρίων Πάνου Γαλάνου, Γεωργάκη Μαυρομάτη, Ἰωάννου Τρικούπη, Γεωργάκη Καναβοῦ, Μήτζιου Φραγκούλη, Κωνσταντίνου Λογοθέτου, Ἀναγνώστου Διαλέτη καὶ Ἀθανασίου Μπογάτζη, μελῶν τῆς αὐτῆς, ἀπόντων δὲ τῶν εὐγενεστάτων κυρίων Χρηστάκη Στάϊκου, Ἀναγνώστου Καραγιάννη, Λογοθέτου Ζώτου καὶ Ἀναγνώστου Ἀθανασίου, ἐπὶ κοιναῖς ὑποθέσεσι.

Ὁ ἀρχιγραμματεύς, ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων, ἐπιταχθεὶς, ἐπαρρησίασεν ὅλα τὰ γράμματα τὰ ἀφορῶντα τὴν ὑπόθεσιν τοῦ μπριγαντίνου ὀνομαζομένου La Fedeltà, διοικουμένου παρὰ τοῦ ναυκλήρου Πέτρου Μπαλτίνη, μὲ σημαίαν ἀουστριακήν. τὸ ὁποῖον ἐφέρθη εἰς τοῦτο τὸ παράλιον ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ ἔνοπλα πλοῖα τὰ διωρισμένα διὰ τὸν ἀποκλεισμὸν τοῦ κόλπου τῶν Πατρῶν.

Θεωρήσασα τὴν ἀναφορὰν τῶν τριῶν διοικητῶν τῶν εἰρημένων ἑλληνικῶν πλοίων, τὴν ἐξομολόγησιν τοῦ ρηθέντος ναυκλήρου Βαλτίνη τὴν καμωμένην ἐνώπιον αὐτῶν, τὴν πίστιν τοῦ Ἐφορείου τῆς Ὑγείας τῆς νήσου Ζακύνθου, ὅθεν τὸ εἰρημένον πλοῖον ἐμίσσευσεν, τὸ συμφωνητικὸν τοῦ ναυλώματος, τὴν πόλιτζαν[1] τοῦ φορτώματος τῶν πραγματειῶν, τὰς ὁποίας περιέχει καὶ τὴν δευτέραν ἐξομολόγησιν τοῦ εἰρημένου καπιτάνου γενομένην εἰς τὸ Ἀρχιγραμματεῖον τῆς Ἐπικρατείας.

Θεωρήσασα τὴν παρὰ τῆς ὑπερτάτης Βουλῆς τῆς Ἑλλάδος κήρυξιν τοῦ θαλασσίου ἀποκλεισμοῦ σημειωμένην ἀπὸ τὰς 13 τοῦ παρελθόντος Μαρτίου ἐν Κορίνθῳ, διαδοθεῖσαν δημοσίως καὶ ἀποσταλεῖσαν πανταχόσε πρὸς εἰδοποίησιν.

Καὶ μετὰ προσοχῆς ἐξετάσασα ὅλα τὰ εἰρημένα γράμματα εὗρεν:

Ὅτι τὸ διατρέξαν διάστημα ἀπὸ τὴν δημοσίευσιν τῆς ρηθείσης κηρύξεως τοῦ ἀποκλεισμοῦ καὶ τῆς γενομένης εἰδοποιήσεως κατὰ τὰς 30 τοῦ παρελθόντος Ἀπριλίου πρὸς τοὺς τοποτηρητὰς τῶν ὑποκονσόλων τῶν φιλικῶν Αὐλῶν, τοὺς εὑρισκομένους εἰς τὴν πόλιν ταύτην, ἕως εἰς τὴν ἡμέραν 8/20 Μαΐου, καθ' ἣν φαίνονται γενομένα τὰ γράμματα τῆς σπεδιτζιόνος[2] τοῦ ἄνω εἰρημένου πλοίου εἰς τὸ Ἐφορεῖον τῆς Ὑγείας τῆς νήσου Ζακύνθου, ἦτον ἀρκετὸν ὥστε νὰ γένῃ γνωστὸς ὁ ἀποκλεισμός, τόσον εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς αὐτῆς νήσου, ὅσον καὶ εἰς τοὺς παραστάτας τῶν ἄλλων Δυνάμεων τοὺς ἐκεῖσε εὑρισκομένους.

---

1. Φορτωτικὴ (ἰταλ. polizza di carico).
2. Ναυτιλιακὰ ἔγγραφα (ἰταλ. spedizione).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὅτι αἱ ρηθεῖσαι σπεδιτζιόναι τῷ συγχωροῦν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν νῆσον τῆς Ἁγίας Μαύρας, αὐτὸ δὲ ἐκ τοῦ ἐναντίον διευθύνθη εἰς Πάτραν, λιμένα ἀποκλεισμένον.

Ὅτι ὅταν ἐξέπλευσεν τὴν πρώτην φορὰν ἀπὸ Ζάκυνθον, ἐσυντρόφευε μία βάρκα μὲ Τούρκους διὰ νὰ τοὺς φέρῃ εἰς Πάτραν καὶ ἀνεμπόδισε καθὼς εἶδε τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα ἐμβαίνοντα εἰς τοῦτον τὸν κόλπον.

Ὅτι ἀπὸ τὴν ἐξομολόγησίν του φαίνεται ὅτι ἡ πρώτη φορὰ κατὰ τὴν ὁποίαν ἐμίσσευσε μὲ τοὺς Τούρκους, ἦτον ἡ Κυριακὴ 7/19 Μαΐου, ἡ δὲ πίστις τοῦ Ἐφορείου τῆς Σανιτὰς εἶναι σημειωμένη 20 Μαΐου.

Ὅτι ἀπὸ τὰ γράμματα φαίνεται ἡ μὲν πόλιτζα τοῦ φορτώματος εἶναι σημειωμένη 18 Μαΐου, τὸ δὲ συμφωνητικὸν τοῦ ναυλώματος, τὸ ὁποῖον γίνεται πρωτύτερα ἀπὸ τὴν πόλιτζαν, εἶναι καμωμένον εἰς τὰς 20 Μαΐου μὲ τριῶν ἡμερῶν σταλίαν[1].

Ὅτι, ὅταν ἐκράχθη ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα μὲ φουμάταν[2], *δὲν ὑπήκουσεν, οὔτε εἰς τὸ πρῶτον κτύπημα τοῦ κανονίου, ἀλλ' ἠκολούθησε νὰ φεύγῃ καὶ ἐχρειάσθη νὰ τοῦ κάμουν καὶ δεύτερον καὶ νὰ στείλουν καὶ λαντζὸν*[3] *διὰ νὰ τὸ πιάσῃ, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὰς ὁμολογήσεις τοῦ ἰδίου καπιτάνου καὶ σοπρακάρικου*[4].

Ὅτι ἐξ αὐτῶν ὅλων τῶν περιστάσεων συμπεραίνεται, ὅτι μὲ τὸ νὰ ἦτον γνωστὴ ἡ κήρυξις τοῦ ἀποκλεισμοῦ εἰς τὴν διοίκησιν τῆς νήσου καὶ εἰς τοὺς παραστάτας τῶν λοιπῶν Δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι ὅλαι εἶναι οὐδέτεραι εἰς τὸν δίκαιον πόλεμόν μας, ἐγνωρίσθη ὡς νόμιμος ὑπ' αὐτῶν.

Ὅτι τὸ εἰρημένον πλοῖον κάμνοντας τὰς σπεδιτζιόνας του διὰ τὴν Ἁγίαν Μαύραν ἠπάτησεν οὕτως καὶ τὸ Ἐφορεῖον τῆς Ὑγείας καὶ τὸν παραστάτην τῆς Δυνάμεως, ὑπὸ τῆς ὁποίας προστατεύεται, πρὸς βλάβην μεγάλην τῶν σκοπῶν ἑνὸς δυστυχοῦς Γένους, εἰς ἕνα πόλεμον ἀνόμοιον.

Ὅτι παραίτησε τὸν ναῦλον τὸν ὁποῖον ἤθελε πάρει ἀπὸ τοὺς Τούρκους, στοχαζόμενον ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ τοὺς ὑπάγῃ εἰς Πάτρας χωρὶς τὴν ἄδειαν τῆς Διοικήσεως, ἥτις τοῦ ἔκαμεν τὰς σπεδιτζιόνας δι' Ἁγίαν Μαύραν.

Ὅτι κατέστη ἔνοχον, μὴ ὑποταχθὲν ὅτε ἐκράχθη ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα καὶ μὲ τοῦτο κάμνει ἔτι ἰσχυροτέραν τὴν ὑποψίαν ὅτι εἶναι ὑπεύθυνον.

Ψηφίζει λοιπὸν καὶ ἀποφασίζει

αον. Τὸ εἰρημένον πλοῖον καὶ αἱ ἐν αὐτῷ πραγματεῖαι νὰ ἐμποδισθῶσι καὶ νὰ φυλαχθοῦν, ἕως νὰ δοθῇ ἡ εἴδησις ὅπου ἀνήκει.

βον. Νὰ γίνῃ ἀκριβὴς ἔρευνα, ἂν αἱ φορτωμέναι πραγματεῖαι ἀνταποκρίνωνται ἀληθῶς μὲ τὰ εἴδη ὁποὺ ἡ πόλιτζα τοῦ φορτώματος φανερώνει καὶ ἐὰν εὑρίσκωνται ἀπ' αὐτὰς ὑποκείμεναι εἰς φθοράν, θέλει ξεφορτωθοῦν διὰ νὰ πωληθῶσιν.

---

1. Ἐπίστασις πλοίου συμφωνηθεῖσα πρὸς ἐκφόρτωσιν (ἰταλ. stallia).
2. Σημεῖον διὰ τοῦ καπνοῦ (ἰταλ. fumata).
3. Μικρὸν ἐξωπλισμένον πλοῖον (ἰταλ. lancione).
4. Ὁ παραπλέων (ἰταλ. sopraccarico).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

γον. Ἡ τιμὴ τῆς πωλήσεως τῶν αὐτῶν πραγματειῶν νὰ σταθῇ εἰς παρακαταθήκην διὰ λογαριασμὸν οὗτινος ἤθελεν ἀνήκει.

δον. Οἱ καπιτᾶνοι τῶν ἑλληνικῶν πλοίων ἐπιφορτίζονται τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος προστάγματος εἰς ὅσον πρὸς αὐτοὺς ἀνήκει.

Ἐκ τοῦ Παλατίου. Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 12 Μαΐου 1822

Διὰ τὸν ἐκλαμπρότατον πρόεδρον
Γεώργιος Πραΐδης
πάνος γαλάνης
Γεωργάκης μαυρομάτης
Ἰωάννης Τρικούπης
Γεωργάκης Καναβὸς
μήτζιος φραγκούλης
Κωνσταντῖνος Ν. Λογοθέτου
θανάσης μπουγάτζης
Ἀναγνώστης διαλέτης
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς κτλ.
Ν. Λουριώτης

140

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1231)

Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην

Τῇ ιβ/κδη Μαΐου 1822 ἐν Πίζῃ

Σήμερον στέλνω τέλος πάντων εἰς Λιβόρνον τὸν χονδρόν μου πρὸς σὲ φάκελον καὶ εὔχομαι νὰ σ' ἔλθῃ ταχέως καὶ ἀσφαλῶς.

Τίποτε νεώτερον δὲν ἐμάθαμεν. Κατὰ εἰδήσεις τῶν Κορυφῶν ἀπὸ τὴν κζ/θην Μαΐου μᾶς ἐκοινολογήθησαν ἐκ Βενετίας πολλὰ πομπώδη κατορθώματά σας, ἀλλ' ἠπατήθημεν πολλάκις, καὶ γνωρίζοντες τὰς ἐλλείψεις σας δὲν ἠμποροῦμεν εὔκολα νὰ πιστεύσωμεν ὅ,τι κοινολογεῖται ἅπαξ ἢ ἀπὸ ἓν μέρος. Ἀλλὰ καὶ ἓν μέρος ἀπὸ αὐτὰ ἐὰν ἀληθεύσῃ, εἶναι πάντοτε ὠφέλιμον.

Εἷς ἀπὸ τοὺς μετακομισθέντας εἰς Σιλιστρίαν μπογιάρους ἔγραφεν, ὅτι ὁ ἐκεῖ πασᾶς τοὺς ἐδέχθη εὐμενέστατα καὶ ἔχουν καλλίστας ἐλπίδας νὰ γένουν ὠφέλιμοι εἰς τὴν πατρίδα των. Ἐὰν τοῦτο ἀληθεύῃ, συμπεραίνω ὅτι θὰ φκιάσουν ὁσποδάρον ἕνα τῶν Βλάχων τούτων, καὶ ἐπειδὴ ἡ Ρουσία δὲν ἔχει εὔλογον πρόφασιν νὰ ἀντισταθῇ καί, τὸ χειρότερον, ἐπειδὴ δὲν ἔχει θέλησιν ἀνεξάρτητον, νομίζω ὅτι κατορθώνεται ὁ σκοπὸς τῆς Τουρκίας καὶ ἐξομαλίζεται τὸ δυσκολώτερον ἐμπόδιον, διὰ νὰ εἰρηνεύσῃ μὲ τὴν Ρουσίαν. Τοῦτο τὸ περιστατικὸν ἑνωμένον μὲ τόσα ἄλλα μὲ κάμνει νὰ στοχάζωμαι, ὅτι πόλεμος μεταξὺ τῶν δύο Δυνάμεων δὲν γίνεται, ἴσως ὅμως καὶ εὔκολα ἡ πρώτη γαλήνη δὲν γίνεται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κατὰ πολλὰς πανταχόθεν εἰδήσεις μόλις 30.000 Τοῦρκοι εὑρίσκονται εἰς τὴν Δακίαν. Τοῦτο τὸ περιστατικὸν μ᾽ ἐγέννησε τὸν κάτω συλλογισμόν· ἡ Πόρτα μετὰ ἑνὸς ἔτους διαπραγματεύσεις καὶ διὰ τῶν στενῶν της σχέσεων μὲ τὴν ᾽Αγγλίαν καὶ Αὐστρίαν γνωρίζει, ἐὰν ἔχῃ νὰ φοβῆται ρῆξιν πολέμου μὲ τὴν Ρουσίαν καὶ πότε ἠμπορεῖ τούτη νὰ συμβῇ. ᾽Από ὅσα ἠξεύρομεν, τούτη ἠμπορεῖ νὰ ἔλθῃ ἀπὸ μέρους τῆς Τουρκίας. Διατί ἄρα δὲν ἐκστρατεύει μὲ φοβερὰς δυνάμεις ἐναντίον σας διὰ ξηρᾶς; Συμπεραίνομεν ὅτι ἡ καταστροφὴ τῶν γεωργῶν τῆς Θρᾴκης, Μακεδονίας καὶ Θετταλίας δὲν συγχωρεῖ εἰς τὴν Τουρκίαν νὰ θρέψῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα μήτε 30.000 στρατιώτας συναγμένους ἐπὶ τὸ αὐτό. Καὶ ἐὰν τὸ συμπέρασμά μας ἀληθεύῃ, ἰδοὺ δὲν ἔχετέ τι νὰ φοβηθῆτε ἀπὸ μέρους τῆς ξηρᾶς, ἐὰν λάβετε μόνον τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῶν ᾽Αλβανῶν. ᾽Επιμεληθῆτε λοιπὸν νὰ ἐνδυναμώσετε τὰ δυτικά σας σύνορα καὶ νὰ κυριεύετε τὴν θάλασσαν. Τοῦτο ἐὰν βαστάξῃ πέντε μῆνας ἀκόμη, πολλὰ τῶν ἐχθρικῶν φρουρίων πίπτουν εἰς χεῖράς σας καὶ ἠμποροῦμεν ἔξωθεν νὰ σᾶς προσφθάσωμεν μὲ δάνεια καὶ τεχνίτας (ἐὰν ὅμως μᾶς στείλετε τὰ ἀναγκαῖα ἐπιτροπικά), διὰ νὰ προλάβωμεν τὰς σημερινὰς κατεπειγούσας χρείας σας καὶ διὰ νὰ ὀργανισθῆτε εὐρωπαϊκῶς εἰς τὰ πολεμικὰ καὶ νὰ κατασκευάζετε ἐν τῷ μέσῳ σας τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου.

Ἡ ἀδιαφορία ἄρα καὶ ἡ κακοήθεια τῶν Δυνάμεων τῆς Εὐρώπης ἠμποροῦν νὰ μᾶς γένουν ὠφέλιμοι. ᾽Αντὶ Ρουσογραικῶν, θέλομεν κατασταθῆ καθαροὶ Ἕλληνες. ᾽Αλλὰ διὰ τοῦτο σᾶς χρειάζεται ὁμόνοια, δραστηριότης, εὐπείθεια, ὀλιγάρκεια καὶ φρόνησις βοηθουμένη ἀπὸ ὅλα τὰ μέσα τῆς σοφῆς Εὐρώπης. ᾽Εὰν οἱ ὁμογενεῖς μας δὲν αἰσθανθοῦν τὴν ἀνάγκην τῶν ἄνω ἀρετῶν, θὰ πέσουν αἰσχρῶς, καὶ τότε μήτε συμπάθειαν δὲν ἠμποροῦν νὰ εὕρουν.

Οἱ διάφοροι καταφυγόντες αὐτόθεν ὑπέφεραν τὰ πάνδεινα ἀπὸ τὴν αὐστριακὴν καταδρομὴν καὶ ἀποθνῄσκουν ἤδη τῆς πείνης εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Εὐρώπης. Δὲν εἶναι λοιπὸν προτιμότερον νὰ ἐπιμείνουν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ νὰ ἀποθάνουν ὡς ὁμογενεῖς ὑπὲρ πίστεως, ὑπὲρ πατρίδος καὶ ἐν μέσῳ τῶν συγγενῶν, τῶν φίλων καὶ ὁμοθρήσκων των;

Ὁ ᾽Αδριανουπολίτης ᾽Αθανάσιος[1] κατέφυγεν εἰς τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ φάγῃ ψωμί, ἀπὸ τὴν ἐντροπήν του δὲν μᾶς ἄφησε μήτε ὑγείαν. Οἱ ᾽Ιωαννίδαι, διωχθέντες ἀπὸ τὴν Τεργέστην, ἦλθαν ἐδῶ, καὶ ὁ εἰς τὴν Γερμανίαν σπουδάσας ἐπῆγε διὰ ξηρᾶς εἰς τὸ Τριέστι καὶ πάλιν ἐδιώχθη[2]. Ἦλθεν ὁ γνωστός σοι ἐν Παρισίῳ ἀδελφός του[3] ζητῶν τὴν συνδρομήν μου, καὶ τῷ ἀπεκρίθην ὅτι δὲν ἔχω χρήματα μήτε διὰ λόγου μου. Ὅσα ἔπαθεν ὁ Τυπάλδος

---

1. ᾽Αθανάσιος Δημητριάδης.

2. Γεώργιος ᾽Ιωαννίδης ἐκ Σμύρνης, εἷς ἐκ τῶν ὑποτρόφων τῆς Φιλομούσου Ἑταιρείας ἐν ᾽Ιένῃ πρῶτον καὶ ἔπειτα ἐν Γοττίγγῃ. Κατ᾽ ᾽Απρίλιον τοῦ 1821 ἐγκατέλειψε μετ᾽ ἄλλων ὑποτρόφων τὴν Γερμανίαν καὶ μέσῳ Βιέννης ἦλθεν εἰς τὴν ᾽Ιταλίαν.

3. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀνωτέρω ἐσπούδασεν ὡς ὑπότροφος τοῦ Γκίλφορδ φιλοσοφίαν εἰς Παρισίους, ὅπου συνῆψε φιλίαν μετὰ τοῦ Κοραῆ καὶ ἐξέδιδε τὸ 1819 τὴν φιλολογικὴν ἐφημερίδα «Μουσεῖον». Οὗτος διεδέχθη τὸν Ν. Πίκκολον ἐν τῇ ᾽Ιονίῳ ᾽Ακαδημίᾳ, ὅπου ἐδίδαξεν ἐπὶ ἔτη φιλοσοφικὰ μαθήματα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ διάφοροι ἄλλοι ὁμογενεῖς, εἶναι πολυδιήγητα. Κάμετε νὰ μάθουν οἱ ἡμέτεροι τούτας τὰς δυσκολίας, διὰ νὰ μὴ γελασθοῦν καὶ ἀφήσουν τὴν πατρίδα των.

Ἀπὸ τοὺς ἐδῶ ὁμογενεῖς βοήθειαν πλέον μὴ προσμένετε, διότι μετὰ τὰς δυστυχίας τῶν Χίων ἔμειναν ὀλιγώτατοι οἱ εὐκατάστατοι. Ὁ δὲ Καρατζᾶς δὲν ἐντράπη νὰ ἀρνηθῇ μικρὰν βοήθειαν πρὸς τοὺς Σουλιώτας, μ' ὅλον ὅτι τῷ ἐσυστήθησαν ἀπὸ τὸν Πάλην[1]*, καὶ μ' ὅλον ὅτι ἔπρεπε νὰ ἐντραπῇ ἀπὸ τὸ παράδειγμα τοῦ σεβασμίου ἱεράρχου μας*[2]*, ὅστις ἐπρόσφερε πεντακοσίας πέτσας.*

Οἱ ἐν τῇ Αὐστρίᾳ ὁμογενεῖς προφασιζόμενοι τὴν αὐστριακὴν σικιζιτσιόνα[3]*, σιωποῦν. Οἱ ἐν Ρουσίᾳ, ὡς ἑταιρισταί, τοῖς κακοφαίνεται διότι ὁ Δ. Ὑψηλάντης δὲν κατέστη δικτάτωρ τῆς Ἑλλάδος, καὶ κατηγοροῦν ἡμᾶς ὡς φίλους τοῦ Μαυροκορδάτου.*

Μόνη λοιπὸν ἡ σωτηρία μας εἶναι εἰς τὰς ἄνω σημειωθείσας ἀρετάς σας καὶ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἐξωτερικῶν πρεπόντων μας.

Εἰπὲ πρὸς ἅπαντας τοὺς περὶ ἐμοῦ ἐρωτῶντας τὰ πρέποντά μου καὶ φρόντισε νὰ δοθοῦν ἀσφαλῶς τὰ ἔγκλειστα πρὸς οὓς ἐπιγράφονται.

Ὁ καλὸς Βαρβάκης ἐπρόσφερεν ἐτήσιον εἰς τὸν Κοραῆν 3.600 φράγκα, ἀλλὰ τοῦτος δὲν τὰ ἐδέχθη. Ὁ Βαρβάκης προσφέρει καὶ τὸ λοιπὸν τῆς περιουσίας του πρὸς ὄφελος τοῦ Γένους. Τοῦ Καλλιέργη τὰ κανόνια ἔφθασαν εἰς Μαρσελίαν, καὶ ἴσως ἐκίνησαν διὰ τὰ αὐτόσε.

Μετὰ ἕνα ἢ δυὸ μῆνας σᾶς πέμπεται καράβι ἀπὸ τὸ Ἀμστελόδαμον μὲ ἀποσκευάς, καὶ ἐλπίζω νὰ σᾶς τὰς πωλήσουν μὲ τιμὰς μετρίας.

Εἰπὲ τῷ κὺρ Ἀλεξίῳ[4] *τὰ πρέποντά μου καὶ παρακίνησέ τον νὰ μὴν ἐπιχειρισθῇ τίποτε παράκαιρον ὑπὲρ τοῦ Ζαγορίου, διὰ νὰ μὴ τὴν πάθωμεν χιώτικα. Πρέπει νὰ σπεύδετε βραδέως.*

Ὁ Μεϊτάνης σὲ ἀδελφικοασπάζεται· εὑρίσκεται ἐδῶ πρὸ σαράντα ἡμερῶν καὶ σὲ ἐνθυμεῖται. Ἀπαιτεῖ τὴν φιλικήν σου ἐνθύμησιν. Σήμερον ξαναέγραψα τῷ Χρησταρῇ καὶ τῷ εἶπα τὰ χαιρετήματά σου. Φρόντισε δὲ τὰ δυνατὰ περὶ τῆς νύμφης του Ἀγγελικῆς, Ρογκόταινας τὴν γενεάν. Ὑγίαινε μετὰ τῶν φίλων καὶ εἰπέ τὰ πρέποντα εἰς τοὺς περὶ ἐμοῦ ἐρωτῶντας.

(Κ. Πολυχρονιάδης)

---

1. Παναγιώτης Πάλης, ἔμπορος ἐν Λιβόρνῳ, πατὴρ τῆς γνωστῆς ποιητρίας Ἀγγελικῆς Πάλη - Βαρθολομαίη.
2. Ἰγνατίου.
3. Ἐπιτήρησις (ἰταλ. [e]squisizione).
4. Ἀλέξιος Νοῦτσος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

141

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1230)

Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην

Τῇ ιδ/κζη Μαΐου 1822 ἐν Πίζῃ

Φίλτατε,

Τῇ ιβ/κδη τοῦ τρέχοντος ἔστειλα εἰς Λιβόρνον τὸν χονδρόν μου πρὸς σὲ φάκελον, ὅστις, νομίζω, θέλει συσταθῆ εἰς τὴν παραλαβὴν τοῦ κυρίου Καρβούνα, τὸν ὁποῖον σ' ἐσύστησα τὸν χειμῶνα. Σήμερον ἔχω νὰ σοὶ ἐγκλείσω τὰ δύο ἔσω πρὸς τὸν φίλον Κοντουμᾶν καὶ λαμβάνω πρόφασιν διὰ νὰ συνομιλήσω καὶ σήμερον μετὰ σοῦ.

Κανὲν νεώτερον περὶ τῶν πραγμάτων μας δὲν ἐμάθαμεν. Ἔφθασε τελευταῖον εἰς Τριέστι πλοῖόν τι ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς Κορίνθου, ἀλλὰ δὲν εἶχε δώσει ἀκόμη ὁ κυβερνήτης του τὰ γράμματα, μήτε οἱ ἐν αὐτῷ διαβάται δὲν συνωμίλησαν μὲ κανένα. Μὲ τοῦτο τὸ πλοῖον ἴσως μάθωμεν τίποτε τὴν ἐγγὺς Τετάρτην (κθην), ἀλλὰ φοβοῦμαι, ὅτι θὰ ἀκούσω τὰ πράγματά σας εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν. Εὐτυχεῖς θὰ εἴμεθα, ἐὰν δὲν μάθωμεν νέαν τινὰ δυστυχίαν σας.

Ἰδού, ἐπέρασε πεντάμηνον ἀφ' οὗ κατεστάθη ἡ Διοίκησίς σας, καὶ μ' ὅλας τὰς ἀσημάντους βοηθείας, τὰς ὁποίας λαμβάνουν οἱ πολιορκούμενοι ἐχθροί, ἀκόμη δὲν ἐδυνήθητε νὰ κυριεύσετε κανὲν καὶ τῶν πλέον ἀσημάντων φρουρίων των, τὰ ὁποῖα λογαριάζω περὶ τὰ 15 εἰς τὴν Κρήτην, Μορέαν καὶ τὴν ἠπειρωτικὴν Ἑλλάδα, ἐντὸς τοῦ Ἀρτηνοῦ κόλπου καὶ τῶν Θερμοπυλῶν μὲ τὰ δύο τῆς Εὐρίπου.

Αἱ πανταχόθεν φημιζόμεναι εἰδήσεις μᾶς κάμνουν νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ἡ προσοχὴ τῆς Διοικήσεως ἐστράφη εἰς τὰ πράγματα τῆς Θετταλίας καὶ τῆς ὀρεινῆς κεντρικῆς Μακεδονίας. Τοῦτα εἶναι βέβαια ἄξια τῆς προσοχῆς της, ἀλλ' ἔδειξεν ἄρα τὴν αὐτὴν φροντίδα καὶ πρὸς τὰ θαλασσινά; Ἢ περιμένει νὰ ἑνωθῇ ὁ χονδρὸς τουρκικὸς στόλος ἐν Χίῳ μὲ τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καταφυγόντα; Ὡς ὄντες ἐν τοῖς πράγμασι, δὲν ἔχετε χρείαν νὰ μάθετε ἀπὸ ἡμᾶς, ὅτι τὰ θαλασσινὰ εἶναι τὰ πλέον οὐσιώδη καὶ ἀξιώτερα τῆς προσοχῆς καὶ φροντίδος σας· ἔπειτα τὰ Σουλιωτικὰ καὶ τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος, διότι, ἐὰν ἐκεῖσε δὲν ἐνδυναμωθῆτε καὶ ἐὰν σᾶς σπάσουν οἱ Ἀλβανοτοῦρκοι, περνοῦν εὔκολα εἰς τὰ τέσσαρα φρούρια τοῦ στομίου τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, καὶ διασχίζουν ἴσως εὔκολα τὴν Πελοπόννησον, διὰ νὰ ἐμβοῦν καὶ εἰς τὸ Ναύπλιον. Ὅτι ὁ ἐχθρὸς ἔχει παρόμοιον σχέδιον, δὲν πρέπει πλέον νὰ ἔχετε καμμίαν ἀμφιβολίαν· καὶ ἡ φροντίς του διὰ νὰ ἐνδυναμώσῃ τὴν Πάτραν, καὶ ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Χουρσίτου εἰς τὰ Ἰωάννινα, καὶ αἱ συναποκρίσεις μας μὲ τοὺς Τούρκους, μᾶς κάμνουν νὰ ἠξεύρωμεν τὸν σκοπόν του. Ἀλλ' οἱ σκοποὶ τοῦτοι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἐκτελεσθοῦν καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, ἐὰν ὁ ἐχθρὸς δὲν κυριεύῃ τὴν θάλασσαν. Ἕπεται ἄρα, ὅτι ἡ ἐδική σας ἐπιμέλεια πρέπει νὰ ἀφιερωθῇ εἰς τὸ νὰ ἐμποδίσετε τὴν κυριότητα τῆς θαλάσσης ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν καὶ εἰς τὸ νὰ κάμετε ἀδιάβατα τὰ δυτικά σας σύνορα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Περὶ τούτων σ᾽ ἔγραψα ἱκανὰ εἰς τὸν ἄλλον φάκελόν μου καὶ τώρα εἶναι περιττόν, μήτε ἔχω καιρὸν νὰ ἐπαναλάβω τὰ ἴδια. Φρόντισε λοιπὸν ἀπὸ μέρους σου νὰ κοινολογήσῃς ὅπου χρειάζεται ὅσα τῶν γραμμάτων μου σοὶ φανοῦν ἄξια τῆς προσοχῆς τῶν ἀρχόντων σας. Ταῦτα λέγων δὲν ἐννοῶ νὰ ἐγκαταλείψετε τοὺς ὀρεινοὺς Θετταλομακεδόνας· τοῦτοι, ἐὰν προφθασθοῦν μὲ τὰς ἀναγκαίας ἀποσκευὰς καὶ ἐὰν κυβερνήσουν σουλιωτικὰ τὰ πράγματά των, ἠμποροῦν νὰ γένουν τὸ προπύργιόν σας κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν, καὶ οἱ Σουλιῶται κατὰ τῶν Ἀλβανῶν, καὶ νὰ μὴν ἀφήσουν μηδὲ ἕνα Τοῦρκον νὰ ἐμβῇ εἰς τὴν Θετταλίαν, τὴν ὁποίαν ἠμπορεῖτε τώρα εὐκόλως νὰ περικυκλώσετε ἀπὸ τὰ μεσημβρινὰ καὶ δυτικὰ μέρη της. Ἀλλὰ πρὶν ὀχυρώσετε τὰς Θερμοπύλας, πρὶν κατασταθῆτε ἄτρωτοι ἀπὸ τὰ δυτικά σας σύνορα, μοὶ φαίνεται ἐπικίνδυνον νὰ ἐξαπλώνεσθε, χωρὶς ἀκόμη νὰ καθαρίσετε τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶν βαρβάρων. Ἀλλά, θὰ μ᾽ εἰπῆς· τοῦτα εἶναι καλὰ καὶ τὰ στοχάζεσθε καὶ ὑμεῖς καλύτερα ἀπὸ ἐμέ, πλὴν χρειάζονται χρήματα, χρήματα καὶ πάλιν χρήματα, καὶ ἡμεῖς ἐδῶθεν δὲν σᾶς στέλνομεν. Ἀλλὰ ποῖοι καὶ πόσοι εἴμεθα ἡμεῖς ἐδῶ; Ἰδού, ἡ δυστυχία τῆς Χίου ἐξουθένωσε τοὺς Χίους ἐμπόρους, καὶ ἀπὸ τοὺς λοιποὺς τρία μόνον σπίτια[1] ἔμειναν: τοῦ Μοσπινιώτη, Πατρινοῦ[2] καὶ Πάλη. Οἱ δύο δεύτεροι κατεζημιώθησαν καὶ ἔχουν πολυέξοδον οἰκογένειαν, ὁ δὲ πρῶτος ἔχει ἀγχιστείαν μὲ κατολικούς. Ὁ Καρατζᾶς ἀπεσύρθη εἰς τὴν Φλωρεντίαν καὶ ἀπεκρίθη χονδρὸν ὅ χ ι εἰς τὴν πρόσκλησιν τῶν Σουλιωτῶν. Μένει λοιπὸν ὁ ἀγαθὸς καὶ ἐνάρετος ἱεράρχης μας, ὅστις, ὡς ἠξεύρεις, πλούσιος δὲν εἶναι καὶ ἐπρόσφερεν ἕως τώρα περισσότερον ἀπὸ κάθε ἄλλον καὶ καθημερινῶς ἐνοχλεῖται ἀπὸ δεινοὺς αἰτητάς. Μόνη ἡ ἐπιστροφὴ καὶ ἡ νέα ἀποστολὴ τῶν περυσινῶν ἀποσκευῶν τὸν ἐξοδεύουν περὶ τὰς χιλίας πέτσας. Ἦλθαν οἱ ἀποσταλμένοι τῶν Σουλιωτῶν καὶ ἐχρειάσθη νὰ πληρώσῃ μέρος τῶν ἀγωγίων των, νὰ θρέψῃ δύο ἀνθρώπους των καὶ νὰ τοῖς προσφέρῃ καὶ τὰ ἐπιστρεπτικὰ ἀναγκαῖα. Ἀλλὰ τοῦτοι εἶναι Ἀλβανοὶ - φιλοχρήματοι δηλονότι καὶ ἀνίδεοι τοῦ κόσμου· ὅθεν ἐὰν ἐγύριζαν χωρὶς χρηματικὴν βοήθειαν, ἠμποροῦσαν νὰ στοχασθοῦν, ὅτι τὸ ἐκ τεσσάρων ἀνθρώπων συγκείμενον εἰς τὴν Τοσκάνην Γένος ἀδιαφορεῖ καὶ ἦτον ὑποψία νὰ παροργισθοῦν ἐναντίον ὅλου τοῦ Γένους. Ἐχρειάσθη λοιπὸν νὰ τοῖς προσφέρῃ ὁ καλὸς ἱεράρχης πεντακοσίας πέτσας καὶ νὰ προσκαλέσῃ τὴν συνδρομὴν τῶν τριῶν ἄλλων, διὰ νὰ ἑνώσουν ἄλλην τόσην σχεδὸν ποσότητα. Ἰδοὺ λοιπόν, δὲν ἀδιαφοροῦμεν, καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις μας κάμνομεν πολύ. Αἱ περυσιναὶ ἀποσκευαὶ σᾶς ἔρχονται, καὶ ἐὰν τὸ ἥμισυ αὐτῶν ὑπάγῃ διὰ τὸ Σούλι, δὲν πρέπει νὰ νομίσετε τοῦτο ὡς χαμένον, διότι ἡ ἀνθίστασις τῶν ἀνδρείων Σουλιωτῶν εἶναι τὸ ἀναγκαιότερον ἀπὸ τὰ δυτικά σας πράγματα. Μετ᾽ ὀλίγον φθάνει καὶ ἡ προσφορὰ τοῦ Καλλιέργη εἰς 20 κανόνια μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖά των. Ὁ γενναῖος Βαρβάκης εἶναι ἕτοιμος νὰ κάμῃ καὶ ἄλλην προσφοράν, καὶ ἐπικαλέσθημεν τοὺς ἁπανταχοῦ ὁμογενεῖς, ἀλλ᾽ οἱ περισσότεροι τούτων μήτε νὰ συναπο-

1. Ἐμπορικοὶ οἶκοι.
2. Ἀλέξανδρος Πατρινός, μεγαλέμπορος ἐν Λιβόρνῳ. Ἐβοήθησεν οἰκονομικῶς τὸν Ἀγῶνα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

κριθοῦν μὲ ἡμᾶς δὲν τολμοῦν. Οἱ δὲ ἐν τῇ Ρουσίᾳ ἕως τώρα ἀδιαφόρησαν. Ἔπειτα, τί ἠμποροῦν νὰ κάμουν στάλαγμοὶ εἰς μίαν θάλασσαν; Τὸ πρῶτον καὶ οὐσιωδέστερον μέρος εἶναι ἡ προσφορὰ καὶ οἱ δασμοὶ τῶν πολεμούντων ὁμογενῶν καὶ ἡ ἐπικαρπία τῶν δημοσίων κτημάτων. Τοῦτα δεκαπλασιάζονται, ἐὰν ἀποφασίζετε οἱ ἐν τοῖς ὅπλοις καὶ τοῖς πράγμασι μόνον νὰ ἀποζῆτε, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος τοῦ Γένους νὰ ἐργάζεται ἐπιμελῶς, διὰ νὰ προφθάνῃ τὰς τροφάς σας καὶ τὰ ἀναγκαῖα τοῦ πολέμου. Τοιαύτας θυσίας ὀφείλετε νὰ κάμετε, ἐὰν ἀγαπᾶτε τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἐὰν δὲν φοβῆσθε τὴν καταστροφήν σας καὶ τὸ αἰώνιον ὄνειδος. Τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου πελάγους ἔδιδαν ἐτησίως εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν 2 καὶ 3.000.000 γρόσια. Τί ἔγιναν τοῦτα; Διατί νὰ μὴ συνάζωνται διὰ τοὺς θαλασσινούς; Ἢ τὰ φυλάττουν νὰ πληρώσουν τοὺς Τούρκους διὰ τὸν κόπον τοῦ νὰ θερίσουν τὰς κεφαλάς των; Εἶναι βέβαια πολὺ δυστυχία εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὁ κόσμος ἐβαρύνθησαν. Ἀλλ' ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ἔμβουν οἱ Τοῦρκοι εἰς αὐτήν, δὲν θὰ εὕρουν ἄρά γε πλῆθος χρημάτων καὶ ἄλλων τιμίων κινητῶν; Τόσον ἀναίσθητοι εἶναι οἱ ὁμογενεῖς μας, ὥστε νὰ μὴ προβλέπουν τὸν κίνδυνόν των; Οἱ ἁρπάσαντες τὰ τουρκικὰ γρόσια, ποὺ στοχάζονται νὰ καταφύγουν ἔπειτα καὶ νὰ μὴ τοὺς εὕρουν οἱ Τοῦρκοι; Δὲν βλέπουν πόσην φιλοπροσωπίαν ἔχουν οἱ Φράγκοι διὰ τοὺς φίλους των Τούρκους; Δὲν εἶναι συμφερώτερον, δὲν εἶναι τιμιώτερον νὰ τὰ δανείσουν εἰς τὸ Ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἔπειτα ἠμπορεῖ νὰ τοὺς τὰ ἐπιστρέψῃ μὲ διάφορον καὶ μὲ τιμάς; Δὲν εἶναι ἐνδοξότερον νὰ συναποθάνουν μ' ὅλον τὸ Ἔθνος; Ἀλλ' ὄχι! Ὅταν οἱ ὁμογενεῖς δείξουν τόσην ἀφιλοκέρδειαν καὶ φιλοκαλίαν καὶ ὅταν ὑπαχθοῦν εἰς εὐρωπαϊκὸν ὀργανισμόν, εἶναι ἀδύνατον πλέον νὰ ὑποπέσουν εἰς τοὺς Τούρκους. Καὶ ἐὰν ἄλλο δὲν τοὺς καταπείθῃ, ἂς παρατηρήσουν πόθεν ἤρχισαν καὶ ποῦ κατήντησαν. Τί ἄρά γε δὲν θέλουν κατορθώσει μὲ τὴν ὁμόνοιαν, ἀφιλοκέρδειαν, πειθαρχίαν καὶ μὲ τὴν οἰκειοποίησιν τῶν εὐρωπαϊκῶν πολεμικῶν μέσων;

Κατὰ τὸ ἑλληνικὸν φέρσιμον τῶν πολεμούντων ὁμογενῶν εἶναι κατορθωτόν, εἶναι δυνατὸν νὰ εὕρωμεν καὶ παρὰ τοῖς ἀλλοφύλοις δάνεια, τὰ ὁποῖα ἠμποροῦν διὰ μιᾶς νὰ ἀναπληρώσουν τὰς ἐλλείψεις μας. Ἀλλὰ ποίαν ἐμπιστοσύνην θὰ ἔχουν εἰς ἡμᾶς οἱ ἀλλογενεῖς πλούσιοι, ἐν ὅσῳ μᾶς βλέπουν, ὅτι δὲν ἐκηρύξαμεν τὴν πολιορκίαν τῶν ἐχθρικῶν φρουρίων; Ἐν ὅσῳ δὲν περιπλέουν εἰς αὐτὰ πλοῖά μας, διὰ νὰ βεβαιώσουν τὴν πολιορκίαν; Ἐν ὅσῳ καθεὶς κινεῖται ἀνεξαρτήτως ἢ τολμοῦν ὀλίγοι ἀστόχαστοι Σάμιοι νὰ θυσιάσουν 126.000 Χίους, χωρὶς νὰ λάβουν μέτρα νὰ ἀπαντήσουν εἰς τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἀπὸ τὴν ἔξοδον τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου; Καὶ ἐν ὅσῳ τέλος πάντων σᾶς βλέπουν ἀμελοῦντας τὰς σχέσεις σας μὲ τὴν Εὐρώπην καὶ τὴν ἧς οὐκ ἄνευ εὐρωπαϊκὴν τακτικήν; Ἐκτὸς τῶν πέντε ὑβριστῶν ἀξιωματικῶν Γάλλων, ἐπέστρεψαν καὶ διάφοροι Γερμανοί, τῶν ὁποίων ὁ ἀρχηγὸς κόμις Winzigerode[1] ἐκήρυξεν ὅτι οἱ Ἕλληνες εἶναι ἀσύμφωνοι, ἀπειθεῖς, ἀπρονόητοι, ἀνίδεοι τοῦ

1. Κόμις Winzigerode, Πρῶσσος «φιλέλλην». Κατῆλθεν εἰς Ἑλλάδα διὰ τῆς Μασσαλίας μετ' ἄλλων Γερμανῶν φιλελλήνων κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1821, ἀλλ' ἀπογοητευθεὶς ἐκ τῶν δυσχερειῶν, τὰς ὁποίας ἐνεφάνισεν ὁ ἄτακτος πόλεμος ἐν Ἑλλάδι, ἐπανέκαμψεν οἴκαδε μετ' ὀλίγων ἄλλων Γερμανῶν καὶ Γάλλων, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν δημοσιευμάτων των ἀπέβησαν ἐπιβλαβεῖς εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπόθεσιν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πολέμου καὶ τόσον ἀνόητοι, ὥστε δὲν ἠθέλησαν νὰ ὠφεληθοῦν ἀπὸ τὰς ἑκουσίως προσφερομένας γνώσεις τῶν Εὐρωπαίων πολεμιστῶν.

Τὰς φωνασκίας καὶ τὰ ἀπαίσια συμπεράσματα, τὰ ὁποῖα ἔσυραν οἱ ἐχθροί μας ἀπὸ τὰς παρασπονδίας τοῦ Ναυαρίνου καὶ τὰς σφαγὰς τῆς Τριπολιτζᾶς, σοί προέγραψα ἄλλοτε. Τώρα exploitent τὰς κηρύξεις τῶν Γάλλων καὶ Γερμανῶν ἀξιωματικῶν. Δὲν λαμβάνομεν ἐδῶ γαλλικὰς ἐφημερίδας, διὰ νὰ ἰδῶμεν τί ἔγραψαν οἱ ἐναντίοι μας μετὰ τὴν ἐκτύπωσιν εἰς τὸ γαλλικὸν τοῦ Προσωρινοῦ Πολιτεύματός σας. Σήμερον μόλις τὸ ἀνέγνωσα εἰς τὸν « Constitutionel » καὶ εἶδα μὲ εὐχαρίστησιν, ὅτι ἀπέφυγαν πολλὰς ἀπὸ τὰς προγραμμένας λέξεις παρὰ τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας.

Ἀνέγνωσα κατ' αὐτὰς καὶ τὸ νεώτατον σύγγραμμα τοῦ De Pradt, De la Grèce et des ses rapports avec l'Europe. Ἔχει πολλὰ περίεργα πράγματα καὶ τὰ ἐκφράζει μὲ τὸν συνηθισμένον ἐμφαντικὸν καὶ πανηγυρικόν του τρόπον, ἀποδείχνει δὲ ὅτι ἡ ἀνάστασίς μας εἶναι συμφερωτάτη εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ ὅτι, ἐὰν δὲν ἐγίνετο μόνη της ἡ ἐπανάστασίς μας, ἔπρεπεν αἱ Δυνάμεις τῆς Εὐρώπης νὰ τὴν κινήσουν. Ἀλλὰ ποῖος τὸν ἀκούει; Ἴσως διότι ὁ Pradt καὶ ἄλλοι φιλελεύθεροι συσταίνουν τὴν ἐθνικὴν ὕπαρξίν μας, θέλουν τὴν κατατρέξει οἱ φεουδαλικοί. Τελειώνει ὁ Πράδος μὲ δύο συμβουλὰς πρὸς τοὺς Ἕλληνας: ὁμόνοιαν καὶ προσοχὴν εἰς τὸ εἶδος τῆς διοικήσεως. Τὸ πρῶτον ἀπαιτεῖ ἀπὸ ὅλον τὸ Γένος, καὶ τὸ δεύτερον ἀπὸ τοὺς ἄρχοντάς του, τοὺς ὁποίους προσκαλεῖ νὰ ἐξετάσουν καλῶς τὸ εἶδος, διότι ἐκ τούτου θὰ γεννηθῇ ἡ καλὴ ἢ ἡ κακὴ ἀποδοχὴ τῶν πραγμάτων μας ἀπὸ τοὺς ἱεροφάντορας τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας, ἡ ὁποία συγχέει κάθε ἐπανάστασιν μὲ τὴν δημοκρατίαν.

Ἀνέγνωσα προσέτι καὶ ἐπιστολὴν τοῦ Κοραῆ, ὅστις γελᾷ διὰ τὰ παράσημα (cordon) καὶ διὰ τοὺς τίτλους μαρκέζων, κομίτων καὶ βαρώνων εἰς τὸ συνέδριον τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὡς νὰ μὴν ἦτον ἄλλα πολιτικώτερα ὀνόματα νὰ εἰσάξουν οἱ καλοὶ νομοθέται μας, καὶ ὡς νὰ μὴν ἦτον ἄλλος τρόπος βραβεύσεως, παρὰ αἱ γελοῖαι κορδέλλαι τῶν νηπίων Εὐρωπαίων. Ἀλλὰ τοῦτα πρέπει νὰ ἠξεύρωμεν μόνοι μας, καὶ δὲν συμφέρει κατ' οὐδένα λόγον νὰ συρωμεν τὴν προσοχὴν τῶν ὁμογενῶν εἰς ἀντικείμενα ὀλίγης ὠφελείας πρόξενα.

Ἕως τώρα θὰ ἔμαθεν ὁ Κοραῆς τὰς δυστυχίας τῆς φίλης του Χίου, καὶ προσμένων τίποτε χαροποιὰς εἰδήσεις, δὲν ἠμπόρεσα ἀκόμη νὰ τῷ γράψω παρηγορίας.

Δὲν ἠξεύρω ἐὰν εἶδες τὰ Πολιτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, ἔκδοσιν τοῦ Κοραῆ, μήτε ἐὰν προφθάσω αὔριον νὰ σοὶ πέμψω ἓν ἀντίτυπον, τὸ ὁποῖον ἠμποροῦν νὰ σοὶ φέρουν οἱ δύο Σουλιῶται νέοι, ὑπηρέται τῶν κυρίων Ζιαβέλλα καὶ Ζέρβα, οἱ ὁποῖοι ἐπέστρεψαν εἰς τὰ αὐτοῦ δι' Ἀγκῶνος καὶ ἄφησαν ἐδῶ τὰ παλληκάριά των, ἐξ ὧν ὁ εἷς εἶναι συγγενὴς τοῦ Κίτσιου Ζιαβέλλα.

Ἀπὸ τὸν Χρησταρῆν δὲν ξαναεμάθαμε τίποτε· ἐνθυμήσου ὅ,τι σ' ἐπαρακάλεσα περὶ τῆς νύμφης του Ἀγγελικῆς Ρογκόταινας, ἡ ὁποία κατέφυγεν εἰς τὸ Δραγαμέστι. Ὁ Ἰωάννης δὲν μοὶ ξαναέγραψε. Οἱ ἐν Παρισίῳ σιωποῦν, καὶ κάμνουν καλά, διότι ἄλλως

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μὲ κατεξοδεύουν ἀνωφελῶς μὲ τὰ ἀγώγιά των. Ἡ φίλη μας Καρλόττα ζῇ εἰς τὴν Φλωρεντίαν πολλὰ δυστυχής, καὶ μ᾽ ὅλον τοῦτο ἐρωτᾷ τὰ περὶ σοῦ. Χθὲς ἐμέτρησα τὴν τιμὴν 100 φραγκῶν ἀπὸ τὰ 200 τὰ ὁποῖα μ᾽ ἐπέστρεψε· περισσότερα δὲν ἠθέλησε νὰ λάβῃ, καὶ δὲν ἠξεύρω τί ἀπέκαμεν ὁ Ἰωάννης τὴν ἀρχαιότητά της.

Οἱ ἐδῶ φίλοι καὶ οἱ ἁπανταχοῦ ὑγιαίνουν καὶ σὲ ἀσπάζονται. Περὶ τῶν πολιτικῶν τῆς Εὐρώπης τίποτε βέβαιον δὲν ἠξεύρομεν. Πιθανολογεῖται ὅτι ἡ Ρουσία ἐπιμένει εἰς τὰ ζητήματά της καὶ ἡ Τουρκία, ἡ ὁποία τὰ εὑρίσκει εὔλογα, θέλει τὴν εὐχαριστήσει μετὰ τὴν ὑποταγὴν τῶν ἐπαναστατῶν. Εἰς τὴν Βλαχίαν πολλαπλασιάζονται οἱ Τοῦρκοι καὶ κάμνουν τὰ πάνδεινα, ἐξώρισαν δὲ καὶ τὸν χριστιανὸν δραγουμᾶνον καὶ ἔβαλαν ἀντ᾽ αὐτοῦ τὸν ἀποστάτην Γιαχιὰ ἐφέντην. Οἱ Βλάχοι ἄρχοντες ἔφθασαν εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Ὑγίαινε μετὰ τῶν φίλων καὶ πέμψε τὰ πρὸς τὸν Κοντουμᾶν.

(Κ. Πολυχρονιάδης)

142

(Α. Μ. 74)

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Μινιστέριον τῆς Οἰκονομίας

Ἀρ. 773 τοῦ πρωτοκόλλου.

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

Ὁ Μινίστρος τῆς Οἰκονομίας

Ἐν Κορίνθῳ τῇ 14 Μαΐου 1822

Θέλει εὐαρεστηθῇ νὰ παραλάβῃ ὑπὸ τὴν φροντίδα του τὰς ἐσωκλείστους ἐθνικὰς ὁμολογίας, συμποσουμένας εἰς γρόσια τριακοσίας μίαν χιλιάδας καὶ διακόσια, κατὰ τὴν ἀκόλουθον σημείωσιν.

Ἀρ.	279	ἕως	500	ὁμολογ.	222 ἐκ τῶν ἀνὰ	100 γροσίων, γρόσια	22.200
»	333	»	532	»	200 ἐκ τῶν »	250 » »	50.000
»	119	»	280	»	162 ἐκ τῶν »	500 » »	81.000
»	109	»	218	»	108 ἐκ τῶν »	750 (διότι λείπουσιν οἱ ἀρ. 197 καὶ 198)	81.000
»	109	»	175	»	67 ἐκ τῶν »	1.000 »	67.000
							301.200

τὰς ὁποίας ἡ Ἐκλαμπρότης του, γνωρίζουσα καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου τὴν μεγίστην ἀχρηματίαν καὶ τὰς ἀλλεπαλλήλους χρείας τῆς πατρίδος, θέλει ἐπιμεληθῇ νὰ ἐξαργυρωθῶσιν ὅσον ἔνι τάχιστα ἀπὸ τοὺς καλοὺς πατριώτας τῶν ἐπαρχιῶν, τῶν ὑπὸ τὴν ἔνδοξον Γερουσίαν τῆς Δυτικῆς Χέρσου Ἑλλάδος· συλλέξασα δὲ τὰ χρήματα ἐν τάχει θέλει ἐμβάσει αὐτὰ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον, διὰ νὰ ἀπαντηθῶσιν ἐγκαίρως τῆς πατρίδος αἱ κατεπείγουσαι ἀνάγκαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Παρακαλεῖται νὰ εἰδοποιήσῃ τὸ Μινιστέριον τῆς Οἰκονομίας τὴν παραλαβὴν τῶν διαληφθεισῶν ὁμολογιῶν.

Ὁ Μινίστρος τῆς Οἰκονομίας
Πανοῦτσος Νοταρᾶς
Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Σπυρ. Π. Ἀλεξόπουλος

(Παρὰ πόδας τῆς α′ σελ.)

Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ Προέδρῳ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Κυρίῳ Ἀ. Μαυροκορδάτῳ

143

(A. M. 75)

Κύριοι Γ. Πραΐδη καὶ Ν. Λουριώτη,

Ἐξ Ἁγίας Τριάδος τῇ 16 Μαΐου 1822

Εἶχα ἕτοιμον ἓν γράμμα χωριστὸν καὶ περιστατικώτερον νὰ σᾶς στείλω, καὶ ἔμεινεν ἐξ αἰτίας ὁποὺ δὲν εἶχα σίγουρον ἄνθρωπον, καὶ μένει· ἴσως αὔριον σᾶς τὸ στείλω. Ἀληθινά, ἡ σιωπή μου ἐστάθη μεγάλη, πλὴν ἡ αἰτία εἶναι ὁποὺ ἐγὼ εἰς τὸ χέρι μου δὲν ἔχω τίποτε, οὔτε ἀνθρώπους, οὔτε ζῷα, ὡς τὸ πληροφορεῖσθε παρὰ τοῦ ἐπιφέροντος τὸ παρόν μου. Τὸ στρατόπεδόν μας αὔριον διαλύεται ὁλοτελῶς καὶ ὁ Κύριος νὰ γένῃ ἵλεως. Ἐν τοσούτῳ ὑγιαίνετε.

Ὁ ἀδελφός σας
Ἤβος Ρήγα

(Ἐπὶ τοῦ νώτου):

Τοῖς εὐγενεστάτοις κυρίοις Γ. Πραΐδῃ καὶ Νικολάῳ Λουριώτῃ, εἰς Μεσολόγγιον

144

(A. M. 76)

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος
Μινιστέριον τῆς Οἰκονομίας
Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ
Ὁ Μινίστρος τῆς Οἰκονομίας
Ἐν Κορίνθῳ τῇ ις′ Μαΐου 1822

Ἐπειδὴ ἡ αὐτοῦ Ἐκλαμπρότης ἀπέρχεται εἰς τὴν Δυτικὴν Χέρσον Ἑλλάδα, ὁ Μινίστρος τῆς Οἰκονομίας ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ τῆς Θρησκείας κρίνει κατάλληλον νὰ ἐγχειρίσῃ πρὸς αὐτὴν τὸν ἀπὸ 5 Ἀπριλίου ἐκδοθέντα νόμον παρὰ τῆς ὑπερτάτης Διοικήσεως ὑπὸ ἀρ. 9, ὅπως δι' ἐνεργείας της συναχθῇ ὁ ἐναποτιθέμενος ἄργυρος καὶ χρυσὸς εἰς ἐκκλησίας καὶ μοναστήρια, καὶ ἀποσταλῇ εἰς τὸ Ἐθνικὸν Ταμεῖον κατὰ τὰ διαλαμβανόμενα τοῦ ρηθέντος νόμου· καὶ παρακαλεῖται νὰ ἀναδεχθῇ τὴν περὶ τούτου φροντίδα, ἐνεργοῦσα καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πράττουσα εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ νόμου, ὅπως ἡ αὐτοῦ Ἐκλαμπρότης γνωρίσῃ συμφερώτερον καὶ εὐχερέστερον.

Ὁ Μινίστρος τῆς Οἰκονομίας
(Τ.Σ.) Πανοῦτζος Νοταρᾶς
Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς
Σπυρ. Π. Ἀλεξόπουλος

(Παρὰ πόδας τῆς α΄ σελ.)

Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ Προέδρῳ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Κυρίῳ Α. Μαυροκορδάτῳ

145

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1249)

Περιπόθητοι ἀδελφοὶ κύριοι Γ. Πραΐδη καὶ Ν. Λουριώτη,

Ἐξ Ἁγίας Τριάδος τῇ 16 Μαΐου 1822

Ἀπὸ τὸ πρὸς τὴν σεβαστὴν Γερουσίαν γράμμα μου πληροφορεῖσθε διὰ τὴν κατάστασιν τῶν ἐδῶ πραγμάτων καὶ πρέπει νὰ θεωρῆτε τὰ Ἄγραφα ὡς εἰς παντελῆ ὄλεθρον καὶ προσπαθήσατε μὲ τὴν φρόνησίν σας διὰ νὰ προφυλαχθοῦν καὶ τὰ ἐπίλοιπα βελαέτια ἀπὸ τὰς τοιαύτας καταχρήσεις. Ἐγὼ δὲν τολμῶ νὰ περιγράψω πρὸς τὴν Γερουσίαν περιστατικωτέρως τὰ τρέχοντα, ἐπειδὴ εἶναι πολλὰ μέλη της ὁποὺ πάσχουν τὴν ἀδυναμίαν τοῦ νὰ φανερώνουν πρὸς τὰ κατηγορούμενα μέρη ἕως καὶ τὴν παραμικρὰν κατηγορίαν, καὶ διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον τὸ ἀπέφυγον, καθὼς εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ ἡ εὐγένειά σας θέλετε μὲ μιμηθῆ, καὶ ἐπειδὴ ἔρχεται αὐτοῦ ὁ κὺρ Χρῆστος, πληροφορηθῆτε παρ᾽ αὐτοῦ τὰ πάντα γνωστοποιῶντές τα μόνον πρὸς τὸν Ἐκλαμπρότατον, παρακινῶντές τον νὰ ρίψῃ περισσότερον τὰ ὄμματά του πρὸς ἐτοῦτα τὰ μέρη, διὰ νὰ καθησυχάσουν αἱ ἀταξίαι καὶ νὰ ὠφεληθῇ ἡ Διοίκησις ἀπὸ τὴν κυρίευσιν τῆς πλουσίας καὶ πολυανθρώπου Θεσσαλίας ὡς πρᾶγμα εὐκολώτερον. Τὸ στρατόπεδόν μας ἀφεύκτως διαλύεται, ὁ κὺρ Λογοθέτης μὲ τὸ ἄνθος τοῦ στρατεύματος ὡς ἰδίους του μισθωτοὺς αὔριον κάμνει τὴν ἀρχὴν νὰ φύγῃ. Ἐγὼ μένω ἀκόμη ἐδῶ μετὰ τῶν τριῶν χιλιάρχων, πλὴν καὶ ἡμᾶς θέλει μᾶς βιάσει ἡ πεῖνα νὰ σκορπισθῶμεν τάχιστα. Ὁ Θεόδωρος ἔρχεται αὐτοῦ ἐπὶ προφάσει νὰ παραστήσῃ πρὸς τὴν Γερουσίαν τὰ τρέχοντα, πλὴν ὁ κύριος σκοπὸς τοῦ Λογοθέτου εἶναι βεβαίως διαφορετικός, ὅσον μυστικός, καὶ ἐπιθυμοῦσα νὰ μοῦ γένῃ γνωστὸς μὲ γράμμα σας χωριστόν. Ὅταν μοῦ γράφετε, πρέπει νὰ παραγγέλνετε τὸν γραμματοκομιστὴν νὰ μοῦ παραδίδῃ τὰ γράμματα εἰς χεῖράς μου, ἀλλέως τὰ ξεβουλλώνει καὶ τὰ διαβάζει. Οἱ Ἀγραφιῶται ἀπὸ φόβον μᾶλλον τὸν εὐλαβοῦνται, ὅλοι κοινῶς τὸν Φραγκίσταν[1] λατρεύουν· αὐτὸς ὁ πολεμικὸς παρρησιάζεται ὡς φρόνιμος καὶ καλὸς κυβερνήτης καὶ ἀπόλαμβάνει τὴν εὔνοιαν ὅλου τοῦ τμήματος.

1. Γιάννης Φραγκίστας, ἁρματολὸς εἰς τὰ Ἄγραφα. Κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν ἠκολούθησε τὸν Καραϊσκάκην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κανεὶς ἀκόμη δὲν τὸν ἐκατηγόρησε, οὔτε τοὐλάχιστον ἀπόντος του. Καὶ χρησιμεύει εἰς τὸ Γένος νὰ ψηφισθῇ καὶ αὐτὸς χιλίαρχος (ἀπὸ τὸν Ἄρειον Πάγον εἶναι ἤδη ψηφισμένος ὑποχιλίαρχος), ἐπειδὴ πολλοὶ καὶ σχεδὸν ὅλοι οἱ ἐδῶ δυνάμενοι ὁπλοφοροῦν προθύμως· θέλουν τῷ ἀκολουθήσει, καὶ τότε εὐκολώτερον διορθώνονται αἱ ἐσωτερικαὶ ἀταξίαι, αἱ ὁποῖαι ἴσως νὰ προέρχωνται ἀκόμη καὶ διὰ τὴν ἔλλειψιν ἐντοπίου ἀρχηγοῦ στρατιωτικοῦ. Ἂν ὁ ἐκλαμπρότατος Πρόεδρος ἔλθῃ ἐδῶ, τότε ἐλπίζω νὰ βαλθοῦν τὰ πράγματα εἰς εὐταξίαν, εἰ δὲ μὴ πρέπει ἀρκετὴ δύναμις καὶ μὲ τὰς ἀναγκαίας ζωοτροφίας. Ὁ συνοδοιπόρος μου μὲ ἐμεταχειρίσθη μὲ μεγάλην ἀψηφισίαν, ὡς πληροφορεῖσθε παρὰ τοῦ ἰδίου Χρήστου, ἂν ὅμως εἰς τὰ γράμματά μας βλέπετε συμφώνως καὶ τὰς δύο ὑπογραφάς, τοῦτο προήρχετο, διότι δὲν ἠμποροῦσα νὰ κάμω ἀλλέως καὶ πρὸς ἀποφυγὴν διχονοίας, μάλιστα προβλέπων ὅτι αὐτὸς θέλει μεταχειρίζεται κάθε τρόπον εἰς τὸ νὰ λαμβάνῃ τὰ γράμματά σας πρωτύτερα καὶ νὰ τὰ ξεβουλλώνῃ αὐθαδῶς, ὡς ἀπεδείχθη. Τὸ παρόν μου ἂς γένῃ γνωστὸν πρὸς τὸν Πρίγκιπα μόνον καὶ ὄχι εἴς τινα ἄλλον. Ἂν αἱ ὑποθέσεις δὲν συγχωρήσουν κατὰ τὸ παρὸν τὸν Πρίγκιπα νὰ μᾶς τιμήσῃ μὲ τὴν παρουσίαν του καὶ ἐστάλθησαν ἤδη ἐδῶ αἱ δυνάμεις, ἀνάγκη νὰ μοῦ δοθῇ κάποια δυνατωτέρα πληρεξουσιότης ἕως τὸν ἐρχομόν του, διὰ νὰ ἐμπορῶ νὰ ἐκτελῶ τὸ χρέος μου καὶ αἱ ὑποσχέσεις μου, καλούσης τῆς περιστάσεως, νὰ ἐκπληρῶνται.

Ἐν τοσούτῳ ὑγιαίνετε

Ὁ ἀδελφός σας

Ἥβος Ρήγας

Νομίζω πείθεσθε εἰς τὸ ρητὸν τοῦ l' argent fait tout. Διὰ τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ μοῦ οἰκονομήσετε ἐξ αὐτῶν, ἐπειδὴ ἐκεῖνα τὰ ὀλίγα τοῦ Ἀποκούρου σχεδὸν ἐξωδεύθησαν εἰς τὸ νὰ μεριμετίσω τοὺς σχεδὸν γυμνοὺς συνοδοιπόρους μου, καὶ τώρα δυσκολεύομαι εἰς τὸ νὰ ἐπιστέλλω ταχυδρόμους ὅπου ἀνάγκη. Ἀπ' ἐδῶ βλέπω δυσκολίαν νὰ οἰκονομηθῶ κατὰ τὴν ὁμιλίαν μας, πρῶτον διὰ τὴν ἀκαταστασίαν τοῦ τμήματος καὶ δεύτερον διὰ τὴν κενοδοξίαν τοῦ Λογοθέτου, ὅστις βεβαίως πρετεντέρει νὰ ἀποκατασταθῇ Ἀγράφ-μπεης, ἐπειδὴ τὰ ἐπιχειρήματά του τοιοῦτον τὸν ἀποδείχνουν, ὡς παρὰ τοῦ ἰδίου Χρήστου πληροφορεῖσθε. Καὶ κάμετε καμμίαν διόρθωσιν σηκώνοντές τον ἀπ' ἐδῶ μὲ εὔμορφον τρόπον καὶ ἂν κάμῃ χρεία νὰ κατηγορηθῇ πρὸς τὴν Γερουσίαν, τότε ἐλπίζω ὅτι φθάνει ὁ λόγος ἢ περιγραφὴ τοῦ Χρήστου καθὼς καὶ τοῦ Θεοδώρου Χίου, ὅστις ἐδῶ μοί ὑπεσχέθη μυστικῶς, ὅτι αὐτὸς δὲν θέλει νὰ ὁμιλήσῃ τὰς καθ' αὐτὸ αἰτίας τῆς φθορᾶς μας ὡς παρὰ τοῦ Λογοθέτου προερχομένας.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τοῖς φιλογενεστάτοις κυρίοις Γεωργίῳ Πραΐδῃ καὶ Νικολάῳ Λουριώτῃ*

Εἰς Μισολλόγγι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

146

(Α. Μ. 77)

1822 Μαΐου 17, Τρία Σύνορα[1]

Σεβασμιωτάτη Γερουσία,

Προλαβόντως σᾶς ἐφανέρωσα εἰς πλάτος τὴν προδοσίαν ὁποὺ ἐμελέτα ὁ Καραϊσκάκης. Τώρα δὲ ἐν συντόμῳ σᾶς λέγω, ὅτι εἰς τὰς 14 τοῦ παρόντος, μετὰ τὴν παράδοσιν τοῦ μπέγη πρὸς τοὺς Τούρκους, ἦλθεν ἄνθρωπος καὶ μοῦ ἐπαράστησε μὲ ὅλην τὴν σαφήνειαν τὰ ὅσα ἐδούλευεν, διὰ νὰ ἑνωθῇ μὲ τοὺς Τούρκους καὶ μὲ τὸν Σταμούλην[2]*, διὰ νὰ μὲ βάλουν στὴν μέσην νὰ μὲ χαλάσουν. Ἐγώ, μ' ὅλον ὅπου τὰ ἤξευρα, δὲν ἔδωκα πίστιν εἰς τὰ λεγόμενα τοῦ ἀνθρώπου, ὅτι ἠμπορεῖ νὰ φθάσῃ εἰς τοσαύτην κακίαν, ὥστε νὰ δείξῃ τόσην ἀπιστίαν καὶ εἰς ἐμὲ καὶ νὰ χαλασθῇ καὶ τόσος ντουνιᾶς ἐξ αἰτίας του. Ὁ ἄνθρωπος διϊσχυρίσθη τόσον εἰς τὰ λεγόμενά του, ὥστε μοῦ εἶπεν: δός μου ἀνθρώπους νὰ πᾶμε νὰ πιάσωμεν τοὺς κολαγούζους*[3]*, ὁποὺ μὲ τὸ μέσον τους τὰ δουλεύουν, καὶ ἂν σοῦ λέγω ψέματα νὰ μὲ σκοτώσῃς. Ἔτσι λοιπὸν καὶ ἐγὼ ἔστειλα τὸν Γεῶργο Κανζαδούρην μὲ δεκαπέντε ἀνθρώπους καὶ μὲ τὸν ἄνθρωπον ὁποὺ μοῦ τὰ εἶπεν καὶ ἐπῆγαν καὶ ἐφύλαξαν εἰς τὸν δρόμον καὶ ἔπιασαν ἕνα Τοῦρκον καὶ ἕνα παλληκάρι τοῦ Σταμούλη, ὁποὺ ἦτον οἱ κολαγούζηδες καὶ πιάνοντές τους εὐθὺς μοῦ ἔστειλαν τὸ χαμπέρι οἱ ἀνθρῶποί μου καὶ ἀμέσως εἰδοποίησα τὸν κόσμον νὰ φύγουν τὸ ὀγληγορώτερον. Εἰς ὀλίγην ὥραν τὸ ἔμαθε καὶ ὁ Καραϊσκάκης τὸ πιάσιμον τῶν καλαγούζηδων καὶ ἀμέσως ἔστειλεν ἀνθρώπους του στοὺς Τούρκους καὶ στὸν Σταμούλην λέγοντάς τους τὸ ὀγληγορώτερον νὰ καταφθάσουν, ὅτι ἐπροδόθηκαν διὰ τὰ ὅσα ἐδούλευαν· καὶ ἔτσι σήμερα ἐκατάφθασαν οἱ Τοῦρκοι καὶ ἐνώθηκαν. Οἱ κάτοικοι Πετρίλου, ἄλλοι ἔφυγαν πρὸς τὸ Ραδοβίζι, καὶ ἄλλοι εἰς τὸ ὀρτὰ κόλι*[4]*, ἡ δὲ Καλαντζοποταμιὰ ἐρρίχθηκεν ὅλη στὸ Ἀσπροπόταμο. Ἐγὼ ἔπιασα τὰ Τρία Σύνορα καὶ διαβαίνουν ὁ κόσμος μὲ ἀσφάλειαν. Σᾶς εἰδοποιῶ λοιπὸν μὲ βίαν, διὰ νὰ καταφθάσετε τὸ ἰμντάτι*[5] *νὰ μὴ χαθῇ τόσος ντουνιᾶς, ὅτι ἐγὼ μὲ διακόσους νομάτους δὲν ἔχω τί νὰ κάμω· καὶ μένω*

Ὁ δοῦλός σας

γιαννάκης ράνγκος

(Ἐπὶ τοῦ νώτου):

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον κύριον Γεώργιον Πραΐδην ἐπίτροπον τοῦ ἐκλ. Μαυροκορδάτου εἰς τὴν Γερουσίαν

Εἰς Βραχώρι καὶ Μεσολόγγι τὸ ὀγληγορώτερο

---

1. Τρία Σύνορα: θέσις ὅπου συναντῶνται τὰ Ἄγραφα, ἡ Θεσσαλία καὶ ὁ Βάλτος.
2. Σταμούλης Γάτσος, ἐκ Συντέκνου τοῦ Κάτω Βάλτου.
3. Ὁδηγὸς (τουρκ. kilavuz).
4. Πτέρυξ στρατοῦ.
5. Βοήθεια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

147

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1232)

Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην

Τῇ ιη/λη Μαΐου 1822 ἐν Πίζῃ

Φίλε μου!

Διὰ τοῦ ἰδίου πλοίου, δι' οὗ θὰ σ' ἔλθῃ ἡ παροῦσά μου, σ' ἔγραψα δὶς καὶ ὁ εἷς τῶν φακέλων μου περιέχει μακρὰν ἐπιστολήν μου, εἰς ἣν σοὶ ὁμιλῶ περὶ πάντων εἰς πλάτος.

Τώρα ἄλλην αἰτίαν νὰ σοὶ γράψω δὲν ἔχω, παρὰ νὰ συστήσω σοι κάμποσα φύλλα τοῦ «Constitutionel», τὰ ὁποῖα ὁ καλός μου φίλος ὁ κὺρ Πατρινὸς ἠγόρασε καὶ πέμπει διὰ τὸν κοινόν μας φίλον κὺρ Ζαννῆν Κοντουμᾶν. Τοῦτος θὰ ἔφθασε πρὸ πολλοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ θὰ συναπεκρίθητε βέβαια ἕως τώρα, ὅθεν θὰ ἠξεύρῃς ποῦ καὶ πῶς ἠμπορεῖς νὰ τῷ πέμψῃς ἀσφαλῶς τὴν ἐφημερίδα τούτην καὶ τὰ προπεμφθέντα σοι δι' αὐτὸν γράμματα.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ξαναέπιασα τὸ κονδύλι μου, δὲν εἶναι περιττὸν νὰ σοὶ ἐπαναλάβω τὴν παροῦσαν γνώμην μου περὶ τῶν πραγμάτων μας. Αἱ φωναὶ ὅλων τῶν ὁμογενῶν καὶ αἱ εὐχαὶ τῶν φιλελλήνων εἰσηκούσθησαν καὶ ὠργανίσθη τέλος πάντων ἡ Ἑλλάς, τὸ δὲ κάλλιστον εἶναι ὅτι γενικῶς μᾶς ἤρεσεν ὁ Ὀργανισμός σας ἐξαιρουμένων ὀλίγων κηλίδων.

Τί χρειάζεται, παραδείγματος χάριν, τόση μινιστεροδιάρροια; Πρὸς τί ὁ πομπώδης τίτλος τοῦ Νέγρη; Δὲν ἦτον καλύτερον νὰ κατασταθοῦν δύο ἐπιτροπαί, ἡ μία ἐπὶ τῶν ναυτικῶν, καὶ ἡ ἄλλη ἐπὶ τῶν πολεμικῶν τῆς ξηρᾶς; Ἀλλ' ὅ γέγονεν, ἔγινεν ἤδη καὶ πρέπει νὰ σεβασθῶμεν τὰς ἀποφάσεις σας.

Ἡ κρίσις τούτη δὲν εἶναι μόνον ἰδική μου, ἀλλὰ πολλῶν φρονίμων καὶ εἰδημόνων τοῦ κόσμου ἀνδρῶν. Ἀλλ' ἂς ἀφήσω τὰς περὶ τούτων κρίσεις καὶ ἂς ἔμβω εἰς ἄλλα ὠφελιμώτερα.

Ἡ προσοχή μας καὶ ἡ γνώμη ὅλων τῶν φρονίμων εἶναι νὰ ἐπιμεληθῆτε πάσαις δυνάμεσι διὰ νὰ βασταχθῇ πρῶτον ὁ στόλος μας, καὶ δεύτερον νὰ ματαιωθοῦν ὅλα τὰ ἐξ Ἀλβανίας κινήματα τοῦ ἐχθροῦ. Ἐὰν ὁ στόλος μας δὲν φιλονικήσῃ καὶ εἰς τὸ μέλλον τὴν κυριότητα τῆς θαλάσσης, ὅλοι σας οἱ ἀγῶνες εἶναι μάταιοι, καὶ ὄχι μόνον σᾶς ἀποκλείει κάθε κοινωνίαν μὲ τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, ἀλλὰ πλημμυρίζει τὰ φρούριά του μὲ στρατιώτας, καὶ τότε εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀνθέξετε καὶ πρὸς ὀλίγον. Ἐὰν πάλιν οἱ Ἀλβανοὶ βιάσουν τὰ δυτικά σας σύνορα, ὅλοι οἱ ἄλλοι κόποι σας ματαιώνονται, καὶ μ' ὅλην τὴν θαλάσσιον ὑπεροχήν σας καταστρέφεσθε τάχιστα.

Ἕπεται ἄρα ὅτι τὰ θαλασσινὰ καὶ τὰ ἀλβανικὰ πρέπει νὰ σύρουν ὅλην τὴν προσοχήν σας, τὰ δὲ καθ' αὐτὰ ὀθωμανικὰ τῆς ξηρᾶς εὐκολώτερον ἀπαντῶνται. Ἐὰν προφθασθοῦν μὲ ἀποσκευὰς οἱ Ὀλυμπιῶται, μηδεὶς Ὀθωμανὸς δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἔλθῃ ἐναντίον σας, καὶ ἐὰν ὀχυρώσετε τὰς Θερμοπύλας καὶ κυριεύσετε τὸ Ζητούνι καὶ τὰ ἄλλα περάσματα τῆς Πίνδου καὶ τῆς Οἴτης, ἠμπορεῖτε νὰ ἀποκρούσετε εὔκολα καὶ δεκαπλασίους Ὀθωμανούς.

Ὅταν προλάβετε τὰ τρία ἀνωτέρω ἀντικείμενα, βαθμηδὸν ἔπειτα ἐκπολιορκεῖτε καὶ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι τῶν ἐχθρῶν φρούρια, ἐκ τῶν ὁποίων ὅμως πρέπει νὰ προτιμήσετε τὴν ἐκπόρθησιν τῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου τεσσάρων φρουρίων, διὰ νὰ χαλάσετε τὴν γέφυραν τοῦ ἐχθροῦ κατὰ τῆς Πελοποννήσου, διὰ νὰ ἀποκτήσετε ἀσφαλὲς ὁρμητήριον εἰς τὰ καράβια καὶ τὸ ἐμπόριόν σας καὶ διὰ νὰ συσταθῆτε εἰς τὴν Εὐρώπην ὡς δύναμις βάσιμος καὶ ἀξία ἐμπιστοσύνης.

Ἀλλ' ὅλα τοῦτα χρειάζονται χρήματα, καὶ ἡ Διοίκησίς μας εἶναι πτωχή. Πῶς λοιπὸν νὰ εὑρεθοῦν χρήματα; Ἰδοὺ πῶς.

Οἱ ἀνδρεῖοι ὀφείλουν νὰ ἀπαιτοῦν ὅσα τοὺς χρειάζονται νὰ ἀποζήσουν, καὶ νὰ ἐξοδεύουν τὰς ἀποσκευὰς μὲ ἄκραν φειδωλίαν. Οἱ ἀρχηγοὶ καὶ οἱ λοιποὶ ἐν τοῖς πράγμασι νὰ ζητῆτε ὅσον χρειάζεται διὰ νὰ ζῆτε, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος τοῦ Γένους νὰ ἐργάζεται διὰ νὰ τρέφῃ πτωχικὰ ἑαυτόν, τοὺς στρατιώτας καὶ τοὺς ἄρχοντάς του καὶ νὰ προφθάνῃ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀποσκευῶν. Τοιαύτη ἑλληνικὴ οἰκονομία ὀλιγοστεύει ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τὰ ἔξοδά σας. Ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ποῦ εἶναι; Βέβαια εἶναι τώρα μεγάλη πτώχεια εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ κατηναλώθησαν μεγάλα κεφάλαια. Ἀλλ' ἆρά γε δὲν εὑρίσκονται καὶ πλῆθος εὐκαταστάτων ὁμογενῶν; Δὲν εἶναι καὶ κάμποσοι πλούσιοι; Τί ἔγιναν τὰ ἁρπαχθέντα χρήματα καὶ πολύτιμα πράγματα τῶν Τούρκων; Ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ἔμβουν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὴν Ἑλλάδα, θὰ εὕρουν βέβαια μιλιούνια, πολλὰ φορτώματα πολυτίμων κινητῶν. Δὲν εἶναι λοιπὸν παραφροσύνη νὰ φυλάττωνται τὰ παρόμοια διὰ τοὺς Τούρκους, δὲν εἶναι συμφερώτερον νὰ δανεισθοῦν εἰς τὸ κοινὸν καὶ νὰ ἀντιπληρωθοῦν μὲ τόκον αὐτὰ διὰ τῶν δημοσίων κτημάτων; Οἱ ἁρπάσαντες τὰ τουρκικὰ ποῦ θέλουν καταφύγει τότε; Δὲν βλέπουν πόσην φιλοπροσωπίαν δείχνουν οἱ Φράγκοι διὰ τοὺς Τούρκους, ὥστε μήτε τὰς ἐγγαστρωμένας γυναῖκάς μας δὲν δέχονται; Ἐν ᾧ ἀκόμη ἡ τύχη μας εἶναι ἀμφίβολος καὶ ἐν ᾧ εἶναι συννεφιασμένη ἡ Ἄρκτος, τί ἆρά γε θέλουν κάμει μετὰ τὴν πτῶσίν μας; Ὄχι μόνον τὰ χρήματά μας θέλουν σεκουεστράρει[1] ἐν ὀνόματι τῶν Τούρκων, ἀλλὰ καὶ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους θέλουν μᾶς παραδώσει εἰς τὸ νόμιμον γιαταγάνι τοῦ τυράννου μας. Αὐτὰς τὰς ἀναντιρρήτους ἰδέας πρέπει νὰ διασαλπίσετε εἰς ὅλον τὸ Γένος καὶ νὰ τοῖς ἀποδείξετε ὅτι ἡ ἀφοσίωσις καὶ θυσία εἰς τὸ κοινὸν θέλει μᾶς σώσει καὶ μᾶς δοξάσει, τὸ δὲ ἐναντίον θέλει μᾶς ἐξολοθρεύσει καὶ θέλει μᾶς καταστήσει ὄνειδος καὶ ἐξουθένημα ἐθνῶν.

Διὰ τῶν πνευματικῶν, διὰ τῶν ἱεροκηρύκων, διὰ τῶν ἐφημερίδων καὶ δι' ὁποίων ἄλλων μέσων δύνασθε, πασχίσατε νὰ εἰσάξετε παρόμοια φρονήματα εἰς τὸ ἔθνος, διότι ἀπὸ μόνα αὐτὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιμέλειάν σας νὰ ὠφεληθῆτε ἀπὸ τὰς τέχνας τῆς Εὐρώπης κρέμαται ἡ σωτηρία μας. Ἄλλοτε ἐφρόνουν ὅτι ἠμπορούσαμεν νὰ δανεισθῶμεν· ἀλλ' ἤδη ἀμφιβάλλω, διότι θὰ κατατρέξουν τὸ δάνεισμά μας αἱ Διοικήσεις τῆς Εὐρώπης καὶ διότι μηδὲ ἡ Πελοπόννησος δὲν ἐκαθαρίσθη ἀπὸ τὴν παρουσίαν τῶν βαρβάρων. Οἱ δὲ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὁμογενεῖς μικρὰ πράγματα ἠμποροῦν νὰ κάμουν. Εἰς τὴν Λιβόρνον μόνον 4 ἢ 5

1. Σεκουεστράρω = κάμνω κατάσχεσιν (ἰταλ. sequestrare).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

σπίτια ἔμειναν φιλογενῆ, καὶ αὐτὰ ἐβαρύνθησαν ἀπὸ τὰς καθημερινὰς συνδρομάς. Οἱ ἐν Αὐστρίᾳ προφασίζονται τὴν ἐναντίωσιν τῆς Διοικήσεώς των καὶ οἱ ἐν Ρουσίᾳ, διότι δὲν ὠργανίσθητε ἑταιρικῶς. Τοῦται αἱ εἰδήσεις μου εἶναι λυπηραί, ἀλλὰ ἔχουν τὸ καλόν, διότι σᾶς δείχνουν γυμνὴν τὴν ἀλήθειαν καὶ οὕτως ἠμπορεῖτε νὰ λάβετε ἀνάλογα μέτρα.

Ἡ διπλωματικὴ τῆς Εὐρώπης κινεῖται ὑπὲρ τῶν Τούρκων, ἀλλ' ἕως τὴν ὥραν δὲν κατώρθωσεν ἀκόμη τίποτε, ἢ ὑποπτεύω ὅτι θὰ μουσκεύσουν ἀκόμη πολὺν καιρὸν τὰ πράγματα.

Ὁ Χρησταρῆς ἦτον ἀκόμη εἰς Παβαρίαν ἕως τὴν ια/κγην Μαΐου. Ἐγὼ θὰ διατρίψω ἐδῶ ἀκόμη δύο μῆνας καὶ ἔπειτα ἀποφασίζω τὸ πρακτέον. Ὑγίαινε μετὰ τῶν φίλων καὶ εἰς Λιβόρνον διεύθυνε τὰ πρὸς ἐμὲ γράμματά σου εἰς παραλαβὴν τοῦ στενοῦ μου φίλου κὺρ Ἀλεξάνδρου Πατρινοῦ.

Ὁ σὸς

(Κ. Πολυχρονιάδης)

148

(Α. Μ. 78)

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Ἀρ. 26 Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Οἰκονομίας τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος

Δηλοποιεῖ

Ὅτι περέλαβε παρὰ τῆς αὐτοῦ Ἐκλαμπρότητος τοῦ Πρίγκιπος Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τὰς κάτωθεν σημειωμένας Ἐθνικὰς Ὁμολογίας, διὰ γρόσια χιλιάδας ἑκατὸν ἑξήκοντα μίαν καὶ πεντήκοντα, γρα 161.050, αἵτινες θέλουσι διανεμηθῆ εἰς τὴν διορισθεῖσαν συνεισφορὰν ὑπὸ ἀρ. 66 τῆς 26 Μαΐου, καὶ ὑποφαίνεται.

Αἱ Ὁμολογίαι

No	3	τρεῖς	πρὸς	γρα	100	φέρουν	γρα	300
»	3	τρεῖς	»	»	250	»	»	750
»	50	πεντήκοντα	»	»	500	»	»	25.000
»	108	ἑκατὸν ὀκτὼ	»	»	750	»	»	81.000
»	54	πεντήκοντα τέσσαρες	»	»	1.000	»	»	54.000
								161.050

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 27 Μαΐου 1822

Οἱ Φροντισταὶ τῆς Οἰκονομίας

Γ. Πραΐδης

(Τ. Σ.) Ἀναγνώστης Ἀθανασίου

Μῆτσος Φραγκούλης

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Ν. Λουριώτης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

149

(A. M. 79)

Μὲ τὸ παρὸν φανερώνομεν ὅτι ἐλάβαμεν ἐμεῖς οἱ ὑπογραμμένοι τὸν ὀλοφέν μας ἀπὸ 19 Νοεμβρίου ἕως 28 Ματου καὶ ἐξωφλήσαμεν.

1822 26 Ματου, Μεσολόγγι

Μίχο Τζάμης
Σωτήρης Τζεκούρας
μὲ ἀλλουνοὺς τέσσερους στρατιῶτες
Δημήτριος γραμματικὸς Τούσα .....[1] *μαρτυρῶ.*

150

(A. M. 80)

Κύριε Λιβέριε !

Δότε τετρακόσια γρόσια τῷ ἐπιφέροντι τὸ παρὸν γραμματικῷ τοῦ καπ. Μάρκου Μπότζαρη.

27 Ματου (1822)

Ἀ. Μαυροκορδᾶτος

151

(A. M. 81)

Ἔλαβα ἀπὸ τὸν κύριον Λιβέριον τὰ γρόσια τετρακόσια, ὁποὺ τὸν ἐδιώρισεν ὁ ἐκλαμπρότατος Μαυροκορδᾶτος διὰ νὰ μοῦ δώσῃ.

27 Ματου (1822), Μισολόγγι

βασίλειος γούδας[2]

152

(A. M. 82)

Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Οἰκονομίας
Δ η λ ο π ο ι ε ῖ

Ὅτι ἔλαβε παρὰ τοῦ κυρίου Λιβερίου γρ. 1.120, ἤτοι χίλια ἑκατὸν εἴκοσι, διὰ πληρωμὴν τῶν στρατιωτῶν τοῦ χιλ(ιάρχου) Φωκᾶ.

Οἱ Φροντισταὶ τῆς Οἰκονομίας
Γ. Πραΐδης
(Τ. Σ.) Ἀναγνώστης Ἀθανασίου
Μῆτζος Φραγκούλης

Ἐν Μισολογγίῳ τῇ 29 Ματου 1822

---

1. Δυσανάγνωστον.
2. Γραμματικὸς τοῦ Μάρκου Μπότσαρη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

153
(A. M. 83)

Δηλοποιῶ, ὅτι ἔλαβον παρὰ τοῦ κυρίου Λιβερίου τοῦ ἐκλαμπροτάτου προέδρου τοῦ 'Εκτελεστικοῦ κυρίου 'Α. Μαυροκορδάτου δι' ἀποπληρωμὴν τῶν στρατιωτῶν μου διὰ 2 μηνῶν μισθὸν μαχμουτιέδες τεσσαράκοντα, ἀρ. 40, καὶ δι' ἔνδειξιν ὑποσημειοῦμαι.

Μισολόγγι τῇ 29η Μαΐου 1822

Γεράσιμος Β. Φωκᾶς[1]

154
(A. M. 93)

1mo Reggimento

D' ordine di S.E. il Ministro della Guerra si richiamano le spese incontrate dal Sign. Tenente Colonello Gubernatis per i volontarii condotti da Ipsara a Corinto ed inscritti nel Reggimento. . . . . Pe 67.

Anatolico li 29 *Maggio* 1822

Il Colonnello

Tarella

Soldato il tutto

S. G. Saunnier

155
(A. M. 88)

1mo Reggimento

Stato delle proviste fatte agl' individui nuovamente entrati nel corpo d' ordine di Sua A. il Presidente del Corpo Esecutivo e General in Capo dell' Armata Greca Occidentale.

Cioè

Per 100 *pappuccie a piastre* 3.15 *parà*	*P(iastre)* 337.20
Per la riparazione a 9 *casse da tamburo*	*P(iastre)* 30.10
	Totale 367.30

Anatolico li 29 *Maggio* 1822

Il Colonnello

Tarella

Ho ricevuto il tutto

Il ff. di Quartier Mastro

S. G. Saunnier.

1. Γεράσιμος Φωκᾶς Θεοδωρᾶτος, ἐκ Κεφαλληνίας. Κατὰ τὸ 1821 ἐξοπλίσας ἰδιόκτητον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

156

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1250)

Λιβόρνον τῇ 30 Μαΐου 1822

Φίλτατέ μοι κὺρ Πραΐδη,

Μετὰ τὴν ἐρώτησιν τῆς ποθεινοτάτης μοι ὑγείας σας, εἶμαι ἑπομένως νὰ σᾶς περικλείω τὴν παροῦσαν τοῦ κοινοῦ φίλου μας.....[1]*, ἀπὸ τὴν ὁποίαν πληροφορεῖσθε τὰ περὶ ἡμῶν. Διὰ δὲ τὰ ὑμῶν ἀγνοοῦμεν καὶ εὑρισκόμεθα πρὸ πολλοῦ ὑστερημένοι, ὁ Θεὸς λοιπὸν μεθ' ὑμῶν. Τὸν Λουριώτην προσμένομεν, διὰ τοῦτο καὶ δὲν σᾶς λέγω χαιρετισμούς. Ὁ φίλος μὲ τὴν ἔσωθεν σᾶς γράφει ἐκτεταμένως, διὸ ἐγὼ σιωπῶ. Ταῦτα καὶ ὑγίαινε, φίλε. Χαιρέτα μου τὸν Κοντουμᾶν ἂν ἰδῇς ἢ ὅπου εἶναι. Εἰπέ του ὅτι ἀκόμη δὲν ἔλαβα τὰ ἀπὸ Ἀθανάσιον Φόρον τὰς ὀλίγας γνωστάς του μονέδας διὰ νὰ ἐμβάσω τῷ φίλῳ Κλονάρῃ εἰς Παρίσι.*

Ὁ φίλος σου

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ κυρίῳ Γεωργίῳ Πραΐδῃ*
Εἰς τὸ Μισολόγγι τῆς Αἰτωλίας
Παρὰ τῷ ἐν(δοξ.) Προέδρῳ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ

157

(A.M. 87)

Reçu, d' après la loix pour l' équipement à l' achât d' un cheval à selle la somme de deux cents et cinq piastres.

Missalonghi le 30 *Mai* 1822
Charles de Stietz
Lieutenant Colonel de l' État - Major, officier d' artillerie.

158

(A. M. 84)

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Ἀρ. 91 Ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Οἰκονομίας τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος

Δ η λ ο π ο ι ε ῖ

Ὅτι ἐδανείσθη παρὰ τοῦ ἐκλαμπροτάτου πρίγκιπος προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ κυρίου Α. Μαυροκορδάτου γρόσια πέντε χιλιάδας, γρ. 5.000, τὰ ὁποῖα θέλει πληρώσει τὸ Γενικὸν Ταμεῖον τῆς Δυτικῆς Χ. Ἑλλάδος μεθ' ἡμέρας πέντε καὶ ὑποφαίνεται.

πλοῖον μετέφερεν ἐθελοντὰς Κεφαλλῆνας εἰς Πελοπόννησον μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀναστασίου. Ἀμφότεροι οἱ ἀδελφοὶ ἔλαβον μέρος εἰς ναυτικὰς ἐπιχειρήσεις ἐν τῷ Κορινθιακῷ κόλπῳ. Εἰς ναυμαχίαν τινὰ παρὰ τὸ Γαλαξείδιον ἀπώλεσαν τὸ πλοῖόν των. Ἔκτοτε ἐπολέμησαν εἰς τὸν στρατὸν τῆς ξηρᾶς. Ὁ Γεράσιμος ἀπεβίωσε πάμπτωχος ἐν Ἀθήναις τὴν 24 Ὀκτωβρίου 1842 («Αἰὼν» τῆς 11 Νοεμβρίου 1842).

1. Τὰ ἀποσιωπητικὰ ἐν τῷ χειρογράφῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐκ Μεσολογγίου τῇ 30 Μαΐου 1822

Οἱ Φροντισταὶ τῆς Οἰκονομίας

Γ. Πραΐδης

(Τ. Σ.) *Ἀναγνώστης Ἀθανασίου*

Μῆτζος Φραγκούλης

Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς

Ν. Λουριώτης

159

(Α. Μ. 85)

Α΄ Σύνταγμα

Κατάστασις τῶν μισθῶν τῶν ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν διὰ τὸν Μάϊον μῆνα 1822.

No 1	*Συνταγματάρχης*				*Γρ.*	*400*
» 1	*Ἀντισυνταγματάρχης*				*»*	*300*
» 2	*Ταγματάρχηδες*	*πρὸς*	*250*	*»*	*»*	*500*
» 1	*Λοχαγὸς ὑπασπιστὴς Αης*				*»*	*150*
» 1	*Ὑπολοχαγὸς Α΄ ὑπασπιστὴς Β΄*			*»*	*»*	*100*
» 1	*Ὑπολοχαγὸς Α΄ Γραμματεὺς*			*»*	*»*	*100*
» 1	*Χειροῦργος*			*»*	*»*	*120*
» 1	*Ἱερεὺς*			*»*	*»*	*100*
» 2	*Ἀνθυπασπισταὶ*	*πρός*	*40*	*»*	*»*	*80*
» 2	*Σημαιοφόροι*	*ἡμέραι*	*60*	*1*	*6 ²/₃* *»*	*70*
» 1	*Ἀρχιτυμπανιστὴς*	*»*	*30*	*1*	*6 ²/₃* *»*	*35*
» 1	*Τυμπανιστὴς λοχίας*	*»*	*30*	*»*	*25 ¹/₃* *»*	*25*
» 9	*Λοχαγοὶ*	*πρὸς*	*150*	*»*	*»*	*1.350*
» 9	*Ὑπολοχαγοὶ Α΄*	*»*	*90*	*»*	*»*	*810*
» 7	*Ὑπολοχαγοὶ Β΄*	*»*	*80*	*»*	*»*	*560*
» 6	*Ἐπιλοχίαι*	*ἡμ.*	*180*	*1*	*»*	*»* *180*
»19	*Λοχίαι*	*»*	*570*	*»*	*33 ¹/₃* *»*	*475*
» 4	*Σιτισταὶ*	*»*	*120*	*»*	*33 ¹/₃* *»*	*100*
»25	*Οὐραγοὶ*	*»*	*750*	*»*	*24* *»*	*450*
»19	*Τυμπανοφόροι καὶ Σαλπιγκταὶ*	*»*	*570*	*»*	*20* *»*	*285*
»280	*Στρατιῶτες*	*»*	*8.400*	*»*	*18 ²/₃* *»*	*3.920*
				ὁλότης	*Γρ.*	*10.153*
	Προσθέτονται ὡς ὄπισθεν				*Γρ.*	*546*
				ὁλότης	*Γρ.*	*10.699*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀφαιροῦνται [ὡς ὄπισθεν] *Γρ.* *749* *17* $^1/_3$

Μένει τὸ ὅλον διὰ νὰ πληρωθῇ *Γρ.* *9.949* *22* $^1/_3$

Ἐν Ἀνατολικῷ τὴν 31 Μαΐου 1822

Ὁ Συνταγματάρχης

Ταρέλλας

Βεβαιώνω ὅτι ἔλαβα τὰ μισὰ ἀπὸ ὅλα

Ὁ Καταλυματίας

Σωνιὲρ

Προσθέσεις

Ὄνομα καὶ ἐπίθετον	*Βαθμὸς*	*Προσθαφαιρέσεις*		*Μηνιαῖος Μισθὸς*	*Τὸ ὅλον*
Φραγκίσκος Γουμπερνάτης	*ἀντισυντ.*	*Ἀνάκραξις διὰ τὸν Ἀπρίλ. μῆνα*		*300*	*300*
Παπᾶ Νικόλαος	*ἱερεὺς*	*δμ.*	*δμ. καὶ 20 διὰ τὸν Μάρτ.*	*120*	*120*
Κωνσταντῖνος Ράμφος	*ὑπολ.Β'*	*δμ.*	*δμ.* »	*80*	*80*
Γεώργιος Μαρῖνος	*οὐραγὸς*	*δμ.*	*δμ.* »	*18*	*18*
Γεώργιος Κοψίνης	*στρατιώτ.*	*δμ.*	*δμ.* »	*14*	*14*
Ἰωάννης Περγαμίνης	*δμ.*	*δμ.*	*δμ.* »	*14*	*14*
			Τὸ ὅλον	*γρ.*	*546*

Ἀφαιρέσεις

Ὄνομα καὶ Ἐπίθετον	*Βαθμὸς*	*Προσθαφαιρέσεις*	*Ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν*	*Μισθὸς τὴν καθ' ἡμέραν*	*Τὸ ὅλον*
Χριστόφορος Ἰωά.	*Ἐπιλοχ.*	*προσθεμένος διὰ προστα-γῆς τοῦ Μινιστερίου τῆς 8 Μαΐου 1822*	*7*	*33* $^1/_3$	*5* *33* $^1/_3$
διὰ 8 τυμπανοφ.	»	*Προσθεμ. εἰς διάφ. ἡμ. τοῦ μηνὸς*	*62*	*20*	*31*
διὰ 14 »	*στρατιώτας*	» » *τὸν α' λόχον*	*166*		
διὰ δέκα πέντε	*δμ.*	» » *τὸν γ'* »	*159*		
διὰ δώδεκα	*δμ.*	» » *τὸν ε'* »	*93*		
διὰ δέκα τέσσαρους	*δμ.*	» » *τὸν ζ'* »	*137*		
διὰ δέκα πέντε	*δμ.*	» » *τὸν θ'* »	*184*		
διὰ δέκα τέσσαρους	*δμ.*	» » *τὸν β'* »	*157*		
διὰ δέκα ἑπτὰ	*δμ.*	» » *τὸν δ'* »	*136*		
διὰ δώδεκα	*δμ.*	» » *τὸν ς'* »	*164*		
διὰ δώδεκα	*δμ.*	» » *τὸν η'* »	*156*		
διὰ δέκα πέντε	*δμ.*	» » *τὸν ι'* »	*175*		
προσθεμένοι 149 στρατιῶται			*1.527*	*18* $^1/_3$	*712* *24*
			Τὸ ὅλον	*γρ.*	*749* *17* $^1/_3$

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

(A. M. 86)

Tableau Synoptique

du service des états majors généraux et divisionnaires d'une armée de 30 à 50.000 hommes

Division du travail	Subdivisions du travail	Chap. I	Art. 1	1ère	Art. 1. Bureau général 2. Idem d'admin^ons 3. .... des situations et finances 4. .... de la police 5. .... topographique 6. .... typographique Détail de la tenue du bureau Mode du travail du chef d'état m^or 1. Mots d'ordre et de ralliement 2. Ordres g^aux et divis^res 3. Ordres de mouvements 4. Instructions 5. Services milit^rs 6. Correspce 7. Reçus 8 États de Situation 9. Dépots 10. Rapports 11. Historique 12. Dissolution de l'armée etc.
	1e Subd^on	Personnel	Chef d'état-major-général 2. Sous chef d'état-maj. 3. Adjudants comm^dants 4. Offers adjoints 5. Offers à la suite 6. Offers d'ordce 7. Ingénrs géoges 8. Chefs d'ét. maj. divisre	Section	
1ère Div^on des officiers g^aux et autres constituant les états majors des armées par leurs grades et par leurs fonctions	Art. 1. du général en chef. 2. du chef de l'état major g^al et des offers qui relèvent de lui. 3. du commandant en chef de l'artillerie, des offers qui relèvent de lui, et de ce qui eoncerne essentiellement cette arme. 4. du comm^dt en chef du génie idem. 5. du command^t en chef de l'infanrie idem. 6. du comm^dt en chef de la cavalerie idem. 7. des généraux gouverneurs et commandants des provinces, et des règles de leur conduite. 8. des généraux et offers supérieurs à la suite. 9. des aides de camp.			2e S^on 3e S^on 4e S^on principaux objets de ce travail	
			Titre 1 Travail du Bureau		
	2e Subd^on			5e S^on Service journalier	1. Devoirs du chef de l'ét. major à l'ordre et au rapport 2. Surveillance de ce qui tient aux espions, à la police et à la discipline 3. Visites etc.
2e D^on des milit^res de différents grades appart à l'état major etc.	1. des commandants des places et adjudants et de leur service. 2. du comm^dt de la gendrie des armées, et de ce qui concerne cette arme. 3. du vaguemestre g^al et div^res. 4. des membres des conseils de guerre et de révision et des comm^ants milit^res. 5. du comm^dt de l'escorte du g^al en chef et de son service. 6. du comm^dt des guides propremt dit et de ses devoirs. 7. des ordonnances et sauve gardes pendant le temps de leurs services.			6e S^on Missions particulières	1. Choix des positions 2. Campements 3. Cantonnements 4. Service des fortifications et travaux de siège 5. Visite des places de guerre 6. Découvertes etc.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3e Don	3e Subdon
des chefs d'admon constituant ou complétant les états majors	1. Intendant général. 2. Inspeurs en chef, inspeurs et S. inspeurs aux revues. 3. Ordonnateur en chef, commissaires des guerres et adjoints titulres et provres.
4e Don	**4e Subdon**
des chefs de service ou employés apptnt aux états maj.	1. Payeurs 2. Receveurs 3. Service des postes 4. Employés militres
5e Don	**5e Subon**
des personnes à la suite des armées sans caractère ministériel	1. Entrepreneurs et fournisseurs 2. Secrétaires 3. Gens à la suite des états-maj. et des corps

7e Son Opérations de guerre	
	1. Marches 2. Combats 3. Attaque et défense des places 4. Embarquements et débarqments

Art. 1 Commres provisis et adj.
2. Medecins, chirurgiens et pharmaciens
3 Employés des hopitaux
4. .. .. des vivres
5. .. .. vivres-viande
6. .. .. vivres liquides
7. .. des fourrages et chauffages etc.

1. Vivandiers et vivres
2. Cantiniers et cantres
3. Blanchisseuses
4. Ouvriers
etc.

Observations

Bien que les commres appartiennent à la 1ère classe des employés par leur solde, je ne les ai point placés dans la 4e Subon, parce que leurs fonctions sont les mêmes que celles des commissaires titulaires.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

161
(A. M. 96)

Mois de Mai *Corps des Philhellenes*

État de solde de Mrs Mrs les officiers et sous officiers du sus dit Corps.

	Nombre	Grades	Solde par mais	Total	Montant du 2/3 retenu par le Gouvernement		Total net à recevoir	
	1	*Lieut. Colonel*	300	300	200		100	
	1	*Major*	250	250	166	27	83	13
	8	*Capitaines*	150	1200	800		400	
	1	*Medecin*	120	120	80		40	
10	39	*Lieutenants*	90	3150	2100		1050	
	93	*Sous Lieutenants*	80	7440	4960		2480	
	1	*Tambour Major*	40	40	26	26	13	14
	2	*Maitres ouvriers*	30	60	40		20	
	3	*Ouvriers du Mr armurier*	25	75	50		25	
15	1	*Sergent*	30	30	20		10	
	1	*Cantinier*	25	25	16	27	8	13
	32	*Corvées*	25	800	533	13	266	27
	3	*Hommes du Commissaire*	25	75	90		25	
	2	*Mois de rappel pour le Cap. Raybaud*	150	300	200		100	
20						*Total*	4.621	27

Pour l'armurier	100	
» *l'artillerie*	60	
» *l'infirmerie*	50	
» *les marmites*	150	
25 » *supplement pour le Tambour Major*	26.26	
» *frais de représentation*	100	586 26
» *dépences inprevus*	100	
	Total	5.208 13

Je soussigné off. payeur
du sus dit corps reconnait
avoir reçu deux mille six cents
et quatre piastres.
Mesalongi le 1 Juin 1822
Huismans
S. L(ieutenant)

Le Lieut. Colonel Commandant du Corps
Dania
Bon pour la moitié de la somme
A. Mavrocordatos

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Je soussigné reconnais avoir reçu la deuxième moitié du mandat au montant de deux mille six cents et quatre piastres et treize paras.

Au Bivouac le 15 *Juin* 1822

Le Quartr-Maitre du Corps des Philhellènes

Huismans S. L.

162
(A. M. 90)

Corps des Philhellènes

Reçu de Monsieur Nicolas Sciutto[1] *négociant six fusils sans bayonnettes et deux carabines Tyroliennes pour l'usage du sus dit corps par ordre de Son Altesse le prince Maurocordato.*

Misalongi le 1 *Juin* 1822 *Le Lieut. Colonel Commandant du Corps Dania*

('Επὶ τοῦ νώτου):

Per sei fucili a tallari due e mezzo l'uno, tallari 15, *per due carabine Tirolese a* 20 *tallari l'una, tallari* 40, *in tutto piastre* 440. *Nicolo Sciutto*

163
(A. M. 97)

Νικ. Λεβίδης πρὸς 'Αλ. Μαυροκορδᾶτον

Τὴν ἐξοχότητά της ταπεινῶς προσκυνῶ καὶ φιλῶ τὸ χέρι της.

'Επειδὴ ἔρχεται εἰς τὰ αὐτόθι ὁ κύριος 'Ιωάννης Παπαδάκης[2] *μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου Σταματάκη*[3]*, δὲν ἔλειψα νὰ τοὺς ἐφοδιάζω καὶ μὲ τὸ παρόν μου δουλικόν, δι' οὗ ἀποδιδοὺς τὰς ὀφειλομένας πρὸς αὐτὴν ταπεινάς μου προσκυνήσεις, παρακαλῶ νὰ τοὺς δεχθῆτε*

---

1. Νικόλαος Σοῦτος (Sciuto), φιλέλλην ἐκ Γενούης. 'Υπηρέτησεν ὡς ναυτικὸς εἰς τὰς δυνάμεις τοῦ 'Αλῆ πασᾶ τῶν 'Ιωαννίνων, ὅστις ἐξετίμα αὐτὸν μεγάλως. Μετὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς 'Επαναστάσεως προσεχώρησεν εἰς τοὺς "Ελληνας μὲ τὸ πλοῖόν του καὶ προσέφερεν ὑπηρεσίας εἰς τὸν ἑλληνικὸν ἀγῶνα καὶ ὡς προμηθευτὴς καὶ ὡς πολεμιστής. 'Επολέμησε κυρίως ἐν Μεσολογγίῳ καὶ διεκρίθη ὡς διοικητὴς πολεμικῶν πλοίων. 'Ενυμφεύθη τὴν ἐκ Κερκύρας Μαριέτταν Στεργίου, ἐξ ἧς ἀπέκτησε θῆλυ τέκνον. 'Απέθανεν ἐν Ναυπλίῳ, λοχαγὸς τῆς Φάλαγγος, τὴν 29 Σεπτεμβρίου 1839. («Περὶ τοῦ φιλέλληνος Νικολάου Σούτου». 'Εν 'Αθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου «'Αττικοῦ Μουσείου», 1885).

2. 'Ιωάννης Παπαδάκης ἐκ Ρεθύμνου, ἔμπιστος φίλος καὶ γραμματεὺς τοῦ Μαυροκορδάτου.

3. Σταμάτιος Λεβίδης (1790-1867). Κατήγετο ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἥτις κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ τουρκικοῦ ὄχλου κατὰ τῶν 'Ελλήνων διέφυγεν εἰς 'Οδησσόν. Κατελθὼν εἰς 'Ελλάδα, προσεκολλήθη εἰς τὸν Μαυροκορδᾶτον καὶ προσέφερεν ἐξόχους ὑπηρεσίας, ἰδίᾳ κατὰ τὰς πολιορκίας τοῦ Μεσολογγίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀσμένως. Ἀμφότεροι εἶναι ἐξ ἐκείνων τῶν ὁμογενῶν, ὁποὺ μόλις διεσώθησαν ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἐνταῦθα εἰς Ὀδησσὸν καὶ ἐζήτουν εὐκαιρίαν διὰ νὰ τρέξουν πρὸς βοήθειαν τῆς πατρίδος. Ὁ κύριος Παπαδάκης εἶναι νέος μὲ πολλὰ προτερήματα καὶ μὲ μάθησιν ἱκανὴν καὶ ζῆλον ἀπαράμιλλον πατριωτισμοῦ, ὡς ἡ πεῖρα θέλει τὸν ἀποδείξει καὶ δὲν εἶναι καμμία ἀμφιβολία, ὅτι θέλει φανῇ χρήσιμος καὶ ἐπωφελὴς εἰς τὸ γένος. Ἐλπίζω νὰ μὴ φανῇ ἀλυσιτελὴς καὶ ὁ ἀδελφός μου εἰς ὅ,τι ἠθέλατε ἐγκρίνει νὰ τὸν διορίσετε, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἶναι ὑπὸ τὴν προστασίαν σας. Τὰ κατ' ἐμέ, καθὼς καὶ δι' ὅλους τοὺς λοιποὺς ὁμογενεῖς Κωνσταντινουπολίτας διασωθέντας ἐδῶ, θέλετε πληροφορηθῇ ἀπὸ στόματος τῶν ἀνωτέρω εἰρημένων, καθὼς καὶ τὰς διαθέσεις τῶν ἐδῶ ἐν καταστάσει κατοίκων ὁμογενῶν. Δὲν μένει τίποτε ἄλλο εἰς τὸν δοῦλόν της, εἰμὴ μακρόθεν καὶ ὡς ἐκ φυλακῆς νὰ παρακαλῶ τὸν Ὕψιστον ὑπὲρ τῆς ὑγείας της καὶ πάντων τῶν ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἐλευθερίας τοῦ γένους μας.

Καὶ ἄμποτε νὰ ἀξιωθῶ μίαν ἡμέραν νὰ ἀσπασθῶ τὰς χεῖράς σας κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν μου. Ταῦτα ἐν τοσούτῳ καὶ προσκυνώντας σας μὲ τὸ προσῆκον σέβας μένω διὰ βίου τῆς ἐξοχότητός σας

Τῇ 3 Ἰουνίου 1822 ἀπὸ Ὀδησσὸν — *Ταπεινότατος δοῦλος*

Νικόλαος Λεβίδης[1]

164

(ΣΔΚ, Φ. 18 ἀρ. 1101-1102)

Ἀλ. Κατακουζηνὸς πρὸς Μαυροκορδᾶτον ἐκ Δρέσδης ἀπὸ 3/15 Ἰουνίου 1822 (γαλλιστί)

Ἐκφράζει τὴν λύπην του, διότι δὲν ἐλήφθησαν ὑπὸ τοῦ Μαυροκορδάτου αἱ ἐπιστολαί του καὶ ἰδίᾳ ἐκείνη, τὴν ὁποίαν εἶχεν ἐμπιστευθῆ εἰς τὸν Ξάνθον μετ' ἄλλων λίαν σημαντικῶν ἐγγράφων.

Ἀναφέρει τὰς προσπαθείας, τὰς ὁποίας κατέβαλε, μετὰ τὴν ἐξ Ἑλλάδος ἀναχώρησίν του, ἐν Ἰταλίᾳ, διὰ νὰ ζωπυρώσῃ τὸν ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἐνθουσιασμὸν ἐν τῇ ἰταλικῇ χερσονήσῳ, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἀρχίσει νὰ ἀτονῇ ἐξ αἰτίας τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία οὐδὲν λαμβάνει γενικὸν μέτρον.

Καὶ ἐν Γερμανίᾳ εὑρισκόμενος δὲν παραμένει ἀργός, ἀλλὰ καταβάλλει προσπαθείας ὑπὲρ ἐνισχύσεως τοῦ Ἀγῶνος, τὸν ὁποῖον, κατὰ τὴν γνώμην του, οἱ Ἕλληνες θὰ διεξαγάγουν καὶ θὰ φέρουν εἰς πέρας μόνοι των, διότι, ὡς πιστεύει, αἱ περιστάσεις δὲν ἐπιτρέπουν νὰ ἐλπίζῃ τις εἰς ἕνα οἱονδήποτε πόλεμον κατὰ τῆς Τουρκίας καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ μέρους τῆς Ρωσίας. Τὴν γνώμην του ταύτην ἀναλύει καὶ δικαιολογεῖ διὰ μακρῶν ἐρωταποκρίσεων.

---

1. Νικόλαος Λεβίδης (1765-1852), πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ Σταματίου. Κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν Ἐπανάστασιν καὶ ἐχρημάτισεν ἔφορος τοῦ ἐν Αἰγίνῃ Νομισματοκοπείου (1832).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ὁμιλεῖ ἐν συνεχείᾳ περὶ τῆς ἀνάγκης νὰ τεθῇ τάξις εἰς τὰ ἐθνικὰ εἰσοδήματα καὶ νὰ ζητηθῇ τὸ συντομώτερον δάνειον εἰς τὸ ἐξωτερικόν, νὰ διατεθῇ δὲ χρηματικὸν ποσὸν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τακτικοῦ σώματος 4.000-5.000 ἀνδρῶν ἐξ ἐμπείρων Εὐρωπαίων στρατιωτικῶν. Ἐν συνεχείᾳ πληροφορεῖ τὸν Μαυροκορδᾶτον ὅτι ὁ πρεσβευτὴς τῆς Πορτογαλλίας ἐν Βερολίνῳ D' Oliveiras τοῦ κατέστησε γνωστόν, ὅτι αἱ Κόρτεις τῆς πατρίδος του δεικνύουν μέγα ἐνδιαφέρον διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς Ἑλλάδος, τὴν ὁποίαν θὰ βοηθήσουν μάλιστα, ἐὰν ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις προβῇ εἰς σχετικόν τι διάβημα πρὸς αὐτάς. Ἀναφέρει τέλος ὅτι ὁ Γεώργιος Κοζάκης Τυπάλδος εὑρίσκεται ἐπίσης ἐν Δρέσδῃ, πρόθυμος εἰς πᾶσαν διαταγὴν τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως.

165

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1106)

Εὐγενέστατε κύριε Χαράλαμπε[1], *ἀδελφικῶς σὲ ἀσπάζομαι.*

Ἀδελφέ, ἡ κατάστασις ἀπὸ ἐδῶ εἶναι ⟨ὅτι⟩ ὁ κόσμος ἐπροσκύνησαν ὅλοι, ὁ καπετὰν Σαφάκας ἐπῆγε εἰς τὸ Γυφτοχώρι[2] *μὲ ὅλους τοὺς προεστοὺς ἀπὸ Λιδωρίκι καὶ ἀντάμωσε τὸν καπετὰν Μῆτζο καὶ ἔστειλαν καὶ ἐπῆγε καὶ ὁ Βοϊβόδας τῆς Πάτρας καὶ ἔκαμαν ἀρτζιχάλια*[3] *εἰς τὸν Κουτάγια καὶ ἔστειλαν τὸν Ψῶφγο καὶ τὸν Παναγιωτάκη ἀπὸ Γρανίτζα καὶ πᾶνε εἰς Λειβαδίαν, ἐπειδὴ ἡ στενοχωρία τὸ ἤφερε τὸ πρᾶγμα ὡς αὐτοῦ καὶ δὲν μποροῦν νὰ κάμουν ἀλλέως. Τὰ στρατεύματα ἀπὸ Δίστομο τὸ ἐμάθατε ὁποὺ ἀπέρασαν ὅλα εἰς Πελοπόννησον. Ἐγὼ ἀναχώρησα ἀπὸ τὸν κ(απ). Σαφάκαν καὶ ἐβγῆκα ἐδῶ εἰς Ξυλογαϊδάρα*[4] *διὰ νὰ ἀπεράσω τὸ πέρα μέρος καὶ ἐκεῖ μοῦ ἔστειλεν ἓν γράμμα ὁ κ(απ).Σαφάκας εἰς τὰς 4 τοῦ τρέχοντος, διὰ νὰ πάρω τοὺς προεστοὺς καὶ νὰ πάγω εἰς Βελούχοβον*[5] *νὰ ἀντα-*
μώσωμεν, καὶ τί θὰ μᾶς εἰπῇ καὶ τί θὰ τοῦ πῶ καὶ ἐγὼ δὲν ἠξεύρω. Ὡς τόσον[6] *ἤξευρε ἀδελφέ, ὅτι ὁ κόσμος ἐδῶ εἶναι κακὰ καὶ ὁ Θεὸς νὰ τοὺς γλυτώσῃ. Ἡ εὐγενεία σας μὴν λείπετε νὰ μᾶς γράψετε αὐτοῦθεν κάθε εἴδησιν νὰ μάθωμεν καὶ ἡμεῖς. Ὁ κ(απ). Σαφάκας, ἐπειδὴ εἶδεν τὴν τόσην στενοχωρίαν, ἐπῆρεν καὶ 40 Τούρκους ἀπὸ τὸν βοϊβόδα τῆς Πάτρας*

---

1. Χαράλαμπος Παπαπολίτης, υἱὸς τοῦ παπᾶ Γεωργίου Πολίτου, ἐκ Μαλανδρίνου τῆς ἐπαρχίας Λιδωρικίου. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν χρηστῶν προυχόντων τοῦ Λιδωρικίου καὶ ἐχρημάτισε κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν ἐν συνεχείᾳ βουλευτής, ὡς ἐπίσης πληρεξούσιος τῆς πατρίδος του κατὰ τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν τοῦ 1843. Μετὰ ταῦτα ἐχρημάτισε διοικητὴς Καλαβρύτων καὶ μετέπειτα γερουσιαστής (1861). Ἀπέθανεν ἐν Λιδωρικίῳ τὸ 1871.

2. Χωρίον ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Φθιώτιδος.

3. Ἀρτζουχάλι (τουρκ.) = αἴτησις, ἀναφορά.

4. Ὀρεινὸν χωρίον τῆς ἐπαρχίας Δωρίδος, κείμενον ὑψηλότερον καὶ δυτικῶς τῶν μικρῶν νήσων Τριζόνια, ἔναντι τοῦ Αἰγίου.

5. Συνοικισμὸς τῆς κοινότητος Καλλίου τῆς ἐπαρχίας Δωρίδος.

6. Ἐν τῷ χειρογράφῳ: «Ὁπόσον».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς Βελούχοβον, ὁποὺ νὰ ἠμπορέσῃ νὰ ἀπαντήσῃ τὸ κακόν, ὡσὰν ἀπὸ Δίστομον ὁποὺ ἔρχονται οἱ ἐχθροί, τὸ ὅμοιον καὶ ἀπὸ Ἔπακτον.

Προσμένω πάντοτε νὰ μᾶς γράφετε κάθε εἴδησιν καὶ μένω

4 Ἰουνίου (1822), Ξυλογαϊδάρα *Ἀδελφός σου*

Τριαντάφυλλος[1]

Εἰς κάθε δουλειά μας νὰ πασκίζῃς. Ἐγώ, ἀδελφέ, τὸ πρᾶγμα δὲν ἠξεύρω ἐδῶθεν πῶς θὰ καταντήσῃ.

166

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1107)

Εἰδήσεις ἀπὸ Ρούμελην, τὰς ὁποίας ἀναγγέλλει ὁ Δημήτριος Κοντύλης, γυναικάδελφος τοῦ στρατηγοῦ Τριανταφύλλου, ἐλθὼν ἀπὸ Μαλανδρίνου.

Ὁ υἱὸς τοῦ Κιουταχῆ μὲ περίπου ἓξ ἕως ἑπτὰ χιλιάδας στρατὸν ἐπέρασεν εἰς Τρίκαλα. Ὁ Σιλιχτὰρ Πόθας ἔπιασε τὸ φρούριον τοῦ Φαναρίου καὶ συνεννοήθη μετὰ τῶν καπιτάνων Μήτζου Κοντογιάννη καὶ λοιπῶν.

Ὅτι ὁ Καραφίλμπεης ἐβγῆκεν εἰς Χομόριατες, χωρία τῆς Νέας Πάτρας καὶ ἔγραψε πρὸς τὸν Σιαφάκαν νὰ τοῦ στείλῃ τοὺς σαράντα Τούρκους ὁποὺ ὁ Βοεβόδας τῆς Πάτρας εἶχε δώσει εἰς αὐτὸν διὰ προφύλαξιν τῆς ἐπαρχίας καὶ προσθέτει ὅτι ραΐ[2] ὁ Κιουταχῆς δὲν δέχεται.

Ὁ καπιτὰν Σιαφάκας εὑρίσκεται εἰς Κωστάριζαν[3] μὲ χιλίους πεντακοσίους.

Ὅτι αἱ περισσότερες φαμιλιὲς ἐμβῆκαν εἰς τὶς ἀποκλεῖστρες[4] καὶ εἰς τὰ σπήλαια.

Εἶχαν φέρει περίπου τριάντα καΐκια εἰς τὰ παράλια, διὰ νὰ ἐμβαρκάρουν τὲς φαμιλιὲς καὶ ὅτι οἱ κάτοικοι εἰς κανένα τρόπον δὲν ἐπείσθησαν, ἀλλ' ἀπεφάσισαν, ὡς λέγουν, ν' ἀποθάνουν εἰς τὴν πατρίδα των μὲ τ' ἅρματα.

Ὁ καπιτὰν Τριαντάφυλλος εἶναι εἰς τὰ Μαραζιά[5], χωρίον Μαλανδρίνου.

Εἰς τὸν Σάλωνα μόλις τριακόσιοι Τοῦρκοι εἶναι.

---

1. Τριαντάφυλλος Ἀποκορίτης, ἐκ Μαλανδρίνου τῆς ἐπαρχίας Λιδωρικίου, στρατιωτικός. Ἀνῆκεν εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Δήμου Σκαλτζᾶ.

2. Αἴτησις συγγνώμης (τουρκ.).

3. Κωστάριτσα : συνοικισμὸς τῆς κοινότητος Διχωρίου τῆς ἐπαρχίας Δωρίδος.

4. «Ἀποκλεῖστρες» ἐλέγοντο κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐπανάστασιν δυσπρόσιτοι καὶ ἐκ φύσεως ὀχυραὶ τοποθεσίαι, εἰς τὰς ὁποίας κατέφευγεν εἰς ὥρας κινδύνου ὁ ἄμαχος πληθυσμός. Αἱ σπουδαιότεραι ἀποκλεῖστραι ἐν τῇ Στερεᾷ Ἑλλάδι ἦσαν : α) ἡ Ἀποκλείστρα (μεταξὺ Ἀποκούρου, Κραβάρου καὶ Καρπενησίου), β) τοῦ Μοναστηρακίου τῶν Ἀγράφων καὶ γ) τῆς Κανάλας τοῦ Βάλτου. Περὶ τῆς πρώτης ἰδὲ Pouqueville, Voyage de la Grèce, tom. 4e (2e édition), Paris 1826, p. 25-26. Πρβλ. καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ Βλαχογιάννη, Ἀποκλεῖστρες, ἐφημ. «Ἐλεύθερος Λόγος», 8 καὶ 9 Ἀπριλίου 1925.

5. Μαραζά : συνοικισμὸς τῆς κοινότητος Δαφνοχωρίου τῆς ἐπαρχίας Δωρίδος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

167

(A. M. 98)

Δηλοποιεῖται διὰ τοῦ παρόντος ὅτι ἔλαβον παρὰ τοῦ ἐκλαμπροτάτου Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ κυρίου Α. Μαυροκορδάτου γρόσια 1.000, ἤτοι γρόσια χίλια.

Τὴν 5 Ἰουνίου 1822 ἐκ Λάσπης *Ἰωάννης Κολοκοτρώνης*[1]

168

(A. M. 99)

1822 Ἰουνίου 8 ἀπὸ Λάσπη

Μὲ τὸ παρὸν γράμμα ὁμολογῶ ἐγὼ ὁ Δημήτρης Ράφτης ἀπὸ Παλίπεγη μοῦ ἐχρειάστηκαν μερικὰ ἄσπρα καὶ ἐπῆγα γερεύοντας καὶ παρακαλώντας εἰς τὸν Λιβέριο τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ μὲ ἐδάνεισε γρόσια ἑξῆντα, νούμερο 60, διὰ χάρις φιλίας, ἕως τὸν ἐρχόμενον ἕως δέκα Ἰουλίου νὰ τοῦ τὰ ἐπιστρέψω χωρὶς καμμίαν ἀνα⟨ν⟩τιότητα καὶ μὴ δίνοντάς τα νὰ στενεύωμαι σωματικῶς καὶ μὲ τὰ καλά μου τόσο ⟨ὑπὸ⟩ τοῦ ἄνωθεν ὡσὰν καὶ ὅποιος ἄλλος δείξῃ τὸ παρὸν νὰ λαβαίνῃ τὴν εὐχαρίστησι και βεβαιώνω διὰ χειρός μου.

Δημήτρης Ράφτης ἔλαβα τὰ ἄνωθεν καὶ βεβαιώνω.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Ὁμολογία τοῦ Δημήτρη ἀπὸ Παλίμπεγη εἰς Βόνιτζαν.*

169

(A. M. 91)

Pour le tiers de deux mois de solde de Capitaine à 150 *Piastres* 100 *P.*

A. Mavrocordatos

Bon pour cent P(iastres).

Σημ. Τεμάχιον χάρτου διαστ. 0,14X0,10, ὑπογεγραμμένον ἰδιοχείρως ὑπὸ τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ ἐπέχον θέσιν χρηματικῆς ἐπιταγῆς.

170

(A. M. 100)

Κατὰ τὸ παρὸν δηλοποιοῦμε ἐμεῖς οἱ κάτωθεν εἴκοσι τρεῖς ἄνθρωποι, ὅτι τὸ δίκαιόν μας ὁποὺ εἴχαμεν νὰ λάβωμεν ἀπὸ τὸν ἐκλαμπρότατον Μαυροκορδᾶτον, τὸ ἐλάβαμεν ἕως τὸ λιανὸ καὶ ἐξωφλήσαμε καὶ οὕτως ἐδόθη τὸ παρόν μας διὰ ἐνθύμησιν.

1822 Ἰουνίου 10 *Γκίκας γράφω καὶ βεβαιώνω*

Δημήτρης γραμματικὸς

καὶ λοιποὶ συντρόφοι βεβαιώνομε.

1. Ἰωάννης ἢ Γενναῖος Θ. Κολοκοτρώνης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

171
(A. M. 101)

Τοῦ Τάτζη Χαβέλα

5 προβατίνες πρὸς 8 :	*γρ.*	*40*
1 κριάρι	»	*10*
4 ἀρνιὰ	»	*20*
10	»	*70*

Εἰς διορίαν 15 ἡμερῶν *1822 Ἰουνίου 12*

Ἐδόθη διὰ τὰ ἀνωτέρω ὁμολογία τοῦ Χαβέλα.

172
(A. M. 102)

Τοῦ Χαβέλα

8 ἀρνιὰ πρὸς γρ.	*5*	*γρόσια 40*
3 κριάρια πρὸς »	*10*	» *30*
		» *70*

Εἰς διορίαν 15 ἡμερῶν *1822 Ἰουνίου 15*

(Δι' ἄλλης χειρός) : *Ἐδόθη διὰ τὰ ἀνωτέρω ὁμολογία.*

173
(A. M. 103)

Reçu de Mr Liverius metteur du finance de S. A. le prince Mavrocordato[1] *la somme de quarante piastres.*

Comboti le 18 *Juin* 1822 *Van Dyck . . . .*[2]

174
(A. M. 104)

Α' Σύνδαγμα

Ἔλαβα ἀπὸ τὸν κύριον Λιβέριον ἐπάνω εἰς τὸν μιστὸν τοῦ ἰδίου Συνδάγματος ἀκόντο γρόσια δύο χιλιάδες.

Κομπότι τὰς 18 Ἰουνίου 1822

Ὁ Καταλυματίας
Σ. Γ. Σωνιὲρ
ὑπολοχαγὸς πρῶτος

1. Ἐν τῷ χειρογράφῳ : «Mourogroda».
2. Δυσανάγνωστα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

175

(A. M. 105)

Je soussigné reconnais avoir reçu de Mr Liverius la somme de trente six piastres.

Gr(af) Normann

176

(ΣΔΚ, Φ. 16, ἀρ. 1038)

Ἄρειος Πάγος

Γενναιότατε στρατηγὲ κύριε Νικήτα,

Πρὸ ἡμερῶν σὲ ἐγράψαμεν μὲ τὸν Παναγιώτην Βίτου, ὅστις ἔφερε τὸ γράμμα τῆς εὐγενείας σας καὶ τὸ γράμμα τοῦ Παπαλουκᾶ[1]*. Εἰς ἐκεῖνο σὲ ἐγράφαμεν διὰ νὰ στείλετε ζῷα εἰς τὸ Παλιουροχώρι διὰ νὰ πάρετε τὰς τροφάς, καὶ μάλιστα σᾶς ἐπερικλείομεν καὶ ἓν γράμμα διὰ τοὺς Ἀρεοπαγίτας εἰς Λιθάδα, διὰ νὰ ἐξακολουθοῦν νὰ στέλλουν τροφάς. Τὸ ἴδιον σὲ ἐγράψαμεν καὶ σήμερον. Ἤδη δὲ πάλιν σοὶ γράφομεν νὰ προστάξῃς καὶ νὰ στείλῃς εἰς τὰ ἀκόλουθα χωρία, καθὼς ἦτον καὶ πρότερον διωρισμένα. Εἰπέτε τῶν καπεταναίων αὐτοῦ νὰ στείλουν εἰς τὴν Λεβαδείαν καὶ Ταλάντι διὰ νὰ πάρουν τὰ ὅσα ζῷα ἦτον ἀποφασισμένα εἰς τὴν συνέλευσιν αὐτοῦ διὰ νὰ μεταφέρουν τὰς τροφάς, ἐπειδὴ ὁ Ἄρειος Πάγος δὲν εἰσακούεται εἰς αὐτὰς τὰς δύο ἐπαρχίας καὶ πρέπει ἡ εὐγενεία σου νὰ τὰ οἰκονομήσῃς μὲ τὴν φρόνησίν σου. Γράφομεν καὶ σήμερον εἰς τὸν μινίστρον τοῦ Πολέμου διὰ νὰ ἐπιταχύνῃ τὸν ἐρχομὸν στρατευμάτων*

Τῇ 20 Ἰουνίου 1822 ἐκ Σαλώνων *Οἱ Ἀρεοπαγῖται*

Ὁ Ταλαντίου Νεόφυτος Πρόεδρος
Ρήγας Παπακοντορρήγα
Ἰωάννης Εἰρηναῖος
Κ. Τασσίκας
Δημήτριος Σιαματογιάννη

Εἰς τὴν συνέλευσιν ὁποὺ ἐκάμαμεν ἀπεφασίσθη νὰ καταβάλῃ κάθε ἐπαρχία:

ὁ μὲν Σάλωνας	*40 ζῷα*
ἡ Λεβαδεία	*50*
τὸ Ταλάντι	*25*
τὸ Τουρκοχώρι καὶ Μπουτουνίτζα	*25*
	140

1. Ἀναστάσιος Παπαλουκᾶς, ἀγωνιστὴς ἐκ Μεσολογγίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Αὐτοῦ λοιπὸν εἶναι ὅλοι οἱ καπετᾶνοι καὶ προστάξετε νὰ φέρουν ὅσα χρειάζεσθε. Ἰδοὺ λοιπὸν ὁ τρόπος ὁπού ἠμπορεῖ νὰ οἰκονομηθῇ καὶ στείλατε ἀνθρώπους διὰ νὰ πάρουν ὅσα εἶναι χρεία ἀπὸ κάθε ἐπαρχίαν.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου):

Πρὸς τὸν γενναιότατον στρατηγὸν κύριον Νικήταν Σταματ⟨ελ⟩όπουλον, ὅπου τύχῃ.

177

(Α.Μ. 106)

Reçu à Komboti à compte de solde pour quelques officiers de l' État-Major Général la somme de trois cent quatre vingt piastres pro Mai.

Komboti le 22 Juin 1822 *Charles de Stietz, Lieut. Colonel*

178

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1100)

Ἐκλαμπρότατε πρίγκιψ!

Καὶ ἄλλοτε, τρὶς κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἔγραψα πρὸς τὴν Ἐκλαμπρότητά της καὶ ὑποπτεύω, ὅτι, κακῇ τύχῃ, δὲν ἔφθασαν εἰς χεῖράς της τὰ γράμματά μου ἐκεῖνα. Γνωρίζω, ὅτι τὸ χρέος μου ἦτον ὄχι νὰ γράφω μακρόθεν, ἀλλὰ νὰ συνεργάζωμαι ἐγγύθεν καὶ νὰ συναγωνίζωμαι πάσαις δυνάμεσιν εἰς τὸν μέγιστον τοῦτον καὶ ἱερὸν ἀγῶνα. Ὄχι πὼς ἡ πατρίς, πλουτοῦσα τοσούτων γενναίων τέκνων, ἀξίων τοῦ νὰ πράξωσιν ὅσα ἔπραξαν, ἔχει τὴν παραμικροτέραν ἀνάγκην ἀπὸ τὴν σμικρότητα τῶν ἀνικάνων μου ἐκδουλεύσεων καὶ ἀπὸ τὰς ἀσθενεῖς μου δυνάμεις, ἀλλὰ μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐκπληρώσω τὸ ἱερώτατον τῶν χρεῶν τοῦ ἀληθοῦς πατριώτου. Αὐτὸς ἦτον τῷ ὄντι ἐκ πρώτης ἀρχῆς ὁ ἔνθερμος πόθος μου. Ἐπάσχισα πολλάκις νὰ λύσω τὰ δεσμά μου, καὶ δὲν ἠδυνήθην. Κακὸς δαίμων μὲ ἐκράτει μέχρι τοῦδε δεδεμένον καὶ μὲ κατέστησε νὰ φανῶ ράθυμος καὶ παραβάτης τοῦ χρέους μου, ἀπ' ἐναντίας τῶν φρονημάτων μου. Δὲν πάσχω νὰ δικαιολογήσω τὴν τοιαύτην διαγωγήν μου μὲ λέξεις· αἱ λέξεις εἶναι τὸ ἀσθενὲς καταφύγιον τῶν ἐνόχων. Ἐλπίζω τὰ πράγματα νὰ μὲ δικαιώσουν· ἐλπίζω ἐντὸς ὀλίγου, ἀποσπώμενος, τέλος, τοῦ ἀφορήτου δεσμωτηρίου μου, νὰ πετάξω εἰς τοὺς κόλπους τῆς γλυκυτάτης πατρίδος, καί, ἀφοσιούμενος μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς εἰς τὴν δούλευσίν της, νὰ δείξω τὸν ζῆλον τῆς καταφλεγομένης καρδίας μου. Πᾶν ὅ,τι ἔχω, ἡ ψυχή μου, τὸ αἷμά μου, ἡ ὕπαρξίς μου εἶναι ὅλα τῆς πατρίδος. Ἐλπίζω ἡ δικαία καὶ φιλόστοργος μήτηρ νὰ ἰδῇ μὲ ἴλεων ὄμμα τὸ ἀκούσιον σφάλμα ἑνὸς γνησίου της τέκνου, τὸ ὁποῖον δειναὶ περιστάσεις ἀπεπλάνησαν ἐπὶ τοσοῦτον ἀπὸ τῶν κόλπων της. Ναί, ἀξιοσέβαστε πρίγκιψ! ἔρχομαι νὰ συναγωνισθῶ μετὰ τῶν ἀδελφῶν μου καὶ νὰ ἐκπληρώσω τὸ χρέος μου· ἔρχομαι νὰ ἰδῶ προσωπικῶς καὶ νὰ θαυμάσω καὶ ἐγγύθεν τὸν λαμπρὸν ἄνδρα, τὸν γενναῖον, τὸν ἔνδοξον πατριώτην, τοῦ ὁποίου

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοὺς ἡρωϊκοὺς ἀγῶνας μακρόθεν μέχρι τοῦδε μετὰ τῆς οἰκουμένης ὅλης ἐθαύμασα. Ἔρχομαι νὰ φανῶ ἄξιος, εἰ δυνατόν, τῆς πατρίδος μου, ἥτις μοὶ εἶναι ὑπέρ τι ἄλλο πολύτιμος.

Μένω δὲ τῆς Ἐκλαμπρότητός της *Ταπεινὸς ἀδελφὸς*

Ὀδησσῷ τῇ κβ' Ἰουνίου ᾳωκβ' *Ἰάκωβος Ῥῖζος*[1]

(Ἐπὶ τοῦ νώτου):

Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ Πρίγκιπι κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ, πανευδαιμόνως.

179

(A. M. 107)

Etat du sixiéme de la solde du mois revenant aux Philhellènes dont les noms suivent:

	Bellier de Launay	*Capitaine*	25	*piastres*
	Vieilh	*Lieutenant*	15	
5	*Beyermann*	*Lieutenant*	15	
	Caro	*Sous-Lieutenant*	13 14	
	Succa	»	13 14	
	Constantino Dimitri	»	13 14	
	Kolisco	*corvée*	47	
10	*Delira*	»	47	
		somme	103 16	

Reçu la somme de cent trois piastres et seize paras pour l'emploi ci-dessus désigné.

Langada le 28 Juin 1822 *L. Colonel Voutier*

---

1. Ἰάκωβος Ῥῖζος Νερουλός, ὁ γνωστὸς Φαναριώτης λόγιος, ὁ συνθέσας ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1813 τὴν κωμῳδίαν «Κορακιστικά», διὰ τῆς ὁποίας κατειρωνεύθη τὸν Κοραῆν, τὸν μητροπολίτην Ἰγνάτιον καὶ τοὺς συντάκτας τοῦ περιοδικοῦ «Ἑρμῆς ὁ Λόγιος» διὰ τὰς προσδευτικὰς περὶ γλώσσης ἰδέας των. Ἐχρημάτισε πρωθυπουργὸς (ἄγας) τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαβίας Μιχαὴλ Σούτσου (1819 - 1821). Συνεδέετο στενῶς μετὰ τοῦ Ἰω. Καποδίστρια, μετὰ τὸν ὁποίου συνειργάσθη ἐν Γενεύῃ κατὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ βιβλίου του « Histoire moderne de la Grèce depuis la chute de l' empire d' Orient (Γενεύη 1828). Κατῆλθε μετὰ τοῦ Καποδίστρια εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὑπηρέτησεν ἔκτοτε εἰς ἀνώτατα ἀξιώματα τῆς Πολιτείας. Ὡς ὑπουργὸς τῆς Παιδείας εἰς τὴν κυβέρνησιν τῶν Γραμματέων (Μάϊος 1832) ἐπέδειξε ζωηρὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ὀργάνωσιν τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογικῆς ὑπηρεσίας. Εἰς αὐτὸν ὀφείλεται ἡ πρώτη ὀργάνωσις τῆς ἀνωτέρας παιδείας καὶ ἡ σύστασις τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος πρόεδρος. Ἀπέθανεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔνθα ὑπηρέτει ὡς πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος παρὰ τῇ Ὑ. Πύλῃ, τὴν 16 Δεκεμβρίου 1849. Μικρὸν τμῆμα τοῦ προσωπικοῦ του ἀρχείου σῴζεται εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους (Κ. 22, β).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

180

(A. M. 108)

Reçu de la Caisse quatre vingt cinq piastres à compte de la solde pro Mai 1822 *pour Monsieur le Capitaine Feldhann, officier de l''Etat-Major Général.*

Le 1822. *Charles de Stietz, Lieutenant Colonel*

181

(A. M. 109)

Ἔλαβα παρὰ τοῦ Ἐκλαμπροτ. Πρίγκιπος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου γρόσια πεντακόσια, No 500, διὰ κωπία, ξύγγιον καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα διὰ τὰ καΐκιά μου καὶ δίδω τὸ παρόν μου πρὸς ἔνδειξιν ἀληθείας.

Κομπότι τὰς 12 Ἰουνίου 1822 *Passary*

182

(A. M. 110)

Ἀπὸ Δραμονάρη

51 ἀρνιὰ γρ. 255. *Εἰς διορίαν 15 ἡμερῶν.*

Ἐδόθη διὰ τὰ ἀνωτέρω ὁμολογία. *1822 Ἰουνίου 15.*

183

(A. M. 111)

Τοῦ καπετὰν Γώγου

3 γελάδες	*γρόσια*	*150*
5 βόδια	*»*	*333*
2 δαμάλια	*»*	*100*
		583

Εἰς διορίαν 15 ἡμερῶν, 1822 Ἰουνίου 15

Ἐδόθη διὰ τὰ ἀνωτέρω ὁμολογία.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

184

(A. M. 112)

Οἱ ἔφοροι τῆς ἐπαρχίας Βόνιτζας

Νὰ δώσουν		*Νὰ λάβουν*
Δι' ὅσα ἐσύναξαν ἀπὸ τὰς 7 Μαρτίου 1822 ἕως σήμερον, ἀπὸ δογάνας, τοπιάτικα καὶ γρόσι ψυχικᾶτο κατὰ τὸ κατάστιχό των	*7.479.19*	*Διὰ διάφορα ἔξοδα ἔκαμαν κατὰ καιρούς, λουφέδες ἐπλήρωσαν μόνοι τους, μετρητὰ ἔλαβεν ὁ καπ. Τζόγκας διὰ λουφέδες καὶ μπακαέδες ἀπεδέχθη ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸ ψυχικᾶτο γρόσι διὰ νὰ πληρώσῃ καὶ ἄλλους λουφέδες κατὰ τὸ κατάστιχό των Γρ.6.820.27*
		Ὅσα πρὸς ἐξίσασιν μένει νὰ δώσωσι *658.32*
		Γρ. 7.479.19

Κομπότι τῇ 15 Ἰουνίου 1822

185

(A. M. 112)[1]

Εἰς τὸ μέτρημα τοῦ παρόντος χρόνου ἀπεδείχθησαν καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν Βόνιτζας, τόσον τῶν πολιτῶν, καθὼς καὶ τῶν στρατιωτῶν		*Δεκατιά, ἔδωσαν εἰς διάφορα εἴδη ψωμίου κάδους*	*2.498*
		καὶ δευτέραν φορὰν ἔτι πρὸς	*1.246*
		ὁλικὴ ποσότης κάδ.	*3.738*

Γιδοπρόβατα	*Γελάδια*	*Γουρούνια*
29.488	*2.459*	*1.968*
νὰ δώσουν διὰ δεκατισμὸν ἀνὰ ἓν εἰς 20		
980	*123*	—
ἔδωσαν		
1.283	*129*	*416*
303 νὰ λάβουν 6		

1. Ἐπὶ τῆς ὀπισθίας ὄψεως τοῦ χάρτου, ἐφ' οὗ καὶ ὁ ὑπ' ἀριθ. 184 λογαριασμός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

(A. M. 113)

Situation générale des troupes régulières. Le 16me Juin 1822.

Divisions	Présents: Prêts à combattre — 'Etat - Major: Colonel	Lieut. Colonel	Chef de Bataillon	Adj. Major en Ier	Adj. Major IIde	Quartier - Maître	Secrétaire	Chirurgien	Aumônier	Adj. sous-Officier	Médecin	Porte - Drapeau	Tambour - Major	Tambour - Maître	Maître Tailleur	Maître - Cordonnier	Armurier	Sergent Prévôt	Prévôt	Petil - 'Etal: Capitaines	Lieutenants	Sous - lieutenants	Serg.- Major	Sergents	Fourriers	Caporaux	Tambours	Trompettes	Compagnies: Stratiotes	Officiers	Sous - Officiers	Stratiotes	Malades: Total des présents	Officiers	Sous - Officiers	Caporaux	Tambours	Trompettes	Stratiotes	Absents: Total des absents	Effectif
'Etât - Major - Gén.	1	1	1	2	1																							5				11	1					1	2	13
Corps des Philhell.		1		1		1				1	1	1		1						2	2	2	2	6	2	10			59				91	5	6	2			10	23	114
Artillerie																						1						10				11								11
1er Regiment	1	1	1	1	1		1	1	1	1		1	1	1	1					9	8	5	6	15	4	23	19	1	258				349	6	10	6	4		58	84	433
Total	2	3	2	4	2	1	1	1	1	2	1	2	1	2	1					11	10	8	8	21	6	33	19	1	332				462	12	16	8	4		69	109	571

Observations

Au corps des Philh(ellènes) apartie(nnent) de l' 'Etat Major

10 Corvées
1 Waguemestre
. . . . Sapeur
. . . Caporal
. . . . . .
. . . . . .

18 Corvées présentes
11 Corvées absantes

des compagnies

G. Feldhann
Capit.

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

187

(A. M. 114)

Für hundert Piaster vom Hernn Liverio erhalten zu haben bescheinige ich hierdurch.

Combotti d. 18 *Juny* 1822 — *G. Feldhann*
Hauptmann

188

(A. M. 115)

Καταγραφὴ τῶν ἀξιωματικῶν ὁποὺ ἐδιωρίσθησαν εἰς τὴν χιλιαρχίαν τοῦ κυρίου Θεοδωράκη Γρίβα ὡς ἀκολούθως :

		γρόσια				
		150	*ὁ χιλίαρχος εἰς μετρητὰ τὸν κάθε μῆνα καὶ μὲ ὁμολογίαν τριῶν μηνῶν*	*γρ.*	*250*	
5		*100*	*ὁ ὑποχιλίαρχος ὁμοίως ὁ Φλῶρος ἀδελφός του*	»	*150*	
		75	*ταξίαρχος, ὁ Σταῦρος αὐτάδελφός του*	»	*75*	
		75	*ταξίαρχος, ὁ Γεωργάκης Ψιλὸς*	»	*75*	
		75	*ταξίαρχος, ὁ Παναγιώτης Πριμικήρης*	»	*75*	
		475		*γρ.*	*625*	
10		*50*	*ἑκατόνταρχος Ἀλέξης Γρίβας*	*δμολ.*	*50*	
		50	*ἑκατόνταρχος Γαλανάκης Ἀλούπης*	»	*50*	
		50	*ἑκατόνταρχος Δημήτρης Θῶμος*	»	*50*	
	300	*50*	*ἑκατόνταρχος Πέτρος Μαχαλιώτης*	»	*50*	*300*
		50	*γραμματεὺς Γεωργάκης Ῥῖζος*	»	*50*	
15		*50*	*φροντιστὴς Κώνστας Θῶμος*	»	*50*	
		25	*πεντηκόνταρχος Κωνσταντῆς Σκλαπούνης*	*γρ.*	*25*	
		25	*Βασίλης Ζαπαντιώτης πεντηκόνταρχος*	»	*25*	
	125	*25*	*πεντηκόνταρχος Ἀλέξιος Ταρκαζίκης*	»	*25*	
		25	*πεντηκόνταρχος Σπυρίδων Κατζαρὸς*	»	*25*	
20		*25*	*σημαιοφόρος Δημήτρης Ἐγριπιώτης*	»	*30*	*130*
		900		*γρ.*	*1.055*	
		30	*εἰκοσιπένταρχος Ἀναγνώστης Ψιλὸς*			
		30	*ὁμοίως Γιάννης Ψιλόπουλος*			
		30	*ὁμοίως Σπῦρος Γκέγκας*			
25		*30*	*ὁμοίως Ντῖνος Κουκούλης*			
		30	*ὁμοίως Ἀθανάσιος Ζαφειρόπουλος*			
		30	*ὁμοίως Θεοδωράκης Ὀλύμπιος*			
		30	*ὁμοίως Κολιὸς Σουλιώτης*			

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

30 ὁμοίως Γιαννάκης Λιμπερόπουλος
30 270 30 ὁμοίως Πέτρος Βονιτζᾶνος
1.170 Τὰ ἄντικρυς, ὁπού θέλει πληρώνονται μετὰ μῆνας τρεῖς.
1.055 Μισθὸς ὁμοίως εἰς μετρητὰ τῶν 200 στρατιωτῶν ὁπού τὸν ἐδιωρίσαμεν διὰ νὰ συνάξῃ.
4.000 Ἦτοι γρόσια ἓξ χιλιάδες καὶ διακόσια εἴκοσι πέντε ἔχομεν νὰ πληρώνωμεν κάθε μήναν
6.225 δεδουλευμένον εἰς μετρητὰ καὶ ὁμολογίας ὡς ἄνωθεν. Ὀφείλει δὲ ὁ χιλίαρχος διὰ νὰ ἔχῃ
35 τὴν ποσότητα ὅλην τῶν ὀφφικιάλων καὶ στρατιωτῶν σώαν καὶ ἑτοίμους, οἱ ὁποῖοι θέλει εὑρίσκονται πάντοτε μὲ ἡμᾶς καὶ νὰ ἐνεργοῦν τὰς διαταγάς μας.

1822 Ἰουνίου 20 *Ἀ. Μαυροκορδᾶτος*

Ἀπὸ τοῦ γενικοῦ στρατοπέδου εἰς Κομπότι *(Τ.Σ.)*

189
(Α. Μ. 117)

Αἱ περιστάσεις δὲν ἐσυγχώρησαν εἰς τὴν συνέλευσίν μας, καὶ νὰ κάμωμεν τὴν ἀληθῆ σκέψιν περὶ τῶν πέντε χιλιαρχιῶν, τοῦ κυρίου Ἀνδρέα Ἴσκου, κ. Δημητρίου Μακρῆ, κ. Γεωργίου Τζόγκα, κ. Ἀλεξάκη Βλαχοπούλου καὶ τῆς ἐδικῆς μου. Αὗται αἱ χιλιαρχίαι εἶναι ἀνάγκη νὰ γιομώσουν ὅσον τὸ δυνατόν, καὶ οἱ διάφοροι ἀξιωματικοὶ ὁπού θέλει παρα-
5 στήσουν οἱ χιλίαρχοι πρὸς ἐμέ, ἐκεῖνοι λέγω ὁπού ἐφάνησαν ἄξιοι καὶ εἰς τὸ ἀπερασμένον καὶ εἰς τὸ ἐρχόμενον, αὐτὰ τὰ ὀνόματα, ὅταν σᾶς στέλλωνται μὲ τὴν ὑπογραφήν μου, πρέπει νὰ τὰ δέχεσθε, στέλλοντάς μου τὰ ἀποδεικτικά των γράμματα· καὶ δὲν εἶναι δίκαιον νὰ προφασίζεσθε, ὅτι αἱ χιλιαρχίαι δὲν εἶναι τελειωμέναι· τοῦτοι οἱ πέντε χιλίαρχοι εἶχον βιλαέτι[1] καὶ ταϊφδᾶες[2] καὶ ἀνθρώπους ἀξίους καὶ τιμίους, καὶ τώρα ὁπού ἔλειψαν τὰ
10 ἁρματολίκια, αὐτοὶ δὲν ὑποφέρουν νὰ κάθωνται στρατιῶται μὲ εἴκοσι γρόσια, ἀλλὰ θέλουν νὰ λάβουν τὰ ἀξιώματά των, νὰ ἐμψυχώσουν καὶ νὰ χρησιμεύσουν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς, καὶ ἂν αὐτοὶ δὲν λάβουν τοὺς βαθμούς των κατὰ τὰς ἀναφορὰς τῶν χιλιάρχων, μᾶς παραιτοῦν· καὶ ὅταν αὐτοὶ μᾶς ἀφήσουν, οὔτε οἱ χιλίαρχοι δὲν χρησιμεύουν.

Ὁ χιλίαρχος Τζόγκας μοῦ ἐπαραπονέθη, ὅτι δὲν τοῦ ἐδέχθητε τὸ πρόβλημα τῶν
15 ὀφφικιάλων του, καὶ οὕτως ἀνεχώρησεν ἀπὸ τὸ στρατόπεδον, ὁμοίως καὶ οἱ ἀξιωματικοί του, καὶ ἔτζι ἐρρεμπέλευσεν ἐκεῖνο τὸ ταμπόρι, ὁμοίως ἀκολουθεῖ αὔριον καὶ τὸ ἄλλο, καὶ οὕτως χαλᾷ τὸ σύστημα ὁπού ὠφελεῖ τὸ ὅλον· οἱ ἀξιωματικοὶ πρέπει νὰ δεχθοῦν. Ἂν οἱ στρατιῶται δὲν εἶναι ὅλοι, τοῦτο φέρει διάφορον εἰς τὴν κάσσαν, καὶ ὄχι ζημίαν, καὶ τέλος αἱ προσταγαί, ὁπού ὁ Φῶτος Μπομπόρης μᾶς ἔφερεν ἀπὸ τὸν ὑψηλότατον πρίγκι-
20 πα Μαυροκορδᾶτον, λέγουν οἱ ἄνθρωποι νὰ καταγραφοῦν ἀπὸ τοὺς πέντε ναχαγιέδες

1. Διοίκησις, ἐπαρχία.
2. Στρατιωτικαὶ ἀκολουθίαι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ νὰ διαιρεθοῦν ἀναλόγως εἰς πέντε χιλιαρχίας, καὶ ἄχρι τοῦδε, ὁποὺ δὲν στέλλετε ἀνθρώπους, ἡ ἔλλειψις εἶναι ἐδική σας, καὶ κάμετε σκέψιν εἰς τὲς γραφὲς ὁποὺ ἐλάβομεν, καὶ θέλετε ἰδεῖ. Οἱ ἄλλοι χιλίαρχοι, ὁποὺ ἐψηφίσθησαν καὶ ὅλον ἕνα ψηφίζονται χωρὶς τὴν γνώμην μας, ἂς χαίρωνται τὸν βαθμόν τους· καὶ ὅσους ἀνθρώπους ἔχουν, ἢ πολλοὺς ἢ ὀλίγους, ἂς πληρώνωνται ὅταν ἀναγγέλλουν τὸ χρέος των· εἰδέ, χωρὶς νὰ γιομώσουν αἱ πέντε, δὲν θέλει δοθῆ προσταγὴ νὰ καταγράψουν αἱ ἄλλαι. Τέλος πάντων γνωρίζω, ἂν τὸ πρᾶγμα δὲν γίνῃ, καθὼς ἄνωθεν γράφω, ὄχι μόνον θὰ μᾶς φέρῃ πονοκέφαλον, ἀλλὰ καὶ χαλασμὸν εἰς τὰ πιάνα μας ὅλα· ὅτι ὁ πόλεμος θέλει ἀνθρώπους καλοὺς νὰ διοικοῦν, οἱ δὲ ἄνθρωποι θέλουν τὰ βραβεῖά των, καὶ μὴν ἀμελήσετε· ὅτι ὁ στρατηγὸς ⟨διὰ⟩ νὰ διοικῇ τὰ πολεμικά, χρειάζεται καὶ καλοὺς χιλιάρχους, καὶ κάθε τάξιν ὀφφικιάλων, καὶ στρατιωτῶν· καὶ χωρὶς ταῦτα, καὶ αὐτὸς δὲν χρησιμεύει· ὅτι καὶ ἄχρι τοῦδε δὲν ἐλάβετε καμμίαν σκέψιν εἰς τοῦτο, οὔτε καμμίαν στρατιωτικὴν ὀρδινίαν ἐδώκατε· ὅτι τὰ ἐπαγγέλματα τῶν πολιτικῶν βλέπω παρὰ πολλά· εἰπέτε μου καὶ ἐμέ, πότε μὲ ἐρωτήσατε, ἂν ἔχω ὑπασπιστήν, ἢ γραμματέα, ἢ ἄλλον συμβοηθόν, ὁποὺ ἡμερόνυκτα παιδεύομαι μόνος μου εἰς τὸ νὰ γράφω· οἱ ὑπηρέται τῶν πολιτικῶν, κατὰ ὁποὺ ἔχουν τὴν ἀνάπαυσιν, γουδέρουν[1] *καὶ ταΐνια*[2]*, οἱ στρατιῶται ὅμως τρώγουν τὸ ψωμὶ τριτοήμερον, καὶ ποσῶς δὲν σᾶς μέλει. Κύριοι γερουσιασταί, εἶσθε ἀρκετοί· τὸ στρατιωτικὸν ἀσφαλεῖ τὰ πάντα, καὶ διὰ νὰ μὴν ἐμπέσωμεν εἰς ἀταξίας, λάβετε τὰ καλὰ μέτρα, νὰ εὐχαριστήσωμεν ὅλους ἐκείνους ὁποὺ γνωρίζομεν ἀξίους διὰ ὀφφικιάλους, καὶ ὡς ἄνωθεν εἶπα, ὅταν σᾶς ἔρχωνται τὰ ὀνόματά των μὲ τὴν ὑπογραφὴν τῶν χιλίαρχων καὶ τὴν ἐδικήν μου, πρέπει νὰ τὰ κυρώνετε· καὶ θεόθεν καλὴ ἀντάμωσις.*

('Επὶ τοῦ νώτου): *1822 - ἀπόσπασμα γράμματος.*

(Γεώργιος Βαρνακιώτης)

190

(A. M. 119)

État des dépenses pour le quartier général de son Altesse le Prince Maurocordato.

1. *Pour nettoyer les chambres du logement pour le Prince* 2 *piastres*
2. *Pour* 3 *soldats grecs qui ont emportés une lettre dans la nuit de Peta au Quartier Général à* 3 *p.* 9
3. *Un guide de Peta à Konpodi*[3] $1^1/_2$

$12^1/_2$ *piastres*

Je reconnais d'avoir reçu la somme de douze piastres et demie

Bivouac di Konpodi le 19 *Juin* 1822 *Charles de Stietz*

1. 'Απολαμβάνουν, χαίρονται (ἰταλ. godere).
2. Συσσίτιον.
3. Κομπότι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

191

(A. M. 118)

Reçu la somme de quarante piastres pour un étui mathématique pour l'état-major général du Corps sous les ordres du Prince Maurocordate.

Bivouac le 20 *Juin* 1822 *Charles de Stietz*

192

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 83)

Μεσολόγγι τῇ 20 Ἰουνίου 1822

Περιπόθητε φίλε Λουριώτη,

Ὅταν σὲ ἔγραψα ἀπὸ Βραχώρι τὴν τελευταίαν μου, δὲν ἤλπιζα νὰ σὲ εὕρῃ εἰς Πελοπόννησον οὔτε εἰς Ὕδραν, ἐπειδὴ ἤξευρα ὅτι σὲ ἑτοίμαζαν πρὸ πολλοῦ δι' αὐτὴν τὴν ἀποστολήν, καὶ ὅτι ἦτον μεγάλη ἀνάγκη νὰ φθάσῃς ὀγλήγορα εἰς Εὐρώπην· ἀλλὰ φθάσας εἰς Μεσολόγγι ἔμαθα ὅτι τὸ αὔριον τῶν Πελοποννησίων σημαίνει μῆνας, καθὼς ἔγραφες πρὸς τὸν φίλον Τρικούπην, καὶ ὅτι ἀκόμη δὲν ἔπαυσαν νὰ λέγουν τὸ αὔριον· μ' ὅλον τοῦτο ἤλπιζα νὰ μισσεύσῃς ὀγλήγορα καὶ δὲν σὲ ἔγραψα. Ἔπειτα ἔμαθα καὶ ἀπὸ τοὺς Ὑδραίους, οἵτινες ἦλθον ἐδῶ, καὶ ἀπὸ γράμμα τῆς Ζακύνθου, ὅτι ἐπέρασες ἐκεῖθεν ἀπερχόμενος εἰς Τριέστι. Τοῦτο δὲν μὲ ἄρεσεν, ἐπειδὴ ἤξευρα, ὅτι εἰς Τριέστι δὲν δέχονται καὶ ἤθελες ἀναγκασθῇ νὰ μεταβῇς εἰς Ἀγκῶνα.

Μ' ὅλας τὰς δυσκολίας τῆς χρονοτριβῆς, εἰς τὰς ὁποίας ἤθελες ὑποπέσει, ἐλπίζω ὅτι ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ παροῦσά μου εἰς Λιβόρνον, θέλει σὲ εὕρει ἐκεῖ. Ὅ,τι δυσκολίας καὶ ἂν ἀπαντήσῃς, δὲν σὲ λυποῦμαι, διότι ἐσυνήθισες εἰς τὰ δεινά, καὶ διότι ἡ ἐλπίδα, ὅτι θέλεις ὠφελήσει, σὲ κάμνει νὰ τὰς παραβλέπῃς.

Πρὸς τὸν φίλον Πολυχρονιάδην γράφω ἐκτεταμένα ὅσα ἔτρεξαν, ἀφ' οὗ ἔπαυσες νὰ πατῇς τὸ ἑλληνικὸν ἔδαφος. Πρὸς αὐτὸν στέλλω καὶ ὅλας τὰς εἰδήσεις περὶ τοῦ ἐμπρησμοῦ τῶν δύο δελινίων καὶ τῆς παραδόσεως τῶν Ἀθηνῶν. Σὲ προσθέτω ἐνταῦθα, ὅτι καὶ τὸ Ναύπλιον εἶναι εἰς τὴν ἀκμὴν νὰ παραδοθῇ, ἐπειδὴ ἄρχισαν νὰ κάμνουν συνθήκας μὲ τοὺς ἐχθρούς, καὶ μάλιστα ἐχθὲς μᾶς εἶπαν ὅτι ἐμβῆκαν καὶ γραφεῖς διὰ νὰ καταγράψουν τὰ κινητὰ πράγματα.

Ἡ παροῦσα σὲ ἐγχειρίζεται ἀπὸ τὸν καπετὰν Πεπονῆν Μεσολογγίτην, τοῦ ὁποίου γνωρίζεις τὴν τιμιότητα· μὲ παρεκάλεσε νὰ σὲ τὸν συστήσω, καὶ φρόντισε νὰ τοῦ φανῇς, ὅσον ἠμπορεῖς μὲ τὸ ἀξήμιον χρήσιμος.

Δὲν ἐκτείνομαι περισσότερον διότι, ἀφ' οὗ ἔγραψα τόσον πολλὰ εἰς τὸ γράμμα τοῦ Πολυχρονιάδου καὶ ἠξεύρω, ὅτι θὰ τὸν ἀνταμώσῃς καὶ σύ, εἶναι περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω τὰ αὐτά. Περιμένω δὲ νὰ μὲ γράψῃς, καὶ τότε θὰ σὲ γράφω μὲ περισσοτέραν εὐχαρίστησιν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τοῦτο μόνον σὲ λέγω, ὅτι σὲ ἐπιθυμῶ, καὶ ὅτι τώρα ὁποὺ ἀνεχώρησες ἀπὸ τὴν Ἑλλά⟨δα⟩, αἰσθάνομαι περισσότερον τὴν στέρησίν σου· διὰ τοῦτο γράφε με συχνά, καὶ μὴ ἀπορροφήσουν τὴν προσοχήν σου οἱ φίλοι, τοὺς ὁποίους ξαναβλέπεις τώρα εἰς τὴν Εὐρώπην.

Στεῖλέ με δύο ζευγάρια σκάρπες μὲ μεγάλα πρόσωπα, κατὰ τὸ μέτρον ὁποὺ εὑρίσκεις ἐνταῦθα.

Εἰπὲ τοὺς ἀσπασμούς μου τῷ φίλῳ Μπέτζῳ καὶ εἰς ὅποιον ἄλλον ἐρωτᾷ περὶ ἐμοῦ. Ἄσπαζέ με καὶ τὸν φίλον Δαβιέρον[1] καὶ ὑγίαινε!

Ὁ φίλος σου
Γ. Πραΐδης

Υ. Γ. Στεῖλέ με ἀκόμη καὶ ἕνα ζευγάρι ξυράφια ἐγγλέζικα μὲ τὸ πετζί τους διὰ ἀκόνισμα, ἐπειδὴ μ' ἔκλεψαν τὰ ἐδικά μου· εἰς τοῦτο πολὺ σὲ παρακαλῶ.

Μίαν δουζίναν ἄσπρα μανδήλια λινὰ χονδρά· μισὴν δουζίναν κάλτζες χονδρές, καὶ τὸ κοκκαλομάχαιρόν μου, ὁποὺ ἔμεινεν εἰς τὸ μπαούλι σου.

Ἡ κασσέλλα σου μὲ τὰ βιβλία ἔμεινεν ἐδῶ· ἂν τὰ χρειάζεσαι, γράψε μου νὰ σοῦ τὴν στείλω μὲ ἄλλην εὐκαιρίαν· ἄλλως ὅμως εἶναι καὶ ἐδῶ εἰς ἀσφάλειαν.

Ἄσπαζέ με τὸν φίλτατον Κόνταρην· δὲν τὸν ἀπαντῶ εἰς τὸ γράμμα του, ἐπειδή, ὅταν γράφω πρὸς σὲ καὶ πρὸς τὸν Πολυχρονιάδην, εἶναι τὸ ἴδιον σὰν νὰ γράφω καὶ πρὸς αὐτόν. Σκάρπες μὴ μὲ στέλλῃς.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ κυρίῳ Ἀνδρέᾳ Λουριώτῃ εἰς Λιβόρνον*

193

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 83)[2]

Σχέδιον ἀπαντήσεως τοῦ Ἀνδρέου Λουριώτου πρὸς Γ. Πραΐδην

Ἀπὸ τὸ γράμμα μου ἀπὸ Ἀγκῶνα εἶδες ὅτι δὲν ἐκατέβην εἰς Τεργέστην, ἀλλὰ μὲ τὴν βίαν μὲ ἐπῆγεν ἐκεῖ ὁ ἀχρεῖος καπετᾶνος. Ὅσα δὲ ἔπαθα ἀπὸ τὴν ἀχρειότητα τοῦ καπετάνου, εἶναι ἀνεκδιήγητα.

Θέλει περιποιηθῶ ὅσον ἠμπορέσω τὸν Πεπονῆν. Ὅσους φίλους καὶ νὰ ἴδω καὶ νὰ συναναστραφῶ τῆς Εὐρώπης, τὸν Πραΐδην δὲν τὸν ἀλησμονῶ οὔτε μίαν ἡμέραν. Μὲ ἐπλήγωσες τὴν καρδίαν καὶ τώρα τὴν ἔχεις καταπληγωμένην περισσότερον· διατί μοῦ λέγεις ὅτι τὰ βιβλία μου εἶναι αὐτοῦ ἐν ἀσφαλείᾳ; Πῶς σοῦ ἔφυγε αὐτὴ ἡ φράσις; Ἴσως λυποῦμαι τὰ βιβλία; Δὲν ἠξεύρεις ὅτι πρῶτα ἐπιθυμῶ νὰ μὴν ὑπάρξω ἐγώ, ἂν ἡ πατρὶς ἤθελε δυστυ-

1. Ὁ Γάλλος φιλέλλην Achille Daviere Lantivy.
2. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου χάρτου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ προηγουμένη ὑπ' ἀριθ. 192 ἐπιστολή.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

χήσει; Εὔχομαι νὰ γίνω θυσία ἐγὼ καὶ τὰ βιβλία διὰ τὴν εὐτυχίαν τῆς πατρίδος.

Εἶπα τοὺς ἀσπασμούς.

Περὶ ἐφημερίδος ἀκόμη δὲν ἐκατώρθωσα τίποτε.

Ἓν ζευγάρι ξυράφια μὲ τὸ πετζί τους δι' ἀκόνισμα.

½ δουζίνα ἄσπρα μανδήλια λινὰ χοντρά.

½ δουζίνα κάλτζες χοντρὲς καὶ τὸ κοκκαλομάχαιρον εἰς τὸ παούλι μου.

Ἡ κασσέλλα βιβλία μου νὰ τὸν ἐλέγξω. Τὰ τῆς παραγγελίας σου μὲ Πεπονῆν.

Νὰ μὴν προσμένωμεν ξένην βοήθειαν.

194

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 82)

Φίλτατε Λουριώτη,

Ἐλησμόνησα νὰ σὲ φανερώσω περὶ τῆς μητρυιᾶς σου. Εἶναι καλά, κατοικεῖ χάριν εἰς ἕνα τούρκικον σπήτι· τὰ εἴκοσι φλωρία τῆς ἐγχειρίσθησαν, ἐὰν δὲ δὲν τὴν προφθάσῃς καὶ μὲ ἄλλα, ἀφ' οὗ τὰ ἐξοδεύσῃ, θέλω πασχίσει μὲ ὅ,τι τρόπον ἠμπορῶ νὰ τὴν ἐξοικονομήσω.

Τὸν Γιαλάπαν τὸν ἐσύστησα εἰς δύο χωρία τοῦ Ζυγοῦ, Γουρτᾶ καὶ Μαγοῦλαν ἐπιστάτην εἰς τὰ δέκατα ὡς ἐκ μέρους τοῦ Πρίγκιπος.

Τὰ ὅσα σὲ παραγγέλλω, στεῖλέ μέ τα μὲ τὸν ἴδιον Πεπονῆν.

Σὲ ἀσπάζομαι καὶ αὖθις καὶ εὔχομαι νὰ σὲ ἀπολαύσω.

Ὁ σὸς

Τῇ 20 Ἰουνίου 1822 - Μεσολόγγιον *Γ. Πραΐδης*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ κυρίῳ Ἀ. Λουριώτῃ, εἰς Λιβόρνον*

195

(ΓΑΚ, Κ. 22α, ἀρ. 99)

Ἀγαπητὲ ἀδελφέ,

Ἀπὸ τὰ τελευταῖα γράμματά σας πρὸς τὸν κύριον Πραΐδην ἐκ Κορίνθου καὶ ἐξ Ὕδρας ἐπληροφορήθην τὰ γεγραμμένα σας καὶ τὸν μισσευμόν σας δι' αὐτοῦ. Ἐπιθυμῶ νὰ μοῦ γράφετε συχνὰ ἐκτεταμένως καὶ κάθε νέον. Τὰ ἐδῶθεν νέα μας τὰ μανθάνετε παρὰ πολλῶν. Σπαρμνιάρω[1] τὸν κόπον νὰ ταὐτολογήσω καὶ νὰ σᾶς συντροφεύσω τὰ μπολετίνα, ὅτι διὰ ταύτην τὴν φορὰν παρὰ πολλῶν τὰ λαμβάνετε, σᾶς λέγω μόνον ὅτι τὸ Ἀνάπλι ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν τελειώνει. Τὸ καύσιμον τῶν δύο δελινίων[2] εἰς Χίον συνετέλεσεν πολλὰ εἰς τὴν πτῶσιν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ Ναυπλίου. Ἀπὸ τὸ μέρος τῆς ξηρᾶς ὁ Χουρσὶτ πασᾶς

1. Φείδομαι (ἰταλ. sparmiare-risparmiare).
2. Πλοῖα τῆς γραμμῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μᾶς φοβερίζει ἀπὸ τὴν Λάρισαν, ὅπου κάμνει μεγάλην σύναξιν στρατευμάτων καὶ πρέπει τώρα νὰ ἀγωνισθῶμεν μὲ γενναιότητα· ἡ θεία πρόνοια νὰ συμμαχήσῃ μεθ' ἡμῶν.

Ὁ ἐκλαμπρότατος πρόεδρος φθάσας ἐδῶ εἰς τὰς 23 Μαΐου εὑρίσκεται κατὰ τὸ παρὸν εἰς Κομπότι, ὅπου εἶναι τὸ γενικὸν στρατόπεδον. Ἐλπίζομεν νὰ ἔμβῃ ὁποσοῦν κάποια τάξις καὶ εἰς τοῦτον τὸν κλαυτότοπον καὶ ἄμποτε νὰ μὴ ψευσθῶμεν τῶν ἐλπίδων.

Ἐνθυμήσου ὅτι μᾶς λείπει μπαρούτι, τὸ πλέον ἀναγκαῖον πρᾶγμα καὶ κάμε κάθε δυνατὸν νὰ προμηθευθῶμεν ἐν τάχει, ὅτι ὁ ἐχθρὸς βλέπων ὅτι τὸ προπύργιον τῆς Ἑλλάδος εἶναι τὸ Καρέλι[1] ἔστρεψεν εἰς τοῦτο τὸ μέρος τὴν προσοχήν του καὶ μᾶς ἔχει πανταχόθεν περικυκλωμένους. Μολύβι ἔχομεν ἀρκετόν, μπαρούτι μᾶς λείπει μὲ τελειότητα[2]. Στεῖλέ μας χίλια βράτζα[3] μάλλινον πρᾶγμα διὰ σημαίας ἐκ τῶν δύο χρωμάτων, ἄσπρον καὶ οὐρανόχρουν βαθύ. Δὲν θέλω λείψει ἀκολούθως νὰ σᾶς γράφω συχνά. Μὲ πρῶτον ἰνκόντρον[4] στεῖλέ μου ἕνα καπέλλο, ἕνα μπερέτο ρούχινο καὶ δύο μπερετόνια διὰ τὰ παιδιὰ βαστώντας λογαριασμὸν διὰ τὸ κόστος καὶ δύο ζευγάρια στιβαλέττα εἰς τὸ ποδάρι σου. Οἱ τοῦ δσπιτίου μου σᾶς προσκυνοῦν, τὰ παιδιὰ σᾶς φιλοῦν τὸ χέρι, οἱ ἐδικοί μας ὅλοι ὑγιαίνουσι.

Ἐκ Μεσολογγίου τῇ 20 Ἰουνίου 1822

Σᾶς ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς
ὁ ἀδελφός σας
Ν. Λουριώτης

Σᾶς ρεκομαντάρω[5] τὸν Ἰωάννην Πεπονῆν Μισολογγίτην, ὅστις ἔρχεται μὲ τὴν παροῦσαν εὐκαιρίαν. Εἶναι καλὸς ἄνθρωπος, διότι ἔζησεν εἰς τοὺς τόπους μας.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): Al S. Andrea Lurioti
Livorno

196
(A. M. 120)

Φίλε Πραΐδη,

Ἄργησα νὰ σ' ἀποκριθῶ ὄχι ἀπὸ ἀμέλειαν, ἀλλ' ἀπὸ προσδοκίαν τοῦ νὰ λάβω καὶ ἀπὸ τὸν Ῥόδιον[6], ὅστις λείπει εἰς Πέταν, ἀπόκρισιν, ἂν ἔλαβε παρὰ σοῦ χρήματα καὶ ἀκόμη

1. Κάρλελι: ἡ Ἀκαρνανία καὶ τμῆμα τῆς Αἰτωλίας (Ζυγὸς καὶ Βλοχός).
2. Ἐντελῶς.
3. Μπράτσα (braccio=πῆχυς).
4. Εὐκαιρία.
5. Συνιστῶ.
6. Παναγιώτης Γ. Ρόδιος λόγιος, στρατιωτικὸς καὶ πολιτικός. Ἐγεννήθη ἐν Ρόδῳ τὸ 1789 ἐκ πατρὸς πλοιάρχου. Ἐφοίτησεν εἰς τὰς σχολὰς Κωδωνιῶν καὶ Σμύρνης καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐσπούδασεν ἰατρικὴν ἐν Παρισίοις, ὅπου ἐγνώρισε τὸν Κοραῆν. Ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τούτου ἠσχολήθη εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ συνειργάσθη εἰς τὸν « Λόγιον Ἑρμῆν ». Περὶ τὰ μέσα τοῦ 1821 κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ ὑπηρέτησεν ὑπὸ τὸν φιλέλληνα Ballestre ὡς λοχαγὸς τοῦ Τακτικοῦ, τοῦ ὁποίου τὴν τύχην ἠκολούθησε μέχρι τοῦ Πέτα. Προαχθεὶς εἰς συνταγματάρχην κατ' Αὔγουστον τοῦ 1824, ὠργάνωσε τὸ νέον τακτικόν, τὸ ὁποῖον μετὰ δύο ἔτη παρέδωσεν εἰς τὸν Φαβιέρον. Ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος διοικητὴς τῆς κατὰ τὸ 1829 ἱδρυθείσης Σχολῆς τῶν Εὐελπίδων. Ηὐδοκίμησεν ὅμως καὶ ὡς πολιτικός. Κατὰ τὸ 1824 ἐχρημάτισε προσωρινὸς Γενικὸς Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ ἐχειρίσθη τότε ἐπιδεξίως ἐσωτερικὰ καὶ ἐξωτερικὰ ζητήματα. Ἐπὶ Ὄθωνος ἀνέλαβεν ἐπανειλημμένως τὸ ὑπουργεῖον τῶν Στρατιωτικῶν. Ἔγραψε πολλὰς καὶ ἀξιολόγους στρατιωτικὰς μελέτας. Ἡ σύζυγός του ἦτο Ὀθωμανὶς ἐκχριστιανισθεῖσα. Ἀπέθανε τὴν 22 Ἰουνίου 1851.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

δὲν μ᾽ ἀπεκρίθη. Ὁ Στέφανος μοὶ εἶπεν, ὅτι δὲν ἔλαβε τίποτε. Τὰς γενικὰς ὁμολογίας τὰς ἐλάβομεν ἀπὸ τὸν Ἀθανάσην Ἄρταν, καὶ εἶναι πλίκοι 17.

Σοὶ περικλείω καὶ γράμμα πρὸς τὸν Ἀνδρέαν καὶ νὰ τοῦ τὸ στείλητε εὐθύς, διὰ νὰ μὴ στείλῃ κανένα ἄνθρωπόν του εἰς Καρπενήσι, οὔτε αὐτὸς νὰ ὑπάγῃ, ἐπειδὴ ἐδιωρίσαμεν τὸν Ἦβον Ρήγαν. Ἀδελφέ, αὐτὴν τὴν ἐπιστασίαν τοῦ Ἀνδρέα εἰς τὰς 3 ἐπαρχίας τοῦ τὴν ἔδωκεν ὁ Πρίγκιψ χωρὶς νὰ μὲ εἴπῃ τίποτε. Ἀφοῦ τὸ ἔμαθα, τὸν εἶπα ὅτι δὲν ἔπρεπε, πλὴν ἔγινε μ᾽ ὅλον τοῦτο. Ἰδοὺ τοῦ ἐσηκώσαμεν τὸ Κράβαρι καὶ Καρπενήσι, καὶ μένει μὲ μόνον τὸ Βενέτικον.

Ἂν τακτικὴν ἀπόκρισίν σου δὲν κάμνωμεν, μὴ μᾶς μεμφθῆτε, διότι εἴμεθα δύο οἱ δουλεύοντες καὶ καταπεφορτισμένοι ἀπὸ χιλίας ὑποθέσεις, ποταπαὶ μὲν αἱ περισσότεραι, πλὴν δὲν πρέπει νὰ παραβλέπεται καμμία.

Στείλετέ μας ταχέως ὄστιας, διότι δὲν ἔχομεν οὐδεμίαν, διὰ νὰ βουλλώσωμεν τὰ γράμματα· ὁμοίως καὶ τρία τέσσαρα ρέσμια[1] *χαρτὶ καὶ καφέν.*

Τὴν 29 Ἰουνίου 1822, Λαγκάδα. *Ὁ φίλος σου Λιβέριος*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Πρὸς τὸν κύριον Γ. Πραΐδην, φροντιστὴν τῆς Οἰκονομίας τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος εἰς Μεσολόγγιον*

197
(Α. Μ. 121)

Φίλε Πραΐδη,

Χθὲς ἦλθεν ὁ γραμματικὸς τοῦ Μάρκου Μπότζαρη ἀπὸ τὴν Πλάκα καὶ μᾶς εἶπε, ὅτι οἱ ἐδικοί μας ἐκτύπησαν τοὺς Τούρκους δύο καὶ τρεῖς φορὲς καὶ τοὺς ἔβγαλαν ἀπὸ τὰ ταμπούρια τους, πλὴν ἐσυνάχθησαν πολλοὶ Τοῦρκοι ἀπ᾽ ὅλα τὰ μέρη ἐκεῖ, καὶ διὰ τοῦτο οἱ ἐδικοί μας ζητοῦν βοήθειαν, διότι εἶναι ὀλίγοι ὡς πρὸς ἐκείνους· ἐφόνευσαν ἕως τώρα σαράντα ἀπ᾽ ἐκείνους. Οἱ ἔσω Σουλιῶται ἀκόμη δὲν ἐνώθησαν μὲ τοὺς ἔξω ἐδικούς μας, πλὴν ἴσως ἕως τώρα ἔγινε. Ἑτοιμάζομεν βοήθειαν καὶ σήμερον τὴν στέλλομεν. Ἂν χαλάσῃ ἐκείνη ἡ φωλιὰ ἐκεῖ, τότε ὅλη μας ⟨ἡ⟩ ὑπόθεσις πηγαίνει καλά, καὶ ἐλπίζομεν νὰ τὸ κατορθώσωμεν, πρῶτα ὁ Θεός, καθὼς λέγουν οἱ ἐδῶ. Τὸν Βασσάνον[2] *τὸν ἔφεραν εἰς τὴν Ἄρταν, καὶ ζητοῦν ἐξαγορὰν 150 πουγγία, περὶ τῶν ὁποίων παρακαλεῖ καὶ ὁ ἴδιος Βασσάνος νὰ δοθοῦν, καὶ θέλει πωλήσει ὅλα του τὰ ὑπάρχοντα καὶ θέλει δουλεύσει τὴν Ἑλλάδα διὰ νὰ τὰ ξεπληρώσῃ· ἡ σκλαβιά του μᾶς ἐλύπησε καὶ μᾶς λυπεῖ, πλὴν τί νὰ κάμωμεν· ἂν τὸν εἶχαν ἄλλοι Τοῦρκοι, ἠμπορούσαμεν νὰ τὸν ἀλλάξωμεν μὲ ἄλλους, πλὴν τὸν ἔχουν χαλντούπηδες*[3]*, καὶ θέλουν ἄσπρα. Ὁ Καραϊσκάκης ἐκτύπησεν ἕνα μέρος Τούρκων τοῦ Χουρσὶτ πασᾶ, καὶ τὸ ἠφάνισεν· καλὴ ἀρχὴ καὶ ἀπ᾽ ἐκεῖ. Ἄσπασε ἐκ μέρους μου τὸν κύριον Λουριώτην*

1. Δεσμὶς χάρτου 500 φύλλων (ἰταλ. resma, risma).
2. Bassano Antonio.
3. Χαλδούπηδες ἢ Κονιάροι ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ τῶν Ἀλβανῶν οἱ ἐκ Μικρᾶς Ἀσίας Τοῦρκοι στρατιῶται, οἱ ὁποῖοι ἦσαν κατὰ τὸ πλεῖστον ἀπειροπόλεμοι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ εἰπέ τον ὅτι ἐλάβομεν τὸ χαρτί, πλὴν εἶναι ὀλίγον καὶ πρέπει νὰ φροντίσετε καὶ διὰ ἄλλο. Ἐλάβομεν καὶ τὰ δύο κουτία τὰς ὅστιας. Καφὲ θέλομεν, διατὶ δὲν ἔχομεν, αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος ὁποὺ μᾶς παρηγορεῖ μετὰ τὴν κακοφαγίαν· στείλετέ μας πάλιν μίαν ἢ καὶ δύο ὀκᾶδες ἕτοιμον, ἐπειδὴ ἐδῶ δὲν ἔχομεν μήτε πῶς νὰ τὸν ἐψήσωμεν, μήτε πῶς νὰ τὸν κοπανίσωμεν.

Τῇ 30 Ἰουνίου 1822, Λαγκάδα *Ὁ φίλος σου Λιβέριος*
(Λιβερόπουλος)

Καὶ ὁ Πολυζωΐδης[1] *σᾶς ἀδελφικοασπάζεται.*

Στείλετε τὸ περικλειόμενον εἰς Ἄργος.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου):

Πρὸς τὸν κύριον Γ. Πραΐδην, φροντιστὴν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς Οἰκονομίας, εἰς Μεσολόγγι

198
(A. M. 122)

Ἐκλαμπρότατε προσκυνῶ.

Διὰ τοῦ ταπεινοῦ μας ἀναφέρομεν τῆς Ἐκλαμπρότητός σας, ὅτι φθάνοντας εἰς Λουτράκι[2] *τὰς 23 παύσαντος μὲ ἄνθρωπον τοῦ χιλιάρχου Ἰωάννου Βαρνακιώτη, σᾶς εἰδοποιήσαμεν διὰ τὸ πιάσιμον τοῦ ναυάρχου μας Πασσάνου*[3] *ἀπὸ τὰ ἐχθρικὰ πλοῖα. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἐδιωρίσαμεν ἕναν κάποιον Νικόλαον Χρόνη ἀπὸ Μπαλίμπεγη νὰ λάβῃ τὴν φροντίδα νὰ ἱμπαρκάρῃ καὶ στείλῃ τὸ ἀλεύρι ὁποὺ ἐκεῖ εὑρίσκετο, ἐπειδὴ αὐτὸς τὸ εἶχεν προπεριλάβει, καὶ ἀντὶς νὰ τὸ στείλῃ, τὴν ἄλλην ἡμέραν ἐπῆγα εἰς τὸ ταμπούρι τοῦ Τζιόνγκα καὶ τὸν εὗρον ἐκεῖ, τὸν ἠρώτησα ἂν ἔστειλε τὸ ἀλεύρι, καὶ μοῦ ἀποκρίθη ὄχι, ἐξ αἰτίας ὁποὺ ὁ κύριος Γαλάνης, υἱὸς τοῦ κὺρ Πάνου Γαλάνη, εἶχεν ἐπιστρέψει ἀπὸ Μενίδι*[4] *δύο μονόξυλα φορτωμένα εἰς Λουτράκι, καὶ ἰδὼν αὐτὸς οὕτως ἐστοχάσθη νὰ μὴν ἦτον καμμίαν νέαν προσταγήν σας, ὅμως ἐγὼ ἀμέσως τὸν ἐξεκίνησα λέγοντάς του νὰ ταχύνῃ τὴν στάλσιν τοῦ ἀλευριοῦ, καθὼς καὶ τῶν γραμμάτων, ὁποὺ διὰ τὴν Ἐκλαμπρότη σας τοῦ ἐγχείρισα.*

Νῦν δὲ μὲ εὐχαρίστησίν μας ἐλάβαμε τὰ 7 ἕως τώρα ἔκλαμπρα γράμματά σας τῶν 23, 24, 25, 28 καὶ 30 παύσαντος καὶ μὲ θλῖψίν μου θεωρῶ νὰ λέγετε ὅτι ἀμελοῦνται αἱ αὐθεντικὲς ὑποθέσεις, εἰς καιρὸν ὁποὺ ἐγὼ καταγίνομαι ἡμέρα καὶ νύκτα μόνος μου, χωρὶς ἀκόμη νὰ μοῦ δώσῃ ὁ Τζιόνγκας οὔτε ἀνθρώπους του, οὔτε πρωτόγερον, καὶ πολὺ περισσότερον ὁποὺ ὑστεροῦμαι ἀπὸ τὴν συνοδείαν τῶν συνεφόρων μου. Μόλις ἠμπόρεσα εἰς τὰς 29 παύσαντος καὶ τοὺς ἐσύναξα ὅλους εἰς τὸ Παραδείσι[5] *εἰς τὴν παρρησίαν τοῦ Τζιόνγκα (μὲ τὸ*

1. Ἀναστάσιος Πολυζωΐδης, ὁ γνωστὸς λόγιος, δημοσιογράφος, κ.λ.π., γραμματεὺς τότε τοῦ Μαυροκορδάτου.
2. Λουτράκι : ὅρμος ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου.
3. Bassano Ἀντώνιος, ὁ ἐκ Κορσικῆς φιλέλλην.
4. Μενίδι : κοινότης τῆς ἐπαρχίας Βάλτου.
5. Παραδείσιον : Συνοικισμὸς τῆς ἐπαρχίας Μεσολογγίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ εὑρίσκωνται σχεδὸν ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἰς τοὺς λόγγους καὶ χωράφια), τοὺς ὁποίους δὲν ἔλειψα νὰ τοὺς εἰπῶ διὰ τὴν ταχεῖαν σύναξιν τῶν ἀσπρῶν τῆς συνεισφορᾶς, καθὼς τὸ περικλειόμενον θέλει σὲ πληροφορήσει, μᾶλλον δὲ καὶ ἀπὸ τὸν κὺρ Ἰωάννην Λογοθέτου, ὁποὺ ἦτον παρὼν καὶ αὐτός, αὐτοὶ ὅμως δὲν μᾶς ἔφεραν ἄλλα εἰμὴ μόνον τὰ ὑποσημειωμένα. Διὰ δὲ τὸ τυρὶ ὁποὺ μοῦ ἐγράφετε νὰ συνάξωμεν ἀπὸ προβατίνες, δὲν ἔλειψα νὰ τὸ προσφέρω τῶν ἐδῶ ἐντοπίων, οἱ ὁποῖοι μοῦ ἀποκρίθησαν, ὅτι ἡμεῖς τυρὶ δὲν ἔχομεν οὔτε λίτραν, δι' ἀνταλλαγὴν ὅμως, ἂν θελήσῃ ἡ Ἐκλαμπρότης του, ἂς προστάξῃ νὰ τοῦ δώσωμεν τόσα σφαχτὰ καὶ γελάδια, καὶ ὁρισμός σου.

Προσέτι μᾶς ἐπροστάξατε νὰ μετρήσωμεν τοῦ κὺρ Ἰωάννου Λογοθέτου γρόσια χίλια πεντακόσια, καθὼς καὶ δὲν ἐλείψαμεν νὰ τὰ μετρήσωμεν εὐθὺς ἀπ' ὅσα εἴχαμε συναγμένα.

Ὅσον δὲ διὰ τὸν κύριον Δημήτριον Ντερμάνη, ἐδιωρίσαμεν νὰ λάβῃ τὰς τροφάς του κατὰ τάξιν.

Διὰ τοὺς δύο Πρεβεζιάνους ὁποὺ μοῦ ἐστείλατε ἐδῶ νὰ τοὺς ἐξετάσω, πληροφορώντας με λοιπὸν μὲ δεύτερον, μὲ τοὺς ἰδίους θέλει σᾶς πληροφορήσω.

Τώρα ἐγχείρισα τοῦ κυρίου Ἰωάννη Λογοθέτου διὰ νὰ σᾶς τὰ ἐγχειρίσῃ Νο ἕνδεκα μαχμουτγέδες, τριάντα πέντε κολονᾶτα καὶ δώδεκα μπεσλίκια[1]*, αὐτὰ μόνον μοῦ εὑρέθησαν εἰς τὴν κάσσαν κατὰ τὸ παρὸν καὶ ἐμβαίνοντάς μου καὶ ἄλλα, ἀμέσως σᾶς τὰ ἐμβάζω.*

Τὰ ὅσα ἔλαβα ἕως τώρα :

γρόσια 1.000 ἀπὸ μοναστήρι Ρομποῦ, λέγοντας ὅτι τόσα τοῦ εἴπεταν νὰ γένῃ ὅλη ἡ πληρωμή του.

» 700 ὁμοίως ἀπὸ μοναστήρι Ζαβέρδας· λέγει καὶ αὐτὸς τὸ ἴδιον.

» 83,13 ἀπὸ δουγάνα Ζαβέρδας διὰ τὸ μηνιάτικόν του.

» 370 μόνον ἀπὸ Γαλάνη σουρλέ[2]*, λέγοντας ὅτι ἐμέτρησεν τζίρκα ἑξακόσια γρόσια τοῦ Τζιόνγκα, ἐγὼ ὅμως δὲν τοῦ τὰ κάνω καλά, ὡμίλησα καὶ μὲ τὸν Τζιόνγκα, ὅστις μοῦ εἶπεν ὅτι οἱ ἐδῶ ἔφοροι τοῦ ἔδωσαν μερικοὺς μπακαέδες νὰ συνάξῃ, ὁποὺ εἶναι τόση ἡ ποσότητά των, καὶ μὴν ἠμπορώντας νὰ τὰ συνάξῃ, ἔδωσεν τὸ δεφτέρι τῶν ἐφόρων καὶ ἐπῆρεν αὐτὰ τὰ γρόσια ἀπὸ Γαλάνη χωρὶς νὰ ἔχω εἴδησιν.*

Ἀπὸ τὰ ἄνωθεν συναγμένα γρόσια λοιπὸν ἐμέτρησα ἐκεῖνα τοῦ κὺρ Λογοθέτου, τόσον ἐκεῖνα ὁποὺ μᾶς ἐπροστάξετε, ὅσον καὶ ἐκεῖνα ὁποὺ τοῦ ἐπαραδώσαμεν νὰ σᾶς φέρῃ ὡς ἄντικρυς σᾶς λέγω.

Διὰ δὲ τοὺς ἄλλους, τόσον ἡγουμένους, ὅσον καὶ ὑπόθεσιν Τζιόνγκα προσμένω μίαν καθαρὰν διαταγήν σας διὰ ρέγολάν μου καὶ ὁδηγίαν μας, διὰ δὲ τῶν 6.000 γροσιῶν συνεισφορὰν μοῦ ὑποσχέθησαν ἕως δέκα ἡμέρες νὰ μοῦ τὰ ἐμβάσουν, ἐγὼ ὅμως τὸ ὀγληγορώτερον προσπαθῶ.

Οἱ ἔφοροι μοῦ εἶπαν ὅτι τοὺς ἐπροστάξετε, ὁποὺ οἱ ἐδῶ Ἕλληνες νὰ κρατήσουν

1. Τουρκικὸν τάλληρον (5 γρόσια).
2. Πιθανῶς ἐκ τοῦ τουρκ. sürre=χρηματόδεμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὴν ἐπανωδεκατιὰν ὁποὺ εἶχαν δώσει, ἂν ἀληθεύῃ λοιπόν, νὰ μοῦ φανερώσετε. Διὰ δὲ τὴν
ἔλλειψιν τῶν δέκα ἀλόγων, σᾶς ἐστείλαμεν μὲ τὸν Δῆμο Τζέλιο τέσσαρα, διὰ δὲ τὰ ἐναπο-
λειφθέν⟨τα⟩ ἕξ, τὸ ἕνα ἔμεινεν εἰς τὸ ἐδῶ Ἐφόριον κακὴν κακῶς, διὰ δὲ τὰ ἄλλα πέντε
ὁποὺ λείπουν, μὲ δεύτερον θέλει σᾶς πληροφορήσω διὰ αὐτά, ἐπειδὴ καὶ ὁ συνέφορός μου
Γεωργάκης Σουλτάνης[1] *ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁποὺ ἐπῆρεν τὰ ντάτζια*[2]*, δὲν τὸν ἐξανάειδα ἐδῶ.*

Ταῦτα προσμένοντας ἀκριβὴν ἀπόκρισίν σας εἰς τὰ πάντα εἴμεθα,

Ἀπὸ τὸ Ἐφόριον Βόνιτζας
1822 Ἰουλίου 4 - Μοναστηράκι *Ἰωάννης Ξερομερίτης*

199

(ΣΔΚ, Φ. 16, ἀρ. 1033)

Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία
Ἐπικυροῖ τὸν κάτωθεν εἰς τὴν χιλιαρχίαν
Τριπολ. 15 Ἰουλίου 1822
Ἀσημάκης Φωτήλας, Ἀντιπρόεδρος
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
(Τ. Σ.) Ν. Σπηλιάδης

Γενναιότατε κὺρ Μῆτρο Ἀναστασόπουλε,

Κατὰ κοινὴν γνώμην καὶ ψῆφον τῆς ἐπαρχίας ὅλης ἐκλεχθεὶς διορίζεσαι χιλίαρχος τῶν στρατευμάτων τῆς ἐπαρχίας Ἀρκαδίας. Ἡ πατρὶς σοὶ ἐπεύχεται καλὰς προόδους, νίκας κατὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ λαμπρὰς ἐκδουλεύσεις πρὸς τὴν πατρίδα, σοὶ καὶ τῷ ὑπὸ σοῦ γενναίῳ στρατῷ. Ὑγίαινε γενναιοφρονῶν.

Τῇ 5 Ἰουλίου 1822 *Οἱ Γενικοὶ Ἔφοροι τῆς Ἐπαρχίας Ἀρκαδίας*
(Τ. Σ.) Ἰωάννης Τομαρᾶς
Θεόδωρος Σκορδάκης
Πρωτοπαπᾶς Δημήτριος
Ἡράκλει(ος) Παπαθανόπουλος
Νικόλαος ἱερεὺς

---

1. Γεώργιος Σουλτάνης, ἐκ Μοναστηρακίου τοῦ δήμου Ἀνακτορίων τῆς ἐπαρχίας Βονίτσης καὶ Ξηρομέρου. Ἦτο ἀδελφὸς τοῦ στρατηγοῦ Γιαννάκη Σουλτάνη, τοῦ ἀγωνισθέντος ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκην καὶ πεσόντος κατὰ τὴν μάχην τῆς Δομπραίνας.
2. Φόροι (ἰταλ. tansa).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

200

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1105)

Ἀλ. Μαυροκορδᾶτος πρὸς τοὺς γραμματεῖς του

Κύριοι,

Ἔλαβα τὸ γράμμα σας· ἡ εἴδησις εἶναι κατὰ μέρος ἀληθής, δηλ. οἱ Τοῦρκοι ἐμβῆκαν εἰς τοῦ Πέτα, διότι οἱ ἐδικοί μας δὲν ἠθέλησαν οὔτε τουφέκι νὰ ἀδειάσουν καὶ ἄφησαν τὴν ράχην τῶν τακτικῶν εὔκαιρον. Αὐτοὶ οἱ δυστυχεῖς ἐπολέμησαν ὡς ἥρωες· τὸν σκοτωμὸν ὁποὺ ἔκαμαν εἰς τοὺς Τούρκους εἶναι ἀνεκδιήγητος. Ἐχάθησαν καὶ ἀπὸ αὐτοὺς πάμπολλοι καὶ οἱ λοιποὶ μόλις διεσώθησαν. Ἔχω σκοπὸν νὰ τοὺς φέρω εἰς τὸ Βραχώρι διὰ νὰ διορθώσω. Τώρα μὴ χάνετε καιρόν· μάσετε τὸν κόσμον καὶ ξεκινήσετέ τον διὰ τὴν Λαγκάδαν, διότι ἂν ἔλθουν οἱ Τοῦρκοι καὶ τὰ κάμουν καὶ ἐκεῖ, καθὼς ἔκαμαν εἰς τοῦ Πέτα...[1] *Κατὰ τὸ παρὸν εἰς Λαγκάδαν εἶναι ἕως χίλιοι ἄνθρωποι. Ἐγὼ τραβῶ διὰ τὸν Μαχαλᾶν, διὰ νὰ ἐβγάλω τὸν κόσμον, διότι δὲν εἶναι παράξενον νὰ θελήσουν νὰ κάμουν οἱ Τοῦρκοι κανένα κίνημα ἀπὸ Βόνιτζαν. Ὁ καπ. Ἀλεξάκης*[2] *ἐσκοτώθη εἰς τὴν φυγήν. Ὡς τόσον, τώρα ὁ ἀδελφός του καὶ ὁ κὺρ Σταθάκης νὰ μαζώξουν γρήγορα τὸν κόσμον καὶ νὰ καταφθάσουν, διότι εἶναι ἡ ὑστερινὴ ὥρα.*

6 Ἰουλίου 1822 - Κρίκελλον *Ἀ. Μαυροκορδᾶτος*

Δῶσε τὴν εἴδησιν καὶ τοῦ χιλιάρχου Μακρῆ νὰ ἐβγάλῃ ἀπὸ μικρὸν ἕως μεγάλον, ὡς καὶ τὲς γυναῖκες.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *1822, Κρίκελλον, Μαυροκορδᾶτος, σημ. 6 Ἰουλίου. Περὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ Πέτα, συμβάσης τῇ 3 Ἰουλίου.*

201

(A. M. 123)

Reçu la somme de trois cent piastres en à-compte du mois de Juin pour M.Mrs les Philhellènes.

Makala[3] *le 7 Juillet* 1822 *L. Colonel Voutier*

202

(A. M. 95)

État de solde pour May 1822.

Pour les officiers de l''Etat Major Général présent à Machala.

---

1 Ὀλίγαι λέξεις δυσανάγνωστοι λόγῳ φθορᾶς τοῦ χάρτου.
2. Ὑπονοεῖ πιθανῶς τὸν Ἀλεξάκην Βλαχόπουλον, ἀλλ' ἡ εἴδησις δὲν ἦτο ἀκριβής.
3 Μαχαλᾶς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Grades		*Piastres*	
Général	1 *par mois*	600	600
Lieut. Colonel	2 » »	400	800
Capitaines	2 » »	240	480
Lieutenant	1 » »	150	150
			2.030

Général Normann	*Reçu acompte pour May*	415
Lt. Colonel Stietz	*Reste à payer piastres*	1.615
Capitaines Daniel et Graillard	*Pour sept corvées à 25 piastres*	175
Lieut. Reinecke	*Total à payer*	1.790

Vu à payer la somme de mille sept cents quatre-vingt dix piastres, solde pour les officiers de l'État Major Général présent à Machala.

Le 7 Juillet 1822 *Charles de Stietz, Lieutenant Colonel*

Reçu mille trois cents et quarante cinq piastres.

Machala le 7 Juillet 1822 *Bon à payer*

Charles de Stietz *A. Mavrocordatos*

J'autorise Monsieur Liverius à retenir la somme de quatre-cents vingt-cinq piastres qui me reviennent pour mes appointements.

L. Col. Voutier

203

(A. M. 124)

Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ Προέδρῳ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Κυρίῳ Α. Μαυροκορδάτῳ, ὅπου εὑρίσκεται.

Ἐκλαμπρότατε!

Λέγει καλὰ ἡ κοινὴ παροιμία, κακὴ ἀρχὴ κακὸν καὶ τὸ τέλος. Ἔπαθα, ὅσα ἠμπορεῖ νὰ ἰδεασθῇ ἕνας πανοῦργος ἀπὸ τὸν καπιτᾶνον Ἀνδρέαν Βαλλιᾶνον, πρὸς τὸν ὁποῖον μὲ ἐσύστησαν οἱ κύριοι Κουνδριῶται[1] *καὶ μὲ τὸν ὁποῖον μὲ ἐσυμβούλευσαν καὶ παρεκίνησαν νὰ ταξιδεύσω· ἠπατήθην εἰς τὴν ὑπόληψιν ὁποὺ πρὸς αὐτοὺς εἶχα· ἀπόρησα νὰ ἴδω, ὅταν ἐφθάσαμεν ἐδῶ, νὰ ξεφορτώσῃ μίαν τοιαύτην κασσέλλαν ἀπὸ τζουβαϊρικὰ καὶ ἀσημικὰ ὁ ὀηθεὶς Βαλλιᾶνος τῶν κυρίων Κουνδριώτων· ἀπόρησα ἀληθινὰ εἰς τὴν τοσαύτην ἐμπιστοσύνην. Παραβλέπω τὴν λοιπὴν διήγησιν τοῦ ταξιδίου διὰ νὰ μὴν σᾶς ἐνοχλήσω, καὶ διότι ἐκτεταμένως πληροφορῶ τὸν μινίστρον τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων.*

Φθάσας ἐδῶ ηὗρα ἄλλα βάσανα νέα· οἱ ἐδῶ εὐλογημένοι παπᾶδες[2] *μὲ κατεδίκασαν*

1 Κουντουριῶται.

2. Ὁ Ἀγκὼν ὑπήγετο εἰς τὸ κράτος τοῦ Βατικανοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἡμ. 40 κουντουμάτζια[1], *διότι προέρχομαι ἀπὸ Ὕδρα. Ὅλα τὰ ἄλλα νησιὰ κάμνουν 28, καὶ ὅλοι οἱ Χῖοι πανταχοῦ καταφυγόντες καὶ ἐδῶ καὶ εἰς Τριέστι ἡμ. 28 ἔκαμον· καὶ ἡ Πρέβεζα ἡμ. 21. Ὁ Σχινᾶς*[2] *μὲ τὸν Πεϊζαδέ*[3] *ἔτυχεν εἰς Κορφοὺς νὰ μὴ τὸ δεχθῇ ἡ Διοικησις νὰ κάμουν ἐκεῖ τὴν κουντουμάτζια. καὶ νὰ εὕρουν τὸ καράβι τοῦ Μόστρα, τὸ ὁποῖον ἐπέστρεφε ἀπὸ Πρέβεζα, καὶ νὰ ταξιδεύσουν μὲ αὐτό, καὶ νὰ κάμουν ἡμ. 21. Μόνον αὐτὴ ἡ διαφορὰ τῆς κοντουμάτζιας μὲ ἀργοπόρησεν περισσότερον εἰς τὸ Λαζαρέτο ἀπὸ τὸν Σχινᾶ, μ᾽ ὅλον ὅτι ὑπήγαμεν πρῶτα καὶ εἰς Τεργέστι, καὶ ἐχασομερήσαμεν ἐκεῖ ἡμ. 7. Κατὰ δυστυχίαν ἔλειπεν καὶ ὁ Belani ἀπὸ Ρώμην εἰς τὴν ἐξοχήν του δι᾽ ἀσθένειαν, πρὸς τὸν ὁποῖον ἔγραψα 3 φορές, καὶ ὁ ὁποῖος ἠμποροῦσε νὰ ἐπιτύχῃ μόνον αὐτὸς καμμίαν συγκατάνευσιν εἰς τὴν κοντουμάτζια· μοῦ λείπουν ἀκόμη ἡμ. 3 διὰ νὰ ἔβγω, καὶ τὴν αὐτὴν ὥραν θέλει κινήσω διὰ τῆς πόστας. Ὁ κύριος Ψωμᾶς*[4] *ἐπρόκρινε καὶ ἔμεινεν εἰς Τεργέστι καὶ ἀπ᾽ ἐκεῖ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ταξίδι του διὰ Πετρο(ύπολιν).*

Τὰ μερικὰ γράμματά σας σταλέντα μου εἰς Ὕδραν καὶ ἓν παραδοθέν μου εἰς Κόρινθον, καὶ ἕτερον μερικὸν τοῦ πανευγενεστάτου κυρίου Θ. Νέγρη, ἔκρινα εὔλογον καὶ τὰ ἔστειλα εὐθὺς ὁποὺ ἐδῶ ἔφθασα διὰ τῆς πόστας πρὸς τὸν πανιερώτατον Ἰγνάτιον. Ἀπόκρισιν τοῦ ἰδίου τῆς περιλαβῆς δὲν ἔλαβα, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν θεῖόν μου Ἀναστάση Δεσπότη[5]*, ὅστις μοῦ λέγει ὡς ἐκ μέρους τοῦ Ἰγνατίου, ὅτι ὁ σκοπὸς τοῦ ἐδῶ ἐρχομοῦ μου δὲν θέλει λάβει καμμίαν ἔκβασιν, καὶ οὔτε ἐλπὶς καὶ πιθανότης καμμία εἶναι διὰ νὰ λάβῃ ἀκολούθως. Ἠμπορεῖτε μόνος σας νὰ συμπεράνετε ποίαν δυσαρέσκειαν καὶ ποίαν ταραχὴν ψυχῆς μοῦ ἐπροξένησεν αὐτὴ ἡ εἴδησις· μ᾽ ὅλην αὐτὴν τὴν εἴδησιν κρίνω χρέος μου νὰ ὑπάγω μόνος μου μὲ τὰ γράμματα τῆς Διοικήσεως καὶ νὰ τὰ ἐγχειρίσω, καὶ νὰ μάθω ἀκριβῶς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὰς αἰτίας. Δὲν ἡσυχάζω οὔτε ἡμέρα οὔτε νύκτα μετὰ ταύτην τὴν εἴδησιν, συλλογιζόμενος τὴν χρείαν καὶ τὴν ἀνάγκην τῆς Πατρίδος.*

Μετὰ τὸ φθάσιμόν μου εἰς Πίζα θέλει σᾶς πληροφορήσω ἅπαντα. Νέα πολιτικὰ ἐδῶ ὁ τόπος δὲν ἔχει διόλου, διότι, ὡς ἠξεύρετε, δὲν ἔχει σχέσεις ἐμπορικάς. Εἰς δὲ τὰς ἐφημερίδας τὰς ὑπὸ τῆς ἐπιρροῆς τῆς Αὐστρίας, βλέπει κανεὶς περισσότερον τὴν εἰρήνην παρὰ πόλεμον μεταξὺ Πόρτας καὶ Ρουσίας. Τελευταίως ἡ Ρουσία ἐδανείσθη ἀπὸ τὸν Ρότσχιλδ Λ. $3^1/_2$ μιλλιούνια, αὐτὸ δὲν συμφωνεῖ διόλου μὲ τὴν εἰρήνην. Ἀκόμη καὶ τοῦτο· εἰς τὴν Βλαχίαν καὶ Μολδαβίαν εἶναι πάντα Τοῦρκοι, καὶ πράττουν τὰ μύρια. Ἐντὸς ὀλίγου ἐλπίζω ὅτι θέλει δειχθῇ αὐτὴ ἡ σκοτεινὴ πολιτικὴ τῆς Ρουσίας, καὶ ἄμποτε νὰ εἶναι πρὸς βοήθειαν τῶν ἀθῴων καὶ δυστυχῶν χριστιανῶν.

---

1. Κάθαρσις (ἰταλ. contumacia).

2. Κωνσταντῖνος Γ. Σχινᾶς, ἰατρός, ἀδελφὸς τοῦ λογίου Μιχαὴλ Γ. Σχινᾶ. Ἐχρημάτισε καθηγητὴς τῆς Πρακτικῆς Ἰατρικῆς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Μάλτας.

3. Γεώργιος Μαυρομιχάλης.

4. Σταμάτιος Ψωμᾶς ἐξ Ἄνδρου. Ἐσπούδασε εἰς τὴν Πίζαν. Κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν ἐχρησιμοποιήθη δι᾽ ἐμπιστευτικὰς ἀποστολὰς εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

5. Ἀναστάσιος Δεσπότης ἔμπορος ἐν Λιβόρνῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Εἶναι ἀρκετὲς ἡμέρες ὁποὺ ἐμάθαμεν μὲ μεγίστην χαρὰν τὸ καύσιμον δύο vascelli di linea τῶν βαρβάρων ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μας· αὐτὴν τὴν εἴδησιν ἕως τώρα δὲν τὴν ἔβαλεν καμμία ἐφημερὶς ἀπὸ ἐκείνας ὁποὺ ἀναγινώσκομεν· ἐνδεχόμενον οὔτε αἱ φιλελεύθεραι δι' ἔλλειψιν τῶν περιστατικῶν ἴσως πληροφοριῶν. Ἂν τὸ Γένος εἶχε μίαν ἐφημερίδα, ἤθελε μᾶς ὠφελήσει πολύ, ἤθελεν εἶναι ἡ Εὐρώπη πληροφορημένη τὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἤθελε σμικρύνει τὴν κατάχρησιν τῶν ὅσων ἀναισχύντων εἰδήσεων βάνουν αἱ ὑποδεδουλωμέναι ἐφημερίδες.

Ὁ κίνδυνος τῶν νησιῶν, στοχάζομαι τώρα, ἐμακρύνθη· μ' ὅλον τοῦτο, ἂν ὅσα νησιὰ δὲν ἔχουν οὐδεμίαν δύναμιν νὰ βαστάξουν, ἀπερνοῦσαν εἰς Πελοπόννησον, δὲν ἦτον καλλιώτερα καὶ δι' αὐτούς καὶ διὰ τὸ Γένος;

Σᾶς παρακαλῶ νὰ προσφέρητε τὰς προσκυνήσεις μου πρὸς ἅπαντας τοὺς συμπράκτοράς σας.

Σᾶς προσκυνῶ μὲ σέβας
Ὑποκλ. δοῦλος
Ἀνδρ. Λουριώτης

Ἀγκῶνα 10/22 Ἰουλίου 1822

204

(A. M. 125)

Ἀνδρέας Λουριώτης πρὸς Θεόδωρον Νέγρην

Monseigneur,

Avant de partir du Lazaret d'Ancône je crois devoir vous mander une relation fidèle de mon voyage. Un aperçu des circonstances qui l'ont precédé et qui l'ont accompagné, vous fera connaître que j'ai été la victime d'intrigues, d'autant plus basses qu'elles sont parties de personnes, dont je devais le moins me méfier. Certes, je ne, vous entretiendrais pas ici des peines que j'ai essuyées, si elles m'étaient seulement personnelles; mais comme l'honorable mission que m'a confiée le Gouvernement en a beacoup souffert, il est essentiel pour ma justification, que vous en ayez un compte exact.

Je connais trop bien, Monseigneur, l'importance de vos occupations pour ne pas faire tous mes efforts pour vous en détourner le moins possible. Cependant si, malgré moi, ma relation vient à tirer en longueur, ne l'attribuez, j'ôse vous prier, qu'à la force des circonstances.

Le 17/29 Avril je quittai Corinthe et le 21/3 Mai, j'arrivai à Hydra. Aucun bâtiment pour l'ouest ne se trouvait alors dans ce port. Trois jours après arriva de Spetzia un capitaine, nommé Ducovich, qui vint offrir son vaisseau mouillé au port

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Heli. Le Prince Karadja[1], *Monsr Schinas*[2] *et moi essayâmes pendant plusieurs jours de nous accorder sur le prix du nolis; mais le capitaine se montra si éxigeant que nous fûmes obligés d'abandonner ce parti.*

M.M. Cundriotti[3] *nous proposèrent alors un de leurs capitaines avec son vaisseau pour nous mener a Livourne sans autres frais que la nourriture de l'équipage pour l'aller et le venir; mais les observations que nous fîmes sur le manque d'expéditions, leur fit nous conseiller de chercher quelqu'autre mode de départ. Je proposai donc à Monsr Schinas de nous rendre par terre à Missolongi pour y trouver une occasion favorable, mais il n'approuva pas mon projet.*

Quelques jours après un trabacolo sans expéditions le mena a Cerigo ainsi que le Prince Karadja; ils devaient faire quarantaine dans cette île, se rendre ensuite à Corfou pour y prendre des expéditions, et de là continuer leur route pour l'Italie. Ce mode de voyage, à travers les pays Ioniens et qui devait trainer en longeur ne me parut ni prompt ni sûr, et je refusai à mon tour de les accompagner.

Le lendemain, Monsr Orlando m'appela pour me dire que la famille Vlasto venait de noliser pour Trieste un bâtiment Cephaloniote, ancré dans le port et qui ne demandait que 6 jours pour décharger son bled et pour mettre à la voile. Il me conseilla de profiter de cette favorable occasion, le capitaine ayant pavillon anglais, et étant bien connu de M.M. Cundriotti, ses recommandataires.

Nous nous rendîmes chez M. George Cundriotti, qui était alors au Monastère, mais qui, sur notre invitation arriva une heure après avec le capitaine André Vagliano. Ce premier débuta par un long préambule sur l'honneur, le caractère, les qualités personnelles de son client; il vanta ensuite la sécurité que m'offrait la bannière de ce bâtiment et après m'avoir conseillé de le choisir pour mon voyage, il engagea le capitaine de me prendre sur son bord, comme son écrivain, vû que j'étais porteur de dépêches du gouvernement. On parla ensuite du nolis, en m'avertissant toutefois qu'il ne fallait rien épargner auprès d'un si brave capitaine. Monsr Orlando fut le premier qui proposa 500 *tallaris; mais je parûs si effrayé de cette somme, qu'on la descendit à* 450, *ensuite à* 400, *puis à* 350, *enfin on la porta à* 300 *pour* 3 *personnes: Mr Achille Daviere de Lantivy, Monsr Reims et moi. Monsr George Cundriotti trouva ce prix si raisonnable, qu'il n'eût pas voulu en fixer un autre s'il eût été le maître du bâtiment.*

---

1. Πρίγκιψ Κωνσταντῖνος Καρατζᾶς, υἱὸς τοῦ πρῴην ἡγεμόνος τῆς Βλαχίας. Κατῆλθεν εἰς Ἑλλάδα ὀλίγον μετὰ τὸν Μαυροκορδᾶτον καὶ μετέβη εἰς τὸ πολιορκούμενον Νεόκαστρον. Συνέπραξεν ἐπὶ μικρὸν μετὰ τοῦ Νέγρη, ἀλλὰ μὴ εὐδοκιμήσας, ἐπέστρεψε μετ' ὀλίγον εἰς τὴν Εὐρώπην.

2. Ὁ Μιχαὴλ Γ. Σχινᾶς ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ τοῦ Νέγρη εἰς Ἑλβετίαν καὶ Βυρτεμβέργην, διὰ νὰ ἐπιτύχῃ βοηθήματα ὑπὲρ τοῦ Ἀγῶνος.

3. Οἱ δύο ἀδελφοὶ Κουντουριῶται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Cependant il m'engagea à taire tout ce qui se rapportait à mon voyage. Il m'engagea encore à faire le sacrifice de 50 *autres tallaris pour frais de mouillage à Ancône, le capitaine s'engageant alors à y relâcher en perçant les tonneaux d'eau, et à me descendre dans ce port. Vagliano en fit le serment, quoique je l'eusse averti avant, que ne connaissant personne à Ancône, je ne voulais pas m'engager à lui payer cette dernière somme.*

J'informai de suite le Prince Mavrocordato de cette résolution; mais il me repondit que je ne devais aller ni dans un port d'Autriche, ni dans un port sous l'influence de cette puissance, me donnant avis en même temps de l'arrivée prochaine a Hydra d'un capitaine nommé Manzarà avec pavillon russe, qui demandait 8.000 *piastres, pour aller a Livourne.*

M.M. Cundriotti et Orlando, à qui je communiquai cette lettre, restèrent d'accord, que l'occasion du cap. Vagliano était plus sûre. Je répondis néanmoins que j'abandonnais le projet d'aller a Trieste dans l'espoir de me rendre directement à Livourne. J'attendis inutilement le cap. Manzarà, et je me désolais du retard que ma mission éprouvait par mon séjour à Hydra, lorsque je reçus une nouvelle lettre du Prince qui m'annonçait que ce capitaine avait changé d'avis, et que j'eûsse à prendre le parti que je jugerais le meilleur. C'est à cette époque que Monsr Psomas[1] *qui m'était recommandé par le Prince, comme devant être mon compagnon de voyage, arriva a Hydra. Deux bâtiments entrèrent dans ce port le* 2/14 *Mai, l'un autrichien et l'autre Ionien. J'informai M.M.Cundriotti de mon intention de noliser l'un ou l'autre pour Livourne, en les priant de m'en faciliter les moyens; ils furent encore d'avis contraire. Malgré cela, comme Monsr Bigéli voulait se rendre à Livourne pour sa santé, d'accord avec lui, je fûs trouver le capitaine autrichien et après de grandes difficultés, je fixai à* 1.650 *talleris son bâtiment pour Livourne. Sur cette somme Monsr Sahini avait consenti a payer* 1.000 *talleris pour M. Bigéli son beau père. Cependant quoique la santé de ce dernier fût très mauvaise et quoiqu'il eût le plus grand désir d'aller en Europe, avant de signer le contrat, on crut devoir demander aux primats la permission de son absence pour quelques mois. L'engagement qu'il prenait de laisser tous pouvoirs à son fils aîné, tant pour payer ses contributions annuelles, que les sommes encore que les*

1. Ὁ ἐξ Ἄνδρου Σταμάτιος Ψωμᾶς ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως κατ' Ἀπρίλιον του 1822 πρὸς τὸν τσάρον Ἀλέξανδρον, ἵνα ἐκθέσῃ τὴν πολεμικὴν κατάστασιν τῆς Ἑλλάδος καὶ ζητήσῃ τὴν προστασίαν τῆς Ρωσίας. Μέλη τῆς ἀποστολῆς ταύτης ὡρίσθησαν ἐπίσης ὁ ἐν Ὀδησσῷ διαμένων Δημήτριος Νέγρης καὶ ὁ ἐν Κισνοβίῳ Παναγιώτης Βαρβάτης. Ὁ Σταμ. Ψωμᾶς φθάσας εἰς Ἀγκῶνα - εἰς τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Πάπα-ἠμποδίσθη νὰ προχωρήσῃ ὑπὸ τῶν ἀρχῶν, κατεσχέθησαν δὲ καὶ τὰ ἔγγραφά του. Μετὰ ἐννέα μηνῶν ἄσκοπον διατριβὴν ἐν Ἰταλίᾳ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Σῴζονται αἱ λεπτομερεῖς ὁδηγίαι, τὰς ὁποίας τὸ Μινιστέριον τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων (Θ. Νέγρης) ἔδωκεν εἰς τὸν Ψωμᾶν ἐν ἐγγράφῳ τῆς 23 Ἀπριλίου 1822 ἐκ Κορίνθου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

besoins de la Patrie pourraient exiger, ne fit aucun effet, et les primats, dont M.M. Cundriotti sont les primats, la lui refusèrent positivement.

Je rappelai alors à M.M. Cundriotti, l'offre qu'ils m'avaient faite de m'envoyer à Livourne sur un de leurs bâtiments, mais ils avaient changé de résolution, et me le refusèrent. Nouvel embarras! Pour en sortir, je proposai à Monsr Psomas de nous rendre à Ancône sur une barque Hydriote, et éviter ainsi les embarras, que je craignais à bord du cap. Vagliano. En effet, on m'avait caché le nombre des passagers, qui montaient sur son bâtiment, et au lieu de la seule famille Vlasto, j'avais appris qu' il avait traité avec 70 fugitifs de Chio, femmes, enfants, vieillards, etc. J'avais donc tout lieu de craindre, que quelque personne venant à tomber malade, je fusse obligé de faire une double quarantaine. Ces motifs n'arrêtèrent pas Monsr Psomas et il préféra le bâtiment du cap. Vagliano. La lettre du Prince Mavrocordato était précise ; elle m'ordonnait de voyager avec lui ; je consentis à mon grand regret de l'accompagner sur ce bâtiment. Je voulus néanmoins aller une dernière fois chez M.M. Cundriotti pour m'assurer de leurs promesses. J'avais appris que le bâtiment devait toucher Cerigo et cette circonstance m'empêchait encore de prendre un parti décisif. Je manifestai donc hautement mon refus de partir, si l'on touchait aucun port des Iles Ioniennes ; alors nouvelles assurances de la part de ces M.M. sur le loyauté de leur client et mêmes serments qu'auparavant de la part du capitaine. Assuré pour lors de n'aborder en aucun pays Anglo-Greco, assuré en outre de prendre terre à Ancône, j'annonçai ma décision de partir avec Vagliano. Le moment du départ arrivait, et je ne songeais pas qu'il dût s'élever de nouvelles difficultés. Cependant le capitaine Vagliano qui avait appris que Mr Psomas était aussi envoyé du gouvernement, vint me trouver pour m'annoncer qu'il ne pouvait pas le recevoir à son bord sans nolis, parcequ'il savait très bien qu'il pouvait faire facilement cette dépense. Je lui rappelai nos conventions, c'est à dire que Mr Psomas prenait la place de Mr Reims, qui s'était décidé à prendre une autre route, mais il fut inexorable, et Monsr Psomas à qui je contai l'affaire paraissant, lui même, désireux de payer son passage, j'abandonnai cette affaire à sa discrétion et je ne m'en mêlai plus. Je rencontrai encore à Hydra Monsr Idomeneo Marcatati, docteur grec et j'appris de lui qu'il partirait volontiers pour l'Europe, s'il pouvait être reçu comme medecin et non comme passager. La crainte que me donnaient tant de personnes à bord, entassés les unes sur les autres, et parmi lesquelles était une dame prête à accoucher, me fit courir de suite au capitaine pour le proposer en cette qualité. Celui-ci n'eût pas plutôt su ce dont il était question qu'il y consentit de grand cœur, et il se servit de cette phrase pour me le prouver. Ἐγὼ ἀφέντη σιὸρ Λουριώτη εἶμαι ἄνθρωπος ὁπού γνωρίζω καὶ ἀκούω καὶ εἰπέ του νὰ ἔλθῃ· τότε τοῦ προσθέτω ἀκόμη, ὅτι ἔχει καὶ μίαν δού-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

λην ἀράπισσα, καὶ μοῦ ἀποκρίνεται: ἂς ἔλθῃ καὶ ἡ ἀράπισα· θέλει ἄλλο ἀφένιη σιὸρ Λουριώτη;

Comme V.E. a du s'en appercevoir, je cherchais tous les moyens possibles pour tranquilliser mon esprit des craintes qui l'assiegeaient sans cesse; il semblait que je previsse alors tous les malheurs qui me sont arrivés depuis, et qui m'affligent d'autant plus que ma patrie y est intéressée, mais j'anticipe sur ces tristes détails; plus tard si V.E. veut m'accorder quelque indulgence, elle verra combien j'ai été trompé dans la confiance que M.M. Cundriotti m'avaient forcé d'accorder à leur miserable client, à un malheureux, pour tout dire enfin. Je dois encore avouer à V.E. que dans la conversation que j'eus avec Mons. Orlando avant mon départ, il me confessa pour la première fois qu'il m'eût desiré une meilleure occasion que celle qu'il m'avait engagé de choisir.

Enfin le 8/20 Mai nous montâmes à bord quoique le temps fût très favorable, nous passâmes la nuit a Perivolia (à la côte vis-à-vis) pour mettre un peu en ordre tant de monde. Le lendemain au matin, nous mîmes à la voile et 3 heures après midi nous étions devant Cerigo. La famille Vlasto, dont le père est très avancé en âge, voulût alors se faire descendre dans ce port et pour y engager le capitaine elle lui rappela ses conventions (avant le départ). (Conventions qu'il m'avait juré ne pas exister). Je le pris alors à part, et lui declarai, que si, contre ses promesses, il touchait à ce port, j'y descendrais aussi et ne lui payerais aucun nolis. Soit que ma menace lui fit peur, soit qu'il ne fut pas dans son intérêt de mouiller à Cerigo, il refusa de donner l'ordre de marcher sur cette île, à moins que tout le monde ne fut consentant d'y descendre et de lui payer tout ce que portait le contrat. Cependant, comme M. Vlasto père et ses enfants le conjuraient en pleurant de les débarquer dans le lieu le plus prochain, ce lui-ci jura sur sa parole d'honneur de mouiller pour eux à Zante et malgré leurs cris il n'en continua pas moins sa route. Je commençai dès lors à soupçonner sa loyauté et je prévis que, puisqu'il me manquait de parole sur un point, il pourrait encore me manquer sur d'autres. Le 8me jour de notre départ d'Hydra nous arrivâmes dans la rade de Zante, et malgré mes représentations, il y jeta l'ancre. Il arbora alors à mon grand étonnement pavillon Ionien; sur mon observation, il me dit que dans tous les pays Ioniens il n'était pas permi aux Grecs d'arborer pavillon anglais, mais qu'au premier port d'Italie il ne manquerait pas de le déployer, comme il l'avait fait sur la route devant chaque bâtiment qu'il avait rencontré.

Craignant tout alors de la part de ce capitaine, je proposai à Mons. Psomas de noliser de suite une barque pour Ancône et abreger ainsi notre voyage, vu que le bâtiment menaçait de nous tenir un mois en mer; il y consentil et pour mettre ce projet à exécution, je descendis à la Santé avec le capitaine. Il ne fut pas possible de trouver une barque

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

prête à mettre à la voile, mais on m'en promit une pour le 4e jour à raison de tallaris
150 300. *Je fis part de cette décision au capitaine en réclamant une diminution sur le prix du nolis, en raison d'absence de Mr Reims et de la nourriture qu'il avait refusée de nous donner; il exigea jusqu'au dernier sol(de) et sur la menace que je lui fis de rendre compte de sa conduite à M.M. Cundriotti, il m'apostropha en ces termes:*

Σιώπα καὶ ἐγὼ σὲ σβύνω ἐδῶ, καὶ μὴ θὰ μοῦ δείξῃς ἐμένα παλληκαριὲς καὶ Κουν-
155 δριώτας· γιὰ ρέγολά σου ὁ Γεώργης ὁ Κουνδριώτης, ὅταν σὺ ἀπεφάσισες τὴν τελευταίαν φορὰν νὰ ἔλθῃς μ' ἐμένα καὶ μὲ ἐκράξετε στὸ μοναστήρι διὰ νὰ σὲ βάλω στὸ ρόλο, μοῦ ἔκαμε νόημα μὲ τὰ δάκτυλα ὅλα τοῦ χεριοῦ του νὰ σοῦ πάρω τ(άλλ.) 500 καὶ ἐγὼ δὲν ἠθέλησα νὰ σοῦ πάρω περισσότερον ἀπὸ τὰ συμφωνηθέντα, καὶ σὺ μὲ φοβερίζεις καὶ μοῦ λέγεις ἀπ' αὐτένα.

160 Le lendemain de notre mouillage devant Zante, la famille Vlasto ayant obtenu de la générosité anglaise de descendre au Lasaret au nombre de 14 effectua son débarquement. Deux autres jours se passèrent encore à faire de l'eau et d'autres provisions. Celui enfin où nous devions entrer dans la barque pour nous rendre à Ancône était arrivé et le capitaine descendant à la Santé, je voulus aller avec lui pour me consulter
165 avec le patron de la barque; mais ce malheureux capitaine, je ne sais pour quelle raison, refusa de m'emmener avec lui. Je faillis tomber à la mer en voulant entrer de force dans le caïque, mais il fit pousser au large et me laissa désespéré sur son bord.

J'étais tellement en colère que je le menaçai de mettre le feu à son bâtiment s'il ne me mettait pas à terre. Je l'eusse mis, je crois en effet, si je n'eusse pas été chargé de
170 ma mission; tant m'avait irrité cette barbarie. L'infâme revint quelques heures après avec ses nouvelles expéditions et malgré qu'il y eut très peu de vent, il fit mettre à la voile.

Le Docteur Idomeneo Marcatati me dit alors pour me rassurer que Vagliano, à qui il avait confié mes craintes, lui avait fait ce serment : νὰ μὴν εἶμαι ἄνθρωπος, ἀλ-
175 λὰ ἕνας ἰνφάμες, ἂν δὲν πιάσω στὴν Ἀνκόνα νὰ βγάλω τὸν Λουριώτην.

Après 8 jours encore d'une navigation diabolique nous vîmes Corfou. Le 7 Juin nous dépassions cette île et nous tirions vers l'Italie. Le capitaine Vagliano qui avait son contrat pour Trieste avec M.M. Vlasto et Metaxa de Chio et qui n'avait pu obtenir de les faire descendre à Ancône, manoeuvrait pour se rendre a Trieste. Mons. Emma-
180 nuel Petrocochino dont la femme était prête à accoucher le supplia à mains jointes de le descendre à Ancône, mais ni ses prières, ni les pleurs de quelques femmes, ni la promesse de lui payer généreusement les frais de mouillage, ne purent encore l'émouvoir, et il fit la même réponse que celle qu'il nous avait fait à Cerigo; tout le monde (en payant son nolis d'avance) peut descendre a Ancône, ou personne. Cependant

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

comme il était dans son intérêt de finir son voyage dans ce port, il suscita des troubles à bord, et un passager qu'il avait enivré et à qui il avait fait la leçon, vint me chercher querelle sans aucune motif. «Vous avez des lettres du gouvernement, me disait-il dans sa fureur; puisque nous n'allons pas à Ancône, vous devez les jeter à la mer, afin que nous ne périssions pas pour vous en prison. Si nous allons à Trieste, je serai le premier à vous dénoncer à la police». Comme cet homme était ivre, et comme j'appercevais fort bien la source et le motif de ces injures, je ne lui répliquai rien et lui laisser c u v e r s o n v i n. Cependant le capitaine s'étant convaincu que cette scène n'avait produit aucun effet sur l'esprit de ceux qui votaient pour Trieste, fit diriger la proue de son bâtiment du côté de cette ville. Le lendemain 11 juin (S.N.) nous avions perdu l'espérance d'aller à Ancône et nous appercevions le fanal de Trieste, ayant appris alors toutes les basses intrigues de ce miserable. Je résolus de lui payer un juste tribut de ma reconnaissance en ecrivant toute sa conduite à M.M. Cundriotti.

Ce jour même Madame Petrococchino accoucha heureusement d'un fils. Le 12 juin nous entrions dans le port de Trieste. Là, Vagliano me menaça encore de me dénoncer au gouvernement autrichien afin de se decharger de ma responsabilité. Les avis que je lui fis donner par M. Carciotti lui firent abandonner cette idée pour un temps. De mon côté, n'ayant pas envie de descendre à Trieste, à cause de la tyrannie qu'y exerce le gouvernement et prévoyant que le bâtiment perdrait un temps précieux pour débarquer tous les passagers, je résolus de chercher encore dans ce port une barque pour Ancône; mais les jours coulèrent sans avoir pu reussir dans mes recherches, et l'heure étant arrivée de poursuivre la route pour Ancône, je restai à bord du même cap(itaine).

Après mille et mille éxamens M.M. les autrichiens avaient enfin daigné recevoir dans leur Lazaret nos malheureux fugitifs. Monsr Psomas voulut courir les risques d'être découvert et se décida à descendre avec eux.

Tant qu'à nous, le 19 juin nous remîmes à la voile et 3 jours après nous étions dans le port d'Ancône. Ici sans aucune difficulté, nous obtinmes la permission d'entrer au Lazaret. Je voulais enfin déclarer mon nom veritable; mais le capitaine s'y opposa en me menaçant encore de dénoncer ma mission à la Police; je dûs donc obéir. Avant de quitter son bord et avant de lui payer le nolis, je voulus lui faire des observations tant sur l'indignité de sa conduite à mon égard, que sur ses prétentions exagerées.

Je lui dis que Mr Reims n'ayant pas été du voyage et Mr Daviere et moi ne lui ayant consumé aucune provision, il ne devait pas prétendre les 300 tallaris convenus; il prétendit plus et voulut des colonates; il profita de mon refus pour me couvrir d'injures et il alla jusqu'à vouloir me maltraiter.

Je me contentai de lui dire que lui et M.M. Cundriotti m'avaient bien cruellement

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

trompé, et que je me proposais de leur en faire de sincères remerciements. Je lui comptai donc les 300 *tallaris, mais la colère où il m'avait mis, me fit oublier de diminuer sur cette somme celle de* 208 *piastres que je lui avait avancée a Hydra. Je descendis au Lazaret, et le calme que reprit peu a peu mon esprit, me rappela mon erreur. Je lui fit faire de justes réclamations à cet égard; mais il refusa d'y condescendre sous le prétexte que je m'étais chargé de lui payer le passage de Mr le Dr Idomeneo Marcatati et de sa domestique!!!*

Tel est, Monseigneur, l'abrégé des mes souffrances avant et pendant mon voyage. Remonter à leur source pour vous en faire connaître la véritable cause? Je ne l'ose! Je serais forcé d'y découvrir des personnes, que je veux encore regarder comme méritant toute l'estime publique. Cependant je vous avouerai que sans de fortes raisons M.M. Cundriotti n'eussent pas autant désiré de m'embarquer avec un aussi infernal capitaine, et ne lui eussent pas avoué que j'étais un mandataire du gouvernement... D'un côté, pourquoi me faire tant d'éloges sur la loyauté de leur client et sur l'avantage de son pavillon anglais, s'ils savaient le contraire? 'A Trieste et à AncôneVagliano déploya toujours en effet pavillon Ionien; de l'autre côté, s'ils étaient instruits de la mauvaise foi, de la barbarie du capitaine Vagliano, et de l'abus qu'il faisait à Hydra de son pavillon, comment risquèrent-ils de lui confier une caisse d'argenterie, que je lui ai vu remettre ici à leur agent? Et pourquoi envoyèrent-ils à son dernier voyage soixante-sept mille colonates? Je m'y perds et je laisse à l'avenir à dévoiler tant d'intrigues et de turpitudes! Tant qu'à moi la douleur d'avoir fait un si triste et si périlleux voyage m'a rendu malade pendant quelque temps; mais heureusement aujourd'hui j'ai récouvré ma première santé.

Pour comble de malheurs, je suis arrivé ici au moment où l'île d'Hydra venait d'être frappé de la même loi sanitaire que le Peloponnèse. Cette ordonnance, qui n'embrasse ni les îles de l'Archipel, ni même Prévésa qui a tant de communication avec la Turquie et la Barbarie, nous prescrit de faire 40 *jours de Lazaret. Une absurdité plus grande ne peut pas s'imaginer! Cependant j'en suis la victime! Comment se peut-il que Chio, Prévésa, ne fassent que* 28 *jours, tandis que Missolongi et Hydra devront en faire* 40*? La cause de cette prolongation de quarantaine est la connaissance qu'on a eue ici de la maladie qui a regné a Tripolitza. J'ai écrit a Rome à un ami qui est tout puissant. J'ai fait ici des démarches incroyables pour obtenir une diminution de quelques jours, mais tout a été inutile. Bon gré, mal gré, il a fallu se résigner et attendre avec impatience le moment où l'on m'accordera la liberté...*

Que V.E. daigne m'excuser si la longueur de mon douloureux récit, m'a fait abuser de ses precieux moments; que V.E. daigne être encore persuadée, que si au lieu

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

d'une lettre, je lui mande un long mémoire, la faute en est moins à ma volonté qu'à la force des circonstances.

L'empressement que je vais mettre désormais à m'acquitter de l'importante mission, dont a bien voulu m'honorer le gouvernement, me fait espérer, que par l'entremise de V.E. qui en est un des si dignes représentants, je pourrai sous peu l'informer de quelque heureux résultat.

Les journaux d'Italie sont si stériles, qu'il n'est guère possible de connaître ici l'esprit des cabinets de l'Europe à l'égard de la Grèce. Ceux, sous l'influence de l'Autriche, repètent à l'envie les uns des autres, que la paix entre la Russie et la Porte est assurée. Cependant différentes lettres de Vienne annoncent comme certaine la guerre entre ces deux puissances. A quoi attribuer en effet l'emprunt de L. St. 3½ millions que vient de faire la Russie de Monsr Rotschild, Banquier à Londres?

L'Espagne est toujours tourmentée par la guerre civile; mais les mesures de rigueur que le gouvernement a adoptées font croire qu'elle parviendra à finir sa révolution.

La France pour se garantir de la f i e v r e j a u n e qui s'est manifestée l'année dernière à Barcelône, vient de porter 60.000 *hommes le cordon sanitaire, qu'elle a dans les Pyrénées, et chaque jour encore elle l'augmente de nouvelles troupes d'artillerie. Un nombre infini d'ouvriers travaille jour et nuit sur ses frontières; on ne sait quoi penser sur cette conduite de la France, les journaux étant divisés d'opinion à cet égard.*

Dans quelques jours, je pourrai mieux connaître l'esprit public de l'Europe et je m'empresserai de vous le faire connaître.

J'ai l'honneur de me dire avec le plus profond respect, Monseigneur,

de Votre Excellence

le très humble et très obt serv(iteur)

Ancône le 10/22 *juillet* 1822 *André Luriottis*

P.S. Ci-inclus sous ce pli un extrait d'une lettre de Vienne reçue à ce Lazaret par Mr Parasquevà, un de mes amis de Chio.

(Παρὰ πόδας τῆς α' σελίδος): *A Son Excellence Monseigneur Le Secrétaire d'État et Ministre des Affaires Étrangères etc. etc. à Corinthe.*

205

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1108)

Γενναιοτάτη Βουλὴ καὶ ἐκλαμπρότατε πρίγκιψ τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους!

Νὰ σᾶς ἐπαριθμήσω τὲς σοφὲς γνῶμες καὶ τὰ ἡρωϊκὰ ἔργα μὲ τὰ ὁποῖα ἐπροξενήσεταν τὴν ἀναγέννησιν τῆς αὐτονομίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀπὸ τὰ ὁποῖα προμηνύεται καὶ τὸ εὐτυχὲς τέλος της, εἶναι φανερὸν εἰς ὅσους ἠμποροῦν νὰ μεταχειριστοῦν τὸ λογικό τους,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπειδὴ καὶ τὰ ἔργα εἶναι ἀρκετὴ ἀπόδειξη τῶν λόγων μου· μήτε θέλω μ' αὐτὸ νὰ σᾶς σύρω εἰς τὴν ἐκτέλεση τοῦ σκοποῦ μου, ὁ ὁποῖος ἀποβλέπει εἰς τὸ μερικὸν ὄφελος τῆς πατρίδος μου καὶ κοινὸν ἐξακολούθως τῆς Ἑλλάδος. Ὁ ζῆλος ὁπού ἔθρεφα γιὰ τὸ κοινὸ καλὸ χρόνους εἴκοσι, δὲν μ' ἀφήνει νὰ μείνω ἀμέτοχος τῆς φροντίδος τῆς ἐλευθερίας μας, καθὼς θελὰ τὸ ἀπόδειχνα καὶ μὲ τὴν πράξη, ἀνίσως καὶ οἱ ἀλλεπάλληλες δυστυχίες τῶν Ἠπειρωτῶν ἄφηναν ὀλίγους κἂν τρόπους νὰ μεταχειριστοῦμε. Ἐδῶ ἐχρειάζονταν νὰ σᾶς περιγράψω λεπτομερῶς τὰ κακὰ συμβεβηκότα, ὁπού δὲν μᾶς ἄφηκαν ἕως τώρα νὰ κάμωμε τὸ κοινὸ χρέος κάθε Ἕλληνος· ἀλλὰ γνωρίζοντας πὼς σᾶς εἶναι γνωστὰ ὅλα καὶ δὲν χρησιμεύει ἡ πολυλογία μου, ἐμβαίνω εἰς τὴν ὑπόθεσή μου, ἀφ' οὗ σᾶς εἰπῶ ὀλίγα τινὰ γιὰ τὴ διαφέντευση κάθε κακολογίας ἐναντίον μας.

Ὑποκάτω εἰς τὸν ζυγὸν τῆς τυραννίας τοῦ ποτὲ Ἀλῆ πασᾶ δὲν ἠμπορούσαμεν βέβαια νὰ κατορθώσωμε τίποτε, ὅταν ἐμάθαμεν τὴν ἐπωφελῆ ἀπόφασή σας· ἀκολούθησεν ὁ χαλασμὸς τῆς πατρίδος μας καὶ σκροπισμένοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ὄχι μόνον ἦταν ἀδύνατον νὰ συστηματήσωμε σύστημα, ἀλλὰ μήτε νὰ ἀνταμωθοῦμε, μὴν ἠξεύροντες ἀναμεταξύ μας ποῦ εὑρισκόμαστε. Οἱ φιλέλληνες πλούσιοι ἔφυγαν, οἱ τουρκολάτραι ἔμειναν, καὶ ὀλίγοι προκομμένοι, οἱ ὁποῖοι μὴν ἔχοντες ἔξοδα ὑποφέραμεν τὰ βάσανα. Ἐλπίζοντας ὅμως εἰς τὸν Ἀλῆ πασᾶν, τὸν ὁποῖον ἐκήρυτταν διὰ τέλειον συστηματικόν, ἐμείναμεν εὐχαριστημένοι νὰ ἰδοῦμε τὸν σκοπόν μας τελειωμένον ἀπ' ἄλλους, ἐν ᾧ δὲν εἴχαμεν ἐμεῖς τὰ μέσα νὰ τὸ κατορθώσωμε. Πέφτοντας ὅμως ὁ Ἀλῆ πασᾶς ἐγυρεύαμεν μὲ τὸν λύχνον τοῦ Διογένη ἀποστόλους νὰ μᾶς ἐνεργήσουν τοὺς τρόπους τῆς ἀνταπόκρισης· μετὰ βίας λοιπόν, μὲ τὸ μέσον τοῦ φιλογενοῦς Λασπᾶ[1] καὶ Καραμίχα[2], σᾶς ἔστειλα ἕνα γενικὸν πολεμικὸν σχέδιον τῆς Ἠπείρου[3], προηγουμένης τῆς χωρογραφίας της καὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν Ἀρβανιτῶν, τῆς μόνης ὀθωμανικῆς δύναμης κατὰ τὸ παρόν· ὡμίλησα καὶ μὲ τὸν Καραμίχα καὶ ἄλλα πολλὰ ἀναγκαῖα καὶ δὲν ἠξεύρω ἂν ἔχετε εἴδηση διὰ ὅλα αὐτά, ἢ κἂν ἂν σᾶς τὰ ἀνέφερε. Δὲν ἔλειψε μὲ τὸ ἴδιο μέσο καὶ ὁ φιλογενὴς Ἠπειρώτης Ἰωάννης ὁ Βιλαρᾶς[4] νὰ στείλῃ ἀναφορὰν εἰς τὸν ἐκλαμπρότατον πρίγκιπα διὰ μίαν κοινὴν κάσσαν τῶν Ἰωαννίνων, καὶ δὲν ἔχομε οὐδὲ περὶ τούτου εἴδηση. Ὅθεν, γιὰ νὰ μὴ πολυλογῶ, ἀγροικηθήκαμεν μὲ τὸν ἴδιον Βιλαρᾶν, ὁ ὁποῖος εὑρίσκεται εἰς τὸ Ζαγόρι, κατὰ τὴν ἀπόφαση ὁπού ἐκάμαμεν, νὰ ἐνεργῇ αὐτὸς ἐκεῖ καὶ ἐγὼ ἀπ' ἐδῶ ἀπὸ τοὺς Κορφούς, ὁπού ἔχω ἀντικρύ μου ὅλην τὴν

---

1. Νικόλαος Λασπᾶς ἢ Ἀναγνώστης, ἐκ Σιατίστης. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν δραστηριωτέρων φιλικῶν. Ἐχρημάτισε γραμματεὺς τοῦ Χουρσὶτ πασᾶ ἐν Ἰωαννίνοις. Συνεννοεῖτο μυστικῶς μετὰ τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν.

2. Ἀναστάσιος Καραμῖχος, ἀγωνιστὴς ἐκ Μηλιᾶς Μετσόβου. Ἀνεμίχθη ἐνεργῶς εἰς τὴν ὀργάνωσιν τῆς Ἐπαναστάσεως ἐν Ἠπείρῳ καὶ ὑπέβαλε σχετικὴν ἔκθεσιν ἀπὸ 24 Ἰουνίου 1822 πρὸς τὴν Προσωρινὴν Διοίκησιν τῆς Ἑλλάδος («Ἀρχεῖα Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας», τόμ. Α', σελ. 228 - 229).

3. Τὸ σχέδιον τοῦτο ἀναπτύσσει ὁ Ἀν. Καραμῖχος ἐν τῷ ἀνωτέρω μνημονευομένῳ ὑπομνήματί του.

4. Ὁ ἰατρὸς καὶ ποιητὴς Ἰωάννης Βηλαρᾶς διέμενεν ἀπὸ τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1820 (ὅτε ἐκάη ἡ οἰκία του ἐν Ἰωαννίνοις) μέχρι τοῦ θανάτου του (Δεκέμβριος τοῦ 1823) εἰς τὸ Τσεπέλοβον τοῦ Ζαγορίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τζαμουριά, καὶ ὁπού μὲ γνωρίζουν καὶ τοὺς γνωρίζω σωστὰ ὅλους τοὺς ἐνόπλους Παρακαλαμίτας, ὁπού εἶναι ἡ δυτικὴ πλευρὰ τῆς Ἠπείρου ἡ δυνατώτατη, ὡς εἰς τὸ γενικόν μου σχέδιον σᾶς ἐσημείωνα, καὶ ὁπού εὔκολα ἠμποροῦν νὰ ἑνωθοῦν μὲ τοὺς Σουλιώτας τοὺς ἥρωας καὶ νὰ καταιτήσῃ μία δύναμις ἀπὸ 15 χιλιάδες ἐνόπλους ὁρμητικούς, διὰ νὰ ἀντιπαλεύσῃ ὅλην τὴν δύναμιν τῆς Ἀρβανιτιᾶς ἱκανῶς καὶ νὰ καθησυχάσῃ ἡ Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦτο τὸ μέρος, καὶ ὁ Βιλαρᾶς νὰ ἐνδυναμώσῃ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἠπείρου, ὁπού νὰ ἁπλώσῃ ὁ πόλεμος ὥς τὰ στενὰ τοῦ Τεπελενιοῦ καὶ νὰ ἑνωθῇ αὐτὴ ἡ δύναμη μὲ τὴν δυτικὴν κατὰ τὰ στενὰ τοῦ Δελβίνου καὶ νὰ συστηθῇ ἕνα στράτευμα τρομακτικώτατον καὶ ἀκολούθως νὰ σύρουν στὸ μέρος τους τοὺς ἐκεῖ χαύνους εἰς τὸ λογικὸ Ἀρβανῖτες.

Δι' αὐτὰ ὅμως εἶναι χρειαζούμενα τὰ ἀκόλουθα· δύο ἀποδείξεις πληρεξουσιότητος εἰς ἐμένα καὶ εἰς τὸν Βιλαρᾶν, καμπόσα ἄσπρα καὶ μπαρούτη κατὰ τὴν χρείαν. Τὸ πρῶτο χρησιμεύει πολύ, ἐπειδὴ καὶ ἠξεύρετε μὲ πόσην εὐκολίαν καταπείθονται οἱ ἄνθρωποι, ὅταν μᾶς βλέπουν ἐπιτρόπους ἀνωτάτης δυνάμεως, καὶ γιὰ νὰ καταπειστοῦν οἱ πλούσιοι ὁπού ἔμειναν, νὰ καταθέσουν ἄσπρα. Τὰ ἄσπρα ὁπού σᾶς ζητοῦμε πρὸς ὥρας, μᾶς χρειάζονται ὄχι γιὰ ἔξοδά μας, ἀλλὰ γιὰ ἔξοδα πεζῶν, ὁπού θὰ στέλνωμε ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἕως οὗ νὰ γένῃ ἡ κοινὴ κάσσα μας. Καὶ ἡ μπαρούτη σᾶς εἶναι γνωστὸν σὲ τί μᾶς χρειάζεται. Θὰ ξοδεύαμεν οἱ ἴδιοι σ' αὐτά, ἂν εἴχαμεν, ἀλλὰ καὶ στὸν καιρὸν τῆς εὐτυχίας τῆς πατρίδος μας φτωχοὶ εἴμαστεν, καὶ τώρα ἀκόμη φτωχότεροι, κατὰ τὴν τύχην ὅλων τῶν σπουδαίων, καὶ ἔχομεν μόνον τὰ ἀναγκαῖα.

Ἡ ἀπόφασις ἔγινεν, ἐτραβήσαμεν εἰς τὸ μέρος μας ὅσους ἠμπορέσαμαν, μνήσκει ἡ ἀνταπόκρισή σας. Ὅθεν καὶ ἐκλέξαμεν τὸν νέον ὁπού σᾶς φέρει τὴν παροῦσάν μου, τὸν Στέφανον Βιλαρᾶν[1], ὁ ὁποῖος θὰ σᾶς εἰπῇ λεπτομερῶς τὰ πάντα καὶ θελὰ σταθῇ αὐτοῦ εἰς τὴν δούλευσή σας καὶ νὰ στέλνῃ καὶ νὰ δέχεται τὰ γράμματα, ἂν κατορθώσωμε τίποτες καὶ μᾶς στοχαστῆτε ἀξίους τέτοιου ἐπιχειρήματος. Ὁ ἴδιος Στέφανός μας θὰ σᾶς παραστήσῃ καὶ τοὺς τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους θὰ τραβήσωμε καὶ τοὺς Ἀρβανῖτες στὸ μέρος μας, καὶ ἄλλα περιστατικώτερα ἀπὸ τὸ γράμμα μου θὰ σᾶς διηγηθῇ. Εἰς τὰ χέρια του λοιπὸν θέλετε ἐγχειρίσει καὶ τὰ πληρεξούσια γράμματα καὶ ὅσα ἄσπρα κρίνετε εὔλογον νὰ μᾶς στείλετε διὰ τὰ ἔξοδα ὁπού ἀνωτέρω εἶπα, καὶ αὐτὸς θὰ μοῦ τὰ στείλῃ διὰ νὰ ἐνεργήσω τὴν ὑπόσχεσίν μου καὶ ἐγὼ καὶ ὁ Βιλαρᾶς.

Μὴ στοχαστῆτε ὅτι ἐπαρακινηθήκαμεν σ' αὐτὸ τὸ ἔργο ἀπ' ἄλλο αἴτιο, παρὰ μόνον ἀπὸ τὸν ζῆλον μὲ τὸν ὁποῖον καὶ θελὰ ἐνεργήσωμεν. Συλλογιστῆτε ὅμως ὅτι ἄλλους ἀξιωτέρους ἀπὸ ἡμᾶς εἶναι τῶν ἀδυνάτων νὰ εὑρῆτε. Δὲν καυχώμεθα· ἀλλὰ ἡ πράξη καὶ τὸ ἔδειξε

---

1. Στέφανος Βηλαρᾶς, υἱὸς τοῦ ἰατροῦ Ἰω. Βηλαρᾶ. Τοῦτον παρέλαβεν ἐκ Ζαγορίου ὁ Ἀθ. Ψαλίδας καὶ ὡδήγησεν εἰς Κέρκυραν περὶ τὰ μέσα τοῦ 1822, ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα τὸν ἀπέστειλε πρὸς Μαυροκορδᾶτον εἰς Μεσολόγγιον ὡς ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Ἰ. Βηλαρᾶ. (Βιογραφικὰ περὶ Στεφ. Βηλαρᾶ καὶ ἄλλων ἀναφερομένων εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην τοῦ Ψαλίδα βλ. εἰς Λ. Βρανούση, Ἀθανάσιος Ψαλίδας, Ἰωάννινα, 1952, σελ. 71 - 72).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

καὶ θὰ τὸ δείξῃ, ὅταν μὲ καθαρὰν καρδίαν καὶ ἑλληνικὴν φιλελευθερίαν μᾶς ἐμπιστευθῆτε, καθὼς καὶ ἡμεῖς δὲν θελὰ λείψωμε νὰ ἐνεργήσωμε μὲ ὅλα τὰ καθήκοντα ἀγνῶν καὶ ἡλικιωμένων ἀνδρῶν Ἑλλήνων.

Προσμένω λοιπὸν ἀπὸ τὸν Στέφανόν μας τελείαν ἀπόκρισιν καὶ ἀποδείξεις καὶ ἄσπρα,
70 *γιὰ νὰ ἑνωθοῦμε μὲ τοὺς ἐλευθερωμένους γειτόνους μας· καὶ ἄμποτες νὰ πάρετε τὸ πρᾶγμα καθὼς εἶναι καὶ ὀγλήγορα νὰ δειχθῶ καὶ μὲ τὰ ἔργα ὅ,τι λογῆς ἐπιθυμῶ νὰ σᾶς εἶμαι ἐφ' ὅρου ζωῆς μου.*

1822 ἔτει σωτηρίῳ καὶ 2ῳ τῶν Φιλικῶν *Ὁ συνάδελφός σας*

Ἰουλίου 10, Κερκύρᾳ *ποτὲ γενικὸς διδάσκαλος τῶν ἐπιστημῶν*

75 *Ἀθανάσιος ὁ Ψαλίδας*[1]

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῇ Γενναιοτάτῃ Βουλῇ τῶν Ἑλλήνων, εἰς Κόρινθον*

206

(A. M. 136)

1mo Reggimento

Foglio di pagha del mese di Giugno 1822 *S.V. degl' uffiziali, bassi uffiziali e stratiotti.*

	Quantitativo	*Gradi*	*Numero delle giornate*	*Soldo giornaliero*	*Importo delle gtornate*	*Osservazioni*
5	1	*Tene Colonnello*	»	»	300	
	1	*Comandante*	»	»	250	
	1	*Cap. ajut. Mag.*	»	»	150	
	1	*Tenente ajut. 2o*	»	»	100	
	1	*Quartier Mastro*	»	»	120	
10	1	*Cappellano*	»	»	100	
	1	*Medico*	»	»	120	
	2	*Ajuti Bassi uffi*	60	40	80	
	2	*Porta Bandiere*	60	1.6²/₈	70	
	1	*Tamburo Magge*	30	1.6²/₈	35	
15	1	*Serge Tamburo Maestro*	30	33¹/₈	25	
	6	*Capitani*	»	»	900	
	5	*Tenenti*	»	»	450	
	6	*So Tenenti*	»	»	480	
	8	*Sergenti Magg.*	240	1	240	

1. Τὸ προσωπικὸν ἀρχεῖον τοῦ διδασκάλου τοῦ Γένους Ἀθανασίου Ψαλίδα φυλάσσεται εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους (Κ. 71).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

	11	*Sergenti*	330	33 1/3	275	3 1/3
	3	*Forieri*	330	»	75	
	21	*Caporale*	630	24	378	
	15	*Tamburi*	450	20	225	
	155	*Stratiotti*	4.650	18 2/3	2.170	
	243		*Totale*		6.543	3 1/3

Dico sei milla cinque cento e quaranta trè,
trè para 1 terzo.
Vracori li 10 *Luglio* 1822 *S.V.*
Il Tene Colonnello
Comte il 1mo Reggo
Gubernatis Ten. Col.

1 *Comandante*
4 *Uffiziali*
3 *Bi Uffiziali*
1 *Capo Sarte*
1 *Porta Bandiera*
3 *Caporali*
4 *Tamburi*
34 *Stratiotti*
294 *Effettivo*

207

(A. M. 131)

Reçu de Mr le Lieutenant Colonel de Stietz sur mon compte de 911 *piastres la somme de cent douze piastres (je dis No* 112 *pres). En foi de quoi je signe de ma propre main.*

Missolonghi le 12 *Juillet* 1822 *V.S.* *A. St Georges*
Capitaine du Genie Américain

(Δι'ἄλλης χειρός): *Reçu*
Charles de Stietz

208

(A. M. 126)

Par ordre du Prince

Reçu cent cinquante piastres pour quelques instruments mathématiques à l'usage de faire les plans.

Missolonghi le 12 *Juillet* 1822 *Charles de Stietz*
Lieutenant Colonel d'artillerie

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

209
(A. M. 133)

Reçu trente cinq piastres pour le mois de Mai pour Monsieur le Capitaine Rebaud à Komboti, qui sont à reduire à son solde pour le dit mois.

Missolonghi le 12 *Juillet* 1822 *Charles de Stietz*
Lieutenant Colonel d'artillerie

210
(A. M. 127)

1mo *Reggimento.*

Stato dell' armamento mancante al sudetto Reggo.

	Forza dei presenti sotto le armi		213
	Non compresi uffiziali e Tamburi		
5	*Fucili presenti al Reggimento*		159
	Giberne presenti »	146	
	Manca al completto	67	54
	Assenti Truppa	43	43
	Mancante all' effettivo	110	97

10 *Anatolico li* 13 *Luglio* 1822 *S.V.*

Il Tene Colonnello
Comte il suddtto Reggo
Gubernatis Tte Colo

211
(A. M. 132)

Ἔλαβον ἀπὸ τὸν Κύριον Λιβέριον γρόσια 45, σαράντα πέντε, διὰ κλωνὲς πρὸς χρῆσιν τῶν βρακίων τοῦ πρώτου ἑλληνικοῦ βαρέως πεζικοῦ συντάγματος.

Μισολόγγι τῇ 13 Ἰουλίου 1822 *Ὁ Ἐνδυματίας*
Π. Βασιλειάδης

212
(A. M. 134)

Liste

***des** dettes contractées au soussigné par quelques officiers morts dans l'affaire de Péta.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Premier Régiment

No 1 *Capitaine Stahel de Holstein* *Piastres* 72
» 2 *Tenente Krusemarti* » 8

Bataillon des Philhellènes

1 *Capitaine Sandmann* » 20
2 *Tenente Sander* » 30

total *Piastres* 130

Recapitulation

Premier Régiment *Piastres* 80
Bataillon des Philhellènes » 50

total *Piastres* 130

Anatolico le 14/26 *Juillet* 1822 *von Sprecht Lieut.*

213
(A. M. 139)

1mo Reggimento

Rappello delle paghe degl' Uffiziali, Bassi Uffiziali e Stratiotti del mese di Giugno degl'individui trovati in diversi luoghi ed altri rientrati.

cioé

il Sign. S. Tenente Chico mese di Giugno 80
era rimasto a Misolongi ammalato
il Sergente Dimitropulo » 25
il tamburo Pisanti Gulielmo » 15
il stratiotto Anastasio Pietro » 14
il » *Pergamin Giovanni* » 14

totale 148

Anatolico li 15 *Luglio* 1822 *Il Ten. Colonnello*
Comande il sudo Regg.
Gubernatis Te. Col.

214
(A. M. 140)

1822, Ἰουλίου 15/27, ἐκ Στεφανουπόλεως[1]

Φίλτατε ἀδελφέ (Πραΐδη),

1. Στεφανούπολιν ὠνόμαζον οἱ Ἕλληνες τὴν πόλιν τῆς Τρανσυλβανίας Βρασωβὸν (Brasov).

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μεταξὺ τῶν πολλῶν σου περισπασμῶν βέβαια, ἐὰν ἐλάμβανες τὸ κατὰ τὸν Δεκέμβρ. ἢ Ἰανουάρ. διὰ τοῦ κυρίου νέου Μεϊτάνη[1] *σταλέν σοι γράμμα μου, δὲν ἠμπορῶ νὰ πιστεύσω ὅτι δὲν ἤθελες χάσει μίαν στιγμὴν νὰ μ' ἀποκριθῇς· ὅθεν, εἰς δοθεῖσαν τινὰ περίστασιν ἀποδίδων τὴν ἀποτυχίαν τῆς ἀποκρίσεώς σου καὶ δραξάμενος εὐκαιρίας ὅσον ἔνεστι ἀσφαλεστέρας διὰ τοῦ κυρίου Κοκκίνη*[2] *μαθηματικοῦ τοῦ ἐν Βουκουρεστίῳ χρηματίσαντος, σοὶ στέλλω τὸ παρόν.*

Δὲν παύω, φίλε ἀδελφέ! (δὲν πιστεύω νὰ σὲ πειράζῃ αὐτὴ ἡ παλαιά μου ἔκφρασις, ὡς τιμιωτέρα καὶ πλέον συνηθισμένη μεταξύ μας) ἀπὸ τὸ νὰ σὲ κάμω τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν ὁποὺ καὶ εἰς τὸ κατὰ τὴν ἀνωτέραν δάταν[3] *γράμμα μου σὲ ἔκαμα, ἥτις ἦτον, ἐν βραχυλογίᾳ, ἐὰν ἠμπορῇς νὰ μὲ δώσῃς καταφύγιον, ὅταν τρόπος νὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν πατρίδα μου*[4] *δὲν σταθῇ, καθότι ἡ εἰς Στεφανούπολιν ὑποτιθεμένη τότε ἀργία μου ἤθελε μὲ κάμει νὰ ζήσω βίον ἀβίωτον καὶ δυσχερέστατον. Νὰ σὲ καθιστορήσω τὰ διατρέξαντα καὶ ἔτι διατρέχοντα εἰς τὴν δυστυχῆ πατρίδα μου εἶναι ἀδύνατον ὡς Δηλίου κολυμβητοῦ δεομένου τοῦ πράγματος, καὶ οὔτε ἡ ἔκθεσίς μου ἤθελεν εἶναι ἱκανὴ δι' αὐτό, οὔτε ὁ δικός, ὁ ἀκριβὸς καιρὸς σὲ συγχωρεῖ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ. Ὅθεν παύω. Ἓν ἔτι μὲ μένει νὰ σὲ παρακαλέσω καὶ τοῦτο δὲν πιστεύω νὰ σὲ λυπῇ βεβαιότατα, βλέπων ὅτι οἱ ἄνθρωποι εἶναι βέβαιοι εἰς τὴν φιλίαν μας, καὶ ὅταν διὰ μέσου αὐτῆς σοὶ προσφέρουν τὰς ἐκδουλεύσεις των, καὶ διὰ σοῦ εἰς τὸ γένος. Ἀλλὰ μ' ὅλην αὐτὴν τὴν φιλίαν μας, δὲν ἤθελα τολμήσει νὰ κάμω τὴν μεσιτείαν αὐτήν, ἐὰν δὲν ἔβλεπα καὶ τὸ χρήσιμον καὶ τὸ ἔνθερμον τοῦ ζήλου συνάδοντα μὲ τὸν σκοπόν.*

Ὁ κύριος Κοκκίνης μελετῶν πρὸ καιροῦ ἱκανοῦ, ἀπεφάσισε τέλος πάντων τὴν εἰς τὰ αὐτόσε ὁδοιπορίαν του, διὰ νὰ προσφέρῃ τὴν πρὸς τὴν πατρίδα του ἐκδούλευσιν, δὲν ἔλειψε καὶ εἰς τὰς τῆς Βλαχίας περιστάσεις νὰ κάμῃ τὸ αὐτό, καὶ βέβαια ἤθελεν εὐδοκιμήσει διὰ τὴν γνωστήν σου ἐμπειρότητά του, ἐὰν ἐπίρροια κακῆς μοίρας δὲν ἐσύγχιζεν ἐπὶ τοσοῦτο τὰ πράγματα. Εἶναι, καθὼς εἶπε, γνωστός σου καθ' ὅλα, καὶ θέλοντας καὶ μὲ τὴν πατρίδα του νὰ γνωρισθῇ, ζητεῖ τὴν σύστασιν καὶ ὁδηγίαν σου, εἰς τὰς ὁποίας ἀφιερώνεται.

Παύω, ἀδελφέ μου, διὰ νὰ μὴ σὲ ἐνοχλήσω περισσότερον. Ἀγάπα με, τὸ μόνον ὁποὺ

---

1. Μεϊντάνης Βασίλειος.
2. Μιχαὴλ Κοκκίνης. Ἐδίδαξεν εἰς τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ Λύκειον κατὰ τὴν πρώτην σχολαρχίαν τοῦ Κωνσταντίνου Βαρδαλάχου (1810 κ.έ.).
3. Ἡμερομηνία.
4. Ὑπονοεῖ τὸ Βουκουρέστιον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πάντοτε ἐζήτησα, καὶ τὸ μόνον ὁποὺ πάντοτε εἰς τὴν ψυχήν μου ἐφύλαξα καὶ φυλάττω, διὰ νὰ εἶμαι ἄξιος αὐτῆς. Ὑγίαινε καὶ εὐτύχει.

Ὁ ἀδελφὸς καὶ φίλος σου
N. Βακαρέσκος[1]

215
(A. M. 135)

État des sommes payées pour le funéral[2] *fait à Anatolico en honneur des officiers morts sur le champ de bataille à Péta le jour 4 Juillet 1822 S.V.*

Savoir

	Pour chandelles de cire	*P(iastres)*	44
5	2 *Diacône*		5
	9 *Prêtres*		18
	1 *Chanteur de Ière classe*		3
	1 » » *IIe* »		2
	1 *Domestique de l'Église*		1
10			73

Bon pour soixante treize Piastres à payer par le Gouvernement pour les dépenses faites comme ci-dessus.

Anatolico le 16 *Juillet* 1822 — *Le Lieut. Colonel Commandant le Regt*

15 *Le chargé du funéral* — *Gubernatis T. Col.*
Lieut. Major du Regt.

Bon pour soixante et treize P(iastres) qui seront payées par Mr Livérius.

A. Mavrocordatos

20 *Ἔλαβα τὰ ἄνωθεν γρόσια ἑβδομῆντα τρία.*

Ὁ Καταλυματίας τοῦ συνδάγματος

Τὰς 16 Ἰουλίου 1822 — *Σ. Γ. Σωνιὲρ*

---

1. Νικόλαος Βακαρέσκος, Βλάχος εὐγενής. Εἰς τὰς 2 Φεβρουαρίου 1821 διωρίσθη ὑπὸ τῶν ἀρχόντων τοῦ Βουκουρεστίου ἀρχηγὸς τῶν ἐντοπίων δυνάμεων, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν εἴσοδον τοῦ Θ. Βλαδιμηρέσκο εἰς τὴν πόλιν. Ἀγνοῶν τὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας ἐπεδίωξε νὰ πείσῃ τὸν Βλαδιμηρέσκον νὰ ἑνωθῇ μετὰ τῶν ἀρχόντων ἐναντίον τῶν Φαναριωτῶν, ἀλλ' ἀπέτυχε. Διαβληθεὶς ἐν συνεχείᾳ ἀντικατεστάθη ὑπὸ τοῦ Φαναριώτου Κωνσταντίνου Σαμουρκάση, μέλους τῆς Φιλικῆς Ἑτιαρείας, ὅστις ἐπ' ἀρκετὸν διεβουκόλησε τοὺς Βλάχους συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ Βλαδιμηρέσκου. Ὅταν ὁ τελευταῖος οὗτος ἐπλησίαζε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Βουκουρέστιον, οἱ ἄρχοντες Βλάχοι, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ N. Βακαρέσκο, κατέφυγον εἰς τὴν πόλιν τῆς Τρανσυλβανίας Brasov, δηλαδὴ τὴν Στεφανούπολιν, ἥτις διετέλει ὑπὸ αὐστριακὴν κυριαρχίαν. Ἐκεῖθεν γράφει πρὸς τὸν Μαυροκορδᾶτον.

2. Funérailles.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

216
(A. M. 138)

Stato delle gratificazioni accordate da S.A. il Principe agl' Uffiziali del 1mo *Reggo per gli effetti perduti a Petta li* 4 *Luglio* 1822 *S.V.*

No.	*Nome e Pronome*	*Grado*	*Importo della gratificatione*	*Osservazioni*
	1 *Sign. Gubernatis*	*Te. Colon.*	450	*compreso il cavallo*
	1 *Cazoglu*	*Comm^{te}*	250	
	1 *Abbati*	*Cap. ajut. Mage*	200	
	1 *Inglesi*	*Te.* »	150	
	1 *Saunnier*	*Te. Qr Mo*	150	
	1 *Treiber*	*Dottore*	150	
	1 *Pappa*	*Cappella⟨no⟩*	150	
	1 *Garelli*	*Capitano*	200	
	1 *Mandeslof*	»	200	
	1 *Stefano*	»	200	
	1 *Dierzavsichi*	»	200	
	1 *Gués*	»	200	
	1 *Dara*	»	200	
	1 *Battisana*	*Tenente*	150	
	1 *Luptof*	»	150	
	1 *Basiliadi*	»	150	
	1 *Monateri*	»	150	
	1 *Spect*	»	150	
	1 *Scarvelli*	*So. Te.*	120	
	1 *Diamandopulo*	»	120	
	1 *Pappa Nicola*	»	120	
	1 *Bruno*	»	120	
	1 *Mavromati*	»	120	
	1 *Potamiano*	»	120	
	*T.*24		4.170	
	2 *ajutanti Bassi Uffiziali*		100	
	2 *Porta Bandiere*		100	
		Totale P(iastre)	4.370	

Anatolico li 16 *Luglio* 1822
Il Tenente Colonnello
Comandante il Reggimento
Gubernatis Te. Col.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

217

(A. M. 137)

Corps des Philhellènes

'Etat des sommes dues au dit-corps à raison du $^1/_3$ *de la solde effective depuis le 1er Mars* 1822 *jusqu'au 1er Juillet* 1822.

			Sommes dues pour le mois de				Total par	
5	Noms	Grades	Mars	Avril	Mai	Juin	Philhell.	Observat.
			État - Major					
	Le P. Mavrocordato	*Colee*	—	—	—	—	—	
	M.M. Raybaud	*Commt*	—	—	15.—	245.—	260.—	
	Hannay	*adj. Maj.*	—	—	—	30.—	30.—	
10	*Elster*	*Ch. Maj.*	—	—	15.—	30.—	45.—	
	Johansten	*aide M.*	—	—	—	30.—	30.—	
	Le Grasso	*id.*	—	—	—	30.—	30.—	
	Griffoni	*adj. S.Lt*	—	—	—	26.26	26.26	
	Divani	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
15	*St. André*	*Lieutenant*	—	—	—	30.—	30.—	
	Rainbaud	*Tamb. Mr*	—	—	—	16.—	16.—	
	Guglielmo	*Tamb. mait.*	—	—	—	12.—	12.—	
	×	*Mtre armurier*	—	—	—	30.—	30.—	
	Spiro	*Mtre tailleur*	—	—	—	30.—	30.—	
20	*Un ouvrier armurier*		—	—	—	12.—	12.—	
	Trois ouvriers tailleurs		—	—	—	18.—	18.—	
			Compagnies					
	M. Blondel	*Capitaine*	—	—	50.—	50.—	100.—	
	Card	*S.Lieut.*	—	—	—	26.—	26.—	
25	*Caisson*	*id.*	—	—	—	26.—	26.—	
	Guyes	*id.*	26.26	26.26	26.26	26.26	106.24	*Revient de la flotte*
	Testal	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Tasseron	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Laumonier	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
30	*Moscos*	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Gialouras	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*arrivent de*
	Mengossi	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*Morée*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

	Cléopas	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	D'André	*id.*	26.26	26.26	26.26	26.26	106.24	*Arrivent de la*
35	*Préveraud*	*id.*	26.26	26.26	26.26	26.26	106.24	*flotte*
	Foca	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Deliny	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Albertini	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Colelly	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
40	*Sava*	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Constantino	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Sanson	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*Vient de Morée*
	Aristide	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Constantiniades	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*Vient de Morée*
45	*Tholloméo*	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*Vient de Morée*
	Dovarouca	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*Vient de Morée*
	Bonhomme	*id.*	—	3—	26.26	26.26	56.12	
	Hellmann	*Lieutenant*	—	—	—	30.00	30.00	
	Huber	*id.*	—	—	30.00	30.00	60.00	*Vient de Morée*
50	*Krieger*	*id.*	—	—	—	30.00	30.00	
	Uschner	*id.*	—	—	—	30.00	30.00	
	Kikermann	*id.*	—	—	30.00	30.00	60.00	*Vient de Morée*
	Schreigart	*S.Lt*	—	—	—	26.26	26.26	
	Stitzelberger	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*Vient de Morée*
55	*Sosath*	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*id.*
	Beck Franz	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*id.*
	Vintherholler	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*id.*
	Husslin	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*id.*
	Brecht	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*id.*
60	*Strusing*	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*id.*
	Theiss	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Felds	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Prumpaker	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	
	Schaffner	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	
65	*Giesler*	*id.*	—	—	13.13	26.26	39.39	
	Beck Jeune	*id.*	—	—	26.26	26.26	53.12	*Vient de Morée*
	Hann	*id.*	—	—	13.13	26.26	39.39	
	Sieger	*id.*	—	—	—	26.26	26.26	*Mort il y a deux jours; avait reçu la moitié*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

	6 *canoniers à* 12 *piastres par moi*					72.00	72.00
70	3 *sapeurs*	*id.*				18.00	18.00
	11 *corvèes*	—	—	—	—	91.33	91.33
	un cantinier	—	—	—	—	12.00	12.00
			Total			2.868.29	
			[Report]				2868.29
75	*Dépenses particulières depuis le 1er Juillet.*						
	P(our) mi-mouton en route de Vracori à Anatoliko						5.20
	P. chevaux id. id. id.						15.—
	P. réparation d'une caisse						5.20
	P. plumes, papier et encre pour l'Etat Maj. et les Comp(agnies)						16.20
80	*P. frais de barquer d'Anatoliko à Missolongi*						6.10
	P. la lance et la ferrure du nouvel étendart						18.00
			Total Général				2.919.19
	Reçu à compte de Mr Voutier					300.00	
	Reçu à compte de Mr Livérius					362.00	
85	4 *Philhellènes ont reçu à compte à Missolongi*					32.00	
						Total	694.00
						Reste à payer	2.225.19[1]

Anatoliko 17 *Juillet* 1822 — *Le Commandant du corps*
Max. Raybaud

218

(A. M. 128)

50 *Piaster*

Fünfzig Piasterr den 3ten *Theil der Gage pro Juni* 1822 *erhalten, quittiert.*
Missolongi den 21 *Juli* 1822.

Δελώναι[2]
Κομμανδάντης

219

(A. M. 129)

Reçu mille quatre cent soixante six piastres à compte sur la solde de Juin de M.M. les Philhellènes.

Missolonghi 21 *Juillet* 1822 — *Le Comm. du corps*
Max Raybaud

1. Αἱ ἀθροίσεις δὲν εἶναι ἀκριβεῖς.
2. Bellier Delaunay, Γερμανὸς συνταγματάρχης, φιλέλλην. Ἐφονεύθη εἰς τὴν ἔξοδον τοῦ Μεσολογγίου . Παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὠνομάζετο «Βέλλιος Δελώνας».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

220

(A. M. 129)[1]

Α΄ Σύνδαγμα

Ἔλαβα ἐγὼ καταλυματίας τοῦ ἰδίου Συνδάγματος μία ποσότης γρόσια ἀπὸ τρεῖς χιλιάδες τριακόσια τριάντα τρία καὶ τρίτο ἀπάνω εἰς τὸν μιστὸν τῶν ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν.

Μισολόγγι τὰς 21 Ἰουλίου 1822 *Ὁ λοχαγὸς καὶ καταλυματίας*
Σ. Γ. Σωνιὲρ

Σημ. Αὐτόγραφος ἀπόδειξις γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Γάλλου φιλέλληνος S. G. Saunnier.

221

(A. M. 130)

Ἔλαβα ἐγὼ ὁ ὑπογεγραμμένος διὰ διόρθωσιν εἰς ροῦχα καὶ τζαρούχια τῶν ὅσων Ἑπτανησίων ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν μάχη τοῦ Πέτα ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν μου γρόσια χίλια διακόσια καὶ εἰς ἔνδειξιν ὑποφαίνομαι, γρόσια 1.200.

Τῇ 21 Ἰουλίου 1822, Μεσολόγγι *Ε(ὐ). Πανᾶς*[2]

222

(A. M. 141)

Ἐκ Κερνεσίου[3] *τῆς Σκωτίας, τῇ 15 Αὐγούστου 1822*

Ἐκλαμπρότατε Πρίγκιψ,

Ἡ κακουχία, ἡ ταλαιπωρία, καὶ τελευταῖον ἡ ἐπιδήμιος νόσος, ἡ δὶς καταλαβοῦσά με ἐν Πελοποννήσῳ, ὡς γνωστὸν πᾶσι τοῖς ἐκεῖσε, μ᾽ ἐβίασαν περὶ τὰ τέλη τοῦ Φεβρουαρίου νὰ ἀποδημήσω ἀπὸ τῆς φιλτάτης Ἑλλάδος, καὶ νὰ ἐπανακάμψω εἰς Γαλλίαν.

Φθάσας κατὰ τὸν προαπελθόντα Ἰούνιον ἐς Παρίσιον, δὲν ἔλειψα τοῦ νὰ ἐνεργήσω τὰ πρὸς ὠφέλειάν μας, γράψας συγχρόνως καὶ πρὸς τὸν γενναῖον κύριον Γορδών· αὐτὸς δέ, ὅλος Ἕλλην τήν τε ψυχὴν καὶ τὸ φρόνημα, μὲ προσεκάλεσεν, ἰδίοις αὐτοῦ ἀναλώμασιν, εἰς τὰ ἐν Σκωτίᾳ ὡραῖά του καὶ πλούσια κτήματα, ἐπιθυμῶν μεγάλως νὰ συνομιλήσῃ μετ᾽ ἐμοῦ περὶ τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων.

---

1. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ χάρτου, ἐφ᾽ οὗ καὶ ἡ ὑπ᾽ ἀριθμ. 219 ἀπόδειξις τοῦ M. Raybaud.

2. Εὐαγγέλης ἢ Εὐαγγελινὸς Πανᾶς (Τσιμπούκης), ὁπλαρχηγὸς ἐκ Κεφαλληνίας. Εὐθὺς μετὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἐπαναστάσεως ἐξεστράτευσε πρῶτος ἐκ τῆς νήσου [του μετὰ τοῦ μικροῦ του σώματος καὶ μετέσχε πολλῶν μαχῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα. Ἐδαπάνησε τὴν περιουσίαν του διὰ τὸν ἀγῶνα καὶ ἀπέθανε πένης ἐκ τύφου ἐν Ναυπλίῳ τὸ 1825 ἢ 1826. (Κωνστ. Μεταξᾶ, Ἱστορικὰ ἀπομνημονεύματα, ἔκδ. «Βιβλιοθήκης», Ἀθῆναι 1956, σελ. 133-134).

3. Cairness τῆς περιοχῆς τοῦ Aberdeen.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀπεχωρίσθη μέν, ἀκουσίως δέ, τῶν ἐνδόξως ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας ἀγωνιζομένων ἀδελφῶν του τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην του διατηρεῖ ζῶσάν τε καὶ ἀκμάζουσαν, ζήλου καὶ προθυμίας οὐδὲν ἐλλείπων. Μάρτυς δὲ τούτου, ἥ τε ἀπὸ μέρους αὐτοῦ ἀναίρεσις τῶν καθ' ἡμῶν γεγραμμένων παρὰ τῶν ἐπιστραφέντων ἀπὸ Πελοποννήσου ξένων, καὶ ἡ καταγραφὴ τῆς χρηματικῆς ὑπὲρ τῶν μαχομένων Ἑλλήνων βοηθείας, ἣν κατώρθωσεν ἐν Σκωτίᾳ τῇ αὐτοῦ πατρίδι, ὑπογράψας αὐτὸς πρῶτος 1.000 λίτρας στερλίγγ.

Ἡ τῷ ὄντι εὐδαίμων ζωὴ ἣν ζῇ ἐνταῦθα, δὲν θέλει δυνηθῇ νὰ τὸν ἀποσπάσῃ τῆς ποθεινῆς αὐτῷ Ἑλλάδος· ἀρκεῖ μόνον νὰ προσκληθῇ παρ' αὐτῆς, καὶ θέλει πάλιν τὸν ἰδεῖ συναγωνιστὴν ἔνθερμον, καὶ ὡς ἄλλο τέκνον ἐν μέσῳ τῶν ἐνόπλων αὐτῆς παίδων.

Ἡ σάλπιγξ τῆς φήμης, διακηρύττουσα τὰς λαμπράς σας νίκας, ἀντηχεῖ ἤδη εἰς τὰ πέρατα τῆς Εὐρώπης· αὕτη δέ, κροτοῦσα τὰς χεῖρας, εὔχεται διακαῶς τὴν παντέλειον πτῶσιν τοῦ τυράννου καὶ τὴν γενικὴν ὑμῶν ἀνάστασιν. Πλὴν πόσον θλιβερὸν εἶναι διὰ τὴν φιλάνθρωπον Εὐρώπην τὸ νὰ μὴ ἐφάνησαν εἰς αὐτὴν ἄχρι τοῦδε οἱ πρὸ τοσούτων μηνῶν προσδοκώμενοι πρέσβεις τῆς Ἑλλάδος. Πολλοὶ οἱ φιλέλληνες, πολλοὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ μᾶς εὐεργετήσωσι καὶ χρήμασι καὶ ὅπλοις, ἀλλ' ὁ ζῆλος αὐτῶν μένει ἄπρακτος, διὰ τὸ νὰ μὴ βλέπωσί τινα ἐξ ἡμῶν ἀπεσταλμένον παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως. Ἐνὶ λόγῳ, μὴ ἔχοντες εἰσέτι οὐδεμίαν ἐθνικὴν σχέσιν μετὰ τῶν φιλούντων ἡμᾶς ἐν Εὐρώπῃ, στερούμεθα πολλῶν καὶ μεγάλων βοηθημάτων.

Ὁ τῆς ὑμετέρας Ἐκλαμπρότητος

δοῦλος ταπεινὸς

Κουτζόφσκης (Κλημάτης)[1]

223

(A. M. 142)

Τῇ 17 Αὐγούστου 1822 ἐν Ὕδρᾳ

Ἐκλαμπρότατε (Μαυροκορδᾶτε).

Ὅσα ὑπωπτεύθημεν, ὅλα ἔγιναν, ὅμως ὄχι κατὰ τὸν σκοπὸν καὶ ἐπιθυμίαν τῶν ἐναντίων τῆς Διοικήσεως. Ἄξιοι νὰ σχεδιάσουν συνωμοσίαν, δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τὴν κινήσουν καθὼς ἔπρεπε· διὰ τοῦτο δὲν ἐπροξένησαν ἄλλο εἰμὴ ταραχήν, ἀπείθειαν καὶ πανικὸν φόβον. Ἂν ἡ ταραχὴ καὶ ἡ ἀπείθεια ἦτον μόνον εἰς τὴν διοίκησιν, τότε κάτι ἠμποροῦσαν νὰ κάμουν· ἀλλ' αὐτὰ ἦτον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἰδίους· διὰ τοῦτο καὶ δὲν ἔκαμον τίποτε. Ἔπρεπε νὰ σοῦ γράψω τὴν ἱστορίαν τῆς συνωμοσίας ταύτης, ἡ ὁποία διαιρεῖται εἰς τρεῖς ἐποχάς. Ἔπρεπε νὰ σοῦ φανερώσω τὰ σημεῖα τῆς ἀλληλογραφίας τῶν συνω-

1. Kutzowsky, φιλέλλην Πολωνός, ἰατρὸς τὸ ἐπάγγελμα. Κατῆλθεν εἰς Ἑλλάδα ἐκ Μασσαλίας μετὰ τοῦ Θωμᾶ Gordon καὶ ἄλλων Ἑλλήνων καὶ φιλελλήνων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μότων καὶ ἐκεῖνα τῆς προσωπικῆς των ἀνταποκρίσεως· ἀλλὰ δὲν μοὶ τὸ συγχωροῦν αἱ περιστάσεις ἐπὶ τὸ παρόν. Φθάνει μόνον νὰ ἠξεύρῃς, ὅτι δύο τρόπους ἐμετεχειρίσθησαν. Τὸν ἕναν πολιτικὸν καὶ τὸν ἄλλον στρατιωτικόν. Μὲ τὸν πολιτικὸν ἐκήρυττον ἀσυδοσίαν εἰς τὸν λαόν, καὶ ἂν τινὰς τοὺς ἔλεγεν ὅτι φοβεῖται τὴν Διοίκησιν, ἂν δὲν δώσῃ τὰ νομικὰ δοσίματα, εἰς αὐτὸν ἀποκρίνονται, βρὲ Ἕλληνα, ἐγὼ εἶμαι ἐδῶ καὶ ἐσὺ φοβεῖσαι ἀπὸ τὴν Διοίκησιν καὶ τί σκατὰ εἶναι αὐτὴ ἡ Διοίκησις[1]. Μὲ τὸ στρατιωτικὸν δὲ ἐκήρυττον εἰς τοὺς καπετάνους καὶ στρατιώτας, ὅτι οἱ ἄρχοντες τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ ἰδία ἡ Διοίκησις, διὰ νὰ σκλαβώσῃ τὸ στρατιωτικὸν εἰς τὸ πολιτικόν, ἔχουν σκοπὸν νὰ σκοτώσουν κρυφὰ ὅλους τοὺς σημαντικοὺς ὑπερασπιστὰς καὶ ἀρχηγούς των, καὶ ἀφοῦ δολοφονήσουν αὐτούς, τότες ὅλοι οἱ στρατιῶται ἔχουν νὰ γένουν σκλάβοι τῶν ἀρχόντων καὶ οἱ ἄρχοντες θέλει γένουν τόσοι πασιᾶδες καὶ βεζυρᾶδες καὶ θέλει μοιρασθοῦν ὅλα τὰ ἐθνικὰ κτήματα καὶ τὰ παρόμοια. Μὲ τούτους τοὺς δύο τρόπους, διαδιδομένους εἰς τὸν λαὸν καὶ εἰς τοὺς στρατιώτας ἀπὸ ἀρκετοὺς ἀποστόλους καὶ πνευματικούς, ἐτράβηξαν καὶ τὸν λαὸν καὶ τοὺς στρατιώτας εἰς τὸ μέρος των· καὶ ὁ μὲν λαὸς δὲν ἐπλήρωσε τὰ νομικά του δοσίματα, ὁ δὲ στρατιώτης δὲν ὑπήκουσεν εἰς τὰς προσταγὰς τῆς Διοικήσεως.

Ἐντεῦθεν ἐπήγασαν ὅλα τὰ κακά, ἐπειδὴ ἡ Διοίκησις εἶχε ἄκραν ἀμηχανίαν καὶ ἀκροτάτην στέρησιν χρημάτων καὶ κανένας στρατιώτης δὲν ἠθέλησε νὰ ἐκστρατεύσῃ μήτε διὰ Δυτικὴν μήτε διὰ Ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ μόλις ἑτοιμάζετο μία ἐκστρατεία καὶ εὐθὺς διελύετο. Βλέπουσα ἡ Διοίκησις τοιαύτην κατάστασιν πραγμάτων, ἀπεφάσισε νὰ ὑποχρεώσῃ διάφορα μέλη της, νὰ ἐκστρατεύσουν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν καὶ Δυτικὴν Ἑλλάδα. Τοῦτο ἦτον καλόν, ὅμως ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἐγνωστοποιήθη εἰς τοὺς στρατιώτας, τὸ ἀπεκατέστησε κακόν, ἐπειδὴ εὐθὺς ἐφώναξαν: Βλέπετε ὅτι οἱ ἄρχοντες θέλουν νὰ λάβουν τὰ ἄρματα εἰς χεῖρας; Βεβαιώνεσθε τώρα ὁποὺ δὲν σᾶς ἐλέγαμεν ψεύματα καὶ τ.λ. Ἐζητήθη γράμμα ὑπογεγραμμένον ἀπὸ τοὺς καπετάνους ὅλους, διὰ νὰ μὴν ἀκούσουν ἄλλου προσταγὴν παρὰ μόνον τοῦ(....)[2] καὶ εὐθὺς ἐδόθη. Ἡ ἀπόφασις, τὴν ὁποίαν ἐναντίον τοῦ Ὀδυσσέως ἔκαμεν ἡ Διοίκησις, καὶ αὐτὴ ἐβεβαίωσε τὸ στρατιωτικὸν εἰς ὅσα τοῦ ἐλέγετο. Μ' ὅλον τοῦτο ἡ ἐκστρατεία ἤθελε γένει ἄν, διὰ νὰ ἐμποδισθῇ, δὲν διελύετο ἡ πολιορκία τῶν Πατρῶν καὶ ἂν δὲν ἀνοίγετο ἡ εἰς τὴν Πελοπόννησον εἴσοδος τῶν ἐχθρῶν, πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ἔγιναν δι' ἄλλο παρὰ μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν παρὰ τῆς Διοικήσεως ἀποφασισθεῖσαν ἐκστρατείαν, καὶ πράγματα τὰ ὁποῖα ἔκαμον νὰ σπάσῃ, πρὶν ὡριμάσῃ, ἡ συνωμοσία· ἐπειδὴ μόλις ἔφθασαν οἱ Τοῦρκοι εἰς Κόρινθον καὶ οἱ στρατιῶται, ἀντὶ νὰ ὑπακούσουν εἰς τῆς Διοικήσεως τὰς προσταγὰς καὶ νὰ πηγαίνουν νὰ ἐμποδίσουν τοὺς ἐχθροὺς ἀπὸ τοῦ νὰ διαβοῦν ἀπὸ Κόρινθον εἰς Ἄργος, ἄρχισαν νὰ λαφυραγωγήσωσιν ὄχι μόνον τὸν ἁπλῶς τυχόντα ἀλλὰ καὶ τὰ μέλη τῆς Διοικήσεως, φωνάζοντες τὰ

1. Προφανῶς ὑπονοεῖ τὸν Κολοκοτρώνην.
2. Κενὸν ἐν τῷ χειρογράφῳ. Παραλείπεται τὸ ὄνομα τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μύρια ἐναντίον βουλευτῶν, ἐκτελεστῶν καὶ μινίστρων. Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἄργους ἐδόθησαν εἰς φυγήν. Οἱ στρατιῶται ὡς καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Διοικήσεως, ἀφ' οὗ ἅρπαξαν ὅσα ἠδυνήθησαν καὶ αὐτοί, ἔφυγον. Οἱ βουλευταὶ καὶ οἱ ἐκτελεσταὶ ὅλοι ἔφυγον καθὼς καὶ οἱ μινίστροι, ἐκτὸς τοῦ ἀντιπροέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, τοῦ προέδρου τοῦ Βουλευτικοῦ, τοῦ μινίστρου τῆς Ἀστυνομίας, ἐμοῦ καὶ τοῦ Φωτίου Καραπάνου, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ὅλους ἐγὼ μόνον μαζὶ μὲ τὸν Φώτιον ἐφύγαμεν οἱ τελευταῖοι περὶ τὰς ἕξη ὥρας τῆς νυκτὸς καὶ ἤλθομεν εἰς τοὺς Μύλους τοῦ Ἄργους, ὅπου εὕρομεν μερικοὺς τῶν ἐκτελεστῶν, τῶν βουλευτῶν καὶ μινίστρων. Οἱ ἐχθροὶ τῆς Διοικήσεως εὐθὺς διὰ ἐπίτηδες σταλθέντων ἀποστόλων ἐκήρυξαν εἰς πᾶσαν τὴν ἐπικράτειαν, ὅτι ἡ Διοίκησις διελύθη, ὅτι ἀπὸ τὰ μέλη της ἄλλα διεσπάρθησαν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ ἄλλα ἐφονεύθησαν ἀπὸ τὸν λαόν, ἐπειδὴ ἐπώλησαν τὴν Ἑλλάδα διὰ σαράντα μιλλιούνια γρόσια εἰς τὸν ἐχθρόν καὶ τὰ παρόμοια, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ζωὴ πολλῶν μελῶν καταφυγόντων εἰς διάφορα μέρη καὶ ἡμῶν τῶν ἰδίων, εὑρισκομένων εἰς τοὺς Μύλους, ἐκινδύνευσε· μ' ὅλον τοῦτο κανένας δὲν ἔπαθε τίποτε. Μετὰ δύο ἡμέρας, ὅσοι εὑρέθημεν εἰς Μύλους, εἰς μίαν μερικήν μας συνέλευσιν ἀπεφασίσαμεν νὰ μὴν διαλύσωμεν τὴν σκιὰν τῆς Διοικήσεως, ἀλλὰ νὰ τὴν φυλάξωμεν μὲ τὸν κίνδυνον τῆς ζωῆς μας, μ' ὅλον ὅτι διακηρύξεις ἔγιναν παντοῦ ὅτι τὰ μέλη τῆς Διοικήσεως ἐσκόρπισαν καὶ ὅτι διὰ τὰς κατεπειγούσας χρείας τῆς Πατρίδος ἀνέλαβον τοὺς χαλινοὺς οἱ Κολοκοτρώνης, Πετρόμπεης, Κρεββατᾶς καὶ Ὑψηλάντης, καὶ μ' ὅλον ὅτι αἱ προσταγαὶ αὐτῶν ἠκούοντο. Ἐφροντίσαμεν μὲ κάθε τρόπον νὰ βαστάξωμεν τὰς νήσους ἑνωμένας μὲ τὴν Διοίκησιν, τὸ ὁποῖον καὶ εὐκόλως ἐπετύχαμεν. Τοῦτο παρατηροῦντες οἱ ἐναντίοι, φοβούμενοι καὶ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς, οἵτινες ἐγέμισαν τὸν κάμπον τοῦ Ἄργους, φοβούμενοι ἀκόμη μὴ φύγουν τὰ καράβια ἀπὸ τὸν κόλπον τοῦ Ναυπλίου καὶ διαλυθῇ ἡ θαλάσσιος πολιορκία, ἦλθον εἰς τὸ καράβι, εἰς τὸ ὁποῖον κατοικοῦσεν ἡ Διοίκησις καὶ ἀφοῦ εἶπαν πολλὰ ὄχι κατὰ Διοικήσεως πλέον ἀλλὰ κατὰ διοικητῶν, προΰβαλον ὅτι τὴν Διοίκησιν τὴν σέβονται, ἀλλ' ὅτι τὸν Θᾶνον καὶ Ντεληγιάννην δὲν τοὺς θέλουν εἰς τὸ Ἐκτελεστικόν, ὅτι νὰ διορισθῇ ἕνας ἀρχιστράτηγος ἀνεξάρτητος, καὶ τὸ Μινιστέριον τοῦ Πολέμου νὰ δοθῇ εἰς τὸν Ἀναγνωσταρᾶν ἢ εἰς τὸν Κολιόπουλον, εἰς τὰ ὁποῖα τοὺς ἔγινεν ἡ προσήκουσα ἀπόκρισις καὶ ἔφυγον. Μετὰ ἀρκετὰς ἡμέρας οἱ Τοῦρκοι στενοχωρημένοι διὰ ἔλλειψιν τροφῶν ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὸ Ἄργος διὰ τὴν Κόρινθον. Εἰς τὸν δρόμον ἠπαντήθησαν μὲ τὸν στρατηγὸν Νικήταν, ὅστις τοὺς ἐβάρεσε καλά, ἐσκότωσε πολλοὺς καὶ ἐπῆρε ἀρκετὰ λάφυρα μάλιστα ἄλογα καὶ καμήλας. Οἱ Τοῦρκοι ὅμως διέβησαν εἰς Κόρινθον, ὅπου εὑρίσκονται καὶ τώρα.

Ὅσα ἕως ἐδῶ σ' ἐφανέρωσα, εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἔλεγον πρὸς τὸν λαὸν καὶ πρὸς τοὺς στρατιώτας. Ὁ σκοπός τους ὅμως ἦτον νὰ ἐγκρεμνίσουν τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα, καὶ μὲ αὐτὸ τὸν Μαυροκορδᾶτον, νὰ ἐβγάλουν ἀπὸ τὸ Βουλευτικὸν ὅσους δὲν ἐσυμφωνοῦσαν μὲ τὴν γνώμην τους καὶ νὰ στερεώσουν τὸν Ὑψηλάντην πρίγκιπα τῆς Ἑλλάδος, καὶ τὸν στρατηγὸν Κολοκοτρώνην ἀρχιστράτηγον τῆς Ἑλλάδος. Ὁ σκοπός τους ὅμως ματαιώθη.

Τώρα διὰ τῶν νήσων συνεργήσαμεν ἕως εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου τὰ πράγματα νὰ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

μείνουν ὡς ἦτον. Ἡ Γερουσία τῆς Πελοποννήσου νὰ ἑνωθῇ μὲ τὸ Βουλευτικὸν Σῶμα καὶ νὰ μεταβῇ ἡ Διοίκησις εἰς Τριπολιτζὰν καὶ ἐκεῖθεν νὰ διοικῇ. Εἴθε τοῦτο νὰ γένῃ. Ἕνα πρᾶγμα μόνον μὲ ταράττει πολὺ καὶ εἶναι ὅτι καὶ αἱ νῆσοι εὑρίσκονται εἰς μεγάλην ἀσυμφωνίαν, ἐκτὸς τῆς νήσου Ψαρά. Οἱ Τοῦρκοι εὑρίσκονται εἰς Κόρινθον στερημένοι τροφῶν καὶ τυραννημένοι ἀπὸ νόσον. Οἱ ἐδικοί μας ἔχουν πιάσει ὅλας τὰς πέριξ θέσεις. Τὰ Δερβένια εἶναι καλὰ πιασμένα. Ἐκεῖ εὑρίσκεται καὶ ὁ Ὑψηλάντης καὶ ὁ στρατηγὸς Νικήτας. Τὸ Ναύπλιον πολιορκήθη διὰ ξηρᾶς καὶ θαλάσσης. Ὁ ἑλληνικὸς στόλος ἐκπλέει αὔριον.

Ἀδελφέ! Ἡ ἀπουσία σου εὐκόλυνε πολλὰ πράγματα καὶ πολλοὺς σκοποὺς τῶν ἐναντίων. Ἡ παρουσία σου εἶναι ἀναγκαιοτάτη, ἀναγκαιοτάτη. Ἂν ἔλθῃς γλήγορα κάτι γίνεται. Φύλαξε καὶ εὐχαρίστησε ὅσον δυνηθῇς τὸ σύνταγμα καὶ τὸ τάγμα καὶ τὸ σῶμα τῶν Κεφαλληνιαίων. Καὶ ἂν ἔλθῃς, νὰ ἔχῃς μαζύ σου καὶ αὐτὰ τὰ σώματα. Ἂν γνωρίσῃς ὅτι καὶ χωρὶς νὰ εἶσαι αὐτοῦ, ἠμπορεῖ νὰ διοικηθῇ ἡ Δυτικὴ Ἑλλάς, τότες μίσσευσον εὐθὺς διὰ ἐδῶ. Ὅσον γληγορώτερα ἔλθῃς, τόσον καλύτερα κάμνεις. Κάμε ὅμως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον κρίνεις εὔλογον. Ἐπειδὴ ἐγὼ βλέπω τὰ ἐδῶ, τὰ αὐτοῦ δὲν τὰ βλέπω. Ἔχομεν καὶ ἄλλο βάσανον. Σοὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Πελοπόννησος εἶχε μυστικὴν ἀνταπόκρισιν μὲ τοὺς εἰς Ζάκυνθον Ἄγγλους. Ἡ ἀνταπόκρισις αὕτη ἔγινε συχνοτέρα καὶ πολλοὶ τοῦ Βουλευτικοῦ Σώματος παρακινοῦν καὶ συμβουλεύουν νὰ προστρέξωμεν εἰς τὴν ἀγγλικὴν ὑπεράσπισιν, ἂν θέλωμεν νὰ σώσωμεν τὸ ἔθνος. Φαίνεται ὅτι οἱ Ἄγγλοι τοὺς ἐζήτησαν γράμμα τῆς Διοικήσεως, διὰ τοῦτο φροντίζουν μὲ κάθε τρόπον νὰ καταπείσουν τοὺς διοικητάς, ὅμως δὲν πιστεύω νὰ τὸ ἐπιτύχουν, ἐπειδὴ καὶ ἂν τὸ ἀποφασίσῃ ἡ Διοίκησις, δὲν ἠμπορεῖ νομικῶς νὰ τὸ κάμῃ, καθὼς καὶ δὲν θέλει τὸ κάμει[1]. Εἶχα ἀπόφασιν νὰ σοῦ γράψω καὶ ἄλλα πολλά, ὅμως βιάζεται ὁ ἄνθρωπός μου καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἠμπορῶ. Ἐγὼ τούτην τὴν ὥραν μισσεύω διὰ τοὺς Μύλους καὶ ὑγίαινε.

Ὁ ἀδελφός σου

(Ἰωάννης Κωλέττης)

224

(ΣΔΚ, Φ. 16, ἀρ. 1034)

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

πρὸς τὸν Μινίστρον τοῦ Δικαίου καὶ Ἁρμοστὴν τῶν Νήσων

κύριον Κωνσταντῖνον Μεταξᾶν

Τὰς δέκα ὀκάδας ἀσήμι ὁποὺ εὑρίσκεται εἰς χεῖράς σας, καὶ τὰς ὁποίας ἔχετε λάβει

---

1. Πρὸ τῆς καταστροφῆς τοῦ Δράμαλη ἔγιναν συνομιλίαι τινὲς ἐν Ζακύνθῳ διὰ τοῦ Ἀνδρέου Ζαριφοπούλου, τοῦ Πονηροπούλου καὶ τοῦ ἀρχιερέως Ρέοντος καὶ Πραστοῦ Διονυσίου περὶ ἀγγλικῆς προστασίας ἐν Πελοποννήσῳ. (Ν. Σπηλιάδου, Ἀπομνημονεύματα, Α', 377-379, 416-417, 462).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

παρὰ τοῦ Κ. Χατζῆ ἐκ τῶν λαφύρων τῆς Χίου, θέλετε τὲς πουλήσει εἰς τὴν καλλιωτέραν τιμὴν καὶ τὰ χρήματα θέλετε τὰ μεταχειρισθῆ καθὼς σᾶς εἴχομεν παραγγείλει.

Τὴν 18 Αὐγούστου, ἐν Μύλοις, 1822

(Τ. Σ.) Ἀθανάσιος Κανακάρης, Ἀντιπρόεδρος
Ἰωάννης Ὀρλάνδος
Ἰωάννης Λογοθέτης

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Πρὸς τὸν ἐξοχώτατον Μινίστρον τοῦ Δικαίου καὶ Ἁρμοστὴν τῶν Νήσων κύριον Κωνσταντῖνον Μεταξᾶν*

225

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1234)

Τῇ ιθ'/λα' Αὐγούστου 1822 ἐν Λιβόρνῳ

Φίλε μου!

Περὶ τὴν δεκάτην τοῦ παρελθόντος σοὶ ἔγραψα εἰς πλάτος διὰ τοῦ γνωστοῦ σοι Ἀθανασίου[1] *καὶ σοὶ ἔπεμψα δι' αὐτοῦ καὶ τὰ Πολιτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἔπειτα ἔλαβα καὶ τὴν ἐδικήν σου ἐπιστολὴν μετὰ τῶν διαφόρων ἐγγράφων σας καὶ σ' ἀπεκρίθην εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος. Κατὰ τὰς εἰδήσεις σου καὶ κατὰ πολλὰ ἄλλα διδόμενα, ἐλπίζαμεν νὰ εἶναι ὁ Ἰούλιος εὐτυχέστερος ἀπὸ τὸν Ἰούνιον καὶ νὰ προχωρήσουν βαθμηδὸν ἐπὶ τὸ κάλλιον τὰ πράγματά μας. Ἀλλ' εἰδήσεις ἐκ Κερκύρας ἀπὸ τὰ τέλη Ἰουλίου, σύγχρονοι ἀπὸ τὸ Μεσολόγγι καὶ ἄλλαι τινὲς ἀπὸ τὴν Ζάκυνθον μᾶς κατεθορύβησαν καὶ σχεδὸν μᾶς ἔφεραν εἰς ἐσχάτην δειλίαν. Χθὲς ἀνέγνωσα ἓν γράμμα τοῦ Ἐδουάρδου ἀπὸ τέλη Ἰουλίου καὶ εἶδα μὲ ἀγανάκτησίν μου εἰς ποίαν κατάστασιν ἔφθασαν διὰ μιᾶς τὰ πράγματά μας, τὰ ὁποῖα κάμνει ἐπικινδυνότερα ἡ παρουσία τοῦ μολυσμένου ἐχθρικοῦ στόλου εἰς τὰ παράλιά σας. Ἀλλὰ νεώτεραι εἰδήσεις ἐκ Ζακύνθου τῶν 24/5 Αὐγούστου μᾶς ἐπαρηγόρησεν ὁπωσοῦν καὶ μᾶς δίδουν ἀγαθὰς ἐλπίδας ὅτι, ἐὰν ὑπερισχύσετε κατὰ τῶν διχονοιῶν, θέλετε ἀποκρούσει τὸν ἐχθρόν, ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον ὁμολογεῖ καὶ ὁ «Αὐστριακὸς Παρατηρητής», καὶ ἴσως-ἴσως θέλει πηγάσει ἐκ τοῦ μεγάλου κινδύνου ἡ σωτηρία τῆς Ἑλλάδος. Ἐὰν καταστραφῇ ὁλόκληρον τὸ εἰσβὰν εἰς Πελοπόννησον ἐχθρικὸν σῶμα, θέλει τρομάξει ὁ ἐχθρὸς καὶ δὲν θὰ τολμήσῃ πιθανῶς νὰ ξαναέμβῃ εἰς αὐτήν. Αἱ εἰδήσεις τῆς Ζακύνθου μᾶς κοινολογοῦν ὅτι ὁ ἐχθρικὸς στόλος ὄχι μόνον στρατεύματα ἀποβάσεως δὲν ἔχει, ἀλλ' ὅτι καὶ στερεῖται τῶν ἀναγκαίων ναυτῶν καὶ τῶν ἐφοδίων, καὶ τρέμει ἀπὸ μόνην τὴν ἐμφάνισιν τῶν ἑλληνικῶν πλοίων. Ἐὰν τοῦτα λοιπὸν ἐμφανισθοῦν, ὁ ἐχθρικὸς στόλος φεύγει ἢ τοὐλάχιστον δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκτελέσῃ τι οὐσιῶδες καθ' ἡμῶν. Ἀπὸ τὰς ἰδίας πηγὰς μανθάνομεν ὅτι τὸ Ναύπλιον εἶναι ἀκόμη εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν, ὅτι ἡ ἐν Ἄργει Βουλὴ κατέφευγεν*

---

1. Δημητριάδου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς τὰ καράβια καὶ ὅτι εἰς τὴν Πελοπόννησον κατέστη πολεμικὴ διοίκησις, συγκειμένη ἀπὸ τὸν Ὑψηλάντην, τὸν Κολοκοτρώνην, τὸν Μαυρομιχάλην, τὸν Νοταρᾶν, δύο Νυδριώτας καὶ ἕνα Σπετσιώτην. Εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις ἐχρειάζετο βέβαια πολεμικὴ κυβέρνησις, ἀλλ' ἔγινεν ἆρα τακτικῶς; δὲν εἶναι τοῦτο φατριαστικὸν ραδιούργημα; Τί ἄρα θέλει εἰπεῖ ἡ Εὐρώπη περὶ τῆς ἀκαταστασίας καὶ τοῦ εὐμεταβόλου μας; Ἐντὸς μηνὸς ἴσως συνέρχεται ἡ βασιλεύουσα Εὐρώπη εἰς τὴν Βερόναν τῆς Ἰταλίας, καὶ θὰ συνήρχετο πρωτύτερα, ἐὰν δὲν ἐσύμβαινεν ἡ αὐτοχειρία τοῦ Καστλερεΰ[1], ὅστις ἀποχαιρετήσας τὸν βασιλέα του διὰ νὰ περάσῃ εἰς τὴν ἠπειρωτικὴν Εὐρώπην ἔπεσεν εἰς παραφροσύνην καὶ ἐφονεύθη μόνος του. Περὶ τοῦ ἀνελπίστου τούτου συμβεβηκότος λέγονται διάφορα· μ' ὅλον δὲ ὅτι πιθανῶς νὰ κατήντησεν εἰς τοῦτο ἀπὸ ἀρρωστίαν, πρέπει νὰ σᾶς κοινολογήσω καὶ τὸ ἀβέβαιον τοῦτο ἀνέκδοτον· ἡ Ἐξοχότης του ἔλαβε γράμματα ἀπὸ σημαντικόν τι ὑποκείμενον, τὸ ὁποῖον τῷ ἀπέδειχνεν ὅτι ὁ Καστλερεΰς πρέπει νὰ δώσῃ ἀπολογίαν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν καταστροφὴν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸν ἀφανισμὸν τῆς Χίου, καθὼς καὶ δι' ὅσα ἄλλα κακὰ πάσχει ἡ Εὐρώπη, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἀποδοθοῦν εἰς τὴν πολιτικὴν τοῦ ἰδίου Καστλερεΰ. Πρέπει νὰ σοὶ προσθέσω ὅτι ἠγέρθησαν μεγάλαι φωναὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν κατὰ τῆς φιλοτουρκίας τῶν μινίστρων της, ὥστε ὁ Καστλερεΰς ἐξεφώνησεν ὅτι φυλάττει ἰσότιμον οὐδετερότητα μεταξὺ Τούρκων καὶ Ἑλλήνων, ὅτι δέχεται τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν καθὼς καὶ τὴν τουρκικὴν εἰς ὅλην τὴν βρεταννικὴν ἐπικράτειαν, καὶ ὅτι ἐὰν ἔγινε καμμία ἀδικία ἢ φιλοπροσωπία κατὰ τῶν Ἑλλήνων, ἔγινε χωρὶς τὴν εἴδησιν τῆς Διοικήσεως, ἥτις εἶναι ἕτοιμος νὰ τιμωρήσῃ αὐστηρῶς τοὺς ὑπευθύνους ὑπουργούς της, ὅταν ἀποδειχθῇ ἡ παρανομία καὶ ἀδικία των κατὰ τῶν Ἑλλήνων. Δὲν ἔχω τόσην ὑπόληψιν εἰς τὴν διπλωματικὴν συνείδησιν, ὥστε νὰ ἀποδεχθῶ ὅτι ἡ συναίσθησις μεγάλου ἁμαρτήματος ἠμπορεῖ νὰ ἐπιφέρῃ αὐτοχειρίαν· ἀλλ' ὁποία καὶ ἐὰν εἶναι ἡ αἰτία τῆς καταστροφῆς τοῦ Καστλερεΰ, εἶναι ἀληθὲς ὅτι εἰς ὅλην τὴν Εὐρώπην ἠγέρθη ἡ ἀγανάκτησις τῶν ἀνθρώπων κατὰ τῆς θηριωδίας τῶν Τούρκων, καὶ αἱ μεγάλαι Δυνάμεις εἰς τὴν συνέλευσίν των θέλουν λάβει ἀφεύκτως μέτρα σωτήρια ὑπὲρ ἡμῶν. Ἀλλὰ τοῦτα προϋποθέτουν πρῶτον τὴν ὑμετέραν ἀνθίστασιν καὶ δεύτερον ὁμόνοιαν μεταξὺ τῶν ἀρχηγῶν καὶ θρησκευτικὴν συντήρησιν τοῦ καθεστῶτος κανονικοῦ νόμου. Ἡ σωτηρία τοῦ Ἔθνους εἶναι τὸ προτιμότερον πάντων, καὶ εἰς τοὺς μεγάλους κινδύνους δὲν παρατηρεῖται τόσον ἡ κανονικὴ ἢ μὴ πολιτεία τῶν σωτήρων. Ἡ εἴσοδος τῶν ἐχθρῶν εἰς τὴν Πελοπόννησον καὶ ἡ ἐμφάνισις τοῦ στόλου των εἰς τὰ παράλιά της, ὄχι μόνον ἀθῳώνουν, ἀλλὰ καὶ ἔκαμνον ἄφευκτον τὴν ἀποκατάστασιν τῆς πολεμικῆς διοικήσεως. Ἐὰν δὲ καὶ συνεστήθη αὐτοσχεδίως καὶ αὐτεπαγγέλτως, ὀφείλουν οἱ ἀναλαβόντες τὴν αὐτοκρατορικὴν δύναμιν,

1. Stewart Castlereagh, μαρκήσιος Λονδόνδερρυ (1769 - 1822). Ἐχρημάτισεν ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Μ. Βρεταννίας ἀπὸ τοῦ 1812 μέχρι τῆς 12 Αὐγούστου 1822, ὅτε ηὐτοκτόνησε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ τὴν κανονίσουν καὶ νὰ τὴν κάμουν νόμιμον μὲ ἓν θέσπισμα τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς, ἄλλως δὲ καὶ οἱ Εὐρωπαῖοι καὶ οἱ ἡγεμόνες των θέλουν μᾶς θεωρήσει ὡς παράφρονας ἀνθρώπους, οἵτινες δὲν εἴμεθα ἄξιοι μήτε τῆς καταγωγῆς μας, μήτε τῆς εὐνοίας των.

Ὁ Ἐδουάρδος[1] *εἰς τὸ ἀπὸ ιη΄/λ΄ Ἰουλίου γράμμα του λέγει, ὅτι μοὶ γράφεις σὺ— ἀλλ' ἕως τὴν ὥραν δὲν ἔλαβα γράμμα σου, καὶ ἢ δὲν μ' ἔγραψες ἢ παρέπεσε. Ἡ ἐπιστολή σου ἤθελε μᾶς δώσει πολλὰ φῶτα καὶ νὰ σᾶς κοινολογήσωμεν ἐπιτυχέστερον τὰς ἰδέας μας. Ὁ Τσιαπραζλῆς*[2] *δὲν ἔγραψε πρὸς οὐδένα τῶν ἐν Λιβόρνῳ, ὅθεν περιοριζόμεθα μόνον εἰς διδόμενα ἀμφίβολα καὶ ἀβέβαια. Πολλοὶ φωνάζουν κατὰ τῶν διχονοιῶν σας καὶ εἰς αὐτὰς ἀποδίδουν τὰς δυστυχίας μας. Εἶναι τρεῖς Φαναριῶται εἰς τὸ μέσον σας καὶ λέγουν ὅτι ὁ καθεὶς εἶναι ἀρχηγὸς μιᾶς φατρίας. Ἄλλοι ἐτόλμησαν νὰ εἰποῦν ὅτι αἱ κατηραμέναι τοῦται φατρίαι ἐπέφεραν τὴν ἀρχέκακον δολοφονίαν τοῦ κὺρ Ἀλεξίου καὶ τοῦ Παλάσκα, τὴν ὁποίαν ἐκοινολόγησεν ἐσχάτως καὶ ὁ «Αὐστριακὸς Παρατηρητὴς» καὶ ἐδημοσίευσε τὰ αἴσχιστα κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως. Καὶ ὁμογενεῖς καὶ ἀλλογενεῖς εἶναι ἀγανακτισμένοι κατὰ τῶν φατριῶν καὶ συμφωνοῦν οἱ περισσότεροι εἰς τὸ νὰ ἐπαινοῦν τὴν ἀνδρείαν καὶ πειθαρχίαν τοῦ λαοῦ μας, ὥστε εἶναι ἕτοιμοι νὰ ζητήσουν καὶ ἐκ Θεοῦ καὶ ἐξ ἀνθρώπων ἐκδίκησιν κατὰ τῶν φατριαστῶν. Σοὶ κοινολογῶ τοῦτα, ὄχι διότι τὰ πιστεύω καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν, ἀλλὰ διὰ νὰ τὰ κοινολογήσῃς εἰς τοὺς φίλους μας καὶ νὰ τοὺς κάμῃς νὰ προσέξουν, ὥστε ὅ,τι καὶ ἐὰν γίνῃ, νὰ μὴν εἶναι αὐτοὶ ὑπεύθυνοι εἰς τὴν κατάραν τῆς παρούσης καὶ τῆς μελλούσης γενεᾶς.*

Ἀπὸ τὴν Βιέννην μᾶς ἐξεκούφαναν μὲ τὴν εἴδησιν τοῦ ὅτι ἐνικήθη ἐσχάτως εἰς τὸν Σπερχειὸν ὁ Χουρσὶτ πασᾶς, καὶ κάτι ἀναφέρουν περὶ τούτου καὶ αἱ τελευταῖαι τῆς Ζακύνθου εἰδήσεις. Ἐὰν τοῦτο ἀληθεύσῃ, ἀσφαλίζονται τὰ ἀνατολικοβόρεια σύνορά σας καὶ ἐγκαρδιώνονται οἱ λοιποὶ ὁμογενεῖς. 15.000 Ἀλβανότουρκοι ἐκινήθησαν κατὰ τῶν ὀλιγαρίθμων Σουλιωτῶν, κειμένων εἰς τὸ στόμα τῆς Ἀλβανίας, καὶ τίποτες ὅμως δὲν κατώρθωσαν· καὶ 15.000 Τοῦρκοι πρέπει νὰ ἀναποδογυρίσουν τὴν Πελοπόννησον; Τόσοι τούτων ἦτον καὶ πέρυσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ὅτε οἱ ἡμέτεροι μήτε Διοίκησιν εἶχον, μήτε φρούρια, μήτε ὅπλα μήτε πολεμικὰς ἕξεις· καὶ ὅμως τοὺς ἠφάνισαν. Καὶ ἐφέτος νὰ δειλιάσουν ἀπὸ ἰσάριθμον ποσότητα; Δὲν εἶναι ἐντροπὴ καὶ καταισχύνη; Καί, ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ὑπερισχύσουν οἱ ἐχθροί, ὄχι μόνον ἀφανίζεται παντελῶς τὸ Γένος, ἀλλά, τὸ χείριστον, θέλομεν κατηγορηθῆ ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον καὶ θέλουν μᾶς ἀποστρέφονται οἱ Εὐρωπαῖοι ὡς μωρὰ ἀνδράποδα.

Διὰ τοὺς οἰκτιρμούς, λοιπόν, τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς πατρίδος καὶ διὰ τὴν τιμὴν καὶ συνείδησιν ἑκάστου ἡμῶν, μὴν ἀπελπίζεσθε, μὴ συνερίζεσθε τὰ πάθη καὶ τὰς

1. Grasset.

2. Τσιαπραζλῆς, ἰατρὸς ἐξ Ἠπείρου, ἀπεσταλμένος τοῦ Μαυροκορδάτου ὡς πρεσβευτὴς εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Πάπα, «διὰ νὰ κατορθώσῃ δάνεια ἐκεῖθεν». (Π. Πατρῶν Γερμανοῦ, Ὑπομνήματα, ἔκδ. α΄, σελ. 123).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἀχαριστίας τῶν συναρχόντων σας, καὶ ὡς ἄλλοι Ἀριστεῖδαι ἑνωθῆτε μὲ τὴν δυνατωτέραν φατρίαν τοῦ Γένους καὶ σπεύσατε ὅλαις δυνάμεσιν εἰς τὸ νὰ ἀπαντήσετε τὸν παρόντα χείμαρρον, νὰ σώσετε ἑαυτοὺς καὶ τὸ Γένος, καὶ πρὸ πάντων εἰς τὸ νὰ διαφυλάξετε τὴν ἐθνικήν μας τιμήν.

Ὁ πολυπαθὴς φίλος μας ἰατρὸς[1] ἔφθασεν ἐδῶ πρὸ 20 ἡμερῶν καὶ ἤθελε νὰ συμπλεύσῃ μὲ τὸν φίλον μας Ζιαβρούλην, διδάσκαλόν ποτε εἰς τὴν Βλαχίαν. Εἶχον δὲ καὶ εὐκαιρίαν ἀξιόλογον, διότι ἠμποροῦν νὰ ἰμβαρκαρισθοῦν εἰς καράβι φιλικὸν καὶ ἀνέξοδον. Ἀλλ' ὁ Ζιαβρούλης, μετὰ τὰς τελευταίας εἰδήσεις σας, δὲν τολμᾷ πλέον νὰ ταραχθῇ καὶ ὁ φίλος ἰατρὸς διστάζει. Ὁ δὲ φίλος καραβοκύρης ἀναχωρεῖ διὰ τὰ αὐτόσε, ἐπειδὴ ἡ παρουσία του θὰ σᾶς εἶναι ἀναγκαιοτάτη. Θέλω δώσει γράμματα πρὸς σὲ εἰς τοῦτον τὸν φίλον καὶ ἐάν, ὃ μὴ γένοιτο, ἀναποδογυρισθοῦν τὰ πράγματά μας καὶ ἀναγκασθῇς νὰ ἀναχωρήσῃς, ἔχεις καταφύγιον τὸ καράβι του καὶ τὴν σακκούλαν τοῦ καλοῦ μας τούτου φίλου.

Ἐπειδὴ εἶμαι εἰς τοῦτο τὸ κεφάλαιον, πρέπει νὰ σ' ἐνθυμίσω διὰ νὰ εἰπῇς εἰς τὸν υἱὸν τῆς Βαρύτιμης[2], ὅτι ἐὰν ποτὲ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν, πρέπει νὰ καταγραφῇ μεταξὺ τῶν ἐπιβατῶν ὄχι μὲ τὸ σύνηθές του ἐπίθετον.

Τίποτε ἄλλο νὰ σοὶ προσθέσω μήτε δύναμιν, μήτε ὄρεξιν ἔχω —διὸ σοὶ ἐπαναλαμβάνω ὁμόνοιαν, γενναιότητα καὶ ἀκλόνητον σταθερότητα. Τὰ πράγματά μας ἤρχισαν νὰ ἀποκτοῦν ὑπόληψιν, καὶ ἐὰν ἔτρεχαν ὅλον τὸ καλοκαίρι, ὡς ἤρχισαν, ὀγλήγορα ἠμπορούσαμεν νὰ ἀποκτήσωμεν τὴν πρέπουσαν ἐμπιστοσύνην, δυνάμει τῆς ὁποίας ἠμπορούσαμεν νὰ δανεισθῶμεν ὅλα τὰ ἀναγκαῖά μας. Ὅθεν, ἂς ὄψωνται οἱ αἴτιοι τούτης τῆς ἐπὶ τὸ χεῖρον μεταβολῆς. Ἀλλά, πάλιν τὸ λέγω· τὸ οὐσιῶδες εἶναι νὰ ἀνθέξετε, καὶ ἐὰν ἀποκρούσετε τὸν ἐχθρὸν διὰ ξηρᾶς καὶ διὰ θαλάσσης, πάλιν ἀναλαμβάνομεν τὴν ὑπόληψίν μας καὶ εὑρισκόμεθα εἰς θέσιν νὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ τὴν μεσιτείαν τῶν μεγάλων Δυνάμεων.

Τὰ ἐν Δακίᾳ πράγματά μας ἐδυστύχησαν ἐξ αἰτίας τῆς τῶν στρατιωτικῶν ἀσυμφωνίας· τώρα τὰ αὐτοῦ κινδυνεύουν ἐξ αἰτίας τῶν πολιτικῶν, τῶν ὁποίων ὅλα τὰ διπλωματικὰ κινήματα ἔσυραν τὴν κατηγορίαν καὶ τῶν φίλων καὶ τῶν ἐχθρῶν μας. Ἀλλὰ τὰ διπλωματικά, καὶ καλὰ ἐὰν ἦτον, προϋποθέτουν πάντοτε τὴν καλὴν κατάστασιν τῶν στρατιωτικῶν· εἰς τοῦτα λοιπὸν κυρίως στρέψατε τὴν προσοχήν σας, καὶ διὰ μόνων τούτων ἠμποροῦμεν νὰ σωθῶμεν.

Ὁ Ἰωάννης εἶναι εἰς τὰ ἴδια, καὶ τίς ἠξεύρει πότε καὶ πῶς ἠμπορεῖ νὰ σωθῇ. Οἱ ἐν Ρουσίᾳ προσφυγόντες ὁμογενεῖς ἔπαυσαν ἀπὸ τὸ νὰ λαμβάνουν βοήθειαν, ὅθεν ἤρχισαν νὰ διέρχωνται πεζοὶ καὶ γυμνοὶ τὴν Αὐστρίαν διὰ νὰ καταβοῦν εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Εἰς τὴν Βλαχίαν διωρίσθη ὁσποδάρος ὁ Γκίκας, ὅστις ἔλαβε διαζύγιον διὰ νὰ χωρίσῃ τὴν γυναῖκά του καὶ φερμάνι, διὰ τοῦ ὁποίου ἀποκλείονται οἱ Γραικοὶ ἀπὸ κάθε ὑπούργημα εἰς τὴν Βλαχίαν. Ἀλλὰ καὶ τοῦτος, καθὼς καὶ κάποιος Ἰωάννης Στούρζας, ὅστις

1. Μιχαὴλ Χρησταρῆς.
2. Ἐν σελ. 185 τοῦ παρόντος, στίχ. 138, ἀναφέρεται ἡ Βαρύτιμη - μήτηρ τοῦ Γ. Πραΐδου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

διωρίσθη ὁσποδάρος τῆς Μολδαβίας, πρέπει νὰ λάβουν τὰ παράσημα τῆς ἀξίας των ἀπὸ τὸν πασᾶν τῆς Σιλίστρας, ὅστις πρέπει νὰ λαμβάνῃ δὶς τοῦ ἔτους λογαριασμὸν τῶν εἰσοδημάτων τῆς Μολδοβλαχίας, καὶ θέλει εἶναι φρουρὸς αὐτῆς καὶ μεσίτης μεταξὺ ὁσποδάρηδων καὶ Πόρτας. Τοῦται αἱ γελοιώδεις αὐθεντίαι δὲν εἴλκυσαν τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἐν Τρανσυλβανίᾳ μπογιάρηδων, οἵτινες, ἐξαιρουμένου τοῦ Μπαλατσάνου, προσμένουν καλυτέραν ἀποκατάστασιν τῶν πραγμάτων αὐτῶν.

Εἰπὲ τὰ πρέποντά μου εἰς τὸν Ἔκλαμπρον Μαυροκορδᾶτον καθὼς καὶ πρὸς πάντας τοὺς περὶ ἐμοῦ ἐρωτῶντας καὶ φροντίζοντας. Ὑγίαινε

Ὁ σὸς C. Z.

(Κ. Πολυχρονιάδης)

Τῇ κ' (Αὐγούστου)/α' Σεπτεμβρίου 1822

Ἔλαβα ἐψὲ καὶ τὸ ἀπὸ ιη/λης τοῦ παρελθόντος γράμμα...[1] μὲ τὸ πρὸς τὸν φίλον ἰατρὸν ἀπὸ τὴν νύμφην του] τὸ ὁποῖον ἐνεχείρισα αὐτῷ. Τὸ γράμμα σου...[1] παρηγορητικὸν καί ἢ ἐσυνηθίσατε εἰς τοὺς κινδύνους ἢ διότι βλέπετε τὰ πράγματα γυμνά, δὲν ἐδειλιάσατε ὅπως ἡμεῖς ἐδῶ. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ ἐχθρικοῦ στόλου θὰ σᾶς φοβίσῃ περισσότερον, ἀλλ' εἶναι δυνατὸν νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ τώρα ἄπρακτος. Σήμερον ἴσως μάθωμεν τίποτε νεώτερα, καὶ καταβαίνω ἀφεύκτως βράδυ εἰς Λιβόρνον, ὅπουθεν αὔριον, ἐὰν προφθάσω, θέλω σοὶ προσθέσει ὅ,τι ἄλλο ἐνθυμηθῶ. Ὁ φίλος ἰατρὸς δὲν σοὶ γράφει ἰδιοχείρως, ἐπειδὴ τὸ κρίνει περιττόν. Εἶναι δὲ πιθανὸν ὅτι θέλει συμπλεύσει μὲ τὸ πολύτιμον καράβι τοῦ ἄνω ἀναφερθέντος φίλου μου, καὶ θὰ ἔχῃς τὴν χαρὰν νὰ τὸν ἀνταμώσῃς.

Θέλω σοὶ πέμψει τὸν εον τόμον τοῦ Πουκεβίλου καὶ φροντίζω διὰ τὸν δον. Ἄσπασαί μοι τὸν καλὸν Ἐδουάρδον. Ὑγίαινε.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) :

Τῷ κυρίῳ Γεωργίῳ Πραΐδῃ, παρὰ τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ Προέδρῳ τῆς Ἑλληνικῆς Διοικήσεως κυρίῳ πρίγκιπι Μαυροκορδάτῳ

Εἰς τὸ Μεσολόγγι ἢ τὴν Αἰτωλίαν

226

(A. M. 144)

Ἀδελφέ μου γλυκύτατε!

Ὁ Γεώργης ἐπιστρέφει εἰς τὴν φίλην καὶ δυστυχῆ μας πατρίδα. Ἄχ, πόσον τὸν φθονῶ, ἀδελφέ μου! Διὰ τί νὰ μὴν εἶμαι κοντά σου, διὰ τί νὰ μὴ μοιράζω τοὺς κόπους καὶ κινδύνους σου; Διὰ τί ἡ τύχη ἐστάθη τόσον φθονερὴ δι' ἐμέ; Μὰ ἀκόμη δὲν ἀπελπίζομαι, εὔχομαι, ἐπιθυμῶ καὶ ἐλπίζω νὰ ἰδῶ καὶ νὰ καταφιλήσω τὸν καλόν μου Μαυροκορδᾶτον εἰς τὸ ἱερὸν ἔδαφος τῆς πατρίδος.

Ἀδελφέ μου! Πάσχω δεινῶς καὶ τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον δὲν ἐλπίζω καμμίαν

1. Ἐφθαρμένον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

θεραπείαν εἰς τὸ πάθος μου· ἡ τύχη μὲ ἐδιέσωσεν ἀπὸ τόσους κινδύνους, διὰ νὰ δοκιμάσω νέαν δυστυχίαν καὶ πάθος σκληρόν· ἀλλὰ πρὶν ἀκόμη ἀποφασίσω, πρέπει νὰ ὑποφέρω μικρόν.

Σὲ συσταίνω τὸν Γεώργην, τὸν ὁποῖον καλῶς γνωρίζεις· τί νὰ σὲ εἰπῶ δι' αὐτόν; Δὲν ἔχω χρείαν νὰ σὲ παρακαλέσω, διότι σὲ γνωρίζω· τοῦτο μόνον σὲ ζητῶ, κάμε ὅ,τι ἠμπορεῖς καὶ πρέπει νὰ κάμῃς πρὸς χάριν τοῦ ἀδελφοῦ σου.

Δὲν ἠξεύρω ἂν ἔλαβες τὰ γράμματά μου, ὁποὺ διὰ Ἀγκῶνος σὲ ἔγραψα. Ἐγὼ δὲν ἔλαβον κανένα σου γράμμα. Τοῦτο μὲ λυπεῖ, ἀλλὰ δὲν παραπονοῦμαι, ἐπειδὴ γνωρίζω τὰς δυσκολίας· μὲ ἀρκεῖ νὰ μανθάνω ὅτι ὑγιαίνεις καὶ ἀγρυπνεῖς διὰ τὴν τύχην τῆς πατρίδος. Δὲν ἀμφιβάλλω ποσῶς εἰς τὴν ἀγάπην σου, ἠξεύρω ὅτι εἶναι ἀμετάβλητος διὰ παντός.

Πρόσεχε τὴν ὑγείαν σου· εἶναι ἀκριβὴ διὰ τοὺς φίλους σου καὶ ἀναγκαία διὰ τὴν πατρίδα· τοῦτο εἶναι χρέος σου καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸ ἀμελῇς.

Ὅταν εὑρῇς εὐκαιρίαν, γράψε με διὰ Ἀγκῶνος εἰς ἐπιγραφὴν τοῦ Giorgio Duruti[1] καὶ θέλει λάβω τὸ γράμμα σου ἀσφαλῶς.

Ἂν ἀνταμώσῃς τοὺς καλοὺς φίλους καὶ πατριώτας Τομπάζηδες, φίλησέ τους ἐκ μέρους μου· ἡ πρὸς ἐμὲ καλωσύνη τους εἶναι καὶ θέλει εἶσθαι ἐγκεχαραγμένη εἰς τὴν ψυχήν μου· τοὺς ἀγαπῶ καὶ τοὺς σέβομαι διὰ τὸν χαρακτῆρά τους, τοὺς εὔχομαι εὐτυχίαν ἀνάλογον τῶν θυσιῶν καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ των.

Ἀδελφέ μου! ἔχω πολλὰ νὰ σὲ γράψω καὶ θέλει σὲ γράψω, ὅταν μισσεύσῃ ὁ Γεώργης· ἀπὸ αὐτὸν μανθάνεις τὰ κατ' ἐμέ. Κατὰ τὸ παρὸν σ' εὔχομαι ὑγείαν, ἐπιτυχίαν τῶν σκοπῶν σου καὶ καλὴν ἀντάμωσιν.

Σὲ καταφιλῶ ἐκ ψυχῆς καὶ σὲ πληροφορῶ ὅτι καὶ μετὰ θάνατον, εἰ δυνατόν, θὲ νὰ σὲ ἀγαπῶ καὶ σὲ σέβομαι.

Ἐκ Βονωνίας τὴν 29 Αὐγούστου 1822 Ν. Ε.

(Δι' ἄλλης χειρός): Ὁ ἀδελφός σου

Ἀδελφέ, κάθε φορὰ ὁποὺ εὑρεθῇ εὐκαιρία, διὰ νὰ ἠμπορέσω νὰ σᾶς γράψω, ἂς εἶναι καὶ εἰς ὀλίγας λέξεις, εὑρίσκω ὄχι ὀλίγην εὐχαρίστησιν, μάλιστα δ' ὅταν πρόκειται λόγος νὰ συντελέσω καὶ διὰ τὸ καλὸν ἑνὸς δυστυχοῦς. Τώρα συνέπεσαν καὶ τὰ δύο καλῇ τύχῃ, μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ ἐπιφέρων τὸ παρὸν εἶναι οἰκεῖος καὶ πιστὸς ζηλωτὴς τῆς πατρίδος. Ὁ ζῆλός του διὰ τὴν πατρίδα, ἡ τελεία ἀφοσίωσίς του καὶ ἡ λατρεία του, διὰ νὰ εἰπῶ καλύτερον, πρὸς τὴν εὐγενείαν σας εἶναι ἀρκετὰ συστατικὰ δι' αὐτόν, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι θέλει ἐφελκύσει τὴν ἀγάπην καὶ εὔνοιάν σας· μὲ ὅλον τοῦτο σᾶς παρακαλῶ καὶ ἐγὼ ἰδίως μὲ ἐπιμονήν, καὶ σᾶς ὁρκίζω εἰς ὅ,τι ἔχετε ἱερόν, νὰ τὸν ἀγαπᾶτε καὶ νὰ τὸν ἔχετε πάντοτε κοντά σας οἰκεῖόν σας, μάλιστα ὁποὺ ὑπόσχεται νὰ σᾶς ἐννοιάζεται μὲ ὅλην τὴν ἐπιμέλειαν·

1. Γεώργιος Δουρούτης, ἔμπορος ἐν Ἀγκῶνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τὰ περὶ τοῦ κοινοῦ ἀδελφοῦ θέλετε τὰ πληροφορηθῆ ἀπὸ τὸν ἴδιον, καθὼς καὶ τὰς λύπας καὶ τοὺς ἀγῶνας ὁποὺ δοκιμάζω. Ὁ Θεὸς εἶναι μάρτυς ὅτι, ἐκτὸς ὁποὺ ἔχασα τὴν ὑγείαν μου, δὲν ἀντέχω πλέον. Ἤθελα ἐπιθυμήσει τὸν θάνατον, πλὴν μόνη ἡ ἰδέα τοῦ νὰ ἀξιωθῶ νὰ ἰδῶ τὴν γλυκυτάτην μας πατρίδα ἐλευθέραν, μὲ κάμει νὰ θέλω νὰ ζήσω ἕως εἰς ἐκείνην μόνον τὴν στιγμὴν καὶ ἔπειτα ἂς ἀποθάνω. Ἐννοῶ τοὺς ἀγῶνας καὶ κόπους σας καὶ τήκομαι καὶ θλίβομαι· πλὴν μὴ ἔχουσα τί ἄλλο νὰ κάμω, ἐπικαλοῦμαι μετὰ δακρύων τὸ θεῖον νὰ σᾶς διαφυλάττῃ καὶ νὰ σᾶς τὰ φέρῃ ὅλα δεξιά· ἀμήν· ἀμήν.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Προέδρῳ τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ* *Εἰς Πελοπόννησον*

227

(A. M. 145)

Ἐκλαμπρότατε Πρίγκιψ,

Ὁ κύριος Ἰωάννης Δ. Μαυροκορδᾶτος μετὰ πολλὰς δυσκολίας ὁποὺ ἐσυνεπάντησεν, ἐκατώρθωσε τέλος πάντων νὰ ἔλθῃ, διὰ νὰ συμμεθέξῃ τῶν ἱερῶν ἀγώνων σας καὶ νὰ δουλεύσῃ καθ' ὅσον δύναται τὸ κοινόν.

Καὶ διὰ τὰ φυσικά του προτερήματα, καὶ διὰ τὸν πατριωτικόν του ζῆλον εἶναι ἄξιος τῆς ἀγάπης σου, καὶ ὡς τοιοῦτον συσταίνοντάς τον παρακαλῶ νὰ τὸν δεχθῇς καὶ ὡς φίλον μου, καὶ νὰ τὸν μεταχειρισθῇς ὅπου ἠμπορεῖ νὰ ὠφελήσῃ.

Ταῦτα καὶ μένω εὐχέτης καὶ φίλος σου

1822, Αὐγούστου 30 Ε.Π. ἐκ Πεισῶν *ὁ μητροπολίτης Ἰγνάτιος*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ πρίγκιπι κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ*

228

(A. M. 146)

Τὴν ἐκλαμπρότητά της θεοσεβέστατε πρίγκιψ ὁλοψύχως ἐν Κυρίῳ εὐχόμενος προσκυνῶ.

+ Τῶν χειμαζομένων εἰσὶν οἱ λιμένες, καὶ τῶν ὑπὸ νοσημάτων πασχόντων ὁμολόγηνται οἱ ἰατροὶ καὶ φαρμακοπῶλεις· ὅθεν καὶ ἐγὼ τὰ δεινὰ πάσχων πρὸς τίνα ἄλλον νὰ προστρέξω παρὰ πρὸς τὴν ἐκλαμπρότητά της, καὶ πρὸς αὐτὴν νὰ προσανακλαύσω τοὺς πόνους μου. Ἐγενόμην καὶ ἐγὼ ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει ζηλωτὴς ἐξ ἀρχῆς, κατὰ τὸ δυνατόν μοι. Ἐβοήθησα εἰς τὸ γένος ἡμῶν πέρυσιν ἐκ τοῦ ὑστερήματος, καὶ μὲ σιτάρι, καὶ μὲ κρασί, καὶ μὲ πρόβατα, καὶ μὲ ἄχυρα, καὶ μὲ εἴ τι ἠδυνάμην.

Ὁ αὐτάδελφός μου πολεμῶν ἐθανατώθη ἐν τῷ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πολέμῳ καταλιπὼν ἐμοὶ τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα με⟨τὰ⟩ τεσσάρων ὀρφανῶν. Τὰ ἐν τῷ Δαδίῳ ὁσπίτιά μου ἐνεπρήσθησαν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, καὶ εἰς ἀπορίαν γενόμενος καὶ αὐτῶν τῶν πρὸς τὸ ζῆν, ἐβγῆκα ἐφέτος εἰς τὴν ἐπαρχίαν μου, καὶ οἱ μὲν ἄλλοι ἐπαρχιῶταί μου, Λιδωρικιῶται, Μαλανδρινιῶται καὶ λοιποί, μὲ ἐδέχθησαν εὐμενῶς καὶ μὲ ἠλέησαν, δόντες εἰς ἐμὲ ἕνα ὀλίγον τι,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὅσον διὰ νὰ ζήσω ἐν τῇ παρούσῃ μου ἀπορίᾳ, οἱ δὲ Κραβαρῖται μόνοι δὲν ἠθέλησαν κατ' οὐδένα τρόπον μήτε ἓν δικαίωμά μου νὰ δώσωσι, τὸ ὁποῖον πρὸ τριῶν χρόνων αὐτοὶ πάλιν μόνοι μοῦ κατεκράτησαν, διὰ τὸ ὁποῖον τότε καὶ γράμματα ἦλθον παρὰ τῆς Ἐκκλησίας διὰ νὰ μοὶ τὸ ἀποδώσωσιν ἀπαραμειώτως, μήτε τοῦτο τὸ ὀλίγον τι, ὡς οἱ λοιποὶ ἐπαρχιῶταί μου, διὰ νὰ ζήσω καὶ ἐγώ, ἀλλὰ κατὰ πάντα φερόμενοι δυσπειθεῖς καὶ ἐνάντιοι μὲ ἀπέβαλον. Ἕνα μῆνα σχεδὸν περιῆλθον εἰς αὐτοὺς μὲ κόπους καὶ ἱδρῶτας περιερχόμενος τοὺς δυσβάτους αὐτῶν τόπους καὶ κακουχούμενος καὶ διὰ τὸ δυσκίνητον τοῦ σώματός μου καὶ διὰ τὸ γηρατεῖόν μου καὶ πάσχων καὶ διὰ λόγων καὶ διὰ παρακλήσεων καὶ τρόποις παντοίοις νὰ καταπείσω αὐτοὺς νὰ μὲ δώσωσιν αὐτὸ τὸ ὀλίγον, τὸ ὁποῖον καὶ οἱ λοιποὶ ἐπαρχιῶται μοὶ ἔδωκαν, διὰ νὰ παραμυθήσω ὁπωσοῦν καὶ ἐγὼ τὴν ἀπορίαν μου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ καταπείσω τὸ δυσπειθὲς καὶ ἀπότομον τῆς καρδίας των. Ὅθεν ἀνεχώρησα ἐκεῖθεν μηδὲν ἀπολαβὼν μὲ ἐξουθένησιν καὶ περιφρόνησιν παρὰ πάντων, καὶ τῶν εὐτελεστάτων.

Ταῦτα πάσχων, πρὸς τίνα ἄλλον νὰ προστρέξω παρὰ πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατόν μου πρίγκιπα, τὸν ὁποῖον νομίζομεν ὑπεράσπισιν τῶν καταπονουμένων καὶ καύχημα τοῦ γένους ἡμῶν, καὶ ἤθελον νὰ ἔλθω ὁ ἴδιος νὰ τὴν ἀπολαύσω καὶ προσωπικῶς, ὡς ὁ ὑπερβάλλων πόθος μου, καὶ νὰ τῇ ἐκτραγῳδήσω διὰ ζώσης φωνῆς τὰ κατ' ἐμέ, ἀλλὰ ὑπὸ σωματικῆς ἀδυναμίας καὶ [τοὺς] ἐκ τοῦ γήρατός μου ἐμποδίσθην καὶ μετέρχομαι τὸν δεύτερον πλοῦν ἐκτραγῳδῶν τοὺς πόνους μου διὰ τοῦ παρόντος μου καὶ παρακαλῶν θερμῶς νὰ ἔχῃ καὶ εἰς ἐμὲ τὴν εὔνοιάν της καὶ νὰ μὲ ὑπερασπισθῇ κατὰ τὸν δυνατόν της τρόπον, καθὼς ἡ σοφωτάτη σύνεσις τὴν ὁδηγήσῃ, ὁπόταν ἔχῃ τὸν καιρὸν καὶ τῇ φανῇ εὔλογον. Παρ' αὐτῆς ἐλπίζω τὴν παραμυθίαν τῶν πόνων μου καὶ τὴν θεραπείαν τῶν ἀλγημάτων μου, ὡς καὶ τῇ ἐπεύχομαι παρὰ Θεοῦ τοῦ ὑψίστου ὑγείαν πᾶσαν, πανευτυχίαν, νίκας κατὰ τῶν ἐχθρῶν, καὶ τὴν τοῦ γένους ἡμῶν διὰ αὐτῆς ἐλευθερίαν καὶ εὐνομίαν.

Ταῦτα μὲν εὐχετικῶς, τὰ δὲ ἔτη της εἴησαν παρὰ Θεοῦ πλεῖστα καὶ πανευφρόσυνα.

ᾳωκβ' 1 Σεπτεμβρίου.

Τῆς ἐκλαμπρότητός της ὅλως πρὸς Θεὸν διάπυρος εὐχέτης, καὶ εἰς τὰς ἐπιταγάς της πρόθυμος

Ὁ Λιδωρικίου Ἰωαννίκιος[1]

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ Πρίγκιπι κυρίῳ κῳ Ἀ. Μαυροκορδάτῳ, προέδρῳ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ εὐχετικῶς. Εἰς Μεσολόγγι*

---

1. Ὁ Λιδωρικίου Ἰωαννίκιος προσέφερεν ἀξιολόγους ὑπηρεσίας κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν, ὄχι μόνον διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς ἐπιρροῆς, ἀλλὰ καὶ διὰ χρημάτων. Δύο αὐτάδελφοί του ἐφονεύθησαν μετὰ τοῦ Ἀθανασίου Διάκου εἰς τὰς Θερμοπύλας καὶ εἷς ἀνεψιός του ἠχμαλωτίσθη. Ὁ Ἰωαννίκιος ἀπεβίωσεν ἐν Κυρίῳ τὸ 1829.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

229

(A. M. 146)

Σχέδιον ἀπαντήσεως τοῦ Μαυροκορδάτου[1]

Πρὸς τὸν θεοφιλέστατον ἅγιον Λιδωρικίου κύριον Ἰωαννίκιον

Ἀπὸ τὴν ἐπιστολήν σας ἔμαθον τὰ ὅσα ἐπράξατε καὶ τὰ ὅσα δοκιμάζετε, καὶ ἔχετε δίκαιον. Εἰς τὰς περιστάσεις εἰς τὰς ὁποίας εὑρίσκονται τὰ πράγματα τῆς Πατρίδος, πρέπει νὰ ἔχετε ὑπομονὴν εὐχαριστούμενοι εἰς τὰ ὀλίγα, ἕως νὰ ἔλθῃ ἡ ἐπιθυμητὴ ὥρα τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων τῆς Πατρίδος, καὶ τότε ὅλα εὑρίσκουν τὸν ἀνήκοντα τόπον. Μ' ὅλον τοῦτο, ἐλθόντες οἱ ἐπαρχιῶταί σας Κραβαρῖται, τοὺς ὁποίους ἔγραψα νὰ ἔλθουν, θέλω ὁμιλήσει εἰς αὐτοὺς καὶ περὶ τῆς ὑποθέσεώς σας καὶ μείνατε ἥσυχος, μὴ παύοντες ἀπὸ τοῦ νὰ ἐνθαρρύνετε καὶ παρακινῆτε τὸν λαὸν εἰς τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα ἱερὸν χρέος, τὸ ὁποῖον, ὅταν γνωρίσωσιν ὅλοι καὶ πράττωσιν ὡς πρέπει, θέλει ἔλθει τὸ ἐπιθυμητὸν καὶ τῶν πραγμάτων μας.

(Ἀ. Μαυροκορδᾶτος)

230

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1235)

Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης πρὸς Γεώργιον Πραΐδην

Τῇ αη Σεπτεμβρίου ἑσπέρας

Κατοικοῦσα εἰς τὸ Κοντινέρον καὶ καταβὰς ἀπόψε εἰς Λιβόρνον ἔμαθα τὴν νίκην τῶν ἡμετέρων εἰς τὰ πέριξ τοῦ Ἄργους, τὴν ὁποίαν ἐκτείνει μεγάλως ὁ ἐκ Σπετσῶν φθάσας Γ. Βιτάλης. Τὸ παράξενον εἶναι ὅτι ἐκ Βιέννης καὶ Κωνσταντινουπόλεως ἐπαναλαμβάνουν τὴν εἴδησιν ὅτι ἐνικήθη ὁ Χουρσὶτ πασᾶς εἰς τὸν Σπερχειόν, ἐν ᾧ σὺ μοὶ λέγεις ὅτι ἐτραβήχθη εἰς τὴν Λάρισαν καὶ δὲν μ' ἀναφέρεις τίποτε περὶ τοῦ περιέργου τούτου συμβάντος.

Σήμερον μανθάνομεν ὅτι ἔφθασαν μερικοὶ ὁμογενεῖς εἰς τὴν Βιένναν καταβαίνοντες εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Ρουσίαν, καὶ πιθανὸν νὰ καταντήσουν ἐδῶ. Λέγουν δὲ ὅτι συμποσοῦνται ἕως 1.500 ἄνθρωποι, καὶ δὲν ἠξεύρω πῶς θὰ οἰκονομηθοῦν οἱ δυστυχεῖς τοῦτοι.

Δέξου ἀσπασμοὺς ἀπὸ ὅλους τοὺς φίλους, καὶ ἰδίᾳ ἀπὸ τὸν Λουριώτην. Ἐπειδὴ αὔριον πρωῒ ἀναχωρεῖ ἀσφαλὴς ἄνθρωπος διὰ Κορυφούς, ἀναγκάζομαι νὰ τελειώσω καὶ νὰ σφραγίσω τὴν ἐπιστολήν μου, καὶ μὲ δεύτερον καὶ ὀγλήγορα θέλω σοὶ γράψει περισσότερα.

Ὑγίαινε μετὰ τῶν φίλων.

(Κ. Πολυχρονιάδης)

---

1. Ἐπὶ τοῦ νώτου τοῦ ἰδίου φύλλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 228 ἐπιστολὴ τοῦ Ἰωαννικίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

231

(ΣΔΚ, Φ. 21, ἀρ. 1235)

Μιχαὴλ Χρησταρῆς πρὸς Γεώργιον Πραΐδην[1]

Φίλτατε Γ. Πρ(αΐδη).

Κἀγὼ ὁ ἀχώριστος φίλος σου καὶ πάντα ἐπαινέτης τῶν ἀρετῶν σου γλυκύτατα σὲ κατασπάζομαι καὶ σὲ στοχάζομαι τελειότερον ἄνθρωπον πολὺ παρὰ πρότερον. Ἔλαβα τὸ διὰ σοῦ σταλὲν γράμμα τῶν δυστυχῶν συγγενῶν μου. Παρακαλῶ νὰ τοὺς παρηγορῇς κατ' αὐτὰς τὰς δεινὰς περιστάσεις, μετριάζων ἠθικῶς, ὅσον δύνασαι, τὴν αἴσθησιν τῆς ἐλεεινῆς καταστάσεώς των. Ἐλπίζω ἐντὸς ὀλίγου νὰ τοὺς ἰδῶ καὶ νὰ τοὺς ἐλαφρώσω, ἂν ἡ Πρόνοια θελήσῃ, μέρος τῶν δεινῶν των. Ὑγίαινε, ἀδελφέ, καὶ καλὴν ἀντάμωσιν.

Μ. Χ(ρησταρῆς)

232

(A. M. 147)

Mon Prince

Je saisis l'occasion d'un Grec qui se rend à Missolongi, pour vous dire que lorsque nous quittâmes le camp de Patras, nous vînmes à Tripolitza, que, deux jours après notre arrivée en cette ville, l'ennemi passa la Davia, se présenta devant Corinthe; le commandant de la forteresse prit peur, et n'ayant pas de vivres, il partit dans la nuit, l'ennemi alors en prit possession, et se porta sur Argos. Il y avait six jours que les membres du Gouvernement en étaient absents, lorsque avec 2.600 *hommes Colocotroni se porta sur les routes qui vont de Tripolitza à Corinthe et à Argos; l'ennemi qui avait beaucoup de cavalerie, était au nombre de huit mille hommes répandus dans la plaine, il y a séjourné dix sept jours, sans que nous ayons pu rien faire contre lui. Ce n'a été que lorsqu'il s'est décidé de repartir pour Corinthe que nous lui avons donné chasse avec avantage ayant pris possession de tous les passages; aujourd'hui, il se trouve à Corinthe et près de la mer et ne fait aucune démonstration d'hostilité. Les Grecs sont en grand nombre, mais sur les talus des montagnes et vu que l'ennemi a de la cavalerie, on ne peut rien entreprendre qu'autant qu'il sort de ses positions. Aujourd'hui on m'a donné l'ordre de me rendre au blocus de Naples de Romanie, que votre absence de la Morée est cause, entre autres, de tout ce qui est arrivé, de là non possession de cette place; j'avais prévu tout cela. Si vous deviez rester plus d'un mois en Romélie, je désirerais bien à mon particulier et pour les affaires générales, que vous*

1. Ἐπὶ τοῦ νώτου τοῦ αὐτοῦ φύλλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. 230 ἐπιστολή.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

vous décidiez de revenir, le plus tôt serait le meilleur ; il commence à y avoir des guerres civiles déjà.

Le primat Télianopoulos[1] *s'est déclaré rebelle, on vient de lui envoyer* 2.000 *hommes, il se battra, ce sera des Grecs de perdu et le résultat sera quelques Grecs de moins et du temps de perdu, vous aurez bien des affaires à ranger si vous rentrez. N'oubliez pas de me faire savoir votre arrivée, afin que j'aie une entrevue avec vous, avant que vous ne voyez les membres du gouvernement ; je ne bougerai pas de blocus de Naples de Romanie ; j'ai avec moi quelques officiers Allemands et je rassemble autant d'étrangers que je puis, afin qu'ils ne manquent de rien, et qu'ils ne s'en retournent pas dans leur patrie ; j'ai à peu près* 80 *hommes. Mrs Mrs Reybaud et Blondel, et autres ont passé ici, je ne sais où ils vont, ni ce qu'ils veulent, je suis loin de m'embarrasser de cela ; dans le temps, je fus à Missolongi et je pris chez Mr Nicole, marchand genois, pour la somme de* 312 *piastres ; j'ai su que vous l'aviez payé, et cela m'a fait plaisir ; si je ne l'ai pas payé, la faute en est à Mr le ministre de la guerre, qui m'a reduit* 2.500 *piastres d'avance faites à mes hommes, et que ce ministre me conseillait toujours d'avancer devant me rembourser, chose qu'il n'a pas faite.*

Voici dans quelle position je me suis trouvé aujourd'hui, il y a quatre mois que je n'ai rien reçu pas même de quoi me chausser. Ce que j'ai, je l'ai pris au Turcs, mais cela ne fait rien, je resterai jusqu'à la fin ou jusqu'à la réalité de la délivrance de la Grèce.

Ces messieurs du gouvernement sont à St Jovanni, je les ai vus aux Moulins. Ils se portent bien et sont à attendre l'assemblée générale, pour savoir s'ils seront conservés dans leurs emplois ou non. Si vous m'écrivez, faites moi remettre vos lettres en main propre, autrement elles ne parviennent pas. Je vous souhaite toute sorte de bonheur et désire vivement que vous rentriez. Conservez-vous et croyez à mon très humble respect.

Tripolitza le 2/14 *Septembre* 1822 *H. de Lavillasse*[2]

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) :

A son excellence, Monseigneur le prince Mavrogordato par Missilonghi à Vrachori Romélie

---

1. Δυσανάγνωστον. Πρόκειται πιθανῶς περὶ τοῦ ἐκ Λαγκαδίων τῆς Γορτυνίας προύχοντος Ἀναγνώστη Δεληγιάννη, ὅστις ἀντετίθετο συνεχῶς εἰς τὸν Θ. Κολοκοτρώνην.

2. Lavillasse, Γάλλος ἀξιωματικὸς καὶ φιλέλλην ἐκ Carpentras, ὑπηρετήσας ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη εἰς τὸν στρατὸν τοῦ Μ. Ναπολέοντος. Τὸ 1820 κατεδιώχθη καὶ ἐξωρίσθη ἐκ τῆς Γαλλίας καὶ μετὰ τὴν ἔκρηξιν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μεταξὺ τοῦ πρώτων ξένων φιλελλήνων. Ὑπηρέτησε κατ' ἀρχὰς πλησίον τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ διεκρίνετο διὰ τὸ μαχητικόν του πνεῦμα καὶ τὴν τόλμην του.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

233

(A. M. 148)

Ἰάκωβος Βούλγαρις πρὸς Ἀλέξανδρον Μαυροκορδᾶτον

Mon Prince,

Dieu ne m'ayant permi jusqu'aujourd'hui de partager avec mes frères les dangers sur les lieux qui m'ont vu naître, m'accorde cependant la grâce de faire mon devoir par cet instinct moral, qui doit guider toujours et partout un homme d'honneur.

Ce n'est pas en gardant le silence ni en esquivant le danger qu'on peut être utile à sa patrie; il faut faire son devoir à travers tout.

Quoique je n'ai pas le bonheur d'être connu personnellement de vous, je crois qu'il est de mon devoir et à la fois de quelqu'utilité pour mon pays de me faire connaître de vous; c'est à dire, par celui, à qui la Grèce devra un jour sa régénération, et en qui elle repose toutes ses espérances de gloire et de salut.

Natif de Corfou, grec d'origine et issu d'une famille d'ailleurs qui compte parmi ses ancêtres des Princes regnants en Serbie, Bosnie et Bulgarie; je fus transporté par ordre de mon père, et à la demande de S.M. L'Impératrice Cathérine, à St Pétersbourg, où j'ai achevé mes études, et où, après m'être exercé dans la carrière des armes, je suis parvenu, en servant l'Empereur Alexandre, à me trouver depuis neuf ans, général à son service civil.

N'ayant jamais perdu de vue tout ce que je devais à mon pays, j'ai constamment fait mon devoir avec persevérance vis-à-vis des miens, et je n'attendais qu'une occasion favorable pour payer à ma Patrie le tribut qu'elle a le droit d'attendre de ses enfants, que le Nord n'a pas glacés.

Mais, comme ni la prise de la Morée et de Candie par mes ancêtres, ni celle de Corfou par mon père, ni finallement tout ce que j'ai fait moi même pour mon pays, ne pouvait servir de titre maintenant à ma patrie, je n'ai négligé depuis aucun moyen pour cooperer de mon côté à l'affranchissement de mes frères.

Vous me direz, mon Prince, quel est le but pour lequel je m'adresse maintenant à vous et avec de pareilles transgréssions?

Donnez vous la peine de me lire avec indulgence et vous trouverez le motif dans l'admiration qu'on Vous doit, et dans le zèle qui m'anime. Je ne dois d'abord vous dissimuler que je suis peut-être le seul qui ai provoqué tout ce qui se passe maintenant chez nous, sauf le mode de l'exécution.

No 1. Ma lettre d'ailleurs écrite à Mr le Prince Ypsilanty dont je joins ici copie, pourra, si non m'excuser, du moins vous donner une idée de la divergence d'opinion qui dans le temps existait entre nous, persuadé comme je le suis que l'énormité de son crime et

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

les maux qu'il lègue à la nation par son inexpériance le rendent à jamais responsable.

No2. Mais à mal fait il n'y a point de remède. J'ai choisi cependant le moyen d'écrire à mes risques et perils à l'Empereur, dont voici pareillement copie de ma lettre.

N'ayant reçu aucune réponse, et voyant que le Gouvernement fit visiblement rélâcher les liens entre nous, je me suis empressé pour lors de désabuser mes compatriotes sur le moyen du secours qu'Ipsilanty leur avait fait entrevoir.

No3. Je joins également copie de cette même pièce qui à dû circuler chez vous, et qui nous a valu d'un côté le départ d'une infinité de vagabonds, tandis que de l'autre elle accable d'amertume ceux qui, enflammés d'un saint enthousiasme, voudraient se rendre en Grèce, si la possibilité pourrait leur fournir les moyens pécunières.

Ces employés pourraient vous être de la plus grande utilité, si un tas d'esclaves appelés grecs à Pétersbourg voulait faciliter leur départ. Je ne prétends pas parler des diplomates, faiseurs de politique, vu que ces braves gens favorisés inopinément par la fortune sont tellement éffrayés des avantages particuliers, qu'ils ne s'embarrassent pas, comme ils ne se sont jamais embarrassés, de notre présent et de notre avenir.

J'ai intérêt cependant de vous prévenir, que ma fortune à la suite des malheurs domestiques, que j'ai enduré, consistait en sept-mille ducats, somme que j'ai employé avant la crise à un achat de brillants. Ces bijoux, je les ai confiés contre reçu, à Mr le Prince Dimitri Ipsilanty et à Mr le Prince Aléxandre Cantacuzène, avec l'ordre implicite. de vendre ces bijoux, et d'employer le produit de cette vente à l'achat de fusils, qui devaient être transportés en Morée, et destinés à armer nos braves combattants.

Mais le Prince Dimitri Ipsïlanty au moment de son départ pour la Morée engagea ces bijoux à Odessa pour 40.000 *roubles, à un certain Mr Coumbari, d'après la lettre qu'il m'écrivit de Kichenief.*

J'aime à croire néanmoins, que le Prince, devenu simple dépositaire de cette somme, a rempli du moins strictement ma volonté.

Veuillez, je vous supplie, mon Prince, réclamer du dit prince, ou l'argent, ou les fusils, que vous employerez tous, comme il vous plaira.

Permettez moi que je vous occuppe maintenant des affaires qui regardent votre enfant nouveau-né, à l'égard duquel nous nous reposons tous sur vous, et nous espérons que vous lui donnerez assez de développement, à fin qu'il puisse se fier à ses propres forces.

Cet enfant, quand il sera homme un jour, vous devra à vous seul son existence; à vous, qui marchez, à l'étonnement du monde entier, avec fermeté vers le but de sa régénération; à vous, qui faites naître comme par enchantement un pacte nationale, à l'aide duquel vous formâtes une armée nationale et un gouvernement provisoir; à vous finalement, qui seul contre tous, honorez notre nation, en plaçant les Grecs jusqu'au pinacle.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Je ne puis vous cacher que la Russie cherche à sauver seulement les convenances vis-à-vis de nous(a). Sa position gigantesque finit par lui interdire même le vouloir.

Nous ne devons et nous ne pouvons compter donc sur son assistance, pour le moment, à moins qu'il n'arrive quelque grand changement; sa politique n'est point arrêtée par cela seul qu' elle la subordonne aux événéments du jour.

La Grèce a besoin cependant de l'appui d'une puissance prépondérante; le tout se borne à savoir celle qu'on choisirait et qui voudrait s'y prêter.

L'hésitation de la Russie ne doit paralyser nos plans et nos opérations. Elle peut être précaire.

La Russie ne demande rien tant, en aidant les Grecs, d'incorporer la Valachie et la Moldavie à son Empire, mais l'Autriche ayant prévu dès le commencement cet inconvenient grave, déclara par sa routine gothique, que pour lors elle entrerait de son côté avec ses troupes en Serbie et en Bosnie.

Qui pourrait donc se prêter pour nous, pour consolider une œuvre si sacrée?

L'Angleterre, naturellement ennemie des Grecs, pour speculer plus adroitement, adopta le système continental, et ne vise à rien moins que de nous extirper par l'entremise qu'elle veut nous accorder dans nos différents avec la Porte.

Il n'y a que la France ou l'Amérique qui pourraient seconder nos vues, moyenant des sacrifices. Mais qu'avons nous à donner? Au reste le plus grand ami et le plus fidèle allié, que nous puissions avoir, c'est selon moi, celui que nous devons chercher chez nous: C'est l'unité et l'accord.

On fait ici circuler des pièces apocryphes, qui n'ont d'autre but, que de nous mettre mal avec la Russie.

C'est l'ouvrage probablement des écumeurs, qui ne tarderont de semer des dissentions dans l'interieur de notre pays(b).

Si j'ai un voeu à former, mon Prince, c'est celui de vous conjurer de mettre à la porte ces boutiquiers, et cela pour éviter les suites trop funestes et trop fatales pour nous et pour l'humanité.

J'apprends qu'une des occupations principales du congrès est de faire changer avec la force armée, la constitution de l'Espagne. Cette expédition a pour garantie le cautionnement mutuel des souverains.

Cette diversion, dont on ne prévoit pas les suites, ne cessera pas de tourner à notre profit.

Quoiqu'il en soit, il leur serait bien difficile de faire de nous un tas de c a r b o-

---

(a) *et comme malgré Elle.*

(b) *Voyez l'extrait d'une depêche de Londres, portée comme prédiction dans le No 3.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

n a r i; voilà pourquoi je me plais à espérer que vous ferez mettre, mon Prince, toute la modération, dans le langage, que nous devons tenir vis-à-vis les souverains de l'Europe et plus particulièrement avec la Russie.

No 4-5. Voulant en outre vous donner une faible idée de mes occupations au Congrès de Vienne en 1815, *je prends la liberté pour votre propre gouverne, de vous avancer copie d'une note, que j'ai présentée à Mylord Clancarty, et dont copie a été communiquée dans le temps à notre Ministre à Vienne Mr le Cte Nesselrode. Mais le sort des Iles a été ajourné, et c'est à Paris un an après, qu'on a disposé de nous en faveur de l'Angleterre, comme on dispose d'un troupeau de moutons.*

On dit que vous avez déjà fait passer des Députés en Perse et en Serbie: Cela est indispensable, et plus necessaire que le soleil au jour.

Au reste rappelez-vous, mon Prince, que l'ère dans laquelle les Grecs sont rappelés à se faire connaître, est la plus sublime qui exista depuis la création du monde.

Si vous voudriez bien m'honorer de vos ordres, je compte partir sous peu pour Odessa, et c'est là qu'on pourra me trouver en attendant mieux.

Je vous prie, mon Prince, d'envisager cette communication comme un témoignage de mon admiration et de la haute considération avec laquelle j'ai l'honneur d'être

Mon Prince

Votre très humble et très obéissant serviteur

Jacques Comte Bulgari

'A St. Pétersbourg, le 5 *Septembre* 1822

(Διὰ χειρὸς Βούλγαρη):

P.S. Monsieur Nicolaidi sera probablement le porteur de ma lettre. Je vous le recommande, mon Prince, comme un homme de bien et vous prie de l'utiliser là où vous le trouvez capable. Adressez vos lettres à Odessa à Mr de Ribas, Consul Général de Naples. Je tenterai de faire partir d'ici le colonel M e l e n k o, et pour lors je me rendrai à Belgrade. Cet homme est aimé généralement par sa nation et pourra diriger les esprits en Serbie au gré de nos désirs.

Je dois passer sous silence le reste.

('Επὶ τοῦ νώτου):

Πετρούπολις Cte Bulgari.

Σημ. 5 Σεπτεμβρίου, λῆψ. 12 'Απριλίου (1823), ἀπόκρ.

'Αναφέρει ὅτι εἶχεν ἰδέαν περὶ τῆς ἐπαναστάσεως προηγουμένως, ὧν εἰς τὴν 'Εταιρείαν.

Περὶ τοῦ 'Υψηλάντη, ὅτι ἐπρόδωσε τὰ σχέδια τῆς 'Εταιρείας, φερθεὶς ἐναντίον τῶν σκοπῶν τῶν μελῶν. "Οτι ἔδωσεν εἰς τὸν Δ. 'Υψ. 70 χιλ. ρούβλια διαμαντικὰ διὰ τὸ Γένος.

Συσταίνεται εἰς τὸν Πρ. Μαυροκ. 'Εμπερικλείει πέντε ἀντίγραφα Να 1, 2, 3, 4, 5.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

234

(A. M. 218)

Ἰάκωβος Βούλγαρις πρὸς Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην

Copie No 1. Je ne puis vous exprimer, mon Prince, le déplaisir que Votre silence m'a causé. J'aurais préféré vous prouver bien mieux que par des plaintes combien cela nous a nui, si la possibilité m'eût fourni le moyen de le faire par écrit sans courir de chances désagréables.

Cependant, tenu par devoir bien plus que par ressentiment, je dois vous entretenir sur la marche que vous avez suivie, pour vous convaincre des torts qui vous rendent responsable, d'avoir négligé des éléments puissants et détruit peut-être le travail de tant d'années. Lorsque vous saurez t o u t , vous me blâmerez moins, je n'en fais nul doute, et quoique j'aie une meilleur idée de votre cœur, que je n'en ai de ma tête; j'aime à croire, cependant, que vous rendrez justice à ma franchise et que vous reconnaitrez bien que tard, les excès d'une ligne oblique qui est celle que vous avez adoptée.

Notre Nation trahie, et toujours outragée, touchait à une grande époque, lorsque invité par nous vous fûtes forcé, mon Prince, d'intervenir à la discussion et cooperer à l'exécution d'un plan que le devoir et la force des circonstances rendaient éminemment nécessaire.

Votre destination était en Moldavie et en Valachie, provinces envisagées par nous comme un point.

Cette marque de confiance aurait dû vous engager à sacrifier tout espèce de motifs particuliers, pour arriver à la consolidation d'un plan qui devait être éxécuté à la suite par le génie des Grecs, car il vous a été bien facile de voir que toutes mesures divergentes auraient une fois pour toutes perdu la Nation.

Cette importante considération sur laquelle reposait notre espoir, jointe à celle qui devait vous faire peser scrupuleusement vos démarches, pour ne pas donner l'éveil à ceux qu'il fallait vaincre et aux puissances qui, de tout temps, n'ont cessé de nous être contraires, auraient, ce me semble, dû vous faire travailler à vous concilier d'une manière convenable aux circonstances les membres de cette mère patrie, qui par la part active qu'ils ont prise à toutes les vicissitudes du sort, ont su mériter l'estime et l'approbation de leurs concitoyens.

Bien loin donc de consulter la volonté général, pour la discussion de ce même plan, nous fûmes tous bien étrangement surpris, en apprenant que vous étiez entré à Iassy et à Bucharest, après avoir répandu des proclamations dont copies, par hazard, sont parvenues jusqu'à nous.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Permettez moi, mon Prince, sans entrer dans un plan si nouveau pour moi, de vous faire quelques observations sur ces mêmes proclamations.

Les Grecs sont dévoués à la Russie par sentiment bien plus que par besoin ou par politique; si vous aviez la persuasion intime que L'Empereur seconderait notre entreprise, n'avouerez-vous pas maintenant avoir provoqué les mesures que Sa Majesté a cru devoir prendre pour tout ce qui nous concerne, tant pour désavouer l'adhésion dont on cherchait à se prévaloir, que pour se justifier de toute espèce d'inculpation, non seulement envers la Porte, mais à l'égard de toutes les autres puissances qui ont eu constamment les yeux fixés sur nous.

L'Espagne ne pouvait et ne devait, dans votre proclamation, servir d'exemple à notre entreprise; notre cause est toute autre: nous devions et nous avions à nous plaindre de l'oppression et de la tyrannie du gouvernement Turc qui nous fait disparaître tout vivants de la societé; demander des privilèges et une espèce d'assurance personnelle, non seulement pour nos frères, mais pour les Turcs mêmes, voilà quels étaient le fruit de nos veilles et le but de nos efforts.

Mais, puisque vous avez disposé autrement les choses, et que le mal est fait,nous vous tiendrons responsable, mon Prince, de près comme de loin, de tout ce qui peut en dériver au détriment des intérêts d'une nation, qui ne sent pas ses torts d'avoir coopéré à votre instigation, et au nom de la Russie, à sa perte totale.

Pour de très bonnes raisons ayant intérêt de vous avertir de tout ceci, je ne puis que déplorer notre patrie et en implorant le secours de la Providence, vous prier, mon Prince, de me croire toujours, et toujours le même.

(Jacques Comte Bulgari)

235

(A. M. 219)

Copie No 2. *Lettre envoyée à l'Empereur Alexandre aussitôt après l'éveil donné à la Nation Grecque par Ipsilanty.*

Sire,

Le devoir que ma conscience m'impose, joint aux sollicitations réiterés de mes infortunés compatriotes, est la cause véritable qui m'oblige de reprendre la plume pour m'adresser diréctement a V.M.I.

La Grèce après avoir préparé insensiblement et par degrés ses enfants à une métamorphose, croyait pouvoir par le fruit de la culture se mettre au niveau des nations civilisées. Elle touchait à une grande époque, lorsque le Prince Ipsilanti au service de V.M. voulant porter sa main inexperte aux désastres de sa patrie souleva la nation, laissant entrevoir dans ses proclamations, que nos efforts seraient secondés par une

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

nation, de laquelle la Grèce n'a jamais séparé ni sa destinée, ni ses intérêts les plus chers.

Les Grecs devoués à la Russie toujours par sentiment, bien plus que par besoin, et fatigués de disparaître vivants de la societé, ne doutèrent pas un seul instant, que la volonté de V.M.I.y était pour quelque chose, et que le temps de justice et de misericorde etait arrivé pour eux; aussi volèrent-ils avec enthousiasme à un appel si doux à leur cœur et solennel pour leur sainte religion.

De longues oppressions dont l'histoire n'offre point d'exemple, des devoirs à tous égards sacrés pour rester chretien, joints aux droits qu'une mère patrie n'à cessé d'avoir toujours sur ses enfans, tels étaient les motifs puissants qui obligèrent un peuple à se réunir autour de la croix, afin de sceller de son sang la conservation des dogmes immuables de sa foi, sur lesquels reposent la félicité des nations.

Mais qui a pu dire à ces infortunés que l'heure de la justice n'avait pas encore sonné pour eux, et que V.M. réprouverait leur conduite!

Lorsque les Grecs par des sollicitations itératives implorèrent le secours du gouvernement Russe, ils s'attendaient à être arrêtés soit par des raisons prédominantes, soit par l'effet du pouvoir, car en mal comme en bien l'autorité prévaut toujours sur les mouvements de cette espèce, autorité que la Russie à exercé de tout temps sur nous.

Déclarés maintenant presque rebelles par Votre Cour, Sire, les Turcs n'attendaient que ce moment qui devait leur servir comme de signal, pour franchir toute espèce de considération, en commençant par celle des traités; pour égorger nos frères sans distinction, pour se baigner à loisir dans le sang de leurs victimes, et principalement dans celui des plus zelés défenseurs du christianisme, détruisant les temples, renversant les autels, brisant et profanant les signes révérés de la religion des orthodoxes.

L'exécrable attentat qui vient d'être commis sur la personne du vénérable chef de l'église a glacé nos cœurs, et revolté tous les esprits. En effet, qui ne serait saisi d'indignation au recit d'une atrocité dont les details sont de nature à effrayer la terre.

Un père de l'église supplicié à la porte de sa métropole, trainé dans la fange par les Juifs, et jeté dans la mer, qui semble avoir conservé miraculeusement pour nous rendre ses dépouilles mortelles qu'elle pourait engloutir, et qui réclament la sepulture sur une terre édifiée par la religion des orthodoxes, tel est le tableau déchirant pour tous qui s'offre à nos régards et nous livre aux plus sinistres conjectures pour l'avenir.

C'est pour cela, Sire, que prosterné aux pieds de Votre throne auguste, j'ose implorer au nom de ma Patrie votre secours, dans un temps, ou il y va des ses jours, et de son honneur.

Quelque soit le besoin que le reste de l'Europe éprouve de nous isoler de vous, Sire,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

et quelque puisse être d'ailleurs la décision que V.M.I. prendra dans de si pénibles circonstances, les Grecs V(ou)s restant toujours reconnaissants, même pour un état de stagnation, ils n'en sont pas moins tenus maintenant, d'écouter la voix de Dieu qui les appelle à venger tant de meurtres, et de profanations, et si le passé nous offre des régrets, le présent peut nous offrir un objet d'espérence, et l'avenir un moyen de salut.

La guerre que le Tyran fait à notre sainte religion est une guerre d'extermination, Sire, qui ne peut, et ne doit s'arrêter là. Il faudra donc de nécessité ou vaincre ou mourir, car la religion, nous promulguant avec autorité nos devoirs, exige plus que jamais de nous une prompte exécution.

Tout ce qui me reste à dire, Sire, c'est, que celui qui s'est dit ou soupçonné être envoyé de tout temps en Grèce par V.M. a été obéit, et aveuglement secondé par tous. Le Prince Ipsilanti porte un caractère russe; il donna l'éveil à la nation grecque à Votre nom. La nation en obéissant Ipsilanti n'a d'autres crimes, Sire, que de V(ou)s avoir obéit; par consequent V(ou)s devenez garant, Sire, de son salut, ou de sa perte.

Pardonnez, Sire, à un quelque-un qui avec sa famille et sa nation V(ou)s est constamment attaché etc.

Je suis

(Jacques Comte Bulgari)

236
(A. M. 220)

Copie No 3. *Aux Vaillants Chefs de l'Armée Lacédémonienne*[1]

L'arbitre du sort des humains nous a appelé à coopérer à l'accomplissement des profonds mystères tendants au triomphe de la Religion Orthodoxe, dont nous sommes les dépositaires.

Notre entreprise résulte donc bien plus de sa volonté suprême que de la nôtre; nous sommes tenus par conséquent de pourvoir à notre salut en défendant une religion outragée, et faire disparaître devant nous nos ennemis, comme les astres de la nuit disparaissent à l'aspect du soleil.

Grecs! Serviens! Bulgares! peuples slaves! hâtez vous de vous unir pour atteindre ce but sacré que le devoir et l'honneur vous imposent; vous n'avez pas un seul jour à perdre; le temps presse, les événemens se succèdent et demandent de vous la plus prompte

1. Γαλλικὴ μετάφρασις μιᾶς ἐκ τῶν προκηρύξεων τοῦ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου, ἡ ὁποία ἀπελύθη μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ κινήματος εἰς τὰς Ἡγεμονίας, πιθανῶς ἐκ τοῦ φρουρίου Μούγκατς, ἔνθα ἐκρατεῖτο ὁ Ὑψηλάντης. Ὀφείλεται πιθανῶς εἰς τὸν λόγιον γραμματέα τοῦ Α. Ὑψηλάντου, Γεώργιον Λασσάνην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

réunion, qui, seule, peut favoriser nos vues, nous rendre redoutables, et nous réhabiliter à jamais!

Grecs, vous avez trop souffert, vous avez assez tendu la gorge au couteau des Infidèles, pour apprendre à braver le danger et à mourir avec honneur.

Si on fait tant que de nous disputer la terre qui nous a vu naître, et que par des efforts combinés on veuille vous en priver même pour l'avenir, sachez pour lors mourir avec gloire, et payer par là le tribut que la patrie a droit d'attendre des descendants de Thémistocle.

N'allez pas prendre cependant une autre route pour vous perdre; Soyez forts de votre propre force et ayez de l'empire sur vos passions: quelques puissent être les résultats de cette noble et grande lutte, vous moissonnerez, braves Grecs, les témoignages des hauts faits, qui illustreront encore le nom de notre nation.

Apprenez à c e s t â t e u r s d' h o m m e s qu'ils ne possèdent pas assez de courage pour oser même supposer que vous puissiez jamais recouvrer votre liberté, que la nation et la patrie ont encore des droits sur nous; que le premier devoir de l'homme est de défendre sa religion; que notre honneur n'est pas dans le pouvoir des autres; et que si finalement vous avez porté des chaînes jusqu'à ce jour, c'était plutôt par l'effet d'une tyrannie dont l'exemple effrayera la terre, que ⟨par⟩ lâcheté de votre part ou choix de votre cœur.

Dans la route que vous allez parcourir souvenez-vous que vous vous trouverez seuls; mais si c'est la voix de Dieu qui nous appelle, ne craignez rien, sa volonté sera notre force. La nécessité vous engagera donc de braver le fer et la mort, pour vaincre ou périr. Ne vous embarrassez point, braves Grecs, sur l'alternative; marchez toujours vers votre but, et persuadez-vous de la vérité que le Dieu que nous servons est un Dieu de clémence et de miséricorde.

Si toute fois, comme je le présume, vous apprenez que certains gouvernements réprouvent votre conduite, priez Dieu pour eux, sans pour cela vous laisser intimider ni déposer les armes. Car, si vous deviez un instant de la marche que la providence elle-même vous a tracée, vous ne recueillerez que l'opprobre de vos contemporains, la malédiction de la postérité, et le sang précieux qui aurait dû cimenter votre gloire, n'aura servi qu'à outrager la mémoire de nos ancêtres.

Mais mon sang se glace à la seule pensée d'une prédiction qui fait la base des espérances de nos ennemis; c'est: qu'à la ronde on compte et l'on espère «que quand même vous auriez vaincu les ennemis de notre religion et reconquis au prix de votre sang une partie de vos possessions, des vues ambitieuses aussitôt s'empareront de vous, et en vous déchirant mutuellement vous finirez par vous détruire les uns les autres».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Cette prédiction, comme je l'explique, est la cause véritable du calme et de la contemplation dans lesquels le Continent se trouve à notre égard.

Si cette importante considération peut déterminer votre jugement à prévenir l'orage qu'on s'efforcera de conjurer, profitez en, le choix en est à vous.

Ne perdez jamais de mémoire que les Grecs qui jadis dictaient la loi au monde, n'ont été subjugués que lorsque l'influence étrangère fit naître chez eux des troubles et des dissensions; époque funeste d'où datent nos malheurs, car c'est depuis lors que le flambeau des sciences cessa d'éclairer la terre, et que nous tombâmes dans le plus odieux esclavage.

'A Dieu ne plaise, mes braves concitoyens, que cette prédiction se réalise; alors notre ouvrage sera détruit; vous perdriez la nation entière, en même temps que vous, vous couvririez tous, et à jamais d'ignominie!

Soyez donc en paix avec vous-mêmes; écartez les desseins ambitieux; faites place au seul mérite; gardez-vous de vous laisser influencer par l'étranger qui ne demande rien tant, que de vous désunir pour vous affaiblir et vous vaincre. Combinez vos mouvements; frappez au cœur; briguez plutôt d'obéir que de commander; ne comptez que sur vos propres ressources; et sans vous faire trop d'illusion sur le soutien des autres, persuadez vous du principe immuable que rien ne peut se faire sans la volonté du Tout puissant. C'est alors, et alors seulement, que la victoire pourra vous appartenir, et que vous ferez facilement disparaître les T o l e r é s e n E u r o p e, lesquels ont démoli et profané nos temples, maltraité et lâchement égorgé les ministres des autels.

Amis de mes frères, Grecs de naissance, rien ne pourrait égaler mon bonheur, si je pouvais consacrer le reste de mes jours à la plus juste, à la plus sainte et à la plus noble des causes.

237

(A. M. 12)

Copie No 4. *Mémoire sur les Iles Ioniennes.*

Les Iles Ioniennes après avoir contribué en 1799 à conquérir leur liberté furent constituées par l'Angleterre, la Russie et la Porte Ottomane en République indépendante; Boutentro, Parga, Préveza et les pays adjacents furent réunis. Des vues droites sur les relations commerciales déjà existantes entre les Iles et l'Épire présidèrent sans doute à cet arrangement; Mais la Porte Ottomane s'en étant alarmée, on lui céda les possessions du continent.

La République Sept-Insulaire continua cependant à exister; elle exista même après le traité de Tilsitt, et l'occupation de ces Iles par les Français, qui les regardèrent

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

bien plutôt comme une position militaire, que comme une position appartenante à l'Empire, ne porta point atteinte à la forme du gouvernement intérieur.

En effet comment une simple cession de fait aurait-elle pu détruire l'éxistence politique d'une nation, ainsi que des droits fondés sur la garantie des traités?

Lorsque la Grande Bretagne s'empara des six Iles Ioniennes, elle promit solennellement de rendre à ce peuple son indépendance. Devenue maintenant la protectrice de cette contrée, il importe à sa gloire, à son honneur, et à ses intérêts, de prendre à cet égard, de concert avec les autres puissances belligérantes des arrangements fondés, non sur des convenances momentanées, mais sur les intérêts constants et réciproques des deux nations.

Toute mésure divergente de ce principe, qui forme la base des promesses officielles de l'Angleterre, en portant un coup mortel à son opinion sur laquelle repose la puissance des nations, détruirait en même temps le repos et la prospérité des Iles Ioniennes, qui, par cela seul qu'elles n'ont point de force pour réagir contre un arrangement à leurs intérêts, doivent être traitées par les autres puissances et plus particulièrement par l'Angleterre avec les égards que dans l'état social le plus fort doit au plus faible.

Serait-il d'ailleurs de la dignité et de l'honneur des puissances belligérantes de détruire un ouvrage créé par elles-mêmes, de la détruire de leurs propres mains, sans y être forcées par la nécessité, qui souvent légitime des sacrifices politiques, et de le détruire dans un moment où la force tient souvent lieu de droit, et où les principes sur lesquels repose l'indépendance des nations sont menacés d'être à jamais étouffés.

Appauvries par les malheurs qu'a entrainés, à sa fuite, le système continental, les Sept-Iles ont appris qu'il n'est point de l'intérêt d'un pays maritime, dont l'existence est exclusivement fondée sur le commerce, d'être réuni à une puissance continentale; qu'en lui faisant prendre une part active dans les fréquentes vicissitudes du continent elle troublerait son repos, anéantirait son commerce et détruirait sa richesse nationale.

Cette importante considération sur laquelle repose la prospérité des Sept-Iles, jointe au désir que chaque bon citoyen de ce pays a de conserver sa physionomie nationale, et de se mettre par le fruit de la culture au niveau des nations civilisées, engagent les Sept-Insulaires à réclamer des souverains coalisés avec la confiance que leur inspire la justice de leur demande.

1o Qu'il leur soit accordé d'une manière convenable aux intérêts, et aux droits de toutes les classes de citoyen et de leur consentement, une forme de gouvernement indépendante.

2o Que les possessions de l'Épire appartenantes à la ci-devant République de Vénise et aux Sept-Iles soient de nouveau remises à ces dernières comme nécessaires à leur commerce.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

3o *Qu'il leur soit aussi accordé une garantie extérieure pour l'intégrité de leur territoire, pour la liberté de leur commerce, ainsi que pour le rétablissement de leurs relations politiques.*

Voilà les vœux constants, de tous les Sept-Insulaires, qui tiennent à leur pays par les liens du sang, par ceux de la propriété, et plus encore, par ceux de l'honneur, qui les forceront de mourir tous sous les ruines de leur patrie, plutôt que de rester spectateurs tranquilles de tout événement contraire à leur repos et à leurs intérêts.

Vienne le Avril 1815 *Signé Cte Jacques Bulgari*

238
(A.M. 11)

Copie No 5. Mylord,

Ayant appris que les Ministres plénipotentiaires au Congrès de Vienne s'occupent maintenant de la destinée de ma patrie, je m'empresse en ma qualité de citoyen Sept-Insulaire de transmettre à Votre Excellence le mémoire ci-joint comme l'expression de la volonté générale des Sept-Iles.

Je me crois, Mylord, d'autant plus en devoir de défendre dans ce moment les intérêts de ma patrie, que je fais partie d'une famille qui, par la part active qu'elle a eue pendant le siège et la prise de Corfou, a merité l'estime de ses concitoyens, ainsi que la bienveillance et l'approbation des puissances coalisées.

En vous suppliant, Mylord, de prendre en considération le mémoire ci-joint, je prie Votre Excellence, de m'en accuser la réception, et de croire aux sentiments très distingués de ma plus haute considération.

Vienne le Avril 1815 *Signé Cte J. Bulgari*

à Mylord Clancarty[1]

239
(A. M. 149)

Dichiaro io sottoscritto sotto il vincolo di giuramento di supplire al pagamento del credito, che vanta il capitano Agostino Vianello del brigantino «il Fedele» pel grano che la Communità di Litada ha ricevuto, e che non ha potuto sul momento interamente pagare.

---

1. Richard le Poer Trench, comte Clancarty, πληρεξούσιος τῆς Ἀγγλίας εἰς τὸ Συνέδριον τῆς Βιέννης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Questo credito consiste in ciò che segue:

Per grano duro chilò 1640 *a p(iastre)* 13 *al chilò sono* *pe* 21.320

Per grano tenero chilò 360 *a pe* 12 *al chilò* » » 4.320

somma pe 25.640

Si deducono dalla sud(detta) somma gli acconti già pagati al cap. Vianello, come lo comprovano le sue quietanze 5.000

Resterebbe il credito Vianello *pe* 20.640

A cui si aggiungono gli interessi mercantili del dieci per cento all' anno dal 3 *Maggio prossimo passa tutto* 15 *Ottobre venturo, epoca in cui si calcola approssimativamente eseguito il pagamento della sud(detta) somma di pe* 20.640 938,28

Sicchè il credito Vianello ascende a pe 21.578,28

Il capitano Vianello dovrebbe pagare pe 150 *per dazio dell'oglio da lui acquistato in Oreos, ma il sottoscritto accorda che questa somma non sia da calcolarsi; e che vadi invece per supplire alle spese, che il suo scrivano ha incontrate nel di lui viaggio.*

La suda somma di piastre ventunmille cinque cento settantotto e parà 28 *turche mi obligo di pagarla entro un mese dopo il mio arrivo in Litada, impegnandomi a questo dinanzi al Inclito I.R. Comando della Divisione Austriaca nel Levante, all'I.R. Consolato Generale Austriaco di Smirne, che vi concorsero, ed allo scrivano del cap. Vianello suo legittimo proprietario, e consenziente alla presente transazione.*

Di questo ne furono reddatte due spedizioni originali, una da depositarsi nella Cancelleria del Comando dell'I.R. Divisione, e l'altra pegli atti dell'I.R. Cancelleria del Consolato Generale Austriaco di Smirne.

Fatto a bordo dell'I.R. Brick «il Veloce» li 6 7*bre* 1822

Seg(nato) Giorgio Cappari testimonio *Seg. Anthimo Gazi*

(L.S.) Seg. Giovanni Vianello per mio fratello Natal Agostino Vianello

Visto A. Armeni

Visto Ambrogio delle Grazie, Cancelliere Gerente Prov.

('Επὶ τοῦ νώτου): *Μεσολόγγι τῇ 3 Φεβρουαρίου 1823*

'Αντίγραφον ὁμολογίας τοῦ κυρίου 'Ανθίμου Γαζῆ διὰ τὸ κοινὸν τῆς Λιθάδας διὰ γρόσια 21.578, 28 πρὸς τὸν κύριον Αὐγουστῖνον Βιανέλλον, τὸ ὁποῖον ἔδωσεν ὁ ναύαρχος τῆς ἀουστρ(ιακῆς) φρεγάτας «L'Ebe» κύριος 'Αντώνιος 'Αρμένης, ὅπως ληφθῇ φροντὶς περὶ τοῦ χρήματος τούτου παρὰ τοῦ πρίγκιπος (Μαυροκορδάτου).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

240

(A. M. 150)

Ἐκλαμπρότατε Πρίγκιψ !

Τὲς προάλλες σοῦ ἔγραψα καὶ ἄλλον μου γράμμα καὶ δὲν ἠξεύρω, τὸ ἔλαβες ἢ ὄχι, ὅτι ὁ ταχυδρόμος ἀρρώστησε καὶ τὰ ἄφησε τὰ γράμματα εἰς Μεσολόγγι εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Καψάλη νὰ σᾶς τὰ παραδώσῃ. Τώρα πάλιν δὲν λείπω εἰς τὸ νὰ μετὰ σᾶς γράψω. Ἐδῶ εἰς τὰ μέρη μας δὲν εἶναι καμμία ἀναγκαία χρεία κατὰ τὸ παρόν, ὅτι οἱ ἐχθροὶ συνάζονται πρὸς τὴν Εὐρόπολιν[1]*, ὡς σᾶς γράφει καὶ ὁ κύριος Ἦβος Ρήγα. Οἱ χ(ιλίαρχοι) Κοντογιανναῖοι*[2] *ἔκαμαν κάποιαν ψευταγάπη*[3] *μὲ τοὺς Τούρκους ὡσὰν καὶ τὸν Καραϊσκάκη, καὶ ἐν ταὐτῷ ὡμιλήσαμεν μὲ τὸν κύριον Ἦβον καὶ πάγει ἀμέσως ὁποὺ νὰ τοὺς ἀνταμώσῃ νὰ ὁμιλήσουν καὶ νὰ ἀγοράσῃ τὴν γνώμην τους μὲ τί τρόπον τὸ ἔχουν. Περισσότερον δὲ νὰ [ὁμιλήσῃ καὶ μὲ τὸν κύριον Γεώργιον Αἰνιάν*[4]*. Ἀπὸ τὸν ἴδιον θέλει πάρωμεν τὴν βεβαίαν ἀλήθειαν. Ἂν ὅμως καὶ γνωρίσωμεν ὁποὺ μένομεν ἥσυχοι ἀπὸ τὸ μέρος τῆς γειτονιᾶς μας, τότε ἔχω νὰ πάρω ὅσον στράτευμα ἔχω καὶ νὰ προφθάσω εἰς βοήθειαν, ὅθεν*

---

1. Νεβρόπολις ἢ Νευρόπολις : παλαιὸς δῆμος τῆς ἐπαρχίας Καρδίτσης.

2. « Μήτσιο Κοντογιάννης. Οὗτος κατήγετο μὲν ἀπὸ τὸν Βάλτον, ἦν δὲ καπετᾶνος τῆς ἐπαρχίας Πατρατσικίου (Ὑπάτης), ἀνὴρ μὲ νοῦν πολιτικὸν καὶ προνοητικόν, ὔπουλος ὅμως καὶ ραδιοῦργος διὸ καὶ ἐπὶ τῆς Ἐπαναστάσεως συνεμορφοῦτο μὲ τὰς περιστάσεις, πολιτευόμενος ἐπιτηδείως καὶ πρὸς τοὺς Τούρκους καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας. Τοῦτο δὲ ἐποίει πρὸς ὄφελος ἑαυτοῦ τε καὶ τῆς πατρίδος του, διαβουκολῶν τοὺς Τούρκους μὲ τοὺς συνεχεῖς συμβιβασμούς, τοὺς ὁποίους οἱ ἄλλοι καπεταναῖοι τῆς Ρούμελης ὠνόμαζον « καπάκια » τοῦ γέρου Μήτσιου, προσαγορεύοντες καὶ αὐτὸν ἀλώπεκα διὰ τὴν πανουργίαν του. Μὲ ὅλον τοῦτο ὁ Μήτσιο Κοντογιάννης, παίζων χωρὶς νὰ παίζεται καὶ βλάπτων τοὺς ἐχθροὺς χωρὶς νὰ βλάπτεται, ἔκαμεν ἐκδουλεύσεις καλὰς εἰς τὴν πατρίδα, διότι καὶ ὁ υἱός του Βαγγέλης ἐμάχετο ὑπὲρ πατρίδος καὶ ἡ ἀλώπηξ ἔγινε λέων, δηλαδὴ καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος Μήτσιος ἔδραμεν εἰς βοήθειαν τοῦ κινδυνεύοντος Μεσολογγίου καὶ συμπολιορκηθεὶς ἐπὶ τῆς ἐσχάτης πολιορκίας ἔδειξεν ἡρωϊσμὸν εἰς τὰ γηρατειά του, τὸν ὁποῖον δὲν ἐφαντάσθη ἴσως εἰς τὴν νεότητά του». (Γ. Γαζῆ Δελβινακιώτου, χειρόγραφον βιογραφικὸν λεξικὸν τῆς Ἐπαναστάσεως, 1847, σελ. 205).

Ὁ Μῆτσος Κοντογιάννης ἦτο γαμβρὸς τοῦ Τσολάκογλου ἀπὸ τὴν κόρην του Φροσύνην, καὶ διὰ τοῦτο ἐμίσει τοὺς ἀντιπάλους προύχοντας τῶν Τσολάκογλου εἰς Ρεντίναν, ὅπως τὸν Λογοθέτην Ζώτου καὶ τὸν φίλον αὐτοῦ Γ. Καραϊσκάκην.

3. Αἱ « ψευταγάπαι », ἄλλως « καπάκια», ἦσαν συνήθη πολεμικὰ τεχνάσματα τῶν ὁπλαρχηγῶν τῆς Ρούμελης κυρίως.

4. Γεώργιος Αἰνιάν, λόγιος ἐξ Ὑπάτης, ἀδελφὸς τοῦ Δημητρίου. Ἐμυήθη εἰς τὴν Φιλικὴν Ἑταιρείαν ἀπὸ τοῦ 1818. Ἔλαβε μέρος εἰς τὴν συνέλευσιν τῆς Ἀμφίσσης καὶ ὑπῆρξε μέλος τοῦ Ἀρείου Πάγου. Ἀντεπροσώπευσε τὴν πατρίδα του εἰς ὅλας τὰς ἐπὶ τῆς Ἐπαναστάσεως ἐθνικὰς συνελεύσεις. Τὸ 1823 ἐχρημάτισεν ὑπουργὸς τῆς Ἀστυνομίας καὶ κατὰ τὸ 1825 παρουσίασεν ἀξιόλογον στρατιωτικὴν δρᾶσιν, κινδυνεύσας εἰς τὴν μονὴν τῆς Βαρνάκοβας. Ἐπὶ Καποδίστρια διωρίσθη γερουσιαστής, ἐπὶ δὲ Ὄθωνος νομάρχης καὶ εἶτα σύμβουλος τῆς Ἐπικρατείας. Μετὰ τὴν μεταπολίτευσιν τοῦ 1843 διωρίσθη ἰσόβιος γερουσιαστής. Ὑπῆρξε δόκιμος συγγραφεὺς (Γραμματικὴ «Νέα Ἀριάδνη», Κωνσταντινούπολις 1896, Λεξικόν, γεωγραφικαὶ μελέται κ.τ.λ.) καὶ ἵδρυσε τυπογραφίαν ἐν Χαλκίδι. Ἀπέθανε πάμπτωχος τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1848.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἶναι χρεία, ἢ πρὸς τὰ μέρη τῶν Σαλώνων, ἢ εἰς Λουτράκι. Προσέτι διὰ τὰς ὑποθέσεις ὁποὺ μᾶς ἐπροστάζετε μὲ τὸν κύριον Ἦβον Ρήγαν, τὸ κατὰ δύναμίν μας θέλει τελειώσουν. Πλὴν ἀπὸ αὐτοῦθεν ἐξ ἀκοῆς μαθαίνομεν πολλὰ καὶ καμμίαν βεβαίαν εἴδησιν δὲν ἐλάβαμεν. Διὰ τοῦτο περικαλῶ ὁποὺ νὰ μᾶς εἰδοποιήσετε τὰ αὐτοῦ τρέχοντα καὶ κανένα νέον, ἂν ἔχετε ἀπὸ Μορέαν τόσον καὶ ἀπὸ ἄλλο μέρος, καὶ μένω μὲ ὅλον τὸ ὑποχρεωτικὸν σέβας.

Τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1822 - Κρικέλλῳ[1]

Ὁ ταπεινὸς δοῦλος

Γιαννάκης γιολδάσης[2]

(Τ. Σ.) (γιαννάκη γιολτάση)

(Ἐπὶ τοῦ νώτου):

Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ Προέδρῳ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ, εἰς Μεσολόγγι

Σημ. Ὁ Γιαννάκης Γιολδάσης, καπετάνιος τῆς περιοχῆς Καρπενησίου, ἀναγγέλλει εἰς τὸν Μαυροκορδᾶτον τὰ καπάκια τῶν κλεφταρματολῶν Κοντογιανναίων μετὰ τῶν Τούρκων.

241

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1110)

Ἐκλαμπρότατε πρίγκιψ,

Πρὸ ἡμερῶν ἐστάλθη ἡ τελευταία μου, καὶ ἐπειδὴ ὁ γραμματοκομιστὴς δὲν σᾶς εὗρεν εἰς Μισολόγγι, ἄφησεν τὸ αὐτὸ γράμμα μου εἰς τὸν κύριον Νικόλ. Καρβούνην[3]*. Τὰ ἐδῶ τρέχουσιν ἐν ἡσυχίᾳ· οἱ ἐχθροὶ διόλου ἀδύνατοι καὶ τὸ μόνον ταμπούρι των εἶναι εἰς Νευρόπολιν. Ἐκεῖ μανθάνω νὰ ἐσυνάχθησαν 8 χιλιάδες, ἀβέβαιον ὅμως, τὸ καθ' αὐτὸ 3 ἕως 4 χιλιάδες, καὶ ἐπειδὴ τὰ ἐδῶ μέρη ἀνάγκην κατὰ τὸ παρὸν δὲν ἔχουσι, ἑτοιμάζεται καὶ ὁ χιλίαρχος Γ. Γιολδάσης νὰ στείλῃ εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος βοήθειαν. Αὔριον πηγαίνω εἰς ἀντάμωσιν τῶν χιλιάρχων Σπύρου καὶ Μήτζιου*[4] *νὰ τοὺς παρακινήσω, ὁποὺ νὰ ἀπεφασίσουν καὶ αὐτοὶ καὶ νὰ ἑνωθῶσι εἰς ἕν σῶμα, ὁποὺ νὰ δώσουμεν ⟨εἰς⟩ τοὺς εἰς Νευρόπολιν ἡμετέρους ἀρκετὴν βοήθειαν. Δι' αὐτοὺς τοὺς δύο χιλιάρχους ψιθυρίζεται λόγος, ὅτι νὰ ἔκαμαν συνθήκας μετὰ τῶν ἐχθρῶν, καθὼς καὶ ὁ Καραϊσκάκης, δὲν ἐβεβαιώθην ὅμως κατὰ τίνα τρόπον καὶ ἂν εἶναι ἀληθές, διὰ τοῦτο καὶ πηγαίνω τὸ περισσότερον καὶ μὲ τὸ*

---

1. Κρίκελλο : κοινότης τῆς ἐπαρχίας Εὐρυτανίας.

2. Γιαννάκης Γιολδάσης, στρατιωτικὸς ἐξ Εὐρυτανίας. Τὸ πραγματικὸν ἐπώνυμόν του ἦτο Σερέτης. Ὑπῆρξε καπετᾶνος τῆς ἐπαρχίας Καρπενησίου, ὅπου ἐπολέμησε πολλάκις μετὰ τῶν τεσσάρων ἀδελφῶν του. Διέπρεψεν εἰς τὴν μάχην τοῦ Κεφαλοβρύσου. Συλληφθεὶς βραδύτερον αἰχμάλωτος ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀπηλευθερώθη τὸ 1829.

3. Νικόλαος Καρβούνης (Καρμπούνης), ἐκ Μεσολογγίου. Κατὰ τὴν Β' πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου, ὑπηρετῶν ἐκεῖ ὡς ἐπιστάτης, κατηγορήθη ὡς καταχραστὴς τροφίμων ἀποσταλέντων ἐκ Ζακύνθου. Ὁ Καρβούνης τότε, μεταβὰς ἐπὶ προφάσει εἰς Κάλαμον, δὲν ἐπέστρεψεν.

4. Κοντογιανναῖοι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ εὑρίσκεται εἰς Μαυρίλον καὶ ὁ κύριος Γεώργιος Αἰνιὰν μανθάνω τὰ πάντα. Τὸ προσκύνημα τοῦ Καραϊσκάκη μᾶς εἶναι μᾶλλον ἐπωφελές, διότι οἱ κάτοικοι τῶν Ἀγράφων εἶχον φθάσει εἰς τὴν ἐσχάτην ἀπελπισίαν ἀπὸ ἔλλειψιν ψωμίου καὶ τώρα εἰς αὐτὴν τὴν μεταβολὴν λαμβάνουν καιρὸν καὶ συνάζουν τὰ ὅσα τοὺς χρειάζονται, καί, τὸ περισσότερον, παύουσι καὶ αἱ τόσαι καταχρήσεις τῶν κλεπτῶν, ὁ δὲ Καραϊσκάκης εἰς κάθε περίστασιν εἶναι προθυμότατος, καὶ μάλιστα τώρα ἐνδυναμώθη καὶ διήγειρε ὅλον τὸ βιλαέτι εἰς τὰ ἄρματα καὶ ὅλες αἱ συμφωνίες του ἔγιναν στοματικῶς μετὰ τῶν ἐχθρῶν καὶ ὄχι ἐγγράφως.

Ὑπεσχέθη νὰ στείλῃ καὶ αὐτὸς εἰς Νευρόπολιν βοήθειαν.

Ὁ χιλίαρχος Γ. Γιολδάσης σᾶς γράφει κατ' ἰδίαν διὰ κάτι λιβάδια ὁποὺ χρειάζεται χειμαδιὰ καὶ ἐπὶ τούτοις στέλλεται ὁ παρὼν ταχυδρόμος. Παρακαλῶ τῇ ὑμετέρᾳ Ἐκλαμπρότητι νὰ τοῦ δοθῇ τόπος καλὸς καὶ νὰ προστάξῃ τὸν ἐπιστάτην τῶν μερῶν τοῦ Γαλατᾶ, διὰ νὰ τοῦ γίνῃ ἡ προτίμησις, ὁμοίως νὰ γράψῃ καὶ τῷ χιλιάρχῳ Δημητρίῳ Μακρῇ διὰ νὰ ἔχῃ τὴν προϋπάρχουσαν εἴδησιν καὶ νὰ ἀφήσῃ τὰ ζῷά των ἐλεύθερα.

Εἰς ὀλίγας ἡμέρας κάμνει τὴν ἀρχὴν ὁ αὐτὸς χιλίαρχος Γ. Γιολδάσης καὶ ἑτοιμάζει τὸ ψυχόγροσον, ὥστε ἐλπίζω καὶ τὰ ἄλλα δύο κόλια νὰ ἀκολουθήσουν τὸ αὐτὸ καλὸν παράδειγμά του, καὶ ἀφ' οὗ διορθώσωμεν τὰ ἐδῶ εἰς τὸν καλύτερον τρόπον, τότε ἔρχεται καὶ ἡ Γενναιότης του μαζί μου εἰς προσκύνησιν τῆς Ἐκλαμπρότητός της, διὰ νὰ λάβῃ τὰς ἀναγκαίας προσωπικὰς καὶ στοματικὰς ὁδηγίας της. Μένω μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας

Ταπεινὸς δοῦλός της

Κρικέλλῳ, τῇ 12 Σεπτεμβρίου 1822 *Ἥβος Ρήγας*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου):

Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ Προέδρῳ κυρίῳ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ
εἰς Μισολόγγιον

242
(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1111)

Ἐκλαμπρότατε Κύριε,

Μὲ τὸν κύριον Πραΐδην σᾶς ἔγραψα παραγγέλλων αὐτῷ νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ στοματικῶς· εἶδε καὶ ὁ ἴδιος ὀφθαλμοφανῶς τὴν κατάστασιν τῶν χιλιάρχων, προεστῶν καὶ λαοῦ, ὁποὺ μὲ τὸν μισσευμόν του ἔφυγαν ὅλοι οἱ χιλίαρχοι μὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους των, ὁμοίως καὶ οἱ προεστοί, χωρὶς κἂν νὰ μὲ ἀφήσουν ὑγείαν!!! Μὲ τὸ νὰ βλέπω τὸν μέγαν κίνδυνον τῆς πατρίδος καὶ [ὁποὺ] κατὰ τὰ γράμματα τοῦ κὺρ Ράγκου καὶ κὺρ' Ανδρέα, πηγαίνω εἰς Λαγκάδα νὰ ἀνταμωθῶμεν μὲ τὸν Μουχουρτάραγα, καὶ μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν βοήθειαν νὰ γλυτώσωμεν τὴν πατρίδα ἀπὸ τὸν ἐπαπειλούμενον κίνδυνον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἰδοὺ αὐτόθι ἀποστέλλω τὸν κύριον Συμεών, παρ' οὗ καὶ τὰ ἐλλείποντα καταλεπτῶς θέλει πληροφορηθῆτε. Μὲ τὸ ἀνῆκον σέβας μένω

Ὅλως πρόθυμος

Πλάτανος, 12 Σεπτεμβρίου 1822 *Γεωργάκης Νικολοῦ*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου):

Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ πρίγκιπι Ἀ. Μαυροκορδάτῳ τῷ Προέδρῳ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Εἰς Ἀνατολικὸν

243

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1112)

Ἐκλαμπρότατε,

Περὶ τὰς 12 ὥρας ἐλθὼν ὁ κὺρ Κωνσταντῖνος Τζάλας[1] *μᾶς ὡμίλησεν ὅσα ἐκρίνατε καὶ παρηγγείλατε· χρήσιμα ἔδοξαν καὶ ὠφέλιμα πολλά. Καὶ ἡμεῖς σήμερον ἐλάβομεν εἰς νοῦν τὸ τοιοῦτον καὶ παρεκαλέσαμεν τὸν κὺρ Ἀναστάσην Παλαμᾶν νὰ ὑπάγῃ πρὸς ἀντάμωσιν τοῦ χιλιάρχου κὺρ Μακρῆ. Εὑρέθη λοιπὸν ἕτοιμος καὶ τὸ πρωῒ φθάνει ἔξω εἰς τὲς ἐλιὲς τοῦ Ἀνατολικοῦ. Ὅθεν κάμετε τὰ ἀναγκαῖα γράμματα ἀπόψε καὶ νὰ ἑτοιμασθῇ καὶ ὁ πρόκριτος τοῦ Ἀνατολικοῦ, ὁποὺ ἤθελεν ἐγκριθῇ, καὶ πολλὰ πρωῒ ἂς ἔβγῃ εἰς τὰς ἐλαίας τοῦ Ἀνατολικοῦ νὰ ἀνταμώσουν.*

Μὲ ὅλον τὸ σέβας μένομεν

Τῇ 15 Σεπτεμβρίου 1822 - Ἐν Μεσολογγίῳ *Δοῦλοί σας*

Οἱ ἔφοροι τοῦ Μεσολογγίου

(Ἐπὶ τοῦ νώτου):

Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ πρίγκιπι κυρίῳ Ἀ. Μαυροκορδάτῳ Προέδρῳ τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Ἀνατολικὸν

244

(Α. Μ. 151)

Τὴν εὐγενείαν της ταπεινῶς προσκυνῶ.

Δὲν ἐτόλμησα μέχρι τοῦδε νὰ προσφέρω μὲ ταπεινόν μου γράμμα τὰς χρεωστουμένας μοι πρὸς αὐτὴν προσκυνήσεις, διότι ἤκουσα καὶ καθ' ἑκάστην μανθάνω, ὅτι περιέρχεται ἀκαταπαύστως πότε εἰς ἓν πότε εἰς ἄλλο μέρος, προσπαθοῦσα μὲ ἄοκνον φροντίδα κατὰ τὴν ἐνταῦθα φήμην καὶ πανταχόθεν διατρέχουσαν νὰ εἰσάγῃ τὰ πράγματα τῆς φιλτάτης πατρίδος μας μὲ τὰς προτρεπτικὰς συμβουλάς της εἰς καλὴν τάξιν καὶ ἁρμονίαν.

Διὰ νὰ μὴ φανῶ ὅμως ἀχάριστος καὶ ἐπιλήσμων τῶν πρὸς ἐμὲ μυρίων εὐεργεσιῶν της, δὲν λείπω σήμερον διὰ τοῦ παρόντος μου νὰ ἐρωτήσω τὰ περὶ τῆς ἀγαθῆς ὑγείας της καὶ

1. Οἰκογένεια Τζάλα ἐξ Αἰτωλικοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

νὰ προσφέρω μὲ τὸν παρόντα κ. Γ. Μπετζιάρην μικρά τινα δῶρα, τοῦ ὑποκειμένου της ἀνάξια, ὄχι διότι ἔχει χρείαν αὐτῶν, ἀλλὰ διὰ νὰ δείξω ὅτι διαφυλάττω ἔτι, καὶ διὰ πάντα, τὸ πρὸς τὴν εὐγενείαν της σέβας μου. Ἂς δεχθῇ λοιπὸν ταῦτα παρὰ τοῦ εἰρημένου κυρίου Γεωργίου Μπετζιάρη εὐμενῶς, καὶ ἂς μὲ κατατάξῃ, παρακαλῶ, εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν πιστῶν αὐτῆς δούλων, ὅστις δὲν θέλω λείψει τῷ ὄντι ἀπὸ τοῦ νὰ μένω διὰ πάντα ὁ ἐλάχιστος καὶ πιστὸς αὐτῆς δοῦλος

Διονύσιος Καμπάνη

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Φλωρεντία τῇ 18 Σεπτεμβρίου 1822*

Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ καὶ εὐεργετικωτάτῳ μοι Κυρίῳ Κυρίῳ Πρίγκιπι Μαυροκορδάτῳ

245

(A. M. 152)

Ἐκλαμπρότατε Πρίγκιψ, καὶ Πρόεδρε τοῦ Ἐκτελεστικοῦ τῆς Ὑπερτάτης Ἐθνικῆς Βουλῆς, Κύριε, Κύριε Ἀλέξανδρε Μαυροκορδᾶτε!

Μετὰ τὸν ἀπὸ Λιβόρνον τῆς Ἐκλαμπρότητός της ἀναχωρισμόν, δὲν ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ τὴν γράψω δι' ἔλλειψιν ὕλης. Τὸ ἠκολούθησα ὅμως κατὰ καιρὸν πρὸς τὸν Ἐκλαμπρότατον Κύριον Δημήτριον Ὑψηλάντην, καὶ ἀκολούθως πρὸς τὴν Ὑπερτάτην Βουλήν, καὶ θέλει ἐπληροφορήθη ἐκ τῶν πρὸς αὐτὴν ἐπιστολῶν μου κάθε ἀναγκαῖον.

Διὰ ταύτης μου δέ, κατὰ πρῶτον, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ ἐμφανισθῶ πρὸς τὴν Ἐκλαμπρότητά της, συντροφεύων αὐτῇ μίαν ἐπιστολήν της, ἥτις μοὶ ἐνεχειρίσθη διὰ νὰ τῇ πεμφθῇ ἀσφαλῶς, καὶ τὸ ἀκολουθῶ μὲ τὸν ἐπιφέροντα τὴν παροῦσάν μου κύριον Ἐμμανουὴλ Ρεοσσαντέλλην, ὅστις διὰ νὰ συνέγραψε Σύνταγμα Τακτικῆς καὶ Πυροβολίας, ἔρχεται εἰς τὰ αὐτοῦ, φέρων μαζί του τὰς ἀναγκαίας χαλκογραφίας καὶ ἐργαλεῖα διάφορα, νὰ προσφέρῃ τὰς δουλεύσεις του τῇ πατρίδι, ὡς πολεμικὸς ἀρχιτέκτων, καὶ λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ τὸν συστήσω εἰς τὴν εὔνοιαν τῆς Ἐκλαμπρότητός της.

Εἰς τὴν εὐκαιρίαν ταύτην, προσφέρω αὐτῇ τὴν εἰς τὰ ἐδῶ ταπεινὴν δούλευσίν μου, εἰς ὅ,τι ἱκανὸν μὲ κρίνει, τόσον διὰ ὑποθέσεις τῆς Ἐκλαμπρότητός της, ὅσον καὶ τῆς φιλτάτης πατρίδος, ὧν ἐγὼ πρόθυμος εἰς τὰ πάντα, ὡς θέλει ἐγνώρισε ἀρκετὰ τὸν ἔνθερμον ζῆλόν μου, καὶ τὴν ζωηρὰν προθυμίαν μου εἰς τὸ νὰ γίνω, οἷς δύναμαι τρόποις, ὠφέλιμος τῇ πατρίδι, καθὼς καὶ μέχρι τῆς σήμερον δὲν ἔλειψα νὰ καταγίνωμαι εἰς ὅλον ἐκεῖνο ὁποὺ περὶ αὐτῆς μοὶ ἐστάθη δυνατόν, καὶ τὸ ἴδιον θέλει ἀκολουθήσω καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἕως τελευταίας μου ἀναπνοῆς. Μὲ τὴν ἐπιθυμίαν οὖν ν' ἀξιωθῶ τῶν προσταγῶν τῆς Ἐκλαμπρότητός της, τὴν προσκυνῶ ταπεινῶς, καὶ ὑποσημειοῦμαι

Τριέστι, τῇ 19 Σεπτεμβρίου / 1 Ὀκτωβρίου 1822

Τῆς Ἐκλαμπρότητός της ταπεινότατος δοῦλος

Ἀντ. Μ. Ἀντωνόπουλος[1]

---

1. Ἀντώνιος Μιχαὴλ Ἀντωνόπουλος ἐξ Ἀνδριτσαίνης. Ὑπῆρξε μεγαλέμπορος

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

246
(Α. Μ. 153)

Πανευγενέστατε,

Ἠξιώθημεν τῆς τιμίας σας τῇ 15 Ἰουλίου. Τὰ ἐν αὐτῇ ἐστείλαμεν καὶ ἐγχειρίσαμεν ὅθεν ἔδει· μᾶς ἐπαρρησιάσθη καὶ ἡ συναλλαγματική σας κολονάτων χιλίων, καὶ κατὰ τὸ εὔτακτον ἐγράψαμεν ἀμέσως τοῦ πανιερωτάτου ἁγίου Μητροπολίτου[1]*, ἂν ἔχωμεν τὸ ἐλεύθερον νὰ τὴν δεχθῇ κατὰ τὴν διαταγήν σας διὰ λογαριασμόν του, πλὴν μᾶς εἶπε τὸ ὄχι, διὰ νὰ μὴν εἶναι χρήματα. Μόνος ὁ Λουριώτης τὴν ἐδέχθη διὰ τάλλαρα κολονᾶτα 200, καὶ ἂς σᾶς χρησιμεύσῃ.*

Αἱ ἡμέτεραι ὑπερευγνωμονώντας σας διὰ τὴν πρὸς αὐτὰς ἐνθύμησίν σας, σᾶς προσφέρουν διὰ ἡμῶν τὰς προσκυνήσεις των, τὸ ἴδιον δὲ κάμνοντες καὶ ἡμεῖς μένομεν τῆς πανευγενείας σας

Λιβόρνον τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1822

Ταπεινοὶ δοῦλοί σας

(Παρὰ πόδας τῆς α' σελίδος): *Μοσπηνιώτη, Γιαλιᾶ καὶ Δεσπότη*[2]

Τῷ πανευγενεστάτῳ κῳ κῳ Ἀλεξ. Μαυροκορδάτῳ Προέδρῳ τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων κλπ. κλπ. Μεσολόγγι ἢ ὅπου εὑρίσκεται.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου):

19 Σεπτεμβρίου 1822, Λιβόρνον, Δεσπότης κλπ. ὅτι δὲν ἐδέχθη τὴν συναλλαγματικὴν ἐκ 1000 ταλλήρων ὁ μητροπολίτης Λιβόρνου.

247
(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1113)

Ἐκλαμπρότατε κύριε,

Σήμερον εἰς τὰς ἕξι ὥρας ἔλαβον τὸ ἔκλαμπρόν της, εἰς τὸ ὁποῖον εἶδα τὸ καλόν της κίνημα καὶ ὅτι ἔχεις νὰ κοπιάσῃς ἐδῶ αὔριον καὶ ἐδόξασα τὸν Θεὸν ἀπὸ καρδίαν. Ἐγώ, μὲ τὸ νὰ ἔγραφεν ὁ καπετὰν Γεωργάκης[3] *μὲ τὸν Ἀνδρέα*[4] *καὶ Ράγκο διὰ νὰ πηγαίνω νὰ ἀνταμωθοῦμε, ἐκίνησα καὶ ἐπῆγα ἀπὸ Βαρετάδα*[5] *διὰ νὰ τοὺς μάθω ποῦ κάθονται καὶ νὰ πάγου νὰ ἀνταμωθῶ. Φθάνοντας λοιπὸν τὸ Σαββάτο βράδυ εἰς τὴν Βαρετάδα ἔμαθα παρὰ τοῦ Κωνσταντῆ Καραγιάννη, ὁποὺ ἦτον ἐκεῖ, ὅτι ὁ καπετὰν Γεωργάκης μὲ τὸν Ράγκο*

καὶ τραπεζίτης ἐν Τεργέστῃ. Εἰσέφερε πολλὰ διὰ τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα εἰς χρήματα, πολεμεφόδια, βιβλία κ.λ.π. Ἀπέθανε τὸ 1845. Ὁ ἀδελφός του Γεώργιος Ἀντωνόπουλος κατῆλθε μετὰ τοῦ Δημ. Ὑψηλάντου εἰς Ἑλλάδα καὶ ἔλαβε σημαντικὰ ἀξιώματα κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν καὶ μετ' αὐτήν.

1. Ὑπονοεῖ τὸν ἐν Πίζῃ διαμένοντα πρῴην Οὐγγροβλαχίας Ἰγνάτιον.

2. Πρόκειται περὶ τοῦ ἐν Λιβόρνῳ μεγάλου ἐμπορικοῦ οἴκου τῶν Εὐσταθίου Μοσπηνιώτου, Δημητρίου Γιαλιᾶ καὶ Χριστοδούλου Δεσπότη. Ὁ οἶκος οὗτος ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ φιλοπάτριδος Μοσπηνιώτου προσέφερε πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν ἑλληνικὴν ὑπόθεσιν.

3. Γεώργιος Βαρνακιώτης.

4 Ἀνδρέας Καραΐσκου.

5. Βαρετάδον : συνοικισμὸς τῆς ἐπαρχίας Βάλτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἐπῆγαν Πέμπτη βράδυ μέσα εἰς τὴν Ἄρτα καὶ ἀνταμώθηκαν μὲ τὸν Οὐμὲρ πασιᾶ. Ἀκούοντας λοιπὸν ἕνα παρόμοιον φέρσιμον, χωρὶς νὰ δώσουν κανενὸς εἴδησιν, ἀπὸ ὀλίγο νὰ μοῦ πέσῃ καταρρογή. Τὴν ἴδιαν ὥραν ἔστειλα τὸν Γεωργάκη Σουλιώτη ὁποὺ εἶχα μαζί μου εἰς τὸν Ἀνδρέα καὶ τὸν ἔγραφα τὰ ὅσα ἔκαναν χρεία. Μοῦ ἀπεκρίθη ὀπίσω ὅτι εἰς τὰ ὅσα τοῦ γράφω ἔχω δίκαιον, πλὴν ἀπὸ ἐκεῖ τώρα διόρθωσι δὲν ματαγίνεται καὶ μοῦ ἔδιδε καὶ τὴν συγχώρησιν. Ὁ καπετὰν Γεωργάκης ἔγραφεν ἕνα γράμμα τὸν Ἀνδρέα ἀπὸ Ἄρτα καὶ τὸν ἔλεγεν ὅτι τὸν ἐδέχθη καλὰ ὁ πασιᾶς. Ἔστειλεν ὁ Οὐμὲρ πασιᾶς καὶ ἐχάλεψαν καὶ τὸν Ἀντρέα Γρίβα, καὶ ἐπῆγεν. Ἐπρόσμεναν τὸν καπετὰν Γεωργάκη τὴν Κυριακὴν τὸ βράδυ εἰς τὴν Λαγκάδα, καὶ ἂν ἦλθεν ἐχθὲς Δευτέραν, ἐπῆγεν καὶ ὁ Ἀντρέας. Ἦλθεν καὶ ὁ Γῶγος αὐτοῦ καὶ ἀνταμώθηκαν. Ἐτοῦτα εἶναι ἐδῶ· εἶναι ὅλα σωστά, πλήν, τί θὰ νὰ οἰκονομήσῃ ὁ Θεὸς δὲν τὰ ἠξεύρω. Ὁ Σαδήμας εἶχε τὸν Σπυράκη σταλμένον κάτου. Ἔμαθα ὅτι τοῦ ἐστάλθησαν καὶ γράμματα ἀπὸ τὸν Ταχήρ, Παπούλια καὶ Θανάση Δεσποτόπουλο, εἰς τὰ ὁποῖα τὸν ἐπαρακινοῦσαν νὰ πάγῃ νὰ προσκυνήσῃ καὶ χρεία δὲν ἔχει. Ἐρχάμενος ἀπὸ τὸν Βάλτο ὅλο διὰ νυχτὸς τοὺς ἔδωσα αὐτὴν τὴν θλιβερὰν εἴδησιν, τὰ εἶπα καὶ τοῦ κὺρ Πάνου[1] καταλεπτῶς. Καὶ ἀπὸ κάμποσα τουφέκια ὁποὺ ἔπεσαν εἰς τὸ ποτάμι, ἐχωριστήκαμε, καὶ μοῦ φαίνεται ὅτι ἀπέρασεν κατὰ τὰ αὐτόθεν. Ἔμαθα πρὸς τούτους ἀπὸ τοὺς ἐδικούς μου, ὅτι ὁ καπετὰν Ἀλεξάκης χωρὶς αἰτίαν ἐλάβωσε τὸν Μυλωνᾶ καὶ ἐν ταὐτῷ μαθαίνω ὁποὺ ἐπῆρεν ὅλα τὰ πρόβατα τοῦ ἐξαδέλφου μου Νικολοῦ καὶ ἕνα μουλάρι τῶν Κερασιώτων καὶ τόσα ἄλλα πράγματα τῶν Βλοχαΐτων καὶ τὰ ἀπέρασε κατὰ τὸν Ζυγό. Ἐγώ, μὲ ὅλον ὁποὺ ἦτον ὅλοι οἱ ζουρλοὶ ἐδῶ συναγμένοι, δὲν τοὺς ἄφησα νὰ κάμουν κανένα κίνημα. Αὐτός, δὲν τοῦ ἔφθασαν ὅλα αὐτὰ ὁποὺ ἔκαμεν, παρὰ ἐπῆγε ἐψὲς βράδυ καὶ ἔδεσεν τὸν Θανάσην προεστὸν ἀπὸ τὰ Λιγόστιανα[2] καὶ αὐτὰ τὰ ἀνταλέτια[3] ὁποὺ τοῦ ἔκαμεν, ἠμπορεῖς νὰ τὰ βεβαιωθῇς ἀπὸ τοὺς ἴδιους ἀνθρώπους τοῦ καπετὰν Μακρῆ, καὶ μάλιστα ὁ Ἀλέξης Μωρελᾶς[4] πόσα τοὺς ἐλάλησε διὰ τὰ καμώματά τους. Ἐπειδὴ ὅμως καὶ ἔτυχες αὐτοῦ, πρόσταξε νὰ ἀπολυθῇ ὁ Σταματοθανάσης, ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς μοναχὸς ὁποὺ δὲν θέλει τὸν καπετὰν Ἀλέξη, ἀλλὰ εἶναι ὅλον τὸ βελαέτι. Καὶ ὅταν δὲν ἠμπόρεσα ἐγὼ νὰ τοὺς καταπείσω καὶ νὰ τὸ ἐμποδίσω, ἂς στοχασθῇ ὅτι πίσω αὐτὴ ἡ δουλειὰ δὲν μεταγυρίζει, μάλιστα τώρα ὁποὺ τοὺς ἐμεταχειρίσθη μὲ τέτοιον ὕφος. Εἰπέ τους νὰ στείλουν καὶ τὰ ὅσα πράματα χοντρὰ καὶ λιανὰ ἐπῆραν ἀπὸ ἐδῶθε, καὶ νὰ μὴ μᾶς μεταφορτωθοῦν, ὅτι περισσότερον δὲν ἠμποροῦμε νὰ τοὺς κρατήσωμε. Ὁ κόσμος ἐδῶ εἶναι εἰς καλὴν γνώμην καὶ ἔχουν ἀπόφασιν νὰ θυσιαστοῦν, πλὴν ἐχθὲς ἐκρύωσαν οἱ δυστυχισμένοι ἀκούοντας τὸ φέρσιμον αὐτουνῶν, καὶ ὁ κάθε ἕνας ἐπῆγεν νὰ κυβερνήσῃ τὴν φαμελιάν του. Μὲ ὅλον τοῦτο, εὐθὺς

1. Πάνος Γαλάνης.
2. Λιγοστιανά : συνοικισμός τῆς ἐπαρχίας Τριχωνίδος.
3. Ὁ ἐπιστολογράφος εἶχεν ἐν νῷ ὄχι « ἀνταλέτια » (δικαιοσύνη), ἀλλὰ « ἀνταλετσιζλίκια » = ἀδικίαι (τουρκ.).
4. Ἀ λ έ ξ η ς Μ ω ρ ε λ ᾶ ς, παλαιὸς κλέφτης τοῦ Ζυγοῦ, ἀπὸ Μακρυνοῦ Μεσολογγίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοὺς δίδομεν τὴν εἴδησιν καὶ συνάζονται. Διὰ τὸ Βραχώρι ὁποὺ γράφεις ὅτι κοπιάζεις, μὲ ὅλον ὁποὺ δὲν ἔμεινε καὶ κανένας ἐκεῖ, κόπιασε καὶ ὅ,τι ἠμποροῦμεν διὰ ζαϊρέ, οἰκονομοῦμε. Ὁ καπετὰν Ἀλέξης νὰ μὴν περάσῃ ἀπὸ δῶθε, ὅτι τὰ φερσίματά του ἐκατάντησαν τὸ πρᾶγμα εἰς τὴν ἄκραν ἀκαταστασίαν, διὰ τὰ ὁποῖα ἔγραψα καὶ τὸν καπετὰν Μακρῆ σήμερον. Ἂν κάμῃς ἀπόφασι διὰ νὰ ἀπεράσῃς εἰς τὸ Βραχώρι, στεῖλέ μας ἀπόψε ἢ αὔριο πουρνὸ γράμμα σου, διὰ νὰ κατέβωμε καὶ ἡμεῖς. Ὁ Γιαννάκης ἀδελφός μου ἐπῆγεν ἀπὸ τὰ προχθὲς ἀπάνου, μὲ τὸ νὰ κινδυνεύῃ τὸ παιδί του διὰ θάνατον, καὶ ξαναπροσκυνῶ σας. Μένω μὲ ὅλον τὸ σέβας.

Τῇ 19 Σεπτεμβρίου 1822, Βραχώρι

Εἰς τὰς προσταγάς σου πρόθυμος

Ὁ δοῦλός της

Χρηστάκης Στάϊκος

Τοὺς γενναιοτάτους καπετὰν Μᾶρκο, καπετὰν Τζόγκα καὶ καπετὰν Δημήτρη τοὺς ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς.

Τὸν κὺρ Πάνο Γαλάνη, ἂν εἶναι αὐτοῦ, τὸν ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) :

Τῷ Ἐκλαμπροτάτῳ πρίγκιπι κυρίῳ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ προσκυνητῶς

εἰς τὸν Ζυγὸ

1822, γράμμα Χρήστου Στάϊκου πρὸς τὸν πρίγκιπα.

Σημ. 19 Σεπτεμβρίου, λῆψις τῇ αὐτῇ.

248

(A. M. 154)

Καὶ αὖθις, καὶ πολλάκις χαῖρε !

Ἀλησμόνησα νὰ ἐγκλείσω εἰς τὰ προλαβόντα τὸ παρόν, καὶ ἰδοὺ τὸ πέμπω κατὰ μέρος, καὶ ἂν ἐγκριθῇ, ἂς βαλθῇ εἰς πρᾶξιν.

Μὲ τὰς εἰδήσεις ὁποὺ ἐλάβομεν ἐσχάτως ἀπὸ διάφορα μέρη, ἡσυχάσαμεν ὁπωσοῦν· ἀλλ' εἴθε νὰ ἀληθεύσωσι, καὶ νὰ τὰς πληροφορηθῶμεν καὶ διὰ γράμματός σου ἐντὸς ὀλίγου.

Ὑγιαίνομεν ὅλοι καὶ σὲ ἀσπαζόμεθα.

Ὑγεία ! Πατρίς ! *1822 Σεπτεμβρίου 20 Ἐ. Π. ἐκ Πεισῶν*

Ὁ εἰλικρινὴς φίλος σου

Δ. Μόστρας[1]

1. Δημήτριος Μόστρας, υἱὸς τοῦ Ἰωάννου ἱερέως, ἐκ τοῦ χωρίου Πέτα. Ὑπηρέτησεν ὡς διδάσκαλος ἐν Ἄρτῃ καὶ Κονίτσῃ, μέχρις ὅτου προσελήφθη ὡς γραμματεὺς ὑπὸ τοῦ μητροπολίτου Ἄρτης καὶ Πρεβέζης (τοῦ μετέπειτα Οὐγγροβλαχίας) Ἰγνατίου (1794). Τὸν ἐπιφανῆ τοῦτον ἀρχιερέα ἠκολούθησεν ὡς πιστὸς φίλος εἰς ὅλας τὰς περιπετείας του, διὸ καὶ ἡ οἰκογένεια Μόστρα (γονεῖς καὶ ἀδελφοὶ) ὑπέστησαν τὰ πάνδεινα ἐκ μέρους τοῦ Ἀλῆ Τεπελενλῆ. Ἀποθανόντος τοῦ Ἰγνατίου ἐν Πίζῃ (1828), ὁ Μόστρας ἦλθεν εἰς Κέρκυραν, συναποκομίσας καὶ τὴν πλουσιωτάτην βιβλιοθήκην του, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ ἀρχεῖον τοῦ Ἰγνατίου, τὸ ὁποῖον νῦν ἀπόκειται εἰς τὰ Γενικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους (Κ. 91).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

249

(Α. Μ. 155)

Ἐκλαμπρότατε κύριε.

Ἔλαβον τὸ ἔκλαμπρόν της καὶ εἶδα τὰ ὅσα μοὶ ἐγράφετε, καὶ κατὰ τὴν προσταγή σου ἔστειλα εὐθὺς εἰς ὅλα τὰ ἀπάνου χωρία διὰ νὰ κατέβουν αὔριον μικροὶ-μεγάλοι· πλὴν κατὰ δυστυχίαν αὐτὸ τὸ παιδάκι τοῦ ἀδελφοῦ μου Γιαννάκη σοῦ ἄφησεν χρόνους ἐχθὲς καὶ σήμερα τὸν προσμένω καὶ αὐτὸν νὰ ἔλθῃ ἐδῶ. Διὰ ζαϊρὲν ἔστειλα τὸν Γιωργάκη Σουλιώτην καὶ ἄλλους ἀνθρώπους μου εἰς τὸ Βραχώρι διὰ νὰ κάμουν ἑτοιμασίαν· κρέατα καὶ βρομοκρίθια ἔχομε πολλά· ἀπὸ ἀλεύρια ἔχομε δυσκολία ὁποὺ ἐσκόρπισαν τὰ πράγματα, καὶ τὸ περισσότερον διὰ ἁλάτι. Διὰ τοῦτο πρόσταξε νὰ μᾶς φέρουν δύο φορτώματα ὁποὺ ἔχουν αὐτοῦ οἱ Κερασοβῖται, διώρισε καὶ τοὺς κουβαλιάδες ὁποὺ ἦτον εἰς τὰ ἀμπάρια νὰ πᾶνε εἰς τὸ μαγαζὶ νὰ φορτώσουν τέσσαρα φορτώματα σιτάρι νὰ τὸ ἀλέσουν καὶ νὰ τὸ φέρουν εἰς τὸ Βραχώρι, τοὺς ὁποίους τοὺς ἔχουν ἀπερασμένους αὐτοῦ, καὶ ξαναπροσκυνώντας μένω μὲ ὅλον τὸ σέβας

Τῇ 20 Σεπτεμβρίου 1822, Παλιόπυργος

Εἰς τὰς προσταγάς σου πρόθυμος
Ὁ δοῦλός της
Χρηστάκης Στάϊκος

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ πρίγκιψ κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ προσκυνητῶς*
εἰς Κεράσοβον

250

(Α. Μ. 156)

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον Κύριον Κύριον Πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ.

Σᾶς εἰδοποιῶ ὅτι ἐχθὲς σᾶς ἔστειλα ἄνθρωπον μαξούσι[1] *μὲ γράμμα καὶ ἕως τὴν ὥραν δὲν ἔλαβον τὴν τιμίαν σας ἐπιστολήν. Πλὴν τὸ παρόν μου εἰς ἄλλο δὲν εἶναι παρὰ νὰ σᾶς φανερώσω διὰ τὰ ὀρδιὰ*[2] *ἀπάνου πηγαίνουν καλά, ὡσὰν θέλει ὁ Θεός. Ἦλθεν ἄνθρωπος μαξούσι εἰς Λιδωρίκι εἰς τὸν Τριαντάφυλλον τοῦ καπετὰν Δήμου Καλτσᾶ*[3] *καὶ τοὺς ἐκουβέντιασεν, ὅτι τὰ ὀρδιὰ τὰ τούρκικα εἶναι κακὰ καὶ ὀλέθρια· ἐσκόρπισαν ὅλοι. Ἕως ὀκτακόσιοι ἔμειναν εἰς Εὐρόπολιν καὶ αὐτοὶ ἀδύνατοι εἶναι καὶ σήμερις μοῦ ἦλθεν γράμμα μὲ ἄνθρωπον μαξούσι ἀπὸ τὸν Τριαντάφυλλον. Ἀκόμη καὶ ἀπὸ Ἔπαχτον τοὺς Τούρκους τοὺς ἔχομε καλά. Ἐχθὲς ἐβγῆκαν ἔξω οἱ Τοῦρκοι καὶ τοὺς εἶχαν καρτέρι οἱ Ἕλληνες καὶ ἐσκότωσαν τὸν καπὶ-μπουλούμπαση εἰς τὸν τόπο καὶ ἄλλον ἕναν ἀκόμη καὶ τοὺς ἐξαρμάτωσαν, πλὴν ἐλαβώθηκεν ἕνας Ἕλληνας ὀλίγον εἰς τὸ ποδάρι, καί τινας ἄλλος δὲν ἐβλάπτηκεν καὶ*

1. Ἐξεπίτηδες.
2. Στρατόπεδα.
3. Δῆμος Καλτσᾶς ἐξ Ἀρτοτίνας, στρατηγὸς κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν. Ὑπῆρξε γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ στρατηγοῦ Ἰωάννου Στάϊκου. Ἀπέθανεν εἰς Βοστίτσαν κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1825.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔστω πρὸς εἴδησίν σας. Ἀκόμη παρακαλῶ τὴν ἐκλαμπρότην σας νὰ ἔχω τὴν τιμίαν σας ἀπόκρισιν τόσον ἀπὸ ὀρδιὰ αὐτοῦ, ὡσὰν καὶ ἀπὸ Λουτράκι καὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς χιλιάρχους, πῶς πηγαίνει ἡ δουλειὰ ὁποὺ νἄχωμεν καὶ ἐμεῖς ἐδῶ εἰς τὴν ἄκρη ὁποὺ βρισκόμαστε τὰ μέτρα μας. Ἀκόμη παρακαλῶ καὶ ἀπὸ Εὐρώπην ὅ,τι εἰδήσεις ἔχετε, νὰ μᾶς εἰδοποιήσετε καὶ ἐμᾶς. Ἠκούσαμεν ὅτι σᾶς ἦρθαν ἀπὸ Εὐρώπην χαροποιὲς εἰδήσες. Καὶ θεόθεν ὑγείαν. Ἀμήν.

Τῇ 22 Σεπτ. 822 Γαλατᾶς[1]

Εἰς τοὺς ὁρισμούς σας

(Τ. Σ.) Ἀνδρέας Ζαγκανᾶς[2]

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Πρὸς τὸν Ἐκλαμπρότατον Κύριον Κύριον Πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ὅθεν τύχῃ.*

Ση μ. Πληροφορίαι περὶ τῆς πολεμικῆς καταστάσεως εἰς Ναύπακτον καὶ Λιδωρίκι.

251

(Α. Μ. 157)

Ἐκλαμπρότατε Πρίγκιψ προσκυνοῦμεν.

Κατὰ τὴν προσταγήν σου ὁποὺ ἐψὲς μᾶς ἔγραψες, διὰ νὰ ἐβγοῦμεν σήμερον γιόμα εἰς Βραχώρι, ἐξεκινήσαμεν καὶ ἐβγήκαμεν ἕως εἰς τὴν Μαντάνισσαν[3] *ὁμπρὸς καὶ μᾶς ἦρθαν εἰδήσεις ὅτι ὁ καπετὰν Γιωργάκης*[4] *ἐπροσκύνησεν μὲ τοὺς Βαλτινοὺς καὶ ἄνοιξεν καὶ τὰ μπογιορτιὰ εἰς τοὺς καπεταναίους καὶ προεστοὺς εἰς ὅλους τοὺς ἀναχαγιάδες ἀπὸ τὸν Ἰμὲρ πασιᾶ. Τὸ λοιπὸν νὰ ἔχωμεν τὴν τιμίαν σας ἀπόκρισιν, πῶς ἔχομεν νὰ τὸ μεταχειριστοῦμεν, ὁποὺ νὰ ἀκολουθήσωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς μίαν κοινὴν γνώμην. Ἐστείλαμεν καὶ τοῦ καπετάνου μας ὅπως ἠμπορεῖ νὰ κάμῃ νὰ κατεβῇ τὸ ὀγληγορώτερον κάτου, μὰ πρῶτον νὰ ἔχωμεν τὴν τιμίαν σας ἀπόκρισιν καὶ μὲ ὅλον τὸ σέβας μένομεν*

1822, 23 Σεπτεμβρίου Ντογρὶ[5] *Δοῦλοι σου Ἀποκουρῖτες εἰς τὰς προσταγάς σου πάντα*

Θέλει πληροφορηθῇς καὶ διὰ στόματος τοῦ Βασίλη καὶ νὰ ἔχωμεν τὴν τιμίαν της ἀπόκρισιν.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Κυρίου Πρίγκιπος (Μαυροκορδάτου) προσκυνητῶς ὅθεν εὑρίσκεται.*

---

1. Γαλατᾶς: κοινότης τῆς ἐπαρχίας Μεσολογγίου.
2. Ζαγκανᾶς Ἀνδρέας, ἐκ Μαλανδρίνου τῆς Δωρίδος, καπετᾶνος τοῦ Βενέτικου. Διεκρίθη εἰς πολλὰς μάχας καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως. Εἶχεν ἀδελφὸν Νικόλαον, ἀγωνιστὴν ἐπίσης.
3. Χωρίον τῆς ἐπαρχίας Τριχωνίδος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἀγρινίου - Θέρμου.
4. Βαρνακιώτης.
5. Δογρί: χωρίον τῆς περιοχῆς Ἀποκούρου παρὰ τὴν λίμνην Τριχωνίδα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

252

(ΣΔΚ, Φ. 18, άρ. 1114)

Ἰ. Τρικούπης πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον

Τὴν Ἐκλαμπρότητά σας δουλικῶς προσκυνῶ.

Ὁ καπετὰν Στράτης Χιμαριώτης[1]*, ἦλθεν ἀπὸ τὸν Μορέαν καὶ μοῦ ἐνεχείρισε τὸ περικλειόμενον διὰ τὴν Ἐκλαμπρότητά σας, λέγοντάς μου ὅτι τοῦ τὸ ἔδωκεν ὁ κύριος Νέγρης καὶ Πετρόμπεης καὶ ζητεῖ καὶ ἕνα δεσκερὲ τῆς Ἐκλαμπρότητός σας ὅτι τὸ ἐλάβατε.*

Ἀπὸ τὸν υἱόν μου καὶ δοῦλόν σας Σπυρίδωνα ἔλαβον γράμμα, ὅστις εὑρίσκεται εἰς Κορφοὺς καὶ κάνει τὴν καραντίναν του. Τὸ γράμμα του εἶναι παλαιόν, α΄ Σεπτεμβρίου σημειωμένον, καί, κατὰ τὸν λογαριασμὸν ὁποὺ μοῦ γράφει, εἰς τὰς 20 τοῦ λήγοντος ἐπῆρε τὸ πράτιγον, ὅθεν μὲ πρῶτον ἰκόντρον[2] *προσμένω νὰ μοῦ γράψῃ καὶ νὰ μοῦ φανερώσῃ καὶ κανένα ἀξιάκουστον νέον.*

Τὸ πρὸς τοὺς ἐδῶ ἐφόρους γράμμα σας ὁμοῦ μὲ τὰς περικλειομένας εἰδήσεις τὸ ἐλάβομεν καὶ ὑπερεχάρημεν εὐχόμενοι νὰ ἀληθεύουν, καὶ παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς φανερώσετε μὲ τὸν ἐπὶ τούτου ὁποὺ στέλνομεν ὅ,τι νεώτερον ἐμάθατε διὰ τὸν στρατηγὸν καὶ λοιπούς.

Ἐγὼ δὲ μὲ ὅλον τὸ προσῆκον σέβας ὑποσημειοῦμαι

1822 Σεπτεμβρίου 23 - Μεσολόγγι

Δοῦλός σας παντοτινὸς
Ἰωάννης Τρικούπης

253

(Α. Μ. 158)

Χαῖρε !

Συσταίνω εἰς τὴν ἀγάπην σου τοὺς ἐπιφέροντας τὸ παρὸν κυρίους Παπαδάκην[3] *καὶ Λεβίδην*[4]*, ἐρχομένους νὰ δουλεύσωσι καθ' ὅσον δύνανται, καὶ νὰ ἐκπληρώσωσι τὸ πρὸς τὴν Πατρίδα χρέος των. Παρακαλῶ νὰ τοὺς δεχθῇς ὡς τοιούτους καὶ νὰ τοὺς μεταχειρισθῇς ὅπου τοὺς κρίνεις ἀξίους καὶ ἱκανούς. Ταῦτα καὶ μένω φίλος καὶ εὐχέτης σου*

Ὁ μητροπολίτης Ἰγνάτιος

1822 Σεπτεμβρίου 27 Ε. Π. ἐκ Πεισῶν

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ ἐκλαμπροτάτῳ Πρίγκιπι κυρίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαυροκορδάτῳ κλπ.*

---

1. Κώστας Στράτης, ἀγωνιστὴς ἐκ Χιμάρας. Ἔλαβε μέρος ὑπὸ τὸν Κίτσον Τζαβέλλαν εἰς τὴν ἡρωϊκὴν ἐπιχείρησιν τῆς Κλεισοβας (1826). Περὶ τούτου ἐλέχθη, ἀνακριβῶς, ὅτι ὑπῆρξεν ὁ ἀκούσιος φονεὺς τοῦ Καραϊσκάκη (Κασομούλη, Β΄ 507).
2. Εὐκαιρία (ἰταλ. incontro).
3. Ἰωάννης Παπαδάκης.
4. Σταμάτιος Λεβίδης. Προήρχοντο ἀμφότεροι ἐξ Ὀδησσοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

254

(ΣΔΚ, Φ. 18 ἀρ. 1115)

Τὴν Ἐκλαμπρότητά της προσκυνῶ.

Μετὰ τοὺς ταπεινούς μου προσκυνισμοὺς καὶ τὴν ἔρευναν τῆς ποθητῆς μοι ὑγείας της, τὴν ὁποίαν παρακαλῶ τὸν Κύριον νὰ διαφυλάττῃ ὑγιαίνουσαν καὶ εὐδαιμονοῦσαν, ὡς ἡ ἐπιθυμία μας, τῆς περικλείω τὴν ἔσω ἐπιστολὴν τοῦ κὺρ Διονυσίου, ὁ ὁποῖος μοῦ ἔγραψεν νὰ προβλέψω καὶ ἐπαράδωσα τοῦ κὺρ Βετζιάρη ἕξι μποτίλιες ροζόλια εἰς τρεῖς ποιότητας καὶ ἕξι λίμπρες τζοκολάτα εἰς 24 κομμάτια καὶ τρία μαντήλια μαῦρα μεταξωτά, διὰ νὰ τῆς τὰ παραδώσῃ καὶ χαρῇ πρὸς ἐνθύμησιν τῶν ἀπείρων πρὸς αὐτὸν εὐεργεσιῶν της. Παρομοίως μοῦ ἔγραψεν ὁ φίλος Κάρλος Καμπέρτης καὶ ἔκαμα δύο παντζότα[1] μαῦρα, τὸ ἕνα μεταξωτὸν καὶ τὸ ἄλλο κασμίρι. Αὐτὰ ὅλα ἔχει χρέος ὁ κὺρ Γεώργιος Βετζιάρης νὰ τῆς τὰ ἐγχειρίσῃ ὅπου εὑρίσκεται. Ὁ ρηθεὶς κὺρ Κάρλος καὶ ἡ οἰκογένειά του μοῦ ἔγραψαν ὅτι τὰ γράμματά των τὰ ἔδωσαν τοῦ κὺρ Γεωργίου, τοῦ ἰδίου Βετζιάρη, ἢ τοῦ Γεωργίου Βαχάρνικου, ὁποὺ ἔρχονται μαζί, ὁ δὲ φίλος μας ὁποὺ ἐπίστρεψεν μοῦ γράφει ἀπὸ Φλωρεντίαν νὰ μοῦ ἔστειλε τὰ γράμματά του ἀπὸ Μπολονίαν, πλὴν ἕως τὴν σήμερον δὲν ἔλαβα, καὶ ἂν λάβω, ἔσω τὰ εὑρίσκει.

Ὁ φίλος Λουριώτης πρὸ εἴκοσι ἡμέρας ἐμίσσευσεν διὰ τὴν Μαρσίλιαν διὰ τὴν γνωστὴν ὑπόθεσιν, πλὴν ἕως τὴν σήμερον δὲν ἔχομεν τὸ ἐκεῖ εὐόδιόν του, καὶ εἴθε νὰ ἐπιτύχῃ ὁ σκοπός του. Οἱ κύριοι Κεφαλᾶς καὶ Δροσινὸς ἐπέτυχον εἰς τὴν Ἑλβετίαν καὶ Ἄνω Γερμανίαν νὰ λάβωσι μερικὰ δάνεια, μέρος ἀπὸ φίλους των ἐμπόρους καὶ μέρος ἀπὸ τὰ φιλέλληνα κομιτᾶτα, καὶ μὲ αὐτὰ ἑτοιμάζει μίαν κομπανίαν ἀρτιλιερίας, παρ' ἀξίων ὑποκειμένων ὁδηγουμένην, καὶ μίαν ἢ δύο κομπανίας φουτζιλιέροι[2], κυνηγοί, συντροφευμένοι μὲ τὴν μουσικήν των καὶ μὲ διαφόρους ἄλλους τεχνίτας τῶν πολεμικῶν ἐργαλείων ὡς καὶ κατασκευαστὰς μπόμπων τῆς νέας ἐφευρέσεως, καὶ ὅλοι αὐτοὶ ἐκατέβαινον κατὰ τάξιν εἰς τὴν Μαρσίλιαν, ὅπου ἐκεῖ ἤθελον φροντίσει οἱ ἄνω διὰ τὲς οὐνιφόρμες των καὶ διὰ τὰ πλοῖα νὰ κατέβουν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Μὲ τὴν ὕστερήν των ἔγραφον ὅτι ἐχρειάζετο ὅλος ὁ Ὀκτώβριος διὰ νὰ τελειώσουν ὅλα αὐτά. Ὁ δὲ κὺρ Σχινᾶς[3], ὁποὺ ἀπέρασεν εἰς τὴν Ἑλβετίαν, καὶ ἐκεῖνο ὁποὺ ἀκούω, δὲν ἔκαμε τίποτες, μάλιστα, ἂν δὲν ἤθελον προφθάσει αἱ συμβουλαὶ ἀπ' ἐδῶ, ἤθελε χαλάσει καὶ τὰ ἄνωθεν· διὰ τὸ αὐτὸ τέλος ἀργοπόρησεν, εἰδὲ, ἤθελεν εἶναι πρὸ καιροῦ τελειωμένον καὶ νὰ εἶναι αὐτόθι.

Περὶ τῶν πολιτικῶν τῆς Εὐρώπης, οἱ πρώτιστοι τῆς μιαρᾶς συμμαχίας ἀπεφάσισαν νὰ γένῃ νέα συνέλευσις τῶν βασιλέων καὶ μινίστρων τῶν ἐλλειπόντων ἐν τῇ Βερόνᾳ τῆς Ἰταλίας. Ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος κατὰ τὰς 7 Σεπτεμβρίου ἔφθασεν εἰς Βιέννην· ἐκεῖ

1. Γελέκι (ἰταλ. panciotto).
2. Τυφεκιοφόροι (ἰταλ. fucilieri).
3. Μιχαὴλ Σχινᾶς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

περιφέρεται ἀκόμη σκυθρωπὸς καὶ νὰ μὴν ἐδέχθη νὰ ὑπάγῃ εἴς τινα τῶν ἑορτῶν ὁποὺ τὸν ἐκάλεσαν, καὶ ὅτι μετὰ ὀλίγας ἡμέρας, λέγουν τὰ ὕστερα γράμματα, νὰ ἐμίσσευε μὲ ἐκεῖνον τῆς Ἀουστρίας διὰ τὴν ἄνω πόλιν. Ἡ ἀργοπορία ἐκείνη φαίνεται νὰ προέρχεται, ὅτι τὴν ἰδίαν ἡμέραν καὶ ὥραν ὁποὺ ἐμίσσευσεν ὁ Ἀλεξανδράκης ἀπὸ τὴν Πετρούπολιν, ἐσφάγη μόνος του ὁ ἐχθρὸς τῆς ἀνθρωπότητος Λονλονδερῆς εἰς τὴν Λόνδραν καὶ οὕτως αὐτὴ ἔκλεξε τὸν Βελιγκτὼν διὰ τὴν συνέλευσιν, διὰ δὲ μινίστρον τῶν ἐξωτερικῶν της ὑποθέσεων ἀκόμη θέλουν ὑστερινῶς νὰ ἐκλέχθη ὁ Καννίγκ, καὶ ἀκόμη τινὰς αὐτῶν δὲν ἐμίσσευσεν. Ἂν ἤθελε συμβῆ εἰς ὅλους τοὺς ἐχθροὺς τῆς ἀνθρωπότητος ἢ κἂν εἰς μέρος ἀνάλογος σκηνή, βέβαια δὲν ἤθελε παιδεύεται καὶ σφάζεται τὸ δυστυχὲς ἔθνος μας, ἀλλὰ ἤθελε κάμει μεγαλύτερα θαύματα ἀπ' ἐκεῖνα ὁποὺ κάμνει, καὶ νὰ ἀπολαύσῃ μίαν φορὰν τὴν δικαίαν ἐλευθερίαν του ἀπὸ τοὺς βαρβάρους τυράννους μας. Μουρμουρίζεται δὲ ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἐπρόβαλεν, ὅτι αἱ ἐλευθερωμέναι ἐπαρχίαι τῆς Ἑλλάδος μὲ τὰ νησία νὰ μείνουν πριγκιπᾶτα ἐλεύθερα, ὡς τὴν Βλαχομπογδανίαν, μὰ ποῖος ἔχει νὰ μᾶς διαυθεντεύσῃ καὶ εἰς αὐτό; Φιλέλληνας ἀξίους δὲν ἔχομεν· ὁ Στρογονὼφ ἐτραβήχθη, ὁ Καποδίστριας ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὴν Ρωσίαν. Βέβαια μόνα τὰ ἅρματά των ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες βοηθὸν καὶ διαυθεντευτήν, καὶ ἂν μὲ αὐτὰ εἰς χεῖρας ὑπερισχύσουν ἀκόμη κάτι τις μὲ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν φρουρίων, δὲν θέλει δυνηθῆ πλέον ὁ ἐχθρὸς νὰ τὰ ξαναλάβῃ, οὔτε τινὰς ἄλλος νὰ μᾶς βιάσῃ διαφορετικά, καὶ εἴθε. Τὰ τῆς Ἱσπανίας κατὰ τοὺς φιλελευθέρους πηγαίνουν ἄριστα, ὁ βασιλεὺς κατὰ τοὺς νόμους θέλει παιδευθῆ διὰ τὰς ἐλλείψεις του, καὶ δὲν εἶναι παράξενον νὰ ἰδῶμεν νὰ γεννηθῇ πόλεμος μεταξὺ αὐτῆς καὶ Γαλλίας, καὶ ἐκεῖνο ὁποὺ ἐπροσπαθοῦσε ἡ ὑστέρα νὰ κάμῃ συμφώνως μὲ τοὺς ἄλλους μιαροὺς συμμάχους της, τὸ πάθῃ αὐτὴ ἡ ἰδία, καὶ εἴθε νὰ συμβῇ ὀγλήγορα, ἐπειδὴ ἐξ αὐτοῦ ἔχουν νὰ ξεσκεπασθοῦν πολλὰ ὁποὺ εἶναι σήμερον κρυμμένα.

Τὸ ἐξακουσθὲν πλοῖον μὲ τὰ πολεμικὰ ἐφόδια ἀπὸ τὴν Ὁλλανδίαν, συγχρόνως τούτου ὁποὺ μισσεύει ὁ Βετζιάρης, ἀναχωρεῖ ἐδῶθεν διὰ ἐκεῖνον τὸν λιμένα τῆς Ἑλλάδος, ὁποὺ εὕρῃ ἐλεύθερον καὶ ἐκεῖθεν νὰ κυβερνηθῇ, τὸ ὁποῖον συντροφεύει ὁ φιλογενὴς καὶ ἀξιοαγάπητος φίλος κὺρ Ἐμμανουὴλ Ξένος, τὸν ὁποῖον λαμβάνω τὸ θάρρος νὰ συστήσω εἰς τὴν ἀγάπην σας καὶ εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θέλω ἀποτύχει τοῦ νὰ μείνῃ εὐχαριστημένος ἀπὸ τὸ ἀξιώτατόν της ὑποκείμενον εἰς ὅ,τι λάβῃ χρείαν. Μὲ αὐτὸν κατεβαίνει καὶ ὁ κὺρ Δημήτριος Περρούκας, γνωστός σας. Ὁ φιλογενέστατος θεῖος τοῦ ἄνω κὺρ Ξένου[1] ἑτοιμάζει καὶ δεύτερον πλοῖον εἰς τὸ Ἀμστερδὰμ ὅμοιον τοῦ ρηθέντος, καὶ διὰ τοῦτο μάλιστα τοῦ ἀπαιτεῖ κάθε περιποίησις διὰ νὰ ἐξακολουθῇ, καί, ἂν ἦτον δυνατόν, αὐτὸς καὶ ὁ Βαρβάκης μετὰ τὰς εὐχαριστήσεις νὰ προσκαλοῦνται ἀπὸ τὴν Διοίκησιν περὶ τῆς βοηθείας τῆς πατρίδος, ἂς ἔμβῃ εἰς πρᾶξιν, ἐπειδὴ ἔχουν τὰ μέσα αὐτοὶ νὰ ἐξακολουθῶσι εἰς τοιαύτας ἀποστολάς. Τῆς ζητῶ συγγνώμην εἰς ταύτην τὴν τόλμην, καὶ μὲ ὅλον τὸ προσῆκον σέβας ὑποσημειοῦμαι.

---

1. Στέφανος Παλαιολόγος ἐκ Πάτμου, μεγαλέμπορος ἐν Ἀμστελοδάμῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἐν Λιβόρνῳ τῇ 30 Σεπτεμβρίου 1822, νέον.

Τῆς Ἐκλαμπρότητός της ταπεινὸς δοῦλος καὶ πρόθυμος φίλος

. . . .[1]

Τὰ ὕστερα νεωστὶ γράμματα τῆς Βιέννης φέρουσι, ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος ἐμίσσευε τὶς 28 τοῦ πνέοντος τούτου μηνὸς διὰ τὴν Βερόναν, καὶ μετὰ ταύτην ὁ τῆς Ἀουστρίας, προσθέτων ὅτι εἰς τούτην ⟨τὴν⟩ συνέλευσιν ἐν Βερόνῃ οἱ Ἄγγλοι δὲν ἀνακατώνοται εἰς τὰ τῆς Ἰταλίας, εἰμὴ οἱ ἄνω, καὶ ἐπιστρέφοντας εἰς τὴν Βιέννην θέλουν ὁμιλήσει περὶ τῆς Τουρκίας καὶ Ἑλλήνων, περὶ τῶν ὁποίων δὲν ἀναφέρεται ἂν οἱ Ἄγγλοι εἰς αὐτοὺς θέλουν ἀνακατωθῆ, ὁπού πρέπει νὰ εἶναι ἀφεύκτως, εἴθε διὰ τὸ ὄφελος τοῦ ἔθνους μας.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Πρὸς τὸν Ἐκλαμπρότατον Πρόεδρον τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας πρίγκιπαν Κύριον Κύριον Ἀλέξανδρον Μαυροκορδᾶτον - εἰς Ἑλλάδα.*

255

(A. M. 159)

Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον κύριον Ἀλέξανδρον Μαυροκορδᾶτον

Κορφοὺς 10 Ὀκτωβρίου 1822

Πέμπω σήμερον τοῦ γνωστοῦ φίλου εἰς Ἰθάκην (Λάμπρου Ζαβοῦ)[2] *φλωριὰ 257, φέρουν κατὰ τὴν κάτω σημείωσιν γρόσια 5.005 τοῦ αὐτοῦ τόπου, διὰ νὰ σᾶς τὰ στείλῃ μὲ ἐπίτηδες ἄνθρωπον. Αὐτὰ προσφέρονται ὡς δάνεια ἀπὸ διαφόρους, διὰ νὰ τὰ μεταχειρισθῆτε εἰς τὰς χρείας τοῦ γένους· ὅθεν καὶ μὲ τὸν ἴδιον ὁποὺ τῆς τὰ φέρει, ἐξαπόστειλον τὰ χρεωστικὰ κατὰ τὸν κάτω ἀριθμὸν καὶ τρόπον πρὸς τὸν εἰρημένον φίλον.*

Καὶ ἄλλοτε σᾶς ἐγράψαμεν, ἵνα στείλετε ἐκ τῶν αὐτῶν χρεωστικῶν ποσότητά τινα νὰ εὑρίσκεται ἐδῶ. Τοῦτο ἤθελε πολὺ εὐκολύνει τὴν ἐπιτυχίαν δανεισμάτων καὶ ἐνταῦθα καὶ εἰς τὰ μακρυνώτερα ἀκόμη, κάμετέ το· δι' ὃ πέμπω διὰ τοῦ ἰδίου ἄνω εἰρημένου μέσου πενῆντα ἕως ἑκατὸν χιλιάδας γρόσια, βαθμηδὸν ἀπὸ τὸν μικρότερον ἕως τὸν μεγαλύτερον ἀριθμόν.

Τὸ κατὰ τὰς 30 Αὐγούστου γράμμα σας ἐλάβομεν, ἡ καταγραφὴ τῶν τρεξάντων ἀταξιῶν μᾶς κατετάραξε, εἴθε καὶ τώρα νὰ ἐγίνοντο τὰ παθήματα μαθήματα. Ἡ πατρὶς πρὸς ὑμᾶς ἔχει τὰς μεγαλυτέρας ἐλπίδας της, ἡ τόση σας ἀρετὴ καὶ φρόνησις ἂς θεραπεύσῃ καθὼς καὶ ἕως τώρα καὶ εἰς τὸ ἑξῆς τὰς τόσας ἐλλείψεις. Ἔχομεν βεβαίαν πεποίθησιν ὅτι

---

1. Ἀντὶ ὑπογραφῆς, μονοκονδυλιὰ δυσερμήνευτος. Προφανῶς γράφει Ἕλλην ἔμπορος τοῦ Λιβόρνου.

2. Διαγεγραμμένον. Λάμπρος Ζαβός, ἀρχιτέκτων, ἐξ Ἰθάκης (1791 - 1850). Ἐσπούδασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν. Μυηθεὶς ἐν Ἰθάκῃ εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς Ἑταιρείας, ἐπέδειξε μεγάλην δραστηριότητα, ἀλλὰ διωχθεὶς ὑπὸ τῶν Ἄγγλων ἐξεπατρίσθη καὶ μετέβη εἰς Ἰταλίαν. Ἐπιστρέψας εἰς Ἰθάκην ἀφωσιώθη εἰς τὸ πατριωτικὸν ἔργον. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως ἐδαπάνησε πολλὰ ἐξ ἰδίων ἀποστέλλων πολεμεφόδια καὶ τροφὰς εἰς Μεσολόγγιον. Ὑπῆρξε στενὸς φίλος τοῦ Ἰ. Καποδίστρια, ὅστις κατερχόμενος εἰς Ἑλλάδα παρέλαβε μαζί του τὸν Ζαβόν, τὸν ὁποῖον ἐχρησιμοποίησεν ἔκτοτε εἰς πάσας τὰς μηχανικὰς καὶ ἀρχιτεκτονικὰς ἐργασίας τοῦ ἀρτισυστάτου ἑλληνικοῦ κράτους. Ἀπεβίωσεν ἐν Ἀθήναις. (Ἱππ. Καραβία, Λάμπρος Ζαβός. «Ἡμερολόγιον Ἰθάκης», τόμ. Γ' [1930], σελ. 159-162).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἡ συνέλευσις, ἥτις πρέπει νὰ ἤρχισε τὰ ἐργασίας της, θέλει κατ⟨ευο⟩δωθῆ καὶ ἀποφασίσει τὴν τύχην τῆς Ἑλλάδος, καὶ τοῦτο ἐντὸς ὀλίγου ἀναμένεται. Ἐν τοσούτῳ δὲ μένω.

Βενέτικα φλωριὰ	*77*	*πρὸς γρ.*	*20*	*γρ. 1.540*
Ὁλλανδέζικα »	*180*	*»*	*19¼*	*» 3.465*
				5.005

Οἶδας τὸν γράφαντα[1]

Χρεωστικὰ

1	*γρ.*	*1.000*
1	*»*	*1.000*
1	*»*	*750*
1	*»*	*250*
1	*»*	*1.000*
1	*»*	*200*
1	*»*	*500*
1	*»*	*300*
	γρ.	*5.000*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Κορφοί, Κ. Γ(ερoστάθης)*

256

(A. M. 160)

Ἀσπάζομαί σε ἀδελφικῶς,

Ἀδελφέ, τούτη ⟨τὴν⟩ ὥρα ἦλθα καὶ ἐγὼ ἐδῶ στελμένος ἀπὸ τὸν βεζύρη καὶ μὲ τὰ γράμματα τοῦ βεζύρη ὁποὺ σᾶς στέλνω· διὰ τοῦτο εἶναι ἀντζαλές[2]*. Αὔριο μπονόρα μὲ νύχτα νὰ βγῆτε δυὸ-τρεῖς ἔξω νὰ σᾶς ἀνταμώσω, διὰ νὰ σᾶς εἰπῶ τὰ ὅσα εἶδα καὶ τὰ ὅσα ξέρω, καὶ ἔπειτα ὅ,τι θέλετε κάμετε. Ἀδελφέ, ξέρετε ὁποὺ εἶμαι χριστιανὸς καὶ ἀδελφός σας καὶ κάνει χρεία αὔριο μπονόρα νὰ βγῆτε ἔξω χωρὶς ὑποψίαν καὶ νὰ μοῦ στείλετε ὁμπροστά, διὰ νὰ βγῶ καὶ ἐγὼ ἔξω καὶ νὰ σᾶς ἀνταμώσω καὶ μένω ὁ ἀδελφός σας*

1822 Ὀκτωβρίου 11, Νεχώρι. *γιαννάκης ράγκος*

(Υ. Γ.) Παρακαλῶ φανέρωσέ μου ποῦ εἶναι ὁ κὺρ Πάνος[3] *καὶ διατί δὲν εἶδα τζεβάπι*[4] *του, ἢ δὲν τὸ ἔλαβεν, καὶ ἂν δὲν τό λαβεν, πές του ἔχω χρεία νὰ τὸν ἀνταμώσω ὅπου θέλει νὰ μοῦ κάμῃ χαμπέρι μπονόρα. Ὁμοίως νὰ πῇς καὶ τοῦ κὺρ Ἀναστάση Τζιμπουράκη. Βλέπου ὁποὺ εἶναι αὐτοῦ καὶ καλὰ ἔκαμεν ὁ βεζύρης ⟨καὶ⟩ ρώτησεν δυὸ τρεῖς φορὲς διὰ*

1. Κωνσταντῖνος Γεροστάθης.
2. Σπουδή, βία (ἀτζιλές).
3. Πάνος Γαλάνης.
4. Ἀπόκρισις.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

αὐτὸν διὰ τὸ καλό του, καὶ ἂς μὴν παίρνῃ ἀέρα, ὅτι εἶναι χαρισμένα ὅλα μὲ χάττι[1] *πές του· καὶ σὰν ἀνταμωθοῦμε, τότες καταλαβαίνει καὶ καλύτερα.*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Τῷ κῳ Μήτζιῳ Ἀλεξανδρίνας ὑγιῶς*
εἰς Ἀνατολικόν

Σημ. Ὁ Γιαννάκης Ράγκος, προσκυνημένος, φέρει γράμματα τοῦ πασᾶ πρὸς τοὺς προκρίτους τοῦ Ἀνατολικοῦ.

257

(A. M. 161)

Journal des Débats — Paris le 24 Octobre (1822)

Les Grecs paroissent se former de nouvelles espérances que nous désirerions voir confirmées, mais que nous n'oserions pas garantir. Voici les bruits qui circulent à ce sujet: le Sultan, dit-on, a fait d'un ton impérieux la demande de la remise des forteresses occupées par les Russes sur les bords du Phasis, et que la Russie a promis de restituer après l'arrangement definitif des affaires de Moldavie et de Valachie. La Porte, ajoute-t-on, a declaré de plus qu'elle s'attendoit à un désaveu formel, de la part de la Russie, de tout ce que M. de Strogonoff a dit dans ses notes en faveur des Grecs, et qui peut être regardé comme une censure de la conduite du divan. La Porte invoque, avec qu'on assure, le principe de la grande alliance des cinq puissances «de comprimer toutes les rébellions».

Les éclaircissements donnés par M.Mrs de Lutzow et de Strangford ne doivent laisser aucun doute sur l'obstination invincible des Turcs à n'écouter aucun conseil amical, ou à n'admettre seulement l'ombre d'une intervention en faveur des Grecs. Des lettres d'un certain poids, arrivées hier à Paris, disent que, fatigué de tant de hauteur de la part d'un ennemi peu redoutable, l'Empereur Alexandre aurait annoncé au Congrès de Vérone son intention de changer entierement de système à l'égard de la Turquie, et d'employer les moyens de force pour amener enfin le gouvernement barbare de Constantinople à des concessions. L'Angleterre ayant rappelé et confirmé sa déclaration «que les puissances n'ont ni droit, ni intérêt à s'opposer indistinctement à toute révolution sans distinction de sa nature et de ses motifs», le cabinet russe auroit, dit-on tiré de ce principe même l'induction qu'il a le droit de reconnoître dans la révolution grecque le caractère d'une legitime résistance à la tyrannie.

Une nouvelle aussi agréable aux amis de l'humanité et du nom chrétien trouvera sans doute une grande faveur auprès de nos lecteurs, mais, fidèles à notre devoir de ne jamais prendre nos vœux pour des réalités, nous nous bornons à rapporter ces bruits tels qu'ils circulent à Paris parmi des personnes très étrangères à toute idée révolution-

1. Αὐτόγραφον, καὶ κατ' ἐπέκτασιν, ἔγγραφος διαταγὴ τοῦ κυριάρχου (τουρκ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

naire, mais attachées à la cause des Grecs. Les politiques savent d'ailleurs qu'il existe deux opinions parmi les hommes d'État de la Russie, et que souvent, dans une crise définitive, une opinion emploie tous les moyens, même celui des nouvelles supposées, pour se faire écouter ou pour faire naître du moins des régrets et des doutes.

Un Grec très distingué, plus persuadé que nous de la possibilité d'un changement dans la politique de la Russie, a saisi ce moment important pour plaider la cause de sa malheureuse patrie au tribunal de la diplomatie européenne. Les Remarques politiques sur la cause des Grecs[1] *sont peut-être ce qu'on a écrit de mieux calculé pour se faire écouter du cabinet russe, pour y ranimer les anciennes dispositions en faveur de la Grèce, et en même temps pour désarmer l'opinion opposée dans les cabinets de Vienne et de Londres. Nous ne pouvons analyser un écrit qui n'est lui-même qu'une analyse succincte; nous appellerons l'attention du public sur le passage où l'auteur, avec une grande habileté, a essayé de démontrer, d'après les notes de M. de Strogonoff, que la Russie devoit distinguer, et a réellement distingué, contre l'invasion de la Valachie par Ypsilanti et le mouvement insurrectionnel des Grecs de la péninsule: la première étoit une menée révolutionnaire, le seconde est un résultat naturel d'une oppression intolérable; donc les puissances chrétiennes, sans tomber en contradiction avec leurs principes avoués, peuvent blâmer la rébellion de la Valachie et appuyer l'insurrection de la Grèce. L'auteur invoque, en faveur de cette manière de voir une autorité très imposante, c'est celle de l'ambassadeur russe parlant au nom de son maître.*

«Si le gouvernement turc (écrivoit Mr de Strogonoff dans sa note du 16/28 Juillet 1821) témoignoit, contre toute attente, que c'est par suite d'un plan librement arrêté, qu'il prend les mesures touchant lesquelles le soussigné lui a déjà exposé les sentiments de son auguste maître, il ne resteroit à l'Empereur qu'à déclarer dès à présent à la Sublime Porte, qu'elle se constitue en état d'hostilité ouverte contre le monde chrétien; qu'elle légitime la défense des Grecs qui dès lors combattroient uniquement pour se soustraire à une perte inévitable, et que, vu le caractère de cette lutte, la Russie se trouveroit dans la stricte obligation de leur offrir asile, parce qu'ils seroient pérsecutés; protection, parce qu'elle en auroit le droit; assistence avec toute la chrétienté, parce qu'elle ne pourroit pas livrer ses frères de religion à la merci d'un aveugle fanatisme».

Le langage est si clair et positif, que l'on a de la peine à concevoir comment les sentiments qu'il exprime pourroient ne pas amener une guerre après l'obstination que

1. «Remarques sur la cause des Grecs». Paris, impr. et librairie «Le Normand», 1822, in-8ο (G. Bengesco, ἔνθ. ἀνωτ., ἀριθμ. 37).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

les Turcs mettent à continuer leur système d'oppression. L'auteur pense avec raison que le motif, invoqué par certaines puissances chrétiennes, pour empêcher la Russie d'aider les Grecs, est la crainte de paroître consacrer une r é b e l l i o n ; il cherche à démontrer que ce terme odieux ne convient pas à l'insurrection des Grecs.

«Le mot r é b e l l i o n ne s'applique légalement qu'à une force armée revoltée contre le souverain à qui elle a prêté serment de fidélité et d'obéissance ; mais il ne peut, sous aucun rapport, s'appliquer à un corps de nation qui lutte contre des oppresseurs étrangers pour défendre son existence, sa patrie et sa religion. S'il y a des rébelles proprement dits en Turquie, ce sont les jannissaires, ce sont les pachas, qui se révoltent à tout instant contre le souverain légitime de leur nation et contre le pouvoir de son gouvernement établi par les lois de leur propre religion. Mais la nation grecque, relativement au gouvernement turc, n'est ni partie intégrante de la nation dominante, ni milice nationale ou soldée, pas même une classe des sujets assermentés ; c'est un corps de nation existant tout à fait à part dans l'État dont il est tributaire, et dans lequel il vit subjugué par la force de la nation dominante, et en même temps distinctement séparé par ses mœurs, par ses lois et par sa religion ; et puisque c'est cette force dominante qui menace de l'écraser, puisqu'elle le proscrit de l'Etat, puisqu'elle lui ote toute garantie sociale, toute sûreté d'existence, toute jouissance de proprieté et de liberté individuelles, ce n'est que contre cette force devenue exterminatrice que la nation opprimée cherche à se défendre et à se soutenir. Ce n'est donc plus une révolte des sujets contre leur souverain légitime ; ce n'est pas non plus une rébellion de la force armée contre le pouvoir du chef suprême de la nation ; c'est la défense légitime d'un peuple indigène contre l'oppression d'un ⟨tyran⟩ exotique et barbare. Quel est l'homme sensé qui appellera jamais rébellion une pareille défense? Quelle est la loi politique ou divine qui condamnera jamais une pareille action?...

Le second motif, pour ne pas intervenir dans les affaires de la Grèce, est, comme on sait, la crainte de déranger l'equilibre des puissances et de donner à l'empire, déjà si redoutable, de la Russie, une prépondérance absolue sur le reste de l'Europe. L'orateur de la Grèce repousse cet argument d'abord en montrant que l'Empire Ottoman, dans sa faiblesse actuelle, n'est plus une barrière réelle contre la Russie, ensuite en faisant voir que l'usage que la Russie devroit faire de ces conquêtes pourroit être tel que l'équilibre européen y gagneroit plutôt que d'y perdre.

Ici nous craignons que la noble passion de l'amour de la patrie n'ait égaré la politique, d'ailleurs si circonspecte, de l'auteur des R e m a r q u e s. Il propose ingénument la création d'un E m p i r e g r e c, sans nous apprendre comment il serait physiquement et moralement possible à la nation grecque, forte tout au plus de 5 millions

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

d'individus de se maintenir comme peuple dominateur, même avec l'appui de toute l'Europe, au milieu des tribus indomptables des Albanais, des Bosniaques, des Turcomans, nous disons même des Serviens (quoique chrétiens); tribus que l'humanité ne permet ni de massacrer ni d'expulser en masse, si même l'expulsion d'un peuple étoit au nombre des choses possibles. Que seroit d'ailleurs un Empire de Costantinople sans la possession de toute l'Asie Mineure, peuplée de Turcs et de Turcomans? Mais ne perdons pas notre temps à réfuter ce rêve d'un Empire Byzantin puisque l'auteur, après cet écart peu heureux, a senti lui même qu'il devoit présenter une idée plus praticable, plus politique, et dont les développements nous ont paru on ne peut pas plus judicieux.

«En laissant exister, dit-il, l'équilibre de l'Europe tel qu'il se trouve maintenant établi, il y auroit encore un moyen fort simple de faire cesser les troubles et l'effusion du sang dans les États de la Turquie, sans déroger en aucune manière aux principes fondamentaux de cette puissance, ni aux vues politiques de ceux qui s'intéressent si vivement à sa conservation en Europe; ce seroit d'intervenir avec énergie et de concert auprès de la Porte Ottomane pour terminer la guerre d'extermination qu'elle fait aux Grecs, et d'ériger en une principauté chrétienne civilement independante mais politiquement tributaire, la Grèce proprement dite, pays principalement habités par les Grecs, y annexant ses îles, et de séparer de cette manière la population grecque, prédominant par le nombre dans ces pays, de la population turque si peu nombreuse, et qui ne sauroient dorénavant vivre tranquilles ensemble. Cette principauté, constituée par un acte fondamental, sous la garantie de grandes puissances européennes, raffermiroit plutôt qu'elle ébranleroit la puissance Ottomane, parce que celle-ci se procureroit un revenu fixe double de celui qu'elle tire de ce pays sous le gouvernement de pachas et sous les vexations onéreuses de ses agents subalternes, et parce qu'elle seroit en même temps débarrassée de toutes les inquiétudes qu'occasionnent habituellement dans ces pays les séditions et les guerres civiles de ces gouverneurs insubordonnés.

Ce seroit, ce nous semble, le moyen le plus puissant, et en même temps plus équitable pour rallier les Grecs en un système politique des fédérés, tributaires de la Turquie, en les délivrant de l'esclavage inhumain sous lequel ils gémissent, et dont ils cherchent naturellemt à briser les chaînes.

Pour l'exécution d'un pareil plan, on n'auroit pas besoin de grands efforts. Ce projet entroit dans les vues administratives du Sultan Mustapha II, qui l'auroit sans doute executé, si la mort ne l'eût pas enlevé avant la paix de 1774. Il seroit possible et même probable que la Porte, dans les circonstances actuelles, enhardie par l'extrême

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

déférence que les ministres médiateurs ont jusqu'à présent témoignée à son égard, voulût, suivant son système politique, repousser une pareille proposition comme venant de la part des puissances étrangères. Mais quel moyen auroit-elle de s'y refuser définitivement, lorsque cette proposition politique et humaine auroit été, du commun accord des puissances fortement appuyée? Croiroit-on enfin qu'elle prendroit la résolution insensée de compromettre son existence politique vis-à-vis les puissances de l'Europe, lorsqu'elle se seroit convaincue qu'elles agissent de bonne foi et dans ses propres intérêts pour le rétablissement du bon ordre et de la tranquillité de l'Europe? Nous le répétons encore une fois: le Turc n'est terrible que lorsqu'il voit qu'on le craint, et qu'on veut le ménager; mais fermement attaqué de front, il ne résiste ni en guerre ni en politique».

Après avoir raconté des exemples de la possibilité d'intimider le divan, exemples passés sous ses yeux, notre auteur reprend le cours de ses réflexions pour tranquilliser l'Europe monarchique de toutes les suites que pourroit avoir l'affranchissement de la Grèce; il démontre facilement qu'elles seroient toutes à l'avantage de l'ordre social, de la paix et de la tranquillité.

Si malgré tous ces motifs, la Grèce étoit abandonnée «elle peut succomber, dit son éloquent défenseur, elle peut succomber à la fin, mais elle ne périra pas sans gloire. Sa cause sacrée survivra à sa ruine.Elle est éternelle, puisque c'est la cause de l'humanité et de la religion. Le sang de tant de milliers de victimes, qui coule au pied du trône du suprême dispensateur des grâces, demandera vengence et l'heure du destin de ce peuple malheureux ne tardera pas à sonner. L'élu du Ciel paroîtra sur la scène, environnée de toute sa gloire et éclairé par la grâce divine. C'est à cette volonté divine que nous remettons avec une résignation parfaite toutes nos espérances, et c'est avec cette confiance que nous attendons et espérons encore la fin de nos maux.

('Επὶ τοῦ νώτου): *'Αντίγραφον τῆς παρισινῆς ἐφημερίδος τῶν βουλευτικῶν ἀγώνων - Journal des Débats, 24 'Οκτωβρίου 1822.*

258

(A. M. 162)

Εἰσφοραὶ 'Επτανησίων πατριωτῶν ὑπὲρ τοῦ 'Αγῶνος

1822

'Οκτωβρίου	*25 :*	*ἐστάλησαν ἐκ Κερκύρας Βενέτ. χρυσᾶ 77 καὶ 'Ολλανδ. 180*	*γρ.*	*5.609*
		ἐκ Κεφαλληνίας 'Ισπαν. δουβλόνια[1] *48*	*»*	*7.680*
Νοεμβρίου	*22 :*	*ἐκ Κερκύρας διὰ 'Ιωάννου Τιοπούλου*	*»*	*4.600*

1. Doblon, doublon: ἱσπανικὸν χρυσοῦν νόμισμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

1823

Ἰανουαρίου 2 : ἐκ Ζακύνθου διὰ Λεβίδη κολον. 1.400 λογαριαζόμενα εἰς Ζάκ(υνθον) πρὸς γρόσια 8 1/2 = 11.900, καὶ πρὸς 10 » *14.000*

» *13 : ἐκ Κεφαλληνίας διὰ τοῦ Γ. Μόστρα* » *17.809*

» *20 : αὐτόθεν παρὰ τοῦ Κοργιαλένιου* » *1.556,20*

» *25 : αὐτόθεν διὰ τοῦ κόμ. Τζαγκαρόλα Κου Γερασίμου 312 1/2 λογαρ. πρὸς 8 γρ. ἐν Κεφαλλ. πρὸς γρ. 10* » *3.125*

γρ. 55.279,20

Φεβρουαρίου 10 : ἐκ Κερκύρας διὰ Ἰωάννου Τιοπούλου Βενέτ. 239 καὶ Ὁλλ. 61 καὶ κολ. 50 λογαριαζόμενα ἐκεῖ τὰ μὲν φλωρία πρὸς γρ. 20, τὰ δὲ κολ. πρὸς 8 1/2, ἐνταῦθα δὲ πρὸς 10 » *7.084,30*

» *10 : ἐξ Ἰθάκης παρὰ τοῦ Κου Λ. Ζαβοῦ διὰ τοῦ Ἰω. Τιοπούλου κολ. 200* » *2.000*

» *14 : ἐκ Κεφαλληνίας διὰ τοῦ Ἰωαννίδου παρὰ τοῦ κόμιτος Δ. Δελλαδέτζιμα Ἱσπαν. δουβλ. 10* » *1.600*

» *19 : ἐκ Κερκύρας παρὰ τοῦ Γεροστάθη διὰ τοῦ Σ. Τρικούπη κολ. 200* » *2.000*

» *19 : ἐξ Ἰθάκης παρὰ τοῦ Λ. Ζαβοῦ διὰ τοῦ Σ. Τρικούπη κολ. 50* » *500*

γρ. 62.464,10

ἐκ Κερκύρας διὰ τοῦ Τιόπουλου μαχμουντιέδες 60 *1.560*

259

(A. M. 163)

Ἴσον ἐπιστολῆς ἀνθρώπου ἀξίου πίστεως τῶν 2 Ὀκτωβρίου ἀπὸ Βενετίαν πρὸς ἐμέ.

Πρὸ καιροῦ ἔλαβον τὸ φιλικώτατον γράμμα της, ἀλλὰ τὰ μετὰ ταῦτα ἀκολουθήσαντα μ' ἔκαμαν ἄλαλον καὶ σχεδὸν ἄνουν, μάλιστα καθὼς ἐπαρασταίνοντο ἀπὸ τοὺς ἐδῶ καλοθελητάς. Ἀλλ' ἡ Πρόνοια, ἥτις διασκεδάζει βουλὰς ἐθνῶν καὶ ἀθετεῖ λογισμοὺς ἀρχόντων, φαίνεται ὅτι ἀλλέως διέταξε τὰ πράγματα καὶ πλέον δὲν ἀπελπίζομαι. Πρὸ ἡμερῶν ἔφθασαν ἐδῶ πολλοὶ ἀξιωματικοὶ Ρῶσοι συνοδοιπόροι τοῦ αὐτοκράτορος, ἐξ ὧν εἶναι ὁ Τζερνισέφ, ὁ Τατιτζέφ, καὶ πρότερον ὁ Ἰσκνίσεν, καὶ οἱ τοῦ Μινιστερίου ὅτε Ματουσέβιτζ καὶ ὁ Σέβεριν, οἵτινες ἀνεχώρησαν, ὡσαύτως καὶ ὁ Βέλιγκτων, καὶ ὁ Ἄρδενβεργ διὰ τὴν Βερόνα.

Ἐξ αὐτῶν δὲ τῶν εἰς Ὀδησσὸν καταφυγόντων, σχεδὸν τρεῖς ἢ καὶ περισσότεραι χιλιάδες ἐξῆλθον, διὰ νὰ ἐπιστρέψωσι εἰς τὴν πατρίδα των, ἀλλὰ πολλοὶ ἐμποδισθέντες, ὄντες ταλαίπωροι, ἀπὸ τὸ Βρὸδ διεύθυναν τὰ διαβήμα⟨τά⟩ των εἰς Βαρσοβίαν, ἴσως ἐκεῖ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τύχωσι βοηθείας καὶ περάσωσι διὰ τῆς ἄνω Γερμανίας. Οὗτοι ὅμως δὲν ἀπεδιώχθησαν ἀπὸ τὴν Ὀδησσόν, ἀλλ' ἡρπάχθησαν ἀπὸ τὸν πατριωτισμόν, τοῦ ὁποίου ἔγιναν θύματα. Λέγουσί τινες ἐξ αὐτῶν ὅτι ἡ Ὀδησσός, τὸ Ἄκκερμαν καὶ ἡ Σεβαστούπολις ὠχυρώθησαν στερεά, ὅτι στρατεύματα ἦσαν πάντοτε πολλὰ εἰς τὰ σύνορα, τὰ ὁποῖα ἔβλεπαν καὶ τὸν πυρπολισμὸν τοῦ Ἰασίου.

Ἰδοὺ ἐπατριάρχευσεν καὶ ὁ Σμύρνης ἀρχιερεὺς Ἄνθιμος, κάκιστος κατὰ πάντα, καθὼς καλώτατα γνωρίζω.

Σημειώνω ὅτι οἱ ὀνομασθέντες συνοδοιπόροι, καὶ μάλιστα ὁ Τζερνισέφ, εἶναι πρὸς ἡμᾶς χρηστοτάτης διαθέσεως καὶ δύναται νὰ γίνῃ πολλὰ ὠφέλιμος, ἐὰν πρὸς αὐτὸν ὁδηγήσωσι τὰ βήματά των οἱ ἀποσταλθέντες, καὶ ἤθελε εἶναι ὠφέλιμον, ἐὰν πρὸς αὐτὸν γράψωσι ὁ Μᾶρκος, ὁ Κολοκοτρώνης καὶ οἱ λοιποὶ ἀρχιστράτηγοι, οἵτινες ἠρίστευσαν εἰς λαμπρὰν μάχην, ἀλλὰ χωριστὰ ὁ καθείς.

Σήμερον 29 Ὀκτωβρίου Ε. Π.[1]

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): 29 Ὀκτωβρίου 1822 Π. Σ.[2]

260

(ΣΔΚ, Φ. 16, ἀρ. 1035)

Ἀριθ. 2797

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος

Μινιστέριον τοῦ Πολέμου

Πρὸς τοὺς Γενναιοτάτους Χιλιάρχους, Εὐγενεστάτους Προκρίτους, καὶ πρὸς ἁπαξάπαντας τοὺς στρατιώτας καὶ κατοίκους τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος

Ἐν Ἑρμιόνῃ τῇ 30ῇ Ὀκτωβρίου 1822

Προκήρυξις

Τὸ Μινιστέριον τοῦ Πολέμου διὰ προσταγῆς τῆς Διοικήσεως γράφει πρὸς ὅλους ὑμᾶς, ὦ γενναιότατοι χιλίαρχοι τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος καὶ ἀνδρεῖοι στρατιῶται, ὁποὺ γνωρίζετε, ὄχι μόνον ἀλλὰ καὶ αἰσθάνεσθε τί ἐστί πατρὶς καὶ τί πατριωτισμός· γράφει πρὸς ὅλους ὑμᾶς, οἱ ὁποῖοι γνωρίζετε τί ἐστὶ ἔθνος καὶ ἀνεξαρτησία ἐθνική, καὶ ποῖα εἶναι τὰ μέσα μὲ τὰ ὁποῖα δυνάμεθα καὶ ἔθνος νὰ γενῶμεν καὶ ἀνεξαρτησίαν ν' ἀποκτήσωμεν· γράφει πρὸς ὅλους ὑμᾶς, οἱ ὁποῖοι γνωρίζετε καὶ βλέπετε τὸν ἄμεσον κίνδυνον, εἰς τὸν ὁποῖον εὑρίσκεται ἡ δυστυχισμένη πατρίδα μας· γράφει πρὸς ὅλους ὑμᾶς, οἱ ὁποῖοι γνωρίζοντες ὅλα αὐτὰ ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἱεροῦ τούτου ἀγῶνος ἕως σήμερον ἐδείξατε ἀληθῶν πατριωτῶν χαρακτῆρα καὶ ἀπαραδειγμάτιστον ἀνδρείαν, καθὼς ἐβεβαιώθη ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις διὰ τοῦ Μινιστερίου τοῦ Πολέμου, εἰς τοῦ ὁποίου τὰ ἀρχίβια φυλλάττονται

1. Ἡ ὑπογραφὴ ἀπεσχισμένη.
2. Τὰ ἀρχικὰ τοῦ ἀποστολέως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοιαῦτα πατριωτικὰ φρονήματα καὶ ἡρωϊκὰ κατορθώματα, διὰ νὰ ἀπαθανατισθῶσιν ἀπὸ τὴν Ἱστορίαν καὶ ἀναλόγως καὶ πραγματικῶς δοξασθῶσιν ἀπὸ τὸ ἔθνος, ὅταν εἰς βάσεις ἀκλονήτους στερεωθῇ ἡ ἐθνική του ἀνεξαρτησία. Καὶ ἐπειδὴ γράφει πρὸς τοιούτους, στοχάζεται ὅτι δικαίως πρέπει νὰ τοὺς γνωστοποιήσῃ ὁποῖα μέτρα ἔλαβεν ἡ Διοίκησις διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ὁρμὴν τῶν ἐχθρῶν, καὶ μάλιστα εἰς μίαν περίστασιν καθ' ἣν οἱ δυναταὶ καὶ μεγάλοι βασιλεῖς τῆς Εὐρώπης, ἑνωμένοι ὅλοι ὁμοῦ εἰς τὴν Βερόνα, στοχάζονται καὶ φροντίζουν διὰ τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Διοίκησις ἔστειλε πρέσβεις της διὰ νὰ ζητήσῃ δικαίως παρ' αὐτῶν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν λαῶν της, τὴν ὁποίαν μὲ τοσαύτας θυσίας καὶ ποταμοὺς αἱμάτων, βιασθέντες ἀπὸ τὸν βάρβαρον καὶ ἀπάνθρωπον τύραννον, ἀπεφάσιοαν νὰ ἀποκτήσωσι καὶ ἀνδρείως διαυθέντευσαν εἰς διάστημα εἴκοσι μηνῶν. Αον. Ἐπρόσταξεν ἀπὸ τὴν θαλάσσιον δύναμίν της νὰ ἐκπλεύσουν δώδεκα καράβια, διὰ νὰ ἔλθουν ὅσον τάχιστα εἰς τὰ παράλιά σας εἰς βοήθειάν σας. Βον. Ἐπρόσταξε τὴν Γερουσίαν τῆς Πελοποννήσου διὰ νὰ ἐκστρατεύσῃ τρεῖς χιλιάδας στρατιώτας ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν ἐμπείρου στρατηγοῦ εἰς βοήθειάν σας. Ἐσᾶς δέ, ὦ ἀνδρεῖοι, σᾶς παραγγέλλει ὅτι, ἂν ἕως τώρα ἐδείξατε ἀνδρείαν ἀπαραδειγμάτιστον, σέβας εἰς τὴν νόμιμόν σας Διοίκησιν καὶ ἄκραν ὑπακοὴν εἰς τὰς προσταγάς της, τώρα πρέπει μὲ μεγαλυτέραν ὑπακοὴν νὰ ὑπακούετε εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ Προέδρου τοῦ Ἐκτελεστικοῦ καὶ πρίγκιπος Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου, καὶ εἰς ἐκείνας τοῦ στρατηγοῦ σας Μάρκου Μπότζαρη, καὶ νὰ μὴν ἀκούσητε λόγια καὶ γράμματα ἐκείνων ὁποὺ δι' αἰσχροκέρδειαν ἐπιθυμοῦν καὶ φροντίζουν τὸν ὄλεθρον τῆς πατρίδος μας, διὰ τὴν ὁποίαν ἐδοκιμάσαμεν τόσα γκιτέρια[1], ἐκάψαμεν τὰ σπίτια μας, ἐθυσιάσαμεν τὸ βγιό μας καὶ ἐχύσαμεν τόσον αἷμα. Ἂν τοῦτοι οἱ μεγάλοι βασιλεῖς μάθουν ὅτι εἴμασθε ἑνωμένοι, σύμφωνοι καὶ ἀδελφοί· ἂν μάθουν ὅτι ἔχομεν καὶ σεβόμεθα τὴν νόμιμόν μας διοίκησιν, τὴν ὁποίαν πέρυσι ἐστερεώσαμεν καὶ ἐκάμαμεν ὅρκον νὰ σεβώμεθα καὶ ὑπακούωμεν· ἂν μάθουν ὅτι καὶ καπιτᾶνοι καὶ ἄρχοντες καὶ ἔφοροι καὶ στρατιῶται, ὅλοι μικροὶ καὶ μεγάλοι, εἴμασθε σὰν μιᾶς μάνας παιδιά, ἀποφασισμένοι ἢ νὰ χαθῶμεν ὅλοι καὶ νὰ μείνῃ ἡ πατρίδα μας, τὸ βατάνι μας[2], ἔρημη, ποτισμένη μὲ τὸ αἷμά μας, μὲ ἐκεῖνο τῶν παιδιῶν μας, τῶν γυναικῶν μας καὶ μανάδων μας, καὶ σπαρμένη μὲ τὰ κουφάρια μας, καὶ νὰ μὴν ἀκουσθῇ ἄλλη φωνὴ παρὰ ἐκείνη τῆς κουκουβάγιας ὁποὺ νὰ μᾶς κλαίγῃ καὶ νὰ μοιρολογῇ, ἢ νὰ ἐλευθερωθῶμεν καὶ νὰ ἀποκτήσωμεν τὴν ἀνεξαρτησίαν μας καὶ νὰ νοιώσωμεν ὅτι ζοῦμε σὰν ἄνθρωποι· ἂν μάθουν ὅτι μὲ τέτοια ἀπόφασι, μὲ τέτοια ὁμόνοια φυλάγομεν τοὺς τόπους μας, τὰ σύνορά μας, πολεμοῦντες ἀνδρεῖα, τότε οἱ βασιλεῖς εἰς τὸ μουσαβερέ[3] τους θέλουν ἀποφασίσουν τὴν ἐλευθερίαν μας. Καὶ ἂν τὴν ἀποφασίσουν αὐτοί, ἂς πάγῃ νὰ πνιγῇ καὶ ὁ Τοῦρκος καὶ ἡ Τουρκία του ὅλη· δὲν κοτάει νὰ μᾶς κάμῃ τίποτε. Ἂν ὅμως μάθουν ὅτι ἡμεῖς εἴμασθε ἀσύμφωνοι, αἰσχροκερδεῖς, δὲν πολεμοῦμεν παλληκαρίσια, δὲν ὑπακούομεν

1. Στενοχωρίαι, θλίψεις (τουρκ.).
2. Πατρὶς (τουρκ.).
3. Συνέδριον (τουρκ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

εἰς τὴν Διοίκησίν μας, ὅτι σκοτωνόμαστε ἕνας μὲ τὸν ἄλλον, ὅτι κλεπτόμεθα ἀναμεταξύ μας, ὅτι ὁ μικρότερος δὲν ἀκούει τὸν μεγαλύτερόν του, ὅτι καθένας κοιτάζει νὰ ἁρπάζῃ ἀπὸ τὰ ἐθνικὰ εἰσοδήματα, καὶ ὅτι ἀπὸ τὴν ἀσυμφωνίαν μας καὶ ἀναξιότητά μας ἐμβῆκαν οἱ ἐχθροὶ εἰς τοὺς τόπους μας, τότε νὰ εἶσθε βέβαιοι, κανένα καλὸν δὲν θὲ νὰ ἀποφασίσουν γιὰ ἡμᾶς, ἀλλὰ θέλει μᾶς ἀφήσουν χωρὶς βοήθειαν, καὶ κρῖμα στὲς θυσίες μας, κρῖμα στὰ βάσανα ὁποὺ ὑποφέραμεν τόσον καιρὸν διὰ τὴν ἐλευθερίαν μας. Θελὰ χαθῶμεν ἄδικα, θελὰ ἰδοῦμεν τὲς γυναῖκές μας καὶ τζοῦπές μας σκλάβες, θελὰ μείνωμεν χωρὶς πατρίδα, χωρὶς τάφον, θελὰ μᾶς μισεῖ ὅλος ὁ κόσμος καὶ θελὰ μᾶς στοχασθῆ χειροτέρους καὶ ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους. Διὰ τοῦτο, ἀδέλφια, σταθῆτε σύμφωνοι, βαστᾶτε παλληκαρίσια, κτυπᾶτε τὸν ἐχθρόν. Καὶ ἂν ὁ φοβιτζιάρης, ὁ ἄπιστος, ὁ τουρκολάτρης Βαρνακιώτης καὶ ὅσοι ἄλλοι ὀπαδοί του ἐφίλησαν πάλιν τοῦ τυράννου τὸ μέστι[1], στεῖλτέ τους στὸ διάβολο, ἂς ἔχουν τὴν κατάρα τῆς πατρίδος, ὄντες βέβαιοι ὅτι ἀπὸ τὸ σπαθὶ τῶν Τουρκῶν ἢ τῶν ἁρμάτων σας δὲν θελὰ γλύσουν· αὐτὸς ἐξ ἀρχῆς ἐφάνη τοιοῦτος ἀνάξιος, κάλλια ὁποὺ τὸν ξεσκεπάσαμεν. Γνωστοποιεῖσθε πρὸς τούτοις, ὅτι ὁ γενναιότατος Μᾶρκος Μπότζαρης ἐδιωρίσθη παρὰ τοῦ Μινιστερίου τούτου διὰ προσταγῆς τῆς Διοικήσεως στρατηγὸς τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος. Τοιαύτη ἐκλογή, εἶναι βεβαία ἡ ὑπερτάτη Διοίκησις ὅτι θέλει φανῆ ἀρεστὴ εἰς ὑμᾶς. Διὰ τοῦτο δείξατε πρὸς αὐτὸν ὅλην τὴν προσήκουσαν ὑπακοήν, καὶ ὑγιαίνοιτε νικῶντες.

Ὁ Μινίστρος τῶν Ἐσωτερικῶν
καὶ προσωρινὸς τοῦ Πολέμου
Ἰωάννης Κωλέττης

Διὰ τὸν Γεν. Γραμματέα
(Τ. Σ.) Δημήτριος Βούλης

261
(A. M. 164)

Private *Prevesa 2nd November* 1822, 8 *a.m.*

Dear Sir,

Your few lines of the 24th ul(ti)mo accompanying the packets from H H Iussuf Pacha was delivered to me by the boatman Gioo Focca[2] *in the afternoon of the* 31st *ulmo. The enclosures were immediately delivered to their respective address; & the boatman has just informed me that he has received (?) the answers from Bekir Aga Zogador and I give him this letter to serve also as a certificate & receipts for what he brought. He came over in a small boat from Sa Maura, his own vessel having suffered on the voyage.*

I perceive with regret that the situation of affairs in your quarter still continues

1. Ὑπόδημα ἐλαφρὸν φερόμενον ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀρχόντων ἐντὸς τῶν συνήθων ὑποδημάτων.
2. Γεώργιος Φωκᾶς ἐκ Κεφαλληνίας, υἱὸς τοῦ ἀγωνιστοῦ Γερασίμου Φωκᾶ Θεοδωράτου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

to be very unsatisfactory. We know for certain that Omer Pacha &c. was to advance from Vrachori on Messolongi on the 25th ul(ti)mo-but hitherto we have no positive accounts of the army having occupied Messolongi, Anatolico &c.

I have letters from Larissa of the 18th ul(ti)mo. On the 19th Oct. Mehmet Pacha, who was at Gliki near Sulli, marched with about 9000 good troops for Zeitun to join the Turkish division already there of about 12000 men, to attack Cap. Odyssee (?) & the insurgents with the view to open the passes into Livadia. It is supposed that a battle must before now have been fought in that quarter. If successful, you will soon know the results.

I regret exceedingly to state that the plague is raging with increased violence at Ioannina. The population in general is fast leaving the town & it will be desolate no doubt before this dreadful scourge ceases.

I observe what you say as to the prohibition of embarking Turkish subjects in Ionian boats. You do not mention the grounds of this new order. In what light does the Pacha construe it?

This moment Mehmet Capt. of His Highness brig now under repair here, has brought me a sack of dispatches from S é r r e s, received this morning with one or two other Turkish letters. I enclose them all under your cover.

I should be glad to know what Turkish naval force is now in the gulf of Lepanto, off Patrass &c. I am told that the communications of the insurgents b e t w e e n M o r e a & R o m e l i a a r e o p e n.

The Captain Pacha who had been about a fortnight at Suda in Candia, left Candia on the 20th ul(ti)mo-but I know not for what destination. It appears certain that a new Capt. Pacha has been appointed — Huzret Mehmet Pacha.

I enclose herewith a packet to your address which was delivered to me here on the 27 ul(ti)mo i n t h e s t a t e I s e n d i t. The master of the vessel who brought it, having heard that the Moukoushar of the Captain Pacha had died very lately at Patrass, has declined proceeding with this packet according to an agreement he had made with the Capt. Pacha, & for other reasons. He begs that the packet for the Moukoushar may be delivered to Iussuf Pacha.

I shall be glad to hear from you that all these packets have reached you safely by the bearer Giorgio Focca.

I remain with regard,
Dear Sir,
Your obedient
humble servant

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

William Meyer[1]

P.S. How is it that Iussuf Pacha does not cooperate with the Vizier before Messolongi?

(Παρὰ πόδας τῆς α′ σελίδος) : *To Thos Barthot Esq. Morea Castle.*

(Ἐπὶ συνημμένου σημειώματος) : *Τοῦ ἐν Πρεβέζῃ Ὑποπροξένου πρὸς τὸν ἀνώτερόν του Barthot, εἰς Ἀντίρριον.*

262

(A. M. 165)

Ἀ. Τζούνης καὶ Ἰ Ἀμβροσιάδης πρὸς Μαυροκορδᾶτον

Ἐκλαμπρότατε κύριε Πρόεδρε !

Τὸ ἐσώκλειστον μᾶς ἐδόθη παρὰ τοῦ Ἐκλαμπροτάτου Πρίγκιπος Α. Καντακουζηνοῦ[2], *διὰ νὰ σᾶς τὸ ἐγχειρίσωμεν οἱ ἴδιοι, δυσκολίαι πολλαὶ μᾶς ἐμποδίζουν ἤδη νὰ ἔλθωμεν εἰς ἐντάμωσιν καὶ προσκύνησίν Σας, καὶ νὰ Σᾶς τὸ ἐγχειρίσωμεν, καθὼς παρηγγέλθημεν. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ γένῃ καμμία ἀναβολὴ εἰς τὸ νὰ ἐνεργηθοῦν ἐν τάχει ὅσα ὁ ρηθεὶς φιλογενὴς γράφει, τὸ ἐγχειρίσαμεν πρὸς τὸν πατριώτην κύριον Λέλην*[3], *πεπεισμένοι ὄντες ὅτι δι' αὐτοῦ θέλετε τὸ λάβει ἀσφαλῶς.*

Συστηνόμεθα εἰς τὴν εὔνοιάν Σας καὶ Σᾶς προσκυνοῦμεν εὐλαβῶς

Οἱ δοῦλοι καὶ πατριῶται

Ἀντώνιος Τσούνης[4]

Ἰωάννης Ἀμβροσιάδης[5]

Π.Σ. Ταύτῃ τῇ στιγμῇ ἐμάθαμεν ἀπὸ γράμμα τῆς Ἀγκῶνος, ὅτι ὁ πρίγκιψ Α. Καντ. ἑτοιμάζετο νὰ κατέβῃ εἰς Μαρσίλιαν κ' ἐκεῖθεν δι' ἐδῶ.

Οἱ ἴδιοι

Ἀπὸ Τριπολιτζὰν τὴν 6 Νοεμβρίου 1822

---

1. William Meyer, ὑποπρόξενος τῆς Μ. Βρεταννίας ἐν Πρεβέζῃ, φιλέλλην καὶ φίλος τοῦ Μαυροκορδάτου. Εὑρισκόμενος εἰς Μεσολόγγιον κατ' Αὔγουστον τοῦ 1822 ἐπληροφόρησε τὸν Μαυροκορδᾶτον περὶ τοῦ σχεδιαζομένου συνεδρίου τῶν ἡγεμόνων τῆς Ἱερᾶς Συμμαχίας ἐν Βερώνῃ καὶ συνεβούλευσε τὴν ἀποστολὴν Ἕλληνος ἀντιπροσώπου. Συνείργησεν εἰς τὴν μεταξὺ Χουρσὶτ καὶ πολιορκουμένων Σουλιωτῶν σύναψιν συνθήκης καὶ ὑπεστήριξε τὸ αἴτημα τῶν Σουλιωτῶν νὰ καταφύγουν εἰς Ἑπτάνησον ἀρχομένου τοῦ Σεπτεμβρίου 1822.

2. Ἀλέξανδρος Καταρκουζηνός. Κατῆλθε μετὰ τοῦ Δημητρίου Ὑψηλάντου εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ παρευρέθη εἰς τὴν παράδοσιν τῆς Μονεμβασίας (Αὔγουστος 1821). Ἀπογοητευθεὶς ἐκ τῶν συμβάντων ἐκεῖ ἀτόπων ἔφυγεν εἰς Γερμανίαν, ὅπου παρέμεινε μέχρι τοῦ 1828. Περὶ τὰ τέλη τοῦ ἔτους τούτου ἐπανῆλθεν εἰς Ἑλλάδα. Ὑπῆρξεν ἐχθρὸς τοῦ Καποδίστρια.

3. Γεώργιος Λέλης, ἰατρός, ἐξ Εὐρυτανίας. Ἐσπούδασεν ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ. Ἀνῆκεν εἰς τὸ περιβάλλον τοῦ Μαυροκορδάτου. Ἀπέθανε τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1877.

4. Ἀντώνιος Τσούνης ἐκ Καλαβρύτων. Ὑπῆρξεν ἐξέχων φιλικὸς ἐν Ὀδησσῷ καὶ ἀνῆκεν εἰς τὸ ἐπιτελεῖον τοῦ Ἀλεξανδρον Ὑψηλάντου. Κατελθὼν εἰς Ἑλλάδα ἐχρησιμοποιήθη εἰς πολιτικὰ κυρίως ἀξιώματα καθ' ὅλον τὸν Ἀγῶνα. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν φίλων τοῦ κυβερνήτου Καποδίστρια.

5. Ἰωάννης Ἀμβροσιάδης ἐκ Καλαβρύτων. Ἔζη εἰς τὴν Ὀδησσὸν πλησίον τοῦ ὁμωνύμου θείου του. Ὑπηρέτησεν εἰς τὸν Ἱερὸν Λόχον ἐν Βλαχίᾳ. Κατελθὼν ἔπειτα εἰς Πελοπόννησον κατέλαβε διαφόρους πολιτικὰς θέσεις κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν καὶ μετ' αὐτήν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

263

(ΣΔΚ, Φ. 16, ἀρ. 1035)

Πανευγενέστατε κὺρ Γεώργιε Σισίνη, προσκυνῶ υἱϊκῶς. Τὴν ἴδιαν ὥραν ἔλαβα γράμμα ἐδικό μου ἀπὸ τὴν Διοίκησιν καὶ μὲ προστάζουν, ὅτι τὸ παρὸν ὁποὺ σᾶς στέλνω νὰ ἀπεράσω εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα ὁποὺ νὰ ἀνταμώσω ὅλους τοὺς καπεταναίους διὰ νὰ βεβαιωθοῦν καὶ νὰ δυναμώσουν ὅλοι, ὅτι ἤγγικεν ἡ ἐλευθερία μας, καθὼς εἶναι βέβαια. Παρακαλῶ ὅμως, πανευγενέστατε, ὁποὺ νὰ τὸ στείλῃς εἰς χεῖρας τοῦ ἐκλαμπροτάτου πρίντζιπε Μαυροκορδάτου, διὰ νὰ τὸ στείλῃ ἔξω εἰς τοὺς καπεταναίους ἕως εἰς τὸν χιλίαρχον καπετὰν Νικολὸ Στορνάρην καὶ ἡ γενναιότη του τὸ οἰκονομᾶ ὁποὺ ἤθελεν ἁρμόζει, ἐπειδὴ ἐγὼ μὲ τὸ νὰ εἶμαι ἀναγκαῖος διὰ νὰ πηγαίνω μὲ τὰ ἀναγκαῖα γράμματα τοῦ πρίντζιπε Μαυροκορδάτου καὶ τῆς εὐγενείας σας, δὲν ἐμπορῶ ὁποὺ νὰ ἐπιστρέψω· καὶ ἐπειδὴ εἶμαι βέβαιος ὁποὺ δὲν ἀπολείπεις νὰ κάμῃς τὸ πατριωτικὸν χρέος ποσῶς.

Τῇ Νοεμβρίου 7 Πύργος *Ὁ ταπεινὸς*

Σταθάκης Χατζῆ Πετρίδης[1]

264

(ΣΔΚ, Φ.16, ἀρ. 1037)

Προσωρινὴ Διοίκησις τῆς Ἑλλάδος[2]

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ

Ἐπλησίασε τὸ τέλος τῆς Αης ἐνιαυσίου περιόδου τῆς Διοικήσεως καὶ κατὰ τοὺς νόμους νέαι ἐκλογαὶ πρέπει νὰ γίνωσι διὰ τὴν ἐρχομένην Βαν περίοδον αὐτῆς, ἡ ὁποία μετωνομάσθη προσωρινὴ εἰς διαστολὴν τῆς σταθερᾶς καὶ ἀμετακινήτου, τὴν ὁποίαν, ἂν δὲν ἀπηλαύσαμεν ἐντὸς τοῦ ἔτους τούτου, ἐλπίζομεν νὰ ἴδωμεν ἐντὸς τοῦ ἐρχομένου ἔτους, ἂν Θεὸς θέλῃ, καὶ ἡ ὁποία θέλει συστηθῇ μὲ γενικὴν συνέλευσιν τοῦ ἔθνους. Διότι μόνον τὸ ἔθνος ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφασίσῃ κατὰ τὴν θέλησίν του διοίκησιν. Ὅταν φθάσῃ ἡ αἴσιος ἐκείνη ὥρα, θέλομεν προσκληθῇ ὅλοι κατὰ τὸ εἰκὸς καὶ εἰς τὴν ἀξιομνημόνευτον ἐκείνην ἐθνικὴν συνέλευσιν μέλλει νὰ ἀποφασισθῇ τῆς Ἑλλάδος ἡ τύχη. Ἐν τοσούτῳ ὅμως πρέπει νὰ διοικῶνται οἱ λαοί, καὶ αὐτή των ἡ Διοίκησις ὀνομάζεται προσωρινή. Πρέπει λοιπὸν νὰ ἐκλέξητε βουλευτὰς ἀξίους τῆς ἐμπιστοσύνης σας καὶ ἱκανοὺς νὰ ἐκτελέσωσιν τὰ ἱερὰ χρέη τῶν διοικητῶν. Θέλετε δὲ τοὺς ἐκλέξει καθὼς διαλαμβάνει ὁ νόμος ὑπ' ἀριθ. ΙΖ', τὸν ὁποῖον διωρίσθησαν οἱ κύριοι ( )[3] *ἐπίτηδες νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν ἐπαρχίαν ( )*[3] *νὰ σᾶς φέρωσι, διὰ νὰ ἐκλέξητε τακτικῶς.*

---

1. Εὐστάθιος Πετρίδης, γραμματικὸς τοῦ Νότη Μπότσαρη καί, κατὰ τὸν Κασομούλην (Β', 134), γαμβρός του.

2. Ἡ προκήρυξις αὕτη συνετάχθη προφανῶς ὑπὸ τοῦ Θ. Νέγρη. Βλ. καὶ «Ἀρχεῖα τῆς Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας», τόμ. Α', σελ. 342-345, ἔνθα ἐδημοσιεύθη τὸ κείμενον τοῦτο μὲ μικρὰς διαφοράς.

3. Κενὸν ἐν τῷ κειμένῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Τακτικὴν ἐκλογὴν ἀποφασίζει ὁ νόμος ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἱερεῖς καὶ λαϊκοί, πάσης τάξεως καὶ καταστάσεως ἄνθρωποι, ἐν ἑνὶ λόγῳ ὁ λαὸς ὁλόκληρος ἔχει τὴν ψῆφόν του. Ἐπειδὴ δὲ ὅλος ὁ λαὸς μιᾶς ἐπαρχίας νὰ συναχθῇ εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος, οὔτε δυνατὸν εἶναι, διότι ἄλλοι σήμερον δὲν εὐκαιροῦσι καὶ ἄλλοι αὔριον, οὔτε εὔλογον, διότι ὁ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πόλεμος δὲν ἐπιτρέπει τοῦτο βεβαίως, ὁ νόμος τὸ δυνατὸν μὲ τὸ συμφέρον καὶ ταῦτα μὲ τὸ δίκαιον συμβιβάσας προσδιορίζει εἰς ἕκαστον χωρίον ὁ λαὸς νὰ ἐκλέξῃ εὐυπολήπτους γέροντας, ἀναλόγως μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν οἰκογενειῶν· τὰ μὲν δηλονότι συνιστάμενα χωρία ἀπὸ δέκα μέχρι τῶν πεντήκοντα οἰκογενειῶν, ἕνα ἐκλεκτόν, τὰ δ' ἀπὸ περισσοτέρας ἄχρις ἑκατόν, δύο, τὰ δ' ἀπὸ ἑκατὸν μέχρι διακοσίων, τρεῖς, καὶ τὰ ἀπὸ διακοσίων ἄχρι τριακοσίων, τέσσαρες. Εἰς δὲ τὰ χωρία ἔχοντα περισσοτέρους τῶν τριακοσίων, πέντε. Ὅλοι δὲ αὐτοὶ οἱ ἐκλεκτοί, φέροντες ἔγγραφα ἀποδεικτικὰ τῶν χωρίων τους μὲ τὰς ὑπογραφὰς τῶν πλειοτέρων κατοίκων, νὰ συνέλθωσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν τῆς ἐπαρχίας, ἤ, ἂν αἱ περιστάσεις δὲν τὸ συγχωροῦσι, εἰς ὅποιον μέρος διατρίβουσιν οἱ ἔφοροι. Ἐκεῖθε πάλιν νὰ ἐκλεχθῶσιν ἄλλοι ἐννέα εὐυπόληπτοι γέροντες, ἐφοδιαζόμενοι μὲ ἐνδεικτικὰ ἔγγραφα ἐπίσης, καὶ τότε ὅλοι ὁμοῦ, αὐτοὶ οἱ τῶν χωρίων καὶ τῶν πρωτευουσῶν ἐκλεκτοί, ἐν καθαρῷ συνειδότι θέλουσιν ἐκλέξει ὅποιον γνωρίζουσι φρονιμώτερον καὶ μὲ ἀρετὴν μεταξὺ τῶν ἐπαρχιωτῶν διὰ βουλευτὴν ἐνιαύσιον. Θέλουσιν ὅμως ἐκλέξει χωρίς τινος πάθους, φιλίας ἢ μνησικακίας. Ἐκλεγόμενος δὲ τοιουτοτρόπως ὁ βουλευτής, νὰ λάβῃ ἐνυπόγραφον ἀπ' ὅλους τοὺς ἐκλεκτοὺς ἀποδεικτικὸν καὶ ἐσφραγισμένον μὲ τὴν σφραγῖδα τῆς ἐπαρχίας καὶ οὕτω νὰ ἔλθῃ ὅπου διατρίβει ἡ Διοίκησις. Νὰ φθάσῃ ὅμως εἰς τὰ μέσα τοῦ Δεκεμβρίου. Ἂν συμπέσῃ διχογνωμία μεταξὺ τῶν ἐκλεκτῶν περὶ τοῦ ἐκλεκτέου ὑποκειμένου, ὁ νόμος διορίζει νὰ μετρῶνται οἱ ἐκλεκτοί, νὰ χωρίζωνται αἱ γνῶμαι, καὶ ἐκεῖνος νὰ ἀποφασίζεται, ὁ ὁποῖος ἔχει τῶν πλειοτέρων τὰς ψήφους. Τὸ ἐνυπόγραφον ὅμως μαρτυρικὸν χρεωστοῦσι νὰ τὸ ὑπογράψωσιν, ὄχι μόνον ὅσοι τὸν ἐνέκριναν βουλευτήν, ἀλλὰ καὶ ὅσοι διαφορετικὴν εἶχον γνώμην, ἐπειδὴ οἱ ὀλίγοι χρεωστοῦσι με τοὺς περισσοτέρους νὰ συμφωνήσωσι, καὶ ὅστις δὲν συμφωνήσῃ, εἶναι ταραξίας τῆς κοινῆς ἡσυχίας καὶ ὁμονοίας καὶ ὡς τοιοῦτος παιδεύεται ἔπειτα. Διὰ νὰ ἔχετε δὲ ὅλην τὴν πίστιν εἰς τὸν βουλευτήν σας, καὶ νὰ γνωρίζῃ καλῶς ἡ Διοίκησις ἀπ' αὐτὸν τὰς χρείας τῆς ἐπαρχίας σας, ὁ νόμος διορίζει νὰ μὴν ἐκλέξητε, εἰμὴ ἄνθρωπον γεννημένον εἰς τὴν ἐπαρχίαν σας, ἢ ἄνθρωπον ὁ ὁποῖος νὰ ἔχῃ τὴν κατοικίαν του αὐτόθι, ἄνθρωπον δηλονότι τὸν ὁποῖον νὰ γνωρίζετε καὶ νὰ ἐμπιστεύεσθε καὶ ὁ ὁποῖος νὰ σᾶς γνωρίζῃ καὶ νὰ σᾶς πονῇ. Ἔχετε ὅμως τὴν ἄδειαν ἀπὸ τὸν νόμον, ἢ τὸν παλαιὸν βουλευτὴν νὰ ἐπικυρώσητε διὰ τὸ ἐρχόμενον, ἢ τὸν γερουσιαστήν σας ἢ ἀρεοπαγίτην νὰ ἐκλέξητε βουλευτήν, καὶ πάντα ἄλλον ἐπαρχιώτην σας, ἀρκεῖ μόνον νὰ εἶναι Ἕλλην, νὰ εἶναι αὐτόχθων ἢ σταθερῶς κάτοικος. Νὰ μὴν ἔχῃ ἡλικίας ὀλιγώτερον ἀπὸ τριάκοντα πλήρη ἔτη καὶ ⟨νὰ⟩ εἶναι ἄνθρωπος μάλιστα μὲ ἀρετὴν καὶ μὲ φρόνησιν, διότι μάλιστα χωρὶς αὐτὰ τὰ δύο καλὸν δὲν ἐλπίζεται ἀπὸ αὐτὸν βεβαιότατα.

Ταῦτα προσδιορίζει ὁ νόμος, καὶ βλέπετε καθαρώτατα πόσην φροντίδα ἔχει ἡ σημερινὴ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Διοίκησις εἰς τὸ νὰ μὴ στερηθῆτε κανενὸς ἀπὸ τὰ δικαιώματά σας, διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ὁποίων ἐλάβετε εἰς χεῖρας τὰ ὅπλα καὶ χωρὶς τὰ ὁποῖα δὲν εἴσθε βεβαίως ἐλεύθεροι. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ Διοίκησις εἶναι πατριωτική, ἐν ᾧ κατ' ἄλλον εἶναι ξένη εἰς τὸ ἔθνος μας. Μόνη ἡ παραστατικὴ διοίκησις, ἐκείνη δηλ. ἡ ὁποία φέρει πρόσωπον λαοῦ, ἀνήκει εἰς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες, διὰ νὰ διοικῶνται ὀρθῶς, ὥρμησαν κατὰ τῶν τυράννων κάμνοντες τόσας καὶ τόσας θυσίας. Πρέπει ὅμως νὰ ἠξεύρετε καλά, ὅτι ὅλα αὐτὰ δὲν φέρουσι κανένα καρπόν, ἂν δὲν ἔχητε εὐπείθειαν εἰς τοὺς νόμους, ὑποταγὴν εἰς τὴν Διοίκησιν, ὁμόνοιαν μεταξύ ⟨σας⟩ καὶ προθυμίαν εἰς τὸν πόλεμον· χωρὶς αὐτά, ἐχάθημεν ὅλοι μας. Ὁ τύραννος δὲν ἀπέκαμεν ἀκόμη, καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ τὸν ἀπελπίσωμεν νικῶντας τον. Ἀλλά, διὰ νὰ τὸν νικήσωμεν, πρέπει νὰ εἴμεθα ἑνωμένοι· πρέπει νὰ τρέχωμεν, ὄχι ὅταν καὶ ὅπου καθένας θελήσῃ, ἀλλ' ὅπου καὶ ὅταν εἶναι χρεία. Πρέπει νὰ ἔχωμεν τὰ ἀναγκαῖά μας. Καὶ αὐτὰ ὅλα εἶναι ἔργον τῆς Διοικήσεως, διότι αὐτὴ μόνη, γενικῶς τὰ πράγματα τοῦ ἔθνους γνωρίζουσα, καὶ τὰς ἀνάγκας διακρίνει καὶ τὰς θεραπείας εὑρίσκει καὶ ἐν πᾶσι δύναται τὸ συμφέρον νὰ ἐπινοήσῃ. Δὲν θέλει ὅμως ἐκπληρώσει τὸ χρέος της ἡ Διοίκησις καὶ δὲν θέλει ὠφελήσει τὸ ἔθνος εἰς τίποτε, ἂν δὲν εἰσακούεται ἀπὸ τοὺς λαούς, ἐὰν αἱ διαταγαί της δὲν ἐνεργῶνται μὲ ζῆλον καὶ μὲ ἀκρίβειαν. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ πείθεσθε εἰς τὴν Διοίκησιν, διὰ νὰ τελειώσωμεν τὸ μέγα σκοπούμενον, τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ὕπαρξιν καὶ ἀνεξαρτησίαν. Εἰς τοῦτο καὶ μόνον κατεγίνετο ἡ Διοίκησις ἀφ' οὗ ἐσυστήθη εἰς τὴν Ἐπίδαυρον πέρυσι, καθὼς ἠμπορεῖτε νὰ στοχασθῆτε ἐνθυμούμενοι ὅλας τὰς διαταγάς, νόμους καὶ θεσπίσματά της, καὶ δὲν κατώρθωσε νὰ φέρῃ εἰς ἐντελῆ ἔκβασιν αὐτοὺς τοὺς λαοσώους σκοπούς. Τοῦτο προῆλθε τόσον ἀπὸ τὸ μέγεθος τοῦ ἐπιχειρήματος, ὅσον καὶ ἀπὸ διάφορα παρεμπεσόντα ἐμπόδια, καθὼς πολλὰ καλὰ γνωρίζετε. Εἶναι πασίγνωστον, ὅτι λαοπλάνοι τινές, διὰ τὰ ἴδιά των τέλη περιφερόμενοι εἰς τὰς ἐπαρχίας σας μὲ τὸ πρόσχημα τοῦ πατριωτισμοῦ, ἠθέλησαν νὰ σᾶς ἐξαγριώσωσιν ἐναντίον τινῶν βουλευτῶν. Καὶ οἱ μὲν ἐμπειρότερσι οὐδ' ἔδωσαν ὅλως ἀκρόασιν εἰς τοὺς λόγους των, γνωρίζοντες, ὅτι κανένας βουλευτὴς δὲν θέλει βεβαίως τὴν δυστυχίαν τῆς πατρίδος, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ τὰ σπίτια του καὶ τὴν φαμιλίαν του καί τὰ ὑπάρχοντά του ἐθυσίασε. Καὶ ἂν θέλῃ, δὲν δύναται· διότι οἱ πολλοὶ ἀπὸ τὸν ἕνα ἕπεται πάντοτε νὰ ὑπερισχύωσι. Ὅσοι δὲ ἁπλούστεροι ἐγελάσθησαν, καὶ τί ἐκ τούτου; Ἔδειξαν ἀπείθειαν εἰς τοὺς νόμους, ἐμπόδισαν τὸ καλόν, ὠπισθοδρόμησεν ἡ εὐταξία, ἐπροχώρησεν ἡ ἀναρχία, καὶ ὁ ἐχθρὸς ἐνδυναμωθεὶς ἔγινεν ἴσως ὁπωσοῦν κρατερώτερος. Νὰ ἰδῆτε τὰ μέλη τῆς Διοικήσεως μετὰ τὸ τέλος τοῦ τρέχοντος ἔτους, ὅτι δὲν εἶναι εἰμὴ ὅ,τι ἦσαν προτοῦ, πολῖται δηλ. ἁπλούστατοι καὶ ἀδελφοὶ ὅλων γνήσιοι, πρόθυμοι εἰς τὴν φωνὴν τῆς πατρίδος καὶ εὐπειθεῖς εἰς τοὺς νόμους. Αὐτοὺς ἰδέτε, αὐτοὺς μιμηθῆτε καὶ σεῖς, καὶ συγχρόνως γνωρίσατε, ὅτι οἱ διοικηταί, ὅσον εἶναι διοικηταί, προστάζουσι, ἤτοι ἐνεργοῦσι τοὺς νόμους· ἀφ' οὗ διέλθῃ ἡ προθεσμία των, γίνονται μερικοὶ ἄνθρωποι καὶ προστάζονται, ἤτοι κλίνουσι τὸν αὐχένα εἰς τοὺς νόμους. Πρέπει ὅμως τῆς Διοικήσεως αἱ διαταγαὶ πάντοτε νὰ εἰσακούωνται, χωρὶς νὰ συλλογίζεταί τις, ὅτι ὁ διοικητὴς ἦτον ὅμοιός του, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐπαρχία του ἢ ἡ Διοίκησις

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τῆς πατρίδος τὸν ἔκλεξε προσωρινῶς διοικητήν, ὅπερ ἐστί: τὸν ἔκαμε διὰ μερικὸν καιρὸν μεγαλύτερον.

Ἄνδρες Ἕλληνες! Μόνος ὁ μεγαλόφρων ἄνθρωπος εἶναι ἄξιος ἐλευθερίας. Μεγαλόφρων δὲ εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν καταδέχεται νὰ ζῇ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ὡς θηρίον εἰς τὰ δάση, ἀλλ' ἔχει τιμήν του καὶ καυχᾶται, ὅτι ζῇ ὑπὸ νόμους καὶ ἐν εὐταξίᾳ. Μεγαλόφρων εἶναι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν ἀνέχεται νὰ ἀναβῇ ὑψηλότερα ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του διὰ νὰ καταφρονῇ ἐκεῖθεν τῶν νόμων τὴν κυριότητα, ἀλλ' ἔχει εὐχαρίστησιν, ὡς ἀδελφός, ἐν ἰσοτιμίᾳ νὰ ζῇ καὶ εἰς ὅποιον βαθμὸν εὑρεθῇ, νὰ φροντίζῃ μήποτε σφάλῃ εἰς τοὺς νόμους τῆς πατρίδος καὶ ὑποπέσῃ αἴφνης εἰς τὴν ὀργὴν τῆς Διοικήσεως. Μεγαλόφρων εἶναι τέλος πάντων ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος δὲν καταδέχεται δολιότητας καὶ ῥᾳδιουργίας ὄχι μόνον νὰ πλέκῃ αὐτός, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλον νὰ βλέπῃ. Ἂς φαντασθῶμεν, λοιπόν, τὸ ὁποῖον προσπαθοῦμεν μικροὶ καὶ μεγάλοι νὰ ἀποκτήσωμεν, τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν ἀνεξαρτησίαν, καὶ ἂς ἀνυψώσωμεν τὸν νοῦν μας, ἂς μεγαλοφρονήσωμεν· καὶ τότε, οὔτε ἀπειθεῖς εἴμεθα εἰς τοὺς νόμους, οὔτε τὰ ζιζάνια ἀφήνομεν νὰ εἰσχωρήσωσι μεταξύ μας. Δὲν πρέπει νὰ καταδεχώμεθα παίγνιον νὰ γινώμεθα ὀλίγων τινῶν, οἱ ὁποῖοι, διὰ νὰ κατορθώσωσι μὲ τὴν βίαν νὰ λάβωσιν ἀξίας καὶ ὑπεροχήν, καὶ ὄχι μὲ τὴν ἀπαραβίαστον θέλησιν τοῦ ἔθνους, τὸ ὁποῖον ἠξεύρει νὰ τιμᾷ καὶ νὰ προβιβάζῃ ἐν καιρῷ, μᾶς πλανῶσι κατηγοροῦντες τοὺς καλοὺς πατριώτας, τοὺς ἐντίμους συμπολίτας, ἐκείνους οἱ ὁποῖοι φροντίζουσι καὶ διὰ τὴν παροῦσαν καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν ἡσυχίαν σας, ἐπειδὴ μεταξύ σας γεννηθέντες, μεταξύ σας ἔχουσι νὰ ἀποθάνωσι. Δὲν πρέπει, Ἕλληνες ὄντες, νὰ ὑποφέρωμεν τόσον τρομερὰν περιφρόνησιν· δὲν πρέπει ὁ Ἕλλην παίγνιον νὰ γίνεται· ἀλλ' ἰσχυρογνωμοῦντες εἰς τὰ καλά, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς εὐταξίας, εἰς τῶν νόμων τὴν πληρεξουσιότητα, πρέπει νὰ κατατρέχωμεν τοὺς τοιούτους κακοβούλους καὶ κακεργάτας ὡς ἐχθροὺς ἡμῶν ἀληθινούς. Τοιουτοτρόπως, ὄχι μόνον δὲν διαταράττεται ἐσωτερικῶς ἡ πατρίς, ἀλλὰ καὶ οἱ κακόβουλοι ἐκεῖνοι ἀπελπιζόμενοι ἡσυχάζουσι, καὶ ὅλοι ὁμοῦ τότε συμπράττοντες προχωροῦμεν εὐκολώτερον εἰς τὴν ἀπόλαυσιν τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἔθνους, τὴν ἀνεξαρτησίαν. Φροντίσατε λοιπὸν ⟨χωρὶς⟩ ἀργοπορίαν καὶ χωρὶς νὰ ἀπασχοληθῇ κανένας ἀπὸ τὸν πόλεμον καὶ τὰς ἄλλας του ἐργασίας διαταραττόμενος, μὲ ἡσυχίαν καὶ ὁμόνοιαν νὰ κάμετε τὴν ἐκλογὴν τοῦ βουλευτοῦ τῆς ἐπαρχίας σας καὶ νὰ τὸν διευθύνητε εἰς τὴν Διοίκησιν, διότι εἶναι καιρὸς νὰ ἀναλάβωσιν ἄλλοι τὰς ἡνίας τῆς Διοικήσεως καὶ νὰ φροντίσωσι τὴν διοίκησιν τῶν λαῶν κατὰ τοὺς ἐπικρατοῦντας νόμους.

Παραλαμβάνοντες ἀπὸ τὴν τωρινὴν Διοίκησιν τοὺς ἐφετινοὺς λογαριασμούς, τοὺς ὁποίους, ὅταν δημοσιεύσωσι καὶ γνωρίσητε, θέλετε θαυμάσει βεβαίως διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν ἐξόδων, θέλετε εὐχαριστηθῆ διὰ τὴν οἰκονομίαν τὴν ὁποίαν μετεχειρίσθη ἡ Διοίκησις, μὴ θέλουσα νὰ σᾶς βαρύνῃ διόλου, καὶ θέλετε καταλάβει, ὅτι εἴχετε Διοίκησιν ἡ ὁποία σᾶς ἐπονοῦσεν, ὅτι οἱ βουλευταί σας ἐφρόντιζον παντοιοτρόπως νὰ ἔχωσι κατὰ πάντα καθαρὰν τὴν συνείδησιν, διὰ νὰ φανῶσιν ἄξιοι τῆς ἀγάπης καὶ ὑπολήψεως τῶν λαῶν, μὲ τοὺς ὁποίους

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἔζησαν καὶ θέλουσι ζήσει εἰς τὸ ἑξῆς, μὴν ἐπιθυμοῦντες καμμίαν ἄλλην ἀμοιβὴν ἀπὸ τοὺς λαοὺς τῆς Ἑλλάδος εἰς τοὺς μεγάλους ἀγῶνάς των καὶ τὴν ἄσκνον ἐπιμέλειάν των, εἰμὴ τὸ νὰ σέβεσθε καὶ νὰ πείθεσθε εἰς τὴν κατὰ καιρὸν ἔννομον πατριωτικὴν διοίκησίν σας, διὰ νὰ εὐδοκιμῇ τὸ ἔθνος, διὰ νὰ εὐτυχῶμεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες.

Ἐν Ἑρμιόνῃ τῇ θ' Νοεμβρίου ᾳωκβ' καὶ Βον τῆς ἀνεξαρτησίας.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ
Ἀθανάσιος Κανακάρης

Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Μινίστρος τῶν Ἐξωτερικῶν Ὑποθέσεων
(Τ. Σ.) Θ. Νέγρης

Ἐν Ἑρμιόνῃ τῇ 21 Νοεμβρίου (1822)
Ὅ,τι ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ
Ὁ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Μινιστερίου τῶν Ἐσωτερικῶν
(Τ. Σ.) Ἰωάννης Θεοτόκης

265

(ΣΔΚ, Φ. 18, ἀρ. 1121)

Ἐκλαμπρότατε !

Ἰδοὺ κατὰ τὴν προσταγήν σας, ἐκ τοῦ ὑστερήματος, σᾶς στέλνω τεσσάρους τροχοὺς καὶ δέκα πέντε μπάλλες· ἂν εἶχα καὶ ἄλλα, μετὰ χαρᾶς ἤθελα σᾶς στείλει. Ἐλάβαμεν ἀπὸ τὸ Ἀνατολικὸν δέκα ὀκτὼ βαρέλες κρασὶ σταλμένον ἀπὸ τὸν Σεβαστόν[1]*, διὰ τὸ ὁποῖον σᾶς εὐχαριστοῦμεν, πλὴν εἶναι τρεῖς ἡμέρας ὁποὺ μᾶς δίδουν ἀπὸ δέκα πέντε ὀκᾶδες ψάρια μόνον, ἐν ᾧ ἡ προσταγή σας εἶναι εἴκοσι, καὶ δὲν μᾶς φθάνουν, διότι τὸ κάθε πλοῖον ἔχῃ 80 ἀνθρώπους καὶ ἐπέκει. Καὶ μένομεν μὲ τὸ προσῆκον σέβας.*

Τῇ 18 Νοεμβρίου 1822 *Λάζαρος Παναγιώτας*[2]

Ἀπὸ τὸ παράλιον τοῦ Μισολογγιοῦ

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Πρὸς τὸν ἐκλαμπρότατον πρίγκ. κύριον Ἀ. Μαυροκορδᾶτον*
εἰς Μεσολόγγιον

---

1. Μιχαὴλ Σεβαστός, ἔφορος τοῦ Αἰτωλικοῦ. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἐχρημάτισεν ἐπιστάτης τοῦ Τελωνείου Πατρῶν καὶ ἔπειτα ἀλαταποθηκάριος τῆς Ἄσπρης Ἁλυκῆς Μεσολογγίου.

2. Λάζαρος Παναγιώτας, πλοίαρχος. Ἐγεννήθη ἐν Ὕδρᾳ τὸ 1760 καὶ ἀπέθανεν ἐν Σύρῳ τὸ 1831. Διεκρίνετο διὰ τὴν ἀνδρείαν του καὶ τὸν ἔντιμον χαρακτῆρά του. (Ἀντωνίου Α. Μιαούλη, Σύντομοι βιογραφίαι Λαζάρου Παναγιώτα καὶ Γεωργίου Σαχίνη. Ἐν Ἀθήναις 1879).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

266

(A. M. 166)

1822

Νοεμβρ. 19 ἀπὸ τὸν Σεβαστὸν (ἐκ τῆς συνεισφορᾶς τοῦ Αἰτωλικοῦ)[1]

	32	*κολονᾶτα*[2]	*πρὸς 10*	*γρ. 320*	
	18	*ρεγίνας ταλλ.*	*» 9,20*	*175,20*	
5	*9 ½*	*μαχμουτιέδες*	*» 32*	*304*	
	1 ½	*μισίρικα*	*» 8*	*12*	
	1	*φουντούκι*		*14*	
	7	*ρουμπιέδες*	*» 3,20*	*24,20*	
	22	*μπεσλίκια*	*» 6*	*132*	
10	*2*	*μονόγροσα*	*» 1,30*	*3,20*	
	1	*ἑκατοστάρι*		*4,20*	
	11	*παλ. μονόγρ.*	*» 2*	*22*	
				γρ. 1.012	
					γρ. 1.012
15	*— 22 ἀπὸ τὸν αὐτὸν διὰ τοῦ Παυλίδου εἰς 100 κολον. πρὸς γρ. 10*				*1.000*
	Δεκεμ. 6 ἀπὸ τὸν αὐτὸν διὰ τοῦ Παυλίδου				
	30	*μαχμ.*	*πρὸς γρ. 32*	*γρ. 960*	
	2	*πολίτικα*	*» 9*	*18*	
20	*1*	*μισίρικον*		*8*	
	4	*ρουμπιέδες*	*» 3,20*	*14*	
				γρ. 1.000	*1.000*
					3.012
	— 14 ἀπὸ τὸν αὐτὸν διὰ τοῦ Δημητρόπουλου				
25	*12*	*μαχμουτιέδες*	*πρὸς 32*	*γρ. 384*	
	¾	*μαχ.*	*» 32*	*24*	
	2 ½	*πολίτικα*	*» 9*	*22,30*	
	1 ½	*μισίρι*	*» 8*	*12*	
	15	*ρουμπιέδες*	*» 3,20*	*52,20*	

1. Διαγεγραμμένον.

2. Περὶ τοῦ πλήθους τῶν νομισμάτων, τὰ ὁποῖα ἦσαν ἐν χρήσει κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως ἐν Ἑλλάδι, ἰδὲ τὸ βιβλίον: «Συγκριτικοὶ πίνακες νομισμάτων, μέτρων καὶ σταθμῶν, ἐρανισθέντες ὑπὸ Πάνου Ν. Πλέσκα, Κέρκυρα, 1866».

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

30	1	ἐνενηντάρι			γρ.	2,20	
	1	ἑβδομηντάρι				2	
	40	κολονᾶτα	πρὸς	10		400	
	15 ½	ρεγίνας	»	9,30		151,50	
	31	μπεσλίκια	»	6		186	
35	11	δίγροσα	»	4		44	
		εἰς λιανοπαρ(ᾶδες)				165,50	
						1.446	
		ἢ ὄπισθεν ποσότης					γρ. 3012
		ἢ ποσότης τῶν ὄπισθεν νομισμάτων			γρ.	1.446	
40		ἕτερα εἰς διάφρα νομίσματα				466	
		ἔτι ἕτερα				83,10	
					γρ.	1.995,10	γρ. 1.995,10
	Δεκεμ. 15	ἀπὸ τὸν αὐτὸν					
	2	μισίρικα	πρὸς	8	γρ.	16	
45	19	κολονᾶτα	»	10		190	
	9	ρεγίνας	»	9,30		87,30	
	4	ἑκατοστάρια	»	4,20		18	
		εἰς ψιλοὺς				60	
	5	μαχμ.	»	32		160	
50	19	ρουμπ.	»	3,20		66,20	
	1	ἑβδομηντάρι	»	2		2	
					γρ.	600,10	γρ. 600,10
	— 22	ἀπὸ τὸν Ἰωάννην Τιόπουλον, σταλέντα παρὰ τοῦ Γεροστάθη					
55	134	μαχμουτιέδες	πρὸς	32	γρ.	4.288	
	32	ρεγίνας	»	9,30		312	
					γρ.	4.600	γρ. 4.600
	— 29	ἀπὸ τὴν ἀπαλειὰν[1] τοῦ Βασιλαδίου πωληθεῖσαν εἰς τὸν καπ. Μῆτρον Δεληγιωργόπουλον					
60	8 ¾	μαχμ.	πρὸς	32	γρ.	280	
	4 ½	φουντούκια	»	14		63	
	2 ½	πολίτικα	»	9		22,20	
	6	μισίρικα	»	8		48	

1. Ἀπὸ τῶν μέσων περίπου τοῦ Ὀκτωβρίου ἀρχίζει εἰς τὰ ἰχθυοτροφεῖα τῆς λιμνοθαλάσσης τοῦ Μεσολλογγίου ἡ μεγάλη ἁλειά, ἡ ὁποία διαρκεῖ μέχρι τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου. Ἔκτοτε τὰ ἰχθυοτροφεῖα ἔχουν ἀπάλεια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

	11		ρουμπιέδες	πρὸς	3,20	γρ. 38,20	
65	7		ἑβδομηντάρια	»	2	14	
	1	3/4	κολονᾶτα	»	10	17,20	
	2		μπεσλίκια	»	6	12	
						γρ. 495,20	
	21		ρεγίνας	»	9,30	204,30	
70	12	1/4	κολονᾶτα	»	10	122,20	
	3	1/2	πολίτικα	»	9	31,20	
	5		μισίρικα	»	8	40	
	25	3/4	μαχμ.	»	32	824	
	1		μπεσλίκι	»	6	6	
75						γρ. 1.724,10	γρ. 1.724,10
							γρ. 11.931,30
			ἤ ὄπισθεν ποσότης			γρ.11.931,30	
			9βρίου 26 ἀπὸ τὸν χιλ. Μακρῆν ἐκ τῶν τουρκικῶν χρημάτων				
	89		πολίτικα	πρὸς	9	γρ. 801	
80	56		μισίρικα	»	8	448	
	208	1/4	μαχμ.	»	32	6.664	
	22		φουντούκια	»	14	308	
	230		ρουμπιέδες	»	3,20	805	
	61		κολονᾶτα	»	10	610	
85	18		ρεγίνας	»	9,30	175,20	
	1		ἐνενηντάρι	»	3	2,20	
			ψιλοὺς παράδες			4,20	
						γρ. 9.818,20	
	1.000		κολονᾶτα	»	10	10.000	
90	230	1/4	μαχμ.	»	30	7.376	
	8		ὁλλανδικὰ	»	21,30	174	
	5		ἐνενηντάρια	»	2,20	12,20	
						γρ.27.381	γρ.27.381
			Χβρ. 15 Ἐλήφθησαν δάνεια παρὰ τοῦ ἰατροῦ				
95			Δασκαλόπουλου				
	15	1/2	μαχμ.	πρὸς	32	γρ. 496	
		1/2	μισίρικον	»	8	4	
						γρ. 500	γρ. 500
			— 26 Ἐλήφθησαν δάνεια παρὰ τοῦ κὺρ Βασίλη Γούδα				
100	4		δουμπλόνια Ἰσπ. πρὸς 16 κολον.			γρ. 640	

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

	1	ναπολεόνι		40	
	3	βενέτικα	πρὸς 22	66	
	8 ½	ματζάρικα	» 21¾	183	
	1 ½	μαχμουτιὲν		48	
105	1	πολίτικον	» 9	9	
				γρ. 986	γρ. 986
		Ἐλήφθησαν δάνεια παρὰ τοῦ στρατηγοῦ Μ. Μπότζαρη			1.504
		ἀπὸ τὴν πώλησιν τῆς Λουγάνας ἀπὸ ( )[1] μέχρι ( )[1]			3.050
					γρ. 45.352,30
110		[Ἡ ὄπισθεν ποσότης			γρ. 45.352,30]
	— 30	Ἐλήφθησαν δάνεια ἀπὸ τὸν χιλίαρχον			
		Ἀλεξ. Βλαχόπουλον			457
		ἐλήφθησαν ἔτι δάνεια ἀπὸ τὸν Κύριον			
		Ἰωάν. Παπαδάκην			500
115	Ἰαν. 2	1823			
		Ἀπὸ τὴν ἐξαργύρωσιν τῶν εἰς Ζάκυνθον ἐθνικῶν ὁμολογιῶν			
		κομισθέντα διὰ τοῦ κυρίου Στ. Λεβίδου :			
		1.400 τάλ. κολον. πρὸς 8,20 γρ. 11.900, ἐνταῦθα πρὸς 10			14.000
	— 4	ἀπὸ τὸν Ν. Λουριώτην ἐκ τῶν χρημάτων			
120		τοῦ Πάνου Γαλάνη δάνεια			541
	— 5	ἀπὸ τὸν Βασίλην Σουλιώτην παλληκάρι τοῦ Πρίγκιπος,			
		ὅ,τι ἔφερεν ἐκ Βοστίτζης, χάσας εἰς τὸν ⟨κάβο⟩ Πάπαν τὰ			
		ἐλλείποντα ἕως τῶν 5 χιλ. γρ.			
		140 ¾ μαχμ.	πρὸς γρ. 32		γρ. 4.504
125		ἀπὸ τὸν Πράσινον ἐκ τῆς συνεισφορᾶς τῶν Μεσολογγιτῶν καὶ			
		πωλήσεως ἁρμάτων, κατὰ τὸ ἴδιόν του κατάστιχον			7.122,30
		ἀπὸ ἓν ζευγάρι πιστόλια μαλαματοκαπνισμένα ἀγορασθέντα			
		παρὰ τοῦ Ὀρλὼφ			340
		ἀπὸ τὸν Τάσον Βαρνακιώτην, σταλέντα διὰ τοῦ Λεβίδου			
130		ἐκ Ζακύνθου			γρ. 299,20
		ἀπὸ ἓν ζευγάρι κουμποῦρες			90
	— 13	ἀπὸ ἐξαργύρωσιν τῶν εἰς Κεφαλληνίαν σταλέντων			
		ὁμολογιῶν ἐλθόντα διὰ τοῦ Γ. Μόστρα			

1. Κενὸν ἐν τῷ χειρογράφῳ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

	380	*κολονᾶτα*	*πρὸς 10*		
135	*291*	*ρεγίνας*	» *9,14*		
	66	*δουμπλ. Ἰσπ.*	» *160*	*γρ. 17.809*	
	18 ½	*μαχμ.*	» *32*		
		ἀπὸ τὴν πώλησιν τῶν εἰδῶν τῆς θαλασσίου λείας		*10.111,25*	

267
(A. M. 167)

Μιχαὴλ Γ. Σχινᾶς πρὸς Ἀλέξ. Μαυροκορδᾶτον

Τιμαλφέστατε.

Ἰδοὺ τὸ γράμμα ὁποὺ πρό τινων ἡμερῶν ἔγραψα πρὸς τὸ Ἐκτελεστικὸν Σῶμα. Ξεχωριστὰ σὲ διεύθυνα ἄλλο σύντομον. Ἀγνοῶ ἂν τὰ ἐλάβετε, καὶ διὰ τοῦτο σὲ στέλλω τὸ ἴσον, χωρὶς νὰ ἐλπίζω πολὺ ὅτι τέλος θέλει ἔλθει ἡμέρα, εἰς τὴν ὁποίαν θέλω ἰδεῖ δύο λέξεις ἀπὸ τὸ χέρι σου, ἢ ἀπὸ τὸ χέρι τῶν τόσων ὁποὺ σὲ συντροφεύουν (Τρικούπη, Πραΐδου, Λιβερίου, Πολυζωΐδου, Ροδίου, κτλ. κτλ. κτλ., τοὺς ὁποίους ὅλους κατασπάζομαι). Τὸ παρόν μου θέλει σὲ ἐγχειρίσει παλαιός μου φίλος, ἀξιόλογος νέος, ὁ Π. Νικολαΐδης, ἄλλοτε λαμπρὸς ἔμπορος εἰς Ὀδησσόν, ἤδη ἁπλοῦς ἀγωνιστὴς εἰς τὸ τῆς ἐλευθερίας στάδιον. Δέξου τον σὲ παρακαλῶ, ὡς τοῦ πρέπει. Θέλει σὲ διηγηθῆ πολλὰ τῶν ἐν Μολδαυΐᾳ συμβάντων κατ' ἀρχάς. Ἔχει παιδείαν, καὶ ἠμπορεῖ νὰ χρησιμεύσῃ κατὰ τὰς διαταγάς σου. Ἔμαθα προχθὲς ὅτι ἡ οἰκογένειά σου ἐσώθη ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν, καὶ σὲ τὸ ἀναγγέλλω μὲ ζωηροτάτην χαράν μου. Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν εἰς τὸ προκείμενον. Τί κάμνω ἐγώ; Τὸ βλέπεις ἀπὸ τὸ ἐκτεταμένον ἴσον τοῦ γράμματος. Τί μὲ λέγεις; Δὲν θέλω ἀξιωθῆ τέλος πάντων προσταγάς σου; Σήμερον ἔχω κάποιας ἐλπίδας ἀπὸ ἐδῶ περὶ συνδρομῆς, μὲ τῆς ὁποίας τὸ προϊὸν θέλει ἀγορασθῆ μία φρεγάτα διὰ τὴν Ἑλλάδα. Ἐπεκύρωσα ταύτην τὴν πρότασιν τῶν ἐδῶ φιλελλήνων χωρὶς δυσκολίαν, τώρα μένει νὰ μαλάξωμεν καὶ τὴν Διοίκησιν, διὰ νὰ κλίνῃ εἰς τὸ δημόσιον τοῦτο δώρημα, καὶ εἰς τοῦτο καταγίνομαι. Τὸ αὐτὸ κίνημα ἐν τοσούτῳ θέλω ὑπαγορεύσει καὶ εἰς Λόνδραν πρὸς τὸν ἀδελφόν μου[1], καὶ ἰδοὺ ὕλη διὰ νὰ μὴν καθήμεθα ἀργοὶ καὶ πίπτωμεν εἰς τὰ δίκτυα τῶν κακολάλων στομάτων, τὰ ὁποῖα ὅμως πάντοτε κατεφρόνησα μὲ συνείδησιν καθαράν. Ἀκούω ὅτι ὁ ἀδελφός μου Κωνστ(αντῖνος) ἔφθασεν εἰς Μάλταν· βέβαια ἀνεχώρησεν, ὅταν ἔμβαιναν οἱ Τοῦρκοι εἰς τὸν Μορέαν· ἴσως τὸ φάντασμά των ἀκόμη τὸν κυνηγᾷ! Ὁ δὲ Πίκκολος[2] τί κάμνει;

1. Δημήτριος Γ. Σχινᾶς.

2. Νικόλαος Πίκκολος ἰατροφιλόσοφος. Ἐγεννήθη ἐν Τυρνάβῳ τῆς Βουλγαρίας τὸ 1792 καὶ ἀπέθανεν ἐν Παρισίοις τὴν 4)16 Μαρτίου 1868. Κατῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ Γαλλίας μετὰ τὸν Μάρτιον τοῦ 1822 καὶ ἐπολιτογραφήθη εἰς Ὕδραν. Ἐξελέγη μέλος τῆς ὑπὸ τὸν Ἀνδρέαν Μεταξᾶν ἀποστολῆς πρὸς τοὺς ἐν Βερώνῃ ἡγεμόνας, ἀλλὰ τελικῶς δὲν μετέσχε τῆς ἀποστολῆς, διαφωνήσας πρὸς τὴν Κυβέρνησιν. Τὸ 1824 ἐδίδαξε φιλοσοφίαν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Κερκύρας. Ὑπῆρξε δόκιμος συγγραφεὺς καὶ ποιητής, ἐκ τῶν ἀρίστων φίλων καὶ ἑταίρων τοῦ Κοραῆ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καλῶς σᾶς ἦλθεν. Ἰδοὺ ἄνθρωπος διὰ τὸν τόπον τοῦ Νέγρη, μὴν τὸν ἀφήσετε. Τί κάμνει ἡ κεντρικὴ διοίκησις; Θέλει ἐνεργήσει δάνειον τὸν χειμῶνα τοῦτον; Ἂν δὲν τὸ κάμῃ, καὶ ἂν εἶναι ἐμπόδιον οἱ Μοραΐται, πολὺ σὲ παρακινῶ νὰ τὸ κάμῃς χωρὶς ἀναβολήν, προεδρεύων τὰς Γερουσίας τῆς Χέρσου Ἑλλάδος καὶ τῶν νήσων, διὰ νὰ σώσῃς τὴν πατρίδα. Εἶμαι ἐδῶ ἕτοιμος κατὰ πάντα νὰ σὲ δουλεύσω καὶ διὰ σοῦ τὸ κοινόν. Ἂς γένῃ εὐθὺς θέσπισμα τῶν εἰρημένων Γερουσιῶν συνηγμένων εἰς ἓν ἢ συμφρονουσῶν, διὰ δάνειον 5 ἢ ἓξ μιλλιονίων φράγγων ἢ καὶ δέκα, ἂς διορισθοῦν ὑποθῆκαι καὶ εἰσοδήματα χρονικὰ ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντα διὰ πληρωμὴν τῶν διαφόρων, ἂς μὲ σταλθῇ πιστωτικὸν τῆς ἐπιτροπῆς διὰ τὸν δανεισμὸν τοῦτον καὶ μὴ σὲ μέλει. Εἶχες ὄνομα εἰς τὴν Εὐρώπην, καὶ διὰ τοῦτο νομίζω εὔκολον τὸ πρᾶγμα. Μὲ τοιαῦτα μέτρα δὲν ἔχω τὰς ὑποθέσεις μας ἀπηλπισμένας, μάλιστα ἐνόσῳ εἶσαι παρὼν καὶ τὰς διευθύνεις. Ἀλλ' ἀργοπορία δὲν χρειάζεται. Πρὸ τῆς ἀνοίξεως πρέπει νὰ ἔχωμεν στερεὸν ναυτικὸν ὁπόσονδήποτε. Ἐπιφορτίζομαι νὰ τὸ προμηθεύσω, νὰ σᾶς ἐμβάσω τὰ ὑπόλοιπα χρήματα τὰ ἐκ τοῦ δανείου καὶ νὰ δώσω λεπτομερέστατον λογαριασμόν. Ὁ πόρος ὁ χρηματικὸς καὶ ἡ κατασκευὴ ναυτικῆς δυνάμεως θέλει κρίνει τὴν τύχην μας, καὶ ὄχι αἱ δωρεαὶ τῶν ἐθνῶν καὶ αἱ παρακλήσεις ὁπού ἠμποροῦμεν διπλωματικῶς νὰ στείλωμεν εἰς τὰς μεγάλας Δυνάμεις. Ἐκεῖνα εἶναι δεύτερα καὶ ἐξωτερικά· ἀπὸ μέσα θέλει πηγάσει ἡ σωτηρία, ἂν ἔχωμεν γνῶσιν. Εἶναι εἰς τὸ χέρι σου νὰ κατορθώσῃς τὸ πᾶν, διότι ἠξεύρω πόσον δύνασαι εἰς τὰς ψυχὰς τῶν κατοίκων τοῦ τόπου. Ἂν τοῦτο δὲν γίνῃ ἕως εἰς τὴν ἄνοιξιν, βέβαια ἡ στενοχωρία μας θέλει φθάσει εἰς τὴν ἀκμὴν καὶ τότε θέλουν μᾶς χάψει ἡ Ρωσία, ἡ Ἀγγλία και ἡ Γαλλία χωρὶς κόπον, καὶ κρῖμα εἰς τόσους ἀγῶνας καὶ εἰς τόσον αἷμα ὁποὺ ἐχύθη. Ἐκεῖ κλίνει ἡ πολιτικὴ τῆς Εὐρώπης.

Κάποιος Delaborde, merbre de la Chambre des Députés, ἀπὸ τοὺς φιλελευθέρους, ἔμαθα ὅτι κατέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα. Λέγουν ὅτι τὸν ἔστειλεν ἡ Διοίκησις, διὰ νὰ περιεργασθῇ τὴν κατάστασίν μας, καὶ σὲ τὸ φανερώνω.

Ἐν τοσούτῳ παραδάκι δὲν ἔχω. Ὁ Κεφαλᾶς[1] σᾶς ἔρχεται μὲ δύο κανόνια, 2.000 τουφέκια, καὶ μὲ μερικοὺς ἀνθρώπους, ὅλα βοηθήματα τῶν ἐν Γερμανίᾳ φιλελλήνων. Ἀλλὰ τὸ δάνειον, ἂν τὸ κάμωμεν, ἐκεῖνο εἶναι τὸ μόνον οὐσιῶδες. Τότε καὶ ἄνθρωποι, καὶ ἅρματα, καὶ μπαρούτια, καὶ μηχαναί, καὶ τυπογραφία, καὶ ὅλα σᾶς ἔρχονται ἐν ταὐτῷ.

Δὲν ἠξεύρω πῶς θέλω καταντήσει μὲ τὴν ἀχρηματίαν. Πιθανὸν νὰ πηγαίνω εἰς Πίσαν πάλιν, κ' ἐκεῖ νὰ προσμένω γράμματά σου. Ὅπως καὶ ἂν εἶναι, εἰς τὸν δεσπότην διεύθυνέ τα καὶ τὰ λαμβάνω ὅπου εὑρίσκομαι.

---

1. Βαρῶνος Θεοχάρης Ὀλυμπίου Κεφαλᾶς, ἐξ Ὀλύμπου. Ὑπῆρξε μαθητὴς τοῦ Ἀθανασίου Ψαλίδα καὶ παρέμεινεν ἐπὶ μακρὸν ἐν Γερμανίᾳ ὑπηρετῶν ὡς ὑπολοχαγὸς εἰς τὴν ἐφθνοφρουρὰν τοῦ Κοβούργου μέχρι τοῦ 1814. Μετὰ ταῦτα ἦλθεν εἰς Βιέννην καὶ ἐκεῖθεν ἐκραγείσης τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως κατῆλθε μετὰ τῆς οἰκογενείας του εἰς Πελοπόννησον. Ἐκεῖθεν ἀπεστάλη ὑπὸ τῆς Ἑλλ. Κυβερνήσεως εἰς Γερμανίαν, ἵνα διαπραγματευθῇ δάνειον, ἐπέστρεψε δὲ ἐπὶ κεφαλῆς λόχου Γερμανῶν Φιλελλήνων. Ἀπέθανεν ἐν Ναυπλίῳ τὴν 12 Μαΐου 1832. Πολλὰ κατ' αὐτοῦ, ὡς διοικητοῦ τοῦ λόχου τῶν Γερμανῶν φιλελλήνων, ἔγραψεν ὁ H. J. Kiefer, Nachrichten über Griechenland. Mainz, 1823.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Προχθὲς ἔλαβον γράμμα τοῦ Dalberg ἀπὸ Aschaffenbourg, καὶ μὲ περιγράφει
55 *τὰς λεπτομερείας, διὰ τὰς ὁποίας γίνεται ἰδανικὴ ἡ συνδρομὴ τοῦ φιλέλληνος ἐκείνου Ὁλλανδοῦ. Τοῦτο ἐπεβεβαίωσεν ὅ,τι μὲ εἶχεν εἰπεῖ ὁ δεσπότης εἰς Πίσαν.*

Λάβε ἴσον τῆς τζίφρας ὁποὺ καὶ ἄλλοτε σ' ἔστειλα, διὰ νὰ μὲ γράφῃς εἴ τι ἀπόρρητον. Δὲν ἠμπορεῖς νὰ μεταχειρισθῇς ἀπὸ μέρους σου τὸν ἄλλον τρόπον ὁποὺ εἴπαμεν, διότι τὰ ἀπὸ Ἑλλάδος γράμματα καπνίζονται εἰς τὰ λαζαρέττα.

60 *Ἀκούω ἤδη τὴν ἀποστολὴν τοῦ Μεταξᾶ, Παλαιῶν Πατρῶν, καὶ υἱοῦ τοῦ Μανιάτμπεη εἰς Βερόναν. Πῶς, καὶ πρός τί; Εὔχομαι ἐπιτυχίαν!*

Ζῆθι μακρῶς καὶ λαμπρῶς!

Ὁ σὸς Μιχ. Σχινᾶς[1]

Παρισίοις, 30 Νοεμβρίου Ν. 1822

65 *Rue Racine, 2*

268

(Α. Μ. 168)

Ὁ κύριος Ἰωάννης Τρικούπης συνεισέφερε γρόσια ἑπτακόσια γρ. 700 εἰς τὴν συνεισφοράν, τὴν γενομένην πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν μισθῶν τῶν ἑλληνικῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα ἐν καιρῷ θέλουν πληρωθῇ ἀπὸ τὸ Γενικὸν Ταμεῖον.

5 *Τῇ 14 Δεκεμβρίου 1822 Μεσολόγγιον*

Ἀ. Μαυροκορδᾶτος

Ἐδόθη ἐθνικὴ ὁμολογία τῇ 15 Χβρίου 1822

269

(Α. Μ. 170)

Ὁ κύριος Μῆτζος Μαχαλιώτης συνεισέφερε γρόσια διακόσια, γρ. 200, εἰς τὴν συνεισφοράν, τὴν γενομένην πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν μισθῶν τῶν ἑλληνικῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα ἐν καιρῷ θέλουν πληρωθῇ ἀπὸ τὸ Γενικὸν Ταμεῖον.

Τῇ 14 Δεκεμβρίου 1822 Μεσολόγγιον

Ἀ. Μαυροκορδᾶτος

5 *Ἐδόθη ἐθνικὴ ὁμολογία τῇ 15 Χβρίου 1822*

---

1. Μιχαὴλ Γ. Σχινᾶς, λόγιος. Ἐχρημάτισε γραμματεὺς τῆς ἐν Βουκουρεστίῳ Φιλολογικῆς Ἑταιρείας, τῆς ἱδρυθείσης ὑπὸ τοῦ μητρολίτου Ἰγνατίου. Ἀποχωρήσαντος τοῦ Ἰγνατίου ἐκ Βουκουρεστίου, ὁ Σχινᾶς ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅθεν κατήγετο, καὶ ἐκεῖθεν εἰς Παρισίους. Ἐκραγείσης τῆς Ἐπαναστάσεως κατῆλθεν εἰς Πελοπόννησον. Ἔκτοτε ὑπηρέτησε τὸν ἀγῶνα καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Εὐρώπῃ. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν κατέλαβεν ὑψηλὰ ἀξιώματα, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ τὸ τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως (1843). Ἀπὸ τοῦ 1852 μέχρι τοῦ 1855 ὑπηρέτησεν ἐν Βουκουρεστίῳ ὡς γενικὸς πρόξενος τῆς Ἑλλάδος. Ἐπιστρέψας εἰς Ἑλλάδα ἀνεδείχθη πληρεξούσιος Πυλίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

270

(A. M. 170)

Ὁ Κύριος Μῆτρος Ντεληγιωργόπουλος συνεισέφερε γρόσια ἑκατὸν πενῆντα, γρ. 150, εἰς τὴν συνεισφοράν, τὴν γενομένην πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν μισθῶν τῶν ἑλληνικῶν πλοίων, τὰ ὁποῖα ἐν καιρῷ θέλουν πληρωθῆ ἀπὸ τὸ Γενικὸν Ταμεῖον.

Τῇ 14 Δεκεμβρίου 1822 Μεσολόγγιον

Ἀ. Μαυροκορδᾶτος

Ἐδόθη ἐθνικὴ ὁμολογία τῇ 15 Χβρίου 1822.

271

(Σ.Δ.Κ, Φ. 18, ἀρ. 1122)

Zante 16 *Decembre* 1822 *S.V.*

Eccellenza,

Ho l'onore di significare all'E.V. che finalmente mi è riuscito di ritrovare e di persuadere un chirurgo a portarsi costà. Egli e capacissimo, e ha servito come tale negli eserciti francesi in Ispagna. Il di lui nome è Giovanni Magio, ed é conosciuto personalmente dal Sr Petrombei. Fra pochi giorni egli dunque partirà per costà, e noi non mancheremo di offrirgli ogni vantaggio, perchè possa sostenersi la di lui famiglia. Con altra occasione V.E. riceverà dagli Efori tutto il conto generale di quanto si è speso per le provvigioni che le si spediscono.

Frattanto nel mio particolare, io non ho che a supplicare V.E. di volermi sempre comandare, e di credere sempre ai sentimenti del più profondo ossequio con cui ho l'onore di essere di V.E.

Umillimo Servitore,

F. Carvelàs[1]

P.S. Col Sr Levides accolga V.E. da parte mia due libre di cioccolato, del migliore che qui si attrovi; mi riservo in seguito, trovando del migliore, di providerla.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου) : *Περιέχον σημείωσιν διαφόρων εἰδῶν.*

Σημ. Συνημμένος εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 271 ἐπιστολὴν τοῦ Φρ. Καρβελᾶ εὑρίσκεται κατάλογος διαφόρων εἰδῶν (τροφίμων καὶ ἄλλων), τὰ ὁποῖα ὁ αὐτὸς Καρβελᾶς ἀπέστειλεν ἐκ Ζακύνθου πρὸς τὸν Μαυροκορδᾶτον ἐντὸς δύο κιβωτίων.

---

1. Φραγκίσκος Καρβελᾶς, ἰατρός, ἐκ διακεκριμένης οἰκογενείας τῆς Ζακύνθου. Προσέφερε μεγάλας ὑπηρεσίας εἰς τὸν Ἀγῶνα. Ἀπεβίωσεν ἐν Ζακύνθῳ τὴν 13 Μαρτίου 1849.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

272

(A. M. 171)

Ὁμολογίαι ἐθνικαὶ σταλεῖσαι πρὸς ἐξαργύρωσιν:

Εἰς Ζάκυνθον πρὸς τὸν κύριον Ἰωάννην Παπᾶ Κρενδιρόπουλον τῇ 22 Δεκεμ. 1822 (ἴδε ἀρ. τοῦ πρωτοκ. 1709) διὰ τοῦ κυρίου Σταματίου Λεβίδου

τμήματα 5 πρὸς γρ.1.000 = γρ. 5.000
» 12 » » 500 = » 6.000
» 16 » » 250 = » 4.000
τμήματα 33 τῶν 8 τοῖς 100 γρ. 15.000

Εἰς Κεφαλληνίαν πρὸς τὸν κύριον Δημήτριον Κοργιαλένιον τῇ 24 Χβρίου 1822 διὰ τοῦ Γεωργίου Μόστρα

ἀριθμοὶ 169 - 172 τμήματ. 4 πρὸς γρόσια 1.000 γρ. 4.000
» 226 - 247
» 173 - 177 » 27 » » 500 » 13.500
» 398 - 399
» 440 - 447 » 10 » » 250 » 2.500
τμήματα 41 τῶν 8 τοῖς ἑκατὸν » 20.000

Τῇ 14 Ἰανουαρίου 1823 (ἴδε μυστ. πρωτόκ. ἀρ. 33).

Πρὸς τὸν κύριον Δ. Κοργιαλένιον εἰς Κεφαλλ. διὰ τοῦ Νικολάου Ἰωαννίδου:

ἀρ. 248 μέχρι 253 τμήματα 6 πρὸς γρ. 500 = γρ. 3.000
» 384 » 397 » 14 » » 250 » » 3.500
» 340 » 354 » 15 » » 100 » 1.500
τμ. 35 » 8.000

Τῇ 15 τοῦ αὐτοῦ πρὸς τοὺς κυρίους Ἰωάννην καὶ Μαρῖνον Μεταξᾶ εἰς Κεφαλλ. διὰ τοῦ Ν. Ἰωαννίδου:

ἀπὸ ἀρ. 254 μέχρι 261 τμήμ. 8 τῶν γρ. 500 - γρ. 4.000
ἀπὸ » 372 » 383 » 12 » » 250 - » 3.000
ἀπὸ » 279 » 293 » 15 » » 100 - » 1.500
35 γρ. 8.500

Πρὸς τὸν κόμιτα Δ. Δελλαδέτζιμαν εἰς Κεφαλληνίαν διὰ τοῦ Ν. Ἰωαννίδου:

No. 334 - 339 τμήματα 6
« 370 - 378 » 9 100 γρ. 1.500
« 508 - 515 » 8 250 » 2.000
« 263 - 266 » 4 500 » 2.000
« 150 - 155 » 6 750 » 4.500
τμήματα 33 γρ. 10.000

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

273
(A. M. 199)

Κόπια γραφῆς Ὀδυσσέως πρὸς τὸν Νέγρην[1].

Ἀδελφὲ τοῦ ἡλίου, ἀξάδελφε τῆς σελήνης, χαμερπὲς καὶ οὐτιδανὸν ἀνθρωπάριον Θεόδωρε Νέγρη.

Δὲν λείπω νὰ βάλω πρῶτον κατὰ πρόσωπον τὰ καμώματά σου, καὶ ἔπειτα νὰ τὰ διακηρύξω εἰς τὸ γένος τῶν Ἑλλήνων, καὶ ἰδοὺ κάμνω τὴν ἀρχήν.

Ἐσὺ εἶσαι ἐκεῖνος ὁποὺ ἀφάνισες τὸ γένος ὅσον ἐδυνήθης, ἐσὺ μ' ὅλας σου τὰς τεχνουργίας ἔκαμες νὰ κατατρέξῃ ὁ εἷς τὸν ἄλλον. Ἐξεύρω, αὐθεντεύσας ἐσύ, ὄχι μόνον ἐζήτησες τοσάκις νὰ σηκώσῃς τὴν ζωὴν τοῦ ὁσίου καὶ ἀγαθοῦ Ὑψηλάντη, παρὰ καὶ ὅλων τῶν ἀξίων ἀνδρῶν τοῦ γένους, ἐσὺ ἐζήτησες νὰ χάσῃς διόλου τὸ ὄνομα τούτου τοῦ σεβασμίου (?) καὶ αὐτὸ τὸ ἀπέδειξες ἀπὸ τὸ κρέμισμα τῆς σημαίας του, τὰς καταφρονήσεις τῶν ἐδικῶν του καὶ τοῦ ἰδίου καὶ ἀπὸ ἀναξίους ὁποὺ ἔκραξες καὶ τοὺς ἔδωσες ὑποσχέσεις, καὶ ἄλλους ἔστειλες εἰς ὑπουργήματα διὰ νὰ ἔβγουν ἀπὸ παρᾶδες. Ὁ ἴδιος εἶσαι ἐκεῖνος ὁποὺ ἐγὼ σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν Πόλιν, ὅταν ἐζητοῦσες νὰ μάθῃς τὴν αἰτίαν καὶ πόθεν πηγάζει ἡ ὑπόθεσις τῆς ἐλευθερίας. Ἐνθυμεῖσαι πολλὰ καλὰ ὁποὺ ἤθελε νὰ σοῦ σηκωθῇ ἡ ζωή σου ἡ βρωμερὰ ἐκείνη, καὶ σοῦ ἐχαρίσθη μὲ τοὺς ὅρκους σου, ἐστάθης ἐσὺ ὁ αἴτιος τῆς ἁλώσεως τοῦ φρουρίου τῆς Κορίνθου, διὰ νὰ πάρῃς τὰ χίλια γρόσια, ἐσὺ ἔγινες ἡ αἰτία νὰ σύρῃ ἡ δουλειὰ τοῦ Ναυπλίου ὀπίσω· ἐσὺ εἶχες φορέσει καβάδι διὰ νὰ πᾷς εἰς τὴν Φράντζια[2] *καὶ ὁ τύραννος σ' ἔστειλε τάζοντάς σε αὐθεντίαν, διὰ νὰ προδώσῃς τὸ γένος σου· ἐσύ, ἐὰν τὸ ἐνθυμᾶσαι ὁποῖον δόλιον ὀργανισμὸν ἔκαμες τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ πόσην χαμερπῆ ψυχὴν ἔδειξες διὰ τὴν πατρίδα, τὰ τζιράκια σου, οἱ ψευδοσυνήγοροι λέγω, θέλουν νὰ βαστοῦν τυραννικῶς τὴν ἐξουσίαν ὁποὺ δὲν ἔχουν. Πρόεδρος αὐτοῦ ὁ Ταλαντίας*[3]*, ὁ κοῦφος καὶ φυσιματίας, εἰς τί δὲν ἠξεύρω· αὐτὸς κατὰ τὴν ἐκεῖ τοῦ παλαιοῦ συνέλευσιν ἦτον τοῦ δικαστικοῦ πρόεδρος διὰ πενῆντα ἡμέρας καὶ αὐτὸς καὶ δικανικῶς καὶ πολιτικῶς ὑπογράφεται, προστάζει, ἁρπάζει ὡς ὁ Ἀληπασᾶς τὰ ξένα μανσούπια*[4]*, χωρὶς νὰ στοχασθῇ ὁ ἀνόητος ποῦ τῆς Ἀθήνας, Λεβαδείας, Θηβῶν, Σαλώνου καὶ λοιπῶν ἐπαρχιῶν οἱ διωρισμένοι ἀρεοπαγῖται, παρὰ φέρνει τὸν Διαμαντῆ*[5] *ὁποὺ ἡ Εὔριπος δὲν τὸν θέλει καὶ ἔχει ἐκείνους ὁποὺ ἕως τώρα ἀντιπολεμοῦν τοὺς ἐχθρούς, καθὼς ἐκ δικαιωμάτου τῆς ἐκλογῆς ἡ γραφὴ τῆς μεγαλειότης σας*

---

1. Ἡ ὀξυτάτη αὕτη ἐπιστολὴ τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τὸν Θ. Νέγρην ἀπηχεῖ τὴν θανάσιμον πάλην αὐτοῦ μετὰ τοῦ Ἀρείου Πάγου καὶ τῆς κεντρικῆς Κυβερνήσεως.

2. Ὑπονοεῖ τὸν διορισμὸν τοῦ Νέγρη εἰς τὴν Τουρκικὴν Πρεσβείαν τῶν Παρισίων, ὅπου ὅμως δὲν μετέβη τελικῶς ὁ Νέγρης, προτιμήσας νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν ἐπαναστατήσασαν Ἑλλάδα.

3. Νεόφυτος Μεταξᾶς, ἐπίσκοπος Ταλαντίου καὶ μετέπειτα Ἀθηνῶν (1762-1361).

4. Θέσεις.

5. Διαμαντῆς Νικολάου, ὁπλαρχηγὸς ἐξ Ὀλύμπου. Ὁ ἐν Σκιάθῳ διατρίβων Γρηγόριος Κωνσταντᾶς, ἀντενεργῶν κατὰ τοῦ Ὀδυσσέως—ἀνακηρυχθέντος ἤδη ἐν Ἀθήναις ἀρχιστρατήγου τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τὸν κάμετε καὶ στρατηγόν, μὲ ποῖον δίκαιον, μὲ ποίαν νομοθεσίαν δὲν ἐξεύρω. Ὁ τόπος ἔχει τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς ἢ μὲ τὸ κιτάπι σου; Ἀγκαλὰ αὐτοὶ παίρνουν ..... τὸ χάκιμι[1] *καὶ τὸ παράδειγμα ἀπὸ ἐσένα, ὁποὺ χωρὶς πρόεδρον, χωρὶς τὸ σῶμα τῆς Βουλῆς, κάνετε τὸν βεκὶλ μινίστρον, ἀποφασίζετε, προβιβάζετε, πράγματα ὅλα εὐτελῆ καὶ βιαστικά, τάχα οἱ Ἕλληνες εἶναι τόσον Μπογδάνοι καὶ Βλάχοι καὶ δὲν παρατηροῦν τὸ κάθε κάμωμά σας. Κομπάζεις τὸν Θᾶνον*[2] *μὲ τὴν ἀντιπροεδρίαν, λέγοντάς του ὅτι ἐσὺ εἶσαι ἐκεῖνος ὁποὺ δὲν ἁρπάζεις, τρώγων τὸ ἀφιόνι σου, ἔχων τὴν παλλακίδαν σου, μ' ὅλον τοῦτο ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸν λέγεις ἰσχυρογνώμονα, κοῦφον, ἀνόητον, μία χαλιμά. Ἐγέλασες καὶ τὸν καλὸν Μπουτούρη*[3] *μὲ μίαν ἀντιπροεδρίαν παιδαριώδη, ὁ ἐπίτροπος τοῦ ἐπιτρόπου, ἔμασες καὶ κάτι ἀμαλίκ*[4]*, ὁποὺ ἐκαταπατοῦσεν καὶ ἐτζάκιζεν τὰς ἁγίας εἰκόνας, ἄθεον ὡς ἐσένα, καὶ μᾶς τοὺς ἔχεις αὐτοῦ γράφων καθημερινῶς κάποια ἀλαζονικὰ καὶ ὀγκώδη γράμματα, ὁποὺ ὄχι γελοῦν εἰς γέλωτα τοὺς ξένους ἀλλὰ καὶ εἰς μέστια.(?)*

Νέγρη, ὁποὺ θέλει εἰπεῖ μαυροπρόσωπε, ἂν εἶσαι καλός, διατί δὲν πηγαίνεις εἰς Τριπολιτζιάν, ὅπου τὸ κέντρον, ὁ πρόεδρος καὶ ἡ σεβαστὴ γερουσία, παρὰ κάθεσαι εἰς μίαν ἐξορίαν ὅπου νὰ τεχνεύεσαι τὰς πανουργίας σου, νὰ γράφῃς ψευδολογίας, ὁ καιρός σου καὶ τὰ ψεύματά σου ἔπαυσαν, ἔχεις τὸν ὀργανισμὸν τοῦ γένους καὶ τὰ δύο ἔγγραφα συμφωνητικὰ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα, ἑτοιμάσου νὰ δώσῃς εἰς κάθε πρᾶξιν λογαριασμὸν καὶ ἀπόδειξιν, καὶ μ' αὐτὰ τὰ ψευδοφαναριώτικά σου δὲν μᾶς ξεναγελᾷς, ὅτι ὁ Κωλέττης εἶναι Βλαχορουμᾶνος καὶ ἡ πατρίδα του δὲν τὸν γνωρίζει δι' ἄλλο εἰ μὴ ἰατρόν, καὶ ὅταν ἦλθεν, ἦτον διὰ τὰ τέλη τοῦ Ἀληπασᾶ σταλμένος καὶ μὲν εἶναι ἡ ζωή του καὶ αἱ πράξεις του γνωσταί, πῶς ὅμως ἐγελάστηκαν οἱ Μοραΐται, ἀπορῶ.

Νέγρη, ἐνθυμᾶσαι ὅταν ἔκανες μουσαβερέν[5]*, ἢ κάμωμεν νὰ χαθῇ τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψηλάντη, νὰ προβιβάσωμεν ὀλίγον τὸν Μαυροκορδᾶτον, τώρα μεταχειριζόμεθα τοὺς Μοραΐτας καὶ ἔπειτα, ὅταν λάβωμεν τὴν ἰσχύν, ἀλλάζομεν τοὺς καπεταναίους, μένουν καὶ τὰ πολιτικὰ καὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐδικά μας, χωρὶς νὰ στοχασθῇς ὅτι οἱ Ἕλληνες μὲ τὸ σάρωμα θέλει σᾶς κυνηγήσουν, καὶ νὰ δοξάσουν τοὺς ἐναρέτους καὶ ἐκείνους ὁποὺ ἐφάνησαν πατριῶται.*

Νέγρη, τὸ τέρας τῆς φύσεως, ἀνδράποδον τῶν χριστιανῶν καὶ σύχαμα τῶν Ἑλλήνων, τουρκολάτρη, ἐσὺ ἐμπόδιζες κάθε καλὸν τοῦ γένους μὲ κάθε μηχανήν, διὰ νὰ προχωροῦν οἱ Τοῦρκοι. Τί ἐστοχάσθης τοὺς Ἕλληνας; Βλάχους; Μωρὲ δὲν ἐντρέπεσαι μὲ τὰ γράμματά σου πάσης ξηροκαμπίας ὁποὺ γράφεις, δὲν ἔρχεσαι εἰς αἴσθησιν, μὰ ὁ ἅγιος Θεὸς γνωρίζει

Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος—ἀπέστειλε τὸν Διαμαντῆν μὲ τὴν ἔγκρισιν τῆς Κυβερνήσεως εἰς Εὔβοιαν.

1. Χακίμης: διοικητής, ἀνώτερος ὑπάλληλος (τουρκ.).
2. Θᾶνος Κανακάρης, ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ. Ἀπέθανε τὴν 14 Ἰανουαρίου 1823.
3. Βασίλειος Ν. Μπουδούρης, ἐξ Ὕδρας, ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς (1822).
4. Ἀμαλίκ (ἀμαλέκ): τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ, ταυτιζόμενον πρὸς ὄφιν.
5. Σύσκεψις (τουρκ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοὺς σκοπούς σου· καὶ διὰ νὰ σὲ κάμῃ παίγνιον, σοῦ ἐσήκωσε τὸ κριτικόν, καὶ ἐσὺ ἐστοχάσθης ὅτι εἶσαι ἀλήθεια ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἡλίου καὶ τῆς σελήνης ἀξάδελφος. Τὸν Ὑψηλάντην ἐκατηγοροῦσες ὅτι ἐγράφετο πληρεξούσιος, ἐσὺ τόσα κολοκύθια τὰ σέρνεις. Σὲ ἀφήνω μὲ αὐτά, καὶ ὅταν σμίξωμεν εἰς τὴν συνέλευσιν, θέλει σὲ τὰ εἰπῶ καλύτερα εἰς ὅλους τοὺς ἀδελφοὺς καὶ μ' ἐπιτηδειότητα, ὅτι ψευδοδιπλωματικὴν φαναριώτικην, φαναρι-τακημί[1]*, δὲν ἐδιδάχθην, οὔτε γράμματα ἀπὸ τὸν πατέραν μου, σπαθὶ καὶ τουφέκι καὶ ἀλήθεια νὰ λέγω καὶ τὰ παλαιά σου κακὰ ⟨πού⟩ τὰ ἠξεύρουν πολλοί, καὶ σχεδὸν ὅλοι οἱ πατριῶται, ἔχουν νὰ γένουν φανερὰ εἰς τοὺς Ἕλληνας.*

Κύριος οἶδε τί ψεύματα ἔχεις γράψει εἰς τὴν Εὐρώπην καθὼς καὶ ἄλλοτε, τὰ ὁποῖα ἡ θεία δίκη θέλει μᾶς τὰ φανερώσει. Ὑγίαινε διὰ νὰ λάβῃ ὁ κόσμος ἀπὸ ἐσένα τὸν προδότην τὸ χάκι του[2]*.*

1822 Δεκεμβρίου 18

Ὁ πατριώτης
Ὀδυσσεὺς Ἀνδροῦτζος
ἀρχιστράτηγος Ἑλλάδος

(Ἐν τῇ ὥρᾳ) *: Ἡ ἐπιγραφὴ οὕτως: Τῷ μεγαλοπρεπεστάτῳ ἀδελφῷ τοῦ ἡλίου, ἀξαδέλφῳ τῆς σελήνης, διαδόχῳ τοῦ Διός, μινίστρῳ τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀρχιγραμματέα τοῦ Κράτους, προέδρῳ τοῦ Ἀρείου Πάγου, προέδρῳ τῶν Μινιστερίων καὶ βουλευτῇ τῆς Μενδενίτζης Θ. Ν.*

Ἑτέρα γραφὴ πρὸς τὸν κύριον Δραγώναν[3] *λέγουσα ὅτι ἡ ἐφεξῆς γενησομένη ἐθνική μας συνέλευσις θέλει κάμει μεγίστην καλὴν μεταβολὴν εἰς τὰ ἑλληνικὰ πολιτικά μας καὶ οὕτως ἐκ τούτου θέλει πέσει ὡς ἀπὸ ραχίας πέτρας μέσα εἰς κρημνὸν τὸ σουλτανικὸν προσωρινὸν πολίτευμά μας τὸ γεννηθὲν κατὰ τὸ ἀπερασμένον ἔτος κατὰ Ἰανουάριον διὰ συνελεύσεως ἀκόμη εἰς τὴν Ἐπίδαυρον καὶ μετ' αὐτοῦ καὶ αἱ καταχρήσεις πολιτικῶν μας συμπολιτῶν.*

29 Δεκεμβρίου 1822.
Κ. (Πολιάδης)[4]

Σημ. Τὸ ἔγγραφον τοῦτο τυγχάνει λίαν κατεστραμμένον ἐκ τῆς νοτίδος, διὸ καὶ παρουσιάζει μεγίστας δυσκολίας εἰς τὴν ἀνάγνωσιν.

1. Φαναριώτικον « κόσμημα », Φαναριώτικη « ράτσα ».

2. Δίκαιον (τουρκ.).

3. Κωνσταντῖνος Δραγώνας, ἰατρὸς ἐκ Ζακύνθου. Ὑπῆρξεν ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων Ἑπτανησίων Φιλικῶν. Συνεδέθη ἐν Ζακύνθῳ μετὰ τοῦ Θ. Κολοκοτρώνη διὰ στενῆς [φιλίας. Ὡς ὑγειονομικὸς ἔφορος ἐν Ζακύνθῳ προσέφερε πολλὰς ὑπηρεσίας εἰς τὴν προπαρασκευὴν τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἐν συνεχείᾳ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν ταῦ Ἀγῶνος. Ἐδαπάνησε πολλὰ ἐξ ἰδίων διὰ τὴν ἀποστολὴν πολεμιστῶν καὶ πολεμοφοδίων εἰς Πελοπόννησον. Ὑπῆρξε μέλος τῆς ἐν Τροιζῆνι συνελεύσεως (1827). Ἀπεβίωσε τὸ 1858.

4. Κωνσταντῖνος Πολιάδης, λόγιος καὶ ρήτωρ. Ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν πρώτων δικηγόρων ἐν Ἑλλάδι. Κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν « ἐντίμως ἠγωνίσθη ὑπὲρ πατρίδος καὶ θυσίας προσέφερεν οὐχὶ μικράς ». (Πρακτικὰ τῆς Βουλῆς, Περίοδος Γ', Σύνοδος Γ' [1852 - 1853], σελ. 690 κ.ἑ.). Ὑπῆρξε πληρεξούσιος τῆς Θεσσαλίας κατὰ τὴν ἐν Ἄργει Ἐθνικὴν Συνέλευσιν (1829).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

274

(A. M. 199)[1]

Ἀπόκρισις γραφῆς Κυρίου Δραγώνα πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην (ἐκ Ζακύνθου).

Γενναιότατε Κύριε,

Μὲ μεγάλην μου εὐχαρίστησιν ἔλαβον τὸ γράμμα σας εἰς τὰς 25 ἀπερασμένου Δεκεμβρίου, μὲ τὸ ὁποῖον μοῦ ἐβεβαιώθη ἡ ἐλπὶς ὁποὺ πάντοτε εἶχα, ὅτι ἀκολουθεῖ ἡ εἰς ἐμὲ ἀγάπη σας καὶ ἡ εἰλικρινὴς φιλία σας, ἡ ὁποία ἐλπίζω νὰ ἐξακολουθῇ ἐφ' ὅρου ζωῆς μας.

Θέλει σοῦ εἶμαι πολλὰ εὐχάριστος εἰς τὴν ἐκλογὴν ὁποὺ πρὸς ἐμὲ ἐκάμετε περισσότερον τῶν ἄλλων φίλων σας, εἰς τὸ νὰ συμβοηθήσω διὰ τὸν μισσευμὸν τῆς φαμελίας σας, (ἀγκαλὰ καὶ νὰ μὴν ἔλαβεν καμμίαν χρείαν).

Σᾶς βεβαιῶ ὅμως ὅτι, ὁπόταν θέλει λάβω προσταγήν σας, θέλει σᾶς δουλεύσω μὲ ὅλην τὴν προθυμίαν.

Μεγάλην εὐχαρίστησιν πρὸς τούτοις ἔλαβον εἰς τὴν συνομιλίαν μεταξὺ ἐμοῦ καὶ γαμπροῦ σας Κωνσταντίνου, ἐπειδὴ ἤμουν ἀπὸ πολλὰς ἰδέας ὑστερημένος· κρίνω χρέος μου ἀπαραίτητον εἰς τούτην τὴν δεινὴν καὶ κρίσιμον περίστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν μέλλουν νὰ γίνουν νέαι ἐκλογαί, νὰ σοῦ βάλω πρὸ ὀφθαλμῶν μερικὰ ἀναγκαῖα φρονήματα, τὰ ὁποῖα εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ γέρων Θεόδωρος καὶ ἄνευ τῆς ἐμοῦ συμβουλῆς τὰ εἶχε προσκεφθῇ, ἐπειδὴ εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἔλαβον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ συνομιλήσωμεν, ἐγνώρισα τὴν ἀγχίνοιάν σας καὶ τὸν ζῆλον εἰς τὰ περὶ τῆς πατρίδος ὠφέλιμα, καὶ τὴν πιστὴν σταθερότητά σας εἰς τὸ καλόν.

Ἡ ὁμόνοια, γενναιότατε, εἶναι ὁ μεγαλύτερος φίλος, καὶ ἡ διχόνοια ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς ἐκείνου τοῦ γένους, τὸ ὁποῖον ζητεῖ νὰ ἀναλάβῃ καὶ νὰ διαφεντευθῇ ἐναντίον τοῦ ἀσπόνδου τυράννου του. Εἰς τέτοιαν περίστασιν εὑρίσκεται τὸ γένος μας, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὅλη ἡ Εὐρώπη κρατεῖ ἀνοικτοὺς τοὺς ὀφθαλμοὺς νὰ γνωρίσῃ τὰ κινήματά του, μέσον τῶν ὁποίων, καὶ μάλιστα εἰς τὴν ἀρχήν, μέλλει νὰ ἀποκτήσῃ τὴν ὑπόληψίν του. Χρείαν ἀπαραίτητον νομίζω νὰ ἔχῃ τὸ γένος μας νὰ ἐκλέξῃ μέλη τῆς διοικήσεως ὑποκείμενα μὲ φρονήματα φιλελεύθερα, φιλοπάτρια, φιλοδίκαια, φιλόχρηστα καὶ φιλοσύμφωνα, τὰ ὁποῖα μέλη ἐλπίζω ὅτι ὁ παρελθὼν ἐνιαυτὸς νὰ σᾶς ἔβαλεν εἰς κατάστασιν νὰ γνωρίσετε τὰ τοιαῦτα ὑποκείμενα, ὁποὺ εἶναι ἄξια τῶν ἄνω προτερημάτων.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς πατριώτας ὁποὺ ἔχει ἰσχὺν κρίνω νὰ εἶναι ἡ γενναιότης σας, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐπιστατήσετε μ' ὅλην τὴν ἀκριβὴν ἐπιμέλειαν, διὰ νὰ ἀπομακρυνθοῦν τὰ μερικὰ πάθη καὶ μερικαὶ ὠφέλειαι, διὰ νὰ κάμετε νὰ γνωρίσωσι τὰ ἄλλα ἔθνη, ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν εἶναι ἐχθροὶ τῶν ἄλλων ἐθνῶν καὶ ὁμοεθνῶν των, ὡς οἱ κακότροποι ἐχθροί μας ἐπάσχισαν νὰ δημοσιεύσουν καὶ ἐδημοσίευσαν.

---

1. Ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ φύλλου χάρτου, ἐφ' οὗ καὶ ἡ ὑπ' ἀριθ. [273 ἐπιστολὴ τοῦ Ὀδυσσέως Ἀνδρούτσου πρὸς Νέγρην.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἂς μὴν λείψῃ, γενναιότατε, ἀπὸ τὸ πρόσωπον ὅλου τοῦ ἔθνους μας ὁ καθρέπτης τοῦ ἐναρέτου ἀνδρὸς Μαυροκορδάτου, τοῦ ὁποίου αἱ πράξεις εἰς ὅλας τὰς δεινὰς περιστάσεις τῆς πατρίδος μας τὸ ἀπέδειξαν καθαρὰ πόσον εἶναι ἄξιος τῆς ὑπολήψεως τοῦ ἔθνους μας, ὄχι μόνον, ἀλλὰ καὶ ὅλης τῆς Εὐρώπης, καθὼς ἔχομεν βεβαίας αἰτίας νὰ τὸ γνωρίζωμεν, καὶ ἐπειδὴ κανένας δὲν ἀναφέρει τὸ ὄνομά του ἄνευ ὑψηλῆς ὑπολήψεως. Λοιπόν, ἂν τὰ ἄλλα ἔθνη τοιούτῳ τρόπῳ φρονοῦν, πόσον μᾶλλον ἡμεῖς. Τέλος πάντων, ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀποθώνω εἰς τὴν ἀγχίνοιάν σας εἰς τὸ νὰ προσέχῃς ὁ συνδεσμὸς τῶν δεματίων βεργῶν (ὡς ἡ κοινὴ παροιμία) καὶ διαχωριζόμενος ἠμπορεῖ νὰ γίνῃ ὁ ἀφανισμός των. Εἶμαι εὔελπις ὅτι θέλετε δεχθῆ τὰς ἀδόλους καὶ εἰς καλὸν προβλεπούσας τῆς πατρίδος συμβουλάς μου μ᾽ εὐχαρίστησίν σας, ἐπειδὴ γνωρίζετε καλῶς τὰ αἰσθήματα τῆς ψυχῆς μου ἀποβλεπόμενα πρὸς τὸ κοινὸν ὄφελος πατρίδος καὶ πατριωτῶν.

Σᾶς περικαλῶ περὶ πλέον νὰ μ᾽ ἔχετε εἰς τὸν κατάλογον τῶν καθαρῶν καὶ πιστῶν φίλων σας, ὡς κἀγὼ φρονῶ διὰ τὸ ἀκριβὸν ὑποκείμενόν σας καὶ νὰ μὲ προστάζετε ἐλευθέρως.

Ὁ εἰλικρινὴς φίλος σου

(Κωνσταντῖνος Δραγώνας)

(Σημείωσις τοῦ παραλήπτου): Ἀντίγραφα γραμμάτων τοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τὸν Νέγρην, τὸ ὁποῖον εἶναι καὶ κλητευτικόν, Κου Δραγώνα φιλικὸν πρὸς τὸν Κολοκοτρώνην.

(Δι᾽ ἑτέρας χειρός): 22 10βρίου 1882 - Ὀδυσσεὺς

275

(A. M. 200)

Φίλτατε Γ. Πραΐδη,

Τῇ 27 Δεκ. Ν. 1822 ἀπὸ Πίζης

Πρὸ μηνῶν σ᾽ ἔγραψα συντόμως τὰ κατ᾽ ἐμὲ κ᾽ ἔλπιζα νὰ λάβω κανὲν γράμμα σου δηλωτικὸν τῆς ἐφετῆς μοι ὑγείας σου καὶ τῆς καταστάσεως τῶν αὐτοῦ πραγμάτων, ἀλλὰ μέχρι τῆς ὥρας ἀπέτυχον καὶ συμπεραίνω ὅτι δὲν σ᾽ ἄφησαν νὰ μὲ γράψῃς αἱ δειναὶ τῆς πατρίδος περιστάσεις.

Ἡ σιωπὴ σοῦ καὶ τοῦ φίλου κυρίου Ἐμ. Ξένου μ᾽ ἔκαμε ν᾽ ἀναβάλω εἰσέτι τὴν αὐτόσε μετάβασίν μου, προσμένων ἀνυπομόνως γράμματά σας καὶ εὐκαιρίαν ἄλλην.

Ἐφησυχάσαμεν ὁπωσοῦν μαθόντες, ὅτι τὸ κοινὸν συμφέρον, ἢ μᾶλλον, τῆς πατρίδος ὁ προφανὴς κίνδυνος ἔνωσε πάλιν τοὺς ἀγωνιζομένους ὑπὲρ τῆς σωτηρίας της καὶ ὅτι ἐστάθητε ἱκανοὶ ν᾽ ἀποκρούσετε μακρὰν τὸν βάρβαρον ἐχθρόν· κατωρθώσατε ἔνδοξα καὶ μεγάλα καὶ σᾶς ἀνήκουν ἐν γένει ἀμάραντοι στέφανοι, μάλιστα εἰς τὸν γενναῖον καὶ καρτερικὸν κύριον Ἀλ. Μαυρ. Εἴθε λοιπὸν ὅλοι συμφώνως νὰ συναγωνισθῆτε ἐνδόξως καὶ νὰ σώσετε τὴν πατρίδα ἐντὸς ὀλίγου!

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀλλὰ σέ, φίλτατε Πραΐδη, ἂν καὶ πρότερον ἀγαποῦσα εἰλικρινῶς, καθὼς δὲν ἀμφιβάλλεις περὶ τούτου, τώρα σὲ ἀγαπῶ μυριάκις περισσότερον, καὶ πυρπολοῦμαι, πότε νὰ ἀξιωθῶ νὰ σὲ καταφιλήσω αὐτοῦ φέροντα τὸν στέφανον τῆς δόξης καὶ ἐλευθερίας. Γράψε μοι ὅσον τάχιστα τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τῶν αὐτοῦ πραγμάτων, καὶ ἂν ἐμπορῶ νὰ χρησιμεύσω εἴς τι, μεταβὰς αὐτοῦ. Πίστευσε, ὅτι ἀνέβαλα τὴν ὁδοιπορίαν μου, ὄχι φοβούμενος ταλαιπωρίας καὶ κινδύνους, ἀλλὰ τὴν φρικτὴν καὶ ἐλεεινὴν διχόνοιαν καὶ ἀσυμφωνίαν τῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀγωνιζομένων. Αἴ! μήποτε ἀληθεύσῃ τὸ δεκατημόριον τῶν ὅσα ἐκ τῆς διχονοίας δεινῶν ἀκούομεν. Νομίζω, ἂν ὄχι γελοῖον, τοὐλάχιστον περιττὸν νὰ γράφω περὶ τούτου συμβουλάς, διότι ἔγραψαν καὶ γράφουσι πολλοὶ πολλάκις καὶ διότι στοχάζομαι ὅτι εὑρίσκονται αὐτοῦ ἀρκετοί, ἄλλοι νὰ συμβουλεύσωσι καὶ ἄλλοι νὰ πράξωσιν ὅ,τι συμφέρει ὑπὲρ τῆς σωτηρίας καὶ ἐλευθερίας τῆς πατρίδος· ἀρκεῖ μόνον γενικὴ θέλησις καὶ σύμπνοια, καὶ ὅταν εἶναι εἰλικρινὴς ἕνωσις καὶ ἀγάπη τῆς πατρίδος εἰς τὰς καρδίας τῶν συναγωνιζομένων, κατασταίνονται δυνατοὶ καὶ ἀκαταδάμαστοι, ὅθεν θέλει ἀποφασισθῆ ἡ λαμπρὰ καὶ εὐκταία κατάστασις τῆς πατρίδος.

Ὁ Κ. Π(ολυχρονιάδης) σᾶς γράφει περὶ τῶν ἐλπίδων μας καὶ ὅσα ἄλλα ἠμποροῦμεν νὰ προσμένωμεν ἀπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἱερᾶς τῶν δυνατῶν συνελεύσεως.

Εἰς ὅλους τοὺς γνωρίμους καὶ φίλους μας, κατ' ἐξοχὴν εἰς τοὺς ἀγαθῶς συναγωνιζομένους καὶ μάλιστα πάντων εἰς τὸν μεγαλόψυχον κύριον Ἀλ. Μαυρ. πρόσφερε τὰς προσκυνήσεις καὶ τοὺς ἀσπασμούς μου. Εἴθε νὰ λάβω ὅσον τάχιστα γράμμα σου, καὶ γράμμα σου εὐκταῖον! Εἴθε νὰ σὲ καταφιλήσω αὐτοῦ ὑγιῆ καὶ εὔθυμον!

Ὁ εἰλικρινὴς φίλος σου
Μ. Χρ(ησταρῆς)

Δὲν ἠξεύρω, ποῦ εὑρίσκονται κατὰ τὸ παρὸν οἱ δυστυχεῖς συγγενεῖς μου, ἂν εἰσέτι διατρίβουσιν αὐτοῦ, παρηγόρει αὐτούς, ὅσον δύνασαι.

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Πρὸς τὸν κύριον Γεώργιον Πραΐδην*

(Σημείωσις παραλήπτου): *1822/23. Πεῖσαι - Μ. Χρησταρῆς*
σημ..... 27 Δβρίου
λῆψις..... 23 Ἰαν. (1823)
ἀπόκρ..... 1 Φεβρ.

276
(Α. Μ. 201)

Ζάκυνθο τῇ 30 Δεκεμβρίου 1822

Κύριε Λεβίδη.

Τὰ ὅσα σᾶς ἰμπαρκάρω εἰς τὸ καΐκι μὲ προσοχὴν νὰ τὰ περιλάβετε ὅλα καὶ νὰ τὰ παραδώσετε ὡς σᾶς εἶπα ἐκ στόματος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ὀκ. 3 καπνὸ καὶ λουλάδες.
10 κεριὰ τοῦ καντιλιερίου.
7 ρίσιμα χαρτὶ ντὰ Καλιγέρι.
3 ὅμοια μεγάλα.
4 κεφάλια ζάχαρι ὁλλαντέζικη.
2 πετζὰ μουσουλίνες ἄσπρες.
1 καρτέλλο μὲ αὐγά.
1 τράουζα πανί.
5 μπράτζια πανί.
1 γροῦππο μὲ κολονᾶτα 900 - λέγω ἐννεακόσια.
1 ὅμοιον ὅμοιον — 400 - λέγω τετρακόσια.
4 ζευγάρια τζουράπια μάλλινα διὰ τὸ λαζαρ(έττον).
2 σεντόνια λινὰ παλιὰ καὶ μερικὰ χαρτιὰ γραμμένα.

Ξέχωρα ἀπὸ τὰ ἄνωθεν τοῦ ἐμέτρησα ἀκόμα τάλλαρα κολονᾶτα ἑκατό, N. 100, ὁποὺ συμποσοῦνται ὅλα τάλλαρα χίλια τετρακόσια - N. 1.400.

Γεώργιος Λαδόπουλος[1]

277
(A. M. 202)

Κεφαλληνία τῇ 30 Δεκεμβρίου 1822

Κύριε Ἰωάννη Ν. Παπαδάκη.

Μὲ ἄκραν μου εὐχαρίστησιν ἔλαβα τὴν τιμίαν σας τῶν 24, αὐτοῦ σημειωμένην καὶ ὑπερεχάρην τὸ εὐόδιόν σας εἰς τὰ αὐτόθεν καὶ τὴν καλήν σας ὑγείαν. Βλέπω, ἀγαπητέ, ὁποὺ ἔχετε ἀνάγκην ἀπὸ προβιζιόνας, τὴν ὁποίαν γραφήν σας ἔδειξα καὶ εἰς μερικοὺς φίλους· πλὴν μόλις ἠμπόρεσα νὰ κατορθώσω κατὰ τὸ παρὸν καὶ σήμερον ἰμβαρκάρισα εἰς τὸ παρὸν πλοῖον, ὁποὺ ἔρχονται καὶ οἱ Σουλιῶται, ὀνόματι « Παναγία Τραπανιώτισσα » μὲ σημαίαν Ἰονικήν, διοικούμενον παρὰ τοῦ Νικολῆ Λαμπίρη λεγόμενος Ξυγγάκις, τζουβάλια 29, ἔχον⟨τα⟩ λίτρας βενέτικας 7.635, τὸ ὁποῖον προσπαθήσετε μὲ τὸ καλόν του ἀρρίβον αὐτοῦ νὰ τὸ περιλάβετε καὶ νὰ ζυγιάσετε, διὰ νὰ μὴν τὸ ἔκλεψαν. Ὁ δὲ εἰρημένος καραβοκύρης δὲν ἠθέλησεν νὰ λάβῃ κανέναν ναῦλον διὰ αὐτό, ἀλλὰ φιλοτιμούμενος καὶ αὐτὸς ὁ πτωχὸς νὰ βοηθήσῃ τὸ Γένος του εἰς τὸ κατὰ δύναμιν. Τὸ ὁποῖον ἀλεύρι ἔρχεται μὲ ἓν γράμμα ἀπὸ τοὺς ὁμογενεῖς ἐδῶ εἰς τὸν Ἐκλαμπρότατον αὐτοῦ, καὶ ἀκολούθως πάλιν θέλομεν οἰκονομήσει τὸ κατὰ δύναμιν καὶ ἡ θεία πρόνοια βοηθεῖ εἰς τὰ ἅπαντα.

Κατ' αὐτὰς ἔφθασαν ἐδῶ ἀπὸ Ἀγκῶνα καὶ Κορφοὺς διάφοροι νέοι τῆς Ὀδέσσας, οἱ ὁποῖοι ἦλθον ἀνεμποδίστως ἐδῶ καὶ ἐλπίζομεν μὲ τὸ ἄνωθεν καΐκι νὰ σᾶς τοὺς στείλωμεν αὐτοῦ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους θέλετε μάθει καταλεπτῶς καὶ φιλανθρωπίαν καὶ καλωσύνην

1. Γεώργιος Λαδόπουλος, ἔμπορος ἐν Ζακύνθῳ. Ἡ οἰκογένειά του κατήγετο ἐκ Γαστούνης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τοῦ Πάπα καὶ ἄλλα παρόμοια, ὁποὺ μᾶς δίδουν χρηστὰς ἐλπίδας εἰς τὰ ἐπιχειρήματά μας, εἰς τοὺς ὁποίους ἐξωδεύσαμεν καὶ μερικὰ διὰ τὰς ἀνάγκας των.

Τοὺς ἀνδρείους Σουλιώτας ἐλπίζομεν ἐντὸς ὀλίγου νὰ σᾶς τοὺς στείλωμεν ὅλους αὐτοῦ, ἀπὸ τοὺς ὁποίους θέλετε μάθει ὁποὺ ἡ ἐδῶ διοίκησις τοὺς ἔδωσε τὰ ἄρματα ἀναφανδὸν καὶ ἔρχονται αὐτοῦ ἀνεμποδίστως. Ὅλαι αὐταὶ εἶναι προσταγαὶ τῆς Μεγάλης Βρεταννίας καὶ αἱ νέαι βοήθειαι, ὁποὺ πρὸς ἡμᾶς γίνονται ἀπὸ αὐτὸ τὸ μεγάλον ἔθνος, μὲ δίδουν μεγάλας ἐλπίδας καὶ ἡ θεία πρόνοια νὰ τοὺς φωτίσῃ διὰ τὸ καλὸν καὶ σωτηρίαν τοῦ πτωχοῦ Γένους μας. Σᾶς συγχαίρομε, ἀγαπητέ, μὲ τὸ πάρσιμον τοῦ κάστρου Ναυπλίου καὶ ἄμποτες νὰ λάβουν τὸ παράδειγμά του ἐκεῖνα τῆς Πάτρας καὶ Κορίνθου.

Ἀπὸ Κωνσταντινούπολιν δὲν ἔχομεν ἄλλας εἰδήσεις εἰμὴ ἐκείνην, ἀγκαλὰ καὶ παλαιάν, τὸ κάψιμον τοῦ βασέλου τοῦ καπ(ετὰν) πασιᾶ, ὁ δὲ ἴδιος ἦτον εἰς τὸ νησίον τῆς Τένεδος. Δύο φεργάδες ἐτζακίσθησαν εἰς τὰς ξέρας Μαυριὰ ὀνόματι καὶ μίαν κροβέταν 36 κανονίων, ὁποὺ ἔλαβαν οἱ Ψαριανοί. Λέγουν ὅτι ὁ καπ. πασιᾶς καὶ οἱ ἄλλοι πρώτιστοι καπιτᾶνοι ἐκράχθησαν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τὸν σουλτᾶνο καὶ φθάσαντες ὅλοι ἐκεῖ τοὺς ἐθυσίασεν. Ὁμοίως ἐθυσίασεν καὶ τὸν βεζύρην, τὸν δὲ Χαλέτην ἐξώρισεν εἰς Προῦσαν, καθὼς ἐξώρισε καὶ ἄλλους πολλοὺς ἀπὸ τὸ ριντζάλι[1] του εἰς ἄλλα διάφορα μέρη. Αὐταὶ εἶναι εἰδήσεις ὑπερβέβαιαι, οἱ δὲ Πέρσαι εὐδοκιμοῦν εἰς τὴν Ἀσίαν καλά.

Κατ' αὐτὰς μανθάνομεν ὅτι ὁ σουλτᾶνος νὰ εἶναι ὠργισμένος ἐναντίον τοῦ Μεϊμὲτ Ἀλῆ πασιᾶ τῆς Αἰγύπτου καὶ ἄμποτες νὰ εἶναι ἀληθὴς ἡ αὐτὴ εἴδησις.

Ἡμεῖς ἐδῶ ἀκολούθως θέλομεν σᾶς στείλει καὶ ἄλλες προβιζιόνες, διὰ τοῦτο καὶ καταγινόμεθα νὰ συνάζωμεν καὶ ἄλλα ἀργύρια. Βλέπω ὁποὺ ὁ Ἐκλαμπρότατος γράφει ἐδῶ ⟨εἰς⟩ τὸν κύριον Κοριαλένιον· τῷ ὄντι κάλλιστος, φιλογενὴς καὶ πρόθυμος εἰς κάθε βοήθειαν· μὲ ὅλον τοῦτο ἠμπορούσατε νὰ γράψετε (ἐὰν συμφέρῃ καὶ τὸ κρίνετε εὔλογον) ⟨εἰς⟩ τὸν ἐξοχώτατον Νικόλαον Τυπάλδο Χαριτᾶτο, τοῦ ὁποίου ὁ ἀδελφὸς ἦτον πρὸ πολλοῦ εἰς τὸν Μορέαν καὶ ἐμίσσευσεν κατ' αὐτὰς καὶ ἦλθεν ἐδῶ, ὁ ὁποῖος Νικόλαος εἶναι τὸ ἐπάγγελμα ἀβοκᾶτος· πλὴν εἶναι ἀπὸ τὸ Ληξούρι καὶ ἔχει ὑπόληψιν εἰς τὸν λαόν, ἐπειδὴ ὁ Ξένος, ὡς ἐμέ, μικρὴν βοήθειαν ἠμπορεῖ νὰ συνάξῃ ἀπὸ τὸν λαόν. Οἱ δὲ προύχοντες τῆς νήσου ταύτης φοβοῦνται νὰ κοινοποιήσουν, δηλαδὴ ζητώντας βοήθειαν διὰ τὸ γένος, δὲν τοὺς συμφέρει εἰς τὰ ἰντερέσσα των. Οἱ δὲ ἀβοκᾶτοι καὶ πραγματευταὶ δὲν ἔχουν τόσον ριβάρδο[2]. Ὁμοίως εἶναι καὶ ἕτερος ἐδῶ, Χριστόδουλος Πήλικας· τῷ ὄντι καὶ αὐτὸς φιλογενής, γυναικάδελφος τοῦ εἰρημένου Κοριαλένιου, καὶ αὐτὸν ἠμπορεῖτε νὰ τὸν γράψετε.

Ἐγὼ σᾶς περικαλῶ νὰ μὲ γράφετε πάντα, διότι μὲ τὰ γράμματά σας φέρω εἰς φιλοτιμίαν τοὺς ἀνθρώπους, μάλιστα ὅταν ἔχουν καλὰς εἰδήσεις, περισσότερον ἐνθουσιάζονται. Τὸν φίλον κύριον Μόστραν ἀντάμωσα, ὁ ὁποῖος μὲ ἐζήτησεν ἓν τουφέκι καὶ πιστόλια,

1. Ἀνώτεροι ὑπάλληλοι, πολιτικοὶ ἄνδρες.
2. Ὑπόληψις (ἰταλ. riguardo).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πλὴν αὐτὸ δὲν ἠμποροῦσα νὰ τὸ ἀκολουθήσω ἐξ αἰτίας τῆς διοικήσεως, καὶ νὰ ἔχω τὴν συγγνώμην σας. Τὸν κύριον Σταμάτην Λεβίδην προσκυνῶ, σὲ δὲ ἀσπάζομαι ἀδελφικῶς ⟨καὶ⟩ μένω.

4 Ἰανουαρίου 1823

Ἡ παροῦσά μου ἔμεινεν ἕως σήμερον· διὸ καὶ σᾶς ἐπεύχομαι τὸν καλὸν χρόνον. Εἰς τὰς δύο τούτου ἔφθασεν ἐδῶ εἰς τὸν λιμένα μας ἓν ἰμπρίκι φραντζέζικον βασιλικὸν καὶ ὁ ἴδιος κουμανδάντες εἰς τὸ κουστοδίτο του, περίσσια καὶ ὁ ρεσιδέντης ἔπειτα, ὁποὺ μᾶς εἶπεν τὸ πάρσιμον τοῦ Ναυπλίου, τὸ κάψιμον τοῦ τούρκικου βατζέλο εἰς τὴν Τένεδον, μᾶς ἔδωσεν καὶ τὴν βεβαίαν εἴδησιν, ὅτι οἱ Γραικοὶ τῆς Κρήτης βοηθούμενοι ἀπὸ 8 πλοῖα γραικικὰ ἐπῆραν τὸ κάστρον τῆς Σούδας, τὸ ὁποῖον εἶναι βεβαιότατον, διὸ καὶ σᾶς δίδω καὶ ταύτην τὴν χαροποιὰν εἴδησιν καὶ σᾶς ἀσπάζομαι. Μένω δοῦλός σας

Μ. Φωτεινὸς

(Ἐπὶ τοῦ ⟦νώτου⟧): *Τῷ Εὐγ. Κυρίῳ Ἰωάνν. Ν. Παπαδάκῃ, Μεσολόγγι*

278

(Α. Μ. 203)

Ἀνδρέας Κοντογούρης πρὸς Ἀλ. Μαυροκορδᾶτον

Ὑψηλότατε!

Οὐ μετὰ μικρᾶς εὐχαριστήσεως εἰς τὸ ἀπὸ τῆς εἰκοστῆς ⟦ἐνάτης τοῦ παρελθόντος Ὀκτωβρίου πρὸς ἐμὲ ὑψηλόν της γράμμα νῦν ἀπαντῶ, ὅπερ δι' Ἰθάκης ἔλαβον, λαβὼν ἅμα καὶ τὰς ἐθνικὰς χρεωστικὰς ὁμολογίας, ἐξ ὧν ἑνὶ ἑκάστῳ τὴν ἀναλογοῦσαν ἀπέδωκα· ἐκ τούτων ἔχω καὶ ἐγὼ τὰς δηλωτικὰς τῶν μετρητῶν, ἃ τῷ τότε συνεισέφερον. Εἶμαι δὲ μακρὰν ἀπὸ τοῦ νὰ νομίζω, ὅτι ἡ κοινὴ ἡμῶν μήτηρ μένει πρὸς ἐμὲ χρεώστης κἂν τε τούτων, κἄν τε ὅσα προλαβόντως· διότι χρέος μοι ἀπαραίτητον ἦτον τοῦ ὅτι ἐβοήθησα αὐτῇ, καὶ εἶναι νὰ τῇ βοηθήσῳ, ὁσάκις δύναμαι.

Καὶ ἄλλοτε τῇ εἶπον, καὶ αὖθις τῇ λέγω, ὅτι ἡ προθυμία μου τοῦ νὰ εἶμαι βοηθὸς τῇ πατρίδι εἶναι ἀνωτέρα καὶ τῶν λόγων καὶ τῶν μικρῶν μου ἔργων. Ἴσως δὲ ἡ αὐτῆς Ὑψηλότης δὲν ἔχει εἰσέτι περὶ τούτου ἱκανὴν πληροφορίαν, ἐλπίζω ὅμως, ὅτι ἀκολούθως θέλει πιστωθῆ εἰς τοῦτο ἀκριβέστερον, καὶ θέλει μὲ ἀξιώσει μᾶλλον τῆς εὐνοίας της. Τὴν προσκυνῶ καὶ μένω. Κεφ. τῇ 10 Δεκεμβρίου 1822.

Ἀντίγραφον

Μείνασα ἡ παροῦσα μέχρι σήμερον δι' ἔλλειψιν ἀσφαλοῦς εὐκαιρίας, τῇ προσθέτω τὴν εἰς τὰ ἐδῶ ἄφιξιν τοῦ ἀνθρώπου της πρὸς τὸν κύριον Κοργιαλένιαν. Οὐδὲν ἧττον τῶν ἄλλων ἀσχολοῦμαι καὶ ἐγὼ πρὸς ἐξαργύρωσιν τῶν ἤδη διὰ τοῦ ρηθέντος πεμφθέντων ἐθνικῶν ὁμολογιῶν, καὶ εἴθε ὅσον τάχιστα νὰ ἀποπληρωθῇ ἡ δι' αὐτὴν μεγίστη ἐπιθυμία μου. Ἡ τοῦ ρηθέντος ἀποστολὴ πρὸς τὸν ἐδῶ καινόν τι ἐφάνη καὶ ἐμοὶ καὶ τῷ φίλῳ ⟦τῆς αὐτῆς Ὑψηλότητος Μ., ὄχι ὅμως δυσάρεστον οὔτε ἐμοί, οὔτε ἐκείνῳ. Ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἂς μὴ τῇ φανῇ τολμηρόν, ἂν εἴπω, ὅτι εἰς τὸν φίλον πρέπει νὰ ἀποδίδεται πάντων τῶν ἄλλων ἀνωτέρα ὑπόληψις διά τε τὴν ἐμπειρίαν πάντων τῶν ἐν τῇ νήσῳ, τὴν πολυμάθειαν τοῦ ἀνδρός, καὶ τὴν ἱκανὴν γνῶσιν αὐτοῦ τῶν διαφόρων χαρακτήρων τῶν ἐνταῦθα ὑποκειμένων, μεθ' ὧν ὄχι ὀλίγον δύσκολον νὰ συμπολιτεύεταί τις εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις, ἐν αἷς οὐχὶ πάντες, κἂν ὁμογενεῖς, τὰ αὐτὰ φρονοῦσιν.

Ἐκ τῶν Σουλιωτῶν, τινὲς μὲν ἀπέπλευσαν εἰς τὰ αὐτόσε, τινὲς δὲ ἑτοιμάζονται νὰ ἀποπλεύσωσι κατ' αὐτάς. Ἡ αὐτῶν ἀπόπλευσις ἐχαροποίησε πολλοὺς τῶν φιλογενῶν, σὺν τούτοις χαίρω καὶ ἐγὼ ἀμέτρως εἰδοποιῶν αὐτῇ, ὅτι καὶ ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει δὲν ἔλειψα ἀπὸ τοῦ νὰ [μὴ] κινήσω πάντα λίθον πατριωτικὸν πρὸς εὐκολίαν τῆς ταχείας αὐτῶν ἀποπλεύσεως. Δι' αὐτῶν ὁ φίλος καὶ προλαβόντως καὶ πάλιν τῇ γράφει, καθὼς καὶ περὶ πάσης ἄλλης ἀπὸ Εὐρώπης εἰδήσεως. Δὲν ἐκτείνομαι εἰς ταὐτολογίας, διότι ἠξεύρω ὅτι ἡ αὐτῆς Ὑψηλότης εἶναι πεπληροφορημένη ἀκριβέστατα περὶ τῆς στενῆς μοι μετὰ τοῦ φίλου ἑνώσεως. Μὲ τὴν ἐπιθυμίαν ὑψηλῆς της ἀπαντήσεως διαμένω μὲ βαθύταταν σέβας.

Κεφ(αλληνία) τῇ 30 Δεκεμβρίου 1822.

Π. Σ. Εἶμαι κατὰ τὴν ὀγδόην Ἰανουαρίου 1823, καὶ βεβαιῶν τὰ ὄπισθεν ἀντίγραφα τῶν τελευταίων μου, ὧν τὰ πρωτότυπα τῇ ἐπέμφθησαν διὰ τοῦ γνωστοῦ φίλου κυρίου Μ. περικλείσαντος αὐτὰ εἰς ἴδιά του πρὸς τὴν αὐτῆς Ὑψηλότητα, τῇ προσθέτω, ὅτι καίτοι δεινῶν οὐσῶν τῶν τωρινῶν περιστάσεών μου, ὁ ζῆλος ὅμως τῆς βελτιώσεως τῆς κοινῆς γλυκυτάτης Πατρίδος μὲ ἐβίασε νὰ μὴ φανῶ καὶ ἤδη ἥττων τῶν ἄλλων φιλογενῶν, καὶ ἐξῳκονόμησα μόλις γρόσια 500, ἅπερ ἑνωθέντα μετὰ τῶν ἄλλων τῶν 20.000 γροσίων τῶν ὁμολογιῶν, τῇ πέμπονται ἤδη διὰ τοῦ ἀνθρώπου της, πρὸς ὃν παρέδωκα καὶ τὴν παροῦσάν μου. Δεχθῆτε, λοιπόν, Ὑψηλότατε, καὶ ταῦτα ὡς μικρὸν νέον σημεῖον τοῦ μικροῦ μέν, πιστοτάτου δὲ υἱοῦ τῆς φιλοστοργοτάτης κοινῆς μητρός μας, πεπληφορημένοι ὄντες, ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν καιρικῶν περιστάσεων δὲν ἀναλογεῖ ἡ κατάστασίς μου μὲ τὸν ζῆλόν μου, ὅπερ μὲ λυπεῖ μέγιστα. Τὴν παρακαλῶ θερμῶς νὰ μὲ τιμήσῃ διὰ σεβασμίας μοι ἀπαντήσεώς της οἵῳ ἀσφαλεῖ ἐπίσταται τρόπῳ, χαροποιοῦσά με ἅμα καὶ τῇ ἀγαθῇ ἀγγελίᾳ περὶ τῆς καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος. Μὲ τὸ προσῆκον δὲ σέβας διαμένω

τῆς ὑμετέρας Ὑψηλότητος εἰς τοὺς ὁρισμοὺς

η7 : 487[1]

K

Τῇ 10 ἰδίου. Κατὰ ταύτην τὴν στιγμὴν ἀπῆλθον εἰς τὸ Μαϊστρᾶτον, ὅπως ἐγχειρίσω τῷ ἀνθρώπῳ της τὴν παροῦσάν μου· ἀλλὰ δὲν ἔφθασα αὐτόν, ὅπερ καὶ ἐλύπησέ με. Τούτου γε ἕνεκα τῇ ἀποστέλλεται διὰ τοῦ καπιτὰν Μιχαὴλ Κασιμάτη. Δεκαὲξ χιλιάδες γροσίων μόνον πέμπονται ἤδη, ἐν οἷς εἰσι καὶ τὰ ἰδικά μου. Φροντίζομεν δέ, ἵνα ἐξοικονομηθῶσι καὶ τὰ λοιπὰ τῆς ποσότητος.

---

1. Ἡ ὑπογραφὴ ἐσημειώθη κατὰ τὸ μυστικὸν ἀλφάβητον τῶν Φιλικῶν καὶ ἀντιστοιχεῖ πρὸς: Ἀν. Κον.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

55 (Ἐπὶ τοῦ νώτου): *1822 Κεφαλληνία, Ἀ. Κοντογούρης*[1]. *Σημ. 8 καὶ 10 Ἰανουαρ., λῆψις 18 τοῦ αὐτοῦ. Ἀπόκρ. 19.*

Προηγοῦνται ἴσα τῶν ἀπὸ 10 καὶ 30 Δεκεμβρίου.

Ὅτι διὰ γρόσια 500 ἐξηργύρωσεν ὁμολογίας ἐθνικὰς ἐκ τῶν γρ. 20 χιλιάδων εἰς Κορ-γιαλένιον, τὰ ὁποῖα, ἑνωμένα μὲ τὰ ἄλλα, στέλλονται διὰ τοῦ κυρίου Μόστρα.

279

(A. M. 204)

Gli Effori a Zante

D.D.		*D.A.*	
Per piastre 10 *m. in obligazioni*		*Per le provvigioni spedite ai*	
Nazionali negoziate a p(iast)re 8		*bastimenti secondo l'ordine. . . :*	
il tallero Imp. fanno tall.		*giusta i fogli No* 1, 2, 3, *che*	
Imper. mille duecento cinquanta,		*si conservano, tall. Imper.* 527	527
colonnati	1.225	*fanno colonnati*	516
Per avuti da patriotti in regalo	240	*Per dati al chirurgo, giusta*	
	1.465	*sua ricevuta No* 4 *Imp. tall.* 50	49
		Spediti col Sr Levidi in gruppo	900
			1.465

N(ota) B(ene). L'oglio, il vino, l'acquevita, e parte de' fagioli furono ugualmente donati. Cosi le spese fatte per la provvista de'generi che si spediscono col presente incontro, non sono calcolate.

Nota degli effetti che vi spediscono col Sr Levidi:

1. *Tabacco da fumo oche* 3.
2. *Mussolina per fascie de' feriti pezze due.*
3. *Carta pel servizio de' canoni rismi dieci.*
4. *Un barilotto con* 800 *e più occe.*
5. *Pani di zucchero quattro.*
6. *Candelotti di cera occa* 1.
7. *Pantalone cuccito per uso del Principe.*
8. *Braccia cinque da panno blu di fazione pei suoi segretarii.*
9. *China, mirra e.c.*
10. *Telle di lino usate per filaccia.*

(Ἐπὶ τοῦ νώτου): *Λογαριασμὸς τῶν κυρίων Ἐφόρων τῆς Ζακύνθου ἀπὸ τέλη Δεκεμβρίου 1822.*

1. Ἀ ν δ ρ έ α ς Κ ο ν τ ο γ ο ύ ρ η ς, εὐπαίδευτος καὶ δραστήριος Κεφαλλήν, ἐκ τῶν γενναιοτέρων χορηγῶν τοῦ Ἀγῶνος. Ἐγκατεστάθη ἐν Πάτραις ἀπὸ τοῦ 1806 καὶ διετέλεσε πρόξενος τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Πρωσσίας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

280

(Α. Μ. 205)

Προκήρυξις πρὸς τοὺς Ἠπειρώτας (Δεκέμβριος 1822)

Πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Ἠπείρου

(Σχέδιον)

Δύο σχεδὸν χρόνοι ἐπέρασαν, ἀφοῦ ἡ Ἑλλὰς ἔβαλεν εἰς πρᾶξιν τὸ ὁποῖον πρὸ πολλοῦ ἐμελέτησε σχέδιον, τὴν ἐλευθερωσίν της ἀπὸ τοὺς σκληροὺς τῆς τυραννίας ὄνυχας. Εἰς τὴν Πελοπόννησον πρῶτον ἤχησεν ἡ μαγικὴ τῆς ἐλευθερίας σάλπιγξ, καὶ εὐθὺς ἡ φωνή της διεδόθη εἰς ὅλα τὰ γειτνιάζοντα μέρη. Ἡ Αἰτωλία καὶ Ἀκαρνανία, προδιατεθειμέναι ἤδη, εἰσῆλθον καὶ αὐταὶ μετὰ χαρᾶς εἰς τὸν Ἱερὸν Ἀγῶνα, καὶ ἠγωνίσθησαν ἀξίως τῆς παλαιᾶς των δόξης· μολονότι δὲ ἐσχάτως αἱ ραδιουργίαι καὶ ἐπιβουλαὶ τινῶν καπιτάνων συνείργησαν εἰς τὴν ἀμαύρωσιν τῆς δόξης καὶ τῶν λαμπρῶν κατορθωμάτων ἑκάστης, αὐταὶ μ' ὅλον τοῦτο σταθεραὶ εἰς τὴν πρώτην ἀπόφασίν των, καὶ γενναῖα φρονοῦσαι, ἐξακολουθοῦν ν' ἀγωνίζωνται, καὶ διπλασιάζουν τώρα τὰς δυνάμεις των, ὄχι μόνον νὰ ἐξαναλάβουν τὰ πρῶτα ὅριά των, ἀλλὰ νὰ τὰ στήσωσι καὶ περαιτέρω.

Ἡ πατρίς σας Ἤπειρος βλέπουσα ταῦτα πάντα, ὄχι μακρὰν αὐτῆς ἐνεργούμενα, μὲ ἀγανάκτησιν βέβαια ὑποφέρει τὰς ἁλύσεις τῆς τυραννίας, αἱ ὁποῖαι τὴν κρατοῦσιν εἰσέτι ἀκίνητον. Τὴν εὐκαιρίαν ἴσως ἐπρόσμενε καὶ προσμένει διὰ νὰ τὰς διαρρήξῃ καὶ πράττει κατὰ τοῦτο φρονιμώτατα, μὴ θέλουσα νὰ διακινδυνεύσῃ πρὶν τῆς ἁρμοδίας στιγμῆς. Ἀλλ' αὐτὴ τέλος πάντων πλησιάζει, Γενναῖοι Ἠπειρῶται, καὶ ὡς ροδοδάκτυλος αὐγὴ ἔρχεται νὰ προαναγγείλῃ τῆς μελλούσης ἐλευθερίας σας τὴν ἀνατολήν. Ἤδη, ὁπότε δυνάμεις ἱκαναὶ Πελοποννησίων καὶ ἐντοπίων ἑτοιμάζονται νὰ κτυπήσουν πανταχόθεν τὸν ἐχθρόν, τὸν ὁποῖον οἱ προδόται ὡδήγησαν μέχρι τῶν τειχῶν τοῦ Μεσολογγίου, ἀναμφιβόλως καὶ σεῖς δὲν θέλετε μείνει πλέον ἀδιάφοροι. Πρὶν ὅμως κινηθῆτε, πρὶν ἔτι ἴδητε τὰ ἑλληνικὰ στρατεύματα προχωρημένα καὶ πλησιάζοντα εἰς τὰ σύνορά σας, πρέπει νὰ προπαρασκευασθῆτε, νὰ συστήσετε ἓν κέντρον συναλλήλου ἀνταποκρίσεως. Τέλος νὰ προμηθευθῆτε τ' ἀναγκαῖα ἐφόδια, ἄνευ τῶν ὁποίων ἡ ἐπιτυχία τοῦ κινήματος εἶναι ἀδύνατος.

Ὁ κύριος ... Βηλαρᾶς, ἄνθρωπος μὲ φρόνησιν ἱκανὴν καὶ ἀγαθὸς πατριώτης, θέλει γενῆ ὁδηγός σας· εἰς αὐτὸν ἐπίτηδες ἀποστελλόμενον θέλετε δώσει πλήρη πίστιν, καὶ ἡνωμένοι μαζί του θέλετε προετοιμάσει τὴν δόξαν τῆς ἠπειρωτικῆς γῆς, ἄξιοι ἀπόγονοι τοῦ περιφήμου Πύρρου φαινόμενοι.

Ἡ Ἑλληνικὴ Διοίκησις βλέπουσα ὑμᾶς τοιουτοτρόπως διατεθειμένους θέλει σᾶς ὑποστηρίξει κατὰ πάντα, καὶ οὕτως εὐκόλως θέλετε ἐπιτύχει τοῦ σκοποῦ σας, ἀποδεικνύοντες τὴν πατρίδα σας μέλος ἀχώριστον τῆς λοιπῆς ἀνεξαρτήτου Ἑλλάδος.

(Δι' ἄλλης χειρός): *1823 - Προκήρυξις*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

1. Ναυτεμπορικὸς νόμος τῆς Ὕδρας, 20 Ἰανουαρίου 1803.
2. Συστατικὸν γράμμα τοῦ ἡγεμόνος Βλαχίας Ἀλεξάνδρου Ν. Σούτσου περὶ Γεωργίου Πραΐδου, 17 Φεβρουαρίου 1819.
3. Κωνσταντῖνος Πολυχρονιάδης ἐκ Βουκουρεστίου πρὸς τὸν Γεώργιον Πραΐδην εἰς Πίζαν, 30 Ὀκτωβρίου 1819 Ν.
4. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Βουκουρεστίου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Πίζαν, 13 Νοεμβρίου 1819 Ν.
5. Κωνσταντῖνος Φερῆς ἐκ Βουκουρεστίου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Πίζαν, 7 Μαρτίου 1820 Ν.
6. Ἀντώνιος Λάτρης ἐκ Σμύρνης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Πίζαν, ἄ.ἡμ. 1820.
7. Ἀλέξανδρος Μαυροκορδᾶτος ἐκ Πίζης πρὸς τὸν βιβλιοπώλην F. Gaichoud εἰς Γενεύην, 14 Ἰουλίου 1820.
8. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Πίζης πρὸς F. Gaichoud εἰς Γενεύην, 20 Νοεμβρίου 1820.
9. Γεώργιος Πραΐδης ἐκ Παρισίων πρὸς Ἀνδρέαν Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 3 Δεκεμβρίου 1820.
10. Γ. Πραΐδης ἐκ Παρισίων πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 4 Ἰανουαρίου 1821.
11. Γ. Πραΐδης ἐκ Παρισίων πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 5 Φεβρουαρίου 1821.
12. Ἀνδρέας Λουριώτης ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Παρισίους, 17 Φεβρουαρίου 1821.
13. Γ. Πραΐδης ἐκ Παρισίων πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 6 Μαρτίου 1821.
14. Ἀποστόλης Βαριαδίτης ἐκ Σουλίου πρὸς Γιωργάκην Μαλάμον, 13 Μαρτίου 1821.
15. Ἀντίγραφον γράμματος ἐκ Κερκύρας, 26 Μαρτίου 1821.
16. Ἀπόσπασμα γράμματος τῶν προκρίτων Πατρῶν πρὸς τοὺς ἐν τῷ φρουρίῳ τῆς πόλεως πολιορκουμένους Τούρκους, 28 Μαρτίου 1821.
17. Κωνσταντῖνος Ράλλης (?) πρὸς Λέοντα Μεσσηνέζην εἰς Αἴγιον, 30 Μαρτίου 1821.
18. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην καὶ λοιποὺς φίλους του εἰς Παρισίους, 2 Ἀπριλίου 1821.
19. Γ. Πραΐδης ἐκ Παρισίων πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 5 Ἀπριλίου 1821.
20. Γ. Πραΐδης ἐκ Παρισίων πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 17 Ἀπριλίου 1821.
21. Γ. Πραΐδης ἐκ Παρισίων πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 19 Ἀπριλίου 1821.
22. Ἀ. Λουριώτης ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Παρισίους, 1 Μαΐου 1821.
23. Γ. Πραΐδης ἐκ Παρισίων πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 5 Μαΐου 1821.
24. Ἀ. Λουριώτης ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Παρισίους, 5 Μαΐου 1821.
25. Ἐπιστολὴ ἀνωνύμων ἐκ Κερκύρας πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον (?), 5 Μαΐου 1821.
26. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μασσαλίαν, 24 Μαΐου 1821.
27. Ἀ. Λουριώτης ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μασσαλίαν, 29 Μαΐου 1821.
28. Ἀποσπάσματα ἐπιστολῶν ἐκ Κερκύρας (4 Μαΐου 1821 Ν.), ἐκ Μεσσήνης (5 Μαΐου) καὶ ἐκ Νεαπόλεως (11 Μαΐου 1821).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

29. Ἀ. Λουριώτης ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μασσαλίαν, 31 Μαΐου 1821.
30. Διαβατήριον ἐπ' ὀνόματι Γ. Πραΐδου, ἐκδοθὲν ἐν Παρισίοις, 15 Ἰουλίου 1821.
31. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Παρισίων πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μασσαλίαν, 7 Ἰουλίου 1821.
32. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Παρισίων πρὸς Γ. Πραΐδην καὶ Γ. Σέκερην εἰς Πελοπόννησον, 2 Αὐγούστου 1821.
33. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος (ἐκ Πατρῶν) πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 4 Αὐγούστου 1821.
34. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος (ἐκ Πατρῶν) πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 5 Αὐγούστου 1821.
35. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Πατρῶν πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 12 Αὐγούστου 1921.
36. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος πρὸς Ἀ. Λουριώτην καὶ Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 12 Αὐγούστου 1821.
37. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Καλαβρύτων πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 16 Αὐγούστου 1821.
38. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Τρικόρφων πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 20 Αὐγούστου 1821.
39. Λογοθέτης Ζώτου ἐκ Παυλοπούλου Καρπενησίου πρὸς Κωνσταντῖνον Βουλπιώτην εἰς Κεράσοβον, 22 Αὐγούστου 1821.
40. Γιαννάκης Ράγκος ἐκ Πέτα πρὸς τὴν ἀδελφήν του Μαριὼ εἰς Πριάντζαν Βάλτου, 28 Αὐγούστου 1821.
41. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Καλαβρύτων πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 1 Σεπτεμβρίου 1821.
42. Πρακτικὸν ψευδοσυμμαχίας μεταξὺ Τουρκαλβανῶν καὶ Ἑλλήνων, Πέτα, 1 Σεπτεμβρίου 1821.
43. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Γαλαξειδίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 3 Σεπτεμβρίου 1821.
44. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος πρὸς Ἀνδρέαν Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 3 Ὀκτωβρίου 1821.
45. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Βραχωρίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 4 Ὀκτωβρίου 1821.
46. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος (ἐκ Βραχωρίου) πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 5 Ὀκτωβρίου 1821.
47. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Βραχωρίου πρὸς Κωστάκην Καρατζᾶν εἰς Μεσολόγγιον, 7 Ὀκτωβρίου 1821.
48. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Βραχωρίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 7 Ὀκτωβρίου 1821.
49. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Βραχωρίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 8 Ὀκτωβρίου 1821.
50. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Βραχωρίου πρὸς Κωστάκην Καρατζᾶν εἰς Μεσολόγγιον, 8 Ὀκτωβρίου 1821.
51. Ἀ Μαυροκορδᾶτος (ἐκ Βραχωρίου) πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, ἄ. ἡμ. 1821.
52. Βιάρος Καποδίστριας ἐκ Κερκύρας πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, ἄ.χ.
53. Ἀπόσπασμα ἐπιστολῆς Ἰωάννου Καποδίστρια πρὸς τοὺς ἀδελφούς του εἰς Κέρκυραν, 11/23 Ὀκτωβρίου 1821.
54. Χρεωστικὸν ὁμόλογον Ἀ. Λουριώτη πρὸς Ἰωάννην Τρικούπην, Μεσολόγγιον, 25 Ὀκτωβρίου 1821.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

55. Μαρτυρικὴ βεβαίωσις Κ. Καρατζᾶ καὶ Ἀ. Μαυροκορδάτου περὶ τοῦ πλοιάρχου Δημητρίου Πανούτσου, Μεσολόγγιον, 27 Ὀκτωβρίου 1821.
56. Ὁδηγίαι Ἀ. Μαυροκορδάτου πρὸς Γ. Πραΐδην ἀποστελλόμενον εἰς συνάντησιν τῶν καπετάνων Σουλιωτῶν, Μεσολόγγιον, Ὀκτώβριος 1821.
57. Τὰ μέλη τῆς ἐν Πέτᾳ συνελεύσεως πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 29 Ὀκτωβρίου 1821.
58. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 2/14 Νοεμβρίου 1821.
59. Χρεωστικὸν ὁμόλογον Ἀ. Λουριώτου πρὸς Ἰωάννην Τρικούπην, Μεσολόγγιον 5/17 Νοεμβρίου 1821.
60. Χρεωστικὸν ὁμόλογον τῶν προκρίτων Μεσολογγίου πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, Μεσολόγγιον, 17 Νοεμβρίου 1821.
61. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 19 Νοεμβρίου / 1 Δεκεμβρίου 1821.
62. Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία διορίζει τὸν Ἀναγνώστην Παπαγιαννόπουλον (Δεληγιάννην) «μέλος τῆς Ἐθνικῆς Βουλῆς παραστατικὸν τῆς Πελοποννήσου». Ἄργος, 13 Δεκεμβρίου 1821.
63. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Βραχώριον, 22 Δεκεμβρίου 1821.
64. Γ. Πραΐδης ἐκ Βραχωρίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Πιάδαν, 27 Δεκεμβρίου 1821.
65. Γ. Πραΐδης ἐκ Βραχωρίου πρὸς Ἀχιλλέα Daviere de Lantivy, 27 Δεκεμβρίου 1821.
66. Οἱ πρόκριτοι Μεσολογγίου διορίζουν τὸν Ἄγγελον Ζωντανὸν ἀντιπρόσωπόν των εἰς τὴν Α' ἐν Ἐπιδαύρῳ Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, Μεσολόγγιον, 31 Δεκεμβρίου 1821.
67. Σημείωμα περὶ τῶν ἀξιώσεων τοῦ Γεωργίου Βαρνακιώτου, ἄ.χ. (1822).
68. Σχέδιον δικαστικῆς ἀποφάσεως ἀναφερομένης εἰς αἱματηρὰν συμπλοκὴν μεταξὺ Σουλιωτῶν καὶ Μεσολογγιτῶν, ἄ.χ. (1822).
69. Σκέψεις ἀνωνύμου (Γ. Πραΐδου;) περὶ Ἀλεξίου Νούτσου κ.λ., ἄ.χ. (1822).
70. Ἀνδρέας Σταμούλης πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, ἄ.χ. (1822).
71. Ἀπόσπασμα γράμματος περιλαμβάνον παρατηρήσεις Βρεταννοῦ τινος ἀναφερομένας εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς πατρίδος του ἔναντι τῆς Τουρκίας καὶ τῶν Ἑλλήνων, ἄ.ἡμ. 1822.
72. Κατάλογος συνεισφορῶν, ἄ.χ. (1822).
73. Ἔντυπος ἐθνικὴ ὁμολογία, Ἐπίδαυρος, 18 Ἰανουαρίου 1822.
74. Σημείωσις περὶ ἀποστολῆς ἐθνικῶν ὁμολογιῶν πρὸς τοὺς Μαρῖνον καὶ Ἰωάννην Μεταξᾶν εἰς Κεφαλληνίαν, ἄ.χ. (1822).
75. Σημείωσις ἐθνικῶν ὁμολογιῶν ἀποσταλεισῶν εἰς Ἑπτάνησον πρὸς ἐξαργύρωσιν, ἄ.χ. (1822).
76. Σημείωμα περὶ τῆς ἀξίας ξένων νομισμάτων ἐν Μεσολογγίῳ, ἄ.χ. (1822).
77. Σημείωσις περὶ ἐξόδων γενομένων ὑπὸ Σταυρίδου καὶ Πολυζωΐδου εἰς ταξίδιον ἀπὸ Μεσολογγίου εἰς Ὕδραν, ἄ.χ. (1822).
78. Λογαριασμὸς Ἰωάννου Τρικούπη (Μεσολόγγιον), ἄ.χ. (1822).
79. Ὀνομαστικὸς κατάλογος τῶν μελῶν τῶν κριτηρίων Μεσολογγίου, Ἀνατολικοῦ καὶ τοῦ τῶν Ἐκκλήτων, (Μεσολόγγιον), ἄ.χ. (1822).
80. Χριστόδουλος Δεσύλλας ἐκ Πάργας πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, ἄ.χ. (1822).
81. Ἀπόσπασμα ἐκκλήσεως (τῆς Γερουσίας τῆς Δ.Χ. Ἑλλάδος) πρὸς εὔπορον ὁμογενῆ, ἄ.ἡμ. 1822.
82. Νικόλαος Ἰωαννίδης Ἀλεβρᾶς ἐκ Τρεβίζο τῆς Ἰταλίας πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς Νικήταν καὶ Νικόλαον Πολέκα, ἄ.χ. (1822).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

83. Edouard Grasset ἐκ Πίζης πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 4 Ἰανουαρίου 1822.
84. Μέλη τῆς Γερουσίας τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος ἐκ Βραχωρίου πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 11 Ἰανουαρίου 1822.
85. Γ. Πραΐδης ἐκ Μεσολογγίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην, 24 Ἰανουαρίου 1822.
86. Γ. Πραΐδης ἐκ Μεσολογγίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Κόρινθον, 28 Ἰανουαρίου 1822.
87. Ὁ Ἄρτης Πορφύριος ἐξ Ἀνατολικοῦ πρὸς τὴν Γερουσίαν τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος, 1 Φεβρουαρίου 1822.
88. Ἡ Γερουσία τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος ἐκ Βραχωρίου πρὸς τὸν μινίστρον τῶν Ἐσωτερικῶν Ἰωάννην Κωλέττην, 8 Φεβρουαρίου 1822.
89. Προκήρυξις τοῦ ἁρμοστοῦ τῶν Ἰονίων Νήσων Θωμᾶ Μαίτλανδ, Κέρκυρα, 21 Φεβρουαρίου / 5 Μαρτίου 1822.
90. Ψήφισμα τῆς Γερουσίας τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος περὶ διαλύσεως τῶν ἁρματολικίων καὶ καπετανάτων, Βραχώριον, 23 Φεβρουαρίου 1822.
91. Ψήφισμα τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος περὶ τοῦ σήματος τῆς σφραγῖδός της, Βραχώριον, 23 Φεβρουαρίου 1822.
92. Δηλοποίησις τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τοῦ στρατηγοῦ Γεωργίου Βαρνακιώτου καὶ τοῦ χιλιάρχου Ἀνδρέα Καραΐσκου, Βραχώριον, 25 Φεβρουαρίου 1822.
93. Θέσπισμα τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τοῦ πρῴην μητροπολίτου Ἄρτης Πορφυρίου, Βραχώριον, 25 Φεβρουαρίου 1822.
94. Θεόδωρος Νέγρης ἐκ Κορίνθου πρὸς τοὺς ἐν Βραχωρίῳ φίλους τοῦ Μαυροκορδάτου, 27 Φεβρουαρίου 1822.
95. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Βραχώριον, 28 Φεβρουαρίου 1822.
96. Ἀ. Λουριώτης ἐκ Κορίνθου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Βραχώριον, 28 Φεβρουαρίου 1822.
97. Γ. Πραΐδης ἐκ Βραχωρίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Κόρινθον, 4 Μαρτίου 1822.
98. Ἀπόδειξις παραλαβῆς χρημάτων ὑπὸ Σπυρίδωνος Τρικούπη, Κέρκυρα, 10 Μαρτίου 1822.
99. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Βραχώριον, 11 Μαρτίου 1822.
100. Προκήρυξις τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος περὶ κηρύξεως εἰς κατάστασιν ἀποκλεισμοῦ τῶν ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ κατεχομένων παραλίων, ἐν Κορίνθῳ, 13 Μαρτίου 1822.
101. Διακήρυξις τῆς Προσωρινῆς Διοικήσεως τῆς Ἑλλάδος περὶ τῆς ἐθνικῆς σημαίας, Κόρινθος, 15 Μαρτίου 1822.
102. Ψήφισμα τῆς Γερουσίας τῆς Δυτικῆς Ἑλλάδος περὶ διορισμοῦ τοῦ χιλιάρχου Ἰ. Ράγκου ὡς ὁδηγοῦ τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἀγράφων, Βραχώριον, 20 Μαρτίου 1822.
103. Ἡ Γερουσία τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος πρὸς τὸν Ἰ. Ράγκον, Βραχώριον, 20 Μαρτίου 1822.
104. Ἡ Γερουσία τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος πρὸς τὸν Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, Βραχώριον, 22 Μαρτίου 1822.
105. Γ. Πραΐδης ἐκ Βραχωρίου πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον καὶ Θ. Νέγρην εἰς Κόρινθον, 24 Μαρτίου 1822.
106. Πιστοποίησις Γιώτη Λάμπρου περὶ ἐργασίας γενομένης ἐν Βραχωρίῳ καὶ ἀλλαχοῦ ὑπὸ τοῦ Βασίλη Κοκόση καὶ τῶν ἀνθρώπων του, Βραχώριον, 26 Μαρτίου 1822.
107. Γ. Πραΐδης ἐκ Βραχωρίου πρὸς Γ. Βαρνακιώτην (?), 26 Μαρτίου 1822.
108. Δηλοποίησις τῆς Γερουσίας τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος ὑπὲρ Γεωργίου Βαρνακιώτου, Βραχώριον, 27 Μαρτίου 1822.
109. Γ. Πραΐδης ἐκ Βραχωρίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Ὕδραν, 27 Μαρτίου 1822.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

110. Ἀπόδειξις παραλαβῆς χρηματικοῦ ποσοῦ ὑπὸ Φωκᾶ Φραγκούλη παρὰ τοῦ Σπ. Τριπούπη, Μεσολόγγιον, 29 Μαρτίου 1822.
111. Λογαριασμὸς δεκάτης τῆς περιοχῆς Βονίτσης ἀπὸ 23 Σεπτεμβρίου 1821 μέχρι καὶ 29 Μαρτίου 1822.
112. Σημείωσις τῆς εἰσφορᾶς τῆς ἐπιβληθείσης εἰς τὰ χωρία Ξηρομέρου, ἀ. χ. (1822).
113. Γεώργιος Σέκερης ἐκ Πατρῶν πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Βραχώριον, 30 Μαρτίου 1822.
114. Θ. Νέγρης ἐκ Κορίνθου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Βραχώριον, 31 Μαρτίου 1822.
115. Ἡ Γερουσία τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος πρὸς Γ. Βαρνακιώτην (?), Μάρτιος 1822.
116. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην, 31 Μαρτίου 1822.
117. Ἔκθεσις τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν (Θ. Νέγρης - Βικέντιος Γκαλλίνα) περὶ τῆς παρούσης καταστάσεως τῆς Ἑλλάδος, Κόρινθος 8/20 Ἀπριλίου 1822.
118. Ἐπαμεινώνδας Μαυρομμάτης ἐκ Κατούνας πρὸς Γ. Πραΐδην, 10 Ἀπριλίου 1822.
119. Πάνος Γαλάνου καὶ Γεώργιος Μαυρομμάτης ἐκ Μαχαλᾶ πρὸς Χρηστάκην Στάϊκον κ.λ., 11 Ἀπριλίου 1822.
120. Πρακτικὸν τῶν προκρίτων τῆς περιοχῆς Βάλτου, ἀ. χ. (1822).
121. Ἡ Βουλὴ τῆς Νήσου Ψαρῶν πρὸς τὸν Α. Μαυροκορδᾶτον, 12 Ἀπριλίου 1822.
122. Α. Λουριώτης ἐκ Κορίνθου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 13 Ἀπριλίου 1822.
123. Achille Daviere de Lantivy ἐκ Κορίνθου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 13 Ἀπριλίου 1822.
124. Γιαννάκης Ράγκος ἐκ Πετρίλου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 14 Ἀπριλίου 1822.
125. Α. Λουριώτης ἐκ Κορίνθου πρὸς Ἰωάννην Τρικούπην εἰς Μεσολόγγιον, 15 Ἀπριλίου 1822.
126. Προκήρυξις τῆς Γερουσίας τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν Ἀγράφων, 18 Ἀπριλίου 1822.
127. Α. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Κορίνθου πρὸς μητροπολίτην Ἰγνάτιον εἰς Πίζαν, 18 Ἀπριλίου 1822 (περίληψις).
128. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 18/30 Ἀπριλίου 1822.
129. Ἡ Γερουσία τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος πρὸς τὸν μινίστρον τῶν Ἐσωτερικῶν (Ἰωάννην Κωλέττην), Μεσολόγγιον, 20 Ἀπριλίου 1822.
130. Γ. Πραΐδης ἐκ Μεσολογγίου πρὸς Γιαννάκην Ράγκον, 21 Ἀπριλίου 1822.
131. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 22 Ἀπριλίου 1822.
132. Θ. Νέγρης ἐκ Κορίνθου πρός τὴν Γερουσίαν τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος, 22 Ἀπριλίου 1822.
133. Δανιὴλ Πανᾶς ἐκ Κερασιᾶς πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 27 Ἀπριλίου 1822.
134. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 27 Ἀπριλίου 1822.
135. Γ. Πραΐδης ἐκ Μεσολογγίου πρὸς Δανιὴλ Πανᾶν, 30 Ἀπριλίου 1822.
136. Ὀργανισμὸς τῶν Ἑλληνικῶν Ἐπαρχιῶν, Κόρινθος, 30 Ἀπριλίου 1822.
137. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 9/21 Μαΐου 1822.
138. Ὁ ὑπὲρ τῆς Πεδιάδος (Πιάδας) καὶ τῶν κατοίκων της νόμος, Κόρινθος, 9 Μαΐου 1822.
139. Ἀπόφασις τῆς Γερουσίας τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος περί κατασχέσεως πλοίου ὑπὸ αὐστριακὴν σημαίαν καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἐμπορευμάτων, 12 Μαΐου 1822.
140. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 12/24 Μαΐου 1822.
141. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 14 Μαΐου 1822.
142. Ὁ μινίστρος τῆς Οἰκονομίας (Π. Νοταρᾶς) πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, Κόρινθος, 14 Μαΐου 1822.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

143. Ἤβος Ρήγας ἐξ Ἁγίας Τριάδος πρὸς Γ. Πραΐδην καὶ Ν. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 16 Μαΐου 1822.
144. Ὁ μινίστρος τῆς Οἰκονομίας πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ Ἐκτελεστικοῦ, Κόρινθος, 16 Μαΐου 1822.
145. Ἤβος Ρήγας ἐξ Ἁγίας Τριάδος πρὸς Γ. Πραΐδην καὶ Ν. Λουριώτην εἰς Μεσολόγγιον, 16 Μαΐου 1822.
146. Γιαννάκης Ράγκος ἐκ Τριῶν Συνόρων πρὸς τὴν Γερουσίαν τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος, 17 Μαΐου 1822.
147. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 18/30 Μαΐου 1822.
148. Δηλοποίησις τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Οἰκονομίας τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος, Μεσολόγγιον, 27 Μαΐου 1822.
149. Ἀπόδειξις πληρωμῆς λουφέ, Μεσολόγγιον, 26 Μαΐου 1822.
150. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος πρὸς Λιβέριον (ἐντολὴ πληρωμῆς), 27 Μαΐου 1822.
151. Ἀπόδειξις παραλαβῆς χρημάτων ὑπὸ Βασιλείου Γούδα παρὰ Λιβερίου, Μεσολόγγιον, 27 Μαΐου 1822.
152. Δηλοποίησις τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Οἰκονομίας τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος, Μεσολόγγιον, 29 Μαΐου 1822.
153. Δηλοποίησις Γερασίμου Φωκᾶ ὅτι εἰσέπραξε παρὰ τοῦ Λιβερίου χρήματα διὰ μισθοὺς τῶν στρατιωτῶν του, Μεσολόγγιον, 29 Μαΐου 1822.
154. Διαταγὴ τοῦ συνταγματάρχου Tarella περὶ δαπανῶν τινων τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Gubernatis, Ἀνατολικόν, 29 Μαΐου 1822.
155. Κατάστασις προμηθειῶν γενομένων ὑπὲρ ἀτόμων προσφάτως εἰσελθόντων εἰς τὸ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ἀ. Μαυροκορδάτου στρατιωτικὸν σῶμα, Ἀνατολικόν, 29 Μαΐου 1822.
156. Ἀνώνυμος ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 30 Μαΐου 1822.
157. Ἀπόδειξις ἀγορᾶς ἵππου ὑπὸ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Charles de Stietz, Μεσολλόγιον, 30 Μαΐου 1822.
158. Δηλοποίησις τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Οἰκονομίας τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος, Μεσολόγγιον, 30 Μαΐου 1822.
159. Κατάστασις μισθολογικὴ τῶν ἀξιωματικῶν, ὑπαξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν τοῦ Α΄ συντάγματος (Φιλελλήνων), Ἀνατολικόν, 31 Μαΐου 1822
160. Συνοπτικὸς πίναξ τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐπιτελείων μιᾶς στρατιᾶς 30—50.000 ἀνδρῶν, ἄ. χ. (1822).
161. Κατάστασις πληρωμῆς τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαξιωματικῶν τοῦ σώματος τῶν Φιλελλήνων, Μεσολόγγιον, 1 Ἰουνίου 1822.
162. Ἀπόδειξις τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Dania περὶ παραλαβῆς ὅπλων, Μεσολόγγιον, 1 Ἰουνίου 1822.
163. Νικόλαος Λεβίδης ἐξ Ὀδησσοῦ πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 3 Ἰουνίου 1822.
164. Ἀλέξανδρος Κατακουζηνὸς ἐκ Δρέσδης πρὸς Μαυροκορδᾶτον ἀπὸ 3/15 Ἰουνίου 1822 (περίληψις).
165. Τριαντάφυλλος Ἀποκορίτης ἐκ Ξυλογαϊδάρας πρὸς Χαράλαμπον Παπαπολίτην, 4 Ἰουνίου 1822.
166. Εἰδήσεις ἐκ Ρούμελης, ἄ χ. (1822).
167. Δηλοποίησις Ἰωάννου Κολοκοτρώνη ὅτι ἔλαβε χρήματα παρὰ τοῦ Ἀ. Μαυροκορδάτου, Λάσπη, 5 Ἰουνίου 1822.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

168. Χρεωστικὸν ὁμόλογον Δημήτρη Ράπτη πρὸς Λιβέριον, Λάσπη, 8 Ἰουνίου 1822.
169. Ἐντολὴ πληρωμῆς ὑπογεγραμμένη ὑπὸ Ἀ. Μαυροκορδάτου, ἄ. χ. (1822).
170. Ἀπόδειξις ἐξοφλήσεως μισθῶν ὑπαλλήλων τινῶν ὑπὸ Ἀ. Μαυροκορδάτου, Μεσολόγγιον, 10 Ἰουνίου 1822.
171. Σημείωσις περὶ ἀγορᾶς ζώων, 12 Ἰουνίου 1822.
172. Σημείωσις περὶ ἀγορᾶς ζώων, 15 Ἰουνίου 1822.
173. Ἀπόδειξις τοῦ Van Dyck, ὅτι εἰσέπραξε χρήματα παρὰ τοῦ Λιβερίου, Κομπότι, 18 Ἰουνίου 1822.
174. Ἀπόδειξις Σ. Γ. Σωνιὲρ ὅτι ἔλαβε χρήματα παρὰ τοῦ Λιβερίου ἔναντι τῆς μισθοδοσίας τοῦ Α' Συντάγματος, Κομπότι, 18 Ἰουνίου 1822.
175. Ἀπόδειξις τοῦ κόμιτος Normann ὅτι ἔλαβε χρήματα παρὰ τοῦ Λιβερίου, ἄ. χ. (1822).
176. Ὁ Ἄρειος Πάγος πρὸς τὸν Νικήταν Σταματελόπουλον, 20 Ἰουνίου 1822.
177. Ἀπόδειξις τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Charles de Stietz ὅτι ἔλαβε χρήματα ἔναντι τοῦ μισθοῦ ἀξιωματικῶν τινων τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου, Κομπότι, 22 Ἰουνίου 1822.
178. Ἰάκωβος Ῥῖζος Νερουλὸς ἐξ Ὀδησσοῦ πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 22 Ἰουνίου 1822.
179. Κατάστασις καταβολῆς χρημάτων εἰς Φιλλέληνας ἀξιωματικούς, Λαγκαδᾶς, 28 Ἰουνίου 1822.
180. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ ἀντισυντ. Charles de Stietz, ἄ. ἡμ. 1822.
181. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ Passary, Κομπότι, 12 Ἰουνίου 1822.
182. Σημείωσις ἀγορᾶς ζώων, 15 Ἰουνίου 1822.
183. Ἑτέρα σημείωσις ἀγορᾶς ζώων, 15 Ἰουνίου 1822.
184. Λογαριασμὸς τῶν ἐφόρων τῆς ἐπαρχίας Βονίτσης, Κομπότι, 15 Ἰουνίου 1822.
185. Καταμέτρησις καὶ δεκατισμὸς τῶν ζώων τῆς ἐπαρχίας Βονίτσης, ἄ. χ. (1822).
186. Γενικὴ κατάστασις τοῦ Τακτικοῦ Σώματος, 16 Ἰουνίου 1822.
187. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ λοχαγοῦ G. Feldhann, Κομπότι, 18 Ἰουνίου 1822.
188. Καταγραφὴ τῶν ἀξιωματικῶν τῆς χιλιαρχίας τοῦ Θ. Γρίβα, Κομπότι, 20 Ἰουνίου 1822.
189. Ἀπόσπασμα γράμματος Γεωργίου Βαρνακιώτη, ἄ. ἡμ. 1822.
190. Κατάστασις δαπάνης τοῦ στρατηγείου τοῦ Μαυροκορδάτου καὶ χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ Stietz, Κομπότι, 19 Ἰουνίου 1822.
191. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ Stietz, Κομπότι, 20 Ἰουνίου 1822.
192. Γ. Πραΐδης πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 20 Ἰουνίου 1822.
193. Ἀ. Λουριώτης ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, ἄ. χ. (1822).
194. Γ. Πραΐδης ἐκ Μεσολογγίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 20 Ἰουνίου 1822.
195. Νικόλαος Λουριώτης ἐκ Μεσολογγίου πρὸς Ἀ. Λουριώτην εἰς Λιβόρνον, 20 Ἰουνίου 1822.
196. Λιβέριος Λιβερόπουλος ἐκ Λαγκάδας πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 29 Ἰουνίου 1822.
197. Λιβέριος Λιβερόπουλος ἐκ Λαγκάδας πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 30 Ἰουνίου 1822.
198. Ἰωάννης Ξερομερίτης ἐκ Μοναστηρακίου πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 4 Ἰουλίου 1822.
199. Ἡ Πελοποννησιακὴ Γερουσία πρὸς τὸν Μῆτρον Ἀναστασόπουλον, 5 Ἰουλίου 1822.
200. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος ἐκ Κρικέλλου πρὸς τοὺς γραμματεῖς του εἰς Μεσολλόγιον, 6 Ἰουλίου 1822.
201. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ συνταγματάρχου Voutier, Μαχαλᾶς, 7 Ἰουλίου 1822.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

202. Μισθολόγιον καὶ κατάστασις πληρωμῆς ἀξιωματικῶν τοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου τοῦ Σώματος τῶν Φιλελλήνων, Μαχαλᾶς, 7 Ἰουλίου 1822.
203. Ἀ. Λουριώτης ἐξ Ἀγκῶνος πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 10/22 Ἰουλίου 1822,
204. Ἀ. Λουριώτης ἐξ Ἀγκῶνος πρὸς Θ. Νέγρην εἰς Κόρινθον, 10/22 Ἰουλίου 1822.
205. Ἀθανάσιος Ψαλίδας ἐκ Κερκύρας πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Ἀ. Μαυροκορδᾶτον εἰς Κόρινθον, 10 Ἰουλίου 1822.
206. Κατάστασις πληρωμῆς διὰ τὸν μῆνα Ἰούνιον τῶν ἀνδρῶν τοῦ Α΄ Συντάγματος, Βραχώριον, 10 Ἰουλίου 1822.
207. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ λοχαγοῦ A. St Georges, Μεσολόγγιον, 12 Ἰουλίου 1822.
208. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Stietz, Μεσολόγγιον, 12 Ἰουλίου 1822.
209. Ἑτέρα χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ ἀντισυνταγματάρχου Stietz, Μεσολόγγιον, 12 Ἰουλίου 1822.
210. Κατάστασις ἐλλειπόντων ἐφοδίων ἐκ τοῦ Α΄ Συντάγματος, Ἀνατολικόν, 13 Ἰουλίου 1822.
211. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ ἐνδυματίου Π. Βασιλειάδου, Μεσολόγγιον, 13 Ἰουλίου 1822.
212. Κατάστασις χρεῶν ἀξιωματικῶν τινων πεσόντων εἰς Πέτα, Ἀνατολικόν, 14/26 Ἰουλίου 1822.
213. Κατάστασις ὑπολοίπων μισθοῦ ἀνδρῶν τινων τοῦ Α΄ Συντάγματος, Ἀνατολικόν, 25 Ἰουλίου 1822.
214. Νικόλαος Βακαρέσκος ἐκ Στεφανουπόλεως πρὸς Γ. Πραΐδην, 25/27 Ἰουλίου 1822.
215. Κατάστασις δαπάνης τῆς κηδείας τῶν ἐν Πέτᾳ πεσόντων ἀξιωματικῶν, γενομένης ἐν Ἀνατολικῷ, 16 Ἰουλίου 1822.
216. Κατάστασις ἀμοιβῶν δοθεισῶν ὑπὸ Ἀ. Μαυροκορδάτου πρὸς τοὺς ἀξιωματικοὺς τοῦ Α΄ Συντάγματος, Ἀνατολικόν, 16 Ἰουλίου 1822.
217. Κατάστασις τῶν χρημάτων τῶν ὀφειλομένων εἰς τὸ Σῶμα τῶν Φιλελλήνων κ.λ., Ἀνατολικόν, 17 Ἰουλίου 1822.
218. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ συνταγματάρχου Delaunay, Μεσολόγγιον, 21 Ἰουλίου 1822.
219. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ σωματάρχου Max Raybaud, Μεσολόγγιον, 21 Ἰουλίου 1822.
220. Χρηματικὴ ἀπόδειξις τοῦ λοχαγοῦ Σ. Γ. Σωνιέρ, Μεσολλόγγιον, 21 Ἰουλίου 1822.
221. Χρηματικὴ ἀπόδειξις Εὐαγγέλη Πανᾶ, Μεσολόγγιον, 21 Ἰουλίου 1822.
222. Κλημάτης Κουζόφσκης ἐκ Κερνεσίου Σκωτίας πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 15 Αὐγούστου 1822.
223. Ἰωάννης Κωλέττης ἐξ Ὕδρας πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 17 Αὐγούστου 1822.
224. Ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ ἐκ Μύλων πρὸς τὸν Κωνσταντῖνον Μεταξᾶν, 18 Αὐγούστου 1822.
225. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 19/31 Αὐγούστου 1822.
226. Ἀνώνυμος ἐκ Βολωνίας πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον εἰς Πελοπόννησον, 29 Αὐγούστου 1822 Ν.
227. Ὁ μητροπολίτης Ἰγνάτιος ἐκ Πίζης πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 30 Αὐγούστου 1822.
228. Ὁ Λιδωρικίου Ἰωαννίκιος πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον εἰς Μεσολόγγιον, 1 Σεπτεμβρίου 1822.
229. Ἀ. Μαυροκορδᾶτος πρὸς τὸν ἅγιον Λιδωρικίου Ἰωαννίκιον, ἄ. χ. (1822).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

230. Κ. Πολυχρονιάδης ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 1 Σεπτεμβρίου 1822.
231. Μιχαὴλ Χρησταρῆς ἐκ Λιβόρνου πρὸς Γ. Πραΐδην εἰς Μεσολόγγιον, 1 Σεπτεμβρίου 1822.
232. H. de Lavillasse ἐκ Τριπολιτσᾶς πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον εἰς Βραχώρι, 2/14 Σεπτεμβρίου 1822.
233. Ἰάκωβος Βούλγαρις ἐκ Πετρουπόλεως πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 5 Σεπτεμβρίου 1822.
234. Ἰάκωβος Βούλγαρις πρὸς Ἀλέξανδρον Ὑψηλάντην, ἄ. χ. (1821).
235. Ἰάκωβος Βούλγαρις πρὸς τὸν αὐτοκράτορα τῆς Ρωσίας Ἀλέξανδρον, ἄ. χ.
236. Προκήρυξις τοῦ Ἀλ. Ὑψηλάντου πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Μανιατῶν, ἄ. χ.
237. Ἰάκωβος Βούλγαρις, ὑπόμνημα περὶ τῶν Ἰονίων Νήσων, Βιέννη, Ἀπρίλιος 1815.
238. Ἰάκωβος Βούλγαρις πρὸς Λόρδον Clancarty, Βιέννη, Ἀπρίλιος 1815.
239. Χρεωστικὴ ὁμολογία Ἀνθίμου Γαζῆ διὰ τὸ κοινὸν τῆς Λιθάδας, 6 Σεπτεμβρίου 1822.
240. Γιαννάκης Γιολδάσης ἐκ Κρικέλλου πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον εἰς Μεσολόγγιον, 12 Σεπτεμβρίου 1222.
241. Ἤβος Ρήγας ἐκ Κρικέλλου πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον εἰς Μεσολόγγιον, 12 Σεπτεμβρίου 1822.
242. Γ. Βαρνακιώτης ἐκ Πλατάνου πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον εἰς Ἀνατολικόν, 12 Σεπτεμβρίου 1822.
243. Οἱ ἔφοροι τοῦ Μεσολογγίου πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 15 Σεπτεμβρίου 1822.
244. Διονύσιος Καμπάνης ἐκ Φλωρεντίας πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 18 Σεπτεμβρίου 1822
245. Ἀντώνιος Ἀντωνόπουλος ἐκ Τεργέστης πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 19 Σεπτεμβρίου 1822.
246. Ὁ ἐμπορικὸς οἶκος Μοσπηνιώτη, Γιαλιᾶ καὶ Δεσπότη ἐκ Λιβόρνου πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 19 Σεπτεμβρίου 1822.
247. Χρηστάκης Στάϊκος ἐκ Βραχωρίου πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον εἰς Ζυγόν, 19 Σεπτεμβρίου 1822.
248. Δημήτριος Μόστρας ἐκ Πίζης πρὸς Α. Μαυροκορτᾶτον, 20 Σεπτεμβρίου 1822.
249. Χρηστάκης Στάϊκος ἐκ Παλιοπύργου πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον εἰς Κεράσοβον, 20 Σεπτεμβρίου 1822.
250. Ἀνδρέας Ζαγκανᾶς ἐκ Γαλατᾶ πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 22 Σεπτεμβρίου 1822.
251. Οἱ κάτοικοι Ἀποκούρου ἐκ Ντογρὶ πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 23 Σεμτεμβρίου 1822.
252. Ἰωάννης Τρικούπης ἐκ Μεσολογγίου πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 23 Σεπτεμβρίου 1822.
253. Ὁ μητροπολίτης Ἰγνάτιος ἐκ Πίζης πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 27 Σεπτεμβρίου 1822.
254. Ὁμογενὴς ἐκ Λιβόρνου πρὸς Α Μαυροκορδᾶτον, 30 Σεπτεμβρίου 1822.
255. Κωνσταντῖνος Γεροστάθης ἐκ Κερκύρας πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 10 Ὀκτωβρίου 1822.
256. Γιαννάκης Ράγκος ἐκ Νεοχωρίου πρὸς Μῆτσον Ἀλεξανδρίνας εἰς Ἀνατολικόν, 11 Ὀκτωβρίου 1822.
257. Ἀντίγραφον ἐκ τῆς ἐφημερίδος τῶν Παρισίων Journal des Débats τῆς 24 Ὀκτωβρίου 1822.
258. Εἰσφοραὶ Ἑπτανησίων πατριωτῶν ὑπὲρ τοῦ Ἀγῶνος, 25 Ὀκτωβρίου 1822.
259. Ἐπιστολὴ Π. Σ. ἐκ Βενετίας, 29 Ὀκτωβρίου 1822.
260. Προκήρυξις τοῦ Μινιστερίου τοῦ Πολέμου (Ἰ. Κωλέττης) πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς καὶ πολιτικοὺς τῆς Δ. Χ. Ἑλλάδος, Ἑρμιόνη, 30 Ὀκτωβρίου 1822.
261. William Meyer ἐκ Πρεβέζης πρὸς Θωμᾶν Barthot εἰς Ἀντίρριον, 2 Νοεμβρίου 1822.
262. Ἀντώνιος Τζούνης καὶ Ἰωάννης Ἀμβροσιάδης ἐκ Τριπόλεως πρὸς Α. Μαυροκορδᾶτον, 6 Νοεμβρίου 1822.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

263. Εὐστάθιος Πετρίδης ἐκ Πύργου πρὸς Γεώργιον Σισίνην, 7 Νοεμβρίου 1822.
264. Προκήρυξις τῆς Κυβερνήσεως περὶ ἐκλογῆς νέων βουλευτῶν, Ἑρμιόνη, 9 Νοεμβρίου 1822.
265. Λάζαρος Παναγιώτας ἐκ Μεσολογγίου πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 18 Νοεμβρίου 1822.
266. Λογαριασμὸς συνεισφορῶν ἐκ διαφόρων ἐπαρχιῶν ἀπὸ 19 Νοεμβρίου 1822.
267. Μιχαὴλ Γ. Σχινᾶς ἐκ Παρισίων πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 30 Νοεμβρίου 1822 Ν.
268. Βεβαίωσις Ἀ. Μαυροκορδάτου περὶ συνεισφορᾶς τοῦ Ἰωάννου Τρικούπη, Μεσολόγγιον, 14 Δεκεμβρίου 1822.
269. Βεβαίωσις Ἀ. Μαυροκορδάτου περὶ συνεισφορᾶς τοῦ Μήτσου Μαχαλιώτη, Μεσολόγγιον, 14 Δεκεμβρίου 1822.
270. Βεβαίωσις Ἀ. Μαυροκορδάτου περὶ συνεισφορᾶς τοῦ Μήτρου Ντεληγεωργοπούλου, Μεσολόγγιον, 14 Δεκεμβρίου 1822.
271. Φραγκῖσκος Καρβελᾶς ἐκ Ζακύνθου πρὸς Ἀ. Μαυροκορδᾶτον, 16 Δεκεμβρίου 1822.
272. Πίναξ ἐθνικῶν ὁμολογιῶν ἀποσταλεισῶν εἰς Ἑπτάνησον πρὸς ἐξαργύρωσιν, 22 Δεκεμβρίου 1822 κ.ἑ.
273. Ὀδυσσεὺς Ἀνδροῦτσος πρὸς Θ. Νέγρην, 18 Δεκεμβρίου 1822.
274. Κωνσταντῖνος Δραγώνας ἐκ Ζακύνθου πρὸς Θ. Κολοκοτρώνην, ἄ. χ. (1822).
275. Μιχ. Χρησταρῆς ἐκ Πίζης πρὸς Γ. Πραΐδην, 27 Δεκεμβρίου 1822 Ν.
276. Γεώργιος Λαδόπουλος ἐκ Ζακύνθου πρὸς Σταμάτιον Λεβίδην, 30 Δεκεμβρίου 1822.
277. Μ. Φωτεινὸς ἐκ Κεφαλληνίας πρὸς Ἰωάννην Ν. Παπαδάκην εἰς Μεσολόγγιον, 30 Δεκεμβρίου 1822.
278. Ἀνδρέας Κοντογούρης ἐκ Κεφαλληνίας πρὸς Ἀλ. Μαυροκορδᾶτον, 30 Δεκεμβρίου 1822.
279. Λογαριασμὸς τῶν Ἐφόρων Ζακύνθου, τέλη Δεκεμβρίου 1822.
280. Προκήρυξις πρὸς τοὺς Ἠπειρώτας, ἄ. χ. (1822).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

'Αβασιάρης Ζατομπέγης 75
'Αβδουλαμπούτ 189
'Αγαρηνοί 45, 194
'Αγγλία 54, 84, 91, 103, 104, 106, 117, 142, 168, 184, 189, 194, 199, 213, 288, 309, 347
"Αγγλοι 34, 38, 39, 41, 50, 54, 183, 184, 198, 286, 324
'Αγία 'Ελένη 51
'Αγία Μαῦρα 211
'Αγία Τριὰς 220, 221
"Αγιον "Ορος 120, 127
"Αγιος Βασίλειος 159, 161
'Αγκὼν 45, 81, 87, 117-119, 134, 142, 158, 162, 185, 188, 218, 250, 251, 259, 261, 263, 266, 292, 357
"Αγραφα 59, 60, 102, 115, 131, 146-148, 150, 152-154, 180, 191, 193, 194, 221, 223, 313
'Αγραφιῶται 192, 221
'Αγράφ-μπεης 222
'Αετὸς 165
'Αθανασίου 'Αναγνώστης 129, 147, 149, 151, 157, 210, 226, 227, 230
«'Αθηνᾶ» βρίκιον 45
«'Αθηνᾶ» ἐφημερὶς 137, 198
'Αθῆναι 12, 46, 49, 68, 101, 127, 164, 229, 324, 351
"Αθως 189
Αἰγαῖον 52, 145, 207, 217
Αἴγινα 52
Αἴγιον—Βοστίτσα 32, 66, 237, 319, 345
Αἴγυπτος 9, 10, 53, 195, 213, 358
Αἰνιὰν Γεώργιος 131, 205, 311
— Δημήτριος 311, 313
Αἴνου μητροπολίτης 20
Αἰσχύλος 16
'Αϊτὴ - Χαήτιον 86
'Αϊτηνοὶ 86
Αἰτωλία 115, 121, 253, 291, 362
Αἰτωλοακαρνανία 103
Αἰτωλοὶ 99
'Ακαδημία 'Αθηνῶν 1,5, 181
— Κερκύρας 346
'Ακαρνᾶνες 63
'Ακαρνανία 101, 102, 115, 121, 154, 173, 253, 362
'Ακαρνανοαιτωλία 53
"Ακκερμαν 332
'Ακράτα 56
'Αλβανία - 'Αρβανιτιὰ 139, 194, 196, 199, 200, 224, 271, 289
'Αλβανοὶ - 'Αρβανῖται 59, 66, 67, 74, 81, 85, 89, 97, 119, 169, 183, 194, 200, 208, 213, 216, 224, 270, 271

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἀλβανοτοῦρκοι 215, 289
Ἀλεβρᾶς Νικ. Ἰωαννίδης 113
Ἀλεξάνδρεια 96, 183, 186, 201, 207, 215
Ἀλεξανδρίνας Μήτζιος 326
Ἀλεξανδρόπουλος Κωνσταντῆς 86
Ἀλέξανδρος Α′ (τσάρος Ρωσίας) 2, 32, 55, 90, 103-107, 135, 169, 184, 188, 199, 263, 322-324
Ἀλεξόπουλος Σπυρ. 220, 221
Ἀλῆ πασᾶς Ἰωαννίνων 13, 23, 26, 28, 30, 35, 37, 44, 47, 54, 59, 61, 62, 66, 74, 75, 87, 88, 97, 102, 115, 119-121, 123, 131, 132, 136, 141, 154, 162, 169, 184, 194, 200, 235, 270, 318, 351, 352
Ἀληπούρας Μέτζε Μέτζιος 63
Ἀλούπης Γαλανάκης 247
Ἀλυκούρης Γ. 108
Ἀμανίτης Γαβριὴλ 205
Ἀμβροσιάδης Ἰωάννης 336
Ἀμβρόσιος πρωτοσύγκελλος 86
Ἀμερικὴ 91, 136, 141, 168, 199
Ἀμπάζης Ταὴρ ἀγᾶς - Ζερμπενῆς 61, 62, 75, 76
Ἀμπελάκια Θεσσαλίας 101
Ἄμπλιανη 198
Ἀμστελόδαμον — Ἄμστερδαμ 201, 214, 323
Ἄμφισσα 311
Ἀναγνωσταρᾶς 285
Ἀναγνωστόπουλος Παναγιώτης 76
Ἀνάλατος 130
Ἀναστασίου Ἀντώνιος 82, 125, 126, 129, 147, 149, 151, 157
Ἀναστασόπουλος Μῆτρος 257
Ἀνατολικιῶται 76, 163, 190
Ἀνατολικὸν (Αἰτωλικὸν) 61, 73, 111, 117, 118, 120, 121, 138, 231, 314, 326, 341, 342
Ἀνδρίτσαινα 315
Ἄνδρος 102, 260, 262
Ἀνδροῦτσος Ὀδυσσεὺς 46, 74, 102, 155, 207, 284, 289, 351, 353, 355
Ἄνθιμος μητροπολίτης Ἄρτης 127-129
— — Σμύρνης 332
Ἀννοβερία — Ἀννοβερικὴ 79, 90, 194 199
Ἀντίρριον 336
Ἀντωνιάδης Ἐμμαν. 133
Ἀντωνόπουλος Ἀντώνιος Μ. 315
— Γεώργιος 316
Ἀξιώτης Κωνσταντῖνος 43
Ἀποκλείστρα 238
Ἀποκουρῖτες 320
Ἀπόκουρον 228, 238, 320
Ἀραβαντινὸς Παναγιώτης 132, 187
Ἀραβία 91
Ἀραπογιάννης 148
Ἀργολικὸς κόλπος 52
Ἄργος 86, 87, 130, 134, 255, 284, 285, 287, 295
Ἀργυρόκαστρον 200
Ἀργυρόπουλος Γεώργιος 35, 68, 83, 119
— Κωνσταντῖνος 83
Ἀρδαβάνης Ἀνδρέας 113
Ἄρδενβεργ 331
Ἄρειος Πάγος (ἐν Ἀμφίσσῃ) 96, 132, 133, 218, 222, 241, 311, 351, 353
Ἀριστεῖδαι 290
Ἀριστοτέλης 143, 218, 287
Ἀρκαδία 123, 257
Ἀρμένης Ἀντώνιος 310
Ἁρποκράτης 20
Ἀρσένιος ἀρχιμανδρίτης 79,91

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ἄρτα 31, 54, 60, 73, 76, 87, 97, 109, 120, 121, 194, 195, 207, 254, 317, 318
Ἄρτας Ἀθανάσιος 254
Ἀρτηνὸς κόλπος 215
Ἀρτοτίνα 319
Ἀσία 89, 175, 358
Ἄσπρη θάλασσα 37
Ἀσπροποταμῖται 154
Ἀσπροπόταμος 134, 153, 223
Ἄστρος 132, 205
Ἀτέσης Βασίλειος 127
Αὐγερινὸς Ἀγαμέμνων 205
Αὐστρία 54, 103, 138, 144, 168, 182, 184, 187, 189, 213, 226, 260, 290, 323, 324
Αὐστριακοὶ 50, 184
«Αὐστριακὸς Παρατηρητὴς» ἐφημ. 287, 289
Ἀφρικὴ 53
Ἀχερᾶ 159, 161, 165
Ἄχολος Χριστόδουλος 86

Βακαρέσκος Νικόλαος 277
Βαλλιᾶνος Ἀνδρέας 259
Βαλτικὴ 194
Βαλτινὸς Γεώργιος 76
Βάλτος 115, 150, 174, 223, 311, 317
Βάμβας Νεόφυτος 51, 80, 91, 95, 137
Βαρβάκης Ἰωάννης 94, 95, 143, 182, 214, 216, 323
Βαρβάτης Ἰωάννης 86
— Παναγιώτης 263
Βαρετάδον Βάλτου 316
Βαριαδίτης Ἀποστόλης 30
Βαρνακιώτης—Νικολοῦ Γεωργάκης 2, 63, 76, 101, 126, 154-157, 167, 249, 314, 316, 317, 320, 334
— Ἰωάννης 255
— Τάσος 345
Βαρνάκοβα 311
Βαρσοβία 331
Βασιλάδι 72, 73, 343
Βασιλάκης Παναγιώτης 111
Βασιλειάδης Π. 274
Βασσᾶνος βλ. Μπασιᾶνος
Βασσαραβία 46, 93
Βαταβάλης Κωνσταντῖνος 78, 93, 133, 143, 158
— Πέτρος 78, 93, 133
Βαϋρόφφερ Γ. 51
Βαχάρνικος Γεώργιος 322
Βελιγκέκας 59
Βαχαβίδαι 89
Βελῆς Κώστας 59, 60
Βελιγκτὼν 323, 331
Βελιζανὰ 164
Βελοῦδος Ἰωάννης 113
Βελούχοβον 237, 238
Βένετον Ἰταλίας 113
Βενέτικον 254, 320
Βενιαμὶν Λέσβιος 80, 137
Βέρβενα 164
Βερολῖνον 227
Βερόνα-Βερώνη 186, 288, 322, 324, 331, 333, 336, 346, 348
Βετζιάρης-Μπετζιάρης Γ. 315, 322, 323
Βηλαρᾶς Ἰωάννης 270, 271, 362
— Στέφανος 271, 272
Βιανέλλος Αὐγουστῖνος 310
«Βίβλος τῶν Ζώντων» 34
Βιέννη 16, 34, 35, 38, 50, 54, 73, 81, 132, 133, 164, 213, 289, 295, 322, 324, 347

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Βιθυνία 169
Βίνιανη 59
Βιτάλης Γεώργιος 65, 119, 131, 134
— Σπυρίδων 119
Βιτκενστάϊν 32
Βίτου Παναγιώτης 241
Βλαδιμηρέσκος Θεόδωρος 32, 41, 50, 77
Βλαχία 1, 12, 22, 32, 33, 34, 46, 56, 219, 260, 276, 290, 336
Βλάχοι 50, 212, 219, 277
Βλαχογιάννης Ἰωάννης 1, 238
Βλαχομπογδανία 88, 323, 352
Βλαχομπογιάροι 41
Βλαχόπουλος Ἀλεξάκης 63, 73, 248, 258 317, 345
Βλαχορουμᾶνος 352
Βλαχούτζης Ἀλέκος 132
— Ἰωάννης 132
— Κωνσταντῖνος 21, 132
— Νικόλαος 132
— Χριστόδουλος 132
Βλοχαῖται 317
Βλοχὸς 173, 253
Βόγερ Ἰωάννης Π. 86
Βογορίδης Ἀθανάσιος Ἰ. 48, 53, 55, 86
Βοιωτία 87
Βολιβὰρ 91
Βολωνία-Μπολωνία 322
Βόνιτζα 47, 54, 140, 162, 191, 239, 245, 257, 258
Βονιτζᾶνος Πέτρος 248
Βόσνα 88
Βόσπορος 194
Βουκουρέστιον 12, 15-19, 21, 23, 40, 41, 48, 276, 277
Βούλγαρης Γεώργιος 9, 12
— Ἰωάννης 111
Βούλγαρις Ἰάκωβος 1, 298, 302
Βούλγαροι 33
Βούλης Δημήτριος 334
Βουλπιώτης Γιαννάκης 103
— Κωνσταντῖνος 60, 61
Βούστρι 159, 161, 164
Βράϊλα-Μπράϊλα 41
Βρανούσης Λ. 271
Βρασιλία 91
Βρασωβὸς 275
Βραχώρι (Ἀγρίνιον) 65-69, 73, 74, 96, 103, 114, 116, 119,120, 123-126, 128, 130, 138, 142, 144, 147,149, 151, 156,158, 163, 166, 167, 223, 258, 318-320
Βρεττανία Μεγάλη 1, 288, 336, 358
Βρὸδ 331
Βρυώνης Ὁμὲρ 74, 87, 131, 200
Βυζούλας-Μπιζούλας Ἰωάννης 93
Βυρτεμβέργη 262
Βύρων Νοὲλ 176

Γαζῆς Ἄνθιμος 131, 310
Γαζῆς Γ. Δελβινακιώτης 311
Γαλάνης-Γαλάνου Πάνος (Μεγαπάνος) 73, 74, 76, 82, 123, 125, 126, 128, 147, 149, 151, 157, 173, 174, 180, 191, 210, 212, 255, 256, 317, 318, 325, 345
Γαλαξείδιον 61, 63, 229
Γαλατᾶς 313, 320
Γαλάτης Μιχαὴλ 117, 139, 177
Γαλλία 23, 37, 42, 49, 53, 54, 90-92, 104, 142, 168, 282, 297, 323, 336, 346, 347
Γαλλικὴ Ἐπανάστασις 37
Γάλλοι 185, 188, 217

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Γαστούνη 357
Γατέσκαινα Καρλόττα 78, 137, 144, 158, 170, 185, 219
Γάτσος Σταμούλης 59, 192, 223
Γενεύη 68, 169, 185, 208
Γενικὰ 'Αρχεῖα τοῦ Κράτους 1, 139, 243, 272, 318
Γεννάδειος Βιβλιοθήκη 22
Γένουα-Γένοβα 9, 23, 54, 133, 235
Γερμανία 23, 49, 81, 90, 94, 133, 141, 142, 164, 168, 213, 236, 322, 336, 347
Γερμανοὶ 217
Γερμανὸς ἐπίσκοπος Π. Πατρῶν 31, 59, 348
— καθηγούμενος 56
Γεροθανάσης Γιάννος 76
Γεροστάθης Κωνσταντῖνος 109, 119, 325, 343
Γερουσία Δυτικῆς 'Ελλάδος 4, 96, 101, 115, 118, 120, 121, 123-127, 146-149, 151, 152, 154-157, 167, 175, 180, 190-193, 196, 198, 210, 219, 221-223, 347
Γεωργίου 'Αναστάσιος 205
Γιαλάπας 138, 139, 177, 178, 252
Γιαλιᾶς Δημήτριος 80, 316
Γιαννετάκης Παναγιώτης 86
Γιάννου Δημήτριος 82
Γιατράκος 196,197
Γιαχιὰ ἐφέντης 216
Γιολδάσης-Γκιολτάσης Γιαννάκης 148, 312, 313
Γιούργεβον 33
Γιουσούφ-'Ισούφ πασᾶς 31, 176
Γκαβοστέργιος βλ. Ζώτου Λογοθέτης
Γκαλίνα Βικέντιος 98
Γκέγκας Σπῦρος 247
Γκίκας 239
Γκίκας ὁσποδάρος 290
Γκίκας Στρᾶτος 66
Γκόστας 110
Γκοτζιαμάνης 148
Γκουμπερνάτης Φραγκῖσκος 231
Γκρὴν Φίλιππος 177
Γκύλφορδ-Γυλφόρτιος 80, 178, 231
Γλαράκης Γεώργιος 205
Γλυκῆς κάστρον 190
Γόρδων Θωμᾶς 50, 92, 185, 282
Γορίτσα 169
Γοτίγγη 133, 213
Γότιστα 'Ηπείρου 155
Γούδας Βασίλειος 227, 344
Γουμενίτσα 54
Γουριὰ 252
Γραμματικὸς Γιώτης 161
Γρασσὲτ 'Εδουάρδος 114, 287, 289, 291
Γρηγοράσκος τσελεμπὴς 16, 18
Γρηγοριάδης 'Αθανάσιος 44
Γρηγόριος ἐπίσκοπος Μεθώνης 44
Γρίβας 'Αλέξης 247, 317
— 'Ανδρέας 317
— Θεοδωράκης 66, 134, 247
— Σταῦρος 247
— Φλῶρος 247
Γυφτοχώρι 237

Δαβιὲρ 'Αχιλλεὺς 177, 250
Δαδίον 293
Δακία 35, 36, 52, 54, 80, 90, 94, 213, 290
Δαμιανὸς Σπυρίδων 17
Δανία 103, 189, 194, 198
Δαρδανέλλια 47, 53, 166, 201

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Δάσης Χρῆστος 206
Δασκαλάκη Βιολέττα 101
Δασκαλάκης 101, 167
Δασκαλόπουλος 344
Δάσκαλος 116
Δαφνοχώριον 238
Δέλβινον 271
Δεληγιάννης-Ντεληγιάννης 'Αναγνώστης 86, 285, 297
Δελλαδέτζιμας Δημήτριος 350
Δελνέγρης Λουρέντζος 108
Δελώναι, Δελώνας Βέλλιος 281
Δερβένια 286
Δέρκων μητροπολίτης 142
Δεσπότης 'Αναστάσιος 80, 260, 316
— 'Ιωάννης 116, 119, 138
Δεσποτόπουλος Θανάσης 317
Δεσύλλας 'Αλέκος Γ. (Τσοῦκος) 187
— Δημήτριος 112
— Χριστόδουλος 112, 120
Δημάκης 'Ιωάννης Δ. 193
Δημητριάδης 'Αθανάσιος 143, 213, 287
Δημήτριος γραμματικὸς (τοῦ Σαχίνη) 227, 239
Δημητρόπουλος 342
Διαλέτης 'Αναγνώστης 147, 149, 151, 180, 210, 212
Δίβρη 81
Διογένης 270
Διονύσιος ἐπίσκοπος Ρέοντος καὶ Πραστοῦ 286
Δίστομον 237, 238
Διχώριον Δωρίδος 238
Δομεστίνης Χ. 'Αναγνώστης 176
Δομιανοὶ 59
Δομοκὸς 155
Δομπραΐνα 257
Δούνα (Δούναβις) 46
Δούναβις 33, 194
Δουρούτης Γεώργιος 292
Δραγαμέστο 165, 185, 218
Δραγώνας Κωνσταντῖνος 353-355
Δράκος Θανάσης 62
Δρακοσπηλιὰ 102, 155
Δράκου Γεωργάκης 76
Δράμαλης 56, 194, 286
Δραμονάρης 244
Δρέσδη 236, 237
Δροσινὸς Χρόνιος 131, 141, 183, 185, 322
Δροῦσοι 89
Δρυμάδες 66
Δυοβουνιώτης Κωνσταντῖνος 1
Δυράτσον 199
Δωρὶς 237

'Εβραῖοι 92, 184, 185, 334
'Εγριπιώτης Δημήτρης 247
'Εθνικὴ Βιβλιοθήκη 32, 49, 68
«'Εθνοκρατία» ἐφημερὶς 198
Εἰρηναῖος 'Ιωάννης 241
«'Εκκλησία» περιοδ. 121
'Ελασσὼν Θεσσαλίας 120, 121
'Ελβετία 132, 133, 141, 142, 168, 262, 322
'Ελβετοὶ 207
«'Ελεύθερος Λόγος» ἐφημερὶς 238
'Ελλὰς 42, 50
'Ελλὰς Χ. 'Ανατολικὴ 131-133, 148, 284
'Ελλὰς Χ. Δυτικὴ 2, 3, 72, 101, 122-125, 128-130, 174, 191, 215, 220, 226, 229, 282, 284, 286, 332, 334
'Ελλὰς Στερεὰ 60
«'Ελληνικὰ Χρονικὰ» ἐφημ. 177

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

«Ἑλληνικὴ Κύπρος» περιοδ. 111
Ἑλμὰς ἀγᾶς 68, 74
Ἑξαμίλια 30
Ἔπαχτος-Ναύπακτος 31, 238, 319
Ἐπίδαμνος 145
Ἐπιδαύριοι 209
Ἐπίδαυρος 108, 178, 353
— Νέα 209
Ἑπτὰ Γουλᾶδες 88
Ἑπτάνησος 2, 3, 109, 124, 336
«Ἑρμῆς ὁ Λόγιος» 21, 50, 133, 243, 253
Ἑρμιόνη 332, 341
Ἑρμούπολις 27
Ἑταιρεία Ἀρχαιολογικὴ 243
Εὔβοια 127, 145, 194
Εὔριπος 31, 52, 54, 195, 215
Εὐρόπολις (Νεβρόπολις) 311
Εὐρυτανία 60, 312, 336
Εὐρώπη 9, 11, 12, 19, 27, 40, 79, 88, 90, 92, 105, 106, 113, 133, 134, 136, 141, 145, 184, 190, 194, 201, 207, 208, 213, 217, 218, 224-226, 250, 251, 261, 262, 283, 288, 320, 322, 333, 348, 353-355, 360
Ἔφεσος 175

Ζαβέρδα 159, 161-163, 256
Ζαβίρας Γεώργιος 133
Ζάβιτζα 165
Ζαβὸς Λάμπρος 324, 331
Ζαγκανᾶς Ἀνδρέας 320
— Νικόλαος 320
Ζαγόριον Ἠπείρου 16, 25, 102, 131, 208, 214, 270, 271
Ζαήμης Ἀνδρέας 3, 31, 56
Ζακύνθιοι 46
Ζάκυνθος 45, 47, 50, 67, 69, 102, 124, 139, 183, 210, 211, 250, 286, 287, 289, 312, 331, 345, 349, 350, 353, 354, 356, 357, 361
Ζαπανιῶται 19
Ζαπαντιώτης Βασίλης 247
Ζαριφόπουλος Ἀνδρέας 286
Ζαφειρόπουλος Ἀθανάσιος 247
«Ζέμων» ἐφημ. 88
Ζέρβας Ἀναγνώστης 86
— Γεώργιος τοῦ Λάμπρου 206, 218
— Νάσιος Τζίμα 63
— Τούσας 29
Ζητούνι (Λαμία) 31, 97, 207, 224
Ζιαβέλλας βλ. Τζαβέλλας
Ζιαβρούλης 290
Ζλατινιάνος Γεώργιος 15, 16
Ζυγὸς 252, 253, 317, 318
Ζωντανὸς Ἄγγελος 97, 98, 111, 118, 158
— Παναγιώτης 27, 29, 97
Ζώτου Ἀναγνώστης 63
Ζώτου Λογοθέτης Στέργιος (Γκαβοστέργιος) 46, 60, 61, 128, 147, 149, 151, 155, 179, 191, 210, 221, 222, 311

Ἤπειρος 25, 26, 28, 35, 37, 42, 44, 53, 66, 93, 125, 135, 145, 169, 206, 270, 271, 362
«Ἠπειρωτικὰ Χρονικὰ» περιοδ. 102
Ἠπίτης Πέτρος 49, 51, 54
Ἡράκλεια Προποντίδος (Μουντανιὰ) 121

Θεοδωρᾶτος Γεράσιμος 56
Θεοδώρητος ἐπίσκοπος Βρεσθένης 86
Θεοτόκης Ἰωάννης 118, 341
Θερμοπῦλαι 53, 81, 195, 215, 216, 224
Θεσσαλία-Θετταλία 60, 68, 88, 131, 135,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

141, 148, 154, 155, 158, 213, 215, 216, 223, 353
Θεσσαλονίκη 37, 127, 145, 189, 200
Θετταλομακεδόνες 216
Θετταλομακεδονία 195
Θῆβαι 351
Θράκη 213
Θῶμος Δημήτριος 247
— Κώνστας 247

Ἰάσιον-Γιάσι 13, 16, 19, 32-34, 36, 332
Ἰατρόπουλος Κωνσταντῖνος 19, 32
Ἰγνάτιος μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας 14-16, 18, 35, 48, 49, 52, 88, 119, 121, 134, 168, 181, 188, 206, 214, 243, 260, 293, 316, 318, 321, 348
Ἰένα Γερμανίας 213
Ἱερὰ Συμμαχία 189, 193, 218, 336
Ἱερὸς Λόχος 336
Ἰθάκη 119, 324, 331, 359
Ἰλαρίων ὁ Κρὴς (ὁ καὶ Σιναΐτης) 142
Ἰλμὰζ μπέγης 76
Ἰμὲρ-Ὀμὲρ-Οὐμὲρ πασᾶς 115, 317, 320
Ἰμπραὴμ πασᾶς Αἰγύπτου 44
Ἰόνιοι Νῆσοι 1, 2, 105, 183, 188
Ἰόνιος Ἀκαδημία 178, 213
Ἰρλανδία 90
Ἰσθμὸς (Κορίνθου) 52, 96
Ἰσκνίσεν 331
Ἴσκου Ἀνδρέας 76, 248
Ἰσμαὴλ 37
Ἰσμαὴλ πασᾶς 120, 121
Ἱσπανία 9, 55, 90, 323
Ἱσπανοπορτογαλλία 142, 168
Ἱστορικὴ Ἐθνολογικὴ Ἑταιρεία 4, 12, 21, 155
Ἰταλία 21, 56, 68, 113, 134, 181, 198, 213, 236, 290, 322, 324, 336
Ἰωαννίδης Γεώργιος 53, 213, 331
— Νικόλαος 213, 331, 350
Ἰωαννίκιος ἐπίσκοπος Λιδωρικίου 294, 295
Ἰωάννινα 18, 23, 31, 47, 87, 88, 115, 119-121, 123, 131, 135, 141, 169, 200, 206, 215, 270
Ἰωάννου Σταῦρος 102
Ἰωνία 19

Κάδιξ Ἱσπανίας 52
Καζεντῖνον 78
Κακουλίδης Ἰωάννης 87
Καλάβρυτα 57, 58, 237, 336
Καλαμαριώτης Δημήτριος 86
Καλαμάτα 56, 77, 136
Καλαμογδάρτης Ἀνδρέας 205
Κάλαμος 119, 312
Καλαντζοποταμιὰ 223
Καλαρίται 61, 78
Καλὴ Ἐλπὶς (ἀκρωτήρ.) 54
Καλλέργης-Καλλιέργης Δημήτριος Φρ., 182
— Ἐμμανουὴλ 137, 182, 214, 216
— Ἐμμανουὴλ Φρ. 182
— Νικόλαος Φρ. 182
Καλλιμάχης Ἰωάννης Ἀ. 38
«Καλλιόπη» περιοδ. 142
Καλλίου κοινότης 237
Καλλίπολις 175
Καλογήρου Ν. 68
Καλτζᾶς Δῆμος 319
Καλτζοδῆμος 148
Καλύβια 66
Καμπάνης Διονύσιος 315
Καμπέρης Κάρλος 322

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Καναβὸς Γεώργιος 147, 149, 151, 157, 180, 190, 210, 212
Καναβοῦ Λάμπρω 190
Καναδία 91
Κανακάρης Θᾶνος 2, 92, 95, 181, 285, 286, 341, 352
Κανάλα Βάλτου 238
Κανδήλα 159, 165
Κανέλλος Στέφανος 132, 205, 254
Κανζαδούρης Γεώργιος 223
Κάννιγκ Γεώργιος 322
Καπετανάκαι 50
Καποδίστριας Βιάρος 70
— Ἰωάννης 6, 15, 68, 71, 123, 127, 130, 132, 162, 164, 243, 311, 323, 324, 336
Καραβιᾶς Βασίλειος 94, 142
Καραβίας Ἱπποκράτης 324
Καραγιάννης Κωνσταντῆς ἢ Ἀναγνώστης 63, 76, 88, 116, 125, 126, 128, 147, 149, 151, 154, 155, 167, 174, 210
Καραθεοδωρῆς Στέφανος 19
Καραϊσκάκης Γεώργιος 60, 61, 130, 154, 221, 223, 254, 311-313, 321
Καραΐσκου Ἀνδρέας 63, 126, 150, 155, 157, 175, 313, 316, 317
Καραμῖχος Ἀναστάσιος 270
Καραμπᾶς 179
Καραμπίνας Νάστος 62
Καραμπίνης Γεώργιος 63
Καραπᾶνος Ἀναστάσιος 13, 14, 17, 18
— Κωνσταντῆς 76
Καραπάνου Φώτιος 73, 181, 285
Καράπαυλος Ἠλίας 86
Καρατζᾶς Γεώργιος 37, 41
— Ἰωάννης 21, 34, 38, 56, 67, 70, 73, 90, 118, 132, 144, 182, 206, 214, 216
— Κωστάκης Ἰ. 4, 22, 56, 57, 59, 64, 65, 68, 69, 73, 74, 262
Καραφίλμπεης 238
Καρβελᾶς Φραγκῖσκος 349
Καρβούνας 215
Καρβούνης Νικόλαος 117, 312
Καρδίτσα 311
Καρέττος 141
Κάρλελι-Καρέλι 101, 167, 253
Καρπενήσιον 13, 61, 115, 117, 148, 238, 254, 312
Καρύταινα 86
Κασιμάτης Μιχαὴλ 360
Κασομούλης Νικόλαος 321
Κάσος 21, 132
Κασσανδρηνοὶ 81, 88, 93, 189, 195
Καστλερεῦ 288
Καστρὶ 45
Κατακουζηνὸς Ἀλέξανδρος 54, 59, 76, 83, 94, 236, 336
Κατάκωλον 110
Κατερίνη 189
Κατζαρὸς Σπυρίδων 247
Κατούνα 117, 165
Κατοχὴ 165
Καψάλης 311
Κεγχριαὶ 110
Κερασιὰ Καρδίτσης 197
Κερασιῶται 317
Κερασοβῖται 319
Κεράσοβον Εὐρυτανίας 59, 60, 319
Κέρκυρα-Κορυφοὶ-Κορφοὶ 25, 27, 28, 30, 33, 42-45, 57, 58, 70, 71, 87, 109, 117, 118, 123, 136, 143, 169, 178, 182, 196, 199, 200, 201, 206, 207,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

212, 260, 270-272, 287, 295, 318, 321, 324, 330, 331, 357
Κερνέσιον Σκωτίας 282
Κεφαλᾶς Θεοχάρης 69, 131, 141, 183, 322, 347
Κεφαλληναῖοι-Κεφαλλῆνες 155, 198, 229, 286
Κεφαλληνία 2, 56, 68, 109, 113, 124, 198, 228, 282, 330, 331, 345, 350, 357, 360, 361
Κεφαλληνοζακύνθιοι 152
Κεφαλόβρυσον 312
Κεχροπούλα 161
Κιουτάγιας-Κιουταχῆς 237, 238
Κισνόβιον 263
Κίτρους ἐπίσκοπος 189
Κλείσοβα 130, 321
Κλεόβουλος Κ. 19
Κλονάρης Χριστόδουλος 53, 79, 82, 86, 95
Κοβοῦργον 347
Κοζάνη 187
Κοκκινάκης Κωνσταντῖνος 50
Κοκκίνης Μιχαὴλ 276
Κοκόρης 163
Κοκόσης Βασίλειος 156
Κολιόπουλος Δημήτριος 285
Κολοκοτρώνης Γενναῖος (Ἰωάννης) 174, 239
— Θεόδωρος 3, 40, 66, 83, 96, 116, 150, 154, 284, 285, 288, 297, 332, 353-355
— Ἰωάννης 36, 154
Κολοκυθᾶς Γεράσιμος 107
Κολόμβος ποταμὸς 199
Κομιζόπουλος Ἀντώνιος 94, 95, 117-119
Κομπότι 114, 165, 240, 244, 245, 248, 253
Κονεμένος 102
Κόνιαρης Κωνσταντῖνος 25, 26, 54, 80, 137
— Χριστόφορος 25, 26
Κονιαρόβρυση 59, 60
Κονιδάρι 159
Κόνιτσα 318
Κόνταρης 251
Κοντινέρου 295
Κοντογιανναῖοι 311, 312
Κοντογιάννης Βαγγέλης 311
— Ἰωάννης 108
— Μῆτσος 115, 237, 238, 311, 312
— Σπῦρος 312
Κοντογούρης Ἀνδρέας 359-361
Κοντουμᾶς Ἰωάννης 54, 132, 136, 140, 143, 144, 167, 168, 170, 181, 183, 186, 187, 208, 215, 219, 224, 229
Κοντύλης Δημήτριος 238
Κοραῆς Ἀδαμάντιος 16, 33, 51, 80, 82, 83, 86, 92, 95, 130, 133, 136, 142, 187, 213, 218, 243, 253, 346
Κορδοπάτης Μῆτρος 108
Κοριαλένιος Δημήτριος 331, 350, 358, 359, 361
Κοριᾶνος Νικόλαος 108
Κορινθιακὸς κόλπος 52, 194, 195, 207, 215, 225, 229
Κόρινθος 99, 108, 120, 129, 130, 137, 140, 145, 146, 151, 166, 167, 176, 180, 181, 192, 196, 202, 209, 210, 215, 219, 220, 252, 260, 263, 272, 284-286, 358
Κορσικὴ 255
Κορώνη 44, 81
Κοσουμῆς 161
Κουγέας Σωκράτης 1, 102

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Κουκούλης Ντῖνος 247
Κούμας Κωνσταντῖνος 21
Κουμπάρης 'Αλέξανδρος 78, 91
Κουντουριῶται 91, 259, 262
Κουντουριώτης Γεώργιος 3, 266
— Λάζαρος 3
Κουρκουμέλης Σπῦρος 82
Κουτελίδας Μῆτρος 63
Κουτσογιάννης Δημήτριος 176
Κουτσόφσκης Κλημάτης 50, 53, 282
Κοψίνης Γεώργιος 231
Κράβαρι 31, 190, 238, 254
Κραβαρῖται 191, 295
Κρεββατᾶς Παναγιώτης 285
Κρενδιρόπουλος 'Ιωάννης 350
Κρῆτες 88
Κρήτη 21, 53, 130, 132, 133, 145, 182, 183, 195, 215, 359
Κριεζῆς 'Αντώνιος 20
Κρίκελλον 258, 312, 313
Κυδωνίαι 19, 27, 97, 253
Κυδωνιεῖς 186
Κυδωνιεὺς 53
Κύπρος 111
Κυριαζῆς Δαμιανὸς 4
Κύριλλος Στ' πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως 20
Κωλέττης 'Ιωάννης 152, 164, 181, 286, 334, 352
Κωνσταντᾶς Γρηγόριος 80, 131, 351
Κωνσταντινίδης Δημήτριος 205
Κωνσταντινούπολις 9, 10, 13, 16, 26, 31, 32, 34, 35, 37, 38, 40-42, 45-47, 60, 86, 88, 89, 92, 107, 121, 132-134, 170, 187, 189, 190, 194, 217, 219, 235, 236, 243, 295, 346, 348, 351, 358
Κωστάριζα 238
Κώστας Κίτζιος 62
Κωστέσκος χάτμανος 15
Κωστολὼφ Ν. 118
Λαγκάδα 175, 254, 255, 258, 317
Λαγκάδια Γορτυνίας 297
Λαδόπουλος Γεώργιος 357
Λαζαραῖοι ('Ορλὼφ) 45
Λάϊος Γ. 45, 90
Λάμπρου Γιώτης 156
Λάρισα 37, 153, 253, 295
Λασπᾶς Νικόλαος ('Αναγνώστης) 270
Λάσπη 238
Λάτρης 'Αντώνιος 20
— 'Ιωάννης-'Ικέσιος 20
— Παῦλος 20
— Σάββας 20
Λάυμπαχ 32, 55
Λεβάδεια 46, 237, 241, 351
Λεβίδης Νικόλαος 235, 236
— Σταμάτιος 117-119, 138-140, 235, 236, 321, 345, 350, 356, 359
Λειψία 49, 133
Λέλης Γεώργιος 118, 139, 336
Λερίτσιον 79
Λευκαδῖται 163
Λευκὰς 102
Ληξούριον 68
Λιάμτζε Τζένκο 62
Λιάμτζε Χουσεΐνμπεης 61
Λιασκοβίκιον 79
Λιβάδι 161
Λιβερόπουλος, Λιβέριος (Κύριλλος) 137, 164, 227, 239, 240, 254, 255, 274, 346
Λιβόρνον 9, 23, 25, 27, 34, 38, 41, 43, 44,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

47, 48, 54, 67, 72, 76, 78-80, 94, 117, 131, 132, 134, 138, 144, 166-168, 176, 177, 182, 184, 185, 201, 206, 212, 214-216, 225, 229, 250-252, 260, 287, 289, 291, 295, 315, 316, 324
Λιγνὸς 'Αντώνιος 11
Λιγόστιανα 317
Λιδωρίκης 'Αναγνώστης 131
Λιδωρίκι 237
Λιδωρικιῶται 293
Λιθάδα 241, 310
Λίθαρας 153
Λιθαρίτσια 87
Λίμα (Χιλῆς) 91
Λιμπερόπουλος Γιαννάκης 248
— Μῆτρος 164
Λισπώνα (Λισσαβὼν) 9
Λίσσα 81
Λογοθέτης 'Ιωάννης 256, 287
— Κωνσταντῖνος Ν. 180, 210, 212
Λονδῖνον-Λόντρα 49, 51, 111, 137, 323, 346
Λονδόνδερυ-Λολονδερῆς 323
Λόντος 'Ανδρέας 31, 86
— Νικόλαος 31
Λούπου Διονύσιος 15
Λούριος Πάνος 191
Λουριώτης 'Ανδρέας 4, 23, 25-27, 33, 35, 36, 39, 42, 44, 45, 48, 55-59, 61, 63, 65-70, 80, 81, 83, 98, 110, 116, 119, 120, 138, 140, 158, 166, 178, 180, 181, 196, 229, 250-252, 261, 264-266, 316
— Νικόλαος 4, 119, 123, 138, 147, 149, 151, 176, 178, 179, 191, 210, 220-222, 226, 253, 254, 345
Λοῦρος 194, 207
Λουτράκι Βονίτσης 162, 164, 255, 312 320
Λύκειον Βουκουρεστίου 48, 276

Μαγγίνας Γεωργάκης 76
— Τάσος 76
Μαγγιώρου Κωνσταντῖνος 107
Μάγνης 20
Μαγοῦλα 252
Μαϊτλανδ Θωμᾶς 123, 124, 184
Μακεδονία 131, 135, 195, 213, 215
Μακρῆς Δημήτριος 248, 258, 314, 318, 344
Μακρυγιάννης 198
Μακρυνόρος 47, 115, 119, 156
Μακρυνοῦ Μεσολογγίου 317
Μαλάμος Γεώργιος 29, 30
— Διαμάντης 29
Μαλανδράκης Μιχαὴλ 201
Μαλανδρινιῶται 293
Μαλαντρίνο 31, 237, 238, 320
Μάλτα 9, 260, 346
Μάμουκας 'Ανδρέας 2, 86, 206
Μάνεσις 78, 135
Μάνη 37, 45
Μανιᾶται 30, 92
Μανιάτμπεης 348
Μανούσης Θεόδωρος 133
— 'Ιωάννης 133
Μαντζαρία (Οὐγγαρία) 110
Μαντάνισσα 320
Μαραζιὰ 238
Μαραθὼν 45
Μαραθωνήσι 44, 182, 188
Μαρῖνος Γεώργιος 231
Μαρωνῖται 89

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μασσαλία-Μαρσίλια 43-45, 48, 50, 54, 57, 72, 78, 79, 137, 182, 185, 186, 208, 214, 217, 283, 322, 336
Μαύρη θάλασσα 9
Μαυριὰ 358
Μαυρίλον 115, 213
Μαυροβούνιον 87, 199
Μαυρογιάννης 'Ανδρέας 176
Μαυροκορδᾶτος Γεώργιος 1
— 'Ιωάννης Δ. 293
— Νικόλαος 1, 2, 4, 75
Μαυρομάτης Γεωργάκης 76, 82, 101, 125, 126, 167, 174, 210, 212
— 'Επαμεινώνδας 76, 173
— Μῆτσος 101
Μαυρομιχάλης Γεώργιος 3, 37
— Πέτρος (Πετρόμπεης) 55, 83, 86, 91, 288, 321
Μαῦρος (Μαυροκορδᾶτος) 40, 47, 52, 97, 137
Μαῦρος 'Αλέξανδρος 37
Μαχαιρᾶ 165
Μαχαλᾶς Ξηρομέρου 123, 165, 173, 258
Μαχαλιώτης Μῆτζος 348
— Πέτρος 247
Μαχμούτης σουλτὰν 29
Μαχμουτόπολις (Κωνσταντινούπολις) 189
Μέγα Σπήλαιον 56
Μεγάλη 'Εκκλησία 20, 120, 121, 127
Μεγαπάνος βλ. Γαλάνης Πάνος
Μεθώνη-Μοθώνη 44
Μεϊντάνης Βασίλειος 276
— Γεώργιος 187, 214
Μέλας (Μαυροκορδᾶτος) 50, 54
Μενδένιτζα 353
Μενεξὲς 189
Μενίδι Βάλτου 255
Μεξιάτες-Μυξιάτες Φθιώτιδος 172
Μερδινίκο 165
Μέσα Βόνιτζα 159, 161, 164
Μεσόγειον 105
Μεσολόγγιον 2, 3, 48, 56-59, 61, 63-66, 68-70, 72-76, 82, 86, 87, 94, 97, 98, 110, 111, 115, 116, 118, 120-123, 125, 130, 131, 134, 136, 138, 139, 152, 154, 158, 163, 164, 166, 173, 174, 177, 178, 180, 182, 190, 191, 202, 206, 212, 220, 223, 226, 227, 229, 230, 235, 241, 250, 252-255, 271, 274, 282, 287, 291, 294, 310-313, 321, 324, 336, 341, 343, 348, 349, 359, 362
Μεσολογγῖται 68, 76, 345
Μεσσηνέζης Λέων 32
Μεσσήνη 46
Μεσσίας 184
Μεταξᾶς κόμις 'Ανδρέας 69, 186, 346, 348
— 'Ιωάννης 109, 350
— Κωνσταντῖνος 205, 282, 286, 287
— Μαρῖνος 109, 350
— Νεόφυτος 351
Μετέωρα 127
Μέτος Σουλεϊμὰν 62
Μετόχι 165
Μέτσοβον 131, 153, 194, 208
Μεττερνῖχος 79
Μεχμὲτ 'Αλῆς Αἰγύπτου 96, 116, 358
Μηλιὰ Μετσόβου 270
Μιαούλης 'Ανδρέας 3, 21, 169
— 'Αντώνιος Α. 341
Μιλιάνης 86
Μιλτιάδαι 184
Μισίρι (Αἴγυπτος) 10

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Μίτζης Κίτζιος 62
Μίτζιανης Κουζδὰρ 61
Μιχαλόπουλος Ἰωάννης 111
Μοδολοβίτζα 165
Μοθωνοκόρωνα 195
Μολδαβία 13, 22, 32, 33, 46, 49, 260, 291, 346
Μολδαβοὶ 93
Μολδοβλαχία 2, 84, 88, 189, 194, 199, 291
Μοναστηράκι Ἁγράφων 238
Μοναστηράκι Βονίτσης 159, 160, 257
Μοναστήρι 200
Μοναστριώτης Γεώργιος 164
Μόναχον - Μουνυχία 6, 132, 185
Μονεμβασία-Μονοβασιὰ 44, 46, 336
Μονὴ Μ. Σπηλαίου 127
Μορέας 26, 35, 40, 41, 44-47, 86, 90, 94, 98, 115, 134, 215, 312, 321, 358
Μοσπηνιώτης Εὐστάθιος 80, 142, 216, 316
Μόστρας Γεώργιος 260, 331, 358, 361
— Δημήτριος 15, 19, 33, 36, 39, 42, 49, 318, 345, 350
Μόσχα 40, 117
Μουδανιὰ Βιθυνίας 12, 25, 48
Μουλαλίκι 152
Μουρούζου Εὐφροσύνη 68
Μοῦρτος 29, 116
«Μουσεῖον» φιλολ. ἐφημ. 213
Μουσεῖον Μπενάκη 4, 181
Μουστοξύδης Ἀνδρέας 137
Μουχουρτάραγας 60, 62, 76, 313
Μπαϊρακτάρης Σπῦρος 163
Μπακόλας Γῶγος 63, 74, 76, 244, 317
Μπαλᾶνος Χριστόδουλος 189
Μπαλατσᾶνος 291
Μπαλίμπεγη-Παλίμπεγη 159, 160, 239, 255
Μπαλτατζῆ Χαρίκλεια 1
Μπαλτίνης Πέτρος 210
Μπαμπᾶ πασᾶς 26
Μπαμπίνι 165
Μπαρλᾶς Ἀναγνώστης 76
— Κώτζης 76
Μπασιᾶνος Ἀντώνιος 162-164, 254, 255
Μπεγλόπουλος Παναγιώτης 86
Μπέσος Ἰωσὴφ 17
Μπέτζος-Μπέτσος Γεώργιος 25, 76, 137, 209, 251
Μπιλὲ 60
Μπιτόλια 81, 200
Μπογάτζης Ἀθανάσιος 210, 212
Μπογδᾶνοι 352
Μπόμπορης Φῶτος 75, 119, 122, 123, 248
Μπότζαρης Μᾶρκος 177, 227, 254, 318, 332-334, 345
— Νότης 62, 76, 200
Μπούγα 162, 163
Μπουντούρης Βασίλειος Ν. 352
Μπουρνταραῖοι 161
Μπουτουνίτζα (Μενδενίτζα) 241
Μύκονος 132
Μύλοι Ἄργους 285-287
Μυλωνᾶς 317
Μύτικας 16
Μωρελᾶς Ἀλέξης 317, 318
Νάουσα 200
Ναπολέων Μ. 37, 51, 111, 297
Ναυαρῖνον 54, 207, 218
Ναύπακτος-Ἔπαχτος 31, 52, 54, 101, 113, 120, 121, 127, 128, 160, 194
Ναύπλιον-Ἀνάπλι 44, 46, 52, 66, 162,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

177, 182, 215, 235, 250, 252, 282, 285, 286, 347, 351, 358, 359
Νέα Αὐγούστα (Νάουσα) 200
Νεαγουστινοὶ 200
Νεάπολις 'Ιταλίας 9, 27, 28, 48, 141
Νεβρόπολις-Νευρόπολις 311-313, 319
Νέγρης Δημήτριος 263
— Θεόδωρος 54, 56-59, 63, 64, 83, 108, 129-131, 133, 137, 143, 145, 146, 151, 167, 168, 196, 202, 205, 209, 224, 260, 261, 263, 321, 337, 341, 347, 351-353
Νεζερὰ 138
Νεκτάριος μητροπολίτης Βουκουρεστίου 15
Νεόκαστρον 44, 56, 182, 262
Νεόφυτος ἐπίσκοπος Ταλαντίου 241
Νερουλὸς Ῥῖζος 'Ιάκωβος 243
Νεχώρι 325
Νησὶ 159, 161, 162, 163
Νιάφας 61
Νικαίας μητροπολίτης 142
Νικοδήμου Κ. 176
Νικολαΐδης Π. 346
Νικολάκης Τσελεμπὴς 15, 16, 19
Νικόλαος ἱερεὺς 257
Νικολάου Διαμαντῆς 351
Νικολοῦ Γεώργιος βλ. Βαρνακιώτης
Νικομηδείας μητροπολίτης 142
Νίτσα (Νίκαια) 79
Νομισματοκοπεῖον Αἰγίνης 236
Νορβεγία 103
Νοταρᾶς Πανοῦτζος 86, 108, 109, 181, 220, 221, 288
Νοῦτσος 'Αλέξιος 59, 66, 74, 77, 93, 102, 134, 137, 143, 155, 169, 196, 200, 208, 214, 289
Ντεληγιωργόπουλος Μῆτρος 349
Ντελημέτζιανης Τζένκος 62
Ντερμάνης Δημήτριος 256
Ντογρὶ 320

Ξάνθος 'Εμμαν. 94, 236
Ξένος 'Εμμαν. 208, 323, 355, 358
— 'Ιωάννης 185
Ξερομερίτης 'Ιωάννης 257
Ξηρολειβαδῖται 200
Ξηρολειβαδίτης Λιόλιος 200
Ξηρολείβαδον 200
Ξηρόμερον 47, 66, 130, 164
Ξηροχώριον Εὐβοίας 127
Ξυγγάκις 357
Ξύδης Εὐθύμιος 190
— Κωνσταντῖνος 190
Ξυλογαϊδάρα 237

'Οδέσσα, 'Οδησσὸς 34, 36, 37, 38, 40-42, 46, 49, 51, 54, 78, 90, 93, 136, 170, 187, 235, 236, 243, 263, 321, 331, 332, 336, 346, 357
"Οθων 132, 164, 253, 311
Οἰκονόμος Κωνσταντῖνος ὁ ἐξ Οἰκονόμων 19-21, 129, 135
Οἰκονόμου 'Αντώνιος 46
Οἰκονόμου Βενδραμῆς 99
Οἴτη 53, 173, 224
'Ολλάνδα-'Ολλανδία 91, 137, 142, 158, 168, 323
'Ολύμπιοι-'Ολυμπιῶται 207, 224
'Ολύμπιος Γεωργάκης 88, 93
'Ολύμπιος Θεοδωράκης 247
"Ολυμπος 189, 194, 195, 351
"Ομηρος Θεόδωρος 78
'Ορλάνδος 'Αναστάσιος 45
— 'Ιωάννης 287

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

'Ορλὼφ Δημήτριος 'Ι. 45
'Ορφανὸς Π. 182
Οὐγγροβλαχία 12, 15
Οὔντερ 70
Ὄχριδα 196
Παβαρία (Βαυαρία) 132, 226
Πάγιας Τόσκεος 62
Πάδοβα 137
Πάδος 187
Παλαιολόγος Στέφανος 201
Παλαιόπουλος Δημήτριος 13, 14
Παλαμᾶς 'Αναστάσιος 314
Παλάσκας Χρῆστος 150, 155, 289
Πάλη-Βαρθολομαίη 'Αγγελικὴ 214
Πάλης Παναγιώτης 214, 216
Παλιάμπελα 159, 160
Παλιοκατούνα 165
Παλιόπυργος 319
Παλιουροχώρι 241
Παναγιωτάκης ἀπὸ Γρανίτζαν 237
Παναγιώτας Λάζαρος 341
Παναγιώτης γραμματικὸς 60
Παναγιώτης Φῶτος 62
«Παναρμόνιον» φιλολ. ἐφημ. 21
Πανᾶς Δανιὴλ 198
— Εὐαγγέλης 282
Πάνου Ζώης 139
Πανουργιᾶς 115, 148
Πανοῦτζος Δημήτριος 57, 58, 72
Παπαγιαννόπουλος (Δεληγιάννης) 'Αναγνώστης 86
— Διονύσιος 86
Παπαγιώργης 163
Παπαδάκης 'Ιωάννης Ν. 3, 235, 236, 321, 345, 359
Παπαδᾶτο Ξηρομέρου 165
Παπαδᾶτος Στάθης 107
Παπαδιαμαντόπουλος 'Ιωάννης 86
Παπαδόπουλος Κάρπος 157
— Ν. 185, 187
Παπαθανόπουλος 'Ηράκλειος 257
Παπακοντορρήγα Ρήγας 241
Παπακυριακοῦ Σωφρόνιος 121
Παπαλουκᾶς 'Αναστάσιος 241
— Μήτζιος 108
Παπαμανόλης Φραγκῖσκος 72
Παπαναστάσης 162, 164
Παπαπαναγιώτης Ζιαχαρῆς 61
Παπαπολίτης Γεώργιος 237
— Χαράλαμπος 237
Παπαρρηγόπουλος 'Ιωάννης Κ. 177
Πάπας (Ρώμης) 289
Παπᾶς 'Αριστείδης 43, 109
— Χρῆστος 162, 163
Παπούλιας 'Αναγνώστης 130, 152, 317
Παραδείσι Μεσολογγίου 255
Παραδούναβα 33
Παρακαλαμῖται 271
Παραμυθιὰ 46
Παρασάμια 9
«Παρατηρητὴς» ἐφημ. 142
Πάργα 112, 187
Παργηνοὶ 163
Παρίσιοι-Παρίσιον 2, 12, 15, 16, 19, 23, 25, 27, 29, 33, 35-37, 39, 42, 43, 48, 49, 51, 68, 79, 80, 82, 86, 92, 93, 130, 132, 133, 141, 168, 184, 185, 187, 193, 213, 218, 253, 282, 346, 348
Πάρμα 14
Παρνασσικὴ 52
Πάσαινας γιοφύρι 30
Πασόμπεης 26

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Πασσᾶνος ἰδὲ Μπασιᾶνος
Πατάβιον 187
Πάτμος 201, 208
Πάτρα-Πάτραι 25, 30, 44-47, 56, 94, 95, 130, 138, 166, 169, 177, 184, 190, 194, 210, 211, 215, 237, 284, 341, 358, 361
Πατραντζίκι (Ὑπάτη) 31, 191, 194, 311
Πατριαρχεῖον Κων)πόλεως 37
Πατριάρχης Κων)πόλεως 32, 34, 37, 142
Πατρινὸς Ἀλέξανδρος 78, 216, 224, 226
Παυλίδης Εὐστάθιος 76, 80, 342
Παυλόπλου 60
Πεδιαδῖται 209
Πεδιὰς 209
Πειραιεὺς 63
Πελοπίδας Ἀντώνιος 96
Πελοποννησιακὴ Γερουσία 86, 257, 286
Πελοπόννησος 36, 40, 45, 49, 51, 52, 54, 55, 77, 83, 86, 88, 92, 94, 113, 115-117, 130, 131, 145, 164, 182, 184, 188, 195, 207, 215, 225, 229, 237, 250, 261, 282-284, 286-289, 293, 333, 336, 348, 362
Πέντε Πηγάδια 194, 207
Πεπονῆς Ἰωάννης 250-253
Περατιὰ 159, 161, 163
Περγαμίνης Ἰωάννης 231
Πέρογλου Στυλιανὸς 130
Περούκας (Περρούκας) Δημήτριος 134, 143, 168, 323
— Ἰωάννης 134
— Χαράλαμπος 86, 134
Πέρσαι 358
Περσία 89, 91, 190
Πέστα Οὐγγαρίας 133
Πέτα 61, 62, 64-66, 68, 69, 75, 97, 164, 253, 258, 318
Πετρίδης Εὐστάθιος 337
Πετρίλου 179, 223
Πέτροβιτζ Πέτρος 87
Πετροκόκκινος 23
Πετρούπολις 1, 71, 87, 89, 135, 144, 187, 260, 301, 323
Πήλικας Χριστόδουλος 358
Πιάδα 96, 98, 99
Πιατσέντσα 14
Πίζα-Πίσα-Πεῖσαι 2, 12, 14, 20, 27, 28, 32, 35, 44, 49, 52, 56, 58, 76, 96, 117, 130, 134, 168, 181, 206, 215, 224, 260, 293, 318, 347, 348, 355, 356
Πίκκολος Ν. 53, 55, 79, 132, 213, 346
Πίνδος 47, 53, 207, 224
Πλαγιὰ 159, 160
Πλάκα 207, 254
Πλάτανος 314
Πλατίκας Δημήτριος 99, 118
Πλέσκας Πάνος 342
Πλέσσις Γεώργιος 111
Ποδούρης 110
Πόθας Σιλιχτὰρ 238
Πολέκας Νικήτας 113
— Νικόλαος 113
Πολιάδης Κωνσταντῖνος 353
Πόλις βλ. Κωνσταντινούπολις
Πολυζωΐδης Ἀναστάσιος 3, 64, 110, 255, 346
Πολυχρονιάδης Ἰωάννης 78, 93, 187, 188, 218, 219, 290
— Κωνσταντῖνος 16, 17, 19, 23, 25-27, 29, 34-36, 38, 40, 42, 51, 55, 76, 81, 82, 86, 87, 96, 117, 130, 137, 144, 158, 167, 170, 181, 190,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

193, 196, 198, 201, 206, 209, 212, 214, 215, 219, 224, 226, 250, 251, 291, 295, 356
Πονηρόπουλος Νικόλαος 286
Ποπουτζάλωφ 'Αθανάσιος 87
— 'Αναστάσιος 87, 142
— Γεώργιος 87
Πόρος 177
Πόρρος (Porro) κόμις 3
Πόρτα-Ὑψηλὴ Πύλη 37, 107, 194, 196, 213, 243, 260
Πορτογαλλία 237
Πορφύριος μητροπολ. Ἄρτης 121, 127-129
Πουκεβίλ Οὖγος 25, 291
Πουρναρόκαστρον 57, 58
Πραΐδη Βαρύτιμη 185, 290
Πραΐδης Γεώργιος 1-4, 12, 17, 19, 20, 23, 26, 27, 29, 35, 36, 38, 41, 44, 45, 47, 48, 51, 54-56, 58, 59, 68, 73-76, 86, 87, 98, 112, 114, 116, 118, 120, 127, 128, 130, 140, 144, 147, 149, 151, 153, 154, 156, 158, 165-167, 173, 178-181, 191, 193, 196, 198, 203, 206, 210, 212, 215, 220-222, 224, 226, 227, 229, 230, 251-255, 275, 290, 291, 295, 296, 313, 346, 355, 356
Πράσινος Γεώργιος 93, 96, 134, 142, 158, 163, 208, 345
Πράδος-Πράτος (de Pradt) 194, 218
Πρέβεζα 45, 47, 54, 113, 116, 117, 162, 194, 195, 207, 260, 336
Πρεβεζιᾶνοι 256
Πριάντζα 61
Πριμικήρης Παναγιώτης 247
Πρῖνος μπέης 46
Πρόδρομος Ξηρομέρου 165
Προκόπιος ἐπίσκοπος Κερνίκης 31
Προῦθος-Προῦτος 32, 33, 34, 136
Προῦσα 19, 358
Προυσσία 199
Πρωτοπαπᾶς Δημήτριος 257
Πρωτοψάλτης 'Εμμαν. Γ. 87, 111, 181, 186
Πυλία 348
Πύργος 337
Πύρρος 362
Πύρρος Διονύσιος 79
Πωγωνιὰ 161, 163
Πὼπ Ζηνόβιος 50

Ράγκος 'Ιωάννης 61, 63, 146, 147, 150, 152-155, 179, 191, 223, 313, 325, 326
Ράγκου Μαριὼ 60, 61
Ραγούζα 81
Ραδοβίζι 223
Ράμφος Κωνσταντῖνος 231
Ράφτης Δημήτριος 239
Ρέθυμνον 235
Ρεντίνα 60, 311
Ρεοσαντέλλης 'Εμμαν. 315
Ρήγας Βελεστινλῆς Ἥβος 56, 57, 59, 65, 68, 69, 101, 147, 149, 152, 153, 180, 191-193, 220, 222, 254, 311, 313
Ρηνιάσσα 119, 139, 190
Ρίγανη Ξηρομέρου 115
Ρῖζος Γεωργάκης 247
Ρογκόταινα 'Αγγελικὴ 214, 218
Ρόδιος Παναγιώτης 53, 253, 346
Ρόδος 184, 253
Ρομποῦ 161, 162, 256
Ρότσχιλδ 260

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ρούδχαρτ 6
Ρούμελη 57, 83, 311
Ρουμελιῶται 36
Ρουνέσα 162
Ροῦφος Μπενιζέλος 31
Ρουσογραικοὶ 213
Ρώμη 260
Ρωσία 15, 49, 54, 55, 71, 79, 85, 84, 88-90, 103-105, 133, 135, 141, 168, 169, 182, 184, 189, 190, 194, 199, 212-214, 217, 219, 226, 236, 260, 263, 290, 295, 323
Ρῶσοι-Ροῦσοι 50, 136, 194

Σάββας (Καμινάρης) 49, 88, 93
Σακελλάριος 18, 23, 50
Σακελλαρόπουλος Κωνσταντῖνος 178
Σακκάρης Γ. 97
Σαλαμὶς 52
Σαλβέρτης 186
Σάλπισμα Πολεμιστήριον 80, 82, 92, 94
Σάλωνα 31, 46, 74, 101, 115, 176, 241, 312, 351
Σάμιοι 175, 186, 208, 217
Σάμος 175
Σαμουρκάσης Κωνσταντῖνος 277
Σαξωνία 81
Σαφάκας-Σιαφάκας Ἀνδρέας 237, 238
Σαχίνης Γεώργιος 341
Σβεκία 91, 103
Σγουρλέτος 140
Σγουρὸς Ἀθανάσιος 43
Σεβαστὸς Μιχαὴλ 341, 342
Σεβαστούπολις 136
Σέβεριν 321
Σέκερης Ἀθανάσιος 40
— Γεώργιος 29, 33, 39, 40, 43, 45, 47, 48, 51, 55, 58, 85, 91, 95, 97, 98, 118, 130, 137, 143, 150, 154, 155, 166
— Παναγιώτης 40
Σέρβοι 33
Σεργιάνης Πάνος 86
Σερέτης (Γιολδάσης) 312
Σερπεντζὲς 164
Σηκουάνας 26
Σιαδήμας Κώστας 148, 317
Σιάτιστα 133, 270
Σιατούμανης 162, 163
Σιδέρης Δημήτριος 119, 177
— Κωνσταντῖνος 177
— Ποθητὸς 177
— Στάμος 177
Σιλίστρια 189, 212
Σισίνης Γεώργιος 197, 337
Σιώτης 54
Σκαναβῆς 41
Σκανδαλίδης Ἰωάννης 131
Σκλαπούνης Κωνσταντῖνος 247
Σκόδρα 88, 91, 194
Σκόδρα πασᾶς 87, 196, 199, 200
Σκορδάκης Θεόδωρος 257
Σκουλαρίκης Ἰωάννης 108
Σκούρτης Κυριάκος 46
Σκουρτοῦς Ξηρομέρου 165
Σκουφᾶς Νικόλαος 40, 117
Σκωτία 282, 283
Σμόκοβο 60
Σμύρνη 1, 19, 20, 130, 175, 177, 185, 186, 213, 253
Σμύρνης μητροπολίτης 142
Σούδα 359
Σουὲζ 21
Σουηδία 194

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Σουηδοί 37
Σούλι 28, 29, 38, 60, 63, 122, 216
Σουλιῶται 3, 27-30, 45-47, 62, 64, 74, 75, 119, 151, 194, 195, 206, 208, 214, 216, 218, 271, 289, 336, 358, 360
Σουλιώτης Βασίλης 345
— Γιωργάκης 317, 349
— Κολιὸς 247
Σουλτάνης Γεώργιος 257
— Γιαννάκης 257
Σούνδιον 199
Σοῦτος Νικόλαος 235
Σοῦτσος ’Αλέξανδρος Ν. 12, 15
— Μιχαὴλ (Μιχάλβοδας) 32, 169, 187, 243
Σπανιολάκης Γεώργιος 196, 205
Σπερχειὸς 172, 207, 295
Σπετζιῶται 45, 46
Σπέτσαι-Πέτσαι 86, 131, 139, 295
Σπέτσια (’Ιταλίας) 79
Σπηλιάδης Νικόλαος 257, 286
Σπλάντζα 198
Σποράδες 145
Σποράδες Νότιαι 132
Σπυράκης 317
Σταγειρίτης ’Αθανάσιος 142
Στάϊκος Γιαννάκης 318, 319
— Χρηστάκης 76, 82, 116, 125, 126, 128, 139, 157, 174, 210, 318, 319
Σταματάκηδες 54, 78, 95
Σταματελόπουλος Νικήτας 207, 241, 242, 285, 286
Σταματογιάννη Δημήτριος 241
Σταματοθανάσης 317
Σταμούλης ’Ανδρέας 103
Στάμπολις (Κων/πολις) 184, 185
Σταυρίδης 110, 117, 120
Σταυροδρόμι 88, 93
Σταύρου Γεωργάκης (Σταυρογιωργάκης) 66
Στερεὰ ‘Ελλὰς 47
Στεφανάκης 16
Στεφανούπολις 41, 275, 276
Στορνάρης Νικόλαος 47, 152, 153, 155, 191, 337
Στούρζας ’Ιωάννης 290
Στράτης Κώστας Χιμαριώτης 321
«Στρατιωτικὸς Ἔφορος» περιοδ. 182
Στρογανὼφ 37, 38, 323
Συμεὼν 314
Συνέδριον Βιέννης 1, 309
Σύντεκνον Βάλτου 61, 223
Συρεπίσιος 161
Συρία 91
Σῦρος 27, 97, 132, 341
Συρράκον 61
Σχινᾶς Γεώργιος 137
— Δημήτριος 137, 142, 346
— Κωνσταντῖνος 260, 346
— Μιχαὴλ 41, 53, 64, 65, 117, 137, 140, 182, 260, 262, 322, 346, 348
Σωνιὲρ Σπυρίδων 231, 240, 277, 282

Τάγμα ἱπποτῶν Μάλτας 186
Ταλάντι-Ταλαντία 241, 351
Ταρέλλας 231
Ταρκαζίκης ’Αλέξιος 247
Τασσίκας Κυριάκος 96, 118, 131, 241
Τατιτζὲφ 331
Ταχὴρ 317
Τεδέσκοι 27
Τένεδος 9, 45, 359
Τεπελένι 271
Τεργέστη-Τριέστη 17, 32, 35, 45, 78, 81,

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

94, 118, 131, 141, 164, 186, 187, 201, 213, 215, 250, 251, 260, 315, 316
Τζαβέλλας Κῖτσος 101, 130, 139, 206, 218, 321
Τζαγκαρόλας 331
Τζάλας Κωνσταντῖνος 314
Τζάμης Μίχο 227
Τζαμουριὰ 271
Τζανὼ 189
Τζεκούρας Σωτήρης 227
Τζέλιος τοῦ Μουσταφᾶ Παραμυθιώτης 62
Τζέλιος Δῆμος 161, 163, 257
— Χρῆστος 163
Τζερκέζοι 36
Τζερνισὲφ 332
Τζιαλήμπεης 46
Τζιμπουράκης 'Αλέξιος 111
— 'Αναστάσης 325
Τζιτζίλια (Σικελία) 9
Τζιτζώνης 'Αναγνώστης 111
Τζόγκας Γεώργιος 248
— 'Ιωάννης 46, 248, 255, 256, 318
Τζόκας Δῆμος 163, 164
Τηγανᾶ 162
Τιόπουλος 'Ιωάννης 330, 331, 343
Τόγκος 'Ιωάννης 19
Τομαρᾶς 'Ιωάννης 257
Τομπάζηδες 181, 292
Τομπάζης ναύαρχος 139
— 'Εμμανουὴλ 133, 182
Τοσίτσας Θ. 96
Τοσκάνα 50, 53, 79, 132, 158, 216
Τουλσίνον ('Επίδαμνος) 145
Τουρκία 55, 80, 88, 90, 103, 105-107, 141 142, 184, 185, 194, 207, 212, 213, 219, 236, 333
Τουρκοχώρι 241
Τρανσυλβανία 50, 132, 291
Τράχωνες 'Αττικῆς 23
Τρία Σύνορα 223
Τριαντάφυλλος 'Αποκορίτης 238, 319
Τριβίζο 113
Τριζόνια 237
Τρίκαλα 153, 238
Τρίκλινον Βάλτου 61
Τρίκορφα 57, 58
Τρικούπης 'Ιωάννης 67, 81, 97, 99, 109, 110, 117, 125, 126, 129, 139, 140, 180, 191, 210, 212, 321, 348
— Σπυρίδων 3, 23, 25-29, 35, 36, 39-42, 72, 80, 140, 177, 250, 321, 331, 346
Τρίπολις, Τριπολιτζὰ 38, 49, 56, 66, 74, 81, 142, 185, 218, 286, 336, 352
Τριπολιτσιῶται 150
Τριχωνὶς λίμνη 320
Τροιζὴν 353
Τρύφου 159
Τσάμηδες-Τσιάμηδες 194
Τσεπέλοβον Ζαγορίου 270
Τσερίγον (Κύθηρα) 83
Τσεσμὲς 186
Τσιαπραζλῆς 'Ιωάννης, ἰατρὸς 289
Τσίτσας Κωνσταντῖνος 107
Τσόγκας 191
Τσολάκογλου 311
— Εὐφροσύνη 311
Τσομέρκα 191
Τσούνης 'Αντώνιος 336
Τυπάλδος 'Αγαθάγγελος 68
— Κοζάκης Γεώργιος 53, 54, 64, 68, 69, 133, 208, 213, 237
— Φορέστης 68

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

— Χαριτᾶτος Νικόλαος 358
Τυργοβίστιον 49
Τύρναβον Βουλγαρίας 346

Ὕδρα 1, 9-11, 57, 72, 83, 86, 87, 110, 119, 131, 133, 136, 137, 139, 158, 186, 188, 201, 250, 252, 260, 283, 352
Ὑδραῖοι 45, 250
Ὑπάτη 115, 172
Ὕπατρος Δημήτριος 96
Ὑπεραγράφιοι 153
Ὑψηλάντηδες 135
Ὑψηλάντης Ἀλέξανδρος 1, 2, 32-34, 36, 37, 39, 41, 42, 45, 47, 49, 50, 54, 55, 68, 80, 83, 88, 94, 113, 187, 301, 302, 336
— Δημήτριος 2, 3, 54, 68, 88, 102, 113, 127, 133, 152, 153, 164, 207, 214, 285, 286, 288, 301, 315, 316, 336, 351-353

Φαβιέρος 3
Φανάριον 238
Φαναριῶται 289
Φαρμάκης 88, 93
Φαρμακίδης Θεόκλητος 50, 91, 95, 137
Φερῆς Κωνσταντῖνος 19
Φθιῶτις 237
Φιγαλία 92
Φιλαδέλφεια-Φιλαδελφικὴ Πολιτεία (Ἡ. Π. Ἀμ.) 91, 168, 199
Φιλαδελφηνοὶ 199
Φιλανθρωπικὴ Γραικικὴ Ἑταιρεία 135
Φιλήμων Ἰωάννης 63, 70, 86, 96
Φιλικὴ Ἑταιρεία 34, 43, 52, 59, 68, 70, 78, 81, 85, 96, 102, 109, 117, 134, 277, 301, 311, 324
Φιλιππέσκος Γρηγόριος 15
Φιλολογικὴ Ἑταιρεία Βουκουρεστίου 18, 48, 137, 348
Φιλόμουσος Ἑταιρεία 50, 133, 164, 213
Φλωρεντία 76, 144, 182-185, 209, 216, 219, 322
Φλωρίδα (Ἀμερικῆς) 91
Φόνος βλ. Παπαμανόλης Φραγκῖσκος
Φόρος Ἀθανάσιος 229
Φραγκαδούλης Δημήτριος 164
Φραγκίστας Γιάννης 221
Φράγκοι 217
Φραγκούλης Μῆτζος 129, 180, 191, 210, 212, 226, 227, 230
— Φωκᾶς 158
Φραγκφούρτη 51
Φράντζα 9, 351
Φυλάκης Θεόφιλος 108
Φυσεντζίδης Νικόλαος 63
Φώκαια Μ. Ἀσίας 87
Φωκᾶς 118, 119, 139
— Ἀναστάσιος 229
— Γεράσιμος Θεοδωρᾶτος 227, 228
Φωτεινὸς Μ. 359
Φωτεινοῦ Καρούσης 76
Φωτήλας Ἀσημάκης 257
Φωτίου Βασίλειος 23
Φωτομάρας Νάσιος 62

Χαβέλας Τάτζης 240
Χαϊδάρι 67
Χαλὲτ ἐφέντης 26, 90, 358
Χαλκὶς 187, 311
Χαλκιώτης Μῆτζος 103
Χαραλάμπης Σωτήριος 209
Χατζῆ Ἀναργύρου Ἀ. 45

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Χατζῆ Κυριακοῦ Κωνσταντῆς 176
Χατζῆς Κ. 287
Χελογίβαρο 159, 162, 163
Χιλία (Χιλὴ) 91
Χῖοι 166, 186, 190, 206, 214, 216, 217, 260
Χίος 50, 51, 113, 186, 190, 194, 195, 201, 207, 208, 216, 218, 252, 287, 288
Χῖος Θεόδωρος 221, 222
Χιρλόβι 13
Χουρσὶτ πασᾶς 115, 131, 141, 167, 169, 200, 206, 207, 215, 252, 254, 270, 295, 336
Χρησταρῆς Μιχαὴλ 18, 40, 80, 132, 141, 169, 185, 214, 226, 290, 296, 356
Χριστόφορος ἀρχιμανδρίτης 16, 19
Χριστόφορος Ἰωάννης 231
Χρυσὸ 101
Χρυσοβίτζα Ξηρομέρου 165
Χρυσομάλης 97
Χρυσοπούλης Μήτζιος 107
— Σπῦρος 107
Χωτιάνα-Φωτιάνα 60

Ψαλίδας Ἀθανάσιος 80, 271, 272, 347
Ψαρὰ 176, 286
Ψαραύτης Γεώργιος 111
Ψαριανοὶ 45, 358
Ψηλοῦ Νικολάκης 76
Ψιάκα 59
Ψιλόπουλος Γιάννης 247
Ψιλὸς Ἀναγνώστης 247
— Γεωργάκης 247
Ψωμάκης Βασίλειος 111
Ψωμᾶς Στέφανος 260 263
Ψῶφγος 237

Abbati 278
Acarnanie 70, 171
Albanais 67, 69, 329
Albanie 172
Albertini 280
Alepaki cap. 69
Alexandre empereur 298, 303, 326
Ali pacha 66, 69, 172
Allemands 297
Ambrogio delle Grazie 310
Amérique 136, 137, 300
Anastasio Pietro 275
Anatolico 228, 274, 275, 277, 278, 281, 335
Ancône 261, 263, 264, 266-269
Angleterre 300, 301, 307, 308, 326
Anylès 92
Archipel 171, 172, 268
Argos 296
Aristide 280
Armeni A. 310
Aschaffenbourg 90, 348
Asie Mineure 329
Athènes 171
Attique 171
Autriche 263, 269, 300

Ballestre 253
Barbarie 268
Barcelône 269
Barozzo 118
Barthot Thomas 336
Basiliadi 278
Bassano Antonio 162, 254, 255
— Pasquale 162
Batavali 114
Battisana 278

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Bayrhoffer 51
Beautte 21, 22
Beck Franz 280
— jeune 280
Belani 260
Belgrade 301
Bengesco Georges 92, 327
Béotie 171
Beyermann 243
Bigeli 263
Bims 110
Blancard Jules 44
Blondel Louis 67, 279, 297
Bodjari Marco 66
— Noti 66
Bonhomme 280
Bosniaques 329
Bosnie 298, 300
Boutentro (Βουθρωτὸς) 307
Bowring John 111
Brasov Τρανσυλβανίας 277
Brecht 280
Bruno 278
Bucharest 302
Bulgares 305
Bulgari Jacques 301, 303, 309
Bulgarie 298
Byron 21

Cairness 282
Caisson 279
Candie 172, 298, 335
Cantacouzène Alexandre 299
Caradja Constantin 22, 262
Card 279
Cariotti 267
Caretto 141
Caro 243
Carpentras 297
Carvelas F. 349
Castlereagh Stewart 288
Cathérine impératrice 298
Cazoglu 278
Cerigo 262, 264-266
Cervione Κορσικῆς 163
Chico 275
Chio 172, 264, 266, 268, 269
Church στρατηγὸς 63
Cinq Puits 66
Clancarty λόρδος 1, 2, 301, 302
Cléopas 280
Colelly 280
Coletti J. 44
Colocotroni 171, 296
Comboti-Conpodi 240, 249
Congrès de Vérone 326
Congrès de Vienne 301, 309
Congrève William 90
Constant Benjamin 22
Constantiniades 280
Constantino 280
Constantinople 172, 326, 329
«Constitutionel» ἐφημ. 85, 90, 194, 218, 224
Corfou 266, 298, 309
Corinthe-Corinto 171, 173, 228, 261, 269, 296
Coron 171
Coumpari 299
«Courrier the» ἐφημ. 89, 94, 142, 198
Cundriotti (Cunduriotti) 262-268

Dalberg Emil 90, 348
D'Andrée 280

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Dania 234, 235
Daniel 259
Dara 278
Dardanelles 171
Davia 296
Daviere de Lantivy A. 98, 177, 178, 251, 262, 267
Decok 189
Delaborde 347
Delaunay Bellier 243, 281
Delaurey 186
Deliny 280
Delira 243
Diamandopoulo 278
Didot Firmin 82
Dierzavsichi 278
Dimitri Constantino 243
Dimitropoulo 275
Divani 279
Dovarouca 280
Ducovich 261
Duruti Giorgio 292

Egrafeuille Girault 186
'Egypte 171
Elmas aga 69, 70
Elster 279
'Epidaure 170
'Epire 66, 69, 171, 307, 308
Espagne 269, 300, 303
'Etolie 171
Europe 136, 137, 178, 263, 269, 301, 304, 307, 328-330

«Fedeltà la» 210
Feldhann 244, 246, 247
Felds 280
Foca 280
Focca Giorgio 334, 335
Français 307
France 114, 263, 300

Gaichoud F.F. 21, 22
Galanou Panos 69
Gallina V. 98, 173, 178
Garelli 278
Gazi Anthimo 310
Genève 21, 22
Gennadius Jean 22
Gialouras 279
Gibraltar Ismail 171
Giesler 280
Gliki 335
Gordon Th. 50, 283
Gorice Δαλματίας 169
Graillard 259
Grande Bretagne 308
Grasset Ed. 96, 114, 136, 143, 208
Green Φίλιππος 31, 184
Griffoni 279
Gubernatis 228, 273-275, 277, 278
Gués 278, 279
Guilford 80
Guglielmo 279

Hann 280
Hannay 279
Hellmann 280
Hermannstadt 132
Heu C. 95
Holstein de Stahel 275
Homère Theodore 4, 8, 51, 114
Huber 280
Huismans 234, 235

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Husslin 280
Huzret Mehmet pacha 335
Hydra 263-265, 268

Iassy 302
Iles Ioniennes 264, 307, 308
Iken Karl 133
Inglesi 278
Ioannina 335
Ipsara 228
Ispagna 349
Italie 262, 269
Iussuf pacha 334-336

Johansten 279
Jourdain Philippe 186
«Journal des Débats» ἐφημ. 89, 90
Juifs 304

Kerassia 197
Kevatry 22
Kichenief 299
Kiefer H.J. 347
Kikermann 280
Kolisco 243
Kontojanni Mitzo 172
Krieger 280
Krusemarti 275
Kutzowsky 50, 283

Langada 243
Langeron Andrault 37
Larissa 335
Latour de A. 95
Laumonier 279
Lavillasse de H. 297
Le Grasso 279
Lenormand 171
Lepanto 335
Levidi Stamati 361
Litada 309, 310
Liverius 240, 241, 247, 259, 277, 281
Livorno-Livourne 23, 26, 29, 35, 36, 38, 41, 178, 253, 262-264
Locride 171
Londres 269, 300, 327
Louriotti-Luriottis André 23, 26, 29, 35, 36, 38, 41, 66, 70, 178, 253
Luptof 278
Lutzow 326

Machala 258, 259
Magio Giovanni 349
Mandeslof 278
Manzara 263
Manzour Ibrahim 141
Marcatati Idomeneo 264, 266, 268
Marseille 44, 48, 51
Mavromati 278
Mehmet pacha 335
Melenko 301
Mengossi 279
Méreaux J.N. 95
Mésolongi-Missolonghi 69, 114, 198, 229, 234, 235, 262, 268, 273-275, 281, 296, 297, 335, 336
Metaxa (de Chio) 266
Metaxas A. 44
Meyer William 336
Micolon 186
Miczates 172
Mignet 193
Modon 171
Moldavie 300, 302, 326

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Monateri 278
Montenero 23
Montpellier 44
Morea Castle 336
Morée 85, 280, 296, 298, 299, 335
Moscos 279
Moukoushar 335
Moulins 297
Müller Christian 92
Mustapha II 329

Naples 301
Napoli de Romanie (Naples de —) 171, 296, 297
Navarino 171
Negris Theod. 67, 70, 173
Nicolaïdi 301
Nicole 297
Nikita 172
Normann graf 241, 259

Odessa 299, 301
Odysseus 335
Oliveiras - de 237
Olympe 171
Omer pacha 335
Orlando 262, 263, 265

Panà D. 198
Panourja 172
Pappa 278
Pappa Nicola 278
Parasquevà 269
Parga 307
Paris 39, 42, 95, 178, 301, 326, 327
Paris J.J. 80
Passary 244
Patradjik 172
Patras 296, 335
Paulet 186
Peacock 111
Péloponèse 170-172, 178
Perivolia 265
Pergamin Giovanni 275
Persat Maurice 186, 208
Perse 301
Peta 70, 249, 277, 278
Pétersbourg 298, 299, 301
Petrocochino 266, 267
Petrombei 349
Phasis 326
Pinde 171
Phocide 171
Pisanti Gulielmo 275
Pise 21, 22, 114
Polycroniades Const. 114
Porte Ottomane,—Sublime 269, 300, 303, 307, 326, 327, 329
Potamiano 278
Pouqueville Hugue 25
— Laurent 25, 94, 97, 238
Pradt-de 136, 137, 194, 218
Praidi G. 17, 39, 42, 44, 48, 66, 198
Préveraud 280
Prévésa 268, 307
Prumpaker 280
Psomas 263-265, 267

Rainbaud (Raybaud ?) 279
Rango Giovanni 197
Raybaud Max. 234, 274, 279, 281, 282, 297
Reims 264, 266, 267
Reinecke 259

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ribas 301
Rignassa 172
Rome 268
Romélie 296, 297, 335
Rotschild 269
Russie 71, 72, 269, 300, 301, 303, 304, 326-328

Sahini 263
St André 279
St Georges A. 273
St James 193
St Jovanni 297
Ste Marina 172
Salona 70
Sander 275
Sandmann 275
Sanson 280
Santa Maura 334
Saunier S. G. 228, 278, 282
Sava 280
Scalzodimo 172
Scarvelli 278
Schaffner 280
Schlumberger G. 186
Schreigart 280
Schinas Michel 262
Sciutto Nicolas 235
Seeland 194
Sept-Iles 308, 309
Sept-Insulaires 309
Serbie 298, 300, 301
Sérres 335
Serviens 305, 329
Sieger 280
Smirne 310
Sosath 280
Spect 278
Spiro 279
Sprecht v. 275
Spetzia 261
Stefano 278
Stélida 172
Stietz-de Charles 229, 242, 244, 249, 250, 259, 273, 274
Stitzelberger 280
Strangford 326
Strogonoff 326, 327
Strusing 280
Succa 243
Suda 335
Suliotes 66, 172
Sulli 335
Sund 194, 199

Tarella 228
Tasseron 279
Telianopoulos 297
Testal 279
Theiss 280
« Themis » περιοδ. 82
Themistocle 306
Thessalie 69, 70, 171
Tholloméo 280
Tilsitt 307
Tipaldo G. 70
Treiber 278
Treviso 113
Tricoupis 178
Trieste 262, 263, 267, 268
Tripolitza 268, 296, 297
Turcomans 329
Turquie 136, 171, 268, 328, 329

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

Ulysse 172
Uschner 280

Vagliano A. 263, 264, 266, 268
Valachie 300, 302, 326, 327
Van Dyck 240
Vénise 308, 309
Vianello Agostino 309, 310
— Giovanni 310
Vidal 186
Vieilh 243
Vienne 269, 301, 309, 327
Vinterholler 280
Viti 185
Vlachoutzi 21
Vlasto 262, 264-266
Voutier 243, 258, 259, 281
Vrachori 70, 273, 281, 297, 335

Wintz-de κόμις 111
Winzigerode 217

Ypsilanti-Ipsilanti Alex. 298, 299, 303, 305
— Dimitri 299

Zante 265, 266, 361
Zeitun-Zitouni 171, 172, 335
Zogador Bekir 334

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟΝ ΞΕΝΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

ἀλισβερίσι (τουρκικὴ λέξις) = συναλλαγή, πώλησις φορτίου.
ἀμαλὶκ (ἑβρ.) = τὸ πνεῦμα τοῦ κακοῦ, ὄφις.
ἀντζαλὲς - ἀντζιλὲς (τουρκ.) = σπουδή, βία.
ἀνταλέτια (τουρκ.) = δικαιοσύνη.
ἀνταλεντσιζλίκια (τουρκ.) = ἀδικία.
ἀρσανᾶς - τερσανᾶς (τουρκ.) = ναύσταθμος.
ἄρτζι μαζάρι (τουρκ.) = ἀναφορά.
ἀρτζουχάλι (τουρκ.) = αἴτησις, ἀναφορά.
ἀχρέτι (τουρκ.) = ὁ ἄλλος κόσμος, μετὰ θάνατον.

βατάνι (τουρκ.) = πατρίς.
βατάχος (ρουμαν. vatâf) = ὑπάλληλος, ἐπιστάτης.
βεστιάρης = θησαυροφύλαξ (ἀξίωμα ἐν Μολδοβλαχίᾳ).
βιάντζον (ἰταλ.) = ταξίδιον.
βιλαέτι (τουρκ.) = διοίκησις, ἐπαρχία.
βλησίδια = αἱ μικροοικονομίαι τῶν ναυτῶν, αἱ ὁποῖαι κατετίθεντο ὡς κεφάλαιον τοῦ πλοίου.
βράντζο - μπράτσο = πῆχυς (ἰταλ. braccio).
γκιτέρια (τουρκ.) στενοχωρίαι, θλίψεις.
γουδέρω = ἀπολαμβάνω, χαίρω (ἰταλ. godere).
δάτα = ἡμερομηνία (ἰταλ. data).
δελίνι = πλοῖον τῆς γραμμῆς.
διάφορον = τόκος.
δίττα = ἐμπορικὸς οἶκος (ἰταλ. ditta).
δουβλόνια (doublon - doblon) = ἱσπανικὸν χρυσοῦν νόμισμα.
Δούνα - Ντούνα = Δούναβις.
Ἔγριπος = Εὔριπος - Εὔβοια.
ἐκσπεδιτζιὸν (ἰταλ.) = ἐπιχείρησις.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ἰμντάτι (τουρκ.) = βοήθεια.
ἰνκόντρο (ἰταλ.). = εὐκαιρία
κάμπια (ἰταλ.) = ἐπικαταλλαγὴ (κοινῶς: ἄντζιο ἢ ἄγγιο).
καπιαδόροι = οἱ παρέχοντες τὰ κεφάλαια τοκισταί.
καργαδόρος = ὁ τόπος φορτώσεως.
Καρέλι - Κάρλελι = Ἡ Ἀκαρνανία μετὰ τμήματος τῆς Αἰτωλίας (Ζυγὸς καὶ Βλοχός).
κάρικον (ἰταλ.) = φορτίον.
κέσμι - κεσίμι (τουρκ.) = ἡ κατ' ἀποκοπὴν τιμὴ εἰς γήμορα.
κισιλᾶς (τουρκ.) = λειβάδι ὅπου διαχειμάζουν τὰ πρόβατα.
κολαγοῦζος (τουρκ.) = ὁδηγός.
κουντουμάτζια = κάθαρσις (ἰταλ. contumacia).

λαντζὸν (ἰταλ.) = μικρὸν ἐξωπλισμένον πλοῖον.
λογοθέτης - λογοθετσία = δικαστὴς - ἀξίωμα ἐν Μολδοβλαχίᾳ.

μαντζάρικα (φλωρία) = μαγυάρικα, οὐγγρικά.
μαξούσι (τουρκ.) = ἐξεπίτηδες.
μενζιλτζῆς (τουρκ.) = ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μεντζιλίων (ταχυδρόμων).
μέστι (τουρκ.) = ὑπόδημα ἐλαφρόν, τὸ ὁποῖον ἔφερον οἱ Τοῦρκοι ἐντὸς τῶν συνήθων ὑποδημάτων.
Μισίρι = Αἴγυπτος.
Μουλαλίκι (τουρκ.) = Θεσσαλία.
μουσαβερὲς (τουρκ.) = συνέδριον.
μπαρίσι - παρίσι (τουρκ.) = εἰρήνη, συμφιλίωσις.
μπεσλίκι (τουρκ.) = τουρκικὸν τάλληρον.
ναχαγιές, ναχές, ἀχαὲς (τουρκ.) = περιοχή.
νιστερᾶς - ἰστερᾶς (τουρκ.) = ζωοτροφίαι.
ντάτζια τὰ = οἱ φόροι (ἰταλ. tansa).
ὀρδὶ - οὐρδὶ (τουρκ.) = στρατόπεδον.
ὀρτὰ κόλι (τουρκ.) = πτέρυξ στρατοῦ.

παντζότο = γελέκι (ἰταλ. panciotto).
παρτζινέβελοι (ἔνετ. parcenevole) = οἱ πλοιοκτῆται ἢ ἰδιοκτῆται τοῦ φορτίου.
πάσα (ἰταλ.) = βήματα, κινήσεις.
πασεγγιέρης (ἰταλ.) = ταξιδιώτης.
πόδοι (ρουμαν.) = γέφυραι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

πόλιτζα (ἰταλ.) = φορτωτική.
πολκόβνικος = ἔφορος τῶν ὁδῶν τῆς πόλεως, συνταγματάρχης (ἀξίωμα ἐν Μολδοβλαχίᾳ).
ραΐ (τουρκ.) = αἴτησις συγγνώμης.
ρεκομαντάρω (ἰταλ.) = συνιστῶ.
ρέσμι - ρίσμα = δεσμὶς χάρτου 500 φύλλων (ἰταλ. resma - risma).
ρεχέμηδες (τουρκ.) = ὅμηροι.
ριβάρδο = ὑπόληψις (ἰταλ. riguardo).
ριντζάλι (τουρκ.) = ἀνώτεροι ὑπάλληλοι.
ρισπονσιμπιλιτὰ (ἰταλ.) = εὐθύνη.
ρουσφέτια = ἰδιαίτεραι ἀμοιβαί.

σαμπέκον - ζαμπέκον (ἰταλ.) = εἶδος πλοίου.
σαντραζάμης = μέγας βεζύρης.
σεκουεστράρω = κάμνω κατάσχεσιν (ἰταλ. sequestrare).
σελιαμέτι (τουρκ.) = σωτηρία.
σεντουρὸν (γαλλ.) = τελαμών.
σιάρτι (τουρκ.) = ὅρος, συμφωνία.
σικιζιτσιόνα (ἰταλ.) = ἐπιτήρησις.
σιρμαγιέδες = κεφάλαια.
σοπρακάρικο = ἐπιφόρτισμα· σοπρακάρικος = ὁ παραπλέων (ἰταλ. sopraccarico).
Σούνδιον = Sund, θαλασσία περιοχὴ μεταξὺ Σουηδίας καὶ τῆς νήσου Zeeland.
σουρουτζῆς - σουρτζῆς (τουρκ.) = ταχυδρόμος.
σουρρὲς (τουρκ.) = χρηματόδεμα.
σπαρμνιάρω = φείδομαι (ἰταλ. sparmiare - risparmiare).
σπάτζα (ἰταλ.) = τεμάχια.
σπεδιτζιὸν (ἰταλ.) = ναυτιλιακὰ ἔγγραφα.
σπίτια = ἐμπορικοὶ οἶκοι.
σταλία (ἰταλ.) = ἐπίστασις πλοίου.
συμπάω = συνδαυλίζω.
ταΐνι (τουρκ.) = συσσίτιον.
ταϊφᾶς (τουρκ.) = στρατιωτικὴ ἀκολουθία.
ταμπόρι (τουρκ.) = στρατιωτικὸς σταθμός.
τάνσον (ἰταλ.) = δασμὸς φόρος (βλ. καὶ ντάτζια).
Τεδέσκοι (ἰταλ.) = Γερμανοί, (καὶ περιφρονητικῶς) Αὐστριακοί.
τζαλιστίζω (τουρκ.) = προσπαθῶ.
τζεβάπι (τουρκ.) = ἀπόκρισις.
τζεμχανέδες (τουρκ.) = πολεμεφόδια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

τζεφτιλίκια (τουρκ.) = τσιφλίκια.
Τζιτζίλια = Σικελία.
τοπχανᾶς (τουρκ.) = ὁπλοστάσιον.
φαναρὶ τακιμὶ = φαναριώτικον κόσμημα, φαναριωτικὴ ράτσα.
φόντα = κεφάλαια.
φουμάτα (ἰταλ.) = σημεῖον διὰ καπνοῦ.
χάκι (τουρκ.) = δίκαιον.
χακίμης (τουρκ.) = διοικητής, ἀνώτερος ὑπάλληλος.
χαλδούπηδες (καὶ κονιάροι) ἐκαλοῦντο ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων καὶ Ἀλβανῶν οἱ ἐκ Μ. Ἀσίας Τοῦρκοι στρατιῶται.
χατμανία = ἀξίωμα ἐν Μολδοβλαχίᾳ.
χάτμανος = ἀρχιαστυνόμος.
χάττι (τουρκ.) = ἔγγραφος διαταγὴ τοῦ κυριάρχου.
χιλὲς (τουρκ.) = δόλος.

Boutentro = Βουθρωτός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

004255

Ακαδημία Αθηνών / Academy of Athens

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

Σελ. 95, ὑποσημ. 1. Ἀντί: «Le chant d' hymen du jeune Grec ...», ἀνάγνωθι: «Chant de guerre des Grecs combattant sous Bonaparte en Égypte. Paroles de Coray». (Φίλοι μου συμπατριῶται—δοῦλοι νἄμεθα ὡς πότε—τῶν ἀγρίων Μουσουλμάνων...).

Σελ. 227, στιχ. 7. Ὀρθοτέρα πιθανῶς ἡ ἀνάγνωσις: *Δημήτριος γραμματικὸς τοῦ Σαχίνη*...

Τυπογρ. ΕΣΤΙΑ - Β. Καργαδούρη Μαυρομιχάλη 134 - Ἀθῆναι

1963

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ